

Mircea Cărtărescu s-a născut pe 1 iunie 1956, în București. A absolvit Facultatea de Limba și Literatura Română a Universității din București în 1980. În prezent este conferențiar dr. în cadrul Facultății de Litere a Universității din București. Este poet, prozator, eseist, critic literar și publicist.

A publicat următoarele volume: *Faruri, vitrine, fotografii*, poeme, Cartea Românească, București, 1980; *Poeme de amor*, Cartea Românească, București, 1982; *Totul*, poeme, Cartea Românească, București, 1984; *Visul* (în edițiile următoare *Nostalgia*), povestiri, Cartea Românească, București, 1989; *Humanitas*, București, 1993 (tradus în franceză, germană, italiană, suedeză, norvegiană, spaniolă, maghiară, engleză, slovenă și bulgară); *Levantul*, poem epic, Cartea Românească, București, 1990; *Humanitas*, București, 1998; *Visul chimeric*, studiu critic, Litera, București, 1991; *Travesti*, roman, Humanitas, București, 1994 (tradus în franceză, olandeză, norvegiană, italiană, maghiară și polonă; a devenit roman grafic în limba franceză, Editions L'Association, Paris, 2007); *Dragostea*, poeme, Humanitas, București, 1994; *Orbitor. Aripa stângă*, roman, Humanitas, București, 1996 (tradus în franceză, suedeză, maghiară, italiană, ivrit, bulgară, olandeză și germană); *Dublu CD*, poeme, Humanitas, București, 1998; *Postmodernismul românesc*, studiu critic, Humanitas, București, 1999; *Jurnal I*, Humanitas, București, 2001; *Orbitor. Corpul*, roman, Humanitas, București, 2002 (tradus în bulgară, franceză, norvegiană și suedeză); *Enciclopedia zmeilor*, carte pentru copii, Humanitas, București, 2002; *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*, publicistică, Humanitas, București, 2003 (tradus în germană și norvegiană); *Parfumul aspru al ficțiunii*, audiobook, Humanitas, București, 2003; *Plurivers* vol. I și II, poeme, Humanitas, București, 2003; *Cincizeci de sonete*, poeme, Brumar, Timișoara, 2003; *De ce iubim femeile*, povestiri și audiobook, Humanitas, București, 2004 (tradus în franceză, polonă, spaniolă, portugheză, bulgară, maghiară și ivrit); *Baroane!*, Humanitas, București, 2005; *Jurnal II*, Humanitas, București, 2005; *Orbitor. Aripa dreaptă*, roman, Humanitas, București, 2007; *Dublu album*, Humanitas, București, 2009; *Frumoasele străine*, Humanitas, București, 2010; *Nimic*, Humanitas, București, 2010. Volume de versuri de Mircea Cărtărescu au mai fost publicate în Irlanda, Statele Unite, Italia, Germania și Suedia.

Cărțile sale au fost premiate de Academia Română, Uniunea Scriitorilor din România și din Republica Moldova, Ministerul Culturii, ASPRO, Asociația Scriitorilor din București, Asociația Editorilor din România, precum și de revistele *Cuvântul*, *Ateneu*, *Flacăra*, *Tomis* și *Ziarul de Iași*. Au fost nominalizate în Franța pentru premiile Médicis, Le meilleur livre étranger, Prix Union Latine. Romanul *Nostalgia* a primit în 2005 Premiul literar „Giuseppe Acerbi”, Castel Goffredo, Italia.

mircea
cărțărescu
ORBITOR
aripa dreaptă
Ediție definitivă

HUMANITAS

Redactor: Lidia Bodea
Coperta: Angela Rotaru
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Cornel Drăghia

Tipărit la C.N.I. „Coresi“ S.A.

© HUMANITAS, 2007

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CĂRTĂRESCU, MIRCEA

Orbitor / Mircea Cărtărescu. – București: Humanitas, 2007-
3 vol.

ISBN 973-50-1205-7

Vol. 3: Aripa dreaptă. – ISBN 978-973-50-1780-4
821.135.1-312.6

EDITURA HUMANITAS

Piața Presei Libere 1, 013701 București, România

tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51

www.humanitas.ro

Comenzi Carte prin poștă: tel./fax 021/311 23 30

C.P.C.E. – CP 14, București

e-mail: cpp@humanitas.ro

www.libhumanitas.ro

„Maran atha! (Domnul vine!)“

SF. PAVEL, *Corinteni*, I, 16, 22

Partea întâi

Era în anul Domnului 1989. Oamenii auzeau despre războaie și despre răscoale, dar nu se înspăimântau, căci toate acestea trebuiau să se-ntâmple. Era ca-n zilele lui Noe: toți beau, mâncau, se-nsurau și se măritau, cum făcuseră din vremurile lui Nimrod, vestitul vânător, și cum aveau să facă și copiii lor, sperau ei, și copiii copiilor lor, secole și milenii de-atunci încolo. Nici unul dintre ei n-avea să-mbătrânească și să moară, neamul lui n-avea să se stingă în veci, omul avea să înfrunte și să biruiască orice cataclism, până la capătul timpului. Iar dacă Soarele avea să se transforme într-o gigantă roșie și să-nglobeze una câte una planetele din preajma lui, oamenii, care-nvățaseră să zboare, aveau să migreze în alte constelații, și-acolo aveau să mănânce și să bea, să se-nsoare și să se mărite mai departe. Iar dacă universul în eternă expansiune avea să se răcească treptat, până la stingerea finală, oamenii-aveau să treacă, prin hiperspații și găuri de vierme, în universuri paralele, universuri-copii, lumi evoluate și selectate darwinist ca să-i poată adăposti pe ei, nemuritorii, ca să poată ei bea și mânca mai departe. Nu existau elohimi care să spună: „Să terminăm cu omul, a cărui răsufare e-n nările lui, căci ce preț are el?“

Fuseseră cutremure și molime pe alocuri, dar oamenii, care știau citi fața cerului și puteau spune, dacă vedeau un nor

la apus: „Măine are să plouă“, erau orbi la aceste semne. Mâncau mai departe, beau, cumpărau, vindeau, plantau, construiau, cum o făcuseră și-n vremuri de război, și-n vremuri de ciumă. Își cumpărau aparate de fotografiat și biciclete, mergeau la cinematograful, vorbeau la telefon, se uitau la televizor, scriau cărți care-aveau să fie citite și peste zece miliarde de ani, trăgeau în piept mireasma cafelei de dimineață, citeau știrile-n ziare, pe care le desfăceau larg în fața ochilor ca să nu vadă realitatea.

Băteau, ca niște fluturi betegi, dintr-o singură aripă, într-o înaintare stângace care nu era nici zbor, nici târâre. Căci construiau sânguincioși o istorie a trecutului, fără să se mai sinchisească de una a viitorului. Profeți nu mai erau, și cei care văzuseră profeți nu mai erau. Înaintau fără să știe spre ce, absurd, ca un animal care-ar avea toate organele de simț în partea dinapoi și și-ar privi la nesfârșit dâra de bale lăsată în urmă. Cioburile ceștii căzute pe ciment se ridicau singure, se lipeau la loc și ceașca se refăcea în mâna lor. Petalele uscate ale irisului din glastră se luminau, deodată, pe pervaz, se-ntindeau și se frăgezeau, se-ntingeau în cel mai pur violet și zburau către pețiol ca să reconstituie, picturală și triumfătoare, inflorescența. Un scotom uriaș le acoperea jumătate din câmpul vizual: trecutul era totul, viitorul era nimic. Oamenii mergeau îndărăt, spre piramide și spre menhire, spre uterele din care-au ieșit, spre punctul de o masă și-o densitate nesfârșită înaintea căruia nu a fost nici măcar nimic.

Așa se face că, atunci când un fulger s-a arătat de la o margine la alta a cerurilor, luminând ca ziua emisfera întunecată și-ntrecând soarele în cea aflată în plină lumină, făcând să strălucească deodată, suprafiresc, râurile întortocheate și oceanele, fiordurile și calotele de gheață de la poli, animalele pădurilor s-au ascuns în vizuinile lor, păianjenii s-au retras

în fundul plaselor și peștii au coborât în abis, dar oamenii, care știu că se-apropie vara când frunza migdalului se frăgezește, și-au pus ochelarii de soare și s-au suit pe terasele blocurilor, și-au activat sistemele de securitate, s-au zgâit la cer, cu gurile căscate și-n cele din urmă s-au întors, ridicând din umeri, la treburile lor. Indicele Nasdaq nu a-nregistrat în acele zile vreo scădere neobișnuită. Furculițele oprite o clipă în aer și-au regăsit drumul spre gură, iar perechile ce tocmai se agitau în paturi cu cearșaful boțit, după o oprire speriată, s-au grăbit să dibuie mai departe după orgasmul promis.

Bucureștenii au văzut și ei, la sfârșitul fatidicului an 1989, ultimul an al omului pe Pământ, fulgerul orbitor, întins pe cer, cu prelungi și tremurătoare ramificații, ca niște picioare de ofidian cățarat peste lume. Li s-a arătat imediat după ora prânzului, într-o zi mohorâtă de la mijlocul lui decembrie, albind clădirile de pe Magheru, Biserica Armenească, magazinul Victoria și Comitetul Central ca-ntr-o fotografie supraexpusă. Un milion de fețe întoarse spre cer, chinuite și-ncercănate, famelice și cu dinți cariați, abia vizibile din căciuli și broboade, au căpătat o mască albă și-nspăimântătoare care le-a schimbat, pentru o clipă, în spectre răzbunătoare venite să-și ceară sângele înapoi. Pe Buzești, câțiva șoferi orbiți de descărcarea năpraznică au uitat de gropile căscate-n pavaj și s-au răsturnat pe o rână în Daciile lor ruginite. Apoi orașul s-a-ntunecat iarăși, pierind în scala sa obișnuită de griuri, în cenușiul său cadaveric care-i era chipul de zi cu zi. La patru și jumătate era întuneric deplin. Luminile de pe stâlpii de la marginea șoselelor uitaseră să se aprindă, ca și becurile din case, din cartiere întregi. Prin geamurile blocurilor muncitorești, „cutiile de chibrituri“, cum erau numite, se zăreau bărbați și femei orbecăind, somnambulic, în jurul stropului de aur al vreunei lumânări. Privit de sus, în acele momente, Bucureștiul

se arăta dintre norii de zăpadă ca un sat foarte întins, vizibil doar prin slabe licăriri de opaițe. În timp de război, bombardierele-ar fi trecut peste el fără să-l observe. Oraș al morților și al nopții, al ruinelor și-al nefericirii. Lichen cenușiu și prăfos lăbărțat pe Bărăganul fără sfârșit.

La șapte seara, pe când, înaintând către vest în Europa înzăpezită, Viena, Parisul și Roma și Stockholmul și Lisabona scânteiau ca tot atâtea focuri de artificii proiectate spre cer, pe când șirurile de automobile de pe șosele se scurgeau ca niște viermi nesfârșiți, cu lumini roșii într-un sens, albe strălucitoare în celălalt, pe când relele de televiziune și coșurile super-înalte ale termocentralelor și reclamele motelurilor și proiectoarele de la colțurile terenurilor de fotbal transformau continentul într-un flipper excentric, pe când luminile intermitente ale avioanelor suplineau obliterarea stelelor, Bucureștiul murise și amintirea lui se ștersese de pe fața pământului. Piatră pe piatră nu mai rămăsese din el. Era o priveliște de mirare, un proverb pentru neamuri, o ruină în care bufnița și ariciul își făceau cuibul. Dar cum, în marea sa înțelepciune, Domnul a ascuns învățaților lucrurile sfinte și le-a descoperit copilașilor, cum nu în Ierusalim, ci în disprețuita Galilee a ales să ia chip de om, i-a fost dat și acestui nefericit oraș de beton și rugină să vadă, înaintea tuturor, minunea.

Căci la acea oră întunecată chiciura de gheață care căzuse toată ziua a încetat. Deasupra orașului cerurile s-au limpezit și s-au arătat stelele, scânteietoare și parfumate de parcă un petic din cerul de vară arcuit peste Herăstrău s-ar fi rătăcit între norii îngrămădiți pe oraș. Atunci, din stele, s-a desprins o arătare ce părea mai întâi o insectă minusculă, ca una dintre lăcustele mărunte ce sar în iarbă înaintea pașilor noștri. Coborând, cu mare încetineală, prudent parcă, deasupra nopții, detaliile obiectului aceleuia, luminat stins de o radieră interioară, au început să se deslușească mai bine. Avea o formă ca de meduză,

și era la fel de străvezie. O boltă ca de safir, asemenea cerului în curăția sa, adăpostea sub ea patru stâlpi ultramarini, ce se dovedeau, la a doua privire, patru ființe încremenite, cu aripi desfășurate ca de albatros. Lângă fiecare era câte-o roată acoperită de ochi. Când minunea a coborât, oprindu-se la câteva sute de metri deasupra Intercontinentalului, milițienii ce patrulau în piața pustie din fața CC-ului au putut vedea (și raporta superiorilor, alarmați) că deasupra bolții de safir translucid, ca o statuie în vârful unei bazilici, se afla un tron cioplit din aceeași substanță minerală, masivă, ornamentată cu semne și arabescuri de neînțeles. Pe tron ședea o ființă asemenea unui om, într-un veșmânt strălucind ca arama. În jurul său radia o lumină de curcubeu. Misticul aparat făcea un zgomot tumultuos, ca pașii unor mari mulțimi, un vuiet ca de ape mari, atât de intens și de unanim, încât strungarii, electricienii și chelnerițele ce dormeau greu în odăile strâmte și înghesuite, înfășurați în pături ca niște statui etrusce, se deșteptară o clipă, ridicară capul de pe pernă și ascultară până ce vuietul se confundă cu țiuitul sângelui în urechi. Se prăbușiră iarăși, apoi, în visele lor cu cotlete de porc, drugi de salam și găluște cu prune, visele unei nații înfometate. Doar un copilăș tuciuriu, prin Rahovei, pe undeva, sărise din pat și se repezise la geamul plesnit, lipit cu bandă adezivă. Se apucase cu o mână de caloriferul rece și, îndreptând un deget strâmb către cer, strigase cât îl ținea gura: „Tatăl meu! Tatăl meu! Carul lui Dumnezeu și călăria lui!“ Urmaseră bătaii furioase în peretele subțire ca de carton al garsonierei de bloc confort trei.

În fine, cei rămași la cozi peste noapte, la umplut butelii, la carne sau la brânză, înghesuiți unii-n alții ca să nu moară de frig, priviră o clipă spre cer, dar fie durerea din cefe, fie frigul pustiitor, fie resemnarea de ocnași ce li se zărea în ochi le aplecă iarăși, adânc, creștetele în pământ.

„Se-ntâmplă ceva la Timișoara“, zice mama, care are desenată câte-o fereastră strălucitoare pe curbura brună a fiecărui ochi. În jurul pupilelor, irișii ei au irizații împletite complicat, fibre de ocră și fibre de cafeniu, zone de ambră și zone de violet. Dacă un porumbel, lopătând prin ninsoare, întunecă o clipă fereastra bucătăriei, el pune un strop de umbră și-n ochii mamei. Și, dacă s-a așezat, cu gheruțe de coral, pe balustrada pufoasă a balconului, ineluctabila lui formă zgribulită se cojește de o pojghiță de fotoni ce călătorește fluturând prin aerul iernii și se-afundă la mama-ntre genele decolorate de vârstă. Intră-n pupile și se sucește acolo, prin lentila de carne transparentă, ce se-ngroasă deodată ca să prindă clar căpșorul cu ochi rotunzi și cioc ciudat de crud, și penajul aripilor, întors pe dos, deodată, de câte-o rafală de vânt. Mama pune boabe de porumb în zăpada afânată de pe balustradă, așa că avem mereu porumbei cenușii pe balcon.

În lumina lăptoasă ce ne intră pe geam se-ntinge și-o nuanță de un roz delicat. E de la giganticul zid al morii Dâmbovița, din spatele blocului. Pielea gălbuie a feței mamei e lucioasă de la aburii ce se ridică din oale. Dumnezeu știe ce-a reușit să pună și azi în ele. Dacă o-ntrebi, îți răspunde mereu, cu o vorbă auzită pe la cozi, că ea face mereu supă din patru pui: pui apă, pui sare, și pui nu mai pui... În fiecare dimineață

dispare undeva. Se-ntoarce vânăta, cu cearcăne la ochi. Chiar dacă vine cu o pungă de gheare și gâturi, chiar dacă i-a reușit minunea asta, tot se uită-n jur rătăcit și rău: ne-a adus crăpelniță, să-ndopăm în noi, ce știm noi ce-a-nsemnat coada asta, de la cinci dimineața până la... uite, e aproape douăsprezece. Fir-ar ai naibii de nenorociți, ce crede ei că mănâncă lumea? Aia nu, aia nu... uite-aici pentru ce am stat de mi-a înghețat sufletu-n mine, fir-ar ei ai naibii să fie! Și mama răstoarnă pe mușama o grămăjoară umedă de picioare de pui, cada-verice, cu ghearele crispate, retezate mai jos de pulpe, căci pulpele se duc la export... Pentru solzii-ăștia ca de reptilă se omoară lumea. Altădată ne răstoarnă pe masă o halcă tremurătoare de „șuncă Muntenia“. Nimeni nu știe din ce-i făcută. Tremură ca o piftie. Găsești prin ea cârpe ca niște bandaje de tifon. În gură, se desface în zgârciuri și-n ceva făinos. Nu știi dacă miroase-a benzină fiindc-a fost transportată în camion sau fiindc-a fost făcută cu cine știe ce chimicale. „Bată-i Dumnezeu să-i bată!“, nu mai încetează mama. A răzbit-o. Nu mai poate face față. Și nu-i e de ea, că-și rupe picioarele alergând pe la cozi, sau că vine cu țurțuri în sprâncene, dar nu mai are ce să ne dea să mâncăm, și doar asta a fost rostul ei pe lume de când se știe. Asta o-nnebunește. La o lună o dată răstoarnă pe farfurie o bucată de telemea într-o hârtie udă flească. „A băgat brânză în hală la Obor. Da' nu s-a dat decât o bucată, și tot n-a ajuns la lume nici pe-o măsea.“ Ne uităm la brânză ca la un lucru din altă lume. Ni se pare că are o aură difuză în jur. Aproape că ne curg balele de poftă. Miroase puțin a rânțed, dar ce-are-a face? Mai stai s-o iei la bani mărunți? E brânză și gata, slavă Domnului că este! Dar nu știu ce Dumnezeu au pus și-n asta. Când înfigi furculița-n ea, scârțâie. La fel scârțâie și când muști din ea. Și e elastică de zici că-i cauciuc. „Nu cumva ai luat-o de la țărani?“, zice uneori

tata, departe, ca-ntotdeauna, de toți și de toate. Niciodată nu știi la ce se gândește. Spune și el câte ceva, doar ca să spună. „Chiar ieri auzeam că l-au prins pe unul care vindea brânză cu aracet, jumătate-jumătate.“ „S-au răit și țărani-ăștia, dragă... Nu le pasă că moare lumea, lor să le fie bine... Și când te gândești că înainte brânza cu roșii era mâncarea săracului. Ții minte, Costele, doar mai acum zece ani îi vedeai pe hamalii-ăștia de la Mobilă: puneau chiar acilea, -n spatele blocului, câte-o masă de bucătărie, taburete, și se-așezau roată, la umbră, să mănânce. Desfăceau din ziare brânză, ouă fierte, le curățau acolo, chiar pe masă, scoteau roșii de-alea mari și zemoase ca la țară, câte-o rudă de salam... mai desfăceau și câte-o conservă de fasole (cum, Doamne, iartă-mă, or putea s-o mănânce așa, rece, sleită?) și... parcă se băteau turcii la gura lor. Și noi ne uitam la ei de la balcon și ziceam: Uite mitocanii, neamurile proaste... Mănâncă așa-n văzul lumii... Ei, mai mănâncă și tu acum ca ei, să te vad!“

Nimeni nu mai vorbește decât despre mâncare. Până și macaroanele cu marmeladă de după război li se par acum bune. Și după aia, prin 1960, când au apărut autoservirile... Ăla fusese paradisul lor. Și aprozarele pline cu legume și cu fructe. Mama a uitat cum i se lungeau mâinile pân-la pământ de atâta cărat cu plasele ei de rafie roză. Cum îmi spunea „Ține-te de plasă, Mircișor, ai grijă că te calcă mașinile!“ Și cum ajungeam cu chiu, cu vai acasă, și se-ntâmpla să nu meargă liftul. Mama plângea urcând etaj cu etaj, plasele-i tăiau mâinile (mi le arăta, crâmpoțite, când lăsa-n fine plasele jos în fața ușii: nici nu mai putea ține cheia ca să deschie, mă ruga s-o bag eu în broască). Și nici nu-și mai aduce aminte ce disperată era când socotea, ca-n fiecare seară, câți bani s-au dus și-n ziua aia. Scrisul ei de copil, cu bucle rotunjite exagerat, scrisul ei cu creionul, apăsător, fără gramatică... „Uite-așa s-au făcut și azi banii, uite-așa!“

Și lovește repede una de alta, în sus și-n jos, palmele cu degete rășchirate. „Praf s-au făcut. În fiecare zi, suta de lei! Suta de lei în fiecare zi! Îmi vine să mă duc în lume, să-mi iau câmpii...” În schimb vorbește la nesfârșit, cu o plăcere care-o face deodată mai tânără, de parcă s-ar fi întors cu adevărat acolo, despre viața lor bună de-acum douăzeci de ani. Stă, alege pe masă boabele de fasole uscată (ciugulesc și eu câte o boabă chircită sau bolnavă și-o pun în grămada cu pietricele, pământ împietrit și boabe negre, găunoase sau cojite. Cele grase și lucioase merg, zuruind, în cratița celor drepți. Cele netrebnice iau drumul gunoiului, acolo unde-i plânsul și scrâșnitul dinților) și umple bucătăria cu vocea ei care nu-i o voce ca oricare alta, pentru că o percep înainte să o aud, cu simțul special deschis în mine pentru vocea ei: „Păi ce, era ca acum? Să nu mai aibă omu' ce să pună în gură? Era de toate pe-atunci, ții minte, mamă? Nu stăteam ca acum, la cozi, de la patru dimineța, și să nici nu apuci. Ne duceam ca boierii, când ni se termina mâncarea-n frigider. Ții minte ce gemuri îți luam, în borcanele-alea ovale unde țin acum untura de la tătica? De caise, de zmeură, de ce vrei. Îți luam și de-aia de pus în lapte, cum îi zice? Scumpă foc, da' se găsea. Și ce napolitane, și ce ciocolate, că nu mă-nduram să vin vreodată fără măcar o ciocolătiță la tine, măcar una de-aia mică cu vânătorul și Scufița Roșie pe ea. Cum intram pe ușă, mă căutai în geantă. De ziua copilului îți luam și eu ceva mai bun, napolitane Dănuț din alea cu cremă de cacao... Ei, mai ia-le și acum la săracii copii. Numai mamă să nu fii în ziua de azi... Când te-mbolnăveai — portocalele colo, la aprozar. Stăteai puțin la coadă și pe-atunci, e drept, și mai dădeai peste câte-un vânzător hoț, dar, vorba e, se găseau? Cine-a mai văzut, de patru—cinci ani, portocale? O să le uite lumea și numele. Sau cu cafeaua. Când m-am măritat eu cu tata lumea nu bea cafea. Poate domnii, oamenii mari,

știu eu, să fi băut. Dar dacă te duceai în vizită nu-ți scotea repede, ca acum, coneacul și cafeaua. Îți dădea dulceață, așa, pe-o farfurioară, și un pahar de apă. Acum s-a boierit lumea, nu mai poate fără cafea. Doar că nu se mai găsește. Stau și mă minunez din ce-or face, dragă, nechezolu-ăsta: parcă-parcă sunt prin el cojițe de copac... scoartă tocată... Cică la ei: cafea amestec. Vorba ăluia: un cal și-un pui... Acu' poate doar doctorii beau cafea bună, că le duce toată lumea. Noi, nechezolul. Ții minte cum te trimeteam după cafea când erai tu mic? Era pe-atunci vreo problemă? Uite-aici opt cincizeci, du-te, mamă, și ia o sută de cafea. Ba uneori luam și câte cincizeci de grame... Ți-o râșnea acolo, în fața ta, din boabe, și tu puneai punga fierbinte în buzunar și, când ajungeai acasă, tot fierbinte era... Și mirosea... umplea toată casa! Când erai tu și mai mic, în Floreasca, luam cicoare. O puneam în lapte. Era așa, cum sunt dropsurile, un fișic de hârtie, și-n el erau roțițele-alea fărâmi-cioase, parcă era pământ, dar miroseau a cafea. Fărâmam câte o roată de-aia în trei-patru bucăți și le puneam în lapte, se făcea, așa, crem. Era bună. Îți dădeam și ție, că nu era cacao pe-atunci. Ehe, când ne-am mutat noi aici, la bloc, aveai cinci ani, lumea era mulțumită... Ne descurcam, de bine, de rău, dintr-un singur salariu... Acum și dacă ai bani n-ai ce face cu ei. Pe-atunci ăia mai cu cheag strângea să-și ia mașină... Mânca săracii numai iaurt și pune ban peste ban. Cum spunea Căciulescu? Îl întreba doctorii: ce-ai mâncat la prânz? Și el zicea: un ceai. Și seara? zicea doctorul. Seara, ceva mai ușor... Mai ușor decât ceaiul: ha-ha! Așa și ăștia, cu mașinile: iaurt și iaurt, de li se acrea. Noi n-am avut de unde. Când ne-am însurat nu ne-a dat nimeni nimic. Ne amânam la masă, cum se zicea, adică mâncam pe rând, că aveam o singură lingură. Tătica, zgârcit cum îl știi. Ai lu' taică-tu nu m-au plăcut, că sunt munteancă. Nici n-au venit la nuntă. Noroc cu Vasilica, că am stat la ea

până-am găsit casă la Ma'am Catana, că altfel dormeam pe sub poduri... Și dup-aia... Vai de lume! O cămăruță cu ciment pe jos, un pat de scânduri care-a și căzut cu noi într-o noapte de bun ce era, o mașină de gătit cu lemne și-atâta. Un difuzor în perete. Tu erai mic, la creșă n-am putut să te țin, că urlai până te-nvinețai (ai urlat trei săptămâni în șir, de când te-am dus până te-am luat) și mi-era că te pierd și pe tine ca pe Victoraș. Ce era să facem? Tata se ducea la muncă la Atelierele ITB, eu cu tine toată ziua. Și toată curtea aia era pe tine, că erai singurul copil mic: numai din brațe-n brațe treceai, te pupau de te sufocau. Îi mai ții minte pe Coca, pe Victorița, pe Nenea Nicu Bă? Nu mai puteau după tine. Hoța, așa trăia ea: când la pușcărie, când îi dădea drumul. Și când era afară se angaja bucătăreasă pe la creșe, pe la grădinițe... Murea după tine. « Hai, Mircișor, să vezi ce ți-a adus Victorița! » Și-ți dădea rahat și biscuiți. Tu erai slăbuț, te-mbolnăveai una-două. Crescut pe ciment, ce mai... Găsisem pe unul cu o vacă, tot pe Silistra, mai în capăt. Dădea tata un sfert din leafa lui ca să ai lapte proaspăt în fiecare zi, și măcar că nu-l mâncai. Erai mofturos, aia nu-ți plăcea, aia nu... Ca și acum, zi că nu-i așa!“

Mama râde. Nu doar în ochi, în toată pielea feței ei, lucioasă și subțire, se reflectă acum amurgul de iarnă: citadela de cărămidă obliteratedă de rafalele de zăpadă, vârfurile plopilor, nuiele goale acum, îmbrăcate într-o sticlă delicată. O ascult, uitându-mă la mușamaua feței de masă. Mut cu degetul, în pătratele ei cafenii, firimituri uscate, semințe de neghină rătăcite printre boabele de fasole. Nu mă pot gândi decât la un singur lucru: își aduce aminte? Știe cine a fost? Cine este? Există undeva, în spatele ochiului ei pineal, care-i apare-atât de limpede-ntre sprâncene când e fericită, insulițe neuronale, mitigate în mii de feluri, ce spun cu o mie de voci povestea lui Cedric și a minunatei dive Mioara Mironescu? Și cum era când, cu un

sân dezgolit, pe tronul ei de serotonină din centrul lumii, ținea în poală pruncul cu piele de cristal de stâncă, înfățișându-l tuturor neamurilor din toate universurile? Mai ținea minte mama că e Maria? Ceva-mi spunea că, dac-aș căuta răbdător, ore-n șir, în geanta ei stacojie de când era domnișoară, și care ajunsese un depozit de lucrșoare îngălbenite, prefăcute pe jumătate-n talăș și în viermi — chitanțe vechi, siguranțe, bănuți ieșiți din circulație, câteva poze alb-negru plesnite și scrise pe spate cu creion chimic, carnete de sindicat și de policlinică, livretul militar de apt necombatant al tatei, plicul scorojit, boțit, mirosind a doctorii expirate, cu codițele mele de copil, celălalt plic, cu hidoasa proteză dentară pe care n-o suportase nici-odată — aș da, în fine, în cine știe ce cută secretă, plină de firimituri și muște uscate, de inelul din păr de mamut al cântăreței de la Bisquit, de o bucățică pliată dintr-o aripă de fluture uriaș, arsă pe margini, dar păstrând în holograma curcubeeană a solzișorilor ei miros de zarzăre și de struguri tescuiți de la Tântava, unde pe vremuri altă Maria, străbunica mamei, se făcea fluturașă în zori de zi, de o fiolă cu lichid scânteietor, galben-pai asemenea celui cefalorahidian, pe sticla albăstruie a căreia scria un cuvânt bizar: **QUILIBREX**... Treptat, rotirea orelor, discul abraziv al tuturor ceasurilor din lume, îi diminuase trupul, îi subțiasă părul și oasele, îi lăsase sânii... Mama se impregnase de bătrânețe și delăsare. Maria se prefăcuse în Marioara, cum o strigau tata și toate rubedeniile, în femeia care are grijă de toți și niciodată de ea însăși, în exilata, în detronata, în amnezica Marioara. Pune-te masă, scoală-te masă. Pornește-i pe toți dimineața la treburile lor. Spală-i, calcă-i, fă-le de mâncare. Adună lucrurile de prin casă. Mătură, du gunoiul, fă cumpărăturile. Curăță cartofii, spală vasele. Zi de zi, iar și iar, până la Paște, până la Crăciun, până la capătul vieții. Fără un „mulțumesc“ de la nimeni, decât cu mulțumirea că îi ține pe

toți în rîndul lumii, că nu curg zdrențele de pe ei, că au o ciorbă acolo pe masă. Crăpelnița de fiecare zi în vremurile astea mai rele ca-n timpul războiului.

„După aia am dus-o și noi mai bine. Pe tata l-au luat la ziaristică, la « Ștefan Gheorghiu ». Scria la gazeta de perete, aia din atelierul lui (ții minte când te-am dus să-l vezi pe tata la strung, și tu, să fi avut vreo doi ani și ceva, ai arătat spre o mașină pe care scria ceva și-ai zis « Aicea chie ate paf », că tu credeai că peste tot scrie « Lapte praf », ca pe cutiile tale, și-au răs toți lăcătușii ăia să se prăpădească...). Și le-o fi plăcut la șefi ce scria el acolo, au zis că e un băiat tânăr, promițător, fiu de țărani săraci, cum scria pe-atunci în dosare. Și-a făcut tata doi ani la ziaristică și-a intrat la *Steagu' Roșu*, pe leafă bună, cu Volgă pentru terenuri... I-au dat și casă de la ziar, mai întâi la bloc, în Floreasca, unde-am stat doar câteva luni, că ne-a reclamat cineva la Miliție că lucram la covoare. Și războiul făcea zgomot, n-aveai ce-i face. Trebuia să lovești tare cu spata, ca să se taseze lâna printre ițe. Lucram și eu mai mult dimineața, când erau oamenii duși la servicii, dar tot se-auzea. Și era una Madam Gîngu care tot căuta sămânță de scandal, de-o ura toată lumea. Aia ne-a pârât. Așa că am renunțat la covoare și am rămas acasă, să te cresc pe tine. Dar ne-am mutat la vilă, tot în Floreasca, foarte aproape de unde stăteam. Era pe o stradă, îi zicea Puccini, o străduță liniștită pe unde dacă-dacă trecea o mașină într-o dimineață-ntreagă. Pe atunci nu era Bucureștiu' plin de mașini ca acum. Chiar în capătul străzii era o groapă de gunoarie mare de tot, cu iarbă verde pe margini, de-și făcuseră țiganii cocioabele lor acolo... Și fum toată ziua, ca la șatră, dé... Când bătea vîntul din colo, ne cam afuma... Ți-aduci aminte când te plimbam pe-acolo, cum am intrat în dărăpănătura țiganului care făcea cercei și inele, și fata lui dormea cu purcelul în pat, și maică-sa avea-n cozi numai cocoșei de aur, d-ăia de li-i confisca miliția dacă-i prindea cu ei? Am avut

017698

și noi, Vasilica și cu mine, un ban de aur din salba lui mămica, da' mi-am zis: ce să fac eu cu jumătate de ban? Și i-am dat ei și jumătatea mea, când s-a măritat cu unchiu' Ștefan, să-și facă vereghete. După aia mi-a părut rău, că, uite, eu și taică-tău nici acum n-avem, mi-e și rușine. Eeee! Am stat în Floreasca, la vilă, vreo doi ani, până ne-am mutat aici, în Ștefan cel Mare. Era bine... Era bine! E drept, cam strâmt, și cu bucătăria mică-mitică, doar o chiuvetă și-o plită, nici vorbă să stai la masă acolo, mâncam în camera mare, unde-aveam și patul. Și mai aveam o cameră, mai mult a ta era, și baia-ntre ele, cu două uși ce dădeau încolo și-ncoace. Asta nu era bine, că dacă se ducea cineva la veceu se-mpuțea casa. Și făceam căldură cu gaze. Cui i-o fi dat prin cap să facă soba între camere, în perete, jumătate aici, jumătate dincolo? Dar, mă rog, bine că mergea. Și la baie aveam o cadă de-alea scurte, cu scăunel, de nu puteai să te-ntinzi și tu-n ea ca lumea. În rest, era bine, era frumos, era mereu vară, toți copăceii din față erau plini de flori... Tu intrai și ieșeai pe geam, că stăteam la parter. În spate aveai solar cu nisip, te jucai acolo cu Doru (îl mai știi pe Doru de la scara cealaltă?), cu Helga, fata doamnei Elenbogen, unde mergeam să ne uităm la televizor, cu Aurica... Toată ziua erați ciuciți acolo în nisip. N-aveam grija ta. Cartierul era liniștit, Doamne, era ca-n rai. Îți puneam în mână un bilețel și bani și te trimiteam la pâine sau la alimentara, în capătul străzii. Te cunoșteau toate vânzătoarele. « Dați-mi ce scrie-aici și restul! », le ziceai, de se prăpădeau de râs. Nici n-aveai patru ani. Erăi atât de curat, că se mira toată lumea. Te țineam numai în alb. Și când te jucai în nisip, stăteai pe vine și doar scurmai cu un bețișor. Îmi zicea câte-o vecină: cum faci, dragă, să-l ții așa curat? Că al meu se face ca porcu', îi spăl hăinuțele în fiecare seară. Dar erai slăbuț, nu mâncai... La fiecare masă era chinul de pe lume. Nu mai știam ce Doamne iartă-mă să-ți mai dau...“

„De ce-am plecat din Floreasca?“ întreb într-o doară, dar devin deodată atent, căci mama se oprește din ales boabele de fasole. Bagă mâna-n oală și își privește degetele ce apar și dispar din grămada zuruitoare. Fulgii mari, grei de apă, care cad cu repeziciune pe cerul iernatic sunt acum roz-murdar pe cerul tot mai întunecat, atât de posac, încât începe să se confunde cu moara. Undeva, foarte departe, răzbate prin ninsoare o lumină roșie, abia întrevăzută: e steaua de pe vârful Casei Scânteii. Mă ridic, deschid ușa de la balcon și ies afară, o dată cu aburul bucătăriei supraîncălzite. Frigul și umezeala mă-nfioară deodată. Zăpada cade violent, roz-cafenie, mă topesc în amurg, în frig și-n singurătate. Plopii din spatele blocului își împing nuielele-n pâcla cerească, în locu-acela-ndepărtat de unde vin fulgii, negri pe cerul cafeniu, murdar-fluorescenți când se depun pe sutele de pervazuri de cărămidă de la ferestrele morii, pe frontoanele ei de cetate halucinantă, în curtea ei uriașă și pustie. Urme de pași ies de pe una dintre uși, înaintează până-n mijlocul curții și se curmă acolo. De jur-împrejur, zăpada ce se depune lent, fâsâind abia audibil, în lumina chioară a unui singur bec. „Lumea mea“, șoptesc, „lumea ce mi-a fost dată“. Întind mâinile, simt pe piele sărutu-nghețat, apos, dulceag al fiecărui fulg. Mă-ntorc cu fața spre cer, atât de mult, că simt balustrada cu fiecare apofiză a vertebrelor ce o ating. Ninge pe fața mea, pe pleoapele mele-nchise, simt puful zăpezii crescând pe masca mea, pe zona aceea ovală unde se concentrează aproape toată umanitatea din mine, așa cum ochiul primește aproape tot ce simte un om. Eu sunt fața mea, față de păianjen și de arhanghel, de acarian și de vânt și de trăsnet și de cutremur. Fața mea ce strălucește fără să știu, și pe care mi-o acopăr acum cu vâlul tăcut al zăpezii. Când îmi simt buzele și pleoapele amortite și, în spatele lor, oasele craniene de gheață subțire, cu bule de aer din loc în loc, mă ridic, mă scutur de cristalele

amestecate cu apă și reintru în coconul întunecat din jurul mamei. Ea încă prefiră boabele de fasole, ce strălucesc ca perlele acum în bezna oliv a bucătăriei, și privește foarte atent un punct de pe mușama, în care nu se află nimic. De fapt, știi ce face, am făcut asta și eu, de mii de ori. Își lasă globii ochilor să diveargă, ușor, pe suprafața bej, cu pătrate cafenii, a mușamalei, privește neatentă, în ansamblu, nu privește, de fapt, ci vede, vede fără să privească pătratele ce-ncep să migreze, fantomatic, unul spre altul, până ce pătratele vecine se suprapun în șiruri ce se desprind din planul lor, și mușama devine deodată un cub de lumină, de aer luminos și adânc, în care șirurile se scufundă într-o perspectivă spectrală, tăioasă, mistică și cristalină, încât știi că nu mai privești un lucru din realitate, ci unul sclipind hipnotic în miezul occiputului tău, în zona vizuală a minții tale. Cu globii ochilor paraleli, ca ai orbilor, îți vezi atunci câmpul vizual, îți vezi văzul, îți trăiești fericit și meditativ interioritatea pură, luminoasă, întinsă la nesfârșit a minții. Înțelegi atunci cum ai vedea dacă n-ai avea ochi, cum se vede pe sine cosmosul orb și inteligent care curge, ca o miere-ngroșată, în fagurii țestelor noastre. E acum întuneric aproape deplin, doar petalele-albastre ale aragazului luminează slab masa, bufetul străvechi cu câteva cioburi de cești și pahare-n vitrina fără geam, pe mama cu părul ei moale și rebel la orice aranjare. Când trebuie să meargă la vreun botez sau o nuntă, se duce și ea la coafor, dă o grămadă de bani pentru un permanent caraghios, cu bucle ca sărmăluțele, dar a doua zi părul ei e la fel, lins, inexpressiv, fără însușiri. Așa, în mod obișnuit, și-l pune pe bigudiuri, niște orori de fier cu elastice jechoase, dar care sunt oricum un progres față de moațele de hârtie de altădată. Ziarele impregnate de cea mai proastă cerneală tipografică, *Scânteia*, *România liberă*, *Sportul popular* și *Informația*, cu care ne ștergeam și la fund,

în care împachetam și sandviciul pentru la școală și pe care vara le puneam în geam ca să le scoatem, spre toamnă, îngălbenite, își găseau parcă, în părul mamei, un fel de apogeu al omniprezenței lor, al sutelor de întrebări ce li se dădeau: cu moațe în păr, mama devenea o floare ciudată sau o zeitățe enigmatică, împodobită fantast. Un miez al lumii de hârtie în care era scufundată. Sucite și înfășurate-n vițe de păr, bucățile de ziar încă lăsau să se vadă câte-un chip de conducător, câte-un picior de fotbalist, câte-un fragment de articol despre colectivizarea agriculturii. Câte-o seceră și-un ciocan îmbinate, câte-o stea în cinci colțuri răpită bucoavelor cabaliste (da, Fulcanelli, pentagrama ce te zăvorăște în centrul ei), câte-un șir de pătrățele pentru cuvintele încrucișate. Câte-o dimineață-ntregă, după ce se spăla pe cap, tot moșmondea să și le prindă în păr. Când era gata, moațele sucite asemenea capetelor de la bomboanele în staniol, sau asemenea telomerazei, molecula nemuririi, se muiau de la părul ud și atârnavă jalnic în jurul scalpului ei atât de alb, de parcă părul i-ar fi crescut de-a dreptul din țeastă. Apa curgea șiroaie pe după urechile mamei, pe obraji ei, pe gât, umezindu-i capotul de finet până între omoplați. Atunci își băga capu-n cuptor și răbda așa aerul fierbinte al arzătorului cu gaz, până ce părul se usca și moațele se-nfoiau atât de tare, că aproape umpleau odaia. Atunci mama era frumoasă. Se privea și ea-n oglindă, își trecea mâna peste uriașul buchet de ziare-nflorite, foșnitoare, și, ca să nu-i pară rău când avea să le dea jos, făcea o nebulă: ieșea din apartamentul nostru, străbătea holul vilei, mereu înghețat și vernil, și se arăta-n fața porții de la intrare, sub cerurile pline de nori și melancolie ale după-amiezii. Stătea acolo, ca un păun înfioat, minute-n șir, neprivind la nimic, lăsându-se doar privită, și fugea repede-napoi, înspăimântată de propriul ei curaj, căci ca să te-arăți cuiva cu moațele-n păr era de mare

rușine. Le scotea apoi și le arunca, grămadă cenușie, pe preșul din cameră. În cap avea acum, măcar până seara, aceleași sărmăluțe ca ale tuturor femeilor pe care le cunoșteam, ieșind, chipurile, elegant de sub baticurile cu imprimeuri turcești.

Și stăteam așa, la lumina aragazului ce ne tremura pe fețe asemenea lămpii din perete de la Tântava, și mama se-ntorcea mereu și mereu la mâncarea noastră cea de toate zilele, la cozi, la sărăcie. „Înainte mă tot frământam ce să vă mai fac de mâncare, mă gândeam, ia să mai fac și o ciulama, și un pilaf, că v-ăți fi săturat și voi de-atâta carne de porc. Mai făceam și câte-o ciorbă de lobodă, puneam iaurt în ea... era bună! Dar asta, așa, la o lună o dată. Ce, era o problemă? Mergeai colo, la hală, la Obor și găseai într-o parte pește, în alta măcelăria, cu jumătăți întregi de porc în cârlige, parcă le văd și-acum, cu capete de porc pentru cine vrea să cumpere (doar ăia mai săracii luau)... Măcelarii aveau buturugile lor pe care tot tăiau cu toporul coastele de vită sau de porc, de se făceau numai sânge pe șorțuri. Stăteai la o coadă ici, îți lăsați rînd la alta și-ntr-o oră-ți făceai cumpărăturile. Bani să ai! Dacă vroiai carne tocată, ți-o dădea prin mașină-n fața ta. Vroiai cârnați? Era de toate felurile, și proaspeți (în mațe adevărate, nu-n plastic, cum i-au pus mai târziu), și afumați, cabanoși, trandafiri, de care vroiai. Eeei, alte vremuri. Acum, ți-e rușine, dragă, să mai primești pe cineva musafir. Nici nu mai merge lumea în vizite, că știe că n-are ce să-ți pună în față. Acu' zece-cinșpe ani, când venea pe la noi Vasilica și unchiu' Ștefan sau tanti nașa, găteam cu o seară-nainte. Le puneai întâi, așa, un aperitiv, telemea, cârnăciori, măslina, un mezel (ce șuncă de Praga era pe-atunci, ce kaizer! îți lingeați degetele!), niște ouă umplute, le dădeai o țuică de la țară... După aia ciorba, că asta umflă burta. Mai stăteai, mai vorbeai, mergi și scoate fripturile din cuptor. Că eu nici n-apucam să stau la masă, mai mult du-te-vino cu farfuriile...

Vinu' ? Nu-l cumpăram, că era prost, d-ăla de nouă lei, vin de scânduri din gard. Cică Murfatlar, Târnave, Dealu Mare ... Aiurea, tot era la fel. Așa că făceam noi vin acasă, în damigene. Toamna ne duceam în piață și cumpăram un sac-doi de struguri ceasla, albi, negri, cum se nimereau. Îi striveam în oale și mustu-l turnam în damigene. Se făcea un vinișor roșu și spumos, să tot bei. Îl aveam până hăt, spre vară ... Mai făceam și vișinată, aia nu-mi prea ieșea. Și nici nu-mi plăcea cine știe cât, că mă ametea. După asta aduceai plăcintele, cu brânză de vaci, cu mere ... Să vezi, Vasilica, mi-am adus minte ... Când am mers o dată pe la ea. Zice: « Marioaro, azi vă dau numai ciorbă. » Roșie ca racul de rușine, dar altfel râdea și ea de prostia care-o făcuse. Se gândise ea să facă sărmăluțe. Luase carnea, o frământase cu orez, cu pâine, cum se face, mă rog, totul era gata, doar că trebuia să mai cumpere varza murată. Se duce ea la piața de la ei din Dudești-Cioplea și — ce să vezi ? Nici urmă de ăia care vindeau foi de varză și de viță murate. Nu veniseră-n ziua aia. Ce să facă ea, ce să facă ? Nici timp să mai cumpere carne pentru vreo friptură nu mai avea, că veneam noi ... Ei, ce crezi că i-a dat prin minte ? Avea pe sobă niște celofan pentru legat la gura borcanelor, când făcea magiun. A luat celofanu-ăla, l-a tăiat în bucăți și — mare ți-e grădina, Doamnel! — a pus carnea de sărmăluțe în ele. A făcut sărmăluțe în celofan ! Le-a pus la fiert și, când s-a uitat, în oală era doar apă cu tocătură, celofanul se topise cu totul ...

Era frumos pe atunci. Îți puneai în minte: hai să mă duc mâine pe la cutare. Lumea n-avea telefon, te duceai pe neașteptate. Dar toți se bucurau că ai trecut pe la ei. Și imediat îți puneau masă, altfel nu se putea. Puteai tu să zici cât voi ai că ai mâncat, că nu ți-e foame. Pân-la urmă tot îndopat plecai. Și ce luptă când te sculai de pe scaun: mai stați, mai stați, ne supărăm ... Dacă era după ei, nu mai plecai deloc. Se făcea noapte

când, în sfârșit, te urneai. Doamne, ce stele erau acolo, în Dudești-Cioplea, la soră-mea! Era beznă-beznă, nu ca aici, în oraș. Și puzderie de stele pe cer. Mergeai între mine și tata, somnoros, până în stație, așteptam tramvaiul în pustietatea aia (era capăt de linie: nici o casă-mprejur, cât vedeai cu ochii, doar fabrica aia veche și părăsită) și-l vedeam de foarte departe, venind încet, clătinându-se, pe șina lui ... Era mai mereu gol, doar cu vatmanul și taxatoarea, care dormea cu capul pe tejeaua ei ... Dormeai în brațele mele o oră-ntreagă, până ajungeam acasă ... Te duceam în brațe până-n pat, te dezbrăcam, îți puneam pijama și tu tot nu te trezeai, atât erai de obosit. Cred și eu, la Vasilica stăteai doar în vârful cireșului amar. Sau pe arătură, cu copiii, scoteați gărgăunii din găuri. Ei, mamă, mai du-te și acum dacă poți! Nu zic de Vasilica, ea-i soră-mea, dar la alții, la Ionel, la Grigore, la tanti nașa ... Sau cheamă-i pe la tine, dacă-ți dă mâna. Ce să le dai? Frații Petreuș? Adidași? Nechezol? Salamu' de vară, și ăsta e pe cartelă: două sute de grame pe lună. Ouăle, pe cartelă. Pâinea? Am auzit că-n alte părți e pe cartelă și ea, la noi nu, dar stai la coadă de-ți vine rău ca să apuci. N-am rămas alaltăieri fără pâine? Vai de cozonacu' nostru ... Și uite-așa se sălbăticește lumea: nu te mai duci la nimeni, stai acasă și-ți muști pumnii de necaz. Dar, vorba aia, geaba chichirezi gălceavă dacă nema putirință ... Ce să faci? La cine să reclami? Înainte era la fiecare alimentară câte-un caiet legat cu ață, îi zicea « Condica de sugestii și reclamații ». Scriai acolo dacă găseai, cum am găsit io o dată, un cui într-o cutie de ghiveci sau o muscă-ntr-o sticlă de bere. Sau dacă vânzătoarele erau obraznice cu tine. Nu se-ntâmpla nimic, da' măcar te răcoreai și tu. La colț, aici, a venit o nebună care-a umplut condica într-o zi: aiureli, sfârșitul lumii ... nebunii de-ale ei. Le citea responsabilă la oameni, își făcea cruce și râdea. Da' de câțiva ani s-au prostit de tot. Cum se zice: peștele de la cap se-mpute. Nu știu, dragă, să vorbim mai încet, să nu ne-audă

cinema. Nu mai poți să-i suportți: el și ea, el și ea, peste tot, numai lingușeli și porcării... Că mă uit și la emisiunile astea pentru copii. La ce să se mai uite și ei? Mai e Mihaela? Mai e Danieluța și Așchiuță? Vă mai dădea înainte desene animate, emisiuni frumoase, cu căpitanul Val-Vârtej... Mă uitam și eu cu tine, de drag... Și duminica dimineața cu Daktari, cu planeta gigantilor (ăștia au ținut-o vreo patru ani, duminică de duminică, de se săturase lumea), ții minte, cu calu' Fury, cu delfinu-ăla... Le plăcea la copii. Stăteai la televizor, țin minte, doar în maieuț, pe covor, iarna, pe frigul cel mai mare. Ce ne păsa? Caloriferele duduia, nu puteai să pui mâna pe ele. Vai deăștia mici care-au venit pe lume acum. Cu ce i-or spăla? Cum i-or culca în frigu-ăsta, că, uite, stăm cu paltoanele pe noi toată ziua... Nemernicii! Dacă te uiți la televizor, zici că-i iubește toată lumea. Nu mai dă decât emisiuni de-astea omagiale. Îți vine să verși. Vezi copii frumoși, în pionier, cum stau țepeni pe scenă și nu zic decât « Tovaaaarășe Nicolae Ceaușescu, cutare, cutare, cât te iubim noi... Tovaaaarășă Elena Ceaușescu, mamă iubitoare și savantă... » Savantă pe naiba, că io am mai multă școală ca ea. De el ce să mai vorbim, știi bancu-ăla, că le-a luat foc casa și-au fugit afară, și când era focu' mai în toi el aleargă repede-n casă și iese cu niște papuci. « Da' dragă, nuș'ce, zice ea, ți-ai pus viața-n pericol pentru papuciiăștia? » « Da' ce, tu nu ți-ai luat cu tine diploma? » Papucii era diploma lui, că el asta a-nvățat ca meserie, cizmăria. Cică de-aia râde așa, -ntr-o parte, în poze, de la cuiele de cizmărie de le ținea-n colțul gurii... Nu e de râs, e de plâns, vai de noi, cine-a ajuns să ne conducă. Eeei... dacă dă Dumnezeu și trecem și iarna asta, o scoatem noi cumva la capăt. Tu, Mircea, să nu vorbești cu alții despre chestiile astea. Nici cu prietenii cei mai buni. Nu știi cine se duce și spune. Ăștia știu tot și abia așteaptă să te prindă cu ceva. Era să mor când te-au luat în primăvară. Sărăcuțul de tine, ce-am mai tras cu

toții atunci... Bietul tata umbla buimac, atunci a văzut și el de ce-s în stare așa. Trântea cu lucrurile, și-a aruncat medalia în closet (aia frumoasă cu cooperativizarea, cu care te jucai tu când erai mic, ții minte c-ai dus-o și la școală și ți-a furat-o Porumbel, da' l-a prins învățătoarea și ne-a dat-o înapoi)... Doamne, ce frică mi-a fost... Ajunsesem să mă gândesc... ca să vezi ce-ți trece prin cap în clipe de-astea... mă gândeam: dacă merge medalia asta pe sub pământ, prin țevi, și se blochează undeva (că era destul de mare și avea și, așa, un petec de pânză cu un ac de siguranță, ca să ți-o prinzi în piept) și dă vidanjorii de ea — noi le ziceam înainte căcănari — și-o duce la partid? Dacă-l ia și pe tata? Și plângeam, plângeam toată ziua. Noaptea visam numai medalia, cum e dusă de apă printre rahați și murdării, în canale... Și-n toate visele astea — să nu râzi de mine —, decorația ajungea în baia lui Ceaușescu, îi pica-n cadă din robinetu' de apă caldă, când făcea baie. Și el zicea: « Aduceți-mi lista cu toți care-au primit decorația! » Și-o ținea-n palmă, o-ntorcea când pe-o parte, când pe alta... Câteodată era medalia, câteodată se schimba-ntr-un cocoșel de aur, de-ăla din salba lu' mămica... Vise! Norocu' nostru a fost tot săracu' Ionel, ca și cu covoarele, atunci, în Floreasca. El a umblat cu intervenții pe la șefii lui (că și securiștii sunt oameni, bea și ei câte-o cafeluță naturală, mai fumează câte-un Kent, mai citește *Cel mai iubit dintre pământeni...*, de', cine poate oase roade, cine nu, nici carne moale...), pe la psihiatrie, pe unde te-a dus pe tine. Ți-a dat înapoi și foile-alea, că nu vroiai să ieși de la nebuni, o țineai gaia-mațu: foile și foile! Când, mă trezesc într-o zi că vine Ionel cu un pachet mare, legat cu sfoară: « Uite manuscrisu', Marioară ». Noroc că n-a scris cu tovarășu' sau cu partidu', că nu puteam să-l scot. Patru colegi și-au stors creierii cu el, unu' chiar e scriitor, că avem și d'ăștia, a scris niște de-alea polițiste. Mi-a zis: « Puștiu' e dus cu pluta, nu degeaba-i la psihiatrie. Nu e nimic periculos aici.

Numai aiureli, cu cavouri, cu Dumnezeu, cu niște olandeji... Nu face să ne batem capu'cu el, că avem noi problemele noastre ». Chiar, mamă, m-am uitat și eu puțin la-nceput, și m-am supărat pe tine: cum ai putut tu să scrii așa despre noi, că am proteză, că am pe șold... de unde știi tu ce am eu pe șold, și ce interesează pe alții? De câte ori nu ți-a zis tata să nu mai scrii tot ce-ți trece prin cap, să scrii și tu ce se cere... Poate-aveai și tu vreo carte publicată pân-acum, ca Nicușor de la scara cealaltă, ca scriitoru-ăstălalt din bloc, de stă la Scara Șase (cum Dumnezeu zicea că-l cheamă?) și care, la ședințele de bloc, una-două se ridică și zice: io sunt scriitor, de parcă-l întreabă cineva ce e... Tu n-ai găsit ceva mai bun de făcut decât să scrii de tata că purta ciorap de damă pe cap. Și ce dacă purta? Așa făcea toți bărbații pe-atunci, noaptea se culca cu ciorapu' de damă-n cap, ca să le țină părul dat pe spate, că așa se purta: pe spate și uns cu ulei de nucă. Nu e nici o rușine. Doar că de ce trebuie să scrii tu despre asta? Scrie și tu despre ceva frumos, că nu ești băiat prost, și-ai citit o grămadă de cărți. Uite, o carte bună o citești și de zece ori fără să te plictisești. Doamne, ce frumoasă e *Dunărea revărsată*, sau aia cu Șuncărică și cu Ducu-Năucu Păr Cărunt... cum stătea hoții și făcea mărgelile din melcișori de paste făinoase, îi vopsea, îi înșira pe ață și zicea că-i mărgelile... Sau *Insula Tombuktu*: stăteam după-mese întregi cu tine sub plapumă și-ți citeam din ea până răgușeam și nu mai vedeam scrisul, că se lăsa întunericul... Cu sălbaticii ăia care scriau pe frunze de palmier... De *Toate pânzele sus* n-am reușit să m-apuc niciodată, că e prea groasă, de *Regii blestemați* la fel. Da'-n schimb de povești nu mă satur niciodată, asta, *Basme populare românești* e tare frumoasă. Pe ea ai învățat tu, singur, să citești. Parcă te văd: întins pe lada de la studio, în camera din față, cu cartea deasupra capului. Când ai terminat *Ileana Cosânzeana, din costiță ruja-i cântă, nouă împărați*

ascultă, cea mai lungă din carte, nu-ți mai încăpeai în piele de bucurie. Acum, nici nu mai citesc, îmi mai arde mie de citit ? Când eu îmi frământ toată ziua mintea: ce-o să vă pun mâine-n farfurie ? Și unde să mă mai duc, pe viscolu-ăsta, să mai apuc, pe unde mai aud că se dă iaurt, că se dă ouă, c-a băgat oase de vită. Fuge lumea-n toate părțile, disperată, pentru niște gheare de pui. Și ei tot de-astea or mânca ? Și el tot așa i-o zice: Leano, du-te și stai la coadă, că poate apuci vreun pui de Crevedia... ? A fost vara-asta expoziție, la Pavilionu' de mostre. Când erai mic ne duceam una-două pe-acolo, că era lângă serviciu' lu' tata, la Casa Scânteii. Ții minte când au apărut primele pixuri de plastic, se minuna lumea. De-acolo le-am luat. Și când au adus rușii racheta cu care-a zburat Gagarin... Avem și-o poză de-acolo, pe undeva prin geanta aia a mea. Ei, anu-ăsta a făcut iar expoziție, cu multe firme din toată lumea, cu mobilă, cu mașini, cu de toate. Și-a fost, auzi, dragă, și un pavilion cu mâncare. Adică ce trimitem noi la export. Acolo lumea n-a avut voie să intre. Cre' și io ! Era acolo toate bunătățile de pe pământ. Când s-a terminat expoziția au aruncat în lăzile de gunoi cărticele, așa... prospecte din alea cu tot ce fusese expus acolo. Și-au fost oameni care le-au scos și le-au dat, pe furiș, la trecători, pe stradă, le-au băgat și prin cutiile de scrisori. Mare curaj au avut. Dacă-i prindea, Dumnezeu știe ce li se-ntâmpla. Mi-a arătat și mie madam Soare o cărticică de-astea. Doaaamne, ce era acolo ! Uite, și-acum înghit în sec. Ce șunci, ce cârnați, ce cașcaval, roți întregi, dragă, ce paté de ficat, d-ăla bun, de care era pe vremuri. Da' ce nu era ! Pui grași, cu picioarele-n staniol, le lucea pielea de grăsime, brânză de-aia cu mucegai, cum vezi în filme (nu știam că se face și la noi), crenvuști, mușchi țigănesc legat cu sfoară, așa, cât niște pepenași... Pe altă foaie era pește, icre roșii, icre negre, batog afumat, tot felu' de specialități, cine le-o fi scornit pe toate... Dup-aia vinuri, să vezi în ce sticle frumoase, ce etichete aurite... Sucuri, înghe-

țată în niște cutii mari de plastic. Și ciocolate, dragă, de toate felurile, bomboane umplute cu cremă... Totu', totu', totu' pentru afară, pentru străini. Totu' la export, ca să-și plătească el datoriile, fi-i-ar datoriile de răs să-i fie! Aș zice: hai, să dăm și la export, da' să rămână ceva și bietului om, să aibă cu ce să-și țină zilele. Da' ei, nimic! Nimic, dragă, ca câinii. Ne omoară cu zile, ne bagă-n pământ, nenorociții. Să ajungi tu să mori de foame în țara românească, cine-a mai pomenit așa ceva? Nici când munceai la boier (că nici atunci numai bine nu era), nici pe vremea războiului n-a fost mai rău. Nici pe foametea cea mare de după, prin '48-'49, când venea moldovenii și vindea tot ce-avea pentru o bucată de pâine, nu era ca acum. Doamne, Doamne, unde-o să ajungem...“

Ca-n fiecare seară, începe să plângă. Nu-i pun mâna pe braț, nu-i mângâi părul inform. A doua zi n-am să mă scol, în zori, ca să stau la cozi în locul ei. O să-mi aducă tot ea crăpelnița-n farfurie. O să mănânc pielea zbârcită a ghearelor și gâturilor de pui din ciorbă de parcă însuși trupul chinuit al mamei ar fi dezmembrat în fiertura străvezie. Îi mîncăm cu toții zilele, o mîncăm de vie. În pijamaua mea rufoasă, aproape putredă, la fel cu cea în care, cu cincisprezece ani în urmă, stăteam pe lada de la studio, privind panorama Bucureștiului prin tripla fereastră a camerei mele din Ștefan cel Mare, cu fesul meu tras până la sprâncene și în picioarele goale, mă ridic de pe scaun, o privesc multă vreme (icoană-n cărbune, sălbăticită de durere, doar dârele lacrimilor lucind în petalele albastre ale focului de pe aragaz), ascult cum vuieste liftul în adâncul blocului, cum răbufnește prin crăpăturile ușii de la balcon vântul înghețat al iernii. Mă-ndrept spre hol, intru-n sufragerie, unde tata se uită absent la televizor într-un colț al camerei întunecate și ajung în camera mea. Închid, ca-ntotdeauna, ușa după mine, ușa dintre mine și cosmos. Nu aprind lumina. Lucrurile, împrejur, sunt negre și mute: patul și

șifonierul, masa, scaunul. Latente, încreate, așa cum sunt lucrurile când nu le vede nimeni. Doar când trece, huruind, câte-un tramvai sau o mașină cu farurile aprinse, capătă și ele o fosforescență spectrală. Atunci fâșii de lumină albastră-electric sau verzuie aleargă-ntinzându-se pe tavan. Trec pe lângă manuscrisul meu, mii de foi stivuite pe masă, ultimele câteva palpitând în unda de aer a trecerii mele. Apăs palma stângă pe el și-i simt zvâcnetul adânc, încăpățânat, al arterelor de sub piele. Viu, viu și hialin, străveziu în dungile de lumină ce aleargă prin cameră. Merg la fereastră și mă ridic, înălțându-mă pe vârfuri, ca să m-așez pe lada de la studio. Îmi pun tălpile goale pe calorifer și le apăs acolo, deși fierul său vopsit e acum înghețat. Îmi lipsesc fruntea de pojghița de gheață a ferestrei. Respirația mea o aburește-mprejur, desenând, peste ninsoarea năpraznică de-afară, două delicate aripi de fluture. Abia acum, aici, mă copleșește plânsul, plânsul disperat al celui mai singur om de pe fața pământului. Lacrimile ce-mi inundă corneele se prefac instantaneu în coji tăioase de gheață.

Dorm cu fața-n sus, inert ca statuia unui rege, culcată pe-un mormânt. În adâncul patului meu zace un hoit înfășurat în cârpe. Deasupra e spectrul meu cufundat în somn. Fără conținut și fără consistență, sculptat într-o cretă gălbuie. Înfășurat în cearșafuri, îmi par mie însumi, cum mă privesc de la-nălțimea tavanului, un cocon țesut în fire de mătase. Pleoapele mele închise sunt bosele visului reliefate pe țeasta mea. Acum îmi acoperă aproape întreaga față. Umbra genelor îmi aleargă oblic peste obraji de câte ori tramvaietele care trec pe șosea fac scânteie la contactul cu firele umede. Globii ochilor îmi alunecă lent sub pleoape, se străvăd sticloși sub pielițele străvezii. Apoi se scufundă în carnea tremurătoare a creierului, ca niște cornițe de melc retrase în cochilie.

În spatele meu, iconostas înghețat, e tripla fereastră a camerei mele. Pe ea e pictată gigantica panoramă-a orașului, cupole și blocuri și case și arbori desfrunziți, siluete de ciment și beton și aramă, turnuri de mercur și de sulf și de cadmiu, șterse oblic de căderea nesfârșită-a zăpezii. În aripa dreaptă a marelui rețablu, pe cerul roșu brăzdat de fulgi întunecați, încă se vede un fluture cu aripi de abur. Cel desenat de răsuflarea nărilor mele cu o oră în urmă. De fapt, fereastra e plină de fluturi de abur, sute și mii de fluturi abia vizibili, dar lucind toți în lumina perlată. Sunt fluturi micuți, de la respirația mea de când abia

ne mutaserăm în bloc: aveam cinci ani și tata mă ținea în picioare, pe pervaz, ca să văd cățelul din curtea de vizavi și îndepărtatul centru de pâine. Fluturi mai largi, de când, respirând fierbinte, pândeam ore-n șir ferestrele de vizavi, sperând să văd, prin crăpătura perdelelor, o pulpă sau un sân dezvelit, al femeilor ce tot călcau rufe și îi struneau pe copii în acele interioare de neînțeles. Și fluturii tot mai vaști, crescând unii din alții, unii-n conturul altora, umplând fereastra cu un penaj irizat de brumă: cei pe care nu respirația mea, ci căldura emisferelor mele, cotiledoane-ntre care crește, chinuitor de lent, sămânța Dumnezeirii, i-a desenat, cu trupurile lor ca niște tije de gheață, cu aripile lor asimptotice, cu nebunia conturilor lor de șold, floare și vulvă, cu tristețea reiterată a ochilor de păun. Până în zori, ecranul pe care mi se proiecta, ortogonal, țeasta de adormit — cum ai vedea de sus cupola unei bazilici — se-acoperea complet de flori groase de gheață: fluturi încălecați, încălciți, risipiți și readunați, de zăpadă și limpezime. Și-ncet, acolo, la căpătâiul trupului meu paralizat, zăcând pe catafalc în cearșafuri, peste panorama-ncălcită-a orașului, fraternizând cu ea, amestecându-se cu ea, întingându-se-n ea (de parcă geamul ar fi devenit o membrană extrem de elastică, ce-ar fi-nvelit brusc fiecare crenguță a copacilor negri și uzi și fiecare petic de perete și fiecare olan din acoperișuri, chiar fiecare fulg de zăpadă, urmărindu-l în geometria sa fibroasă și repetitivă), se contura un alt oraș, construit în întregime din aripi și schelete de fluture. Și-n cameră se lasă frig ca-ntr-un cavou, și prin geamul brumat răzbește lumina galbenă-a zorilor. Pe catafalc, statuia mea prinde contururi precise, de caolin livid, de faianță. Și peste tot patul meu se proiectează oblic lumina ferestrei. Patul meu e acuma un insectar uluitor colorat. Pe conturul feței și trupului meu se mulează aripi și pânțele inelate, păroase. La fel pe olanda rigidă-a cearșafurilor, pe cutele lor reliefate atât

de complex, că nici un topolog nu le-ar putea descrie în ecuații nonlineare. Patul meu e un fractal fremătător de ultramarin și verde și galben și negru, de cireășă putredă și de suc acru de portocală. De curbe și prelungiri grațioase, de ochi bulbucăți și antene. Sunt o statuie de cretă înfășurată-ntr-un peplum de aripi de fluture. Sau într-o singură aripă enormă. Un fetus într-o placentă multicoloră.

Mă ghemuiesc atunci în fantasticul meu așternut și levitez, cu el cu tot, spre centrul odăii. Rămân așa, larvă stranie, suspendată între podea și tavan, luminată tot mai intens de focul rece al răsăritului. Așa mă găsește mama, zi de zi, în zori. Mă atrage iarăși spre pat, ca pe-un mare ghemotoc de hârtie, și când sunt iarăși întins pe mormântul meu regal, cu largile cearșafuri de jur-împrejur, îmi trece degetele ei uscate prin păr. Atunci deschid ochii și încep să visez.

Noapte de vară cu foșnet neliniștit de platani, adus de rafale calde de vânt. Platanii sunt uriași, înșirați pe ambele părți ale drumului. Au pete livide de lepră pe trunchiuri. De-a lungul drumului se-ntinde canalul cu apa lui neagră. La lumina becurilor, mici piramide pe creasta valurilor scânteiază ca diamantele. Peisajul e foarte vast, suntem pe o esplanadă întinsă până unde se confundă cu noaptea. Înaintez pe drumul care face o curbă leneșă, privesc în jur, mă feresc de câinii galbeni care aleargă pe lângă mine, inaudibil, parcă neatingând pământul. Casele sunt departe, în pâlcuri, ca niște insule pe vastul platou. Vântul negru îmi flutură părul, răbufnind brusc de după trunchiuri, de după ziduri. Căci am ajuns într-un orașel palid și străbat o cărare printre casele neobișnuit de înalte. Mă opresc o clipă sub fereastra deschisă a uneia: se-aude muzică de radio, se aud și voci, un râs de fată... Îmi lipsesc urechea de zid, poate-așa am să aud mai bine cuvintele celor care, nevăzuți, se mișcă în odaia luminată. Nu le pot înțelege, deși deslușesc fiecare sunet, dar capăt deodată certitudinea că e bine, că pe-aici trebuia s-o iau. Pentru prima dată știu încotro mă-ndrept, deși n-aș putea spune unde. Merg mai departe și-ajung într-o piațetă pustie, luminată slab de un singur bec, atârnat în vârful unui stâlp. Pe-o parte e o bisericuță, pe alta-i un cort mare de pânză aspră, în care pare să aibă loc o petrecere

sau o nuntă, dar eu caut restaurantul, și iată-l, într-adevăr, cu ușile lui larg deschise. Te invită parcă-năuntru. Intru împins din spate de rafalele calde de vânt.

Sălile sunt puternic luminate și complet pustii. O străbat pe prima, privind în jur la mesele așternute cu olandă albă și țea-până, la tacâmurile de argint sclipind de-ți rănesc ochii, la banchetele de pluș roșu, la covorul de asemenea roșu ce se pierde în depărtare. Socotesc că străbaterea primei săli, trecând pe lângă miile de mese în așteptare, privit în treacăt de rarii chelneri nepăsători, a durat mai mult de o oră. A doua sală e la fel de vastă ca prima, un salon atât de lung, că ultimele mese se tasează una-n alta, alcătuiind o singură dungă densă, alb-roșie. Nici un client la mese, tacâmurile își risipesc lumina pentru nici o privire. Merg încet, liniștit, ca un călător care știe că e pe drumul cel bun. Sunt patru săli identice, dând una-ntr-alta. Ultimul chelner, în costum alb strălucitor, mă conduce cu privirea ochilor lui negri, sub sprâncene ușor încruntate. Ies iarăși în noapte, privesc o vreme cum pe fațada unei case cu multe ferestre se cațără un copil, vrea s-ajungă de la o fereastră la alta aflată mai sus. E o mulțime de oameni adunată sub fațada barocă, plină de ghirlande și statui roze-portocalii. Copilul se ține de câte-o panglicuță de ghips, de câte-o buclă din părul unei gorgone. E acum rășchirat pe fațadă, nu se mai mișcă, trupușorul lui aproape gol e un nou ornament al fațadei. Din spatele clădirii se vede deodată o flacără ce iluminează cerul și se-aude un hruit de tramvai străvechi. E chiar cel pe care trebuie să-l iau ca să ajung la Silvia. Îl las pe copil să împietrească printre stucaturi și ochiuri de geam și, fericit, ocolesc clădirea printr-o străduță îngustă, unde vântul nopții se simte, fierbinte, ca un vuiet continuu.

E un bulevard cu construcții ne-nchipuit de înalte de-o parte și de alta. N-am mai fost pe-aici niciodată. Sunt blocuri

interbelice, având în vârf terase retrase tot mai mult, până când o simplă căsuță, cu un gard de fier forjat împrejur, se ridică pe cea mai înaltă dintre ele. Sunt reclame, panouri cu imagini pe care nu le-nțeleg. Sunt meterezele de marmură ale Casei Scânteii, cine știe cum ajunsă aici, între fațadele, toate de marmură străvezie, ale acestei părți necunoscute-a orașului. Găsesc stația și aștept acolo, în pustietate (dar nu sunt la Tunari? parcă simt, în preajmă, chioșcul rotund de ziare), și-ntr-adevăr vine troleibuzul, aproape fără să facă zgomot, tăind aeru-ntu-necat cu cele două tije agățate de firele de deasupra. Urc, mă așez pe un scaun și troleibuzul pornește. Am mai trăit clipa asta cândva, îmi spun. O emoție copleșitoare mă cuprinde. Privesc pe geam cum trecem pe străzi necunoscute, printre clădiri ce parcă luminează slab în noapte. Intrăm în piețe cu palate străvezii și fântâni arteziene sculptate cu ființe ciudate, pe care nu le pot recunoaște. Cvartaluri după cvartaluri de case vechi, unele ruinate, ni se perindă prin față. Inima mi se strânge tot mai tare: nu mai recunosc nimic. Clădirile au ferestre rotunde, sclipitoare, au altoreliefuri cu scene alegorice. Pe podurile de peste apele negre trec oameni, în grupuri care mă sperie. N-au nimic deosebit, și totuși fiecare din ei e o fiară. Privesc după ei, casele trec în viteză, fiecare perfect desenată, cu fiecare detaliu reliefat, cu fiecare cojiță de var vizibilă ca sub o puternică lupă. Și fiecare altfel decât celelalte. Dar șirul caselor se întrerupe brusc și ne afundăm în pustietate. Cobor la capăt, după ce orașul s-a terminat de mult. Bezna e aproape totală. Vântul negru bate cu putere, păru-mi intră-n ochi și hainele-mi flutură cu zgomot pe trup. O iau înapoi urmând firele de troleu. Câțiva câini galbeni, cu ochi omenеști, mă privesc de unde stau ghemuiți, apoi închid iarăși pleoapele cu gene livide. Merg multă vreme pe drumul pietruit cu dale negre, lucioase, sonore. Ajung la o casă înaltă și subțire ca o lamă de brici, o casă gălbuie,

cu o intrare plină de lujeri de fier forjat. E singura deschidere în zidul orb, total izolat, ce se înalță în noapte. Pe tot calcanul, imitându-i aproape perfect rugozitatea gălbuie, și-ntindea aripile un mare fluture nocturn. Între vârful aripilor putea să aibă vreo șapte metri, și tot atâția, de deasupra intrării și până către locul unde-ncepea noaptea, număra trupul său vermiciform, cu antene penate. Nu-l deslușeai imediat, căci era ca o delicată alterare a nuanțelor zidului, ca un val tremurător de aer încins, dar când i-am prins contururile am știut, și iarăși am simțit un val de emoție și dorință. Știam că Silvia locuia acolo. Nu greșisem, nici acum, drumul. Aveam să aflu, iarăși, ca-n atâtea zeci de rătăcirii prin orașul străin, ce i-a spus la ureche Dan Nebunul, atunci, în holul blocului, și de ce ea i-a strigat în față, cu o expresie de mânie, cu neputință pe chipul unei fete, „NU!”. Stăteam față-n față cu clădirea fără ferestre, sau poate cu geamurile acoperite de aripile uriașei lepidoptere. Nu-mi venea să intru, voiam să-mi prelungesc cât mai mult emoția și excitarea. Antenele mării molii tremurau ușor, piciorușele îi păreau niște nervuri insesizabile pe varul calcanului. Am intrat sub marchiza-nflorată flamboiant, cu mii de șerpi din fier forjat încolăciți întinzându-și capetele spre mine, și am rotit ușor mânerul rotund al ușii. Am intrat în clădire pe un coridor de răcoare și umbră.

Aici aerul era-nghețat și-mpietrit într-o structură de cristal. Ochiurile de geam ale ușii de la intrare se proiectau pe mozaicul podelei: pătrate limpezi, cu umbra mea așternută peste ele. După vuietul vântului de afară liniștea era atât de copleșitoare, încât m-am întrebat o clipă dacă nu mi-au înghețat spiralele urechii interne, săpate-n stânca țestei mele. Pe jos erau băltoace și cioburi peste care călcam precaut. Culoarul, cu uși și panouri de curent electric pe pereții străbătuți de tot felul de țevi, vopsite neglijent în același ulei oliv cu care erau mânjiți și pereții, se

oprea-n câteva trepte, abia licărind în beznă, ce duceau spre un lift străvechi. Am urcat și-am încercat să chem liftul, dar n-ajungeam la butonul de pe ușa sa de plasă plină de păcură. În golul ce se zărea prin ochiurile de sârmă groasă atârnav, ca niște mațe dezgustătoare, cabluri groase, date cu vaselină. M-am așezat pe trepte, cu capul în mâini: mi-era cu neputință să merg mai departe. Am încremenit acolo, ca o statuie decorativă, golit de gânduri și de voință. Întunericul era atât de adânc, încât dacă închideam sau deschideam pleoapele nu simțeam nici o diferență. „El locuiește-n întuneric adânc, în cubul lui de cedru poleit cu aur“, îmi veni-n minte, și vorbele erau șoptite de Herman. Am închis ochii, ca să aud mai distinct fonemele imateriale ce-mi loveau mintea ca picături de apă într-o peșteră din adânc. Dar nu mai aveam pleoape: noaptea de-afară îmi inundase cu totul țeasta. Creierul meu era o lagună a nopții, în care picurase o clipă vocea lui, conturându-i prezența, lângă mine, pe trepte, între etajul șapte și opt, unde ne scâldea lumina transfinită venită prin ușa cu geam zăbremit a terasei.

Nu mai știam de ce parte a pleoapelor mele mă aflu, așa că grăuntele de lumină care vibra departe în tăcerea-nghețată putea fi, cu șanse egale, un lucru din lumea asta sau o năzărire a minții mele. Așa cum vezi stelele mici și livide pe cerul de vară numai cu coada ochiului, căci dacă le privești direct le-nghite pata oarbă de pe fundul retinei, luminița de pe culoar dispărea și reapărea după mișcarea stranie a ochilor și a feței mele-n locul acela încremenit. Când m-am ridicat și am înaintat către ea, nu puteam spune dacă nu cumva am luat-o înspre adâncul greșit al oglinzii. M-am apropiat: lumina venea prin vizorul uneia dintre uși, ce-avea deasupra litere nedeslușite în extrem de slaba lucire a unei plăcuțe de alamă. Am apăsat clanța și am intrat într-o cameră fără alte uși sau ferestre. Pereții erau abia luminați de un bec chior, care pâlpaia scrâșnind în dulia lui

agățată strâmb de tavan cu două fire negre și zbârcite. Pe jos erau dușumele grosolane, tocite, cu porțiuni cenușii unde fibrele lemnului erau putrede. Și chiar în mijlocul podelei, așa cum știam foarte bine, se afla deschiderea rotundă ce ducea spre Silvia. Da, mai fusesem acolo, mai coborâsem de-atâtea ori scara-n spirală ce se pierdea sub pământ! Platani, restaurantul, câinii galbeni, troleibuzul și casa moliei uriașe: era traseul, mereu și mereu reluat, ce ducea către Silvia. Și mereu era o noapte de miez de vară, cu aceleași rafale de vânt cald și întunecat. Și-ntotdeauna pe marginea drumului de noapte cu troleul erau palate. Înalte și spectrale, cu fațade încărcate de statui. Erau cupole și ouă de piatră pe-acoperișuri. Erau luminate rotunde sub cornișe, scânteind în iluminarea orașului necunoscut și totuși atât de familiar, în lumina portocalie a becurilor, ce dădea zidurilor o dulceață de marmură și de lujer. Știam acum că și Silvia era doar o statuie la o răspântie de drumuri, o figură alegorică pe care trebuia s-o interpretezi corect ca să poți merge și mai departe, pe cărările lumii și ale minții, identice, dar necongruente, ca două triunghiuri sferice cu baza pe cercul cel mai întins. De-atâtea ori căutarea mi se oprise acolo, în fața ei, de parcă ea ar fi fost răspunsul, așa cum credinciosul jertfește unui zeu neînsemnat, al unui copac sau al unei stânci, fără să-și ridice vreodată ochii spre fulgerul orbitor al bolții, unde toate stelele din tot cosmosul își trimit întreaga lumină laolaltă cu a soarelui, într-un extaz olbrichtian. Sau, altă dată, un cuvânt sau un gest vag al idolului din această ogivă mă trimiseseră către altă ieșire decât cea acoperită cu draperia de cârpă, și de-acolo spre locuri de-o oroare dincolo de puterea mea de rechemare a amintirii.

Am început să cobor treptele scăriței în spirală, îngustă și strâmtă, cu balustradă rece de fier. După câteva sute de răsuciri foarte strânse am pășit, în fine, pe coridorul atât de știut.

Mereu ajungeam aici amețit de înghiocările scării. Mereu culoarul acela care ocolea un mare spațiu gol, la mijloc, se învârtea cu mine, lent și clătinător, o vreme, până ce, încet, rămânea neclintit. Erau, de jur-împrejur, pereți albi cu uși ca de cabinet medical și scaune meschine, incomode, acoperite cu plastic cafeniu, lipite-ntre ele, câte patru-cinci, de-a lungul pereților. Dacă te-apropiai de balustradă priveai spre palierele de mai sus și de mai jos, nesfârșite. Cele de jos se pierdeau într-un abis care-ți strângea stomacul și te făcea să icnești. La-nceput suisem și coborâsem scările ce duceau spre alte paliere, dar ele păreau toate la fel, însingurate și pustii, luminate nu se știe cum, căci nu puteai zări nici o sursă de lumină. De după unele uși se auzeau clinchete și zbârânituri, de după altele câte-un oftat sau câte un geamăt. Dar cele mai multe erau tăcute ca înseși zidurile-n care se desenau, tăcute doar așa cum poate fi o lume în care urechea n-a apărut, în care auzul e la fel de necunoscut ca simțul vrolului în lumea noastră. Căutam acea străveche scenă pe care n-am putut-o niciodată localiza: sunt cu mama într-o încăpere întunecată. E o sală de așteptare a unei instituții. Am rămas singurii care n-au fost chemați încă. Ne-nvăluie un amurg dens, roșiatic. Stăm pe banchete lipite spate-n spate, pe mijlocul sălii dreptunghiulare. Așteptăm, mama poate știe ce anume, eu sunt stăpânit de un sentiment adânc, chinuitor, de singurătate. Se face tot mai întuneric, dar unul cald, căprui, cu raze sculptoare amestecate în el... N-am găsit, pe palierele străbătute, nimic care să semene cu amintirea aceasta. Obosit, după ce coborâsem mii de etaje, mă așezam pe unul dintre scaunele cafenii, mirosind pătrunzător a plastic și-a burete, și stăteam nemișcat, pe culoarul singuratic, privind ușile de dincolo de hău, așteptând ca vreuna să se deschidă și cineva necunoscut și teribil să apară în prag, să mă cheme înăuntru...

Poate că scara-n spirală se oprea, printr-o neînțeleasă coincidență, chiar pe culoarul Silviei, dar mai era de crezut că la fiecare

etaj era altă Silvia, și că, ieșind de la ea prin ușa acoperită cu cârpă, ajungeai mereu în alt București, identic și totuși diferit, așa cum două sfere de cristal pot fi identice, dar nu pot ocupa același loc în spațiu. Poate că ieșeam mereu în alt oraș, în alt cartier, dintr-un infinit de orașe suprapuse, fiecare cu arborii, ferestrele și fetițele sale, total identice, făcând aceleași gesturi în aceeași clipă, mai mult, fiecare enzimă din fiecare celulă a fiecărei ființe vii făcând aceeași mediere a aceleiași reacții chimice în aceeași milionime de secundă. Sau poate că lumile suprapuse ca niște lamele de microscop sau ca niște foițe de hârtie de calc difereau doar prin câte-un amănunt: printr-o singură pată de pe lăbuța unei pisici, printr-un singur geamăt al unei femei ce se masturbează, printr-o singură nuanță de verde a unei înserări peste un lac din Siberia, printr-un singur electron, printr-un singur surâs. Cel mai mult îmi plăcea însă să mi le-nchipui ca pe cadrele înghețate ale unei lumi cvadri-dimensionale, diapozitive pe care dacă le-ai putea vedea în succesiune rapidă (dac-ai putea urca sau coborî douăzeci și patru de etaje pe secundă) ai avea spectacolul hiperlumii, așa cum o vede, poate, Dumnezeu. Ai putea vedea în succesiune lumi ce se dezvoltă și mor și, așa cum putem privi în seiful desenat pe hârtie al unei lumi în două dimensiuni, pe când ființele din acea lume-și opresc privirea în pereții lor dintr-o singură linie, din capătul infinit al lumii cu o dimensiune în plus putem privi (și pătrunde) în case-ncuiate, în cranii, în vagine, în structura fină a spațiului la scara Planck. Am citi toate gândurile și nimic nu ne-ar rămâne ascuns. Am fi deodată în mijlocul discipolilor buimăciți, am pieri deodată din închisori ferecate cu drugi și lanțuri groase ca pe mână.

Țipetele de copil torturat răzbătând de după prima ușa nu mă mai înspăimântau de mult. Nici vuietul ca de cascadă al ușii următoare, nici vocile, ca dintr-un film la televizor, al celei de-a

treia. Încercasem toate clanțele: ușile erau încuiate și-așa aveau să rămână, poate, etern. În fiecare cameră erau, poate, o victimă și-un călău, colaborând într-un nesfârșit joc al durerii insuportabile, al păianjenului și-al moliei albe, paralizate, în deplina putere a monstrului. Știam acum a câta din șir era ușa Silviei: am luat-o spre stânga și-am ocolit pe jumătate, aproape, spațiul gol din mijloc. Nimic nu distingea ușa în fața căreia m-am oprit de toate celelalte. Albă, lucioasă nu pentru că ar fi fost luminată de un bec, ci fiindcă iradia ea însăși o lumină unsuroasă, ca toate lucrurile din jur, cu o clanță stropită cu aceeași vopsea, din imemorabilul și improbabilul timp al vopsirii ușii, ușilor. Am apăsat pe clanță și am deschis, către interior, acolo unde mă aștepta fata pe care n-o mai văzusem din copilărie, dar pe care-o vedeam totuși mereu, în mereu repetata mea călătorie (și ce magică potrivire de cuvinte: copilărie, călătorie, cuvinte făcute parcă să se substituie la nesfârșit unul altuia, ca o suveică depănând fire de diamant), cu mereu același traseu: platanii uriași, foșnind în vânt, restaurantul gol și puternic luminat, drumul cu troleul printre clădiri necunoscute și spectrale, casa cu zid orb și intrare Jugendstil, scara-n spirală, palierele suprapuse, golul din mijloc. Totul atât de precis conturat, înșurubat, încastrat, ca piesele unui mecanism, ca părțile unui organ anatomic cu o funcție puțin clarificată, de parcă ai diseca un dragon sau un inorog, i-ai privi inima, plămâni, intestinale și deodată ai da de-un organ în formă de stea de mare sau de litera H, acoperit de pielețe perlate...

Am intrat, intram întotdeauna. În camera fără ferestre — căci ne aflam adânc sub pământ — se afla doar un pat cu tăblii de fier, un pat ca de spital, cu cearșafuri apretate, cam roase (o ilizibilă monogramă cusută cu ață roșie într-un colț), sub care se distingea marginea unei mușamale. Un cântar vopsit în alb și un dulap de metal, tot alb, cu vitrină, în care luceau metalic

câteva cutii pentru seringi formau restul mobilierului. În camera Silviei mai era ceva, un miros rotitor de penicilină, venind dinspre peretele opus intrării, acoperit de mucegai cu micelii și măciulii complicate. Ceilalți pereți erau imaculați, abstracți și tăcuți, căci ochiul nostru e astfel făcut încât să ignore pereții. De-aceea, poate, nu vedeam niciodată de la început ieșirea din cameră. Pe pat dormea cu fața-n jos, cu trupul subțire reliefat prin rochița săracă, decolorată de sute de spălări și uscări la soare, cu perișorul blond, până la umeri, risipit pe față și pe pernă, Silvia, fata la care veneam mereu ca să-i pun o singură întrebare. În camera de dispensar de cartier, din cele-n care miroase mereu a pipi de copil, rochița, o dată cu flori roșii pe pânza imaculată, era acum o pată spălăcită de sânge. Din mânecuțele bufante ieșeau brațele fetei, unul vârât sub trup, celălalt aruncat neglijent pe pernă, cu un contrast frapant între părțile din afară ale mâinii, unde pielea era întunecată, cu firisoare aurii, și interiorul, de la subțioară la antebraț, livid și străbătut de artere albastrui. O cută a rochiței lăsa să se vadă până sus pulpa dreaptă, fesa micuță și un petec de chiloțel tetra pus strâmb, cu mici animale desenate abia vizibil. Mereu era așa, fiecare fir de păr, fiecare boțitură a rochiței, fiecare geană decolorată mereu în aceeași poziție, ca într-o fotografie pe care-aș privi-o de sute de ori fără ca oamenii de acolo să clipească din ochi vreodată sau să-ntoarcă vreodată capul. Aș fi fost înspăimântat de moarte dacă s-ar fi-ntâmplat s-o gălesc ridicată în capul oaselor și privindu-mă-n ochi cu ochii ei albaștri, placizi, de copil amărât. Silvia era sora mai mică a lui Marian, Marțaganul, cum îi ziceam noi. Mama lor era vânzătoare la cofetăria de pe Tunari, de lângă centrul de sifoane și ghețarie. Vindea niște prăjituri grețoase, cu cremă roz și vernil, învelite-ntr-un fel de glazuri ca niște flegme. Umblau muștele pe ele toată ziua. Lumea, pe-atunci, era de fapt plină de muște, le

vedeai înecate cu sutele în farfurioarele cu Muscamor, lipite de fășiile atârinate din tavane, rotindu-se prin clădirile poștei, ale CEC-ului, ale Circumscripției Financiare, ale Miliției, prin policlinici și alimentare, sugând cu trompele lor avide bomboanele, biscuiții, transpirația oamenilor, cauciucul din jurul geamurilor prin tramvaie... Mama le dădea afară de zece ori pe zi, cu câte-o fustă sau cu o cămașă de-a lui tata, dar prin geamurile larg deschise intrau mai multe decât ieșeau... Și Silvia, și Marțaganul ieșeau în fiecare zi la joacă în spatele blocului, cu câte-o prăjitură trandafirie, cu moț de ciocolată deasupra, căscau câte-o gură uriașă și înfulecau din ele, mândindu-se pe obraji până-n ochi, ștergându-și degetele slinoase pe ceilalți copii... Vorbeau urât și scuiپau, nimeni nu-i iubea, nimeni nu-i băga-n seamă. Și totuși nu Iolanda, cea cu funde în cozi, de olandă, fetița frumoasă, în rochițe noi și cochete, căreia nici un băiat, oricât de derbedeu, nu îndrăznea să-i spună porcării sau s-o tragă de cozi, sau să-i pună poalele rochiței în cap, cum făceau cu celelalte, nu fetița fericită și bine hrănită fusese Aleasa, ci Silvia, fiica străzii, care, crescând, avea să ajungă o lucrătoare amărâtă la Spații Verzi, cu trei copii acasă și fără bărbat, și-n cele din urmă, la treizeci și opt de ani, avea să moară de pancreatită într-un salon jegos de spital...

Fetița visa. Grupe întregi de mușchi, pe pulpe, pe antebrate, pe gâtul subțirel, zvâcneau și se frământau, câteodată atât de puternic, încât patul de metal se zguduia ușor, scârțâind. M-am așezat pe pat, la căpătâi, și-am privit-o minute-n șir în tăcere. Ochii-i erau întredeschiși, lăsând să se vadă, sub genele alburii, corneea gălbui ca ale orbilor. Mi-am trecut, ca-ntotdeauna, degetele prin părul ei, simțindu-i craniul mic și subțire ca hârția. Mi-a fulgerat prin minte o scenă pe care mereu, copil, o simțisem atroce. Nu mă impresiona prea tare cum tăia tata gâtul găinilor vii pe care le cumpăram de la Gostat: priveam totul

de la balcon destul de nepăsător. Mă și distra cum sărea găina decapitată, stropind cu sânge iarba și rezervorul de beton ca dintr-o arteziană. Dar mă-nfioram când îl vedeam pe tata, două ore mai târziu, cum scoate din ciorbă, cu degetele, capul găinii, cu ciocul retezat, dar cu creasta intactă, zbârcită doar de fier-tură, cum îl pune pe tocător și-l despică-n două cu cuțitul, și-apoi cum ciugulește, dintre oasele cafenii ale țestei, creierașii mai mici ca sâmburii de cireașă. Îi arunca-n gură și-i înghițea întregi, făcându-mi cu ochiul și zicându-mi hâtru: „Să mă fac și eu deștept ca găina asta...”

N-am răbdare să mai aștept. Sunt teribil de excitat, sexul mi-e erect și neplăcut umed. „Silvia“, îi șoptesc, și șoapta mea devine, în camera subterană, un țipăt teribil, reverberat între pereții puternic luminați. Etajerele de sticlă din dulapul vopsit în alb zdrăngăne ca la un cutremur. Întoarsă-n urechile mele, șoapta-mi rănește timpanele. Silvia sare-n sus, țipând aproape inaudibil, se trage-napoi până ce spinarea i se lipește de tăblia metalică și ridică pumnul, gata să mă lovească-n față. Are gura deschisă și fața schimonosită de groază. Lumina o orbește, visul i se rotește încă în țeastă, va mai dura până să coboare prin țeava vertebrelor în rezervorul de unde vin visele, ca rădăcinițele boabelor de fasole pe care le puneam pe-un tifon, deasupra unui borcan cu apă. Lațele-i atârnă în ochi, sub rochiță corpul îi e de mic animal cu piele aurie. Mă vede cu ochii ei apoși, de un albastru pe care doar cerul bucureștean îl are în timpul verilor uriașe: prăfos, placid, fără pasiune și totuși de o nostalgie nesfârșită. Se destinde, se așază pe genunchi, netezindu-și poalele rochiței, care acum chiar pare șorțul plin de sânge al unui chirurg. Zâmbește. M-a recunoscut.

Îmi vorbește cu o voce ciudată, ca de femeie matură. Îmi vorbește mult, râde, își arată un dinte crescut puțin încălecat peste celălalt. Mă ia de mână, și-atunci observ prima dată că am

nu
nu
nu
nu
nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu nu

Pe platformă, la Teiul Doamnei, e coadă la pâine. Să tot fie sute de inși, între care și femei, și copii de șapte–opt ani. E frig de crapă pietrele. Toți au sacoșe lăsate jos, între picioare, și-și țin mâinile-n buzunar. Se-ntorc cu spatele, rebegiți, când mai răbufnește câte-o rafală de crivăț. Mulți sunt încotoșmănați cu cojoace de blană de oaie, vop-site cafeniu, cu nasturi îmbrăcați în piele, cei mai mulți însă poartă vechi paltoane de stofă de culoarea zidurilor zgrunțuroase din preajmă. Pe jos, zăpada bătută de atâtea picioare e o mocirlă amestecată cu hârtii, scuipați și mucuri de țigară. Ca să se-ncălzească, oamenii se-mbulzesc unii-n alții. Dar și ca să nu piardă nici un pas dacă șirul, acum pe trei–patru rânduri, avea să-nceapă, în fine, să se urnească. Mașina cu lăzi de pâine n-a ajuns încă, deși e douăsprezece: se circulă greu. Colentina e aproape blocată. Troleele abia-abia înaintează prin nămeți, ocolind atât de departe pe lângă mașinile înzăpezite ce ocupă toată banda de lângă trotuar, încât una-două le sar de pe fir cornițele zvelte. Șoferul coboară-njurând și trage de funii, la spatele troleului, până ce, cu multă caznă, potrivește iarăși glisoarele înghețate pe fir. O flacăra verde țâșnește atunci și podeaua mașinii începe să tremure sub picioarele călătorilor înghesuiți ca-ntr-un vagon de vite.

Cei de la coadă sunt mai tăcuți și mai plini de importanță ca de obicei. Doar câte-un grupușor de vecine mai pâlăvrăgește

despre ce-a mai băgat pe la Lizeanu și ce-au mai apucat pe la Tunari. Despre ce-au de gând să gătească de Revelion. Despre ce-au auzit c-o să fie la televizor în noaptea cea mare. Bărbații, însă, tac, palmând țigara din care trag cu iluzia că se mai încălzesc, zgârcindu-se ca să atingă cât mai puțin scoarța-nghețată a pantalonilor de pe ei. Puțini, mai cu seamă doi-trei cu câte-o jumate de „Doi ochi albaștri“ în buzunar, își apropie fețele unele de altele și-și suflă-n față, alături de damful de spirt și de prună, cuvinte care-i răscolesc, îi fac deodată responsabili și gravi în propriii ochi. Dar, înainte de a spune ce au pe suflet, privesc mereu în jur, și au și de ce: cozile sunt înșesate de informatori, lucrători cu urechea, vorba ceea: „Cu ciocanul, nicovala și scărița îmi câștig și eu fărâmița“ ... Și ce fărâmiță... Lumea face bancuri pe seama lor, dar de fapt tuturor le e frică. Acum sunt și patrule peste tot: îi vezi mergând în șir, câte cinci-șase, trecând pe lângă alimentarele pustii, librăriile prăfuite, restaurantele decăzute unde nu poți mânca nimic, cozile de oameni cenușii ca și zidurile blocurilor muncitorești, fără verdeață-ntre ele, cu fațadele mâncate de lepră. Sunt milițieni, soldați din trupele de Securitate și gărzi patriotice. Oamenii se prefac că nu-i văd, dar îi înjură printre dinți: „Mama voastră de nenorociți!“ Mai ales cozile, stadioanele, locurile unde se-adună multă lume sunt supravegheate. Securiștii sunt pretutindeni. Nenumărate bancuri vorbesc despre scrumierele cu microfoane, despre băieții cu ochi albaștri care stau grămadă pe la cozi, provocând lumea, spunând că nu e bine, până ce șeful lor, și el deghizat în om simplu care-așteaptă să bage carne, le zice „Mai împrăștiați-vă și voi!“, multe cântece populare sunt cântate sentimental, nazalizat, gen Belone sau Golănescu, cu cuvintele schimbate: „Cine bate seara la fereastra ta? E Securitatea, nu te speria...“ Securiștii par a fi peste tot, par mai mulți chiar decât cei care nu sunt securiști... Și cine, dacă privește

sincer în propriul suflet, nu e, de fapt, și el puțin securist? Cine nu și-a pârât colegul în vreo ședință de partid, așa, din pură prostie, ca să nu tacă sau ca să iasă-n evidență, că și-a depus actele să plece din țară, că are valută, că își înșală nevasta ... Cine-a avut puterea să reziste când securistul fabricii, școlii, IAS-ului i-a propus să facă note informative? Dar nimeni nu privește-n propriul suflet. Li se pare că asta nu contează, că ei sunt oameni mărunți, care trebuie să trăiască și ei pe lângă alții ... Toți tună și fulgeră-mpotriva doctorilor care primesc cadouri, a profesorilor ce vând notele pe atenții, dar nici unul nu s-ar duce, Doamne ferește, la dispenser fără pachetul de Kent sau punga de cafea naturală, că doar sunt și ei oameni, nu trăiesc în pădure. Fiecare cu ce are de dat la schimb: măcelarii și vânzătoarele de la alimentara o duc cel mai bine. Ferice de diriginta care are două-trei mămici vânzătoare: nu duce lipsă de brânză sau de ouă. Dar și muncitorii fac șmecheriile lor. Din țesătorii ies femeile cu prosoape înfășurate în jurul mijlocului, pe sub fustă. Strungarii scot piese pe poarta fabricii ... mecanicii auto, ferice de mama lor: îi vezi grași ca porcii în salopetele lor jechoase, cu ghiulurile pe degete ca niște bube de aur. Alora nu le lipsește nimic. Cine are să dea la schimb e boier: copiii lui fac meditații ca să intre la Liceul Sanitar, de la Sindicat ia bilete pentru Călimănești sau Herculane, îl trece printre primii pe listă ca să-i dea casă la Sfatul Popular ... Se descurcă. Cine n-are nimic, casnicele, pensionarii — la coadă, din zori până-n noapte. Lumea-i înjură pe securiști, dar, dacă se știe-n bloc că burlacul de la trei e ofițer MAI, oamenii-l salută pe scară și se trag sfioși într-un colțșor dacă iau liftu-mpreună. Despre câte unul umblă tot felul de povești: ba că e francmason, ba că el și colegii lui sunt homosexuali și de-asta sunt așa de uniți între ei — ca spartanii, dom'le! —, ba că ar face parte din secta Știutorilor, care, chipurile, stăpânesc lumea. Dar câte nu vorbesc oamenii pe la cozi ...

Pe securiști îi recunoșteai, umbla vorba, după anumite semne tainice, așa cum extratereștrii din serialul ce se dăduse sâmbătă seara cu câțiva ani în urmă, *Invadatorii*, luau chip omenesc, dar se dădeau de gol pentru că nu puteau să-ndoaie degetul mic de la mâna dreaptă, îl țineau mereu întins, așa cum se ține ceașca de cafea la mahala... „Uitați-vă la picioarele lor, când li se ridică manșeta: dacă e ras pe picioare, e poponar, că de-asta le zice « pede-raști »“. Cert e că toți aveau ochi albaștri, asemenea petlițelor de la uniforma Ministerului de Interne, „și dacă unul cu ochi căprui e prea deștept ca să-l dea afară, îl obligă să poarte lentile albastre de contact“. Ce bine era să știi că Râmăru omora numai femei blonde! La fel și cu securiștii: ochii lor albaștri excludeau nouăzeci la sută din români, adică și pe mine, și pe dumneata...

Acum era însă groasă, nu se mai putea. Gorbaciiov îl pupase pe nea Ceașcă pe gură când venise la București: sărutul morții. Cred și eu: la ultimul congres, nebunul amenințase cu bomba atomică. Se prostise de tot nea Nicu în ultima vreme. Nu mai dădea deloc mâncare la oameni, totul se ducea la export, ca să-și plătească datoriile externe. Pentru oameni plănuia cantine colosale în care să vină să mănânce zilnic porcăriile pe care le dădea el. La cazanul comun, cum nu-ndrăznise nici Stalin să le dea rușilor. Nu era cartier în București unde să nu se ridice o asemenea hardughie de beton, cu câte o cupolă deasupra: circurile foamei, cum le zicea lumea. Dar Casa Poporului, dar Bulevardul Victoria Socialismului, numai floricele de marmură, domnule, numai coloane și arcuri... Dar pe Splaiul Dâmboviței? Păi numai gardul de fier forjat de-a lungul râului tre-să fi costat o avere. Și înăuntru! Ce săli, ce coridoare, ce tavane de sticlă colorată se zvonește c-ar fi înăuntru, în măgăoaie! Ce covoare persane, de mii de metri pătrați, și groase de intri-n ele până la piept. Ce candelabre cu sute de brațe, cu

mii și zeci de mii de înflorituri de cristal. Și oamenii mor de foame... „Rozătorii“, cum cică le-a zis el când a trecut cu mașina lui prezidențială pe lângă o coadă: „Ia uite, rozătorii!“ Totuși, cică el ar fi mai cumsecade, dar Leana îl îndeamnă la rele. El a făcut multe lucruri bune înainte, Canalul Dunărea-Marea Neagră, Transfăgărășanul... Construcții care-or să rămână, dom'le, orice s-ar zice, ca piramidele. Sau metrou'. Știau oamenii ce e metroul? Și uite, acuma e bun. Dar de când Leana, savanta de renume mondial, chimista cu diplome pe la toate universitățile din lume, care nu știe să vorbească și stă ca țoapa pe la recepții, își acoperă pizda cu poșeta, a început să urce în ierarhia de partid (vorba aia, Sue Ellen...), de când a făcut-o pe ea, dobitoaca, viceprim-ministru și draci, și laci, de-atunci s-a-ntors totul pe dos. Cică de ce nu s-a mutat capitala la Brașov? Că n-a vrut Tâmpa... Da pe-aia o știi? Cică de ce nu ia cuvântul Tovarășa la congrese? Fiindcă evită... Ea, otrava asta, e de vină pentru ce se-ntâmplă, ea și muierile tâmpite pe care le-a pus peste tot, cică să nu fie discriminare: Gâdea, Găinușă, numai nume de-astea... Lasă, că nici cu alde Cioară sau Burtică nu mi-e rușine, dacă e vorba de nume. Că și al lor, Ceaușescu, vine de la ceauș, un d-ăla de strângea birurile, d-ăla mereu cu biciu-n mână. Ceaușescu din Scornicești. Ce să mai scornicesc să le mai iau oamenilor încă o piele de pe spinare?

Un freamăt, o mișcare unanimă ca-n Eisenstein, în partea din față a cozii, nevăzută, căci se află hăt, departe, după colțul blocului, se transmite cu viteza fulgerului, sărind dintr-un inel în altul al lui Ranvier, activând în cascadă ionii de potasiu, făcând gloata să se năruie deodată înainte, cu forța animalică a apelor dezlănțuite: a venit pâinea! Bruscu, coada se scurtează la o treime din cât a fost, se-ngroașă ca o râmă, așa încât ultimii veniți, care de fapt nu au nici o speranță să apuce, dar stau ca

să aibă conștiința împăcată, trec rapid de centrul de reparat brichete, de magazinul de mobilă cu două fotolii mâncate de șoareci în vitrină, și intră într-un gang sinistru, cu un curent care i-ar lua pe sus dacă n-ar sta atât de-nclęștați unii-ntr-alții. „Să dea doar câte una, să ajungă la toată lumea!“, strigă câte-o băbuța strivită între alți doi-trei pensionari. Dârzenia din ochii lor n-ai mai întâlnit-o decât în filmele rusești cu partizani. Șoimii cozilor. Mulți și-au făcut din asta o meserie. Stau la coadă în locul altora și câte-o noapte-ntreagă pentru cînșpe-douăzeci de lei. Oricum n-au somn, oricum nu le plâng copiii acasă. Ciolane bătrâne, brațe ajunse până la genunchi de atât cărat la papornițe. De dimineață până seara coadă la farmacie, de seara până dimineața coadă la carne. Și așa ultimii cinci ani din viață trec mai plăcut. Măcar la coadă mai schimbi o vorbă...

Coadă se stabilizează deocamdată, căci mașina descarcă cel puțin o oră: până numără vânzătoarea pâinile, până face hârtille, una, alta, trece timpul. Așa că oamenii se-ntorc, vecini sau prieteni, unii spre alții și reiau vorba. Cică se-ntâmplă ceva la Timișoara. A ieșit lumea-n stradă, ca la Brașov, în '87. A zis la Europa Liberă. Lasă, dom'le, că și ăia minte ca o gazetă americană. Cine să-i creadă pe vînduții ăia? Cre' și io că latră, că trăiește bine acolo, pe unde-or fi, nu stă la cozi de dimineață până seara. Nu mănâncă salam cu soia. Și ciocolată cu talaș, dac-o găsești și pe-aia. E drept că mai ascultă lumea câteodată Europa, mai ales tineretul, dar așa, pentru muzică, pentru... Nu politica. Că e ușor să stai departe și să zici că nu'ș ce, că nu e bine... Io pe ăștia care fug în străinătate nu știu ce le-aș face. I-a ținut statu' în școli, i-a îmbrăcat, i-a hrănit, a cheltuit o groază de bani cu ei și acu fuge din țara-n care s-au născut. Io n-aș pleca din țara mea, să mă taie cu cuțitul. Ce să caut în altă parte? Aici m-am născut, aici am crescut... Fie pâinea cât de rea, nu, știți cum se zice? Tot mai bună-n țara mea. Și ce,

parcă dincolo umblă câinii cu covrigi în coadă ? Sunt destui săraci și pe-acolo. Dac-au fugit românii, ce-au făcut ? Îi slugărește pe ăia. Cine-a fugit ? Stricatele. Aia cu cerbu', ailaltă cu figură de mironosiță, „Bună seara, zâna pădurilor“ ... Cică oricum se droga și (în șoaptă, cu o figură de o indignare revărsată) avea un câine mare de tot, înțelegi ? Cu câinele, da, dragă ... S-a stricat lumea de tot ... Ia mai lăsați-o cu țara mea. Muriți de foame și tot țineți coada pe sus, ca caprele râioase. Țara mea, țara mea ... Nu v-ați săturat de ce vă vâra ăștia-n cap. Să vă zic eu cum e cu țara noastră frumoasă și bogată. Bogată e, e drept, da' nu pentru noi, vorba ăluia: „Munții noștri aur poartă, noi cerșim din poartă-n poartă“ ... Uite cum e cu țara: cică limbricul iese cu fi-su dintr-un cur plin de căcat ca să-i arate cum e afară. Și fi-su zice: „Tăticule, ce e chestia aia albastră de deasupra noastră, care lucește așa de frumos?“ „Ăla, fiule, e cerul.“ „Și, tăticule, ce e chestia asta verde care freamătă-n vânt?“ „Asta, fiule, e iarba.“ „Și, tăticule, ce simt în nări atât de dulce și de plăcut?“ „E mirosul florilor, fiule.“ Limbricu-ăla mic se gândește ce se gândește și dup-aia zice: „Păi, tăticule, dac-aici e atât de frumos, de ce trebuie să trăim noi în gaura aia păroasă, în duhoarea aia de căcat, în bezna aia groaznică?“ Da' taică-su-i zice răstit: „Fiule, să nu mai vorbești așa! Aia-i Patria.“

Nu râde nimeni. Nici nu-i răspunde. Cunoaștem noi. Dup-aia se duce și te toarnă. Și stai, tată, la pușcărie că ai răs la un banc. Dar pălăvrăgeala cu Timișoara nu poate fi stăvilită. Se stinge ici, se reaprinde acolo, că gura lumii-i slobodă. A spus la Europa că popa ăla bozgor, Tökes, cu sectanții lui, s-a baricadat într-o biserică și ungurii au făcut lanț în jurul ei. A venit Securitatea, miliția, i-a bătut, da' s-au întors la loc. N-a avut ce să le facă. Și dup-aia au ieșit oamenii-n stradă. Au ieșit în centru și au intrat în Sfatu' Popular, în primărie, acolo. Și-au scos portretele lu' Șefu' și le-au dat foc, au scos

din bibliotecă operele lu' Tovarășu' și le-au aruncat de pe geam... E dandana mare, dom'le. O să pună armata pe ei, o să scalde Tîmișoara în sânge... O să pună o pulă. De ce vorbiți tâmpenii? Ce, la Brașov a pus armata pe ei? Mai suntem pe vremea moșierilor și fabricanților? Da, da' șefii muncitorilor de la Tractorul au cam dispărut dup-aia, nu mai știe nimeni de ei. Cine știe pe unde le putrezesc ciolanele... Știi dumneata că au dispărut. Tare deștept ești. Nu, dom'le, la Tîmișoara e ceva, dar nu e sfârșitu' lumii. Au ieșit niște derbedei puși pe spart și jefuit. Niște căcăcioși. Să pui armata pe ei? Ha! Doar așa, o țeavă de mitralieră să le bagi sub nas, și se cacă pe ei, se-mprăștie ca potârnichele. Păi io, în '43, când am fost cu... Du-te, tataie, acasă, te caută moartea cine știe pe unde și tu ești aici și vorbești prostii. Nu vedeți ce se-ntâmplă? Nu vedeți că am rămas ultimii, noi și albanejii? În Cehia, în Polonia, în RDG s-a terminat cu aștia, doar la noi jigodiile nu le dă nimeni jos. Să vă spun ce-a fost la noi, la Suveica. A venit unu' la ședința de partid să ne prelucreze. Ne-a zis că comunismu' trece prin momente grele în lume, peste tot au fost puse la cale loviturile... cum zicea el... așa, reacționare. Și tot îi dă el cu norii negri, cu conspirația, că toate astea au să-nceteze și că comunismul va birui, cum a zis Tovarășu', ca un Făt-Frumos, când un maestru de la războaiele de țesut (că suntem noi numai femei, dar șefii tot bărbați sunt, dé! Așa o fi și pe lumea-ailaltă?) ridică deodată mâna și rămâne așa cu ea. Ăla rămâne cu gura căscată și-ncepe să se bâlbâie: „Da, da, spuneți, tovarășu'...” Și se scoală nebunu' ăsta (că-l știm noi bine ce-i poate pielea, de câte ori trece pe lângă vreo fată mai tânără îi bagă mâna pe sub fustă) și cică: „Tovarășe, am înțeles cu comunismu' și cu norii negri. Dar aș vrea să știu și io... așa, o curiozitate personală... Nu zic c-o să se-ntâmple și la noi, da'... dacă totuși se-ntâmplă... în ce gaură de șarpe o să vă ascundeți?” Să vedeți acolo sală

încremenită. Nu se auzea nici musca. Ȃluia i-a căzut fața, s-a făcut negru. A mai biguit ceva   s-a cărat repede. Nu tiu ce s-o mai ntmpla, azi îl cheamă pe maistru la partid, da' zicea că nu se duce, că să-l pupe secretarul în ...

ncepe să se dea pâine. Primii iau câte zece-cincisprezece. Cei din spate zbiară că să le dea mai puine, să apuce toți. Vânzătoarea urlă că nu mai vinde. O ladă din stivă cade pe jos   pâinile se-mprăstie în noroi. După multe parlamentări, se convine să se dea doar câte două. „S-a băgat iganii-n fa!“ urlă unul cu căciulă rneasc. „Scoatei iganii afară! Huooo!“ Toată coada urlă   se zvrcolete. Cei care-au apucat ies din înghesuială cu nasturii ruși la palton, dar fericiți. Trec cu sacoele pline de-a lungul cozii, urmrii de sutele de ochi de sub căciuli   broboade. Ce noroc pe capul lor. Dar, fiind pâine, coada merge destul de repede, nu ca la carne sau la brânză. n cel mult trei sferturi de or pâinea se termină. Ultimele se vnd pâinile rebutate, cu cocoloae cenușii pe ele, strmbe, rupte, noroite. Bune   alea, că burta nu are ferestre. „O să mncm  noi ca oltenii“, zice o gospodină la vreo patruzeci de ani, roșie la fa, cu șolduri uriașe. „Nu tii cum mănâncă oltenii ca să aibă mai mult ce mânca? Ia o strachină mare, pune în ea pui' cu mujdei   pune un geam deasupra. i se-az toți în juru' mesei   ntinge cu mămăliga în geam. i dup-aia se duce la culcare mulumii că a mâncat pui cu mujdei. Vai de cozonacul nostru!“

Cum era de bănuit, nici o treime din coadă n-a apucat. „Vedei că a băgat   la Doamna Ghica“, zice un trecător care vine cu plasele din care iese o coadă de pete. „Da' petele de unde l-ai luat?“ „Din hală, da' s-a terminat“, zice omul. Coada se risipete brusc, cei care n-au apucat se duc spre alte centre sau chiar la poarta fabricii de pâine. Rmne un grup de beivi, cei cu Tîmișoara, cei cu gura mai slobod. Au paltoanele albe de zăpadă, zăpadă-n pr   n gene. Beau   ei să se-ncălzească.

S-a lăsat și un fel de ceață, abia dacă se mai zărește șoseaua, cu mașinile care trec ca niște fantome prin viscol. Bărbații pun lumea la cale. C-o fi, c-o păți. Cade nea Ceașcă, s-a zis cu el. Lumea nu-l mai iubește, că nu le mai dă să mănânce. Face măgădăi de marmură, îngropa-s-ar în ele... „Domus Aurea“, șoptește unul. „Cum? Ce?“ „Împăratul Nero.“ „Ăla de-a dat foc Romei? Am citit și io *Quo Vadis*...“ „Până și-mpăratul Nero se spăla la cur cu Dero“, se bagă altul. „Nero a dat foc Romei ca să elibereze o suprafață uriașă din centrul ei. Acolo și-a înălțat palatul, Domus Aurea. Îi zicea așa pentru că avea o cupolă de aur, care se rotea lent cu un mecanism hidraulic. Palatul era-n mijlocul unor grădini nemaivăzute, cu lacuri și pavilioane, cu o statuie enormă a lui Nero însuși, de unde și-a luat numele Colosseumul.“ „Da' pe-asta o știți? Foarte iute mori cu cobra, da' mai iute mori cu Mobra!“ „După ce Nero a murit, la nici treizeci și unu de ani, palatul și grădinile au fost distruse. Din opera lui poetică n-a rămas decât un vers. Nu lipsit de grație.“ Și bețivul ce spusese toate astea ca din carte îl recită cu ochii întredeschiși: *Colla Cytheriacae splendent agitata colombae...* Dacă n-ar fi fost atât de ciudat și de decăzut, atât de gârbov încât nu-și putea ridica privirile din pământ și se uita mereu pe sub sprâncene, ai fi zis că are cei mai frumoși, mai incredibili ochi albaștri din lume. Dar totul, în afara lor, era nespus de jegos și de uzat. „Ce artist uriaș pierde lumea, a spus Nero înainte de a muri.“ Deștept mai ești, nea! Ți-ai găsit, Șefu' și Nero! Ce-are sula cu subprefectura? Deși să știi că poate ai ceva dreptate. Păi n-a făcut și Nea Nicu o poezie, când a schimbat imnu'? „Roșu, galben și albastru / E al nostru tricolor, / Se înalță ca un astru / Gloriosu' meu popor.“ „Popoarili“, începe să-l imite altul, „Dhragi tovahrăși și pretini...“ Cică s-a dus Șefu' într-o vizită de lucru într-o fabrică, și ce să vezi? Toți muncitorii purtau blugi americani! Șefu', să moară, nu altceva. Să vină dihrectoru'! Ce-i asta, tovahrășe?

Da' directoru' cică: „Păi n-ați zis dumneavoastră să-și pună salopete Lee?”

Beau cu toții, își trec sticla de rachiu de la unul la altul, trag și câte-o Mărășească sau un Carpați fără, îi troienește zăpada cum stau sprijiniți de geamurile alimentarei. Vitrinele sunt complet goale. Doar mai în fund se văd niște rafturi cu borcănașe de murături. Cel cu reclamele mai aruncă câte-o pastilă: „Avem pantofi pentru bărbați cu botul lat... Avem ciorapi pentru femei cu găuri“, de unde discuția trece de la politică la femei, la găurile lor păroase dintre picioare, la ce să le faci ca să le înnebunești... Pe când unul le zice, a nu știu câta oară, despre biluțele de rulment pe care și le-a băgat el sub pielea pulii, celui care vorbise despre Nero i se face rău și se lasă ușurel în genunchi, apoi cade pe-o parte în zăpadă. Se ține strâns cu mâinile de cap, acum gol și cărunt, căci fesul i-a căzut și zace ca o cârpă de șters pe jos într-o băltoacă murdară. Geme tare și ochii i s-au dat peste cap. Ceilalți îl ridică în grabă, înspăimântați: a mai leșinat și săptămâna trecută. „Mergeți la șosea, opriți o mașină“, le zice o femeie ai cărei ochelari au dioptrii neobișnuit de mari. „Duceți-vă direct la Urgență, să nu moară aici, fără lumânare, Doamne ferește...“ S-au adunat în jur tot felul de inși. Până și patrula combinată a Miliției, Securității și gărzilor patriotice s-a oprit, cu AKM-urile la spate, și soldații cu mutre de țărănuși se holbează la cel care, acum, face o spumă rozalie la gură. „Cine e, dragă?“ „Îl știu, e unu' Herman de la Circ, din blocu' cu mobila. Trage la măsea, da' nu e om rău, nu face scandaluri, nu se ia de lume. Păcat de el, om învățat“ ...

Pe când bețivii îl cară pe bolnav spre șosea, locul lor e luat imediat de o mare de oameni adunată instantaneu, ca argintul viu, din zece părți deodată. Toată platforma se umple ca la defilare, căci se aude că la alimentara o să bage în după-masa asta mălai.

Pe spate, draperia dintre camera Silviei și micul apartament din vila unde locuiau părinții lui Mircișor, în Floreasca, avea o împletitură ciudată de nervi și vase de sânge, un plex neural bine irigat, din care, ca o beteală, porneau firisoarele sifonului ale nervilor izolați în tecile lor de mielină, ca să se piardă, alergând de-a lungul pereților ca niște fire electrice, pe sub mobile, pe sub preșurile din cârpe colorate, să facă plăci motorii, lățite ca niște lipitori, pe fiecare perete, pe fiecare bibelou din bufet („găinile“ Marioarei, cum le zicea Costel, care ar fi făcut praf, dacă era după el, toată populația aceea de puișori, iepurași, păpuși cu rochii de burete și te miri ce mai găsea nevastă-sa pe la piață, că nu era zi să nu vină cu câte-o „găină“ și s-o pună, sfioasă și fericită, ba pe țiglaifărul de pe bufet, ba pe măsuța din sufragerie, în mijlocul rotocoalelor milieurilor ei de macrameu, ba Dumnezeu mai știe pe unde, chiar și la baie, pe etajera chiuvetei), pe fiecare picior al scaunelor hodorogite. Totul era viu și vibrând în acel câmp vizual limpede, scânteietor, cu vaste și adânci ceruri albastre, care era Floreasca.

Vila de pe strada cu nume de muzician era ultimul și cel mai enigmatic compartiment al nautilului. Mircea nu mai putea pătrunde acolo, în mersul lui cu spatele de-a lungul propriei șire a spinării, cu opriri în fiecare mandala cu petale de vânt a fiecărei chakre, de la globul de foc orbitor ce abia-i atingea țeasta, mistica Shahasrara, unde acum, în clipa asta, un alt Mircea formează

bucle cu pixul în solitudinea barocă de la Solitude, și până la șarpele Kundalinda, încolăcit în dreptul rectului și al testiculelor, acolo unde timpul devine câmp și-apoi materie, decât în somn și-n vis. Nici casa în formă de U din Silistra nu era mai greu de atins. Până găsisse, în fine, traseul care-ncepea mereu cu noaptea fierbinte de vară și foșnetul platanilor uriași, rătăcise prin nenumărate alte vise, toate îndreptate, ca niște degete arătătoare, către Floreasca, dar ajungând în cu totul alte locuri, asemenea celor o mie de drumuri ale unui labirint de cristal: vezi limpede, prin pereții lui, trandafirul mistic din centru, dar nu-l poți ajunge niciodată până când nu-ți dai seama că labirintul însuși e trandafirul, că pereții lui de cuarț scânteietori sunt petalele înghiocotate strâns și că mersul tău prin el e Minunea. În fiecare punct al traseului greșise drumul în sute de nopți, și fiecare astfel de vis îl adusese într-o casă, mereu alta, necunoscută și totuși uimitor, leșinător de familiară. De cele mai multe ori, Mircea rătăcise drumu-n piațeta cu bisericuța făcută parcă din piese de ARCO, restaurantul cu ușile deschise și cortul de pânză în care, într-adevăr, avea loc o nuntă. Aproape-ntotdeauna intrase în cort, atras de gălăgia de-acolo, dar când îl vedeau, mesenii, toți îmbrăcați în cafeniu, toți ținându-și fețele-n umbră, tăceau deodată, și Mircea înainta către mireasa ce sta la masă în fundul cortului, privit cu ostilitate de zecile de nuntași. Mire nu exista. Mireasa era singură, într-o rochie de mătase albă, cu ape gălbui în penumbra uleioasă. Când ajungea-n fața ei, se ridica încetișor și-l privea ca o chelneriță, cu mâinile puternice proptite de marginea mesei. Pe farfurie, între cuțitul și furculița lucind ca mercurul, se afla doar o bășică de pește, însângerată și sedefie. Femeia era încercănată, trecută din copt, dar îi zâmbea desfrânat cu buzele gros rujate. Era neobișnuit de țâțoasă, marginea de dantelă neagră a sutienului i se vedea sub decolteul rochiei, iar sfârcurile i se profilau

limpede prin mătasea subțire. Se priveau o clipă în ochi, femeia înțelegea și, cu două mișcări rapide, se despuia până la brâu. Avea pielea albă ca laptele, grăsuță și moale, cu câteva alunite translucide pe netezimea ei. Sutienule de dantelă neagră înfățișa scene ciudate, de bătălie parcă. Apoi mireasa lăsa capu-n pământ, își sucea mâinile mult la spate și și-l elibera din copci, făcându-l să zboare pe podea. „Ia uite“, zicea prinzându-și sânii, cu vagi vinișoare verzui, în palme, și privindu-și cu un fel de dragoste și mândrie areolele grenă, brobonate cu mici pete alburii. Stacojiul acela, gurguiele aspre și totuși moi îl fascinau, îl făceau să uite de drumul lui. Rămânea acolo, privind globii grei și moi din palmele femeii, carnea burții ei puțin lățite pe șolduri, buricul înfundat în curbura pântecului. „Ia uite“, spunea femeia, „eu le zic Urim și Tummim“. Urim, repeta Mircea, atingând cu degetele țâța dreaptă a femeii. Și Tummim, simțind sub degete căldura țâței stângi. Mireasa-l lăsa să-i atingă cu ambele palme sânii, și-și desprindea părul din spelci, lăsându-l să-i acopere umerii. Nuntașii priveau cu toții, avid, reflexele părului elastic, castaniu, care făcea bucle moi de-a lungul brațelor miresei. „Vrei să-ți arăt acum și chivotul?“, îi șoptea ea, dar abia apuca Mircea, cu o voluptate ulcerantă, să presimtă, ca-ntr-o viziune cerească, vulva animalică și păroasă dintre pulpele prinse-n ciorapi din aceeași dantelă neagră ca și sutienule, păianjenul vorace cu chelicere sângerii care-l pândea în plasa lui deasă de mătase albă, cu ape uleioase, că suna deodată, puternic și imperativ, clopotul bisericii, și el își aducea aminte că imediat avea să-nceapă să zboare, așa că se smulgea din fața femeii obscene, străbătea-n fugă culoarul dintre mesele nuntașilor și ieșea sub stele, în piațeta slab luminată.

Nici nu ieșea bine din cort, că începea să se-nalțe. Vertical, fericit, într-o aură galbenă violentă, într-un clocot de fotoni ce ilumina noaptea. Ajuns la sute de metri deasupra piațetei, ce

se mai zărea doar ca un punct difuz de lumină spălăcită, Mircea vedea orașul revărsat până la necuprinsul orizont, cu Dâmbovița șerpuind printre construcții ciclopice, iluminate până la transparentă, cu zone de beznă adâncă și zone de lumină fosforescentă, cu cele mai bizare, mai manieriste cupole și fleșe, cu câte-un ou de piatră străvezie pe fiecare vârf al fortărețelor și ministerelor, cu un covor uluitor de stele presărat ca o făină strălucitoare deasupra.

Zbura fără efort, cu pupilele lărgite de atropină, îmbătat de lumina ce-l înfășa, se-nălța până-n stratosferă și cobora apoi la nivelul acoperișurilor, ca să-și vadă fața-n bovindourile de sub cornișa Universității (de ce sub fiecare scria cu litere gotice HARDMUTH?), să-și lipească obrazul de statuile alegorice ale Comerțului, Artelor sau Agriculturii, să le vadă însuflețindu-se, acolo, amețitor de sus, pe postamentele lor dintre capitellurile corintice, întorcându-se după tânărul ce plutea pe lângă ele, agățându-se apoi desperat de câte-o ghirlandă de ipsos sau de un corn al abundenței ca să nu se prăbușească în gol... Zborul lui Mircea printre cupolele orașului trezea un popor întreg de statui: atlasii de sub balcoane deveneau transparente ca niște radiografii, li se zăreau coastele, sternurile și oasele iliace prin carnea lor de cristal, prin mușchii de cristal încordați de povară, planturoasele femei goale presărate peste tot sub mii de pretexte, o dată și jumătate cât statura unui om, întindeau brațele către cer, lăsând să se vadă delicata lor pilozitate axilară, mirosind plăcut a căldură și transpirație, cherubinii de ghips cu nasurile mâncate și obrații scorojiți deveneau pentru câteva clipe copii bucălați, somnoroși, cu pielița obrăjorilor îmbujorată și subțire. Până și mascaroanele și gorgonele de piatră ce-nzorzonau vreo casă veche, negustorească prindeau viață pe zidurile devenite cumva organice, și care pulsau lent în ritmul arterelor unei unanime inimi subterane. Statuile orașului, dez-

nădăjduiții, mușii, neconsolații săi locuitori, de la bărbații de stat de prin piețe, acoperiți de găinaț de porumbel, până la embrionii monstruoși din ouăle de piatră, așteptau, infinit răbdătoare, nopțile în care zborul lui Mircea le-nsuflețea pentru un sfert de ceas. Atunci, în lumina mistică a trenei sale fotonice, coborau, de pe fațade și socluri, bărbați și femei în falduri de piatră, de aramă sau de ipsos lepros, se-mbrățișau cu priviri tragice când, grupuri-grupuri, se-ntâlneau pe străzile tăcute și pustii, pentru ca apoi, în bezna parcurilor, să se dedea unui desfrâu fără limite, unei obscenități desperate, avide de viață și sex, unei risipe de spermă minerală ce, țâșnită pe iarbă și pe frunzele boscheților, cristaliza în bobițe limpezi, ca de rășină de prun, pe care copiii le găseau diminețile următoare și, ajunși acasă, se-nchideau cu ele-n debara ca să vadă cum luminau în întuneric.

Mircea zbură, rotindu-se sub stele după cum îi era voia, privind prin ferestre femeile nefericite, poeții și perversii ce încă nu se culcaseră, cu desăvârșire liber, până și de propriul său corp, până și de propria sa căutare. Nu mai știa de ce este acolo, cum se face că poate zbură, nu se mai întreba cine este. Într-un fel, nu mai era nimeni, căci nu mai avea conștiință, ci trăia într-o conștiință vastă și curgătoare, nu mai vedea, ci era văzut din toate părțile deodată, de parc-ar fi zburat în spațiul logic și-n câmpul vizual al altcuiva. Și-ntr-adevăr, zburând până la limita orizontului, Mircea dăduse, în toate direcțiile, peste aceleași impenetrabile ziduri de os, giganticele oase parietale, temporale și occipitale, cu suturile în zigzag dintre ele, care-nchideau, ca o cupolă de bazilică înălțată deasupra stelelor și-a galaxiilor, orașul.

Și-ntotdeauna, după ce plutea un timp fermecat de puterile lui neașteptate (căci dacă dorea un obiect, un măr dintr-o piață de legume și fructe, un clopoțel de la ușa unei farmacii, o carte

de pe noptiera unei fete ce respira briza nopții la fereastra deschisă a unei mansarde, ajungea să-ncrunte sprâncenele și să-și îndrepte privirea interioară către propriul ochi pineal, și acel lucru tresărea de la locul lui și, săltând tot mai accelerat, îi ajungea-n mâini), se simțea brusc săgetat în inimă de o viziune copleșitoare. Vedea întotdeauna o casă. Casa *lui*, casa pe care-o căuta de atâta vreme. Pe care-o iubea și-o visa. O emoție cu neputință de exprimat, o nefericire dulce, arzătoare, tânjitoare și-n cele din urmă fericită, fericită mai presus de orice îl îmbăta și-l făcea să renunțe la zbor. „Da, așa era!“, își spunea, așa era pe-atunci, așa era casa în care trăise odinioară, când creierul său era mult mai mare decât cel de acum proporțional cu trupul. Totul în el cunoștea acea casă mereu căutată, organismul său era ca un cifru pentru ea, tălpile lui îi cunoșteau podeaua, cohleele lui știau orientarea fiecărei odăi. Acolo, în adânc, voise mereu să se-ntoarcă!

Cobora pe pământ și-o lua pe străduțele sonore și pustii, pe lângă ziduri cu obloane albastre, închise, pe sub balcoane cu ipsosul spart, lăsând să li se vadă scheletul de fier ruginit. Nu ezita nici o clipă, ceva în el știa drumul, așa cum, la vârsta de patru ani, știa să meargă la centrul de pâine din colț ca să ceară vânzătoarei „două pâini negre și restul“ ... Și-ajungea curând în fața casei, care mereu se-nălța deodată, neașteptat, în fața lui, aplecată spre el, gata să-l strivească. Uneori îi apărea pe o colină-nverzită, așezată pe colț, ca prova unei corăbii, cu ziduri albastre și ferestre înguste, cu o galerie la singurul etaj, așteptându-l să pătrundă pe holurile ei răcoroase, printre locatarii ei străni, să caute ușa apartamentului, să intre cu o emoție delirantă, răvășitoare, în sala subterană, cu pereți grosolani de paianță, unde aici, acum, i se părea că locuise odată. Să înainteze pe podeaua ei de lut umed, să tragă-n nări damful ei de pământ reavăn, să privească pupele grase de cărăbuși din pereți, să-și

plimbe degetele de-a lungul cablurilor electrice de pe zid, ce duceau spre un bec în botniță de sârmă. Acolo, în mijlocul sălii, simțea mereu cum urletul galben, de supremă combustie în propriul hipocamp, de parcă ar fi fiert în aur topit, îi urca-n gât irepresibil, și cum minusculii mușchi ai fiecărui fir de păr de pe pielea lui înfrigurată se contractă la vederea, într-un colț întunecat, pe un scaun simplu de bucătărie, a unei femei care trebuie să fi fost mama, și Mircea trebuia atunci să se dizolve în urlet, privindu-i fața desfigurată. Rămânea veșnic în acea fundătură, cu acea mamă care nu era a lui, de parcă, în orbirea extazului și-a nostalgiei, s-ar fi cuibărit la pieptul unei coropișnițe uriașe.

Alteori casa era stacojie, profilată pe cerul negru ca smoala, cu frontoane puerile linse de norii de ploaie ce zburau neobișnuit de repede pe deasupra. Mircea suia trepte ce-i ajungeau până la genunchi, deschidea uși de o înălțime enormă, uși ca de palat sau de catedrală, pătrundea în holuri spațioase, atât de cunoscute. Trăise acolo, de zeci și sute de ori umblase prin locurile acelea ciudate, știa prea bine ușile cu geam mat din capăt, dunga cafenie a zugrăvelii pereților, mirosul de petrosin al bordurii zidurilor. Spațiul din jurul lui era viu și sensibil, ca un câmp emoțional, simțea frică pe o direcție-a lui, fără să știe de ce, și bucurie pe alta. Către o anume ușă nu putea înainta, de parcă aerul cafeniu dintre el și cadrul ei s-ar fi făcut din ce în ce mai dens și mai rigid. În casa asta Mircea simțea mii de nuanțe de teamă, de neliniște, de groază și de panică, amestecate cu plăcerea uimită de a fi acolo, de a fi regăsit casa. Intra, cu sfiala pătrunderii într-un templu, într-o cameră uriașă, cu plafonul zugrăvit în roz, cu mobile care-i erau atât de familiare, cu o masă acoperită cu olandă orbitor de albă. La masă stăteau un bărbat și-o femeie necunoscuți, cu fețe care-l speriau. Ieșea de acolo și, într-un holișor îngust, dar de necrezut de înalt,

ca puțul unui lift, găsea, pe o măsută (l-a găsit de sute de ori), un clopot de sticlă sub care se afla o cheiță albastră, cu fluture la capăt, asemenea cheițelor mașinuțelor sau păpușilor cu mecanism. Rămânea etern acolo, cu cheița în palmă, într-o altă fundătură a labirintului ce alcătua, cu zidurile lui de cuarț, trandafirul.

Mircea își amintea și alte case, toate descoperite cu chinul unui mistuitor orgasm, toate reale până-n cele mai mărunte detalii, așa cum nu pot fi niciodată biete simule de beton și cărămidă în care trăim. Niciodată nu iubise ceva cu dulcea suferință cu care descoperea acele case, care toate erau „casa în care copilărise cândva“. Uneori, i se-nfățișa ca un palat gigantic și baroc, dar cu pereți de hârtie, alteori era o vilișoară pătrată, copleșită de luna plină, având pe fațadă o literă verde: R. În adâncul alteia era o foarte lungă sală cu podea lucioasă de parchet bine lustruit, dar camera magică era deasupra ei. Mircea deschidea un chepeng în tavan și, înfiorat, pătrundea-n acea încăpăre cu întregul mobilier vopsit în roșu, roșu de garanță. Scaunele cu speteze curbe din jurul mesei (cu o față de masă-nflorată și ea cu bujori sângerii), servantele și bufetele lipite de pereți, totul era de purpură curgătoare, zvâcnindă... Și toate acele flori carnivore, și altele, și altele în fiecare noapte, se aflau „în Floreasca“, de parcă așa s-ar fi numit un strat neuronal al minții sale, așa cum altele se numeau Insula, Fasciculul Vicq d’Azyr sau Aria Wernicke. Și nu doar în creier, ci și-n articulații, în tensiunea unor grupe de mușchi, în unele posturi ale degetelor (care codifică, în *mudre* subtile, întregul catalog al străngerilor noastre de inimă), în mișcările lente ale viscerelor era dizolvat câte un strop de Florească, de „acolo“, de „casa copilăriei“, de „strada cu nume de muzician“. Pisica galbenă ce țâșnise de sub cadă, Ciacanica pe care nu putuse niciodată s-o pună-n mișcare, foile din *Povestea lui Saltan*,

răsfoite de vânt pe pervazul ferestrei, pata de vopsea sângerie lățită pe ușă, pereții zugrăviți cu rolul în căcăniul acela groaznic, totul era răspândit în întregul trup al lui Mircea, care-și amintea cu vertebrele și cu intestinele, visa cu omoplații și cu nervii optici și plângea cu șuvoaie fluorescente de serotonină. În fiecare dintre acele case-capcană era-nchis, pentru totdeauna, un copil care avea ochii lui...

„Mirrrcea!“ Băiețelul ieșise-n fugă, țipând, de după draperia de la debara, unde se ascunsese ca să nu-l găsească „priza cu ochișori“, dar unde fusese și mai rău, căci acolo era mereu întuneric și mirosea a piele de la cizmele de militar ale lui tata și a cânepă de la un sac plin de rufe murdare, și mai era acolo o păpușă de cârpă care te lua deodată-n brațe și, cu dinții ei desenați cu creion chimic pe rotocolul feței, te mușca de deget, adânc, până curgea sânge. Și trebuia să te duci apoi la nenea doctorul, care-ți făcea injecție cu o seringă cât tine de mare. Totuși, cu toate că-i era nespus de frică de păpușa de cârpă, mai mult chiar decât de priza cu ochișori, se mai ascundea câteodată-n debara, fiindcă acolo, doar acolo era întunericul atât de adânc, încât începea să vadă, tolănit pe mormanul de vechituri, niște cerculețe verzi în fața ochilor, niște stelute care sclipeau și dansau în noapte și care, încet-încet, se lipeau între ele, și atunci copilul vedea lucruri care se mișcau caraghios și neașteptat, omuleți care se luptau, căței și case, și turnuri, și mulți oameni într-o stație de tramvai, și-o farfurie plină cu căpșuni tăiate, presărate cu zahăr. N-avea decât să stea acolo, fără să se gândească la nimic, și să se uite ca la televizorul lui tanti Elenbogen. Până la urmă, desenele alea verzui care se schimbau dintr-unele-ntr-altele luau tot forma păpușii de cârpă desenate cu creion chimic, și iarăși trebuia să fugă, urlând cât

îl ținea gura, lăsând în urmă o dâră subțire de sânge. Acum alergase prin casă tropăind ca un roboțel, până ce, după ce nimerise de două ori într-o odaie greșită, dăduse în fine de mama, în pat, unde, în cămașa ei de noapte din finet portocaliu, citea dintr-o carte. La-nceput, casa avusese foarte multe odăi, prin care rătăcea disperat, fără să reușească niciodată să ajungă unde voia. Când credea că va da de baie, intra în camera părinților. Dacă voia să coboare în stradă, de pe pervaz, nimerea în bucătărie. Coridoarele nespuse de lungi și de încălcite, cu preșurile lor așternute pe dușumeaua de lemn grosolan, vopsit cafeniu, se redusese treptat, în multele zile de când locuiau acolo, la două, ca și camerele, dacă nu socoteai bucătăria, deba-raua și baia. Și mai era ceva: camerele nu mai vuiiau. La-nceput pereții făceau un zgomot ca un mârâit adânc de animal, ca vuietul unor ape mari. Și se-nclinau către el, de la-nălțimea lor de necrezut, încruntându-se și certându-l. Culoarele se clătinau la trecerea lui, și el amețea de parcă ar fi trecut peste prăpăstii pe punți înguste și legănătoare.

Acum se liniștiseră și, în afară de faptul că erau grozav de mari, ca și scaunele și masa, și că băiatul abia putea vedea becurile atârinate-n tavan, acoperite cu ziare decolorate, atât de sus se-nălțau deasupra pereților strâmbi, casa putea fi acum locuită cu destulă încredere. Ca să-mblânzești un loc trebuia să-l bătătorești cu picioarele, să-l atingi repetat cu mânuțele, uneori să-l și miroși sau să-l lingi. Casa era acum blândă, deși uneori mai tresărea, mârâind, ca un câine trezit din somn, dar dacă deschideai ușa trebuia să te ții de mâna mamei. În jurul ei și-al lui tata se făcea câte-un cerc de lumină, oriunde mergeau. Mircișor rămânea în cercul fermecat și nu-i era frică. De câteva ori luaseră și tramvaiul și trecuseră prin locuri străine și rele, dar și în tramvai cercul acela de aur poleise scaunele, geamul și o parte din călători, aruncându-și lumina blândă, calmantă,

și peste țeasta cu perișor castaniu a băiețelului care voia mereu să stea singur pe scaunul de lemn, lat ca un tron, și să-și lipească buzele de fereastra prăfuită.

Se-aruncase-n pat, peste mama lui, turtindu-i cartea de față, proptindu-i un genunchi în burtă, de-o făcu să icnească. Femeia nu se supără însă, ci-l primi lângă ea zâmbindu-i cu toată fața: mânca-l-ar mama pe el să-l mănânce! Și-ncepură jocurile lor obișnuite, în timpul cărora Mircișor se strica de râs: gădilături pe la coaste și-n talpa piciorului, mușcăături prefăcute de piept și de burtică, de care se apăra țipând și dând din picioare, ciupituri voluptuoase de pulpițele goale... „Uite-așa, uite-așa te mănânc...“, îl amenința mama, tăvălindu-se cu el, chirăind cu el, roșie ca focul, cu părul în dezordine. Se luptau, râdeau, se-mpingeau, până ce gluma se-ngroșa și câte-un picior aruncat cu putere o izbea în bărbie sau câte-un degețel îi nimerea în ochi. „Vezi că după râs vine plâns“, și așa se și-ntâmpla câteodată. În plăcerea fără frâu a tăvălelii lor prin cearșafurile boțite, copilul se-ntrecea cu gluma, nu mai voia să se-astâmpere. Apuca-n mâini șuvițe întregi din părul mamei, și pumnișorii-nceștați nu i-i mai deschideai decât cu forța. Sau îi plesnea, de bucurie, câte-o palmă peste față, de-o făcea să țipe de durere. Atunci, după multe insistențe să se potolească, o-ncasa. Când simțea arsura palmelor la fund, nu-i venea să creadă. Doar se jucau atât de frumos! Rămânea o clipă nedumerit, transpirat și roșu ca un rac fiert, apoi se pornea pe niște zbierete de animal înjunghiat, atât de sfâșietoare, că mama nu mai știa cum să-l mai potolească, cum să-l mai alinte, ce să-i mai cânte și să-i mai ciripească la ureche doar ca să-l vadă iarăși înseninat. „Iart-o pe mama, n-a vrut mama să te lovească“, bâiguia femeia, legănându-l în brațe și distrându-l cu jocuri de data asta mai pașnice. „Trece doamna prin salon“, îngâna ea ca o vrajă, plimbându-și degetul în jurul fețișoarei încă înlăcrimate, iar apoi

degetul, cu unghie nefăcută, se oprea pe „năsuc“ : „Și apasă pe buton: țârrr!“ De câte ori îi apăsa nasul, plin acum de mucșori din cauza lacrimilor, mama făcea iarăși „Țârrr!“ atât de vesel, că băiatul se mai dădea pe brazdă, amestecând câte-un hohot de râs, smuls cu forța, printre smiorcăieli. La „goangă, goangă, un-te duci?“ nu mai putea să se țină tare, ci se-mpăca deodată cu mămica lui și-ncepea să chicotească iar, ca și când nu s-ar fi-ntâmplat nimic: „la Mircică, să-l mănânc“, răspundea goanga, care-nainta șovăind de-a lungul piciorului, apoi în sus către burtică. „Și de unde-o să-l apuci?“ Copilul, știind ce-avea să se-ntâmple, se chircea tot, apărându-și pieptul cu degetele rășchirate, dar mâna mamei găsea mereu punctul vulnerabil: o bucățică dezvelită de burtă cu buric proeminent, un umăr micuț și gol, o pulpă dolofană, o gușuliță străvezie, asudată de efort, și se repezea cu iuțeala unei insecte de pradă asupra zonei fără apărare: „De-aici, de-aici, de-aici, de-aici!“ Băiețelul se zvârcolea de râs și de frică, apoi se ghemuia lângă femeia uriașă, umezindu-i cu gura o cută a cămășii de noapte.

Mama începea atunci să-i citească din cartea ei, din paginile roșietice care miroseau frumos și din care, uneori, câte-un minuscul scorpion de hârtie, ce se hrănea cu cleiul legăturii și cu celuloză, se ivea o clipă, traversa rapid foaia și se pierdea iarăși în grosimea cărții. Dar copilul n-avea răbdare să asculte poveștile alea despre oameni mari, despre călătorii în inima Africii negre, despre insula Tombuktu și locuitorii ei negri ca abanosul. Se zvârcolea câteva minute pe-o parte și pe alta, și apoi revenea, ca de-atâtea ori, la întrebarea cu care o sâcăia tot timpul: „Cum eram eu când eram mic?“ Asculta mereu, cu o plăcere fără margini, cu ochii pierduți pe fereastră, istoriile despre Silistra, despre casa în formă de U, despre cățelușul Gioni, despre curcanii ținuți în cotețul din plasă de sârmă și căroră Mircișor, miezul miezului acelei lumi de zori înghețați și soare

triumfător, le tot cânta, ca să-i vadă umflați și bolborosind de indignare: „Sâc că n-ai mărgele / Roșii c-ale mele!“ Urmând linia de ghidaj a vocii mamei, Mircea părăsea realitatea și era din nou acolo, urca din nou treptele de lemn ale casei, umbla prin galeria de la etaj, privind, pe rând, în toate încăperile cu ușa deschisă, înțesate de bărbați nerași, în maieuri, și femei în capoate-nflorate, slinoase, amestecând veșnic cu lingura de lemn în oalele de pe foc... Ajungea, după un drum lung și periculos, în dreptul camerei lui Nenea Nicu Bă, unde erau niște scatii într-o colivie bătută-n perete, trecea către aripa cealaltă, unde nu se mai sătura să se uite la vaporul, lung de mai bine de un metru, ce naviga, cu pânzele lui apretate, pe o ladă în care fuseseră portocale, și-n fine cobora pe scara simetrică din capătul opus al galeriei, unde, pe o treaptă de piatră încinsă de soare, stătea veșnic bătrânul Catana, cu barba lui până la brâu, îngălbenită de tutun, la fel de ncâlcită și evanescentă ca și norii de deasupra casei. Deși auzise cuvintele astea de sute de ori, băiețelul era încă avid după ele și murea de bucurie de câte ori le auzea. „Mai ții minte, Mircișor, cum te așezai și tu lângă el și-l întrebai în fiecare dimineată (cum te învățasem eu): moșule, bătrân mai ești, dar cu baba cum trăiești? La care el zicea mereu: ca câinele cu pisica...“ Mama se oprea, de parc-ar fi vrut să vadă mai limpede lumea aceea muncitorească, pestriță, luminată fantastic de pielea ei perlata de femeie tânără, lume-n care adusesese doi feți cu stea-n frunte, dintre care de unul nu avusese parte... Cei doi prunci lăsaseră la răscrucea casei în formă de U din Silistra câte o porumbiță, o rujă și o năframă. „Care dintre noi se-ntoarce primul, să se uite la ce a lăsat celălalt: dacă porumbița tânjește și nu vrea grăunțe, dacă ruja e veștejită și năframa destrămată, înseamnă, frate, că ești de-acum singur pe lume...“ Povestea apoi mai departe, mai mult pentru ea: cum până la un an îl ținuse pe Mircișor doar în pat, căci pe jos

era ciment înghețat, cum îl puneă între perne, „ca boierii“. Cum îi arăta desenele din cărți, cum i le deslușea: „ăsta e nenea, asta e tanti, uite și-o pisică...“, mimând o bucurie fără margini când dădea pagina și-i găsea acolo pe Ciopârțilă, pe Foltea sau pe Unchiul Stiopa Milițianul. Îi spunea poezii care pentru copil erau magice, căci cuvintele se atrăgeau, târăgănat și inevitabil, unele pe altele, așa-ncât să le ții minte întotdeauna: „Vine rața de la baltă / Cu codița ridicată, / Se suie pe cuibu-șooooor / Și face un ou-șooooor / Să-l mănânce Mirci-șor!“

Copilul era total dependent de vocea mamei, care scânteia acum ca un fir flexibil de mătase, pe când camera din jur devenea o ceață colorată, confuză și fără însemnătate. Își amintea, erau în degetele, în pleoapele și-n buzele lui imaginile și mirosurile, adierile de vânt și vocile de-atunci. Retrăia triumful acelor dimineți, când ieșea doar în chiloței în curtea plină de lume, singurul copilaș din vecinătate, și când, sufocat de pupături și giugiuleli, trecea din brațe-n brațe. Vedeă încă fețele aspre, degetele-nnegrite, de strungari sau de gunoieri, părul vopsit violet al vreunei prostituate, dinții de aur ai țigăncilor grase ca hipopotamii. Simțea, mai presus de orice, mireasma leșinătoare a oleandrilor roz, ce se-amesteca, în mahalaua fermecată a memoriei lui, cu aburul ciorbelor și duhoarea de nesuportat, acră și lemnoasă, a degetelor pline de pete de tutun.

Se vedeă și pe el, strălucitor și compact, perfect în fiecare amănunt, în articulația genunchiului lui și-n încolăceala intestinelor, în umbra delicată a coastelor și-n structura fibroasă a genelor, în „totoșul“ zbârcit și-n oușoarele din scrotul cu sutură vizibilă la mijloc. Își zărea uneori fața în oglinda pe care tatăl lui o scotea-n curte, diminețile, ca să se bărbierească. O agăța de plasa cotețului unde, pe lângă curcan, mai apăruseră cine știe cum și un păun și-o păuniță, cu gâturi albastre metalic, cu ape verzi, și cozi cu ochi prinși într-un arabesc de cârlige. În oglinda

aia veche, ce arunca focuri peste mijlocul casei, orbindu-l pe câte-un chiriaș, se vedeau două fețe lipite una de alta, rânjind cu gura până la urechi: un tată săpunit de la o falcă la alta, cu o barbă de spumă din care doar gura roșie, ca de clown, se ivea, și un băiețel cu ochi negri, foarte palid, plin și el de spumă pe nas și pe urechi. Țsta era el, nici n-ar fi putut fi altfel, așa-l arătau și cele două-trei poze făcute pe-atunci: un cap mare de băiat, cu părul lung până pe umeri, cu o buclă prinsă-n față cu agrafă, un trupușor cu pielea elastică, în costumaș croșetat, picioare goale de sus, de la coapsă și până la ghetuțele scorojite. O expresie de copil abia trezit din somn, nemulțumit și îndurerat. Bineînțeles: nenea fotograful era-mbrăcat în alb ca un doctor și-l țintea cu o mașinărie necunoscută, ce i-ar fi putut face un rău neștiut... Mereu rămâneau în urma lui acei Mircișori „de când era mic“, se cojeau de pe el o dată cu cojirea, din când în când, a întregii lumi dimprejur: casele se cojeau când se mutau din una-ntr-alta (stătuse la tanti Vasilica, apoi pe Silistra, apoi la bloc, în Floreasca, iar acum la vilă, la câteva străzi mai încolo), vara se cojea făcând loc toamnei, care-și jupuia și ea pielea arămie ca să lase loc fragedului lăstar al iernii, soarele se descuama în fiecare seară, ca din pielea lui spartă să se ivească piatra luminoasă a lunii... De fiecare dată se desprindea o dată cu ele și câte-un Mircișor fantomatic, ușor ca hârtia, ce era luat de vânt și împins pe tărâmul amintirii. Copilul îi putea mânuși și-ndrepta împotriva vântului de parc-ar fi ținut în pumn firele a nenumărate zmee în formă de Mircișor, ce umpleau un cer vast și adânc, cu doar doi-trei nori pufoși pe întinderea lui.

Mama-i povestea, uitând de ea și de băiatul ei, ca și când ar fi fost atrasă de epava unei nave scufundate, acoperite de madrepori, unde-i rămăsese trupul înecat într-o catastrofă cumplită, ciugulit de pești, ros de sare și totuși mai strălucitor ca oricând, căci prin găurile ovale ale fluturelui ei iliac se

strecurau acum meduzele străvezii ale adâncului, și pe craniul ei se lipiseră anemonele de mare, cu filamente lungi, unduitoare, ca un păr răvășit de curenți. Pentru ea, curtea peștriță din Silistra chiar fusese o astfel de navă măreață, sortită să se scufunde, ca toate zilele care-au fost și nu vor mai fi niciodată. Băiatul o asculta cu ochii în gol, cu atât mai atent, în visătoria lui, cu cât știa mai bine toate măruntele amănunte pe care mama le schimba într-o saga plină de strălucire: cum stătea sub masă, unde se simțea la adăpost, și-i striga bărbatului foarte tânăr, cu părul ca pana corbului, pe care-l vedea numai serile și duminicile: prostule! nebunule! într-un act de sfidare supremă, care-l îmbăta de conștiința propriului curaj; cum căzuse Nenea Nicu Bă cu bicicleta, cu el cu tot, când îl luase la plimbare, așezat pe bară; cum făcuse pipi într-o oală mare de ciorbă de fasole pusă la răcit pe prag, într-o zi de vară când îl lăsaseră-n fundul gol, și cum nu se hotărâseră să arunce mâncarea lor pe două zile pentru un țâș de copilaș (aici tata adăuga mereu că maică-sa, buna de la Budinț, găsisese ntr-o zi un șoarece înecat într-o ulcică cu lapte și, fără o vorbă, îi storsese bine blănița și băuse liniștită laptele mai departe...); cum pierduse un clopoțel într-o baltă din fața casei și cum plânsese apoi până făcuse febră și trebuiseră să cheme Salvarea; cum se prăbușise tavanul odăii peste geamantanul vechi în care se jucase cu un minut înainte și din care ieșise la chemarea mamei, care nu-l chemase de fapt, și care era-n altă parte a casei; cum căzuse patul cu ei, într-o noapte; cum îl treziseră pe Mircișor dintr-un somn de după-amiază, strălucind amândoi de bucurie, și-l întrebaseră dacă vrea ca tăticul lui să se facă ziarist, iar el izbucnise în plâns, căci ziaristi, pentru el, erau ăia jerpeliți și bețivi care vindeau ziare; cum ieșise prima dată afară din curte, pe strada plină de noroaie, ca să se joace cu Mia-Gulia-linge-farfuria și cu fratele lui; cum se arsesse la mână cu fierul de călcat, cu cărbuni, care era pentru el tot ce-și imagina mai înspăimântător...

Copilu-și aducea aminte și de alte imagini colorate (căci așa erau: poze, poze fără legătură unele cu altele, momente cine știe de ce păstrate de ființa uriașă care trăiește în noi, sau mai curând care ne înconjoară din toate părțile, ca un înger gravid cu noi și a cărui misiune e să ne aducă, în fine, pe lume, pe un pământ nou, sub un cer nou), despre care mama nu-i vorbea niciodată. O văzuse-ntr-o zi, mare, albă și complet dezbrăcată, întinsă pe pat. Se apropiase de ea și-i atinsese cu degetul pata stacojii de lupus de pe șold, fluturele acela maladiiv ce-și pierdea vârful aripii drepte în încâlceala părului ei pubian. Mama-i șoptise să iasă afară, să se joace cu Gioni, fiindcă tata trebuia să-i facă o frecție. Și-apoi îl văzuse pe bărbatul cu barba mereu verzuie, cu părul dat pe spate și ochii incredibil de negri care stătea, gol până la brâu, în cadrul ușii, aducând în cameră o mare umbră. Nu știa ce văzuse la el de-l înspăimântase atât de tare, dar multă vreme visase după aceea că tatăl lui se apropia de mama cu un aparat de fotografiat ca al lui nenea care-i făcuse lui pozele în curte și că-i lipește lentila înghețată a obiectivului de burtă, făcând-o să țipe, să țipe tare, de multe ori, până sfârșea țipătul într-un geamăt de agonie. Și-și mai amintea, atât de limpede, cum stătea-n pat, în camera îngustă, unde abia dacă mai încăpea o masă — pe care trona mereu fierul de călcat —, iar mama-i ținea alături o oglindă mare, în care se vedea și-și zâmbea lui însuși. Aveau să treacă decenii până să-nțeleagă că nu fusese nici o oglindă, că-i zâmbea fratelui său, Victoraș, identic dar incongruent cu el, ca mâna dreaptă și mâna stângă, ca două triunghiuri sferice care ar putea fi suprapuse perfect doar dacă l-ai întoarce pe unul în a patra dimensiune, scoțându-l din temnița oribilei noastre lumi cu podeaua de spațiu și pereții de timp. Identici dar opuși, identici în desimea infinită a lumii și opuși în fiecare clipă a ei, gemenii aveau să se caute prin paradisul sumbru al cosmologiei, prin cenușiul lumii omenești și prin infernul

luminos al mecanicii cuantice, ca să se dizolve în flacăra orbitoare, creatoare și distrugătoare de lumi, din care o scânteie e sădită și-n adâncul miezului de nucă al minții noastre ...

Dar mama se ridica, apoi, să-și vadă de rufele care se muiau în lighean, iar Mircișor venea după ea, cu tălpile goale, în baia cea cu două uși, se suia pe capacul de la closet și începea să-și exerseze „r“-ul, cea mai nouă și mai glorioasă descoperire a lui. De câteva zile putea să-l spună pe „r“, așa-ncât Ișa cel de altădată, devenit apoi Micea, se schimbasese-acum într-un războinic teribil numit „Mirrcea“, care rââia mereu ca o morișcă până-i amorțea limba. Nu mai vorbea decât cu „r“, unde trebuia și unde nu trebuia, spunând cu încăpățănare „rapte“, „ringură“, „rumină“, în ciuda corectărilor enervate ale tatălui său, care ținea ca băiatul să vorbească corect. „Chie, mamă, chie!“, o îndemna copilul pe maică-sa să-i deseneze „o cal ci-un bacă“, la care tatăl, de fiecare dată, privindu-l aspru, îi zicea „*un* cal și-o vacă, blegule. Ce-i atât de greu?“ Cel mai mult se enervase când copilul spunea, în loc de cap, „pac“. „Zi, mă, după mine: cap!“ Și Mircișor, cu ochii-n ochii lui: „Pac!“ . „Mă, uită-te la mine, zi după mine: c!“ Mircea repeta: „c“; „c“; „a“; „a“; „p“; „p“; „Bine, acum zi: cap.“ „Pac“, spunea băiatul cu seninătate, la care lua o scatoalcă după ceafă. „Lasă-l, Costele, c-o să vorbească el bine“, zicea Marioara luându-și băiatul în brațe. „Așa-s copiii, unii vorbește mai repede, alții mai greu, da' pân-la urmă toți ajung să vorbească bine.“

Mama umplea aproape toată baia cu trupul ei slab, cu sânii lăsați, înfășurat acum într-un capot cu flori liliachii. Tot timpul spăla ceva în chiuvetă sau în ligheanul de tablă verzuie, în care copilul bătea, când îl găsea pus la uscat, cu fundu-n sus, de trezea morții din mormânt. Pentru el, baia avea multe puncte de interes, era-ntr-un fel ca fundul unui om, mereu acoperit, mereu de rușine, misterios și incitant. Erau trei recipiente de porțelan

acolo, gata să primească mizeria ciudată pe care oamenii o leapădă de pe ei sau din ei. La „ghivetă“ îl fascinau „rubinele“, cum le ziceau ai lui: le-ar fi întors toată ziua, uitându-se cum vine apa pe țeavă, învolburată și sucită ca un șurub, și cum dispare cu zgomotu-ăla ca de pârț în gaura de dedesubt. Când scăpa nesupravegheat, se făcea leoarcă pe maieuț și chiar și pe chiloți, căci de pe capacul closetului ajungea bine la „rubinete“. Știa c-avea să mănânce bătaie, dar asta avea să fie altă dată, nu-n clipa aceea când risipea apa cu degetele, privind-o cu un râs prostesc cum i se-ntinde până la coate, cum îi moaie maieul și-i coboară pe picioare, rece și fluturătoare, iar apoi era o bucurie și mai mare să calce-n ea cu șosetele și s-o ducă, fleșca-fleșca, prin toată casa. Mai curioasă era cada, din cele meschine, cu scăunel, unde nu puteai sta întins. Când făcea baie, se băga în adâncitura unde cei mari își țineau doar picioarele. La robinetele de-acolo n-avea voie să umble, și nici nu-i plăcea, căci unul era rece ca gheața și celălalt fierbinte-fierbinte, căci la el venea apa fiartă din marele cilindru de deasupra căzii, sub care, dacă deschideai o ușiță, vedeai focul urlând cu o nemaipomenită furie. N-avea voie să deschidă ușița, căci, la fel ca și din prize, focul ar fi țâșnit și l-ar fi ars și el ar fi murit. De câte ori îi făcea baie, mama turna-n cadă un strop din ceva violet, care mirosea ciudat. Toată apa se făcea atunci mov, de parcă (așa cum îi arătase tata odată) cineva ar fi aruncat în ea un vârf de creion chimic. În apa aia liliachie făcea baie Mircișor, în apa aia care mirosea a... subțioară, a pește, a zarzără... nu urât, sau urât, dar plăcut. Își lingeă câteodată dosul palmei și mirosea apoi pielea pe care se usca saliva. Îi plăcea mirosul ei acru și cumva rușinos. Îi plăcea să-și pună degetul pe fund și să-l miroasă apoi. Nu trebuia să spună asta la nimeni, bineînțeles, toți îl îndemneau să miroasă câte-o floricică, dar nu benzină, rufe mudare sau după ce ducea mâna la cocoșel. Unele mirosuri, chiar dacă foarte

plăcute, îi erau interzise cu desăvârșire. La fel, mama nu-i dăduse voie să se joace, în cadă, un joc ce i se păruse foarte interesant (și pe care-l continuase pe ascuns multă vreme): într-o stare de visare și uitare de sine, își rula pielea de pe cocoșel înăuntru, până ce ȕmburușul îi ajungea mic cât un buric, și-apoi își trăgea pe deasupra pielea de peste oușoare, lăbărțată de fierbințeala apei. Nu mai avea nimic atunci între picioare, era neted ca o păpușă, în afară de o ușoară umflătură pe care și-o contempla mulțumit de așa ispravă. Mama-l certase foarte aspru când îi arătase, crezând c-o va bucura și pe ea, cum îi dispăruse puțulica. La fel avea să-i spună, de-a lungul întregii copilării, toate porcăriile, bancurile și cântecelele cu prostii pe care-avea să le audă de la alți copii, sperând mereu că-i vor plăcea și ei și trăgând de fiecare dată ponoasele. Era de neînțeles de ce părinții îi încurajau unele plăceri și-i interziceau altele, la fel de interesante. Niciodată nu-i explicau, mereu țipau la el: n-ai voie să te sui pe masă, n-ai voie să-ți pui nisip în cap, n-ai voie să lingi geamul, n-ai voie aia, n-ai voie ailaltă... Se forma astfel o graniță ciudată între lucruri, întărită zi de zi prin țipete și cicăleli, deși copilu-ncerca mereu să amestece iarăși lumile, căci nu putea pricepe legile despotice căroră le era supus. Pentru el, toate bucuriile erau la fel: o cârpă de șters pe jos, acrită și jechoasă, mirosea la fel de interesant ca o garoafă. Un „cacamuc“ scos din nas, în parte limpede, în parte uscat, era demn de a fi arătat, în structura lui inedită, ca oricare dintre bibelourile de pe țişlaifăr. În mare secret, băiețelul continuase să se bucure de toate fețele lumii lui, ignorând încăpățânat linia roșie dintre ele, care de altfel ar fi putut fi trasă, credea el, și altfel, oricum, între lucruri și fapte. Își putea-nchipui și că granița e chiar acolo unde o trăsese ră (și-o întăreau în fiecare clipă) părinții, dar că toate ar fi fost invers: că i-ar fi zâmbit aprobator văzându-l că face pipi pe preșuri și l-ar fi certat și chiar

bătut dacă stătea cuminte la masă... De-asta, poate, îl atrăgea atât de mult, mai mult decât chiuveta și cada, closetul de porțelan cu colac și capac de lemn din camera de baie.

Acolo făceau părinții lui caca și pipi, așa cum el făcea la oală. Uneori, mama-l puneă și pe el pe colac, dar îl ținea, pentru că era prea larg pentru fundulețul lui. Atunci își dădea drumul. Era foarte plăcut să faci pipi. Îl simțeai fierbinte prin cocoșel și, dacă te uitai în jos, între picioare, îl vedeai cum curge cu putere, gălbui și sclipitor, în apa de pe fundul bolului de faianță. Să faci caca nu era așa de bine pe closet, căci picioarele îți amorteau și, chiar dacă te ținea mama, ți-era mereu frică să nu te scape și să te duci pe canal. S-ar fi dus atunci prin multe țevi întortocheate, alături de alți copii căzuți în closete, pân-ar fi ajuns într-o mare de caca și pipi, unde ar fi rămas multă, multă vreme. În plus, de câte ori un caca-i ieșea din fund, cădea pleoscăind în apă, și apa-l stropea pe fese și oușoare, ceea ce nu-i plăcea deloc. Mama rupea apoi un ziar și-l ștergea la fund, și nici asta nu-i plăcea, pentru că hârtia aspră și plină de cerneală tipografică îi rănea mereu fundulețul. Dar toată lumea se ștergea cu ziare, era mai bine decât să te ștergi cu palma și să dai apoi pe pereți, ca țiganii. Așa că Mircișor prefera oala mare și pântecoasă pe care-l puneau de obicei.

De foarte curând știa că mama n-are cocoșel. Când era mic, crezuse că și mama, și tata au. Acum știa că numai tata, deși nu i-l văzuse niciodată cu adevărat, ci doar observase că în chiloți are ceva umflat, că doar tata, vara (și-n Floreasca era vară tot timpul), stătea doar în chiloții lui de pânză albă, lungi până la genunchi. Pe mama n-o vedea-n chiloți — și când o văzuse complet despuiată, -n Silistra, fusese prea mic ca să-și dea seama —, dar știa că n-are cocoșel, fiindcă... Avea-n schimb țâțe, pe când tata n-avea. De-acolo-i dăduse lui să sugă când fusese doar un bebeluș. Mama nu se mai dezbrăca de tot în fața lui, dar își

punea și-și scotea sutienele de față cu el, fără să-i dea vreo atenție, dându-i peste mână doar dacă el, amuzat de areolele neobișnuit de largi din jurul sfârcurilor, încerca să le atingă cu degetele. Atunci femeia se-ntorcea cu spatele, ceea ce era la fel de desfătător, căci pe spinarea plină de alunite i se vedeau vertebrele, ca un șir de alte țâțici mici și albe. Mama făcea și ea pipi, dar nu printr-un viermișor ca al lui, ci prin păsărică. Fetițele aveau păsărici, și când se făceau mari ajungeau femei. Femeile aveau tot păsărici. Asta nu trebuia să știe nimeni, era cel mai mare secret.

În general, își dăduse băiețelul seama cu mirare, partea de sus a trupului era bună, iar partea de jos era rea. Sus avea perișorul, care era plin de bucle și pe care mama i-l împletea uneori și-n codițe, ochii cu care vedea, urechile cu care auzea... Când era mic, credea că dacă-nchidea ochii nu mai putea să-l vadă nimeni. Acum știa că nu-i așa. Lucrurile și oamenii nu dispăreau când nu le mai vedea, erau tot acolo, deși nu-și putea închipui cum erau, dacă nu mai aveau formă, culoare, tărie sau pufoșenie. Cum erau când el închidea ochii? Niște mogâldețe, poate, ceva de care-i era frică. Ochișorii lui luminau lumea, poate de-asta toți vorbeau atât de frumos despre ochi. Dar și gura avea un nume bun, deși mai puțin decât ochii. Pentru că, dacă din ochi curgeau lăcrimioare, nimeni nu țipa, nimeni nu se îngrețoșa, ba chiar mama i le pupa câteodată, dar era poate singurul lucru care-i ieșea din trup și nu era scârbos. Gurița era frumoasă, toată lumea spunea, numai că să scuipi nu era frumos. Scuipatul era ceva foarte scârbos, cu toate că toată lumea avea scuipat în gură. Și să-ți curgă mucii era scârbos. Nu trebuia să-i lingi cu limba sau să-i ștergi pe mâneacă. Aveai batistuță, care mirosea a cald și-a cărbuni, de la călcat. Dar, în afară de astea, capul, mâinile, pieptișorul și burtica erau bune și frumoase. De la buric în jos însă, începea ce era cu adevărat scârbos și rușinos: cocoșelul,

oușoarele, fundul mai ales. Erau niște găuri acolo pe unde ieșeau pipiul și caca, de-asta era rușine să le arăți. Și tot de-asta baia era cumva altfel decât restul casei, de parcă ar fi fost fundul ei. Și ea avea găuri prin care ieșea afară murdăria de pe mâini, de pe trup, ca și caca și pipiul celor ce stăteau în casă. Cele trei vase de porțelan alb erau păstrate însă foarte curate de mama, care le spăla mereu, cum îl spăla și pe el, de altfel, pe la fund.

Baia lor avea două uși. Una dădea spre camera părinților, ocupată aproape în întregime de un pat cu lenjeria îngălbenită și în mare dezordine aproape întotdeauna, căci Mircișor se-nfășura mereu în cearșafuri, le smulgea de pe saltea, le boțea sub el, sărea-n pat peste perne și pături... În partea cealaltă era fereastra: de pe pat ajungeai ușor la pervaz, de unde puteai coborî, dacă geamul era deschis, direct în străduța înșorită și tăcută, plină de tufe de forsythia galbene orbitor și de garduri vii, și mai ales acoperită de cel mai intens și mai adânc cer de vară pe care ți-l puteai închipui. Copilul nu știa pe atunci că în Floreasca era vară întotdeauna, vară cu dimineți înghețate, vesele și strălucitoare, cu amieze spectrale și-ncremenite sub un soare unanim, și cu seri trandafirii, pentru că întregul cartier fusese acoperit, încă din anii '50, cu o mare emisferă de sticlă. Fusese una dintre condițiile pe care aliații le puseseră când cedaseră Rusiei țările din Est: veți distruge totul acolo, dar măcar păstrați câteva insule care să amintească, peste decenii, că ați fost odată parte din grația și farmecul lumii libere. Astfel de cupole, risipite pe harta Estului, din RDG până-n Bulgaria și-n țările baltice, au putut fi văzute, ca niște gămălii de bold scânteietoare, din cosmos de către primii astronauti, care-au raportat uimiți că, deși americanii acoperiseră absolut la-ntâmplare cartiere vechi și nostalgice presărate de la Rin până la Volga, în orașele năruite de diviziile germane mergând spre est, apoi de cele rusești, înaintând spre vest, și-n fine de escadrelle

anglo-americană trimițând de sus covoare de bombe, cupolele arzătoare formau literele, perfect vizibile de pe orbită, ale cuvântului

ORBITOR

Clopotul de sticlă de peste Floreasca era punctul de pe „i“, fapt pe care Securitatea română, când a avut acces la documente, l-a comentat în fel și chip, interpretându-l teosofic, antroposofic, psihanalitic, geostrategic și militar și lăsând până la urmă chestiunea într-un dosar închis, să-și mai bată și alții capul cu ea. Fapt e că acolo, pe pervaz, cu piciorușele atârând în afară pe zidul zgrunțuros al vilei, copilul stătea ore-n șir, răsfoind paginile încălzite de soare ale cărții despre Saltan, cu vântul parfumat, încărcat de polen, jucându-i-se-n perișorul moale, arămiu și-ncins în lumina strălucitoare. Vizavi era o altă vilă, scundă și galbenă, în susul străzii erau niște vechi răcitoare verzi, aruncate de cine știe cine, apoi venea gardul de sârmă al unui liceu. Mai departe era groapa țiganilor. În josul străzii, pe care nu treceau mașini aproape niciodată, erau, la capătul lumii locuite, alimentara și centrul de pâine. Dacă mergeai și mai încolo, unde nu mai puteai respira decât ținut de mână de mama, ca și când schimburile de gaze s-ar fi făcut acolo, între palmele strâns lipite, prin liniile vieții, ale destinului și-ale șansei încălcite unele-n altele, găseai, după câteva-ntortocheri pe străduțe identice cu a lor, dispensarul, cu umbra sa înghețată, cu cabinetele lui din care se auzea mereu câte-un orăcăit de bebeluș. Mircișor simțise cum, înaintând tot mai mult, în toate direcțiile, în lume, o umfla cu pașii săi, îi dădea volum, consistență și siguranță, ca și când lumea ar fi fost la-nceput zbârcită, cu pereții lipiți unii de alții, ca o mână de cauciuc în care trebuia să sufli cu putere ca să vezi cum se desface fiecare deget

din mugurul său zgârcit și lipicios. La-nceput umflase casa, apoi pornise să destindă și să netezească, în stea, locurile nenăscute încă din jurul ei. Fără-ndoială că dispensarul sau alimentara, sau liceul, sau groapa țiganilor nu avuseseră cu adevărat realitate până nu ajunsese el acolo, să le vadă, să le simtă mirosul, să le pipăie, să le *construiască*-ntr-un fel. Copilul se simțea-nspăimântat când se gândea că sunt încă lucruri chircite, ca niște noduri întunecate, care-l așteaptă pe el să le desfacă în toată lărgimea volumelor lor. Fiecare lume avea-n mijlocul ei câte-un băiețel, ca s-o lumineze treptat, tot mai departe, cu cât băiețelul se face mai mare. Dar erau și lumi întunecate, pline de mogâldețe de beznă moale, căci în ele nu se născuse încă nici un băiețel. Și iar se-ntorcea Mircișor la întrebarea cu care-i tot bătea la cap pe părinți: cum sunt lucrurile când nu le vede nimeni ?

Cealaltă ușă a sălii de baie dădea spre camera lui, o odaie îngustă și fără nici o fereastră. De va fi avut vreuna, Mircea n-avea să-și aducă niciodată aminte de ea, cum își amintea de zidurile zugrăvite cu rolul — ciupercuțe căcănii —, de pătuțul lui cu cearșafuri cenușii de parc-ar fi fost o singură mare foaie de funingine întinsă pe salteaua mirosind a pipi și de becul foarte slab atârnat în tavan, neacoperit nici măcar cu ziarul vechi și pe jumătate ars din cealaltă cameră. De la pătuț la perete rămânea un spațiu cât să-ncapă un preș, pe care se juca de obicei, în schimb tavanul era nemaipomenit de sus, întins poate pe ambele etaje ale vilei. În afară de pat, în cameră mai era doar o ladă mare, de fapt o fostă servantă dintr-o garnitură despe-recheată de mobilă de sufragerie, plină cu jucării. Copilul n-avea să uite niciodată prima, chiar prima seară în care ajunsese în casa cea nouă, tocmai din cauza potopului de jucării cu care se alesese atunci pe neașteptate. Părinții făcuseră schimb de locuință cu o familie care avusese o fetiță, și care-i lăsaseră noului stăpân al camerei un sac întreg de jucării, cele mai multe vechi

și stricate, soioase, ciudate ... Fusesse o seară de taină, magică: la lumina cafenie venită de foarte, foarte sus, mama și tata îmbătrâniseră brusc, aveau cearcăne negre sub ochi, iar nasurile le lăsau o umbră ascuțită pe buze și bărbie. Ochii și dinții le luceau slab, cuvintele le ieșeau din gură pâsloase, șoptite, și se risipeau imediat prin colțurile negre ca smoala ale odăii. Tata ținea sacu-n picioare, iar mama scotea din el, unul câte unul, idoli aceia de spaimă și întuneric. Cele mai multe păpuși erau de cârpă (la lumina zilei aveau să se dovedească impregnate de jeg), dezbrăcate de rochițe și cu capete hâde, ciobite, de carton ghipsat. Unele aveau ochi care se închideau dacă le lăsați pe spate, când spuneau și „mama“, sau or fi spus vreodată, pentru că acum ochii lor erau dați peste cap și-și arătau albeața ca din ochii orbilor, iar sunetul pe care-l scotea mecanismul din piept părea mai curând un țipăt de durere, o cerere disperată de ajutor. Ce fetiță o fi fost aia care-și chinuise păpușile în așa hal? Pe fața celor cu capete de cârpă și păr de ață-ncâlcită desenase cu creion chimic niște rânjete care-ți făceau părul măciucă. Ochii lor albaștri, vopsiți în fabrică, fuseseră mângăliți pe deasupra, furios, cu același vârf liliachiu. Vreo doi urși nenorociți de pluș își arătau paiele dinăuntru prin mai multe răni decât putea avea un soldat căzut în război. Unul nu mai avea picioare, altul era legat strâns de lăbuțele din față cu un cablu grosolan de plastic. Pe rând, ieșeau din sac broaște de tablă desfăcute, întâi carcusele cu ochi bulbucăți, apoi mecanismul, ca niște trăsorele pline de roți dințate, căluți cu coama smulsă, picioare și capete desperecheate, piese de ARCO: dreptunghiuri roșii și albastre, un con verde, triunghiuri de lemn nevopsit... Apoi, bucățele din Albă-ca-Zăpada: o parte din braț cu un sfert de buchet de flori, un fragment total neidentificabil, parcă un genunchi și un cap de pasăre, fața tembelă a unui pitic... Încă o păpușă mângălită pe toată fața și, în sfârșit, arătarea pe care

tatăl lui o numise, de cum o scosese din sac, Ciacanica, un nume caraghios, dar care-i dădea fiori lui Mircișor. Era ca un fel de clovn, cu ochi mari și triști, înstelați, dar în schimb cu o gură roșie întinsă de la o ureche la alta, ca o rană în care s-ar vedea carnea vie. Spre deosebire de celelalte, păpușa asta era băiat, și purta pe ea o cămașă și-un pantalon dintr-un material mătăsos, cu flori, păstrat ciudat de bine față de starea celorlalte păpuși. Pe fața lui Ciacanica nu se vedea, la fel, nici o urmă de creion. Păpușa era foarte moale, n-avea decât o urmă de umplutură, în schimb în piept simțea la pipăit un dreptunghi foarte bine delimitat. După mai multe dibuiri, tata-l strânsese-ntre degete și, deodată clovnul făcuse o plecăciune! Dar trebuia să ai degete puternice pentru asta, Mircișor nu reușise niciodată, oricât l-ar fi strâns de piept. După câteva zile, intrigat, îi scosese hainele înflorate și-i dezvelise trupul slăbănog, de pânză albă, ce se simțea ca apretată la pipăit. Atunci văzu că fata cea zăludă nu-l lăsase nici pe el în pace. Îi făcuse-ntre picioare, cu o furie evidentă, o gaură ruptă, franjurată, o înțepătură de foarfecă sau de creion. Rana aceea îl impresionă atât de tare, încât simți cum i se strâng, cu o durere violentă, oușoarele proprii, ca și când pe ele le-ar fi înțepat fata aceea rea. La sfârșit, când tot preșul era plin de jucării într-un morman diform de table și cârpe, mama-și mai băgase o dată mâna până la umăr în sac și scosese de pe fundul lui, ținându-l de-un picior, un păianjen negru ca antracitul, mare cât o farfurioară, cu labele rășchirate. Pe spate avea câteva puncte roșii, ca de foc. Îl aruncă repede, scăpând și sacul, într-un colț al camerei, unde se topi în umbră. Plecase apoi cine știe unde, căci băiatul n-avea să-l mai vadă niciodată. Atunci se speriasă rău, încât trebuiseră să-l treacă din brațe-n brațe ca să-l potolească din urlate. Degeaba încercaseră să-l culce în pătuțul lui: niciodată, cât stătuseră în vila din Floreasca, nu dormise în camera lui,

ci doar în patul părinților, între ei. Dacă voiau să-l silească să doarmă-n odaia cu păpușile (o dată l-au și-ncuiat acolo), urla până se-nvinețea, până aduna la ușă toți vecinii, până venea miliția, chemată de cine știe cine. Așa că, după ce că apartamentul era atât de mic, o cameră rămânea și nefolosită. Ziua doar, cu ușa larg deschisă, Mircișor se mai juca acolo câteodată, făcând case din piesele de ARCO pe preșul multicolor. Mai făcea, din bucățelele alea ciudat decupate — și pe spate cu un model de floricele — și veșnicul tablou al *Albei-ca-Zăpada*, pe care după o vreme ajunsese să-l facă și pe dos, doar după forma pieselor, fără să se mai ia după desen. Dar păpușile rămăseseră închise în ladă pentru totdeauna. Când era foarte liniște, le auzea șușotind și mârâind acolo, și-atunci fugea repede la bucătărie, în brațele mamei, a cărei transpirație, de la aburul gros al oalelor ce tot fierbeau pe mașina de gătit, avea miros de ceapă și de bulion.

Ai lui încercaseră din răspuțeri să facă odaia lui Mircișor locuibilă, dar ea, orice-ar fi făcut ei, arăta tot ca un dulap strâmt și absurd de înalt. Într-o zi chemaseră doi zugravi, doi puștani de vreo șaptesprezece—optsprezece ani, ca să tragă o vopsea nouă, mai luminoasă peste pereții-ăia de cenușă, dar totul se termină cu o catastrofă, căci băieții-n salopete pline de var și cu băști îndesate până la sprâncene se dovediseră niște ageamii fără speranță. Copilul se uita cu mare bucurie cum zugravii goleau încăperea, cum patul în care nu dormise niciodată și lada cu păpuși dispăruseră, ca și preșul de pe jos, cum ziare vechi se-ntindeau acum pe toată podeaua. Intrase-n camera complet goală și-i ascultase vuietul adânc. Era acum și mai sinistră. Pe pereți se vedeau urmele unor mobile de mult dispărute, ale unor tablouri care cândva fuseseră agățate sus, mai sus decât putea ajunge cel mai înalt om, în hornul acela ce suia spre cer. A doua zi, băieții aduseseră pompa și varul și stropiseră

peretii cu un strat umed, gălbui, care mirosea a crud. Se suiseră pe o scară cu două pante, în formă de A, și începuseră să tragă pe perete cu rolul de cauciuc pe care ieșeau în relief un fel de ciupercuțe. Rolul fusese muiat în vopsea, astfel că modelul se repeta pe pereți de sus până jos, aceeași și-aceeași alternare de două ciupercuțe, una mai mare și una mai mică, și o singură ciupercă mare, ieșind din iarba desenată și ea stângaci. Le făcuseră pe toate maro, un maro-nchis, posomorât, de parcă un strat gros de igrasie ar fi cuprins pereții. Ziarele de pe jos ajunseseră atât de murdare, că nici nu li se mai vedeau scrisul și pozele de-atâtea urme de tălpi pline de var. Zugravii glumeau cu băiețelul, cântau în gura mare cântece populare din cele ce se dădeau atunci la radio și până la urmă își dăduseră de tot în petec. Unul dintre ei, în vârful scării, începuse să meargă cu ea, ca pe catalige, de-a lungul pereților, balansându-și găleata cu vopsea și prefăcându-se că se prăbușește. Era ca un om uriaș, cu capul înfundat în tavan. Băiatul se ferea, râzând în hohote, din calea picioarelor lui gigantice, care târau cu ele ziaarele de pe dușumea, se uita-n sus până i se-nțepenea ceafa, apăsa cu piciorul pe furtunul de cauciuc al pompei... Toți se distrau grozav. Odaia era aproape gata, nu mai trebuiau decât să tragă dunga, foarte sus, la o palmă de tavan. Pentru dungă, tata alesese, cum era moda pe-atunci, sângele. La câțiva ani, nu se știe cum și de unde pornită, venea câte-o idee nouă despre cum ar trebui să arate zugrăveala unei case. Ba se puneă în var mica pisată, ca să sclipească apoi pe pereți, ba se trăgea dunga nu pe pereți, ci pe tavan, ca un brâu de jur-împrejur, și-apoi se pictau pe friza aceea fructe, flori sau animale ca-n caietele școlărilor mici, ba atârneau din tavan mulțimi de țurțuri de ghips, ca-n peșteri. Anul acela se răspândise-n Floreasca moda dungii de sânge. Dunga asta, care se presupunea că avea să apere odăile și pe cei din ele de toate nenorocirile, se trăgea în ultima zi

de zugrăvit, cu o ceremonie specială. Mai întâi, era aleasă „vopseaua”. De obicei, sângele era de găină. Nu era nevoie, pentru toată casa, de mai mult de două-trei găini, din ale căror găhuri retezate sângele se scurgea-ntr-un pahar de sticlă. Dar cei mai cu dare de mână foloseau sângele de oaie sau de porc, mai gros și mai întunecat, cu o mai mare putere de vindecare. Nu puțini plăteau din greu pentru o ceșcuță de sânge de elefant, de focă sau de tigru de la circ, căci se zvonea că o mare binecuvântare cobora asupra casei astfel împodobite. Bietele animale ajunseseră placide și anemice. La Circul de Stat și la Grădina Zoologică se luaseră măsuri, se făcuseră ședințe de partid în care îngrijitorii-și făcuseră o autocritică principială, dar corupția nu putuse fi stăvilită. Căci unul, se zicea, își trăsesese dungile cu sânge de delfin și după trei săptămâni câștigase un Wartburg la loz în plic, altul se vindecase de cancer la oase în anul în care trăsesese dunga cu sânge de girafă, altul fusese numit gestionar la aprozar în urma folosirii sângelui de rinocer. Bineînțeles, apăruseră escrocii care-ți vindeau, la talcioc, sticlute învelite-n ziar, cu sânge de balaur, de inorog, de vasilisc, de te miri ce alte lighioane, și găsiseră și cumpărători pentru ele. Nu era greu să-ți dai seama cât de insistent se șoptea pe la cozi că, prin ministere, pe la Gospodăria de Partid, prin clădirea Comitetului Central și chiar la Casa Scânteii dunga se trăgea doar cu sânge de om, proaspăt recoltat de la donatorii care primeau apoi și o masă gratuită. Nu degeaba vedeai prin oraș afișe care-ndemneau lumea să meargă la centrele de recoltare... Dar omul simplu nu-și bătea capul cu așa ceva. Să fie la ei acolo. El chema zugravii care, la sfârșitul trebii lor, se suiau pe scară, întindeau o sfoară muiată-n var, o ciupeau ca să lase o urmă dreaptă pe perete și apoi, cu un metru de lemn și-o pensulă, trasau, cu sânge aprins, dunga cea păzitoare de rele. În acest timp sosea preotul, însoțit de țârcovnic și de o șleahță de cerșetori. În veșmintele sale cele

mai sfinte, cu patrafirul cusut cu aur și mărgăritare, preotul cădelnița și cânta, apoi deschidea marea carte ferecată-n argint, cu opale dulci la colțuri, la fila unde se vorbea despre nenorocirile abătute asupra Egiptului pe vremea lui Moise, când Domnul îi împietrise inima lui Faraon, ca să nu lase poporul lui Israel să plece-n pustie. Ultima și cea mai cumplită plagă, după valurile de lăcuste, broaște, păduchi și muște câinești, după întunecarea soarelui și prefacerea apelor în sânge, fusese pieirea celor dintâi născuți ai egiptienilor, de la întâiul născut al măgăriței din iesle până la întâiul născut al lui Faraon. Dar nimeni nu murise dintre fiii poporului sfânt: „În ziua a zecea a acestei luni, fiecare om să ia un miel pentru familia lui, un miel pentru fiecare casă... Să ia din sângele lui și să ungă amândoi stâlpii ușii și pragul de sus al caselor unde îl vor mânca... Sângele va fi pentru voi ca un semn pe casele unde veți fi. Eu voi vedea sângele și voi trece pe lângă voi, așa că nu vă va nimici nici o nenorocire atunci când voi lovi țara Egiptului.“

Firește, la ei acasă nici nu putea fi vorba de popă, nu-l primeau ei nici când venea cu botezul. Tatăl băiatului îi ura pe popi, spunea că toți sunt niște paraziți. Așa că zugravii trebuiseră să se mulțumească doar cu Mircișor ca martor al strădaniei, dar mai ales al hârjoanei lor descrierate. Căci abia venise unul dintre ei cu borcanul de „vopsea“ de la bucătărie (unde în oale fierbeau găinile donatoare), că celălalt, cocoțat în vârful scării, își și-ncepuse seria de giumbușlucuri. Jongla cu pensula, o arunca pe la spate și-o prindea iarăși, străbătea camera, cutremurând-o cu pașii lui enormi, se scâlâmbăia la copil în toate felurile. După ce a-nșfăcat borcanul de la celălalt, zugravul s-a prefăcut, uitându-se fioros, că bea din pocalul ținut cu amândouă mâinile... Atunci s-a petrecut dezastrul: puștiul s-a dezchilibrat deodată, s-a sucit disperat ca să nu se prăbușească cu scara cea dublă și, pe când borcanul, căzându-i din mâini, s-a

izbit violent de ușă, plesnind în mii de cioburi și-mproșcând sânge pretutindeni, scara s-a înclinat pe-o parte și-a rămas propțită într-un perete, cu zugravul înspăimântat agățat de ea. Zgomotul fusese ca de sfârșit de lume. Mama venise în goană de la bucătărie și-ncepuse să țipe și ea, văzând sângele-ăla împrăștiat pe ușă, pe jos și pe pereți, și pe copilul ei lipit de un zid, alb ca varul, ud și el de sânge de sus până jos.

Atunci văzuse Mircea moaștele mamei — căci tocmai se usca la căldura aragazului — înfoindu-se ca o-ncălceală furioasă de șerpi. Urlase la zugravi să se care din casa ei și să nu-i mai vadă vreodată, apoi se aruncase asupra copilului, îl luase-n brațe și-l vârâse direct în cadă, înnebunită ca nu cumva să-l vadă tăiat de cioburi, pusese dușul pe el și spălase tot sângele ăla, care se ducea acum pe canal, gâlgâind, ca să însuflețească, își închipuia el, cine știe ce ființe de dedesubt, care așteptau răbdătoare izvorul de viață. Căci viața trupului era în sânge. Adânc în pământ se aflau poate fिकाți și rinichi, straturi de grăsime și măduve ale spinării care, de câte ori un copil se tăia la deget, îi sugeau avid sângele scurs prin vinele țevilor de canalizare. Și-atunci făpturi înfricoșătoare deschideau pleoapele în întuneric. Despuiat de hainele ude, trupușorul lui n-avea decât o singură rană, la încheietura mâinii stângi, a cărei cicatrice avea s-o poarte toată viața. Semiluna de țesut cicatrizat avea să-i fie chiar de folos, căci numai gândindu-se la ea, localizând-o cu mintea, de parcă n-ar fi fost o rană reală, pe pielea mâinii, ci una de cristal sclipitor între două circumvoluții, copilul afla care e mâna lui stângă, care e direcția stângă în lumea ce i se învârtise până atunci, simetrică,-n jur. Mai târziu avea să fie convins că, dacă n-ar fi avut acel semn de aducere-aminte, pur și simplu diferența dintre dreapta și stânga n-ar fi existat, și el și-ar fi putut pune mânușa stângă pe mâna dreaptă, pantoful drept în piciorul stâng și, când ar fi-ntins degetul mâinii drepte spre oglindă, ca să-l

atingă pe cel al geamănului său (între vârfuri rămânea mereu o sinapsă minusculă în care se vărsau veziculele pline cu neurotransmițători), joacă pe care-o relua mereu și mereu — de multe ori se săruta în oglindă sau își lipea tot trupul gol, când ieșea din cadă, de trupul geamănului din adânc —, ar fi întâlnit, dincolo de sticla-nghețată, tot degetul arătător al mâinii drepte. Într-un fel, rana sa inventase asimetria trupușorului său și a lumii.

Petele de sânge din camera copilului nu putuseră fi, însă, șterse. Se-ntindeau, ca niște hărți visătoare, pe ușă, și ca niște insule tot mai izolate pe cei doi pereți din preajmă. Câte orori se adunaseră-n locul acela blestemat! Păpușile gemând și oftând în lada lor, zugrăveala mucegăită, ca de cavou, sângele, apoi, lăbărțat stacojiu peste ea... Era ca și când odaia aceea ar fi căpătat tot mai mult o viață a ei, umflată la umbră, hrănită din putregaiul și piatra de sulf a cine știe cărei alte lumi. Dormind între părinții lui, în camera luminoasă chiar și noaptea — căci trupurile părinților radiau slab, liniștitor, răsfângându-și aurele peste copil ca două delicate plăpumioare —, Mircișor călătorea adesea în camera cealaltă. Se scula din pat, pășea peste trupul mamei, care dormea spre peretele sălii de baie, deschidea ușa băii și lipăia cu tălpițele goale pe mozaicul dintre cele trei boluri de faianță, inegale și așezate la-nălțimi diferite. Când închidea ușa după el, se făcea întuneric total. Se așeza pe capacul closetului și rămânea nemișcat minute, ore, eternități în șir, în bezna totală. Era atât de dulce să te dizolvi în beznă! Să fii bezna, fără de margini, fără de amintiri, beznă înăuntru și în afară. Atunci simțeau cât de accidentală, de inutilă, de improvizată era lumea, unde orice lucru, orice istorie, orice formă și orice gând ar fi putut fi și altfel, sau ar fi putut să nu fie. În acele clipe din vis copilul iubea întunericul total și aseptice, atât de curat în sămânța lui că, de fapt, nu putea fi deosebit de lumina totală, orbitoare, a ființei. Căci aici ochiul, organul care ne vorbește despre lumină

trivializând-o-n limba grosieră a senzațiilor, era cu desăvârșire exclus. Nu de *acea* lumină era vorba, și nu de *acel* întuneric. Ci de bezna orbitoare, de lumina adâncă a celor cu cecitate psihică, cei ce nu-și pot imagina cum este văzul. Sau de felul în care un mort percepe lumina și bezna. Sau o piatră, sau un nenăscut. Băiețelul se scâldea-n întuneric, îl lăsa să-i curgă înăuntrul și-n afara trupului, vieții, minții, destinului său. Foarte târziu se smulgea din starea aceea de plăcere nelimitată și-și continua călătoria. Deschidea ușa opusă și se afla pe coridor, călcând pe preșul moale de cârpe, acum golite de culoare. Tăios și oblic, pe un perete, cădea lumina de lună. Deschidea ușa camerei lui și rămânea în prag, cu ochii larg deschiși, pregătit să înfrunte intolerabilul.

Ce se-ntâmplă ? Ce *Dumnezeu* se întâmplă ? Patruzeci de mii de morți la Timișoara ? Tancuri ? Arme automate contra demonstrațiilor ? Consiliul Popular din centru distrus cu lovituri de tun ? Generali trimiși să radă orașul de pe fața pământului ? Vecinii nu se mai ascund, Europa Liberă se aude prin toate zidurile. E o voce alertată, exaltată, de parcă ar comenta un meci de fotbal. Dacă ieși, în aer e miros de praf de pușcă, de testicule de vier. Patruzeci de mii de morți! Sânge risipit în zăpadă. Lovitura năpraznică a obuzelor de tanc în ziduri. Vitrine făcute țândări. Tineri strigând și cântând, aruncându-și brațele spre cer. Apoi căzând secerați de mitraliere, striviți de șenile. Supraviețuitorii fug, târând un picior sfârtecat, bătând cu ochii însângerați, țipând „mamă“ ! O fată tânără înaintea cu o floare-n mână spre o fortăreață pe șenile. Capul se ridică, un tanchist aproape adolescent scoate capul și-i urlă: „Pleacă! Dă-te la o parte!“ Sare de pe turelă și-o îmbrânțește din calea coloanei neiertătoare de blindate (la sfârșitul filmului se vor căsători ...).

„O, inimă, ce-nseamnă mări de sânge?“ Ce-i pentru mine Timișoara, ce am eu cu toate astea ? N-am înțeles niciodată ce-i cu mângăleala asta obscenă pe un perete, numită istorie. Legi, revoluții, războaie, campanii. Dar o singură literă din manuscrisul meu e mai reală decât toate astea. Pasărea ce zboară peste câmpul de luptă nu știe ce-nseamnă Stalingrad. Păduchele

de pe trupul soldatului ignoră durerea atroce a glontelui din intestine. Trăim sub țărâna grea a mileniilor, scânteiem o clipă în bezna veșnică, nepriviți de nimeni, neștiuți de nimeni. Un milion de oameni ruși în bucăți, gazați și carbonizați într-o singură bătălie: în sătucurile din Ceylon nu s-a auzit despre ei. Peste-un secol, nimeni n-o să mai știe nimic și, chiar dac-or să știe, tinerii vor spune: nu e problema noastră. Noi privim către viitor. Peste toată suferința din lume au ars mereu aceleași impasibile stele.

Nu pot simți durerea de dinți a altuia, nici dragostea lui, nici plictisul lui. Sunt blocat în propria mea suferință. Urli în agonie, dar și o față pictată, și o sculptură pot avea aceeași grimasă chinuită. Suferă un cap sculptat care urlă? E ceva *real* aici? Privind un trecător de pe stradă, un organism biologic învelit în stofă, am vrut de-atâtea ori să-i dezvelesc, într-un viol disperat, adevăratul chip, să-i jupoi de pe el aglomerările celulare: pielea feței, ochii, craniul și maxilarele, să-i desfac brutal emisferele cerebrale ca să gălesc acolo, eliberate de atâta carne storcită și tremurătoare, câmpul *lui* vizual, senzația *lui* de vertij din cohlee, „amarul“ lui, „galbenul“ lui, amintirea primei *lui* zile de școală. Să le iau în palmă, ca pe niște dropsuri străvezii, să le-ncerc ca pe hainele altuia, să văd cu centrul vederii din occiputul lui, să aud cu spiralele lui ciliate, ce răspund la frecvențe diferite ca niște tuburi de alamă... Să mă doară dinții lui, să iubesc femeia lui, să-mi trec degetele prin păr cu gestul lui atât de deosebit. Să mor de moartea lui, să-mi dispară amintirea *lui* de pe pământ... Dar poate că nu voi găsi nimic din toate astea, ci doar simulacre, păpuși care-ncid ochii și zic „mama“, vopsele care imită chipul omenesc, personaje din vise sau din romane, atât de rotunde și-atât de vide, emisfere de Magdeburg ținute laolaltă de presiunea copleșitoare a minții tale. A minții mele care tremură din încheieturi.

Ies, în ninsoare, pe șosea. Nici măcar lumina pură a zăpezii nu salvează orașul de aerul lui sinistru. Oamenii mor de frig în apartamente. Caloriferele sunt înghețate bocnă și țevile se sparg mereu. Fațadele niciodată revopsite s-au mâncat de la ploii și de la arșița verilor. Mii de blocuri identice, cu fierul balcoanelor ruginit, cu crăpături verticale, de-a lungul a zece etaje, prin care poți să intri cu totul, cu șiruri de chiloți puși la uscat pe frânghii improvizate. Oamenii, în haine grele, jerpelitate de atâta purtat, umblă de colo-colo, încercând să mai respire o dată, să mai mănânce o dată... Crăpelnița lor cea de toate zilele. Merg cu mâinile-n buzunare, cu capu-n jos, fulgii sclipitori mi se-ncâlcesc în gene, îmi înțepă ochii, îmi intră după ceafă, prefăcându-se acolo în pârlăie de apă-nghețată. Ajung în stație, la Tunari, unde aștept troleul mai bine de jumătate de oră. În timpu-ăsta văd trei patrulare ale armatei, miliției și gărzilor patriotice. Țevile AKM-urilor abia așteaptă să se-ncingă. În încercătoarele curbe sunt strălucitoare, unsuroase cartușe de război, cu vârfuri arămii. Ciudat, cei care mărșăluiesc, în șir indian, cu arma la umăr, par mai speriați decât trecătorii. „În ce gaură de șarpe o să vă ascundeți?” Troleul sosește mișcându-se ca după mort în valurile de zăpadă. Ne-nghesuim, piept în piept, în vehiculul supraîncărcat, cu fețele la un centimetru una de alta, în duhoarea de oaie udă ce se ridică din cojoacele și șubele și căciulile rusești ale oamenilor. Ne respirăm respirațiile grele, ne simțim forma trupurilor strivite unu-ntr-altul. Mașina pornește, ne cară greoaie prin tunelele străzilor. Oraș al cenușii, oraș al ruinelor! Rămășiță a unui bombardament nuclear, desfășurat cu-ncetinitorul în patru decenii... Și oamenii sunt contaminați, le cade părul, pe piele le cresc ciuperci, ochii li se acoperă de albeață... Când o femeie trece cu plasele, toate capetele din troleibuz se rotesc brusc către ea. S-o fi băgat carne pe Dorobanți? Burțile-ncep să ghiorăie și, dac-ai putea

vedea prin țeste ca prin niște vase rotunde de Jena, ai zări fripturi rumenite, împănate cu feliuțe de usturoi, chiftele marinate în sos gros și picant, pe un pat de piure, șnițele cu pesmetul crocant, mustind ca în pliantele de la expoziție. Înainte mai găseai la câte un chioșc merdenele, brânzoaice, pateuri cu ciuperci sau cu carne, să mănânce omul pe drum dacă i se face foame... gogoși cu zahăr pudră pe deasupra... Acum nu mai e nimic. Ți se lipesc mațele de șira spinării.

În troleibuz, mai ales când se pune-n mișcare și vorbele pot fi acoperite de zgomot, se vorbește, se șușotește. Necunoscuții, bărbați și femei, siliți să se uite unii-n ochii altora și-aproape să-și atingă buzele unele de altele în înghesuială. Șoptesc mereu un singur cuvânt, care prinde consistență-n aer, ca acel nesfârșit *bitte schön, danke schön* al nemților ce-și treceau unii altora cărămizile. Timișoara, Timișoara. Patruzeci de mii de morți. Portretele șefului incendiate, cărțile lui cu coperti roșii făcute morman, în fața librăriilor, și oamenii pișându-se pe ele. Steaguri tricolore din care s-a decupat stema. A rămas o gaură mare, prin care se văd soldații din trupele de securitate, cu scuturi albe, și tancurile. Stema Republicii Socialiste România: cununa de spice, steaua roșie a comunismului, un peisaj cu munți, păduri de brazi, un râu molcom, o sondă. Voievozii adunați toți în jurul Tovarășului, cu cocarda tricoloră pe piept și topuzul în mână. El și ea între copii, porumbei și crengi de măr înflorite. El, cu mâna întinsă, între muncitori și țărani, arătându-le Calea, dându-le indicații prețioase. Ciocnind o cupă de Cotnari cu însuși Ștefan cel Mare. Și de Revelion, de la unsprezece jumate și până la ceasul a cărui limbă zvâcnea nervos către miezul nopții: „Dhragi tovrăși și pretini...” Sunt mii de arestați la Timișoara, șoptește o femeie cu broboadă vișinie, îi bate, îi torturează. Îi aruncă, de vii, goi și legați cu sârmă ghimpată, pe maidane, în gerul de minus optișpe grade. S-au

găsit sute de morți aliniați într-o sală de sport, arși cu țigara și cu ochii scoși, adaugă și un bătrânel cu fața rumenă. Doamne, ce sălbăticie! Cine să fi făcut așa ceva? Cine-i putea urî atât de tare pe oamenii ăia? Cum cine? Milițienii! Securității! Câți sadici sunt printre ei, așa să trăim noi. Și pe ta-su l-ar tăia în bucăți. Au găsit și-o femeie spintecată, cu copilul scos din burtă și pus pe piept. Amândoi acoperiți de zăpadă, congelați de frigul iernii. Femeia avea burta cusută cu sfoară de împachetat. Țștia sunt monștri, nu oameni. Orașul e total izolat, nimeni nu intră, nimeni nu iese. Ceaușescu, cică, ar vrea să stea de vorbă cu demonstrații, să trimită vreun ministru de-al lui acolo, cum a făcut în Valea Jiului, da' nu-l lasă Leana. Dobitoaca vrea să trimită avioane, să arunce bombe. Să nu se mai audă de Timișoara. Doamne, ce-o să mai fie și cu noi? Tânăra obeză vrea să se-nchine, dar nu-și poate scoate mâinile din înghesuială. Își face atunci cruce cu limba, aproape că mă linge pe obraz ...

Troleibuzul înaintează tot mai greu, ninge năpraznic, mașinile de pe marginea drumului sunt niște forme ovale ca mormintele, insuportabil de albe. În stații se produc adevărate bătălii. Ca să coboare, oamenii se smucesc dintre ceilalți, își rup nasturii de la cojoace, își pierd căciulile. Urlă și se-mbrâncesc, încearcă să-și croiască drum printre cei care, și mai mulți, și mai disperăți, vor să urce. Stau ciorchine pe scară, în viscol, mașina nu poate porni, oamenii strigă: „Dați-vă jos! Dați-vă jos!“ Dar cum să se-ndure să coboare, când au stat o oră-n stație și când următorul troleibuz vine tot peste-o oră? Sunt prins din toate părțile, nu mă țin de nimic, îmi apăr doar coșul pieptului cu mâinile, să nu fie strivit ca o colivie de sârmă. Mă-nalț cu gândul deasupra troleului, îl văd de sus înaintând ca un gândac greoi pe o șosea căreia nu i se mai văd contururile. Mă ridic și mai sus, deasupra orașului întins ca o lepră pe pielea răbdătoare-a pământului, străbat stratul gros de nori și deodată mă aflu

în slava cerului, scânteietor de albastru, iluminat de un soare mareș și efervescent. Planeta-i înfășurată-n nori de zăpadă, nu se vede nici un petec de pământ. Mă-nalț mereu, până ce-o văd, sferică și cristalină, pe fondul nopții adânci, însămânțate de stele. Foarte aproape, luna sclipește stins, fantomatic. Pământul ajunge curând un fir de praf, pierdut în eterna mișcare browniană a altor fire, galaxia prinde contur, titirez de aur gazos, cu miezul închegat și dulce, ca să se piardă și ea în roiul ei din Sagittarius, și roiul în superroiuri, descriind în forma intelectualului nostru patternuri de fagure și de presărare, depuneri fractale de găinaț luminos, de făină astrală în spațiul cu unsprezece dimensiuni, dintre care șapte strâns înfășurate la scara Planck. Și ți se revelează deodată, urcând și mai sus pe scara gigantescă-a holonilor, lumi în lumi, lumi de lumi de lumină pulverizată, grăunțe de lumină formate din grăunțe de lumină și formând grăunțe de lumină, clopotul inflațional al lumii noastre, tot numai duh sfânt și vânt înfocat, plăsmuit cu singurul scop de a mă naște pe mine, la capătul a cincisprezece miliarde de ani de explozie uluitor de fin controlată. Căci eu sunt treapta a doua a lumii ce mă are în centru, sunt explozie în explozie, expansiune ovariană în expansiunea cosmică întinsă ca o rochie-nflorată-mprejur. Curând mă înalț și mai sus. Țin acum clopoțelul, cu buza lui răsfrântă, în eternă expansiune, în palma mea dreaptă. Mă joc cu el, îl fac să sune proaspăt și cristalin: „cling!“ În jurul lui, ca-ntr-o mare plină de meduze, sunt alte clopote, bilioane, luminându-mi fața și pieptul. Mă dizolv apoi într-o liniște de aur, dispar în țesătura spațiului, a timpului și-a minții mele, în branele și stringurile eternității.

Tresar când zecile de călători încep să zbiere toți deodată. Troleul s-a zguduit brusc, pe acoperiș s-a auzit o izbitură puternică, vehiculul s-a înțepenit și refuză să mai plece. „Băăăăăăăă!“ , strigă cineva ca nebunul, „ce faci, ne lași în drum? Să-ți dea Dumnezeu trei mașini frumoase la poartă: salvarea,

morga și pompierii!“ Șoferul a coborât, se-njură și se-mbrânțește cu oamenii și pân-la urmă intră într-o tutungerie, lăsându-și mașina baltă. Toată lumea coboară și, trăgându-și căciulile pe ochi, se-ndreaptă spre stația următoare. Mulți renunță la troleibuz și-o iau pe jos, pe șina de tramvai peste care un vânt violent suflă zăpada. Cobor și eu, ultimul, și merg apoi, vreo trei sferturi de oră, aplecat, cu ochii-n pământ, prin viscol. Vântul lateral mă târăște cu el, mă izbește de ziduri și de vitrine. Îmi văd doar propriile picioare, îmi simt doar propriul gâfâit ce-mi umezește mustața, ale cărei fire îngheață instantaneu. Patruzeci de mii de morți, de parcă unul singur n-ar fi prea de ajuns. Un milion de morți cu plămânii arși de iberită. Eretici fierți în ulei, scufundați lent în cazanul clocotit. Trădători îngropați până la brâu în pământ, siliți să privească tractorul cu șenile, venind încet spre ei, să-i facă una cu pământul. Corpuri goale, vii, înnebunite de groază, aruncate-n gropi cu lei, cu șobolani înfometăți, cu scorpionii, cu păianjeni... Oameni mâncați de cancer, striviți în accidente de automobil, prăbușiți cu avionul, căzând minute-n șir și știind că n-au nici o șansă de scăpare. Generații după generații îmbătrânind și murind. Nici un supraviețuitor. Timpul devorator, ce nu ia prizonieri, mai nemilos ca orice lagăr de concentrare. Totul pe-un fir de praf în mișcare browniană prin inconceabilul univers. Unde-ncap aici alegerea și mântuirea? Cine să te-aleagă tocmai pe tine, arhitectura ta de oase și mușchi, nu alta decât a bacteriilor, a acarienilor? Cum să mântuiești o algă sau un oxiiur? Cum să-ți spună vreodată microbul, pe când îl privești la microscop: „Doamne, ajută necredinței mele“? Și totuși asta spun mereu și mereu, nopțile, înainte să adorm, privind-mi fereastra plină de stele. Aseptice, impasibile, despărțite de noi prin vidul dintre Lazăr cel sărac și Lazăr bogatul, prin care stropul de apă al milei și al credinței, lacrima izvorâtă

din ochiul celui ce suferă toate ororile lumii, nu mai poate călători.

Se-ntunecă ușor, zăpada se face trandafiriu-cafenie, cerul e la fel de posomorât ca și pământul, dar între ele a rămas o geană de lumină difuză. O casă ruinată, în care s-au adăpostit țigani (vezi un danci lipindu-și nasul de un geam luminat, la etaj) se înalță, singură ca un donjon, pe câmpul de la marginea orașului. Îmi amintesc vag că pe lângă ea era drumul spre spital. Aș fi vrut mereu atât de mult să intru pe poarta ruginită, larg deschisă, să pătrund în gang și să urc apoi pe treptele-nguste, printre pereții apropiați și igrasioși. Să ajung sus, în lumină de amurg, pe un hol cu ziare pe jos, suflate din loc în loc de curentul izbucnind prin ferestrele sparte, aducând steluțe sclipitoare de zăpadă. Aș fi împins, după multă vreme, ușa de la singura odaie locuită și i-aș fi văzut acolo, ațintindu-și spre mine ochii galbeni, polip uman cald și binecuvântat, gata să mă primească în intimitatea visului său singuratic. Douăzeci de mâini cu inele de argint întinse spre mine, țâțe goale, tatuată în jurul sfârcurilor, prunci mucoși aruncați pe o plapumă mâncată de molii, o conservă veche din care mănâncă pe rând, cu linguri de cositor. Aș fi trăit acolo, cu ei, tot restul vieții, luminat de ochii lor triști, de câine bătut, aș fi-nvățat să fac inele din mone-de străvechi, cu capete de împărați necunoscuți. Ei nu știau ce-i istoria, nu-nțelegeau biruințele și hecatombe. Nu așteptau vreo mântuire și n-aveau cuvinte, în limba lor concretă ca o scândură sau ca un clește, pentru ieri, pentru mâine, pentru îngeri și pentru idei. Dormeau grămadă când osteneau, în capul oaselor, pe lavițele lor așternute cu preșuri, iar când li se făcea foame ieșeau să pună mâna pe ceva de mâncat. Când un flăcău și o fată se-nceșteau unul de altul, se uitau toți, jur-împrejur, atingându-i și mirosindu-i, pipăindu-i ei vulva de iapă, tumefiată de plăcere, și lui boașele negre, striate, în continuă

pompare între pulpele albe ale țigăncii. Dar casa-n ruină, roz acum în înserare, mi-era la fel de intangibilă ca și Ierusalimul ceresc, și-o las în urmă pe drumul ce se-ndreaptă, nesfârșit de lung, spre spital. De jur-împrejur nu mai e nimic, doar ninsoarea fășâind peste straturile deja depuse, doar zgomotul pașilor mei afundându-se în mormanele de cristale afânate. Fiecare steluță de gheață în cinci colțuri are laturile împărțite-n trei. Pe fiecare treime centrală a fiecărei laturi se construiește altă stea cu cinci colțuri, cu fiecare latură împărțită-n trei. Și pe fiecare treime centrală a lor se construiește o altă stea în cinci colțuri, și tot astfel la nesfârșit. Iar din ascuțitele și sclipitoarele construcții ale nimănui se așterne zăpada moale, udă a unui câmp de la marginea Bucureștiului.

Clădirea spitalului iese, brusc și neașteptat, din ceață când nu mai sunt nici o sută de pași până la ea. N-o luminează decât ferestrele palide ale saloanelor. Intri la camera de gardă, te ștergi pe picioare, te scuturi de zăpada care te-a troienit. Pronunți un nume: Herman. Deși l-ai spus aproape în șoaptă, cuvântul se-ntoarce-n urechile tale ca un urlet insuportabil. Ți-l amintești, într-o străfulgerare, cum stătea-n pragul ușii, în aerul rarefiat al etajului șapte, schimbat la față, cu halatul său răsucit în jurul trupului ca o oglindă lichidă în care fețele copiilor se-ntingeau în anamorfoze teribile, din care picurau, ca-ntr-un caleidoscop multicolor, imagini topite unele-ntr-altele: catedrale, reptile, mecanisme stranii, sori, fete urlând în chinurile unui infern ce trecea-ncet în imagini de paradis. Iar trăsăturile chipului său angelic și totuși cumplit se dizolvau în cea mai orbitoare lumină. Niciodată, mai târziu, nu i se mai arătase astfel, nici când stăteau, după-amieze-ntregi, pe treptele blocului, între etajul șapte și opt, în lumina ușii cu geam ce dădea pe terasă, nici când îl lăsa dormind în patul lui, în cămăruța din vârful blocului de pe Uranus, după ce-l aduna, tot mai alcoolizat, tot mai bolnav, incredibil îmbătrânit în acești ani, de pe soclul

statuul lui C.A. Rosetti, unde-și făcea veacul cu alți bețivi din zonă, ce ieșeau de la bodega Izvor. „Atât de desfigurată îi era fața și atât de mult se deosebea înfățișarea lui de cea a fiilor oamenilor“, îmi șoptesc pe când înaintez pe culoarele pictate într-un oliv uleios, „disprețuit și părăsit de oameni, om al durerii și obișnuit cu suferința.“ Trec pe lângă saloane cu bărbați în pijamale albastre, cu maieurile ivindu-li-se pe dedesubt, pe lângă saloane cu femei în capoate cu buline, zăcând pe paturile de metal. Cei mai mulți au craniile rase, cu semne ciudate, ca niște ideograme japoneze, pictate în albastru și stacojiu pe suprafața lor lucioasă. Mulți au cicatrice curbe, cusute grosolan, urme ale unei recente trepanații. Bucăți malignizate din cea mai prețioasă substanță din lume le-au fost extrase sau distruse cu injecții cu alcool, cu electrozi incandescenti sau, dimpotrivă, printr-o înghețare instantanee. Cum scotocesc cu lingurițele în borcanele de iaurt, cum citesc ziarul la lumina de amurg a saloanelor, cum zac, încotoșmănați în veșnicele lor halate de cârpă ordinară, ei nu mai par oameni, ci bolnavi, într-o lume încremenită astfel de o eternitate și având să dureze la nesfârșit, o singură clipă nesfârșită. Căci cine se gândește, privind un scaun, că el e doar o fază a substanței în eternă devenire, că a fost odată un trunchi de arbore, care la rândul lui a fost o sămânță ? Bolnavii din saloanele de neurochirurgie n-au fost niciodată copii și adolescenți și n-aveau să devină hoituri descompuse, puțind insuportabil în sicriile lor. Ei erau bolnavi pur și simplu, și-așa aveau să rămână mereu, în lumina binecuvântată a minții.

L-am găsit pe Herman într-o rezervă îndepărtată, la capătul unui culoar de cel puțin un kilometru lungime, luminat foarte slab, din loc în loc, de becuri cu botniță de metal. Pe acel culoar nu erau uși, pereții erau netezi, vopsiți până la mijloc cu un anumit verde-nchis, posomorât, al tuturor policlinicilor, dispensarelor și spitalelor, locuri lugubre pline de oameni care

așteaptă. Din loc în loc se aflau și aici scaune lipite-ntre ele, acoperite cu mereu aceeași mușama cafenie. M-am așezat și eu pe unul, la mijlocul coridorului, ca să simt o clipă cea mai omenească tristețe din toate câte există: cea de a aștepta pe-un culoar de spital, în fața unui zid gol.

În boxă era un singur pat, în care dormea el, cu fața la perete, încât nu ieșea de sub pătură, la vedere, decât un craniu ras cu grijă, de foarte curând, și împărțit în pătrate de diferite mărimi printr-o rețea ciudată de linii verzi, roz și intens albastre. Până a apărut cel mai bizar doctor pe care l-am întâlnit vreodată, am avut timp să mă apropii de pat, să mă las în genunchi în fața acelei țeste brodate parcă și să mă pierd în labirintul de linii tatuate sofisticat pe curbura ei, începând din spatele urechilor păroase și până la ceafa tragic frântă, de parcă micul falus al axisului ar fi deraiat din mandala împreunării cu atlasul, înclinând fruntea lui Herman adânc în țărână. Erau linii drepte, alergând în depărtare ca niște piste de aeroporturi, erau inexplicabile triunghiuri. Erau și desene de o claritate magică, o mai-muță cu coada răsucită-n spirală, un păianjen coborât pe un fir și mai ales o mare pasăre ce-și întindea aripile tubulare peste occiput, de parcă ar fi fost niște degete ce țineau delicat globul de fildeș al craniului. Am zărit și instrumentele care gravaseră aceste desene de neînțeles pe scalpul lui Herman: pe scăunelul rotund, de metal, de lângă pat era așezată o valijoară palidă, ca de os străveziu, cu interiorul capitonat cu mătase albă, încrețită. În adânciturile acestui pat sclipitor se aflau instrumente cu mânere de metal mat și cu extensii lucioase în formă de ace, clești, pense și ferăstraie, combinate cu mult mai monstruos decât sculele de tortură ale dentistului și decât cele din trusa tortionarului, de multe ori aceleași, căci din ele izvora, ca o lumină pură, durerea vie care-nfloreste, la intervale îndelungate, din trupul nostru uscat. M-am ridicat din nou în picioare

și-atunci, abia, am văzut că de sub pătura marelui bolnav ieșeau o mulțime de fire, ce pătrundeau într-o conductă groasă, gofrată, de plastic cenușiu. Ea șerpuia leneș pe podea și se pierdea după o draperie de pânză cauciucată. Am dat draperia-ntr-o parte și-am găsit o altă-ncăpere, plină-ochi de aparatură care-n acel moment nu funcționa. Mai multe monitoare din cele medicale, mici cât o carte poștală, erau stinse. Conducta intra într-o fantă de metal din corpul masiv pe care erau atașate manetele, monitoarele, indicatorii luminoși, clopotele de sticlă, cilindrii cu burdufuri în interior, acum încremenite. Tăcerea era vătuită și adâncă. Fiecare obiect pe care-l atingeam țipa, rănindu-mi timpanele. Când talpa ghetei mi se dezlipea de podeaua de mozaic, lăsând încă bălți murdare de la zăpada prinsă-n adânciturile cauciucului, parcă se rupea o coajă, încet și chinuitor, de pe o rană mustind de sânge.

Știam de câteva luni că Herman se simte rău. Totu-ncepuse în primăvară, când fusese arestat și interogat. Atunci, în camera îngustă și-naltă ca un puț în care, de foarte sus, i se proiecta o lumină aurie peste trupul gârbov, pe când un bărbat în negru, un anonim care i-ar fi putut fi vecin sau cumnat, dar care avea acum drept de viață și de moarte asupra lui, ceea ce-l făcea teribil ca un arhanghel, îi arăta un vraf de foi scrise cu pixul și-i citea din ele cu o voce monotonă, atunci, în odaia aceea în care ar fi putut fi înălțat pe o cruce de scânduri fără ca nimeni pe lume să-i cunoască lacrimile de sânge și agonia, avusese primele secuse, prima prăbușire pe podeaua-nghețată, unde convulsiile-l făceau să izbească sacadat cu țeasta de ciment. Fusese bătut, chiar bătut crunt, e drept, timpanul de la urechea stângă-i plesnise de la o palmă năpraznică, dar Herman (mi-o spusese de-atâtea ori, zâmbind ciudat) nu lega crizele lui epileptice de aceste torturi. „E altceva“, îmi zicea mereu, „sămânța vine din altă parte.“ „E bine“, îmi spunea. „Nu-ți face griji. Sunt boli spre

moarte și boli spre viață. Boli grotești și boli grațioase. Și, mai ales, sunt boli care ți se dau ca să-nsoțească un dar ceresc, și care, oricât de greu ar fi de-ndurat, sunt luminate prin el.“

Am tresărit violent, de parc-aș fi fost surprins făcând ceva oribil și nepermis, când cineva și-a dres glasul în boxa lui Herman. M-am întors, deodată, înfiorat, și l-am văzut. Îl mai văzusem o dată. Cândva avusesem un vis în care apăruse și el, un bărbat tânăr, într-un veșmânt alb, cu o față frumoasă și totuși nu de om. Pe atunci îmi apăruse pe piele, exact sub stern, o mare pată zmeurie, ale cărei filamente începuseră să se-ntindă, ca degetele unei pălmițe de copil, spre buric, pe care degetul mijlociu îl și atinsese în cele din urmă. Cum nu merg la doctor niciodată, pentru că mi-e groază de clipa când boala mea capătă nume și prin asta își sporește-nzecat malignitatea, spaima se adună în mine până se revarsă mânjind totul în jur. Mă sucesc atunci noapți întregi, înfășurat în cearșafurile learcă de transpirație, gemând, urlând uneori ca un animal jupuit de viu. Adorm spre dimineață ca să visez chirurghi ce-mi detașează capul de pe umeri și-l pun pe mușamaua pală a unei mese de operație. Dar în visul din acea noapte călătoream cu o corabie pe o mare întunecată. Deasupra erau nouă imense luni de sânge. Foarte departe se zărea un munte încărcat de palate. Am acostat pe o limbă de nisip și-am înaintat către primele construcții ce se iveau la poalele muntelui. Erau palate de cleștar, artificioase și pustii. Am străbătut câteva portaluri și m-am găsit într-o piață cu o fântână la mijloc. O străjuiau, de-o parte și de alta, doi bărbați îmbrăcați în alb, doi tineri frumoși și cumva inumani, căci cel care-i modelase dăduse dovadă de prea multă virtuozitate, ca un sculptor ce-și lustruiește statuile-atât de îndelungat, încât trăsăturile lor capătă o dulceață impersonală. M-am apropiat, și unul dintre ei mi-a spus pe un ton ciudat, de o ironie reținută, cum i-ai vorbi unui copil prefăcându-te că-l

iei foarte în serios: „De data asta ai fost iertat. Întoarce-te acasă, boala ți se va vindeca.“ Și așa se-ntâmplase. Medicul care stătea acum față-n față cu mine ar fi putut fi unul dintre cei doi, în ciuda numelui foarte banal scris cu ață roșie pe buzunarul de la piept al bluzei. Mă privea cu ochi albaștri, întrebători, așa că i-am spus că sunt vecinul și singurul apropiat al bolnavului, așa că am venit ca să... știu că nu e o oră potrivită, dar m-am grăbit să vin în clipa când am aflat... Tânărul mă privi încă o dată, tăcut și impersonal, apoi se aplecă asupra valijoarei de fildeș și-ncepu să clinchetească printre instrumentele de-acolo. Scoase până la urmă un fel de seringă care, în loc de gradații, avea pe cilindrul de sticlă hieroglife de neînțeles. Trase în ea un lichid galben uleios și se-ndreptă către pat. Înfipse acul, nu în trupul bietului meu prieten, ci într-unul dintre firele groase ce ieșeau de sub pătură. „Acum o să-l putem vedea cu cea mai mare limpezime“, murmură doctorul, care părea acum un ins atât de-ncântat de un film, încât nu-l poate vedea decât împreună cu altcineva, care să-i împărtășească ardoarea. Se-ndreptă spre draperie, o dădu într-o parte și, cu o singură rotire a unui comutator, puse-n mișcare întreaga aparatură din camera de alături. „Da, abia acum o să-l vedem clar.“ M-a apucat apoi de-ncheietura mâinii drepte și m-a târât în fața patului. „Îngenunchează!“, mi-a șuiurat, și s-a așezat și el, sprijinit pe-un genunchi, în dreptul țestei rase, multicolore, a celui ce dormea mai departe cu fața la perete. „Practic chirurgia cerebrală de șai-sprezece ani, dar n-am mai întâlnit niciodată un asemenea caz, o asemenea minune. Am extras meningioame cât un ou de găină, carcinoame cât o portocală. Am văzut tumori ce-i făceau pe bolnavi blânzi ca sfinții sau, dimpotrivă, desfrânați fără rușine. Am scos tumori rotunde și sidefii ca niște perle (o fostă iubită de-a mea a purtat la gât, la o serată, un colier de țesuturi maligne), tumori azurii ca turcoazul, stacojii ca rubinele... Am acasă-n

cilindri de sticlă tumori în formă de iepure, de inimioară, de frunză de stejar și chiar, lucru rarissim, în formă de litere. Știi dumneata că am reușit să scriu cuvântul CREIER cu melanoame în formă de litere? L-am prezentat acum trei ani la congresul balcanic de chirurgie cerebrală de la Sofia. A fost un triumf. Dar uite ce-avem aici! E unic, e magic, e de neînchipuit!“

Lumina din încăpere diminuează până la un brun cald, cu umbre sepia, catifelate. Atunci mi-am dat seama că sursa ei mi-era necunoscută, căci nici un bec nu se vedea în rezervă. Țeasta lui Herman căpătă o lucire stinsă, de piele, desenele se-ncețoșară și reliefurile — crestele parietalelor, mica apofiză occipitală — căpătară o dulceață de peisaj deluros. Totul se desfășură de-aici încolo cu o încetineală hipnotică. Obraz lângă obraz, respirând neauzit, doctorul și cu mine am văzut cum, mai întâi, pielea țestei devine gălbuie, nuanță după nuanță, în degradeuri infinite, de parcă pielițe după pielițe s-ar fi descumamat de pe luciul ei, ducând cu ele straturi după straturi de tatuaj, sebum, glande sudoripare și rădăcinițe ale părului, corpusculi ai lui Golgi și capilare viorii. Gălbuiul acela spectral se limpezi apoi, ca o substanță lăptoasă, și în curând o coajă de sticlă moale acoperea craniul, vizibil deodată în toate detaliile sale, ca printr-o lupă scânteietoare. Puteai zări porozitatea oaselor, calciul lor ca de madrepor, comisurile în zigzag, curbura lustruită, ca de piatră răbdând de milenii curentul apelor deasupra ei, a cupolei înălțate pe umerii noștri, a catedralei fantastice construite de sângele nostru, așa cum sângele melcului edifică, din același buretos caolin, spirala asimptotică a cochiliei. Dincolo de curbura țestei lui Herman, topite în penumbra cafenie, puteam zări stânca facială, orbita dreaptă în care ochiul sferic era desenat riguros ca-ntr-o planșă anatomică sub pleopa total transparentă, zigomaticul drept și o parte din maxilar. Sub pielea de sticlă subțire, mușchii translucizi ca organele meduzelor lăsau la vedere, pretutindeni, coralul nostru interior.

„Privește acum“, șopti medicul, transfigurat de plăcere. Mă apucase de braț și mă strângea dureros, dar, deși acasă, când m-am dezbrăcat și mi-am pus pijama ca să m-arunc asupra manuscrisului în care scriu aici, acum, pe când mijește de ziuă, literele astea care nu *pot* spune nimic — această carte ilizibilă, această carte —, am văzut urme vinete de degete, în acele clipe nu mai aveam simțuri decât pentru ceea ce se-ntâmpla cu țeasta lui Herman, pentru minunea de dincolo de cuvinte ce mi se dezvăluia cu o-ncetineală de organism nevertebrat, peristaltic. Chiar sub îndoitura păturii puteam zări acum, tivit cu albastru electric, fluturele etmoidului, ce susținea cu aripile lui de heruvim baza craniului, ca un Atlas ce-ar purta în spinare sfera platonice a pământului. „Te laud, Doamne“, îmi veniră-n minte cuvintele străvechi, „fiindcă la baza fiecărui craniu al nostru ai pus un fluture, spre îndemn și spre mângâiere...“ Dar, încetul cu încetul, și acel fantomatic contur păli și-n cele din urmă se stinse.

Un țuiit intens, un glissando cu înălțări și coborâri ca sunetul unei sirene, începu să se-audă din camera cu instrumentar medical, în tăcerea care până-atunci fusese totală, ca de planetă în care urechea n-a fost creată încă. De la primele rafale ale acestui sunet *galben*, craniul începu și el să se dizolve. Încă mai lent decât scalpul, chinuitor de urmărit, ca înaintarea pe cadran a acului ce indică orele. La-nceput credeai că ți s-au încețoșat ochii: comisurile nu mai erau atât de limpezi, porozitatea osului se estompase. Dar pe măsura trecerii minutelor, și curând a orelor, rotunda piatră de râu deveni lăptoasă, apoi laptele ei se tulbură de parc-ar fi fost diluat cu șuvițe turbionare de apă. Spălat de ele, craniul se subția, devenea străveziu ca unghia, ca substanța străvezie a cornului. Pe poarta de fildeș ieșeau visele mincinoase, dar acum poarta era de corn și aveam, în fine, să cunoaștem visul adevărat, trimis de zei, orbitoarea Orama.

Curând, doar porțiunile mai groase ale țestei obturau încă, umbre în curs de topire, minunea. Pe mari suprafețe, oasele deveniseră total cristaline, lăsând să se zărească dura mater, purpurie ca o foiță ce-nfășoară portocalele pe care scrie Jaffa. Mă așteptasem să zăresc o cârpă lividă, grosolană, așa cum arată ea în borcanele cu spirt din muzeele de naturale, dar dura mater din craniul de cristal al lui Herman mustea de viață și sânge. Era vie, pulsa din zvâcnetul arterial a milioane de capilare, era bogat inervată și, mai ales, avea o gingășie stranie, feminină, în gestul ei rotund de ocrotire și hrănire și alinare. „Unde-ai mai văzut asta?“, chicoti fericit doctorul, ca un copil care l-ar pune pe altul la-ncercare cu o șaradă de nedezlegat.

Când craniul se limpezi total, vizibil acum doar prin reflec-tări, sclipiri și mici jocuri curcubeene-n penumbră, meningele rămase o vreme concret ca nimic altceva pe lume, mai material ca realitatea însăși, ca o imagine de o rezoluție infinită. Nu îl vedeai (nici măcar așa cum doar un ochi de copil poate vedea lucrurile), ci *se vedea*, era modelat în substanța ideală a câmpului vizual, și-ar fi fost la fel de vizibil în absența oricărui ochi care să-l vadă. Era acolo, și-n sugativa lui groasă și elastică era-mpachetat ceva ce pulsa lent, în același ritm cu țiuitul ce devenea tot mai puternic, mai bogat, asemenea corului a mili-oane de voci. Era un cântec de slavă, o unire a unei oștiri înge-rești, o pirotehnie de glasuri de fetițe strigând din toate puterile, ca-ntr-o bucurie supremă sau în chinuri înfiorătoare: osana!

Nu mai știam dacă e sunet sau flacăra, foc furios și mistui-tor. Încercam să-i răbdăm nemaipomenita-ntețire uitându-ne mai departe la spectacolul permis minților noastre. Căci în in-fernul de țipete dumnezeiești, de beregate sângerând stropi de aur topit, de coarde vocale incendiate, de melci ai urechii interne zdrobiți de pământ, făcuți una cu noaptea, țesutul hrănitor începuse să se dizolve. Ca și scalpul, ca și craniul, pachetul

meningeal se desfăcu privirilor noastre floral și multicolor, apoi petalele îi păliră. Am început să bănuiesc lucrul monstruos și fermecător din țeasta lui Herman, și-apoi l-am și văzut, din ce în ce mai distinct, mai irecuzabil, mai dens, mai greu, mai înduioșător și mai adevărat. Părea să plutească-n aerul veșted, la câțiva centimetri de perna pe care se odihnea capul marelui bolnav.

O dată pe lună tata dădea cu analcid. Era, într-un fel, o zi solemnă, anunțată din timp. Toți din casă, dar mai ales tata, căpătau, încă de dimineață, un fel de aer îndârjit, de parcă s-ar fi dus la război. Și-ntr-un fel chiar se duceau, căci oamenii, în cărți, se luptau între ei sau cu zmei și cu balauri care nici nu existau în realitate (nici bau-bau, nici strigoii, nici Dumnezeu și nici sfinții nu existau în realitate), dar de-adevăratelea se luptau cu muștele, țânțarii și puricii, care se făceau din praf. Și, deși mama mătura în fiecare zi praful din casă, tot era plin de ele, „bată-le Dumnezeu să le bată!“ Pe Mircișor îl ciupeau câteodată puricii de-l făceau tot o bășică, dar era rușine să spui că ai purici, trebuia să zici că ai „urticare“. Se scărpinga atunci cu roțițele dințate ale unei broaște de tablă, desfăcute din carcasa lor. Sau cu petalele de metal ale „fetei din dafin“, o păpușică de cauciuc ce ieșea dintre petale dacă apăsați un piston. Și țânțarii-l mușcau, iar muștele îi umblau pe buze și pe mâini, gâdilându-l. Ele aveau la cap un fel de trompițe. Iar burțile le erau pline și palide, cu un punct negru la coadă. De-acolo, la unele ieșea un fel de viermișor. Uneori, muștele zburau câte două, încălecate. Erau mămica și puiul ei, îi explicase mama, dar atunci de ce puiul era câteodată mai mare ca mămica lui? De trei-patru ori pe zi, mama deschidea larg geamurile și le dădea afară cu un prosop, dar multe intrau la loc. Atunci mama

se-nfuria și se punea la pândă, cu palmele desfăcute. Și când se punea o muscă pe masă sau pe perete, pac! o strivea între palme. După-ai se ducea să se spele de sângele, mațele și picioarele de muscă rămase pe palme. În afară de muște, țânțari și purici (pe care-i lua mai mult de la Tântava), mai existau și microbii, dar ăștia erau atât de mici, că nici nu-i puteai vedea. Dumnezeu și sfinții nu se vedeau nici ei, nimeni nu-i văzuse vreodată, dar nu fiindcă erau foarte mici. Era greu de-nțeles cum microbii, deși nu se vedeau, ca și sfinții, totuși existau, pe când sfinții sau Maica Domnului, nu. Dacă-ți cădea o felie de pâine cu untură pe jos, nu mai trebuia s-o mănânci, pentru că se suiau microbii pe ea. Și, dac-o băgai în gură, microbii ți se suiau pe limbă și-ncepeau s-o muște. Te mușcau și de stomac, dacă-nghițezi. Mircișor nu era prea cuminte și, cu toate că-i era frică de microbi, mânca dudge de pe jos și pune și gura pe barele de la tramvai, lungea geamurile... Atunci simțea pe limbă picioarele microbilor și dinții lor ascuțiți. Scotea limba cât putea și se uita la vârful ei. Îi vedea jucând tontoroii acolo.

Tata nu se ducea în ziua aia la serviciu, fiindcă dădea mereu cu analcid duminică. Chiar după ce mâncau de dimineață, se ridica fără o vorbă de la masă și, cu Mircișor după el, mergea în debara, unde avea el cutia cu scule. Era o cutie de pantofi, de fapt, din carton, ruptă și jengoasă ca vai de ea, unde-și ținea tata sculele cu care și Mircișor avea câteodată voie să se joace. Și sculele astea erau așa: ciocanul, mocsul, șpițul, două pile atât de mizerabile că nici nu puteai pune mâna pe ele, o pânză ruptă de bomfaier și niște glaspapir. Și niște sârmă, cuie și șuruburi. Tot acolo ținea și pompa de analcid, cu care însă copilul n-avea voie să se joace și, mai ales, s-o lingă, deși-i plăcea mult de tot, fiindcă era aurie, iar pe butoiaș avea desenată o floare roșie și scria ceva. Mai era și un cap de mort desenat sub scris. Dar pompa de analcid mirosea a analcid, care era otravă pentru muște,

atât de puternic, că nu-ți prea venea să te atingi de ea. Undeva, sus, pe un raft la care copilul nu putea să ajungă, țineau analcidul. Era într-o sticlă mare, cu cocean în loc de dop. Tata o lua și-ncepea să toarne, cu grijă, din ea în butoiașul pompei, strigând la copil să se ducă de-acolo. Apoi punea bușonul de metal la loc. Ce ciudat era tăticul lui, care încă-și mai păstra pe cap fesul făcut dintr-un ciorap de nailon al mamei, ca să-i preseze părul, să-i stea pe spate, și care-acum își mai lega și o basma peste nas și gură, ca bandiții. Cât de eroic arăta, ca Saltan din cartea lui răsfoită de vânt pe pervaz, când, cu pompa plină în mână, pornea la luptă, cu hotărâre, spre camera lui Mircișor. Mama se sprijinea o clipă de el, ca și când și-ar fi luat rămas-bun pentru mulți ani, îi spunea „ai grijă“, și-l petrecea cu drag din ochi. „Tati, tati, ai grijă!“, striga și băiatul, cu inima cât un purice. Avea să se descurce tăticul lui? Avea să biruiască? De după ușa închisă, auzea zgomotele-ndepărtate ale bătliei: sâsâiturile pompei, bâzâitul înfuriat al muștelor, țuiturile țânțarilor, piuitul puricilor, mârâitul înfundat al microbilor. Și-l închiupia pe tăticul lui ca pe-un zeu teribil și răzbunător, învărtind pompa înspre cele patru zări și trăsnind marile ființe-nari-pate ce roiau în jurul lui. Vedea muștele sufocându-se, blestemând, încercând să-l zgârie cu ghearele lor ascuțite ca bricele, să-l sugă cu trompele păroase. Țânțarii îi dădeau roată ca niște lăstuni, se așezau pe spatele lui, își împingeau prin pijamaua lui vărgată acele de pe capetele mititele, dar tata, cum simțea, se-ntorcea brusc și le sufla-n față un jet ucigător de analcid, și țânțarii cădeau, își spărgeau capetele pe ciment. Cei mai răi erau microbii. Negri, păroși, cu câte douăsprezece picioare, îi ajungeau tatii pân-la genunchi. Cămăruța era plină de ei, ca de-o blană fremătătoare, din care sclipeau colții teribil de ascuțiți și sutele de ochișori (fiecare microb avea câte șase). Dar tata dansa peste ei, făcea piruete și salturi rapide, le lua vederea

cu strălucirea de aur a pompei și-apoi, privindu-i crunt și-mpingând pistonul tot mai sacadat, îi răsturna cu labele-n sus pe podele și le-mprăștia sângele verde pe pereți. Câte-un „Paștele mă-tii“ și-un „Moașă-ta pă gheață!“ se auzea din vascarmul bătăliei, și-atunci copilul, cu urechea lipită de ușă, tresălta de bucurie, căci știa că tatăl lui era încă în viață. Privea-n sus către mama, care asculta și ea cu urechea pe ușă, și-și zâmbeau fericiți. După multă vreme, ușa se zgâlțâia, ei se dădeau înapoi înfiorați și tata, roșu ca racul fiert, cu ochii injectați, puțind a chimicale, străbătea clătînându-se holișorul fără să se uite la ei și, într-un potop de înjurături, se lăsa să cadă, gâfâind, pe scaunul cel mai apropiat din sufragerie. În mâna dreaptă, răstignită pe spătar, avea încă pompa însângerată verzui, cu tija destinsă și butoiașul atârânănd spre podea. Tușea apoi câte-un sfert de oră de ziceai că-și scuipă plămâni.

Mircișor nu avea voie să intre-n cameră imediat, dar după vreo două ore (timp în care tata curăța de monștri, stropindu-i cu otrava din pompă, și sufrageria) putea să pășească pe un covor de muște agonice, încă împingându-se în vreo două picioare ca să-și răstoarne carcasa pe spate. Apoi rămâneau așa, tremurând fin din vârful picioarelor și-mpingându-și, rugător parcă, trompițele înainte. Triumfător, tătucul lui își dădea-n cele din urmă jos de pe el țoalele împruțite de otravă, își scotea batista de pe față și ciorapul de pe cap și rămânea doar în chi-loții lui de pânză albă, gen Dinamo Moscova, cum zicea el, și-atunci în mijlocul sufrageriei, luminând-o parcă cu ochii lui catifelati, se înălța cel mai frumos bărbat din lume, athletic și brunet, învingător și netemător, a cărui față de actor de cinema păstra mereu, în umbra verzuie a bărbii, în dulceața pomeților, în melancolia absentă a privirii, ceva din uimitoarea soartă a lui Witold Csartarowsky, nobilul polon și strămoșul său neștiut. Mai ales părul tatălui era frapant, înmărmuritor de frumos:

firul, de un negru albastru, era gros ca părul din coada cailor, și când îl pieptăna lins pe spate, dat bine cu ulei de nucă, se umplea de ape și reflexe, ca o oglindă de piatră neagră, lustruită. Tata intra în baie și, după o vreme, striga după mama, să vină să-l spele pe spate. Când mama deschidea ușa de la baie, Mircișor vedea prin aburii groși trupul lui tata în cadă și gaura de sub cadă, de când cu pisica, și-apoi mama-i spunea: „Du-te și tu pe-afară și te joacă“, și se-nchidea și ea în baie cu tata. Tăticul avea douăzeci și șase de ani, mămica treizeci, iar el numai patru. Așa trebuia să răspundă când îl întreba cineva câți ani are: „Eu am patru ani.“

Mergea în camera părinților, se suia-n patul desfăcut și, de-acolo, urca pe fereastra întotdeauna deschisă, care arunca peste cearșafuri o lumină înmiresmată. Zilele, în Floreasca, erau neasemuit de frumoase. Copilul se oprea o clipă pe pervazul cald, privind vilișoara galbenă, fără acoperiș, unde stătea Marilena, salcâmi în floare, ai căror ciorchini parfumați îi mânca lacom de câte ori mama îi rupea din copac câte unul, și tufele de forsythia, cu florile lor în formă de stea, atât de galbene, încât îți rămâneau în fața ochilor mult după ce te uitai la ele. La fel de galben nu mai era decât polenul gros din miezul crinilor roșii pe care mama-i ținea pe celălalt pervaz. Dacă-ți băgai nasul în ei, îl scoteai plin de un praf galben, care te făcea să strănuți.

În depărtare, peste norii albi și strălucitori de deasupra liceului, se zărea efectul de curcubeu al bolții cristaline ce acoperea Floreasca. Copilul se-ntorcea, își lăsa piciorușele să atârne în gol sub fereastră, pe peretele zgrunțuros al vilei — la-nceput își făcuse zgârieturi lungi pe pulpe, căci purta doar faimoșii lui „spilhozei“ galbeni, cu rățușcă în piept, dar în cele din urmă învățase să coboare nevătămat —, și curând era jos, pe cărarea îngustă dintre vilă și stratul de trandafiri. Vara era toridă, încăpătoare ca un hangar, trandafirii erau mai înalți decât el și

colorau umbra în roz, tăcerea era plină de bâzâitul albinelor și al bondarilor. Dacă s-ar fi putut vedea (cum îl vede Mircea, scriind febril la manuscrisul lui viu și opalin, desenând cu pixul literă după literă, ce imediat întind micelii în grosimea păroasă a paginilor și se interconectează, prin sinapse cu mii de butoni, cu toate celelalte litere, dispuse-n straturi și-n grupuri autorezonante, pentru ca-n cele din urmă foile să rămână doar suportul de cultură, hrănitor și susținător, al unei tridimensionale rețele de litere, scânteind în aer ca un burete albastru și gânditor; și cum îl vedea celălalt Mircea, în sihăstria de la Solitude, uitându-i-se primului peste umăr și mângăind, la rândul său, cu pixul, litere în caietul cu copertă albastră; și cum îi cuprindea pe toți, cei vii și cei morți, cei reali și cei virtuali și cei creodici și cei de vânt și cei de foc Mircea adevăratul, cel care nu scria, ci sculpta o lume fractalică într-o sticloasă carne neuronală), Mircișor n-ar fi văzut atunci un copil, ci un fel de iluzie optică, o formă de umbre, fluturi și flori, un caleidoscop în săndăluțe bălțate și ele, camuflaj perfect, topire totală în adâncul colorat al verii și-al amintirii. Trecea pe sub trandafiri și forsythia și garduri vii, și toate-i colorau ochii în violet și mov și roz și verde întunecat, părul în culoarea crudă a cârceilor de viță. Mergea-n spate, unde era o curte vastă, cu un solar plin de nisip. Salcâmi erau acolo o pădure-ntreagă, încărcată de flori. În jurul lor, aerul era gelatinos, opunea rezistență, așa-ncât băiatului abia dacă-i era permis să ajungă până la solar. De-acolo vedea spatele vilei, care, în mod ciudat, n-avea zidul dinspre curte. Poate că se dărâmasese demult, sau poate că nu existase niciodată. Din curte îi puteai vedea toată ziua pe vecini în pijamale sau chiar în chiloți, mișcându-se brambura în cutiuțele lor, gătind, pupându-se, făcându-și lecțiile... Seara, lumina lunii pline le făcea cămășile de noapte străvezii. Copiii vecinilor, chiar și-ai celor de la etaj, se hârjoneau ce se hârjoneau prin camerele umbroase

și deodată făceau câte-un mare salt în gol, aterizând, cu lopățele, gălețușe și triciclete cu tot, în nisipul umed al solarului. Deasupra celor vreo zece camere în care puteai privi nestingherit se afla acoperișul țuguiaț, de olane, frumos desenat pe azurul cerului.

În mijlocul lumii era o casă. În mijlocul casei era o mamă. În mijlocul mamei stătuse el, și amintirea acelor luni fericite îl atrăgea încă acolo, cu forța unui milion de brațe moi și elastice. În templul ciudat al vilei din Floreasca se afla o singură, gigantică statuie de zeiță. Dar cu câtă enigmă în jurul ei! Căci era o zeiță a dragostei și a morții, a extazului și a groazei fără sfârșit. Mircișor se-nvârtea ce se-nvârtea la solar, dar întors mereu, asemenea lunii, cu fața spre vilă și spre mama. Se plictisea repede și-o lua pe partea cealaltă, înconjurând clădirea și intrând prin față, pe ușile batante care duceau în hol. Acolo stăpânea o mare umbră. O umbră verde, solemnă, înghețată. Pereții vopsiți în oliv aveau neregularități pe care le-ai fi putut privi mai bine dacă n-ar fi fost spaima: un tablou electric, niște țevi care alergau de-a lungul pereților, o vitrină de lemn cu hârtii îngălbenite prinse cu bolduri, un șir cafeniu de cutii de scrisori. Într-o parte, holul cobora câteva trepte, și-acolo se afla o ușă de garsonieră. În partea opusă începea scara care ducea spre etaj. Copilului îi venea, când era singur, să fugă cât mai repede în fața ușii de la apartamentul lor, să bată cu pumnii până ce mama avea să-i deschidă, dar uneori ceva-l împingea tot mai departe în inima casei aceleia ce părea să se-ntindă în toate dimensiunile minții lui. Se oprea, înghițindu-și frica, în fața tabloului electric, cu semnul fulgerului desenat pe el. Mirosea a interzis, a amenințare. „Mircișor, mamă, n-ai voie la prize, n-ai voie la curentu' electric! Să nu cumva să pui mânuța acolo!“ Vocea mamei îi suna în urechi chiar și când doar zărea vreo priză. Prizele erau foarte rele. Din ele, dacă puneai mâna, ieșea foc și te ardea rău, rău, rău. Mai cu seamă din priza cu ochișori. Era o priză de ebonită

neagră, mai mare decât celelalte din casă, în care tata nu punea niciodată vreun ștecher. Se afla pe peretele holișorului în care dădea camera lui, și copilul, când trecea pe-acolo, o ocolea înfri-coșat, cu ochii strâns închiși, căci ochișorii prizei te chemau către ea, te-ndemneau să bagi acolo o andrea ca să vezi ce se-ntâmplă. Cu câțva timp în urmă, pe când mama călca un vraf de rufe, se apucase să facă un castel din piese de ARCO și, pe când puneă pe vârful cel mai înalt conul albastru, se simțise deodată privit cu atenție. Era priza cu ochișori, care-l pândeă de pe perete și ale cărei găuri profunde căpătaseră câte-un punct de lumină arzătoare. Erau acum ochi adevărați, sferici, sclipitori, ochi de păianjen, de parcă păianjenul mare și negru găsit de mama pe fundul sacului cu jucării s-ar fi adăpostit acolo, în priză, și s-ar fi uitat, rău, la el prin găurile ei. Se ridicase brusc, dărâmându-și castelul, și alergase la cutia cu scule a tatii. Scoșese din ea două cuie lungi, aproape cât antebrațul lui și, alergând cu ele în hol, le înfipse brusc, până la floare, în ochii fiarei, care țipă deodată înfiorător, cum ar țipa un om cu ochii smulși din orbitele lor. Copilul se pomenise smuls în aer cu o forță de necrezut, învârtit și izbit de un perete, dar nu de curent, cum s-ar fi crezut, ci de mama sa, căci în cele din urmă nu mai văzu decât fața desfigurată de groază a mamei, care-l ținea-n brațe țipând și gemând, năclăită de lacrimi și salivă. Seara, la masă, părinții se uitau la el ca la o minune, căci, dacă n-ar fi fost pana de curent din cartier, ce începuse cu o clipă-nainte de momentul când copilul vârâse cuiele-n priză și ținuse până la prânz, ar fi jelit acum un mic cadavru carbonizat. „Doamne, iartă-ne“, bâiguia mama întruna, iar tata, cu picioarele cocoțate pe scaun, doar în chiloți, se uita furios în farfurie, hotărât cu tot dinadinsul să nu înțeleagă.

Dar ce-l atrăgea cel mai tare în holul vilei, în cavoul acela încăpător, era scara ce ducea la etaj. Holul avea o mare deschidere centrală, în jurul căreia, dacă-ți dădeai capul pe spate,

vedeai inelul etajului pierzându-se-n ceață, iar mai sus de el, la o incredibilă înălțime, cupola pictată a plafonului și luminatorul ei rotund, prin care se prefira o lumină lăptoasă. Pe cupolă erau pictate, în culori puternice și contrastante, scene alegorice pe care copilul nu le-nțelegea, o învălmășeală de nori și de trupuri goale, de care înaripate ce goneau într-o lumină de amurg și de mari și palide și melancolice ruine. Toată bolta era dominată de enormul trup al unei femei goale, zugrăvit în racursi, așa-ncât capul și sânii se zăreau foarte puțin, scurtate de liniile de fugă, pe când, în prim-plan, pulpele i se desfăceau triumfătoare, carnoase și cu ușoare vergeturi. La locul lor de îmbinare, acolo unde Mircișor știa că ar fi trebuit să fie păsărica, se afla mareluminator circular prin care uneori, într-adevăr, pătrundeau în hol vrăbii și lăstuni.

Singur în vastitatea holului de la intrare, băiețelul începea să urce, șovăitor, treptele care-i veneau până la genunchi. Pașii-i răsunau în aerul înghețat și-și putea auzi, de la o vreme, și răsunarea. Cât de ciudat că lumea nu se-ntindea numai orizontal, pe suprafața pământului, pe unde te duceau drumurile și tramvaiele, de la vila din mijloc până pe tărâmurile îndepărtate unde stăteau tanti Vasilica sau tanti nașa. Foarte devreme descoperise Mircișor că adevăratele căi duceau în sus și în jos. Dacă, întinzându-te pe pământ, îi cuprindeai formele și culorile și mirosurile și splendoarea, doar urcând și coborând îi înțelegeai rostul cutremurător și ascuns. Urcând, Mircișor ajungea-ntotdeauna sub bolta pictată a micului și fragedului său craniu; coborând, rătăcea în labirintul vintrelor sale. El în centrul vilei, vila în centrul Floreascăi, Floreasca în centrul lumii, ca într-un joc închis într-o sferă de diamant, pe care-ar fi ținut-o în palme, încălzind-o cu căldura degetelor sale mici.

Etajul de sus era cel cu fetițele. Fiindcă acolo, sub bolta strident colorată, domnea o lumină de lapte și ceață, contururile

fetițelor erau dulci, iar obrajii lor — de porțelan. Pe ei condensa în broboane de apă ceața aceea grea, și hainele lor erau umede. Ușile apartamentelor erau enorme și lucioase ca niște lespezi de mormânt. Nu se deschideau niciodată. De jur-împrejur, plafonul înconjura deschiderea ovală din mijloc, fără vreo balustradă, așa că la marginea aceea tăioasă, de unde se vedea, în adânc, holul de la parter cu ușa părinților săi, Mircișor nu putea ajunge din cauza vertijului care-i cuprindea vintrele, strângându-i-le ca o gheară. Dar tocmai acolo stăteau fetițele, pe preșuri, cu păpușile lor pe care le hrăneau cu lingurița. De cum creștetul său cu perișor buclat și lucios se arăta deasupra planșeului, cum urca încet treptele scării, ochii fetițelor se-ntorceau toți către el, ca un banc de pești cu mișcări uimitor sincronizate. Gurile fetițelor, puternic rujate pe fețele lor albe și lucioase, se rotunjeau într-un O cu nenumărate striții și crăpături. Se ridicau în genunchi și-l chemau, cu brațele lor de porțelan ieșindu-le din mânecutele de pânză-ncrețită. Hainele le erau amestecate cu ceața și formau împreună o spumă roz, satinată, împestrită de floricele. Băiatul știa că nu-i bine să stea cu ele, și totuși stătea acolo ore-n șir, după-amieze-n șir, lăsându-se tăvălit, alintat și răsfățat de fetițe. Nu s-ar fi mirat atât de trupurile lor fragede dac-ar fi avut solzi de șarpe sau trei ochi în frunte, sau dacă de sub rochițe le-ar fi ieșit picioarele-mblânite de leu. Dar ele păreau să fie la fel ca și el, chiar dacă erau mai mari cu câțiva ani, chiar dacă știau literele și puteau desena zâne. Aveau bucle căprui ca și el, în care erau prinse flori și pampoane, n-aveau țâțici, la fel ca și el, în afara a două pete stacojii pe piept, vorbeau la fel de subțire ca el. Dar n-aveau cocoșel între picioare, văzuse el bine și de-aici știa că nici mama lui nu avea, căci fetițele se suceau și se-nvârteau pe preșurile lor, dezvelindu-și picioarele și chiar burțile, și-n chiloței lor umezi de ceață nu era nimic, doar un mic val al pânzei tetra,

de parc-ar fi intrat într-o cută a pielii. Prin cuta aceea de sub burtă făceau și ele, probabil, pipi. Mai ciudat e că din faptul că n-aveau cocoșel se desprindeau și alte lucruri ce i se păreau nespuse de ciudate: purtau rochițe, care lui îi erau interzise, aveau și cercei în urechi. Furau de acasă rujurile mamelor lor și se dădeau gros pe buze. Furau și sticlutele de oja și se dădeau pe unghii, la mâini și la picioare. Aduceau șiruri de perle și-și înconjurau cu ele gâtișoarele străvezii. Într-o zi îl făcuseră și pe el fetiță. Îl cuprinseseră cu o sută de brațe de porțelan, îl dezbrăcaseră gol-goluț (Mircișor credea că vor fi pline de admirație pentru ciucurelul său, dar ele abia dacă-i aruncaseră o privire amuzată) și-i trăsese pe el o rochiță cu imprimeuri, care-i rămăsese vreuneia dintre ele mică. Îi puseseră clipsuri în urechi, mari, aburiți și rotunzi ca niște bomboane, și-apoi se apucaseră să-l fardeze și să-l rujeze ca pe o păpușă, pe când el scâncea și-ncerca, nehotărât, să le scape din mâini. Îi pictaseră-n stacojiu fiecare unghiută și-i puseseră brățări la încheieturile mâinilor. Se jucaseră apoi împreună multă vreme, fetițele zicându-i Mircica și prăpădindu-se de râs. Dar el nu râdea. Stătea în picioare, cuprins de un teribil sentiment de nesigurantă și de pericol, de parcă un păianjen mare cât el l-ar fi cuprins între labe și-ar fi-nceput, cu încetul, să-l înfășoare-n fire de mătase. Trecuse de partea cealaltă, vedea deodată lumea din partea cealaltă. Nimeni n-avea să știe vreodată cum e lumea văzută de un om, căci nu existau oameni, ci doar bărbați și femei. Pentru fiecare, celălalt era înfricoșător și teribil, căci îi semăna fără să-i semene, și, cu cât diferența era mai mică, intrai cu atât mai mult în panică, erai cu atât mai alarmat și mai uimit. Acolo, între picioare, începea totul, dar linia aceea brutală trecea de fapt printre două lumi, aproape la fel și totuși iremediabil străine, ca acele desene în care trebuie să ghicești câteva diferențe. Când privea o fetiță, Mircișor privea-ntr-o

oglindă nespuse de stranie, în care dreapta rămânea dreapta și stânga, stânga, dar cocoșelul devenea păsărică și pantalonii rochiță, și părul tuns scurt, bucle până la mijlocul spatelui. Și, așa cum doar întoarce în a patra dimensiune mână dreaptă se putea folosi pentru mâna stângă, exista poate undeva o răsu-cire a lumii, a visului sau a minții pe unde, trecând, din bărbat te schimbai în femeie, metamorfoză la fel de-nălțătoare ca și a omizii ce devine ființă înaripată, în crisalida-n care se devăl-mășesc spațiul, timpul și toate celelalte iluzii.

După orele petrecute la fete, băiatul se-ntorcea acasă rușinat și înfiorat, ca atunci când făcea o faptă foarte, foarte rea: când strivea un gândac verde-metalic cu talpa sândăluței sau când izbea un melc de pământ până ce-i vedea, prin cochilia făcută zob, cărnita băloasă, martirizată. După toate astea fugea, cu piele de găină pe brațe, de parcă ființele atât de groaznic stri-vite s-ar fi putut răzbuna pe el într-un mod magic și necruță-tor. La fel îl umpleau de o plăcere înfricoșată și vinovată jocurile fetițelor, scosul limbii, de pildă, căci ele, acolo, pe marginea prăpastiei lor, zvâcneau deodată spre el, sprijinindu-se pe brațe și, întinzând gâturile, scoteau deodată limbi lungi, cărnoase, roșii de parc-ar fi mâncat mereu numai căpșuni și vișine, cu pa-pilele tumefiate și vinișoarele albastrii de sub limbă lucioase de salivă, și rămâneau așa, ca un tablou vibrant, câteva minute bune, cu gâturile umflate de strădania de a scoate cât mai mult limba, cu ochii limpezi ca ai animalelor împăiate. Sau jocul de-a săriturile, în care fiecare mergea pe buza palierului, se lăsa pe vine și zvâcnea deodată peste golul din mijloc, cu rochița flu-turând, aterizând, la capătul unui salt uriaș și descrierat, în partea opusă, unde, în aerul oliv, luceau alte uși de aparta-mente funerare. Sau scuipatul de la etaj, în care fetele mer-geau împreună pe cercul amețitor și, cu ochii-nchiși, se gândeau o vreme numai la dulciuri, prăjituri, savarine și sarailii, marțipan

și ciocolată cu lapte Pitic, jeleuri pastelate și spirale cu cremă, până ce gura li se umplea de apă. Atunci o vărsau toate deodată, în șuvoaie subțiri, clare și hialine, ce se-ntindeau neîntrerupte, elastice, până la parter, scânteind magic în raza groasă a luminatorului din vârful cupolei...

Mereu cobora de la fete în fugă, privind în urmă să vadă dacă nu vin după el ca să-l înșface cu limbile lor mai lungi decât palmele lui. Se proptea de ușa apartamentului său și bătea cu pumnii până ce mama îi deschidea și-l trăgea de ureche până la baie, unde-l spăla de ruj și de alte porcării, trăgându-i la fund și țipând din toate puterile: „Crăpare-ar fierea-n tine să crape, că nu te mai potolești odată! Lasă că mă-nfig eu într-o zi și în măgărițele alea, de să mă țină minte și să nu-și mai bată așa joc de tine, copil prost ce ești!“ Atunci se punea și el pe urlat, se tăvălea pe jos și se-nfășura în preșurile de cârpă până se-nvinețea, nu atât pentru că-l dureau palmele mâncate la fund sau urecheatul mamei, ci fiindcă se simțea vinovat, vinovat până-n adâncul inimii, și fiindcă rușinea nu se putea risipi altfel. „Lasă că vine el tata acasă, vai de pielea ta o să fie, că mi-ai mâncat zilele de-mi vine să mă duc în lume și să nu mă mai întorc...“ Dar după o vreme sfârșeau ca întotdeauna, îmbrățișați, roșii și asudați de efort, râzând printre lacrimi și privindu-se-n ochi fericiți. Se trânteau amândoi în patul boțit, mama-l sucea și-l învârtea, ridicându-l în aer cu picioarele și aruncându-l pe-o parte, se făcea că-l scapă dincolo de marginea patului, ca să-l salveze apoi și să-l readucă cu căpșorul buclat pe pernă. Îi citea apoi din *Insula Tombuktu* povești cu oameni negri și cu vrăjitori, iar el rămânea cu ochii în gol, agățat de vorbele mamei, într-o lume ce căpăta deodată contururi de aur topit și de umbră.

În țeasta lui Herman se afla, ghemuit, un copil. Un făt mare și greu, cu capul spre baza craniului, pregătit pentru naștere. Ocupa aproape tot interiorul cavității de os, devenită acum transparentă ca de cleștar. Un cordon ombilical lega copilul de un strat subțire de creier, ce încă-i servea de placentă și care devenise și el străveziu. Doar trupușorul elastic și sănătos, acoperit cu o lanulă delicată ca o blăniță din fire de mătase și având deja pe cap perișor auriu, se zărea bine, real ca orice obiect din lumea fizică, lăsând o umbră pe perna de care-l despărțeau câțiva centimetri. Degețelele și urechile mai subțiri lăsau să treacă prin ele o lumină roșcată, dar în rest pielea-i era frumoasă și mată, întinsă bine pe spatele cu omoplați neverosimil de mici și cu apofizele vertebrale abia vizibile sub un strat dulce de țesut adipos. Trăsăturile feței, atât cât i se vedeau (căci capul, cât un măr mare, era întors către genunchi), erau bine conturate: pleoape ovale, cu rădăcinițele genelor deja pigmentate, nasul cu nări fragede și gura cu buze pline, desenate parcă. Era un copil frumos, un băiețel voinic gata să moștenească lumea. Pleoapele i se mișcau ușor când pe sub ele treceau foarte lent, dintr-o parte-ntr-alta, umflăturile tari ale viitoarelor corneea transparente. Ghemuit în pântecul său de os, copilul visa.

„Nu e uluitor?” șopti doctorul, întinzând mâna către capul lui Herman și bătând ușor, cu unghia, în craniul transparent,

cum bați în sticla acvariilor. „Și nu e miraculos că pacientul încă trăiește? Am văzut bolnavi cu jumătate din creier extras și pe care, măcar la prima vedere, i-ai fi putut crede oameni perfect normali. Dar aici tumoarea asta drăgălașă, cum vezi, a ocupat toată cavitatea. Mai e-nfășurat doar în cele șase straturi corticale, e drept, cele mai bogate-n conexiuni, materia cenușie gânditoare. Dar și pe astea le papă pe zi ce trece, cum a devorat în ultimele luni totul, nucleii bazali, pata roșie, hipocampul și amigdala, talamusul și hipotalamusul, zonele senzoriale și cele motorii, o mulțime de centri vitali fără de care omul pur și simplu nu poate supraviețui. Și totuși vagabondul ăsta alcoolic a dus totul pe picioare, și-a văzut de boscheții lui, de bețivii lui fără să se-ntrebe cum Dumnezeu poate merge, cum îi bate inima și cum poate-nghiți și cum respiră și cum se screme dacă nu mai are centrii neurali care fac toate astea posibile. În două-trei săptămâni noi, ăștia, neurochirurgii, n-o să mai avem ce face, va trebui să chemăm mamoușul. Căci năzdrăvanu-ăsta trebuie să aibă deja vreo trei kile și n-o să mai aștepte mult. Deja trage uneori niște călcâie-n meninge, de ne schimbă EEG-ul în seismograme!“

Eram la milioane de kilometri sub pământ. De fapt, pământul era infinit, uniform și compact, și în toată extinderea lui nemăsurată nu exista decât o imperfecțiune, ca o bulă de aer într-un geam gros, una singură în toată materia nesfârșită: rezerva lui Herman în care, îngenuncheați, contemplam fătul cu părul de aur. Eram un cadru înghețat din filmul tridimensional al lumii, o cutiuță de lumină căpruie în noaptea fără limite și fără sfârșit. Ne duceam viața în subteran, ca niște insecte livide și oarbe, cu peri lungi și fragili ce căutau permanent împrejur gura improbabilă a unui tunel, ieșirea către o imposibilă mântuire. Căci și dac-am găsi o ieșire din lumea noastră concavă (Horbiger avea dreptate: trăim într-o cavernă săpată în stânca nesfârșită a nopții, luminați, din centru, de soarele ovarian),

ea n-ar fi, n-ar putea fi către un spațiu deschis, de azur luminos, în care am zbura fericiți după atâta înghesuială și noapte, ci spre un mănunchi de tunele ramificate, crăpături în jurul micii caverne în care, după o călătorie lungă cât viața, ne-am lăsa oasele pe drum, la doar un milimetru de lumea noastră. Sau am pătrunde în altă cavernă, cu alte raiuri și alți zei, la fel de neînsemnată fisură în granitul eternității. Ah, Herman, dacă regatul Ierusalimului Ceresc după care băjbâim cu toții ca orbii, măcar că nu e departe de fiecare dintre noi, e doar o altă scobitură în noapte, de mii de ori mai măreață, și totuși la fel de neînsemnată în miezul întunecimii? Dacă lumina după care tânjim e beznă adâncă față de adevărata lumină?

„Când a venit prima dată la noi și i-am făcut primele investigații, am fost convins că are un melanom banal. Era acolo, ciudat plasat, e drept, chiar în centrul creierului, în mijlocul pachetului de fibre ale punții lui Varolio. Nu era mai mare decât o cireașă. Total inoperabil, firește, un caz trist, din cele care ne vin din timp în timp ca să sfârșească în urlete sfâșietoare, în rezerve îndepărtate. Nici tehnicile clasice, nici cele stereotactice nu puteau fi aplicate. Am fost la un pas de chimioterapie și-am fi început-o dacă nu observam o ciudată pulsație a tumoarei, de parcă în centrul ei ar fi bătut rapid o inimă micuță. Dumnezeuule, e chiar o bătaie de inimă, ne-a spus anestezista, așa începe, acolo, în uter... L-am trimis acasă atunci, era prea atipic pentru noi, și treceam și printr-o criză serioasă de spațiu: am pus o vreme bolnavii și câte doi într-un pat, dar l-au readus după o lună, după ce căzuse într-un tramvai. Ne uitam pe imaginea din monitoare și nu ne venea să credem: era limpede acum că se petrecea o minune, că nu era nici o tumoare în craniul ăsta decrepit și cu părul murdar, ci un fetus, un fetus de trei luni, cu ochiul vizibil, mare și-ntunecat, și mugurii membrelor bine precizate. Bărbatul ăsta avea, în jumătate de an, să nască un

copil din pântecul lui cerebral. Era un semn ceresc, o prevestire teribilă. Curând, spitalul nostru gema de securiști. L-au mutat în boxa cea mai îndepărtată. Au adus aici o aparatură despre care nici nu știam că există (i-am auzit vorbind despre ingineria inversată și despre baze subterane undeva lângă lacul Baikal), o tehnologie nouă și uimitoare, pe care ne-au învățat în mare secret s-o folosim. Am asistat la interogatorii și-așa am aflat că acest Herman era o cunoștință veche a lor. Mai fusese deținut pentru un tablou și pentru un manuscris...“ Aici doctorul m-a privit deodată în ochi: „Manuscrisul tău, Mircea.“

Am tresărit, înfiorat, când doctorul mi-a pronunțat numele. M-am uitat speriat în ochii lui. Știuse de la-nceput cine sunt, era din aceeași poveste, filamentele de pastă albastră ale cuvintelor „doctor“ și „Mircea“ (și Herman, și Dumnezeu, și Albinosul și Maarten) se-mpletiseră ca niște cârcei strălucitori pe canavaua acelorași pagini de manuscris, manuscrisul meu ilizibil, manuscrisul pentru care fusese arestat Herman. „Abia atunci am aflat că cerșetorul de la marginea podului era pilonul jurul căruia se rotesc stelele. Am înțeles că fără Herman Secta n-ar fi existat, am știut că el era glasul ce striga-n pustie: neteziți căile Domnului! Iar acum aveam capul lui chinuit pe pernă, ca pe o tavă de argint. Securiștii veneau în stoluri, îl năpădeau nopțile, îi mâncau aerul, umpleau boxa cu duhoarea transpirației lor. Voiau să vadă, să se convingă, se uitau ca la circ sau ca la un peep-show în țeasta transparentă prin care se zăreau încă limba și glandele parotide, iar sus, sub boltă, copilașul deja cât o piersică, dormind în pătuțul său neural. Iar Herman stătea pe marginea patului, în fața lor, cu cablul cel gros atârându-i de trup precum coada unei reptile preistorice, cu țeasta rasă și străvezie aplecată-n pământ, răspunzând la-ntrebările lor halucinante cu aceleași fraze repetate mereu și mereu, cu un zâmbet stingherit, ca și când ar fi redescoperit, mereu și mereu, sursa

nefericirii sale și a miracolului care se întâmpla. „A fost Soile, a fost când ne-am jucat de-a ceru-nstelat... Când s-a stins lumina... Când mi-a pătruns sperma ei siderală în țeastă...” Iar securiștii, asudând tot mai tare, notau de fiecare dată fiecare cuvânt, subliniind mereu numele Soilei și adăugându-i semne de întrebare. „Se ține tare”, îi auzeam spunându-și unii altora pe coridor, la plecare, adăugând apoi ceva despre cleștii electrice și despre vârârea unghiilor în crăpătura ușii. Erau convinși că Herman făcea parte dintr-o conspirație ocultă, cu scopuri politice clare și extrem de periculoase: răsturnarea sistemului socialist la instigarea agenților străine. Nu ne permiteau să-l ținem mai mult de-o săptămână, trebuia să fie liber, ca ei să-l poată fila, să-i ducă la casa conspirativă pe care o bănuiau pe undeva prin cartierul Pajura...”

Și deodată se făcu beznă, totală și înghețată. „Nenorociții”, am auzit vocea medicului lângă mine, „iar au întrerupt curentul. N-ai idee câți bolnavi mor cu zile din cauza tâmpeniei lor de economie la curent. Feții din incubatoare, bolnavii conectați la aparatul de dializă, cei din plămânul artificial, cei de la reanimare... Stai pe loc o clipă, nu te mișca absolut deloc...” Vocea doctorului se-ndepărtă, ceva metalic se trânti pe podea, doctorul izbucni în înjurături, apoi continuă cu o voce clară în acea totală și derutantă deprivare senzorială: „Închipuie-ți, ești în operație, operație pe creier... viața și moartea sunt o chestiune de milimetri... pacientul e deja trepanat și tu-i scotocești în țeastă cu instrumentele tale. Și tocmai când te-ntrebi câți milimetri cubi sunt de scos, se stinge lumina... Dumnezeule, se-nterup toate sistemele care-l țin în viață... se sting monitoarele... el, săracul, nu știe nimic, dar îți imaginezi panica noastră, a celor din jurul blocului operator? Ne moare în mâini, și nu-i nimic de făcut... Surorile-ncep să urle, noi lăsăm la o parte orice prudență, aruncăm pe jos scalpul și zbierăm ca

nebunii: dați lumină, dați lumină, futu-vă muma-n cur de nemernici! ... Câte femei n-au născut la lumina lanternelor și chiar a lumânărilor ... Și știi câtă economie fac nenorociții cu tot prețul suferinței ăsteia de neimaginat ? Tot ce consumă populația înseamnă doi la sută din ... unde naiba e tabloul electric ? Noi, din fericire, avem generator propriu, tot flăcării ăștia cu haine de piele ni l-au adus ... Deci, numai doi la sută din consumul industrial. Ei, cât din ăștia doi la sută înseamnă consumul din spitale ? Câtă economie se face cu prețul unei femei care moare pe masa de naștere ? Sau al unui bolnav de rinichi cu dializa-nteruptă ? Știi ce se-ntâmplă cu ăștia din urmă ? Nu e glumă, e ca la Auschwitz, prietene. Nu sunt decât câteva aparate-n tot Bucureștiul. Se ajunge la ele cu mari pile și intervenții. Aia săracii crapă. Dar și dintre ceilalți crapă destui ... aha, uite-l aici ... că îi sortează în funcție de vârstă. Cei peste patruzeci de ani nu mai au dreptul la dializă ... La naiba, nicio dată nu dau de la-nceput de clăpița aia ... Sunt condamnați la moarte. Și cu salvările e la fel: ai peste 70 de ani ? Salvarea nu mai vine, adio, ți-ai trăit traiul, ți-ai mâncat mălaiul ... “

Lumina umplu rezerva la fel de brusc, de miraculos ca și-ntu-nericul de dinainte. Fără tranziție și fără memorie. Eram acum singur cu Herman. Doctorul tot manevra comutatoare la panoul său, țiuitul reapăru, dar cu totul altfel și neobișnuit, ca o melodie cântată invers, și am putut vedea cum, cu mult mai rapid decât procesul de transparentizare, straturile de țesut din jurul pruncului se opacizează, textura le redevine de-a dreptul tactilă (sugativa groasă a meningelui, porozitatea aspră a oaselor craniene, pielea lucioasă, tatuată mirific a scalpului), așa încât, în mai puțin de zece minute, marele bolnav era iarăși acolo, dormind cu fața la perete, o tufă de păr cărunt ieșindu-i din urechea dreaptă. Zbârnâitul fu retezat într-o clipă și doctorul reveni-n încăpere. „În momentu-ăsta tot Bucureștiul e scufundat în

întuneric. Dacă trece un avion pe deasupra, nu bagă de seamă că a trecut peste capitala unei țări europene. Vorba bancului: dac-ar mai fi și puțină mâncare, ar fi ca pe vremea războiului. Apropo, știi de ce românii sunt cei mai religioși oameni din lume? Fiindcă postesc toată ziua, seara aprind lumânări și duminica merg la slujbă... adică la serviciu, înțelegi...”

Dar nu m-am grăbit să-nțeleg, pentru că Herman a prins chiar atunci să se foiască-n pat, apoi s-a ridicat încet în capul oaselor. Medicul s-a repezit să-l sprijine, și mai ales să se asigure că electrozii lipiți pe pielea lui, și ale căror fire multicolore ieșeau de sub poala pijamalei ca să pătrundă-n conducta cenușie, nu i se desprinseseră în timpul somnului. Coloana vertebrală a omului durerii se frânsese-n unghi drept între umeri, așa că ochii-i priveau întotdeauna drept în podea. Fața lui, odată atât de frumoasă, luminată de ochii intens albaștri, era acum a unui bătrân boschetar, nebărbierit și încercănat, cu gura amară. A rămas multă vreme pe marginea patului, cu capul proptit în palme, ținându-l ca pe un lucru greu și prețios care n-ar face parte din corpul său, ca pe-un potir de aur plin cu un sânge sfânt. Medicul își aruncase o mână peste umerii lui Herman și atârna de el ca o mare aripă albă. Am avut iarăși sentimentul că suntem adânc sub pământ, grupați într-o scenă alegorică de neînțeles. Și-atunci am auzit chemarea. Nu era vocea lui Herman, deși el mișcase buzele, neluându-și privirile din mozaicul rece al podelei. Nu era o voce de om. Era glasul pe care l-a auzit Zaharia, dormind în templu, când, din miezul minții lui, a fost chemat pe nume, de parcă cineva aruncase o pietricică-ntr-un bazin întunecat. Și deodată o undă de aur, fără vocale și fără consoane, fără timbrul vreunui laringe, fără bășici minuscule de salivă strivite-ntr-o limbă și cerul gurii. Nu un zgomot, nu un sunet, ci un concept pur, luminos, triumfător, pornind din centrul minții și zguduind universul. M-am auzit

chemat pe nume cu o șoaptă picurată în creier: Mircea. Tâmplă lipită de tâmplă, Herman și medicul mă priveau acum cu ochi identici, imposibil de albaștri. Nu auzeam nimic, și totuși cuvintele, lipsite de sintaxă și de morfologie, îmi luminau, val după val, înțelegerea. Fii gata, înțelegeam. Timpul s-a apropiat, înțelegeam. Victor e la porți și răcnetul său este unul de fiară. Victor, omorătorul. Păianjenul ce veșnic, veșnic, veșnic înfășoară-n mătase fluturele alb și-l târăște apoi, viu și cu ochii în flăcări, în gaura lui de infern. „Iată-mă, Doamne“, am șoptit și eu, dar clipa trecuse și vizita la bolnav se terminase, și Herman mă privea acum cu ochi tulburi, fără să dea vreun semn de recunoaștere. Apoi s-a trântit pe-o parte în pat și a început să geamă cu capul în palme. „Să nu-l obosim“, mi-a spus doctorul, privind-mă fără echivoc. Am luat-o înapoi pe nesfârșitul coridor, m-am rătăcit printre saloanele cu bolnavi și, când am ieșit pe ușa spitalului, un frig înspăimântător m-a copleșit. Viscolea. Era încă-ntuneric, dar în zare se întindea, între blocurile de var și cenușă, o dungă portocalie. Venea dimineața.

„**A**i auzit, mamă, ce se-ntâmplă? Fii atent, mamă dragă, să nu cumva să ieși afară zilele astea, că e jale cu J mare! Am văzut la televizor cu ochii mei. Nebunu' a strâns lumea la miting, o mare de oameni cu steaguri și lozinci, pe frigu-ăsta... de parcă nu-nțepenește lumea destul pe la cozi... Noroc că a stat zăpada și-a ieșit soarele... Și-a-nceput, dragă, să dea uite-așa din mână și să zică răgușit nu știu ce, de-ale lui, că e bine, că o să fie bine, și tot vorbea el așa, când s-a-ntâmpat ceva, oamenii a-nceput să strige, da' nu « Ceaușescu PCR » sau « Ceaușescu și poporu' », ca înainte. Nu, strigau și se mișcau, se agitau, parc-am auzit și niște bubuituri... Și să vezi că ăl bătrân a rămas cu gura căscată și-i fugeau ochii, așa, spre mulțime. Nu știa ce se-ntâmplă. A-nceput să bată-n microfon cu degetu'... Alo, alo, zicea... A venit unul și i-a zis ceva la ureche, da' el parcă era dus pe altă lume... Și să vezi ce-a-nceput să zică dup-aia, că-mi venea nu știu ce să-i fac. Cât sunt io de fricoasă, am început să țip la el, acolo-n televizoru' lui, l-am făcut în toate felurile. Auzi, nenorocitu', cu ce mai vrea să ne scoată ochii: că mai dă o sută de lei la salar, nu știu cât la indemnizație... Da' că n-are lumea ce mânca, la asta nu se gândește, bată-l Dumnezeu să-l bată de tâmpit, și el, și Leana! Că așa ceva nu s-a mai pomenit în țara românească, să moară lumea de foame, să n-ai tu ce să pui la copii pe masă...

Și să vezi, dragă, a-nceput lumea să-l huiduie fără frică, auzeam bine cum striga ca la fotbal: Huooooo! Huoooo! Cre' că auzea și el, că deodată s-a schimbat așa la față, i s-a arătat bătrânețea-n ochii ăia capii ai lui, a mai venit unu' și i-a spus să plece, da' lui tot nu-i venea să creadă... El crede că lumea-l iubește, ticălosul... Să-l vezi cum stătea acolo și se uita, un moș nenorocit cu căciulă de oaie... că te și-ntrebi cum a prostit cizmaru-ăsta atâta lume, cum a băgat el frica-n atâția oameni... Până la urmă a plecat și au tăiat brusc emisiunea de parcă ar fi avut, cum era înainte, « defecțiune tehnică ». Că la-nceput televizoru' nu mergea cine știe ce, programu' era scurt și într-o zi (marți, mi se pare) era și pauză. Și mai tot timpul se-ntreținea emisiunile și apărea pe ecran cuvintele-astea: defecțiune tehnică. Mai ții minte televizoru' nostru ăla vechi, Rubin 102? Avea ecranu' cât o felicitare de Anul Nou. La ăla ne uitam. Atunci aveai ce vedea, era varietăți, cu Căciulescu, cu Puiu Călinescu, era cântărețe de muzică ușoară ca lumea, serioase, Pompilia Stoian, Doina Badea de-a murit la cutremur... Și nu era, dragă, numai cu partidu', cu patria și cu Ceaușescu ca acum. Cam pe când s-a trecut la emisiuni color a-nceput și porcăria, că zicea atunci, la-nceput, « parțial color », și ieșise un banc, că e parțial color fiindcă Tovarășu' și Leana sunt color, și tot restu' alb-negru... De-atunci s-au prostit cu toții. Înainte mai râdea lumea, se mai distra, acum nimic. Mircișor, mi-a zis doamna Rădăuceanu să nu ieșim în seara asta, că e revoluție. Vine câte unu' dinspre centru și zice că e prăpăd. Au umplut oamenii străzile și strigă contra lui Ceaușescu. Doamne, cât curaj trebuie să aibă... Doamne-fereste, să nu pună nebunu' armata pe ei, vai de bieții tineri... că ăsta e-n stare de orice. Cică Leana ar fi zis să radă Timișoara de pe fața pământului, cu avioanele... cu bombe... E-n stare, hoășca bătrână. Că numai ea e de vină pentru tot, ea cu prostia din capu' ei. « Mamă iubitoare, savant de renume mondial »... Mai multă

carte am io decât ea, olteancă rea și proastă! Măcar Gheorghiu-Dej era moldovean, mai moale, mai așezat, da' de când au venit oltenii-ăștia doi n-a mai fost chip de trăit. E drept că la-nceput a fost bine, era de toate. Da' dup-aia li s-a suit la cap, că ei sunt cine știe ce os domnesc și noi toțiăștilalți slugile lor. Că cică dormea nea Nicu și Leana în patu' lor și deodată Leana începe să vorbească prin somn: « Maiestate... maiestate! » Și nea Nicu se bucură că Leana-i zice așa, da' ea bâiguie mai departe: « Mai e state pe unde n-am fost? » Și dup-aia începe el să vorbească prin somn: « Ledi, ledi... » Și Leanei îi crește pipota că bărbată-su îi spune lady. Da' el zice mai departe: « Ledi... le dibuim noi... » Că așa și era, umbla așa ca nebunu' pe la toți negrii din Africa, doar-doar i-or da ceva din bogățiile lor. Numai că ăia era canibali cu toții. Cum murea un șef de stat, ăla care venea după el îi mânca ficatu', ca să-i moștenească puterile, cică. Îi arăta și la teleenciclopedia: goi cum i-a făcut maică-sa, doar cu niște frunze în față. ăia oameni fericiți: nu le trebuie haine, nu le trebuie nimic. Mâncarea în pom, toată noaptea cântat și dansat... Trai neneacă! Ții minte că-ți citeam când erai mic din *Insula Tombuktu*, cu sălbaticii ăia. Ei, cuăștia avea Tovarășu' ce-avea. Tot mai aducea câte unu' la București și scotea lumea pe traseu să strige: « Ceaușescu, Bokassa! » Și ce-a câștigat până la urmă? Praful de pe tobă. L-a luat regina Angliei și l-a plimbat în caleașcă. Cu asta s-a ales, parcă nu putea să pună Andruță caila la căruță, în Scorniceștii lui, și să-l plimbe cât vrea dacă are poftă de plimbare. Li s-a suit la cap, a-nceput să creadă că e și el ca Ștefan cel Mare, ca Mihai Viteazu', vreun voievod sau domnitor... Și-a făcut și palat — Casa Poporului (cică acolo și lanțul cu care tragi apa la closet e de aur), și buzdugan cu care apare în toate pozele... Și-a pierdut mințile la bătrânețe. Dă-l naibii, să-și pună și coarne dacă vrea, și pene-n fund, numai să trăim și noi pe lângă ei,

de ce ei să aibă toate bunătățile și noi să răbdăm ? Ei să trăiască ca regii și noi să murim de frig în casă (cică « mai puneți un pulovăr pe voi » — ticălosul!) și să luăm salamu' pe cartelă... Și ce salam... ce-or băga-n el, soia, naiba știe, că cică-n parizer pune hârtie igienică tocată... Vai de lume... Vai și-amar de noi, că nu se mai poate trăi. Dacă stai să-i ascuți, totul e nemaipomenit, la noi e cel mai bine, ei se gândește toată ziua doar la fericirea poporului... e comuniiiiiism, e egalitaaaaate... Adică io sunt egală cu coana Leana, umblu și io în blană de leopard, mănânc și io ananași și icre negre, umblu și io prin toată lumea ca ea! Ce-am știut io toată viața ? Tântava și Bucureștiul. Și de două ori în alte părți: Oradia și Govora, și-atât. Nu zic că de ce n-am fost și io în străinătate, că nu umblă nici pe-acolo câinii cu covrigi în coadă. Unde să mergi ? Măcar să-mi cunosc eu țara mea. Dar tare-am vrut, Mircea, să merg și io' o dată cu avionul, să zbor și eu printre nori. Înainte puteai să iei avionul de la Băneasa, erau niște zboruri de plăcere: te plimba o oră-două deasupra orașului și te lăsa jos. Toată viața am vrut să zbor și eu o dată cu unul dintre ele... Da' de unde bani ? Trei pe-un salariu, și mobila pe reciproc, rate și iar rate... Și vă trebuia și vouă haine, că ieșeați în lume, tu la școală, tata la ziar... Io puteam să stau cu trei zdrențe pe mine, dar măcar tata să arate bine, să fie la fel ca colegii lui. Un lucru nu mi-a plăcut la el, că-ntr-o vreme începuse să-și ia și el Snagov în pachete de-alea roșii, de două lei. M-am înfipt atunci rău în el. Bine, mă, vezi că eu m-am delăsat de tot ca s-avem ce pune-n gură, și tu te-ai boierit ? Păi tu te compari cu Matei și cu Verendeanu, care stă toată ziua la coniac, care au mașini, că, vorba aia, nu cățel, nu purcel, și nevestele lor lucrează, nu ca mine, toată ziua de fundu' lu-ăsta mic... A lăsat-o mai moale, a dat-o iar pe Carpați, da-i mai găseam din când în când câte-un pachet de Snagov ascuns prin geantă...“

Mama are cearcăne adânci sub ochii căprui, mult mai deschiși la culoare ca ai tatei. Când mi-o amintesc tânără, mi se strânge inima. Universul îmbătrânește, se smochinește și trebuie să treacă, dar nu pot accepta ca mama să-imbătrânească, e prea nedrept, prea prostesc. Simte și ea sadismul ăsta astral, timpul în ireversibilă dilatare despărțind oamenii, întunecând fotografiile, distrugând dragostea și viața și tinerețea și speranța, și mai ales îndepărtându-ne de noi înșine, înstrăinând-o pe ea de Maria, fata din geana de lumină a zorilor ei, ca și când noi toți, cei sortiți să-i judecăm o dată pe îngerii, am trăi aici, pe pământ, o tragică metamorfoză inversată: din leneșe lepidoptere navigând peste mări de iridiu în pragul tinereții noastre, ne schimbăm în omizi, în râme, în viermi orbi, în miriapozi și în scolopendre, supurând bale neputincioase din pielea noastră bătrână, învinsă, din mia de răni de pe trupul nostru dezgustător. Fluturi cu ochi de copil pe aripile colosale, ne-amestecăm zborul cu norii și cu Dumnezeuirea, până ce deodată aripile ne iau foc în aer, se cangrenează de frecarea cu lucrurile, și din toate rămâne trupul târându-se pe pământ, ducându-și cu greu sutele de segmente pline de ouă sedefii, corpusculii chinuitori ai amintirii. O tenie ca un film cu sute și mii de cadre, tot mai întunecat-sepia, cu tot mai multe zgârieturi pe măsură ce se-ndepărtează de scolexul cu ventuze și cângi ce ne ține, încă, ancorați de realitate. În poza ei din tinerețe, cu zimți ca de timbru pe margini, cu emulsia îngălbenită și plesnită la un colț, mama e orbitor de tânără și de frumoasă. Stă dreaptă și zâmbitoare, cu ironie și îndrăzneală în priviri, în curtea casei din Silistra. Pantofii ei cumiți apasă iarba crescută, cu floricele minuscule, printre pietrele cubice cu care e pavată curtea. Trupul tânăr, în bluză și fustă, e suplu, curat și feciorelnic, și la fel sunt buzele ei minunate arcuite, fața subțire și ochii căprui luminosi, singurii care n-au îmbătrânit pe fața mamei mele care acum stă în bucătărie,

privește mușamaua hipnotic și-mi povestește. Pe-atunci, până și-n poza asta ștearsă se vede, din umeri îi creșteau un milion de brațe de aur. Purta peste buclele castanii o diademă bătută-ntr-un milion de briliante, fiecare un univers cu miliarde de galaxii. Acum sorii s-au stins, brațele s-au uscat și mama e o femeie în vârstă.

„Când au venit comuniștii, noi eram tineri, ce știam noi? Pentru alde noi, ăștia de la țară, munciți ca vai de lume, era o schimbare bună. Că nici cu boierii n-o scoteai la capăt. Sau cu patronii: munceai până-ți scuipei plămâni din zori până-n noapte. N-am fost și eu ucenică? Și-au venit ăștia și ne-au spus: gata, de-acuma voi sunteți stăpânii. O să terminăm cu regii, cu popii, cu boierii, o să fim toți egali și-o să muncim cu spor. Au ieșit și filmele alea, tare frumoase erau, dragă, *Răsună valea*, *Dragoste la zero grade* cu Iurie Darie tânăr... (Ce-o fi și-n sufletul actorilor ăstora când se văd acum în filme de demult, tineri și frumoși?) Și toate filmele astea ne-ndemnau să muncim cu veselie, că munceam de-acum pentru noi. Și ne băgau toată ziua-n ședințe unde ne tocau la cap, de parcă ne păsa nouă de ce ziceau ei. Noi ne știam oameni mici, lăsam pe alții să-și bată capu' cu politica. Noi, fetele, ca fetele, aveam în cap doar filme, băieți... Aia vorbeau la masa roșie, noi le făceam ochi dulci... Cum zicea unchiu' Ștefan că spusesese un propagandist d-ăsta la țară, la o ședință (zic și eu ca el, acum, pe românește): «Tovarăși, pân-acum toți s-au căcat în capu' nostru. Acum avem și noi gură!» Și, ha, ha, ha, cam așa și era, că dacă era să luăm vreuna cuvântul, dintre noi, muncitoarele, ne scriau ei pe-o hârtie ce trebuia să spunem. Altfel, munca era ca la patron, ba și mai rău, că acum trebuia să depășim planul, eram angajați în întreceri, cea mai bună țesătoare, cel mai bun strungar... Și era după război, foamete, nenorocire. Frumos era doar când ieșeam la defilare, mai ales de 1 Mai

și 7 Noiembrie, cu steaguri roșii, cu secera și ciocanu'. Cântam *Internaționala*, fluturam din stegulețe, aveam și niște flori de hârtie... Ajungeam până la tribuna oficială unde erau conducătorii, generalii... Cânta fanfara, era foarte frumos în anii când nu ploua. De vreo două ori l-am văzut și pe tovarășu' Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu pardesiu gri, pălărie gri, ne făcea cu mâna... Și lângă el era unu' chel ca-n palmă, caraghios, tovarășu' Chivu Stoica. În rest, nu știam decât drumu' de la Donca Simo până unde stăteam, cu lelica Vasilica, la Sfântu Gheorghe (tramvaiul trecea pe atunci prin fața Universității și de-acolo mergeam pe jos), și până la cinema Înfrățirea-ntre popoare, unde se dădea filmele alea rusești de război, care nu-mi plăceau, dar și unele comice. Ce-am mai râs la *Toată lumea râde, cântă și dansează*, când s-a trezit porcu' beat, pe tavă, cu măru-n gură... E, asta era viața mea. Nu știam alta, și eram tinere. Ce ne păsa? Ne spălam pe cap în albie și ieșeam afară cu părul ud, fără nimic pe cap, iarna, în viscol. Și abia dacă ne puneam un dres subțire pe sub fustă... Nu-mi băteam io capul cu partidu', cu politica. Da' după ce m-am cununat cu tata, el îmi mai explica, el a crezut, săracu', tot ce i-au băgat în cap ăștia. Scria la gazeta de perete, la ITB, era și ceva pe la sindicat... Cum ne-am cunoscut, mi-a arătat carnetul lui roșu de UTM-ist (vorbea încă pe bănățeana lui: « Uite, io mi-s utemist »...), cu o poză caraghioasă, țin minte, de am izbucnit în râs: avea un basc pe cap tras până la sprâncene, ca tractoriștii. N-avea nici douășdoi de ani... În primele noastre luni de stat împreună, țin minte, io făceam mâncare și el stătea pe scaun, cu picioarele ridicate lângă fund, pe marginea scaunului, și tot povestea de la ședințele lor, cu Uniunea Sovietică, unde chipurile curgea lapte și miere (las' că-i știam io pe ruși, ce le poate pielea), cu Partidul Muncitoresc, cu reacționarii, cu popii... Cu imperialiștii americani...

Îmi citea din ziare, mai târziu îmi citea și articolele lui din *Steagul roșu*, că l-au luat dup-aia la ziar. Eu doar ziceam câte-un « da? », « aha! » sau « adică cum? », ca să vadă că sunt atentă, da' de fapt mă gândeam la ale mele: ce să mai gătesc, când să spăl rufele... Acum, Dumnezeu știe ce-o să mai fie. L-or da jos, nu l-or da? Parcă nu-mi vine să cred. Mi-e să nu pună armata pe ei, săracii copii. Am fost în camera din față și-am deschis geamu', și parcă se-aude ceva dinspre centru, un fel de vuiet, mi s-a părut c-aud și împușcături. Doamne, ferește-ne! Și dac-o să-l dea jos p-ăsta, să zicem, ce-o să fie? O să fie mai bine? Aiurea! Cine știe ce ticălos o să mai pună. Ce mi-e Tanda, ce mi-e Manda? Numai să mai dea și mâncare la lume, colo, în rest, facă toți ce-or vrea. Că acuma n-o să mai aibă nici unul pretexte de-astea, că să ne plătim datoriile externe, că cică s-au plătit. Cel puțin așa se laudă ăl bătrân. Câte vagoane de brânză și de carne am dat noi la ruși și la toată lumea anii-ăștia! Atâți bani să am eu... Am auzit c-o să-l pună pe Nicușor, ăsta măcar o să ne vândă cu totul, și pieile de pe noi, și ciolanele, că altceva nu mai e de vândut. Un derbedeu, vorbește lumea că se-nhaită cu toate vagaboandele, c-o ține numai într-un chef. Ce vrei, prințișor, băiat de bani gata... Să pună și pe Ăl-din-baltă, Doamne iartă-mă, numai s-o ducem și noi mai bine. Că nici Ceaușescu n-o trăi cât lumea, chiar dacă nu-l dă acum jos. Dac-a ajuns și tata să-l înjure... Ții minte ce bucuros a fost el atunci, în '65, când au anunțat la televizor că după Dej o să vină tovarășu' Nicolae Ceaușescu. « Foarte bine, zicea el, e tânăr, 45 de ani, o să fie bine! » Și a fost, dragă, de ce să nu spui, a fost cât ai fost tu în școală, începuse lumea s-o ducă bine. Da' a-mbătrânit, s-a ramolit, i s-a suit scorpia în cap și-a-nceput cu ideile lui tâmpite, cu plata datoriilor, cu Casa Poporului, cu ce deștepți sunt ei doi, că nu le-a mai ajuns nimeni cu prăjina

la nas. Acum tata, săracu' de el, se-nroșește așa la față când aude de ei, de mi se face frică să nu dea-n apoplexie. Tot îi zic, Costele, Costele, mai încet că ne-aud vecinii. « Lasă să m-audă », răcnește, « că ăsta nu mai e nici comunism, nici socialism, nu mai e nimic ! Au pus mâna, clanul lor nenorocit, pe toată țara asta. Au trădat idealurile nobile ale socialismului ! » Și dă-i, și-njură, știi tu cum face tata când rămâne fără țigări sau când calcă-ntr-o pioneză : paștele mă-sii de hoți ! de dictatori ! de fașciști ! Noroc că nici vecinii nu-s tocmai breji, chiar și militarul de sub noi mai zbiară câteodată când îl aude cu « popoarili » și cu « pretenii », la televizor. Tata zice mereu că comunismul e bun, da' că Șefu' n-a știut să-l aplice cum trebuie. Uite, zice, Gorbaciov, băiat deștept, încearcă să mai facă ceva, să-i mai dea jos pe dictatorii ce se puseseră peste tot în fruntea bucatelor. Nenorocirea e că țările alea au luat-o apoi spre capitalism, s-au depărtat cu totul de idealul omenirii, de viitorul nostru de aur. Viitorul de aoleu, mai bine zis, cum zic ăia mai glumeți dacă-i întrebi dacă veregheta lor e de aur : e de aoleu ... Eh, ce să mai vorbim ... cât îl vezi tu de om liniștit, de zici că nu-i cu tine-n cameră nici-odată, tata e tare chinuit de ce se-ntâmplă. I-e frică și lui să nu fie, ferească Sfântul, ca-n Ungaria, în '56, când i-au spânzurat de stâlpii electrici pe activiști și securiști ... Măcar că el a fost doar cu ziaru' lui, cu agricultura ... da' cine mai poate ști ? Dacă vine vreo revoluție, te pomenești că-i trăsnește vreunui prin cap : ia să-i împușcăm noi pe toți membrii de partid. Că și la noi, la Tântava, s-a-ntâmpat așa, după război, când au venit cu colectivizarea. Ce, erau de capul lor ? Care n-a vrut să dea pământurile, i-a bătut de i-a lăsat schilozi. Dup-aia, oricum, a luat caii la toată lumea și i-a împușcat pe șanț. I-au luat și lu' tătica. El n-avea pământ de dat, da' avea doi cai frumoși, murgi,

și-o căruță nouă. A rămas cu căruța în hambar, te jucai tu în ea toată ziua, când erai mic...“

Mama tace. Când vine vorba de Tântava, vorbele ei prind să fermenteze ca laptele bătut. Fără să-și dea seama, se-ntoarce la graiul ei, la inflexiunile lui naive, la dezacordurile lui caraghioase. Toată spoiala anilor bucureșteni se topește ca glazura roșie de pe o pastilă de B complex, vopsindu-i buzele și cerul gurii, schimbându-i expresia și gesturile. E iar țărăncuța cu coade lungi de la coada vacii, copila care cânta în încăperea strâmtă a școlii sătești: „Hai să zicem una, una este luna. Hai să zicem una, să se facă două. Două mâini copilul are, una este luna...“ Vorbele devin mai rare și mai legănate, până ce i se opresc cu totul în gură, ca o piatră rotundă în levitație între limbă și cerul gurii, într-o clipă de grație în care spațiul se schimbă în timp și dispăre, iar apoi încep să curgă invers, către laringe, coarde vocale și trahee. Cuvintele spuse invers, ca o stranie melodie, pătrund în plămâni, se ramifică-n tubușoare gofrate tot mai înguste, intră-n alveole și se dizolvă în sânge, și atunci părul de pe brațele mamei se zbârlește și ochii i se umezesc, și-n pupilele brusc lărgite și peste irișii căprui se-ntinde deodată imaginea unei case de țară cu un păr plin de pere mălăiețe în curte, cu un câine pe lanț și mulți gutui, și mulți corcoduși, și un cuptor de lut cu geamul cât palma. Mama-i atunci toată numai Tântava, locul de pe pământ în care se visează, noapte de noapte, și a cărui limbă o va vorbi până la moarte.

Mergem amândoi în camera din față, străbătând casa scufundată în întuneric. Tata e la televizor, acoperit de alge și madrepori, cu părul lui odată albastru de negru, acum complet cărunt, fluturându-i în curenții din cameră. Pești cenușii, translucizi, înoată lent în apa tulbure, trăgând după ei o dâră de excremente. Milieuri și tișlaifăre plutesc răsucite deasupra mesei, scaunele se clatină, încrustate cu cuiburi de scoici. Abia ne târâm picioarele în nisipul gros de pe podea, plin de viermi și

de bucăți informe de fier ruginit. Ne-mpingem ușor și ne-nălțăm în apa gelatinoasă, înotăm între podea și tavan, cu hainele când lipite de trup, când înfoiate ca niște clopote de meduze, pătrundem în holișor prin ușa putredă, ce se sfărâmă în mii de așchii, și ajungem în camera mea, în fața triplei ferestre ce dă în Ștefan cel Mare. Înotăm lent în lumina verzuie-a amurgului, printre foile manuscrisului meu, plutind acum, răsucite, cu scrisul șters de ape, prin toată camera, și ieșim, prin geamul deschis din partea dreaptă, deasupra orașului scufundat. Vâslim lent din mâini peste cupolele de aramă, ne răsucim sub covorul de stele, care, știm acum, e doar scânteierea valurilor de deasupra. Apoi clădirile colosale, cu coloane și capiteluri, ministerele și hotelurile, universitățile și magazinele, înțesate de poporul lor de statui, locuite de crabi și vizitate de bancuri de pești, încep să se dizolve ca nisipul. Se prăbușesc ca Babilonul și Alexandria, ca Urukul și Avalonul, până ce piatră pe piatră nu mai rămâne din ele. Înotând înaintea mea, cu rochia ei ieftină fluturând peste dunele de nisip, printre hamsii și baracude, mama întoarce capul spre mine, mă privește cu ochii ei mari de focă și-mi face semn s-o urmez. Din două lovituri puternice ale brațelor se ridică la verticală și se repede deodată, cu o viteză tot mai nebunească, spre cercul de aur topit, pâlpâitor, de deasupra. Curând se pierde într-o suprafirească lumină.

Mircișor se afla în pragul camerei lui, scădat în lumină de lună. Prin ușa dată acum de perete vedea petele de sânge, negre ca smoala, de pe pereți, formând hărți cu fiorduri, peninsule și ostroave ale unui continent infernal. Și fiecare peninsulă, dac-o priveai mai bine, avea alte peninsule mici crescute din ea, și fiecare din ele avea altele și mai mici, și-așa mai departe, la nesfârșit. Cât frig putea veni prin porii pereților de beton! Câtă nebulie puteau cuprinde ochii vii ai păpușilor cu cap de carton smălțuit, cine știe cum evadate din lada lor și risipite prin colțuri! Păianjenul nu se vedea, dar într-un fel era pretutindeni, dizolvat în umbra marelui cavou. Îi puteai miroși subțiorile celor opt sau optzeci de mii de picioare, îți pătrundea în plămâni puful lui negru, otrăvitor. Tăcerea era înmărmuritoare. Tălpițele goale ale copilului în pijamaua cu elefănței stăteau lipite atât de strâns de cimentul rece de pe holișor, de parcă ar fi fost niște ventuze, iar el ar fi atârnat de tavan cu capul în jos. Lumina lunii era clară, albastră, vezicantă, o simte pe obrazul drept ca pe-un șuvoi de spirt medicinal, dar mirosea ciudat, slab, a migdale. Copilul pătrundea în propriul său mormânt, în cenotaful singuratic al minții sale. Până la patul lipit de perete nu erau decât trei pași, dar așa cum sunt doar câțiva centimetri de oțel între tine și comoara din seif. Niciodată nu i-ar fi putut străbate. Se-nchipuise de-atâtea ori întins pe

patul tare din camera lui, o păpușă de carne rece. Copil mort, acoperit de crini albi, cu miezul cleios. Polenul plouând peste el, peste ochii lui larg deschiși, peste buzele albe ca hârtia, peste unghiuțele albăstrii încleștate-n cearșaf. Aripă livide ieșindu-i de sub trup și atârând pe podea în zdrențe și găuri. Să fii mort, să nu mai simți nimic niciodată.

Înainte până-n mijlocul camerei, pe preșul multicolor ziua, alcătuit din benzi întunecate, mai gri sau mai negre în timpul nopții. Păpușile încercau să-l muște de glezne cu dinții lor ca de pești abisali, iar Ciacanică scoase un țipăt de agonie când talpa copilului îl călcă din greșală pe piept. Băiatul îl ridică de pe podea și-l strânse la piept, căci era, până la urmă, singurul lui aliat. Împreună le era mai ușor să coboare în canalele de dedesubt. Mircișor își vâră mâna în gaura dintre picioarele lui Ciacanică, acolo unde fetița cea rea îi făcuse o rană adâncă, după ce, poate, îi tăiasse mai întâi cocoșelul cu foarfeca, și acum îl mânuiă ca pe o marionetă îmbrăcată toată pe degetele lui. Arătătorul îi pătrundea-n cap, simțindu-i acolo creierul umed, iar degetul gros și mijlociu îi intrau lui Ciacanică pe brațe, și acum el făcea tot ce voia băiatul. Dar toate fetițele și toate femeile aveau o gaură-ntr-o picioare, care era păsărica lor. Poate de-asta nu și-o arătau niciodată (și nici nu era voie să vorbești despre ea), poate de teamă să nu-și vâre cineva mâna-n ele, pe-acolo, până la cot, și să-nceapă să le mânuiască, să le miște mâinile și să le-ntoarcă și capetele în toate părțile ca la niște păpuși foarte mari. Căci dacă ești mânuit trebuie că ți-e foarte frică, pentru că nu mai trăiești tu, ci altul trăiește în tine și face cu tine ce vrea el. Și tu simți și vezi totul, dar n-ai nici o putere, cum trebuie să fie groaznic să fii prins într-o pânză groasă de păianjen și să vezi cum vine păianjenul să te sugă, și tu să nu poți face nimic decât să te uiți la el... Poate că femeile trăiau mereu cu frica asta, să nu le intre vreun șarpe în păsărică, sau bărbații lor, noaptea,

când ele dorm, să nu bage mâna-n ele și să-nceapă să le miște încetișor ... Iar dacă unele au un copil în burtă, nu se poate să nu se teamă că prin gaura aia cineva ar putea să li-l fure, să-l scoată de-acolo când el e încă mic cât un omuleț de plastic și să-l facă copilul lui ...

Pe peretele din dreapta era un loc pe care băiatul îl observase de mult, pentru că acolo ciupercuțele de pe pereți, înșirate în benzi monotone, mucegăite, până la tavan, nu se potriveau. Era o linie unde câte-o jumătate de pălărie cădea ceva mai jos decât cealaltă jumătate, și asta nu se vedea de la-nceput, dar Mircișor n-avea, în multe după-amieze, nimic altceva de făcut decât să urmărească cu degetul contururile petelor de sânge și să se uite la pereții ce-i apăreau ochilor lui tineri la o rezoluție aproape infinită, încât broboanele de vopsea verde-nchis nu doar că se vedeau perfect limpede, dar în fiecare zgrunțură copilul vedea cavități buretoase, cu pereții extrem de neregulați, de care stăteau lipiți cârduri de acarieni cu corp gălbui-translucid, cu peri lungi și piese bucale de gelatină, cu un fel de cioturi ca de mutilați în loc de labe și cu grămezi de ouă vizibile prin grosimea inelată a pântecelui, cu pori deschiși în pielea lor de sticlă moale, căptușiți cu celule într-un peristaltism continuu, ale căror nuclee roșietice conțineau pachetele unsuroase ale cromozomilor, formate din șiruri de ADN — cât îl distrau pe copil spiralele lor ca de hârtie —, alcătuite la rândul lor din baze purinice și pirimidinice în continuă alternare ... Urma o prăpastie uriașă, pe care privirea ageră a lui Mircișor o străbătea într-o clipă, și-apoi se zăreau giganticele structuri nucleare, ca niște stele pântecoase, înconjurate de norul statistic al electronilor, pe care nu era greu să-i vezi pe fiecare-n parte, căci, fiind identici, toți erau de fapt unul singur. Ochiul pătrundea între neutrino și quarkuri, distingea amuzat între narq, parq și larq, între culori și savori, ca apoi o nouă râpă neagră să se-ntindă și-acolo, în

fundul lumilor, distincte ca un zid din lingouri de aur, la scara Planck, să se zărească granulele de spațiu și perlele de timp pe care nici cea mai ascuțită privire din lume, a embrionilor, a îngerilor și-a celor morți, nu le mai putea vreodată eviscera. Băiatul se smulgea atunci din concentrarea aceasta a privirii așa cum un țânțar își scoate acul din carne și se trezea iarăși în fața peretelui zugrăvit cu ciupercuțe, pe care se desena cu claritate o ușă, de înălțimea lui Mircișor și lată cât să-i treacă, fără efort, umerii înguști de băiețel. Acum știa bine ce e-n maștele vilei, deși nu era niciodată același lucru, dar la-nceput, când împinsese prima dată, cu amândouă palmele, ușița vag conturată pe perete, și pe care multă vreme n-o observase, îl străbătuse o-nfiorare funebră, fusese cuprins de un rău asemenea celui trăit cu câteva luni în urmă, când se trezeau toți trei, noaptea, la niște gemete și țipete care se auzeau înfundat și totuși din casă, de foarte aproape. Mama se trezea prima: „Costele, ce-i asta ? Ai auzit ?“ Și pân-la urmă se sculau toți, aprindeau lumina, Mircișor începea să scâncească... Tata se ridica și căuta în toată casa, cu ciocanul în mână, căci se temeau să nu fi intrat vreun hoț, să fure ceva. Dar nu era nimeni. Se culcau la loc și, tocmai când să ațipească, izbucnea iar un țipăt din acela, neomenesc și parcă totuși scos dintr-un gătlej de om, de femeie înspăimântată. Așa au dus-o vreo săptămână, speriați și nedormiți, până când tata, când era pe closet, și-a dat seama de unde venea sunetul. Era o dimineață rece, cu lumină limpede și crudă. Când ușa băii era deschisă, lumina, filtrată prin frunzele trandafirilor de la geam, pătrundea până-n baie, făcând să sclipească cele trei boluri de porțelan. „Vine de sub cadă, am auzit acum clar“, i-a zis tata mamei, care, în capotul ei liliachiu și din nou cu moațe-n cap, se uita la el nedumerită, în mirosul de caca ce cuprinsese toată casa. „Du-te și adu-mi dalta și ciocanu“. Tata făcuse sub cadă, muncind multă vreme, căci era ciment, o gaură ce se lărgea tot mai mult.

Toată sala de baie se umpluse de praf de ciment, pe care băiețelul călca bucuros, cu tălpile goale, și-l căra apoi pe preșuri și pe podea. Când gaura a fost largă cât un cap de om, tata a aprins un chibrit și l-a băgat înăuntru, ca să vadă dacă e ceva acolo. Și era, căci tata s-a tras brusc la o parte, smulgându-și mâna din gaură, și dintr-un deget îi curgea sânge. „Paștele și dumnezeii mă-tii!“, a urlat mai mult speriat decât furios, și-n clipa aia din gaură a țâșnit ceva ce i s-a părut copilului o flacăra portocalie. Era o pisică, mare și scheletică, sălbătică de foame, cu dinții rânjiți și ochii arzători. Căzuse prin aerisire, de vreo zece zile, în spațiul de sub cadă și nu mai reușise să iasă. Nu băuse apă și nu mâncase nimic în tot timpul-ăsta. S-a oprit, cu blana vâlvoi, urlând ca disperata, sub pat, unde i-a pus mama o farfuriuă cu lapte. A turnat lapte de vreo zece ori, căci pisica lingea totul într-o clipă, mârâind și rânjindu-și colții. Era intens portocalie, de te dureau ochii când o vedeai în lumină. Mereu, când era-n fața ușiței din peretele zugrăvit cu ciupercuțe, Mircișor se aștepta să țâșnească de acolo o astfel de fiară de foc, care să-l mistuie dintr-o dată, ca pe copiii obraznici care umblă la priză. Dar nu se-ntâmpla așa. Împingea ușița și se pomenea într-un loc rece și uscat ca un beci, cu toți pereții de ciment ordinar, zgrunțuros, pătați pe alocuri de păcură. Locul, complet gol, era bine luminat: un bec cu apărătoare în jurul lui, ca să nu fie furat, își împrăștia razele din tavan. Pe jos era același ciment grosolan, cu capete de fier ruginit ieșite din loc în loc, și totul era acoperit de un strat de moloz. Nici uși, nici ferestre, doar o scară de metal, cu balustradă, care cobora la subsolul vilei. Mircișor îl auzise pe tatăl lui că vila avea un subsol, dar crezuse că e garsoniera femeii bătrâne care locuia cu câteva trepte mai jos de palierul de la parter, într-un fel de groapă unde Mircea se mai juca, din când în când, cu băiețelii de seama lui. O dată se deschisese ușa și o bătrână îl chemase-năuntru, iar copilul se speriasse

foarte rău, pentru că acea cameră, cu o laviță acoperită de pături în fund, cu o masă pe care se afla veșnic un fier de călcat cu cărbuni, așezat cu vârful în sus, și cu o mașină de gătit într-o parte, era chiar camera în care locuise el în Silistra, nu semăna doar, ci era chiar aceea, până-ntr-acolo că de sub pat ieșea colțul cărțicei *Unchiul Stiopa milițianul*, din care-i citea mama de-atâtea ori când îl punea între perne „ca boierii“. Prin ușă venea un curent puternic, care-i ridicase copilului șuvițe de păr din cap, și aerul acela mirosea a oleandri până la leșin, a oleandri și a rântaș, mirosul casei magice, în formă de U, casa copilăriei lui din Silistra. Băiatul știuse că, dacă ar fi intrat acolo, s-ar fi făcut iarăși mic, de numai un anisor, dar că n-ar fi apărut nici mama, nici tatăl lui, ci ar fi rămas mereu în brațele acelei femei foarte, foarte bătrâne, care-și presăruse în urmă dinții, în adâncul de codru al vieții ei, ca să poată regăsi drumul îndărăt.

Dar nu acela era subsolul. Cobora, scări după scări după scări, treptele de fier, prea înalte pentru picioarele lui, până ajungea în sala mașinilor. Acolo erau mașinile care țeseau realitatea. Pe măsură ce lucrurile se toceau, ele țeseau repede, dintr-o materie subțire ca firele de păianjen, petice, înlocuitori, piese de schimb pentru ele. Mai întâi, formele erau iluzorii și străvezii, dar suite în lume, în aerul tare al caselor, străzilor, cerului albastru, ele se lipeau peste obiectele în veșnică diminuare și-ncet, încet deveneau opace, colorate și tari ca tabla, ca nisipul, ca pielea obrăjilor, ca puful de pe pieptul păsărilor. Când o frunză cădea din copac, mașinăriile acelea negre și unsuroase, cu o mulțime de roți dințate, pinioane, leviere, cruci de Malta și cremaliere, cu lentile holbate și pistoane subțiri ca degetul, o refăceau imediat, întâi ca un mugur verde la subțioara copacului, apoi ca o mânăuță zgârcită, în fine întinsă și străbătută de nervuri. Dacă zâmbetul se ștergea pe fața vânzătoarei de la centrul de pâine, mașinile-i fabricau repede altul, pe care Mircișor îl vedea sclipind în penumbra subsolului

înainte ca el să urce, suflat ca un fulg, de marile ventilatoare din podea, și să se aștearnă din nou pe fața și-n ochii femeii ce stătea între franzele și japoneze fierbinți, abia scoase din cuptor. Dacă o clădire era dărâmată, dacă dentistul scotea cuiva un dinte, dacă un bătrân scădea în înălțime, dacă o hăinuță-i rămânea lui Mircișor mică, imediat brațele-acelea mecanice le redesenau în aer cu gesturi precise, impersonale și magice, completându-le, compensându-le, ridicându-le și mângâindu-le cu tandrețea rece și eficientă a insectei ce-și plimbă delicat, în fălcile tăioase, pupele dintr-o odaie subterană în alta. Erau nenumărate astfel de mașini. Copilul se plimba printre ele așa cum mama lui, la Donca Simo, avusese grijă de opt războaie de țesut deodată, zburând de la unul la altul, legând ițele rupte, punând sculurile în suporturi, în lumina de lapte ce venea pe geamurile atelierului. Toate mașinile, observase el, își trăgeau substanța, materia aceea lipicioasă pe care-o țeseau în fire, dintr-un singur mare rezervor de cristal, o emisferă mai mare decât orice văzuse băiețelul până atunci în afară de bolta uriașă sub care era adăpostit cartierul Floreasca, scufundat într-o vară eternă. Copilul în pijama cu elefănței, cu tălpile goale, înainta pe mozaicul cald, printre mașinării de zece ori mai înalte ca el, ce făceau să vibreze tot spațiul acela vast și slab luminat. După un drum întortocheat, blocat mereu de înlănțuiri neașteptate între mașinării: curele de transmisie, benzi rulante și mai ales cabluri înfășurate, ca furtunul de la dușul lor, în spirale de metal, ajungea lângă marea cupolă transparentă în care fremăta substanța sidemie, curcubeeană, din care se plămădea lumea. Orașele, tramvaiele, oamenii, norii — totul, tot ce vedeai la suprafața pământului (Mircișor însuși putea privi cum fiecare strat descuamat din epiderma lui subțire era înlocuit imediat de un văl fantomatic de celule vii), ba chiar și mașinăriile însele, supuse și ele corodării în mediul toxic al timpului, și care se refăceau permanent, lustruindu-se și remodelându-se între ele —, totul era construit din

sideful acela gros ca mierea, tras în fire strălucitoare. Mult mai târziu avea să afle copilul că, totuși, existau două lucruri pe lume ce nu se puteau reface, pentru că, dintru-nceput, erau plămădite chiar din acel sidef: neuronii și spermatozoizii, agenții spațiului și cei ai timpului, îngerii animalii și vegetativi ai vieților noastre. Dacă îmbătrâneau și mureau, pe ei nu-i aștepta nici o înlocuire, nici o reparație, nici o proteză, nici o mântuire. Ținta lor era una singură, Dumnezeu sau ovulul mistic, unul și-același lucru, diferind doar prin calea aleasă către palatul etern, către regatul în care toți tânjim să ne-ntoarcem. Iar gloria lor era dizolvarea în acea distrugătoare lumină.

Ajuns la peretele de cristal, călduț la atingere, copilul mergea de-a lungul lui, privindu-și vaga reflectare în geamul curb până când, la capătul unui drum nesfârșit, ajungea-n zona din care porneau canalele. Erau trei canale, mai întâi înguste ca niște tobogane cu apă, apoi tot mai largi, care se curbau și ele după marea emisferă, pătrunzând sub plafon și descoperind astfel că bila de cristal era-ntreagă, perfect sferică, având însă o față ascunsă, coborând un sfert de kilometru sub pământ. Prin canale curgea o apă verde, ușoară, agitată, făcând mii de-ncrețiri ce luceau la lumina slabă ca niște mirifice flori de mină. Băiețelul își scotea pijamaua și rămânea gol, înduioșător de micuț și grațios în măreția de nespus a acelei săli. Încerca apa cu degetul, deși știa că e caldă de la contactul cu marea sferă, și-apoi încăleca jgheabul dulce ca interiorul scoicilor. Se lăsa să alunece, o dată cu apa, în spațiul necunoscut de dedesubt, spiră după spiră după spiră în jurul rezervorului minunat, privind stânca aspră pe care o avea la dreapta, încrustată cu filoane de jasp și de porfir, în care se săpau mici caverne pline de insecte transparente și oarbe.

Când alegea primul canal, cel mai îndepărtat de uriașa sferă de cuarț, se lăsa purtat de apa ce curgea într-o albie tot mai largă, până ce devenea un fluviu cețos, rostogolindu-se sub norii

incendiați ai unui asfințit etern. Înota fără efort în apa imaterială, gazoasă, pe care copilul putea s-o și respire, așa că nu de puține ori cobora sub fața valurilor ca să primească pe trupul gol lumina venită din adânc. Fiindcă sub pântecul și pulpele lui se-ntindea un vast oraș scufundat, iluminat feeric, cu fleșe și cupole de aramă, cu ouă de piatră înălțate peste fațadele îngălbenite. Scoțându-și iarăși capul din apă, scuturându-și perișorul încărcat de glicerină, băiatul înainta incredibil de repede prin apele fluviului, până ce ajungea, la un mal al său, la gura unui canal, prin tunelul căruia cobora o dată cu o ramură subțire și fragedă a marelui fluviu. Canalul era-ntortocheat și avea de-a lungul său câteva șiruri de cablu grosolan din care atârna, din loc în loc, câte un bec cu apărătoare de sârmă. După ore de plutire prin canalul cu pereți galbeni ca o rădăcină sinuoasă a lumii, Mircișor ajungea într-o piscină plină de abur, unde într-o lumină verde-întunecată înotau (dar mai ales stăteau, cu picioarele-n apă, pe bordura dreptunghiulară, într-un spațiu îngust, irespirabil, aproape de neșărit în aburul otrăvit) zeci de bărbați goi, scheletici, cu pielea veștejită și galbenă. Cei mai mulți aveau chelie și, pe corpurile bătrânicioase, urmele unor răni înspăimântătoare, cicatrice cusute cu sfoară de împachetat, hernii cât un cap de copil, testicule până la pământ, umflate de elefantiazis. Copilul se-nsăpăimânta de ochii lor triști, de ciaturile membrelor ce le lipseau, de apa sulfuroasă în care stăteau lipiți unii de alții, privind cu ochi largi în jur, de parcă s-ar fi așteptat, din clipă-n clipă, să fie-nșfăcați de insectele oarbe ce mișunau pe pereții piscinei. Grota se rezăvora ermetic după ce copilul pătrundea-n strâmtimea ei înțesată de oameni, și nu mai era nici o speranță, cum nici nu fusese vreodată: eoni după eoni aveau să rămână acolo, goi și suferinzi, așteptând în zadar ca apele să fie tulburate de un înger ce s-ar fi coborât din înalt ca să-i elibereze și să-i vindece. Și mereu se-ntâmpla astfel. Unul dintre bărbați se desprindea din aburul rotitor și

venea către el. Poate că-i și zâmbea, dar zâmbetul nu putea fi văzut pe fața tragic răsucită spre podea a omului schilodit, ai cărui ochi albaștri îl priveau pe sub sprâncene. Cu nespusă blândețe, îl scotea, ridicându-l de subțiori, din apă și-l lua apoi de mână ca să-l îndrume spre latura opusă tunelului prin care copilul sosise. Toți bărbații din sală ieșeau din apă, se ridicau și-i urmăreau cu privirea, și-i arătau unul altuia cu puținele degete rămase pe mâinile atinse de lepră, se dădeau la o parte din drumul lor cu un fel de mistică venerație, căci copilașului cu ochi negri pe fețișoara lividă îi datorau fericirea sălbatică de a trăi, fie și încărcăți de boli, plini de paraziți, mutilați și neputincioși, fie și în dubla, teribilă închisoare a unei piscine ermetice și-a unei și mai criptice pagini de manuscris.

Cel cu gâtul frânt ca de o labă grea de leu sau de înger îl purta pe copil către o ușa batantă, cu lemnăria vopsită în albăstrui, și se oprea în prag, dând drumul mânuței asudate. Băiețelul împingea ușa și ieșea sub un cer de toamnă. Era un spațiu îngust, între blocuri cenușii, un fel de curte interioară de asfalt. Pe-o latură avea un gard din prefabricate de beton, dincolo de care, printre salcâmi cu frunze rotunde, se zărea o imensă clădire de cărămidă, cu frontoane și foișoare ca de castel din basme. Moara Dâmbovița, se gândea copilul, bucuros că o recunoscuse, după cum, cu mirare și bucurie, i se limpezeau și celelalte lucruri din jurul său: groapa, podul de deasupra ei, tronul de metal pe postamentul său de ciment masiv, transformatorul acoperit de litere scrise cu cretă colorată și mai ales copiii care, la sosirea lui, se opriseră din jucat capra și se-ngrămădiseră bucuroși în jurul său. Erau toți acolo, erau Silvia și Iolanda, erau Lumpă și frati-su, Mirel, erau Vova și Paul Smirnoff, Dan Nebunul și Marțaganul. Era locul fermecat de la Scara Unu, învăluit în parfumul aspru al ficțiunii. Și mereu Mircișor, care acum știa cine e și ce vor copiii de la el, se urca pe tronul de fier ruginit și-ncepea să le spună o poveste, de data asta nu era despre *Viteazul în piele de tigru*,

nici cea despre *Cele unsprezece lebede*, nici povestea prințului Saltan din cartea de pe pervazul vilei din Floreasca. Era o poveste care le cuprindea însă pe toate, cum îi cuprindea acum și pe copii, cum te cuprinde somnul, făcându-i să uite de jocuri, de încăierări și de părinții lor care, în maieuri și capoate, fumau câte-o țigară în balcoanele de deasupra, uitându-se-n zare către turnurile Casei Scânteii, vizibile încă după șirul de plopi. Era povestea despre țara Tikitan.

În alte nopți, Mircișor alegea canalul din mijloc și aluneca de-a lungul lui, o dată cu apa ușoară și agitată, bălăcită de mânuțele lui până când se risipea într-o cascadă de stropi strâmbi și strălucitori, până ce ugerul greu al sferei de cristal se pierdea undeva deasupra. Îl mai vedea o vreme plutind peste răsucirile sinuoase ale canalului ca o planetă melancolică, pentru ca apoi copilul să se piardă-n întunecime. Luneca acum, cu o viteză înspăimântătoare, printr-un tunel cu pereții stacojii, de parc-ar fi fost alcătuiți din crusta de pe genunchii lui după ce cădea și se julea, și pe care și-o smulgea cu voluptate. Și apa devenea trespătă roșiatică, iar de la o vreme prin curenții ei lipicioși se zăreau, în transparență, globule roșii și globule albe, dâre de grăsimi și zaharuri, anticorpi cu pseudopode cercetătoare. După multe încolăcirii între pereții de carne vie și zgârci elastic, ajungea la un țarm tăcut, presărat cu mari schelete ale unor ființe imposibile. Copilul trecea printre ele uimit și plin de o bucurie întunecată. Știa că și-n corpușorul său se construiesc neîncetat oasele ce-l susțin, ca un coral interior pe care carnea informă se cățără tot mai sus către lumină. Își secretase țeasta, depunere cu depunere de calciu, nu altfel decât își plămădește melcul spirala sa de piatră asimptotică, pentru ca animalul moale al minții sale să locuiască acolo. Dar nu știa cum se plămădesc oasele fătului în pântecul mamei sale, nici nu putea face măcar un fir de păr din capul unui om. Cum ar fi putut biata sa trufie copilărească să înfrunte puterea Leviathanului? Înainta printre ruinatele

monumente organice, se odihnea pe vertebre la fel de înalte ca el, se ghemuia în orbite în care-ncăpea perfect, de parcă ar fi fost chiar ochiul lor, evaporat demult... Intra în grota unei stânci uriașe, cobora printre flori de malachit și arici de cuarț până în sala cea mare a unui mausoleu subteran. Era ca o catedrală scufundată, dar cu cât mai melancolică! Erau peste tot colosale monumente funerare, din piatră marmorată, verde și roșie, șlefuită până la luciul unei oglinzi. Erau coloane canelate, multe sfărâmate și prăbușite pe podeaua cu mozaic geometric, dulce și lustruită și ea, atât de vastă, încât îi vedeai curbura ce-o urma pe-a pământului. Pe uriașele sarcofage de porfir și granit erau statui translucide, sprijinind cruci de onix sau sfere de chihlimbar, urmărindu-l pe copil cu ochii lor orbi, cu buzele lor încrețite, încărcate de dispreț. Mari tablouri în rame baroce înfățișau schelete umane, cu fâșii de carne uscată încă agățate de ele, cu urme de păr zbârlit pe ceafa craniilor chele, ce asaltau femei rubiconde, goale și îngrozite, le trânteau pe paturi cu baldachin și, pe când le arătau triumfător clepsidra pe jumătate goală, le violau cu sălbăticie, tăbărând câte cinci sau șase pe una singură, ca o haită de lupi ce-a încolțit o căprioară. Alte picturi erau pline de o lumină de amurg, în care, străvezii ca zahărul, clădiri antice, temple și băi și vile cu frontoane triunghiulare și geamuri rotunde, se ruinau în singurătate. Pe dalele lor de piatră ciclopică, grupuri mărunte de oameni în veșminte necunoscute formau procesiuni derizorii, ca de purici de plante. Căci cea mai modestă boltă, cel mai jos plafon de pe pilaștrii de alabastru erau de o sută de ori mai înalte ca ei. Deasupra, nori contorsionați, ireali, manierști măreau până la disperare singurătatea.

În gigantica, înghețata catacombă, lumina venea, în raze oblice și verzui, de la o nemăsurată înălțime, așa că băiețelul era scaldat pe jumătate într-o apă lăptoasă și crudă, iar pe jumătate era-ntr-o umbră adâncă. Mergea, lipăind, înfiorat de răcoare, săptămâni

întregi, până ce, la marginea vederii, apărea scânteia pe care o așteptase de când pusese piciorul în criptă. Lumina, de un alb orbitor, creștea diamantină până ce căpăta contur: o raclă de cristal în centrul sălii pline de morminte și de statui. Când ajungea lângă ea, băiatul deslușea pereții de cristal și capacul unui mormânt de o strălucire curcubeeană, nepământească. În el, ca-ntr-o crisalidă străvezie, pulsa singurul lucru viu din nava giganticei catedrale: un cocon umed, palid, cu membrele zgârcite, abia schițate, cu caneluri și apendice stranii, cu coji ca de sticlă aburită peste umflăturile tulburi ale ochilor, ce nu-și croiseră încă drum printr-o carne hialină ca piciorul de scoică. Aparatul bucal, deja schițat, al nimfei de mărimea unui om era spiralat ca un arcușor de ceas, iar aripile, zbârcite și livide, abia se zăreau sub silueta mumiei vii din sarcofagul de cleștar. Copilul atingea cu mânuțele pereții tari și reci, privea uimit lentele mișcări peristaltice de sub pielea de moluscă a nimfei, agitația somnambulă a capului ei cu enorme umflături oculare, și-apoi mergea mai departe, spre extremitatea opusă a catacombei. Deschidea, împingând din toate puterile, o ușă de mahon sculptat, de zece ori mai înaltă ca el și se pomenea în altă sală a muzeului, în care exponatele din vitrine, animale-mpăiate cu ochi de sticlă, șerpi incolori din borcanele cu formol, insecte și țestoase, dar mai ales enorme lepidoptere înviaseră și spulberaseră habitatele de sticlă ale dioramelor, iar acum se apropiau ca o mare de blănuri, pene și chitină, gata să-l încolțească și să-l rupă-n bucăți. Dar nu atât viermuiala și răgetele faunei dezlănțuite îl înspăimânta, cât faptul că... avea un trup de fată, că privea prin ochii unei fete tinere, și brusc îi revenea în memorie totul: era Andrei, adolescentul nefericit și schizoid îndrăgostit de Gina, cu care străbătuse sală după sală Muzeul Antipa complet pustiu, ținându-se de mână, ca Adam și Eva-n paradisul lor, punând nume stranii, latinești, animalelor și-apoi făcând dragoste, pentru prima oară, în mijlocul grădinii cu vitrine și exponate. Și-și amintea cum,

după desprindere, îndrăgostiții se priviseră-n ochi și cum în ochii căprui, proprii lui ochi, o văzuse pe ea, și astfel aflase că fusese schimbat, transferat în Gina și ea în el, și că acum avea ceea ce-și dorise întotdeauna, buzele ei, sânii ei, șoldurile ei, labiile ei, dar nu în felul în care și le dorise, căci o umpluse toată cu mintea lui în expansiune, înnebunită de dragoste și de nostalgie. Iar acum fugea de hoarda animalelor înviate ce încercau să-l (s-o) încolțească prin sălile înguste ale bătrânului muzeu de naturale. Când mandibulele călugărițelor și chelicerii tarantulelor și măselele hienelor și ghearele furnicarilor îi apucaseră deja, și-i zdrențuiseră rochia, Mircișor-Andrei-Gina reușise, izbit, izbită pe față de aripile fluturilor tropicali, să iasă-n goană pe poarta de la intrare, trântind-o la loc peste valul multiform al fluidului viu. Acum se găsea în Piața Victoriei, noaptea, în slaba lumină portocalie a câtorva stâlpi îndepărtați. Rareori trecea câte-o mașină. Departe, în fața Consiliului de Miniștri, vreo doi milițieni sporovăiau neuzit. Cobora treptele muzeului și-o lua la stânga, spre Kiseleff, călcând stângaci în pantofiorii cu tocuri înalte. Noaptea era blândă, străbătută de adieri calde de vânt. Părul lung, buclat, de culoarea lemnului de stejar, i se răsfirea pe umeri. Se-ntreba dacă s-o ia spre Floreasca, Ștefan cel Mare sau Armenească, dacă e copil, bărbat sau femeie, dacă visează, își amintește sau e treaz. Rămânea pe loc, în mijlocul pieței pustii, ca o statuie alegorică întruchipând Ezitarea.

Dar băiețelul alesese acum a treia dendrită, canalul cel mai apropiat de sfera de cuarț plină de acea spermă ciudată, lipit electrostatic, parcă, de ea, căci era canalul care urma cel mai fidel curbura pântecoasă a marelui atanor. Se lăsa să alunece în jgheabul plin de aceeași apă ușoară și verde care-i cuprindea, călduță, trupușorul fragil. Cobora, în cercuri cu diametrul tot mai mic, adâncindu-se către centrul pământului, cum altădată florentinul își croise drum de-a lungul trupului fantastic al lui Satan, târându-se pe pielea lui ca un mărunț parazit, contemplându-i

creierul, inima și plămâni, străbătând diafragma în care, ca-ntr-o oglindă, „în jos“ devenea „în sus“, și urcând de-a lungul intestinelor, ficatului și boșelor negre ca smoala, spre stele pe care ochii omenești nu le mai văzuseră niciodată. Doar că Mircișor n-avea nici o călăuză spre locurile de jos, dimpotrivă, era el însuși un fel de frățior mai mare al lui Ciacanica, zgribulit în brațele lui, cu trupul ud flească, și căruia băiețelul îi rotea din când în când capul ca să vadă locurile minunate prin care treceau.

Căci în punctul cel mai de jos al ochirii sferei de sedef, acolo unde burta ei grea se reducea la un singur punct, o singularitate asemenea Big Bangului, de unde pornise un univers finit, dar fără de margini, dezvoltat într-un timp imaginar, perpendicular pe timpul arătat de ceasornice, jgheabul pe care aluneca Mircișor se despărțea de mănunchi și pătrundea brusc în stânca din jur, ca un conduct auditiv în peretele gros al țestei. În ochii de clovn ai păpușii însuflețite de mânuța băiatului se reflectau acum imagini fantastice, ale unei lumi de-o frumusețe atât de tristă, încât numai creierul de noapte și vid dintr-un cap de carton smălțuit o putea suporta. Mircișor aluneca pe toboganul liliachiu cu ochii închiși, dar prin transparența brațului său drept se puteau vedea, ca prin cornițele melcilor, nervi optici, lungi și-ntunecați, ce-i ajungeau în degetul arătător și-n cel mijlociu, unde se deschideau, negri scânteietori, în pupilele dilatate ale păpușii, prin ochii căreia copilul absorbea acum imaginile unei lumi fabuloase.

Erau fractali, verzi ca lăcustele, purpurii ca asfințiturile, azurii ca adâncul cerului, aurii ca viespile, curgători și-nfloriți, și spiralați, și amețitori, gonind o dată cu copilul în josul tunelului neted și flexibil ca o venă. Cozi de păun și aripi de fluturi și fulgi de zăpadă, și țărături norvegiene, și răsărituri din Caspar David Friedrich se-ntindeau pe pereți, se-ntingeau unele-n altele, își mâncau culorile și transparențele și reflexele într-o

omotetie totală. Se nășteau în mijlocul corurilor de îngeri și piereau în bătălii eroice, absurde și uitate. Întindeau brațe ce se desfăceau în brațe ce se desfăceau în brațe. Unduiau ca viermii fascinanți ai abisurilor, pictați cu garanță, miniu și azur. Se jucau, într-un triumphi de oglinzi, cu cioburi zgrunțuroase de smarald. Deschideau petale de iris indigo, ce se schimbau în șerpi veninoși, ce se schimbau în fluturi. Vulve cărnoase, între pulpe deschise larg, se topeau în căpșoare spiralate de ferigi, iar ele în nori, destrămați și iar refăcuți peste orașe incendiate...

Tot trupul copilului era acum tatuat cu fractali, șiroia de lacrimi și frumusețe. Pe fața lui alunecau păianjeni multicolori, închinări ale magilor, umbre carmin de corali. Era o tortură insuportabilă, căci ai fi vrut ca fiecare imagine să-ncremenească pentru totdeauna, ca extazul mâncătorului de hașiș, ca fericirea ejaculării. Dar frumusețea pierea, petalele lumii se veștejeau, și verdele crud al unui fir de iarbă nu putea fi-nlocuit cu aurul gros al unui coif de hitit, nici cu buzele unei curtezane...

Tunelul sfârșea într-un crâng de salcâmi cu ciorchini de flori printre șirurile frunzelor rotunde. Era o noapte de vară, cu o lună uriașă pe cer. Lilieci mari și tăcuți fulgerau prin fața discului portocaliu și pe deasupra școlii părăsite. Nana avea încă inima strânsă de chinul dulce al drumului prin tunel, dar Zizi, ținută de cozi, părea să nu-și mai aducă nimic aminte. Ruina școlii, cu ferestrele ei, de unde tocăria fusese smulsă de mult, și pe care creșteau buruieni, lucea stins din câteva ochiuri de geam rămase întregi. Fetița pătrunse în holul școlii, luminat, prin găurile căscate în zid, de o albăstrime spectrală. O luă de-a lungul culoarului pustiu, pe care se-nșirau ușile claselor, date de perete, lăsând să se vadă tabla, băncile și catedra, înecate în umbre adânci. Auzea deja murmurul prietenelor ei undeva, foarte departe, spre capătul nesfârșitului culoar. Pe jos zăceau extemporale boțite, corectate cu cerneală roșie, neagră acum ca smoala

în lumina de lună. Mirosea a urină și a fecale-nvechite. Liliecii pătrundeau prin ferestre, chițcăind abia audibil, și, când dădeau o roată prea aproape de Nana, gata să i se-ncurce în păr, fata se apăra cu păpușa, pe care-o rotea furioasă-mprejur.

Lumină de foc, zgomot trosnitor de flăcări ieșeau pe ușa uneia dintre clase, și fetița recunoscuse vocile Anei și Carminei, a Garoafei, a Puiei, a Balenei și mai ales vocea dragă a lui Ester. O strânse pe Zizi la piept, știind deja că păpușa e condamnată, simțind deja-n nări mirosul de cârpă arsă, de carton smălțuit carbonizat. Se opri, își îndreptă rochița, ridică bărbia și intră în sala de clasă în mijlocul căreia ardea un rug purpuriu...

Mircișor nu știa ce-nseamnă toate aceste vise, nici nu și le amintea dimineța, când se trezea singur în patul larg și boțit, și fugea s-o caute pe mama la bucătărie. Nu percepea nenumărații senzori, ascunși după mobile, camuflați într-un bibelou, deschizând ochi rotunzi în spatele galeriei ce susținea perdeaua, răsucind corpusculi ai lui Golgi în epiderma groasă a podelelor, și care-i măsurau, secundă de secundă, glicemia, tensiunea arterială, activitatea electrică din creierul lui de copil, îi desenau în aer, anticipându-le, mișcările din clipa următoare, făceau previziuni despre gândurile lui, intențiile, dorințele, fricile și bucuriile lui. Nu știa că firele de păr castaniu toate îi erau numărate și că nici unul nu se clătina-n curentul din cameră (pe fereastra deschisă cartea despre Saltan se răsfoia singură-n lumina verde-albastră-aurie a verii) fără ca modificările lui spațiale să nu fie traduse în complicate tabele de logaritmi, desenate în sisteme de coordonate în care firișorul lucios și căprui pâlpâia stingher. Da, fiecare fir de păr îi era numărat și, când trupușorul de patru ani i se mișca, încă somnoros, în căutarea mamei, lipăind pe scândurile vopsite maro și-mpiedicându-se-n preșuri, o aură ca două palme grijulii se curba tandră în jurul lui, ca două palme apărând de vânt o flacăra de lumânare. Era

vegheat, îndrumat, obstacolele-i erau îndepărtate din cale, era disciplinat, spre binele lui, cu suferințe și nemulțumiri, dar mai ales era privit, din toate părțile deodată, de un vast și limpede câmp vizual, din care trupul lui disloca un volum scânteietor. Iar vizual însemna aici scriptural, căci predestinarea e întotdeauna legată de o privire și o scriptură, un ochi care scrie și un manuscris care vede departe, care-și aduce aminte de ce va fi. Copilul se mișca-n lumea lui însorită, ce-i scălda obrăjorii într-o lumină de zori, înghețată și veselă, dar în același timp era-ncremenit pentru totdeauna într-un manuscris cu pagini ce, suprapuse ca niște diapozitive, îl construiau în timp, pietrificându-i fiecare mudră, fiecare poziție codificată a minții, brațelor și gândurilor lui. E cu neputință să-ți tragi mâna din gestul pe care l-ai făcut ieri, așa cum insectei din chihlimbar și celui ce-ți surâde dintr-o poză veche nu le mai sunt îngăduite un tremur de antene, un strigăt de disperare.

Scriu în camera din față a locuinței din Ștefan cel Mare. Am în craniu un manuscris boțit, înghesuit acolo, scris cu bili-oane de litere cenușii. Încerc să-l reproduc, identic, pe foile albe. Nu-nțeleg ce scrie în el, copiez doar, ca un copil retardat, forma buclată-a axonilor, proiecțiile hipotalamusului pe scoarță. La dreapta foii încă virgine pe care încep s-o maculez, manuscrisul meu s-a-nălțat, între crinii roșii ai mamei, până aproape de tavan. Fundația acestui Babel dement e-ngălbenită și putredă. Scorpioni de hârtie și urechelnițe se arată printre foile încrețite, pătate de pastă de pix, le rod, formează-n stânca lor caverne și tunele, se integrează în manuscris, apar printre personaje... Nu mai știu când trăiesc și când scriu. Când merg pe stradă, îmi dau seama deodată că sunt pe o stradă inexistentă în Bucureștiul real, că e strada descrisă de mine cu o zi înainte-n această carte ilizibilă, această carte... Când scriu, zăpada începe să cadă iar pe marea fereastră triplă a camerei mele, obliterated

blocul obtuz de peste drum, încercând arborii de pe marginea șoselei. Și atunci știi, așa cum în unele vise începi să-nțelegi că visezi, că asta nu e cu puțință decât dacă mai există un manuscris, un hipertext care unește manuscrisul meu și scriitura ce urzește povestea, necongruente, deși identice, asemenea triunghiurilor sferice care nu pot fi suprapuse vreodată. Las fraza neterminată și mă ridic de la măsuța de lemn gălbui, trecând, iată, din manuscris în scriitură. Pe aripa dreaptă a triplicului, slava lui Dumnezeu se străvede, foarte sus, între norii dezordonați, încremenită ca o ihneumonidă. Merg la oglindă și mă privesc în această a doua cameră ce se adâncește din sticlă. Asimetria ochilor și a gurii mele mă izbesc din plin. Ochii-mi sunt adânc și tragic încercănați, cel drept căprui și scânteietor sub o sprânceană frumos arcuită, stângul îngustat și fără luciul pe fața negricioasă, ca de sfânt bizantin. Sunt aici, în camera cu un scaun, o masă și-un pat, într-o chinuitoare singurătate. Mă privesc în ochi un timp nesfârșit, străbătând de atâtea ori oglinda ca să mă văd și din partea cealaltă, încât nu mai știi pe ce parte a sticlei pătate de muște și praf m-am oprit. Mă bufnește un plâns isteric, de neconsolat. M-a copleșit deodată nefericirea fără limite a vieții mele. Aveam să rămân aici, în camera asta, scriindu-mi cartea, până la sfârșit, trecându-mi în ea toată seva trupului meu, desenând literele cu fiere și limfă și spermă și sânge și urină și lacrimi și scuipat până ce-aveam să rămân scheletic, livid și chirchit ca un păianjen uscat, mort de foame în pânda lui fără noroc. Așa aveau să mă găsească-ntr-o zi, prăbușit cu capul pe manuscrisul îngălbenit, transformat într-un morman de țărână friabilă...

Mă opresc în fața uriașei ferestre pe care Tu ai desenat Bucureștiul cu însuși degetul Tău (căci rândurile astea le scrii Tu, rândurile astea în care mă silești să mă opresc în fața Bucureștiului înzăpezit de pe fereastră și să văd blocul pe care mi-l

așezi Tu în centrul focal al privirii, și să plâng lacrimile pe care mi le rostogolești Tu pe obraz când scrii, în hiperlumea Ta, „el plânge“), privesc aparatul atât de străin de pe cer, înveșmântat în haloul său curcubeean, și strig către el cuvintele pe care mi le-ai dat să le strig, pe care le voi striga mereu, la aceeași pagină din aceeași carte, de câte ori va fi deschisă de-o mână și privită de-un ochi: „Doamne, vino!“

Partea a doua

Pe terasa blocului din Ștefan cel Mare, dincolo de ușa cu lacăt ruginit prin geamul căreia venea o lumină transfinită, se înălțau două coloane de bronz, numite Iachin și Boaz, care captau vocea șoptită a Dumnezeirii. Capitelurile lor în formă de floare de crin erau împodobite cu o rețea de lănțișoare și rodii turnate măiastru și lustruite atât de îndelungat, încât aruncau focuri peste frontonul, mai înalt decât blocul și sfâșiind norii, al morii Dâmbovița. Mircea, care nu fusese niciodată (căci era de neimaginat) pe terasă, le putea vedea indirect în privirile vreunui morar ce scotea o clipă capul pe geamurile albite de făină și-și ducea brațul îndoit la ochi, orbit de fulgerarea oglinjoarelor de bronz. Tot pe terasă, de unde se văzuse odată panorama copleșitoare a Bucureștiului revărsat pe coline, casele vechi, cu acoperișuri de olane, amestecate cu arborii și, în zare, sub norii iluminați din interior, parcă, ai verii, clădirile înalte zidite între războaie, cu calcane oarbe și sinistre pictate cu reclame de o înduioșătoare naivitate, mai exista, zicea Herman, o mare de bronz sprijinită pe spinarea a doisprezece tauri tot de bronz. Marele vas era rotund și plin de o apă neagră. Herman apăsa pe ultimul cuvânt, privind-l în ochi pe copilul ce stătea lângă el, pe treptele de ciment dintre etajul șapte și opt, ca și când ar fi încercat să-i transmită ceva ce cuvintele nu-i puteau spune, și chiar într-un fel reușea,

căci de fiecare dată în adâncul minții lui Mircea se deștepta, în acea clipă, aceeași amintire a unui vis de odinioară. Era într-un parc, după ce se stinseseră ultimele raze ale amurgului. Se lăsase un întuneric trist și uscat, nu deplin, un aer de cenușă funerară prin care cineva, nu se știe cine, o ființă prin ochii căreia puteai privi, înainta lent, evitând masele-ntunecate ale crângurilor și-ale gardurilor vii, geometrice. Ajungea într-un spațiu larg și pustiu, având în mijloc un bazin dreptunghiular, abia vizibil în lumina scăzută. Apa din bazin era liniștită și neagră, oglindă care nu reflectă nimic. Mircea stătea acolo, -n întunecime, lângă bazinul de piatră, copleșit de o jale adâncă, insuportabilă. În marea de bronz de pe terasă era aceeași apă, nu la fel, ci aceeași, aceeași din visul lui. Coloanele, zicea Herman, privindu-l pe sub sprâncene, filtrau eterul asemenea antenelor penate ale fluturilor, captând feromonii mistici ai Dumnezeirii. Mesajele din înalt veneau rar și aleatoriu, diluate în spațiu și-n timp, cu kilometri cubi și secole-n jurul lor, trecând, asemenea neutrinilor, prin grosimea pământului, neoprite de ziduri de plumb, nedeviate de magneți, străpungând inimi, intestine și rinichi ce nu le puteau desluși moleculele complicate, căci numai duhul conta, carnea nu folosea la nimic. Până și creierul cu care oamenii se împăunau era carne, carne cafeniu-cenușie, sortită unei descompuneri rapide. Cuvântul cobora uneori între oameni, mireasma lui uluitor de evanescentă se vărsa peste văi locuite și metropole și sate și peșteri, dar nici carnea, nici mintea nu-l opreau în plasele lor, așa cum noi nu simțim mirosul femelei de fluture și nu vedem mai jos de roșu, mai sus de violet. Cum nu poți auzi dacă nu ai în stânca țestei melcul delicat al urechii interne, nu poți fi nici mântuit dacă n-ai în tine organul mântuirii, cum fluturele mascul are antenele sale penate. Trebuie să fii construit pentru mântuire cum ești construit pentru mers și pentru acuplare, iar prin asta ești deja unit cu constructorul,

așa cum lumina e unită cu ochiul construit de ea-n carnea noastră și cum gustul căpșunii e unit cu papilele de pe limbă. „Dar“, spunea Herman în acele după-amieze în care stăteam ore-n șir împreună, irealizați de penumbră și tresărind la zgomotul apocaliptic al liftului, „deși nu poți fi mântuit dacă nu ești deja făcut pentru mântuire, faptul că ai organul ce detectează prezența Cuvântului nu înseamnă că ești deja mântuit, ci e doar o dovadă că mântuirea există. Poți fi predestinat, și totuși neales, ca fecioarele cu ovare fertile nedorite de vreun bărbat, ca o floare de gura-leului deschisă mirific pe câmp într-o lume fără albine. Poți ști că există Ieșirea, că există Regatul, dar că tu, făcut pentru ele, minunat în veșmintele tale de nuntă, nu vei primi totuși chemarea. Poți fi profet în vremurile-n care viziunile sunt rare, atât de rare încât nici una nu te smulge din patul tău ca să te arunce-ntre nori, așa cum timpanele tale tânjind s-ar veșteji într-o lume a eternei tăceri.

Fiecare dintre noi are organul de simț pentru Dumnezeu. Mai limpede sau mai încetșosat, mai distrat sau mai atent așintit. E drept, nu-l percepem întreg, în toată năpraznica sa măreție, ci atât cât ne e dat, cum din spectrul electromagnetic percepem doar un segment minuscul. Suntem orbi la infranaștere și la ultramoarte. Viața noastră e bucățica de miracol ce ni se dă, e gaura din zid prin care, voyeuri transcendentali, privim în grădina desfătărilor. De la amiba cu o singură pată fotosensibilă la îngerul cu priviri ce străbat obiectele și citesc gândurile, el întreg, fotosensibil, cu piele și aripi de retină, toți privim dansul încremenit al Dumnezeirii, spectacolul total și etern, iluminat o clipă de ochii noștri. Viața noastră, minunea că suntem pe lume, că gândim, că înghițim, că ejaculăm, că defecăm, că ne-ncălzim în soarele primăvărat, că ne doare și că urlăm în chinuri, că visăm și că imaginăm, e marele nostru organ de simț deschis către Cel care l-a construit,

imprimându-l în carnea noastră. Suntem zone din Dumnezeu, pixeli din Dumnezeu, solzișori colorați pe-o aripă de fluture întinsă cât universul și care fâlfâie-n interiorul propriului ei contur ...“

Herman are acum în țeastă un prunc ghemuit, greu și cu pielea luminoasă. Cu o lună în urmă i s-a răsucit cu capu-n jos și așteaptă acum, tresărind în somn, nașterea. Sunt vremuri cumplite, vremuri apocaliptice. Azi-noapte am văzut oameni murind. Azi am văzut oameni fericiți și totuși la fel de chinuiți de insuportabila lor fericire de parcă ar urla în infern. Îmi spun mereu: ce am eu cu toate astea? Ce-nseamnă pentru mine mări de sânge? Încerc din răspuțeri să nu permit manuscrisului meu să devină jurnal, cum nu i-am permis, de la-nceput, să fie literatură. Vreau să scriu mai departe despre cavernele mele interioare, despre halucinațiile mele mai adevărate ca lumea, despre Desiderio Monsú, pictorul bicefal al ruinelor, despre Cedric și despre Maarten și despre nobilul polon și despre statui și despre Știutori, dar halucinația a dat în zilele astea pe dinafară și-a umplut lumea, și mi-e tot mai greu să mai știu de ce parte a fiecărei foi a manuscrisului meu mă aflu, de parcă fiecare foaie ar fi o oglindă pe fața căreia se-nâltnesc două lumi la fel de-ndreptățite să-și spună „reale“. În lumea reală s-a arătat, iată, deasupra Bucureștiului înfășurat în iarnă, Slava lui Dumnezeu, aidoma celei văzute de Iezechiel la râul Chebar. Cu un binoclu obișnuit poți să-i vezi detaliile, cum stă încremenită-ntre nori: heruvimii cu patru fețe și copite aidoma celor de vițel, dar din aramă lustruită, roțile îmbucate-n alte roți, pline de ochi pe obezi și pe spițe, bolta ca de safir, „aidoma cerului în curăția sa“ și, deasupra, pe tronul împărătesc, „ceva ce seamăna la-nfățışare cu un om“, înconjurat de o aură curcubeeană. Cum să nu scrii despre asta, cum să nu-i lași pe Vasili și pe Monsieur Monsú între insectele livide ce

se hrănesc cu hârtie și să nu-ți schimbi caietul în jurnal, în jurnal zilnic, în jurnal impregnat de ceea ce am abhorat mai mult până azi: de țeșătura de haos și ciurnă și gloate și regi și lipsă de sens și nefericire, adică de istorie, istorie, istorie. N-am avut copilărie și nici tinerețe, n-am înțeles nimic din ce se petrece pe lume, am crezut mereu că voi fi, toată viața, un monstru singuratic, fără femeie, fără casă, fără o piatră pe care să-mi pun capul, sortit să scrie, ani și ani, o carte ilizibilă și nesfârșită, dar care avea să substituie într-o zi universul. Și iată-mă acum scufundat până-n gât sub fustele murdare ale istoriei, strigând cu gloatele, ridicând pumnii spre cer (unde vehiculul ceresc a luminat toată noaptea peste nebunia de pe Calea Victoriei), înfierbântat de ceea ce crezusem până azi că e doar o succesiune nefericită de crime fără sens: o revoluție, izgonirea unui tiran, înșfăcarea puterii de către hidra cu o mie de capete. Dar am fost, azi-dimineață, în Piața Palatului, în fața Comitetului Central, și au fost acolo un milion de oameni, și-am văzut elicopterul alb ridicându-se de pe terasă cu încărcătura lui prezidențială, și am urlat, eu, văduvitul, sumbrul, neconsolatul, eu, alef la puterea alef și Dumnezeu la puterea Dumnezeu, o dată cu un milion de oameni care peste optzeci de ani vor fi toți, fără excepție, morți, și-atunci nu mai pot împiedica manuscrisul să fie jurnal, jurnal cu foile transparente, de parcă aș scrie pe ambele părți deodată un text multidimensional, cum scrii pe o bandă a lui Möbius cu o față de realitate și una de vis, curgând cu fiecare literă una-ntr-alta și construind astfel hiperrealitatea acestei lumi și acestei cărți, acestui creier și acestui sex, acestui spațiu și acestui timp.

Ieri dimineață m-am trezit cu vorbele lui Herman în minte. Nu mă mai gândisem la ele de mai bine de douăzeci de ani, deși, ca toate celelalte, fuseseră-n mintea mea tot timpul, în camere încuiate cu lacăte moi, de carne, de culoarea pielii

scrotului, înșirate de-a lungul unor culoare pustii. Iachin și Boaz, mi-am șoptit când încă nu eram desprins bine din somn, și am sărit din pat, fiindcă trebuia să le văd, deși le știusem mereu acolo, le văzusem atât de limpede când contemplam Bucureștiul revărsat sub țeasta mea ca sub un cer strălucitor. Orașul mi se arăta atunci ca o machetă cu nenumărate construcții de cristal, excentrice și amestecate: case negustorești lângă blocuri moderniste dintre războaie, „cutii de chibrituri“ din ghetourile muncitorești lângă biserici și palate, Casa Scânteii, la o margine, cu fleșele ei ascuțite, circurile foamei risipite prin cartiere și, în mijloc, ca un mausoleu colosal, Casa Poporului, fantasmă înfășurată în cețuri, Domus Aurea răsucindu-se după soare pe rulmenții ei de aur și cristal. Și-n toată întinderea alburie, anonimă și sticloasă, doar câteva case vii, intens colorate, cu acoperișuri de țiglă poroasă și pereți vopsiți în galben, roz spălăcit, cu geamuri acoperite cu hârtie albastră, cu lemnul putred al cercevelor, cu umbrele plopilor și salcânilor și oleandrilor împestrându-le fațadele. Locuri vii într-o machetă moartă, miresme vii (lături, garoafe, zorele mov cățarate pe garduri): casa în formă de U din Silistra, blocul din Floreasca, vila din același cartier de sub bolta scânteietoare de plexiglas care prezerva torpoarea verii eterne, blocul din Ștefan cel Mare, lipit de castelul Direcției Generale a Miliției sculptat într-un bloc anonim de cristal. M-am îmbrăcat și-am ieșit în frigul luminos al dimineții, am traversat șoseaua cum făceam altădată ca să cumpăr o pâine de la centrul de lângă curtea lui Nenea Cățelu, am intrat în prima scară a blocului de vizavi, cel care-mi furase orașul, și-am urcat cu liftul până pe terasă, de unde-am privit, peste șosea, la blocul meu. Deși știam că sunt acolo, nu m-am putut opri să nu strig de uimire: și pe castelul cu creneluri de jucărie al Miliției erau antene, parabolice și-n formă de scară, încălecate, dar în centrul blocului nostru, ca

două coșuri pe-un transatlantic, se aflau cu adevărat coloanele de bronz și se vedea bine, sclipind în soare, bazinul cu buza răsfrântă, sprijinit pe spinarea taurilor de aramă. Lângă garsonierele așezate ca niște căsuțe stinghere pe terasă erau cărucioare și vâtraie din aceeași aramă lucioasă, ornamentate cu arabescuri și excrescențe ciudate. De altfel, tot blocul își schimbase înfățișarea: radia acum o lumină aurie, blândă, abia vizibilă, desprinsă din ziduri și ferestre, din vitrinele magazinului de mobilă și al centrului de reparat televizoare de la parter, așa încât gangurile în care se aflau scările blocului păreau mai adânci și mai misterioase.

M-am întors acasă, am mâncat în sufragerie, cu ai mei, ciorba și tocana de cartofi de fiecare zi și am mai scris câteva pagini, apoi, în camera mea mohorâtă. Când am simțit că mintea mi se dislocă de-atâta halucinație și nefericire, am mers la bucătărie, unde mama zăcea obosită pe un scaun vechi și slinos. Mi-a vorbit mult despre tinerețea ei, despre ședințele de la Donca Simo, despre revoluția care pare să fi-nceput și-n București, așa cum, la Europa Liberă, ziceau că strigaseră timișorenii revoltați: „Azi în Timișoara, mâine-n toată țara!“ M-a plictisit cu-ndemnurile ei la prudență, așa cum toată copilăria o făcuse: „Dacă ești cuminte, toată lumea o să te iubească, o să-ți dea jucării și bomboane ...“ Să fii în rând cu lumea, să n-aibă nimeni ce să zică rău despre tine, să n-o faci pe ea și pe tata de rușine. „Noi suntem oameni mici, Mircea, nu-i treaba noastră politica“ ... Patruzeci de mii de morți la Timișoara. Vagoane încărcate cu morți, goi și legați cu sârmă ghimpată, cu semne de tortură sălbatică pe ei, sosind la București ca să fie incinerați. Și noi, oameni mici, asemenea furnicilor de pe trunchiurile de copac, oarbe la tot ce e dincolo de doi centimetri în jurul trupurilor negre și tari. Viața noastră de doi centimetri grosime. Atunci s-a-ntâmplat ceva cu mine: o

priveam pe mama cum plutea în bucătărie, scufundată până la piept, o dată cu moara și cu iarna și cu porumbeii, în apele dense ale manuscrisului meu, și deodată m-am întrebat dacă nu cumva și lumea e o formă de realitate, poate la fel de consistentă ca ficțiunea, dacă nu cumva și viața e la fel de adevărată ca visele... Mi-am privit mâinile, pe care le socotisem mereu o iluzie optică, așa cum în câmpul vizual îți zărești, fantomatice, nasul și genele: stăteau proptite ferm pe mușamaua cu pătrate cafenii. O mică vână pulsa lângă rădăcina degetului mijlociu. Am știut că trebuie să permit ochilor mei să vadă frumusețea și nenorocirea, inimii mele să se scufunde în mări de sânge.

Am ieșit în oraș și, pe când o luam spre Dorobanți pe lângă troienele de zăpadă, m-am gândit iarăși la vorbele lui Herman, pe care altădată le sorbeam fără să le pot înțelege, așa cum îngropăm adânc sub pământ, dincolo de Cercul Polar, capsule pentru viitor, cu câte ceva din viața noastră de-acum: un pantof de damă, un ziar împăturit, un tranzistor pe trei piciorușe de sârmă, o bucată înfășurată de film dezvoltat. Am rătăcit o vreme, cu mâinile înroșite de frig, prin orașul tăcut, am ajuns în centru și-am văzut autobuzele cu militari — petlițe albastre: trupele Ministerului de Interne — ce grăbeau spre Piața Palatului, spre Comitetul Central unde Ceaușescu ținuse un discurs, am stat pe o bancă, frânt de oboseală, pân-a căzut seara. Am văzut cum cerul s-a făcut galben-verzui, apoi sângeriu, cum zăpada roză a devenit cenușie. Biserica Kretzulescu, stacojie ca o rană, se profila tăioasă pe cerul încă luminos spre apus. Am treizeci și trei de ani și nici un prieten. Plimbări singuratică, în fiecare zi a vieții mele. Trecători îndepărtați, femei care se uită prin mine, milițieni suspicioși, Dacii cu tabla strâmbă, pline de praf, gonind cine știe unde... Nu mă grăbeam s-ajung acasă, la manuscrisul meu monstruos ca un cuib de păianjen,

țesut din saliva mea scânteietoare. Stăteam pe bancă, scăldat în amurg, simțind amara fericire de a trăi. Îmi închippuiam brațul gol al unei femei iubite, pe care-ți plimbi mâna până la subțioara moale și moscată, părul mătăsos al unui copil. Baletând împreună cu ei prin nopți și prin zile, neschimbători într-o lume neschimbătoare, spunând clipei să stea pe loc. Imanenți, amestecându-ne gesturile și gândurile, mirosul pielii și buclele părului, într-o casă plină de lumină, în care țevile nu se sparg și zugrăveala nu se-nvechește. Aceeași zi repetată la nesfârșit, cu o femeie și un copil, într-o perlă sferică, ocrotită de zei zâmbitori care nu există...

Când m-am ridicat, se făcuse noapte. Veneau steluțe rare de zăpadă, lucind o clipă în lumina portocalie, zgârcită, a becurilor fluorescente. Am luat-o spre Athenée Palace, de unde veneau zgomote înfundate, deodată însuflețite de câte-o rafală de vânt. Erau strigăte, pe măsură ce înaintam se auzeau mai deslușit, veneau ca de pe un stadion plin, unde se joacă un meci pasionant. Mi s-a părut chiar c-aud cântecul suporterilor de pe Dinamo, așa cum ne ajungea, verile, prin geamul deschis de la balcon, în după-amiezele de duminică în care ne uitam la *Planeta giganților*: „Ole-ole-ole-ole...“, urmat de răbufniri unanime, un urlet general ce comprima aerul ca un avion cu reacție, purtând spre blocul nostru unda de șoc: goooooool! „E jale cu J mare“, mi-am zis, amintindu-mi și zâmbind de-ngrijorarea mamei, și-am luat-o la fugă pe lângă Palat, către defileul îngust al Căii Victoriei, unde, într-un clarobscur violent, sub aceleași becuri portocalii, sute de tineri înjghebau și destrămau, cântând și scandând, tablouri alegorice delirante. Parcate chiar în fața hotelului, două tanchete așteptau să intre în acțiune. Un cordon de scutieri stăvilea valul pestriț al demonstranților fără ca deocamdată să intervină. Pe trotuare și la ferestrele blocurilor vechi și-nnegrite de poluare erau sute de gură-cască, ascultând

impasibili chemările celor de pe carosabil, îndemnurile lor de a li se alătura. „Nu vă fie frică, Ceaușescu pică!“ scandau, agitându-și brațele, beți de bucurie, și strângându-se unii-n alții ca să formeze o singură, invincibilă ființă. De la un balcon, cineva filma cu un Betacam din cele mari și-nvechite. „O, inimă, ce-nseamnă mări de sânge?“ Am traversat repede, chiar prin dreptul tanchetelor pătrătoase, părând acum negre ca smoala, și-am trecut printre doi scutieri cu figuri de copii înspăimântați. M-am trezit în mijlocul bărboșilor și fetelor ce cântau, roșii la față și sfidători, același imn, cu aceeași nebunie patetică în priviri: „Ole, ole, ole, ole, Ceaușescu nu mai e!“ „Bravo, bătrâne“, îmi strigă un ins brun, bărbos, cu o chelie-nroșită de frig, după care-ncepu să strige iar, la unison cu ceilalți: „Ve-niți cu noi! Ve-niți cu noi!“ Simțeam cum urcă-n mine o beție necunoscută. Am început să strig cu toți cei din jur, bătând aerul cu pumnul strâns: „Jos Ceaușescu! Jos, jos, jos!“, în noaptea coaptă pentru haos și nebunie.

Colonelul de securitate în rezervă Ion Stănilă se afla și el la fața locului, deși un ochi neinițiat l-ar fi detectat cu greu în mulțime. Căci ce suspiciuni ar fi putut trezi o bătrânică de pe trotuar care, în dreptul unei vitrine cu manechine fără cap, făcea poze cu un vechi aparat Leica, așa, într-o doară, ca să arate nepoților cum e la revoluție? Țac, și pe peliculă se-ntipărea figura vreunuia dintre cei vreo trei sute de tineri care se agitau și strigau la unison. Țac, și un ochelarist cu căciulă de blană pusă strâmb i se alătura și el dincolo de lentila bătrână și de nădejde ca un câine credincios. Țac, și o fată în capul gol, scoțând aburi din gura care tocmai striga ceva, era trasă și ea-n poză, într-o lungă galerie de inși încuiați, fiecare, în cadrul său de 35 mm, așa cum avea să stea, ușă-n ușă, și la Jilava, nenorociții de ei... Colonelul nu era om rău, dar slujba era slujbă și, în definitiv, el doar îi poza, pe când colegii specializați în treburile murdare, ce urmau să-și între-n pâine spre dimineață, aveau să scoată de la ei și laptele supt de la mă-sa. Câteodată mai veneau pe la el, mai mult invitați de nevastă-sa, pe care-o apuca din când în când stenahoria, băieții de la anchete și interogatorii, „minerii“, cum li se mai zicea, fiindcă lucrau doar în săli subterane, și-atunci să vezi ce discuții tehnice înflăcărate purtau alde Vereștiuc și Manea pe deasupra castronului cu ciorbă de perișoare, cum drămuiau

avantajele și dezavantajele metodei argentinienne a cleștelui electric, a celei vietnameze cu fântânița de sânge sau a neaoșei, primitivei, dar magic de eficienței prinderi a buricelor degetelor în crăpătura ușii. „Grozave perișoarele, doamnă Emilia, se topesc în gură“, și apoi, în aceeași frază, „dar eu mă despărț de Gonçalves și Tellier, care în '58 arătau că globul testicular e mai puțin sensibil în zona epididimului. Cercetările mele pe șaisprezece subiecți, cu rata de supraviețuire de ...“ Și Manea, molfăind un ardei copt, cu oțetul curgându-i pe la colțurile gurii: „Dar nu e mai puțin adevărat că, după Wei, rezistența electrică a scrotului prezintă o paradoxală ...“ Și iar „în lumina cercetărilor recente“ ... „bunăoară“ ... „pe de altă parte“ ... Vereștiuc era un erudit cu degete subțiri, abonat la reviste de specialitate, un virtuoz al durerii pure, sub mâinile căruia, ca un pian bine acordat, trupul celui supus torturii emitea în cascade ca din Grieg bașii grei ai bății peste rinichi cu săculețele pline de nisip, acutele măselelor găurite cu bormașina, armoniile în surdină ale lovirii boșelor sau staccato-ul smulgerii cu penseta a firelor din mustață, de la subțiori sau chiar a delicatelor firișoare anale. Pe Ionel, băiat de la țară, discuțiile astea presărate cu pedanterii îl făceau să verse, dar pe nevastă-sa, care și la cincizeci de ani rămăsese la fel de rea de muscă și de țicnită ca-n tinerețe, conversația despre testicule (niciodată „coaie“, căci cei doi erau savanți serioși, autori de manuale cu autoritate-n domeniu) zdrobite, arse cu țigara sau bătute cu creionul până la înnegrire, despre femei violate de șiruri de soldați înainte de-a fi supuse torturilor o excita la culme și, după ce oaspeții plecau, urma un dezmaț nemai-pomenit, căruia bietul pensionar îi făcea față pe zi ce trecea mai puțin. Nici nu termina Ionel de spălat vasele, că se și pomenea cu tovarășa Emilia de la Biroul de Partid peste el, în țoalele de sex din dantelă roză, cu pielea ei numai pistrii vizibilă prin ochiurile de plasă ale ciorapilor, cu țâțele acum cam căzute, cu nițică

burtă și ceva vergeturi, dar încă futeșă până la Dumnezeu. Și, una-două, îl târa ca o păienjenită în dormitor, unde începeau circurile și nebunia. Doamne sfinte, ce imaginație avea și jidovcuța lui rujată și pe dinți, cu părul ei ca de liță, abia cu câteva fire albe! Băbuței cu Leicka i se trezi, chiar și-n frigul nopții, scula bătrână când își aduse aminte scenariul din noaptea trecută: Estera era securistă, trimisă în Timișoara ca să recupereze operele Tovarășului până nu le pun pe foc derbedeii. Se strecoară printre revoluționari — tineri musculoși, bruneți, neiertători — în clădirea Consiliului Popular și-ncepe să adune, din bibliotecile prăfuite, *Operele* legate în coperti pânzate, roșii, și să le ascundă sub fustă, într-o trăistuță specială. Dar deodată ușile se izbesc de pereți și apar vreo cincisprezece... „Nu sunt cam mulți, dragă?“ (Ionel, sub plapumă, frecat de o mână expertă.) „Cincisprezece, am zis, și nu mă mai întrepru!“ ... Vreo cincisprezece revoluționari, cu steaguri tricolore din care au decupat stema... Încearcă să se-ascundă, dar ei o reperează, se năpustesc asupra ei, o pipăie și-i găsesc între picioare Documentele Congresului al XIV-lea al PCR! De-acum nu mai are scăpare. Îi smulg hainele de pe ea, o pun cu pieptul pe un birou acoperit cu pânză roșie și-apoi... ah, aah... până seara... și toată noaptea... și de la capăt... „dragule, dă-mi-o... te rog, te implor, dă-mi-o și-n popou... aaaaaah! aaaaaaah!“ Total nebună femeia, dar așa fusese întotdeauna: îl punea să strige când *Sieg Heil*, când *Venceremos!*, uneori cântau împreună *Bandiera Rosa*, alteori *Mândră tinerețe legionară*... Esențial era să fie prinsă de mulți, cât mai mulți bărbați, fie ei ustași, comuniști, peroniști sau ceceni, și pedepsită adânc și-ndesat pentru multele ei neclarități ideologice... E drept, unei asemenea muieri n-avea cum să-i ajungă un singur bărbat, și Ionel o mai prindea (numărase de-a lungul anilor 84 de flagranturi) cu câte-un haidamac, chiar în patul conjugal, dar se resemnase pân-la urmă, că vorba ceea: ce-i mai

bine, să-mparți un tort și cu alții sau să mănânci un căcat de unul singur? Doar că acum trebuia să faci neapărat ceva ca să scapi de erecție. Era tare neplăcut, căci, pentru adevărul psihologic al deghizamentelor sale, colonelul nu neglija nici detaliile de obicei nevăzute, așa că acum, pe lângă peruca vopsită-n albastru de gențiană și ochelarii cu rame groase de baga, paltonul din imitație de leopard și cizmele până la șolduri (recuzita feminină o împrumută de obicei de la colegele lui, așa-zisele liftiere și cameriste de la Inter), Ionel găsisese cu cale să poarte-n acea noapte fatală și chiloți de damă cu fundițe și danteluțe, din care mai bine de jumătate din ștoiul său încă viguros ieșise afară și se simțea umed pe burtă. Degeaba se gândi colonelul la subiectele-standard în asemenea situație: s-o reguleze pe coana Leana, pe alde Gâdea sau Găinușă, că tot nu-i trecu, și eficiența pozării avea de suferit. În disperare de cauză, recurse atunci la arma secretă care, deși nu dădea greș niciodată, avea și efecte secundare de temut. Se gândi la revoluția ungară din '56, la miile de activiști și securiști spânzurați de neoanele Budapestei și rămași acolo, pe stâlpi, până-au intrat tancurile sovietice și ostașii prieteni ai Armatei Roșii i-au dat jos, ținându-se de nas de putoarea cadavrelor cu limbi învinețite. I se făcu, sub perucă, părul mai țepăn decât sula din chiloți, care se blegi instantaneu, și — efectul secundar — așa avea să rămână cel puțin o săptămână de atunci încolo. Dar, la cincizeci și nouă de ani, câți avea acum colonelul, își mai putea permite câte-o pauză...

Se pensionase de zece ani dar, și din motive financiare, și fiindcă se plectisea între patru pereți, Ionel mai servea patria din când în când cu câte-o misiune care, dacă nu-i aducea cine știe ce, măcar îi mai dezmorțea oasele. Nu mai erau zilele de glorie de altădată, se dusesse luciul de pe nasturii auriți de la uniformă și de pe decorații. Adevărata viață fusese în anii '60 și '70, acum se-ntorsesese din nou roata și toată țara se scâldea

iarăși în rahat ca sub Gheorghiu-Dej. Se-ntorsesese teroarea, cu toate că ăsta de-acum, Iulică Vlad, n-avea nici pe departe coaiele până la pământ ale lui Drăghici. Țăla era odată om, îl văzuse și Ionel de câteva ori: nu se lăsa pe seama gealaților, pune el mâna personal unde era mai greu, asemenea voievozilor noștri care cu spada sau cu barda-n mână, doar în cămașă și cu părul fluturând, se vârau unde era bătălia mai grea. Smulgea mărturisirile cu eleganța neatentă cu care unii dentiști smulg măselele cariate. Și unde nu era nimic de mărturisit, tot le smulgea, căci principiul de bază al Securității române era că toată populația conspiră neîncetat împotriva orânduirii socialiste. Totuși, om pașnic, venit de la coada vacii, lui Ionel nu-i plăcuseră nici sângele, nici urletele, nici măcar excitantele contorsionări ale trupurilor prăjite cu lampa de acetilenă. Văzuseră și superiorii ce slab de înger e și-l dăduseră la munca de jos: filaje, deghizamente, valijoara cu pomezii și mustăți false, sâni din ghemotoace de șosete, cocoașa artificială, astea fuseseră de el timp de aproape patruzeci de ani, încât pielea feței i se umpluse de pori ca a femeilor, clovnilor și actorilor de estradă. Ba puțin a lipsit să nu fie trimis și prin pușcării, infiltrat între poponarii tatuați de-acolo, Doamne ferește, ca să smulgă cine știe ce secrete șoptite dulce la ureche în timp ce rozeta lui... La cât de prost și de papă-lapte era socotit, ar fi ajuns de mult să poarte dop roșu în fund dacă nu-l scotea, mereu și mereu, din toate rahaturile, tovarășa Estera (mai târziu Emilia) de la Biroul de Partid al Municipiului București, ce veghea asupra lui ca o zână bună. Că știuse și el o dată-n viață să-și facă un viitor: când o luase de nevastă, jucând găina în satul lui, pe când flăcăilor li se scurgeau balele după mireasa cu voal și lămâiță, roșie ca racul și cu pleoapele plecate, pe care-o furaseră spre dimineață pe când socrul mic îl plimba în roabă pe ginere, și-o duseseră-n fundul grădinii ca să afle cât de mult își merită însemnele fecioriei. Și, ce s-o mai lungim, n-o fi fost

femeia lui uşă de biserică în pat sau pe câmp, dar în carieră îi păstrase o fidelitate fără pată, ajutându-l nu doar să nu-nfunde curtea marţială pentru nenumăratele lui boacâne, neglijenţe şi fantezii, dar şi să avanseze încetişor-încetişor, pe neobservate, din locotenent să se preschimbe-n lent major, apoi în maior (în ciuda cumplitei întâmplări cu femeia-păianjen, care-ar fi pus capăt carierei oricui), în lent-colonel şi-n cele din urmă să se pensioneze colonel plin, cu pensie mare şi o grămadă de timp ca să cultive cârciumărese şi bujori în curtea unei case impunătoare. Şi asta, se mândrea el, doar din plasat scrumiere cu microfoane prin baruri, din tuns tineri pletoşi pe bulevardul Magheru şi din învârtit hârtii cu delatuni ridicole cum că cutare a zis că suntem o ţară de hoţi şi cutare a spus bancul cu Tovarăşul şi Gina Lollobrigida, şi cutare a făcut greşeli de ortografie într-o lozincă de pe perete. Aşa că dacă acum, Doamne fereşte, derbedeii-ăştia care urlă de-i sparg urechile l-ar răsturna pe nea Ceaşcă, pe el l-ar spânzura degeaba... La gându-ăsta, mâinile în mânuşi de macrameu, care nu ţineau cald, îi tremurară şi poza tipului cu chelie care tocmai urla din răsputeri „Li-ber-ta-te! Li-ber-ta-te!“ avea să se dovedească inutilizabilă.

Doar că şefu' n-avea să cadă aşa, că fac gură câţiva copii înfierbântaţi. Chiar dacă nu l-ar apăra armata şi MAI-ul (care-avea şi el armata lui, aproape cât cealaltă, cu trupe antitero şi transmisiuni şi camioane şi elicoptere, şi tot ce vrei), că de-aia era ditamai Comandantul Suprem — s-ar fi făcut el şi mitropolit în locul lui Teoctist dacă-l lăsa ideologia —, avea nea Nicu la dispoziţie şi alte arme secrete. Păi copiii fără părinţi din internate? Nu li se spunea încă de mici că tatăl lor era Ceauşescu şi mama lor — coana Leana? Nu erau dresaţi ca nişte câini-lupi să sfâşie pe oricine-ar fi făcut rău iubiţilor părinţi? Nu mulţumeau, înainte de fiecare masă, în picioare şi-ntorşi către Primăverii, Partidului şi Secretarului General pentru ciorba din farfurie? Din ăştia, tineri fără tată şi fără mamă, la propriu

și la figurat, își făcuse Tovarășul gărzile personale. Îi vedeai, în negru, tunși regulamentar și cu fețele palide, cu fanatismul arzându-le-n ochi, pretutindeni unde se afla tăticul lor iubit, pregătiți să-și azvârle piepturile-n fața oricărui atentator. Erau falange de mii de orfani, înarmați până-n dinți și gata de orice, la fel de redutabili ca armata de femei, nemțoaice din RDG, care-l apărau pe marele pretin al Tovarășului, Ghaddafi. Fiecare dintre ei creștea câte-un rotweiler durduliu, singurul lor prieten pe lume, pe care-l ținea câțiva ani, învățându-l toate atrocitățile, până ce câinelui, rasă creată de naziști prin demonice manipulări genetice, îi putrezea creierul și se zbătea-n chinuri groaznice. Atunci îl împușcau cu mâna lor, cu glonțul legat la gât cățelușului încă de când se născuse. Bineînțeles, în armata de orfani absolut toți erau homosexuali, ceea ce-i ținea uniți ca pe spartani. Iar dacă nici falangele negre nu țineau piept derbedeilor, nea Ceașcă tot n-ar fi căzut, căci (și aici până și monologul interior al colonelului dădu sonorul cu câteva liniițe mai jos) Securitatea, care-l apăra, nu era o simplă instituție a statului, precum, să zicem, CIA sau KGB-ul, ci o frăție mistică milenară. „Băieții cu ochi albaștri“ erau o rasă aparte, înrudită cu gugumanii de sub Făgăraș și cu blajinii, și care, încă din vremurile miticului Deceneu, își pusese puterile oculte în slujba neamului românesc, recunoscut drept cel mai nobil dintre toate neamurile pământului (nu spusese însuși Herodot că dacii erau cei mai viteji și mai cinstiți dintre traci?). În secolul trecut, savanții români, fii adevărați ai acestui popor mesianic, demonstraseră că eroii și zeii lumii antice hălăduiseră exclusiv pe meleagurile dacice. Că muntele Olimp era de fapt Ceahlăul, iar Parnasul, numit uneori și Musaios datorită încărcăturii sale de trupuri rubiconde cu liră, se identifica, fără doar și poate, cu Busaios, Buzăul din zilele noastre. Însuși numele măritului rege Decebal venea din misticul Deke-Balloi

(zece coaie), semn al puterii și-al neînfricării. Încă de-atunci, confreria băieților cu ochii albaștri îi purtase pe români în inima munților, în caverne subterane nemăsurate, unde creșteau cristale cu puteri magice, ce nu se mai găseau nicăieri în lume, așa că România era, de fapt, centrul energetic secret al planetei, și poate chiar al Universului. Fiecare conducător patriot al neamului românesc era inițiat, în momentul în care suia pe tron, în misterele cristalelor curcubeene, care-i dădeau puterea și înțelepciunea să-și păstorească turma către Noul Ierusalim care era comunismul. În lungul șir de martiri și arhieriei se înscriau toți cei ce, pentru uzul plebei dezmațate, fuseseră zugrăviți în filmele Epocii de Aur, în *Dacii*, în *Columna*, în *Mihai Viteazul*, în *Buzduganul cu trei peceți*. Aici, regii bătrânei Dacii și voievozii de mai târziu vorbeau ca din documentele PCR nu din stângăcia scenariilor, ideologizate de culturnicii comuniști, cum se spunea la Radio Șanț, după cum nici figuranții care-ntruchipau oșteni daci sau răzeși moldoveni nu își uitaseră din greșeală ceasurile la mână. Totul era acolo gândit până-n ultimele detalii, filmele erau pline de aluzii și simboluri pentru inițiați. Faptul că, în toiul bătăliei dintre daci și legionarii romani, se puteau vedea-n zare stâlpi de telegraf și coșuri de termocentrală reprezenta legătura indestructibilă dintre trecut și prezent, străbătute deopotrivă de firul roșu al inițierii în Național-Securism, cum auzise Ionel că numeau ierarhii (începând de la a douăzecea treaptă de inițiere) doctrina comunistă originală de pe meleagurile Mioriței. E drept că băbuța cu păr violet ieșind de sub toca mâncată de molii, cocârjată în rafalele de vânt înghețat de pe Calea Victoriei, asurzită de vacarmul sutelor de demonstrați, rămăsese de decenii doar diacon al sectei, deci abia pe treapta a doua a scării ce se pierdea în zarea de aur unde oficia miticul și nevăzutul Korutz, marele preot din acel an, dar, ca în bancul cu

cei șapte pitici cățărați unul peste altul ca să vadă pe fereastră ce fac Albă ca Zăpada și prințul în noaptea nunții („Și-acum, Albă ca Zăpada, o să-ți fac ce nu ți-a mai făcut nimeni niciodată“, zice prințul, și piticii-și transmit în jos, de la unul la altul: „O fute-n urechi, o fute-n urechi, o fute-n urechi“ ...), mai prindea și el câte-o frântură de ici, câte una de colo din adevărurile eterne, destul cât să-nțeleagă firele tainice care legau asasinarea ciobanului pe gura de rai în care se celebra nunta sa cu mireasa lumii de martiriul lui Brâncoveanu și-al lui Ioan vodă cel Viteaz și de destinul glorios al lui nea Ceașcă, merit poate să ajungă mai mare decât toți martirii la un loc, așa cum șirul biblic de profeți e încununat de Isus Cristos, Fiul lui Dumnezeu. Așa că Șefu' era acoperit și din partea asta. Nici un fir de pe cap n-avea să i se clintească, străjuit cum era de energia cristalelor curcubeene ...

Șirul gândurilor depănate sub peruca bătrânicii fu deodată întrerupt de un vuiet surd, ca la defilarea tancurilor, de 23 August. Scutierii, care stătuseră pân-atunci nemișcați ca păpușile, făcând pe ei de frică (amărăți de răcani din cine știe ce UM pierdut în inima Bărașanului, futuți în perioadă de le ieșiseră creierii pe nări, alergați kilometri-ntregi cu masca pe figură, târâți prin câmpuri de fasole, trântiți pe crivăț prin cimitire, spălând closete cu periuța de dinți, puși să se îmbrace-n șapte secunde, să-și facă patu-n așa fel ca o monedă aruncată pe cearșaf să sară-n sus zece centimetri, să-și curețe ore-n șir AKM-ul pe țeava căruia se-adăposteau „balauri“), fără să răspundă celor ce le urlau în față: „Criminalilor! De ce-l apărați pe dictator, pe cizmar, pe nenorocit?“ sau persuadeați să lepede scutul alb și bulanul și să li se alăture, „că suntem frați cu toții, măi băieți!“, se dădură-ntr-o parte la un semnal, și cele două tanchete se iviră amenințător, dând colțul hotelului. Se opriră cu boturile lor retezate, de bărci, și cu țevile scurte ale mitralierelor

îndreptate spre grupul strâns al tinerilor care, braț la braț, șiruri întregi, le făceau față cu un curaj nebunesc și sfidător. Trecură-ncet cu șenilele peste baricadele improvizate din niște garduri de metal alb, cu jardiniere pentru flori în care persista zăpada de acum două zile, și care se turtiră ca niște cutii de carton sub șenilele vehiculelor blindate. Un ofițer cu portavoce începu să vorbească aspru și lătrat, cuvintele pierzându-se-n vânt când rafalele veneau către el, sau răbufnind insuportabil când direcția vântului se schimba: „Cetățeni, părăsiți zona! Vă ordon să vă-mprăștiți! Avem ordin să tragem! Părăsiți zona!“ Și-apoi, lăsând jos aparatul de plastic portocaliu și adresându-se doar celor din fața lui: „Duceți-vă, dom'le, acasă, nu vă nenorociți! Avem ordin să tragem, pe bune... Măi, băieți, avem și noi copii ca voi, nu ne băgați în păcat...“ Dar spusele i se pierdură cu totul într-un uragan de urlete care-aminteau izbitor, iarăși, de vuietul amenințător al unui stadion: „Huoooooooo! Huoooooooo! Jos Cea-u-șes-cu! Jos! Jos! Jos!“ și din ce în ce mai puternic: „Li-ber-ta-te! Li-ber-ta-te!“

Cei de pe trotuar, multă vreme nehotărâți dacă să intre-n falanga demonstranților sau să stea între ape, să poată zice la o adică „stai, dom'le, că eu doar mă uitam“, dar dacă se-ntorcea roata să se bată-n piept că au fost acolo, se strecurară, unul câte unul, pe străzile laterale, așa că revoluționarii nu-i mai aveau ca spectatori decât pe scutieri, tanchetele și vreo trei-patru colegi de-ai lui Ionel, deghizați în curve, cerșetori, mutilați de război și te miri mai ce, filmând la greu, de la șold, din poșeta găurită, dintre doi nasturi ai paltoanelor mult mai înguste în umeri decât ar fi trebuit sau, dimpotrivă, largi de-ar fi-ncăput doi în ele. Ionel se adăposti într-un intrând al hotelului: știa că nu-i de glumă. Răcanii nici nu erau înarmați, decât cu bulanele lor, dar trebuiau să apară trupele speciale, ca la Timișoara, și ăia erau în stare de orice. Tanchetele se-mpotmoliseră deja în marea

de oameni care-ncercau să le-mpingă înapoi, băteau cu palmele-n blindajul lor vopsit în kaki, se cățarau pe apărătoarele șenilelor ... „Ieri în Ti-mi-șoa-ra“, începu unul, țâpurind, cu coardele gâtului umflate de efort. „Azi în toa-tă ța-ra!“, îi răspuneră cei din jur, și lozinca se răspândi fulgerător în tot grupul. Țac, colonelul îl poză pe zavrăgiu, însemnându-și și chipul său în minte ca pe unul dintre capii răzmeriței. Era greu să-i distingi unul de altul, cum mai toți erau bărboși, mai toți în jur de treizeci de ani, generația care, în loc să construiască socialismul, se trezise în muzica pletoșilor din Occident, Beatlesii ăia care purtau păru-n ochi și urlau ca nebunii, și credeau că tot ce zboară se mănâncă. Degeaba li se făcuse educație comunistă și ateistă în școli, degeaba li se spusese că înaintarea omenirii spre comunism e legică și ireversibilă, degeaba toate ziarele aveau rubrici cu „realități din lumea capitalului“, unde se arătau nivelul de sărăcie din America, ravagiile drogurilor, mulțimea celor fără locuințe, șomajul și delincvența ... Ei tot în curul nenorociților ăloră de capitaliști se uitau toată ziua, îi imitau în toate, în muzica lor bestială, în dansurile lor scabroase, în modele lor din caverne, cu lațele jėjoase atârându-le până la brâu, cu tangalejii plini de ținte, cu pardesiele malagambiste, cu favoriții à la Aurelian Andreescu. Ce face omul, face și maimuța, vorba aia ... Iar fetele, ce să mai vorbim: minijupe până-n pizde, sutiene nema, o generație de stricate, de dezământate, de aiurite. Câte pletane nu tăiase el cu foarfeca, în dușmănie, când însoțea patrurile de miliție pe Magheru, câte minijupe nu despicasă între picioare, de fugeau fetele în scările blocurilor ca să nu le huiduie mulțimea ... Să fi fost ei copiii lui, ce le-ar mai fi pus pielea-n băț! Bine că nu i-a dat Dumnezeu (vorba ateistului) copii pe lumea asta care-o luase razna. Îi vedeai, dom'le, sprijinind zidurile, câte trei-patru, cu chitările, cu discuri jerpelitate, cu ochelari de soare de-ăia

șmecheri... De câte ori trecea pe lângă câte-un grup d-ăsta, nu se putea stăpâni să nu le strige: „La muncă! La strung, futu-vă muma-n cur de paraziți!“, la care ei se uitau la el așa, de parcă l-ar fi scuipat... Și ăștia, tineretul mereu cu mâna-n buzunarul părinților, mereu cu țigara-n bot și coniaccele-n nas, ăștia făceau acum pe nebunii, se ridicau împotriva regimului care-i hrănise, îi îmbrăcase și-i ținuse-n școli în cei treizeci de ani de când ieșiseră din găoace. Lepre, vânduți, nenorociți... Da' lasă, că or să le scoată lor revoluția pe nas. Dacă n-or să-nfunde toți pușcăriile și Curtea Martțială, să-mi zici mie cuțu! Chiar în dimineața asta o să-i vezi la Jilava, strigând-o pe mă-sa și căcându-se pe ei de-atâția pumni și bocanci mâncați în figură.

Țac! Încă o față care... i se părea cunoscută de undeva, deși... nu-l văzuse de multă vreme... Băbuța uită o clipă de cifoza avansată care-i cocârja coloana, se-ndreptă voinicește și se ridică pe vârfuri ca să-l vadă mai bine pe junele cu fața lividă și subțire, cu ochi întunecați și mustața rară, fibroasă, care, în mijlocul agitației demonstranților, părea stingher și, parcă, din alt film, de parc-ar fi fost singura siluetă alb-negru nimerită într-un tablou de grup colorat spectral, în tonuri de urină, cianură și sânge-nchegat. Drăcia dracului, era Mircea, băiatul Marioarei! Nu-ncăpea nici o-ndoială, la cât de prăpădit părea, la felul cum stăteau hainele pe el ca pe cuier, nu putea fi altcineva. Fața ușor asimetrică, sub căciula de blană, purta pecetea schizofreniei, căci, cu toată părerea de rău pentru Marioara, fosta lui vecină (vecinică, vecinică, vorba cântecului...) de pe Silistra, asta era fii-su, un dement, un antisocial, care nu făcea toată ziua decât să scribălărească la un fel de roman tâmpit și de necitit. Dacă n-ar fi fost Ionel, drăguțul de Mircișor (și poate și tatăl și mămică lui) ar fi fost acum la balamuc, în Valea Mărului, sau la pușcărie. Căci în lumea mai bună și mai dreaptă ce se făurea în patria noastră, nimeni nu era de capul

lui, să pună pe hârtie verzi și uscate. Până și poeziile despre Tovarășu' și Leana nu se scriau așa, de oricine, cum îi venea pe chelie, ci erau comandate tovarășilor scriitori de încredere, care le făceau după canoane bune și aprobate de însuși Dumnezeu (Dumitru Popescu, mare gazetar, orice s-ar zice!), precum figurile de sfinți de altădată. Ce, pe Sfântul Sisoe îl puteai face gras? Se știa despre fiecare cum se cuvine să fie zugrăvit, cu barba despăcată sau rotundă, neagră sau cărunță, cu aura pe vârful capului sau pusă cochet pe o ureche... La fel, în orice poezie trebuiau să apară anume cuvinte cu o anume gradație. Nea Ceașcă era „cârmaci meșter“ așa cum Ahile era iute de picior. Lenuța era „savantă de renume mondial și mamă iubitoare“. Nu puteai să scrii din capul tău că era deșteaptă sau frumoasă sau futeșă, sau dracu' mai știe cum... Avea și el acasă (că li se distribuise la serviciu) un *Omagiu*, ditamai cărămida de vreo mie de pagini, ilustrată cu portretele șefului pe fond azuriu, pictate de vestitul B. Sălașa, și plină de poezii bine simțite de ăla gras ca un porc (cum naiba-l cheamă?), de țuțărul tovarășului Barbu și de alți o sută mai mărunței, toate cu cârmaci și genii ale Carpaților și oameni de omenie și mame iubitoare, dar făcute frumos, dom'le, cu rime meșteșugite, nu hodoronc, tronc, „Mama are trei căței, / Cine-i pupă-n cur pe ei?“, sau cântecelele alea tâmpite pe care le mai auzai pe la copii, înainte să fie plesniți peste gură și instruiți să nu le mai spună pe stradă, în gura mare: „Cin-se plimbă cu bărcuța? / Ceaușescu și Lenuța. / Cin-se plimbă cu vaporu'? / Ceaușescu și poporu'“... Nu, Mircea ăsta era un caz. După părerea colonelului Stănilă, n-ar fi trebuit lăsat să umble liber pe stradă. Era nebun săracul. Biata Marioara, amărâțul de Costică (băiat bun, cu școală și deloc cu nasul pe sus) să fie blagosloviți cu un astfel de băiat... De câte ori nu-ncercaseră să-i deschidă ochii, de câte ori nu-i spusese: „Măi băiete, păcat de capul tău ăla bun, de

cărțile citite! Că scrii numai tâmpenii. Nu vezi și tu cum se trăiește pe lume? Scrie și tu ce trebuie, ce se cere, că altfel rămâi de căruță...“ Costică mai intra-n el din când în când, îl închidea cu el în cameră și făcea așa, pe loc, o ședință de partid cu el. Îl lua tare de tot, uitându-i-se-n ochi: „Ia zi, ce-ai de gând? Ce-ai de gând? Ce e-n capul tău ăla sec? Vorbește! Hai, spune, că nu-ți fac nimic: ce tâmpenii ți-au mai intrat în cap?“ Și-așa, ore-ntregi, fără nici un rezultat, că puștiu’ tot ce știa el făcea! De două ori îi confiscaseră jucăria (teancu-ăla de foi incredibil de jechoase și boțite între care se-ngropa de nici creștetul nu i se mai vedea, acolo-n camera din fund de pe Ștefan cel Mare, că fuseseră și ei pe la Costică și Marioara în vizită de câteva ori, și nesimțitul nici nu catadicsise să se arate, să-i zică și lui bună ziua, sau vorba cealaltă. Trebuise să se ducă el acolo, în camera cu geam uriaș de unde Bucureștiul se vedea până la orizont. Și-l vedea acolo, zgârcit și nemișcat, ca o tarantulă în terariul ei de la Antipa, scriind și scriind și scriind, iar când îi punea o mână pe umăr, tresărea de ziceai c-a dat damblaua-n el. Dar câte nu face omul de dragul unor ochi luminoși și căprui, pe care i-a iubit la tinerețe... Marioara nimerise bine, Costel era băiat tare serios, și el urcase, ca și Ionel, de la coarnele plugului până în clasa conducătoare, prima generație încălțată, cum se zice, nimerită direct pe culoarele Casei Scânteii, cu Volgă pentru deplasări pe teren și cu secretară căreia-i dicta articolele. Colonelul avea acasă o poză care-i plăcea mult: ei doi cu hainele schimbate-ntre ei: Ionel rămas doar cu pantalonii de la uniforma de ofițer și cu haina de la costumul lui Costel, iar Costel, chipeș în haina de uniformă, cu pantaloni de costum. Tineri amândoi, privind încrezători spre obiectiv. Ostași ai lumii noi, care din păcate se cam împotmolise pe drum. Dar, oricâte neîmpliniri, greșeli și chiar crime se petrecuseră, comunismul rămânea cea mai mare idee a omenirii. Ce dacă prezentul era de rahat,

ce dacă muriseră milioane de oameni sub Stalin ? Ajungea să ai o idee mare și să aștepți, chiar și o sută de ani: ea tot avea să triumfe. Avea dreptate Mao, care se zice că spusese: „Au murit trei milioane de oameni. Ei și ? Și-a schimbat pentru asta cursul fluviul Yang-Tze ?“ Or fi murit ei, dar vorba e: se vede Marele Zid de pe lună sau nu se vede ? Asta conta: piramidele, colosul din Rodos, Luvrul, Casa Poporului... O să mai întrebe cineva câți nenorociți or fi căzut de pe schele ? Ce contează e că Pentagonul e o cocioabă pe lângă ea. Cât îl urăsc ăștia acum, șefu' o să intre totuși în istorie, dom'le, orice s-ar zice... Pe când puțorii-ăștia care zbiară ca opăriți or să intre doar după gratii, vai de mama lor, ba să fie fericiți dacă nu s-or alege și cu plutonul de execuție.

Dar sângele apă nu se face. Îi părea rău de Mircea, care-avea să-nfunde pușcăria nevinovat. Un biet lunatic, s-o fi rătăcit și el pe drum (că umbla ca hăbăucul, lovindu-se de toți stâlpii) și-a nimerit între haidamaci, între coate-goale. Mai bine l-ar fi băgat la balamuc, în primăvară, când l-au ținut în arest vreo lună, de i-au făcut toate testele de pe pământ. Numai că Ionel mințise când îi spusese Marioarei că el, cu pilele lui, l-a scos din rahat. De fapt, băiatul fusese anchetat în condiții ultrasecrete de nuș' ce comisie științifică, pare-se că se petreceau cu el chestii... necurate, de mare însemnătate, naiba știe... bălmăjeau ăia ceva, dar cine să-i priceapă ? Fapt e că nu tu bătăi, nu tu ochi umflați, nu tu unghii smulse, nu nimic. Ieșise de-acolo nevătămat, cum l-a făcut mă-sa (pardon, Marioara), și până și teancul de foi i l-au dat să se spele pe cap cu el, după ce au fotografiat cu atenție fiecare pagină-n parte. Drace, și dac-o fi (mă gândesc acum) totuși ceva de capul nebunului ăștia, dac-o fi cine știe ce cod secret în polologhia aia a lui ? Poate că el scrie acolo „mor-cov“, pronunță „cartof“ și-nțelege „vânăță“, sau dracu' știe... Sau trebuie să citești din trei în trei litere, sau de la coadă la

cap ... Aiurea, e nebun! Uite-l și-acum ce stingher e, chiar în gloată, cum strigă și el, cu juma' de gură, cum o pupă și el, ca în vis, pe tipa care-l pupase cu o clipă-n urmă pe obraji... Colonelul dădu filmu-napoi cu un cadru și trase repede altă poză pe deasupra. Poate scapă amărâtul, poate colegul care filma de la etaj nu l-a prins și pe el, oricum unghiul lui e destul de coitios, de sus și pieziș, cu greu prinzi limpede fețe identificabile.

Frig, drace, de crapă pietrele. Și un cer limpede, cu stele presărate ca vara peste construcțiile moderne, dintre războaie. Și bâzdâgania aia-ntre ele, că nimeni nu știe ce naiba o fi: cupola aia verde-albăstrie, cu pilotu-ăla pe scaunul din vârf... Îi dădu-seră roată elicopterele militare, îl somaseră să coboare, degeaba. Avea-n jur un fel de câmp, un fel de unde care nu lăsau să treacă nimic, nici glonț, nici rachetă... Stătea pe cer, de-a-mboulea, de câteva zile, ca-n poezia aia veche: „Câte stele sunt pe cer / Toate pân-la ziuă pier, / Numai una, cea mai proastă, / Șade pe uzina noastră.“ Ei, zacă sănătoasă. Bătrânica înarmată cu vechiul aparat foto se trase, zgribulită și șontâcând, mai spre ofițerul cu portavoce, care-i comanda pe scutieri, și față de care se legitimase de la-nceput: „Care mai e situația, tov. maior?“ „Tov. colonel, raportează... „Ei, pe loc repaos, maior. Cum e, dom'le, situația? Ce se-ntâmplă?“ „Nu se știe, dom'le, e haos. Uitați-vă și dumneavoastră: în aparat unii zice una, alții zice alta... Ce ordine să ascuți? E groasă rău. Nu se știe pe ce parte cade banu'. Deocamdată ne facem datoria, că ordinu' nu se discută, se execută. Îi belim p-ăștia. Da' sunt mulți, uite, mereu raportează miliția și armata: un grup de demonstranți aici, altu' pe Magheru, altu' pe pizda mă-sii, vreo cînșpe grupuri compacte, dom'le. Au ridicat baricade în tot centru'... la restaurantu' Budapesta, în Piața Palatului... Li s-a urât cu binele, futu-i în gură de proști, li s-a suit la cap tot felu' de idei. Oche-lariști și bărboși nenorociți, se crede ei mai deștepți ca toți

ceilalți ...“ Ofițerul mai răcni o dată-n portavoce: „Vă ordon pentru ultima oară: părăsiți zona! Mergeți la casele voastre! Avem ordin să restabilim liniștea publică prin orice mijloace. Repet: prin orice mijloace!“ Băbuța se foi neliniștită. O ardeau buzele după o țigare, dar nu se putea. Tinerii făceau un scandal mai mare ca oricând, vuia centrul. Acum le urlau în față scutiilor: „Huoooo! Huoooo! Căinii lu’ Ceaușescu! Lichelelor!“ și chiar dădeau câte-un brânci în scuturile de plastic. Deocamdată însă, soldații-aveau ordin să nu riposteze. „La Timișoara s-a tras, tov. colonel. A tras armata, a tras și miliția, s-a folosit echipamentul din dotare. S-a aruncat și cu petarde. Așa a fost ordinele, ce să faci? Tragem și noi, că nu ne e frică de pulele-astea, da... tov. colonel, iertați... dacă se-ntoarce roata? Cine-o să fie atunci criminalii? Asta ne frământă pe noi. Futu-i mama mă-sii de situație-n care-am ajuns... că zicea la Radio Șant (nu că ascult, da’ mi-a zis și mie alții) că mămăliga nu explodează. Uite c-a explodat, dom’le, a explodat în paștele și grijiania mă-sii!“ Maiorul izbucni în înjurături fioroase, urlate în fața tinerilor din primul rând, care se țineau de braț și cântau. Mucoșii nu știau ei câtă suferință și neliniște provocau în sufletele militarilor cinstiți. Că doar atâta rămăsese demn și necorupt în țara asta de jigodii: armata, dom’le. Civili? Uite-i: o gloată de nesimțiți, de nespălați. De mult s-ar fi dus totul de râpă dacă nu era armata. Ea apăra granițele țării, altfel bozgorii și rușii era de mult stăpâni aicea, ea veghea la suveranitatea națională și apăra cuceririle socialismului. Ea construia marile ctitorii — că orice s-ar zice, Canalul sau Transfăgărașanu’ era o chestie, tată, nu glumă — cu ea se culegeau recoltele de pe câmp. Cu amărâtul de soldat de la dilibau, futut în perioadă de nici nu mai știa cum îl cheamă. Trăgea cu pușca de trei ori într-un an și patru luni, în schimb căra cu spinarea zi de zi, la construcții, pe câmp, unde era nevoie. Maiorul nu avea o jignire mai mare

în vocabularul lui, de altfel cât se poate de buruienos, decât zdrobitorul „Civililor! Civili împuțiți!“, pe care doar la cea mai adâncă mânie îl arunca răcanilor ce stăteau smirnă, cu arma la picior, în fața lui.

Aparatul walkie-talkie începu să cârâie, abia auzit în vacarmul general, și o voce ca de Donald rățoiul îi vorbi maiorului la ureche: „Alo, Carpenule... Carpenule, ești acolo?“ Armata angajase un botanist ca să dea nume de cod la sute de unități, după modelul filmului *Stejar extremă urgență*, așa că puteai răspunde la nume aiuritoare ca „scoruș“, „tamarisc“, „zadă“, „corcoduș“ sau „bonzai“, ca să nu mai vorbim de „piciorul-cocoșului“, „șapte frați pătați“, „bășina-porcului“ sau „pizda-ți-găncii“, parole date în disperare de cauză o dată cu înmulțirea unităților mobile. „Da, Pălăria-Șarpelui, te aud...“ Peruca albastru-gețiană se apropie și ea cu urechea de aparat. „Intrați în dispozitiv de luptă. Blocați demonstrații și-ntr-o parte, și-n cealaltă, spre Hotel București. Nu mai iese nimeni. Tanchetele să tragă-n aer. Vedeți, dom'le, să nu nimerească-n oamenii noștri de la etaje, că știți cine stă pe Calea Victoriei... Vă trimitem trupe speciale de la UM 0835... Trec pe recepție!“ Maiorul răcni și el în aparat: „Pălăria-Șarpelui, raportează: am înțeles! Blocăm demonstrații. Comunic tanchiștilor să deschidă focul în aer. Terminat.“ „Carpenule, treci la arestări imediat cum sosesc dubele care vin cu plutonul, înțeles?“ „Să trăiți, am înțeles: trecem la arestări când sosesc dubele.“

Colonelul putea socoti de-acum misiunea-ndeplinită: patru role de film pline cu mutrele zavragiilor. Rebeget de frigul crunt al nopții de decembrie, băgă aparatul-n poșetă, dădu mâna cu maiorul și, șontâc-șontâc, o luă către piață. Mirosea-n aer a război, a praf de pușcă, deși nu se trăsesese încă nici un glonț, cel puțin în acea parte a Bucureștiului. Sinistra iluminare portocalie vopsea-ntr-un pământiu adânc Muzeul de Artă, Biblioteca

Universitară și sediul Securității de pe colț. Spațiul gol era enorm și respira o tensiune greu de suportat. Mai jos, Comitetul Central al Partidului era păzit de miliție și armată. Câteva camioane cu prelată erau parcate neglijent în spațiul de sub balcon, între brazii acoperiți încă de zăpadă. Rafale de vânt aduceau, intermitent, vuietul de pe Calea Victoriei, amestecat cu ace de gheață. Ce căuta, la acea oră târzie din noapte, o bunăciută cochetă, cu mănuși de macramé, în peisajul sinistru al pieței pustii? Nimeni n-ar fi putut spune. Se ducea la vreo coadă, poate, căci și-n zilele astea cumplite cozile erau la fel de lungi ca-ntotdeauna, sau avea poate insomnie și se plimba, nostalgică, prin locurile unde alergase cu cercul înainte de război... Primele împușcături o ajunseră pe la Kretzulescu, ca niște plesnete seci, îndepărtate. Un urlet frânt de vânt în zeci de pachete sonore le urmă, pe când bătrânica gheboasă, vârand mai adânc capu-ntre umeri, o coti pe lângă biserică spre Piața Palatului.

„Fluturii“, zicea Herman, stând lângă Mircea în adâncul timpului și totuși prelungit tot mai fantomatic către prezent ca un ciudat efect fotografic. După-amiaza de vară arunca doar un pseudopod de lumină difuză în spațiul alb și îngust dintre etajul șapte și opt, dar băiatul se simțea totuși scaldat în soare, de parcă planșeul blocului și toate structurile de deasupra, casa liftului, garsoniera lui Herman, zidurile și ușile, ar fi devenit deodată prisme grele și transparente de cristal. Când era în clasa întâi apăruseră primele rigle de plastic transparent care, dacă nu mai puteau fi scrijelite și tatuată cu cerneală precum cele de lemn, aveau în schimb magia lor intensă, care era cea a luminii. Toate lucrurile privite prin ele se înconjurau de un curcubeu lichid și tremurător, cu culorile cele mai pure pe care copilul și le putea închipui. Totul avea o aură: învățătoarea, colegii în șorțulețe pepit, iepurașii de carton înșirați pe marginea tablei. Iar când învățătoarea se apleca asupra unui copil, ca să-i îndrepte bucelele șirului de litere H din caiet, curcubeiele care-i înconjurau se contopeau într-unul singur, cu purpura, verdele, violetul și portocaliul pulsând viu în aerul prăfos al clasei. Mircea știa foarte bine că aurele fuseseră întotdeauna acolo, că fiecare ființă și fiecare obiect era înconjurat de un curcubeu și că rigla era ca o fereastră prin care vedeai cum sunt ele cu adevărat. Da, pielea noastră lumina, ochii ne

străluceau, membrele emanau o rouă însorită, din subțiorile noastre țâșneau raze. Așa eram noi cu adevărat și așa aveam să rămânem întotdeauna. La fel, întreaga vară ce a urmat întâmplării cu scripetele și găleata în care copiii se înălțau la cer prin hornul amețitor de la Scara Unu, Mircea s-a simțit, acolo, între etajul șapte și opt, lângă Herman, incendiat, albit de o lumină transfinită, ca-ntr-o fotografie enorm supraexpusă. Diminețile se juca în spatele blocului, unde odată se-ntindea labirintul șanțurilor de canalizare. Acum țevile fuseseră astupate, și acel nivel subpământean și preistoric în care copiii, cu măști înspăimântătoare pe fețe, jucaseră teribila Vrăjitoacă rămăsese în adânc ca un strat arheologic, ca un nivel recesiv și obnubilat al minții, de parcă peisajul bucureștean dintre bloc și moară ar fi fost chiar un strat cerebral al copilului, sub care alte constelații neuronale luceau stins, așteptând să fie decopertate cândva, și cioburile sale neolitice, șirurile rupte de mărgelile și săpăligile de bronz să fie expuse în vitrinele vreunui muzeu sumbru al nostalgiei. Cândva, și stratul de la suprafață, unde copiii se jucau fotbal cu nasturi sau sprijineau zidurile povestind și râzând, avea să fie acoperit de țărână. Cândva, scheletele mici și fragile, încă înfășurate în cârpe, ale Silviei, ale lui Marțaganul, Mimi, Lumpă, Dan Nebunul, cafenii și dislocate de povara țărâniei, aveau să fie scoase cu grijă la suprafață. Și ruinele melancolice ale morii Dâmbovița și-ale blocului 15 aveau să domine, gigantice și fragile, ca niște bucăți de măsele cariate, partea aceea de oraș și de lume. Până când și ruinele aveau să se ruineze, și peste praf avea să se-aștearnă praful.

Copiii nu știau însă ce dramă avea să se-ntâmpole cu trupurile lor, cum vor fi-mpodobite curând cu bătrânețe și degenerare. Cum vor purta pe degete, inele karmice, boli și dureri insuportabile, cum infarctul le va-nconjura umerii ca o mantie sângerie. Nu vedeau prin grosimea timpului coroana grea

a cancerului ce-avea să le-apeşe tâmplele, colanul accidentelor de automobil, ordinul beţiei şi-al disperării agăţate de pieptul lor scheletic. Încă nu se treziseră vreodată din somn, acoperiţi de sudoare, gemând şi răcnind de groază la gândul că-ntr-o zi aveau să moară, şi-apoi nu vor mai fi niciodată, că vor dispărea pentru cât va ţine veşnicia. Că nu vor mai gândi şi simţi, că viaţa lor a fost o scânteie într-o noapte fără sfârşit care mai bine nu s-ar fi aprins, mai bine nu s-ar fi aprins... Aveau decenii îndelungate-nainte, iar timpul stătea deocamdată pe loc, într-o eternă dimineaţă în care, vii şi fragezi, cu braţe străveziuroşietice, se alergau la „gardiana zece-zece“, se ascundeau la „faţa“, se cotonogeau la fotbal, se deşelau la „capra“ şi „lapte gros“, spuneau bancuri, scui-pau, râdeau şi se-njurau, şi se-ncăierau fără să le pese că trăiesc pe-un fir de praf dintr-un coloid fără margini, ce avea să se stingă cu-ncetul într-o mare de clipe, de ani, de milenii, de ere, de eoni, de yugas şi kalpas...

Mircea nu ştia că acea vară, veşnică şi pieritoare-n acelaşi timp, veşnică pieritoare şi pieritorveşnică, avea să rămână centrul de lumină al vieţii lui, cu dimineţile filtrate prin frunzişul castanilor din parcul Circului şi cu după-amiezile în care, aproape zi de zi, îl asculta pe Herman. De când îl salvase din prăbuşirea sa de opt etaje, oprind cu preţul palmelor însângerate frânghia ce se desfăşura liberă, cu o viteză nemaipomenită, pe asfalt, pe când, de cealaltă parte a scripetelui, găleata cu copilul încremenit de spaimă se prăvălea prin puţul de beton şi ferestre, Herman, ce li se arătase copiilor, în primăvară, schimbat la faţă şi strălucind ca un zeu, se apropiase mult de băiatul atât de oarecare, atât de slăbuţ şi stingher, ce mai mult asista la jocurile celorlalţi decât să se joace şi el. Pe la patru după-amiaza, când blocul dormea adânc, toropit de căldură, Mircea ieşea pe-afară, spre mirarea părinţilor, care-l ştiaua sălbatic şi mai curând gata să stea pe capul lor toată ziua. Mai respira şi maică-sa

două-trei ore, după ce toată dimineața robotise la bucătărie. Iar tata nu venea niciodată înainte de cinci, și lui, oricum, totul părea să-i fie indiferent. Cum ieșea pe ușă, se uita-ntâi în spatele ușii de sticlă vopsită grosolan în alb, pe care scria HIDRANT, căci știa că blocul avea să fie mai departe generos cu el, cel puțin până-mplinea paisprezece ani și nu mai era copil, și-ntr-adevăr încă găsea acolo, în fiecare zi, fructele ciudate pe care blocul le rodea numai pentru el, căci doar el știa secretul ușii de la etajul lor. În fiecare zi găsea acolo altceva: o mașinuță roșie de metal, cu uși și capotă care se deschideau, o napolitană cu nume necunoscut înfășurată-n poleială colorată, un creion roz, o pară zemoasă cu codița crescând direct din zid, încât trebuia să rupă fructul ca din pom, un pachet de cărți de joc Păcălici, ce-avea pe fiecare carte desenați un bărbat sau o femeie în costume naționale. Uneori însă trântea ușița înspăimântat, căci înăuntru își răsucea trupul tare o scolopendră uriașă sau plesnea un ou mare cât tot interiorul acelei firide, și din crăpătură se scurgea o dără de sânge... Urca apoi pe scări, trecând prin fantasticele peisaje ale etajelor șase și șapte, străine, geometrice și pustii, și ajungea tocmai sus, la opt, unde, între casa liftului și ușa cu geam zăbremit al ferestrei, se afla ușa garsonierei lui Herman.

„Fluturii“, spunea Herman, și într-adevăr, de câte ori băiatul suna la ușă, în pragul ei apărea un fluture halucinant, mare cât un om, cu ochi fosforescenți, bulbucați și-mpărțiți în milioane de hexagoane, cu o trompă subțire și străvezie, răsucită ca un arc de ceas și tremurând ca și el. Un strop de apă, mare și scânteiitor, atârna de ea mai tot timpul. Pântecul păros era-nfășurat în aripi, iar aripile înfățișau Lumea. Cu nebunia ei înstelată, cu culorile ei răvășitoare, de la albul perlat al viermelui din caisă la violetul sumbru al supernovelor, de la trandafiriul nopților polare la galbenul murdar al orașelor în ruină, de la

verdele înghețat al lacurilor din saline la căpruiul umed al ochilor Pantocratorului. Viziunea orbitoare dura câteva clipe, până ce Mircea începea să distingă, în explozia curcubeeană, sfâșietoare, din pragul ușii, silueta adânc gârbovită a prietenului său, pe-atunci încă neverosimil de tânăr, ochii lui azurii și, în locul aripilor fantastice, kimonoul său obișnuit în care stătea veșnic prin casă. Mai distingea, în spatele lui, licărul unei arhitecturi abstruse, de parcă tot peretele din spate al garsonierei ar fi fost transparent și prin el s-ar fi zărit construcții din altă lume, împovărate de amurg și statui ... Dar Herman trăgea repede ușa după el (mama lui, cu care locuia, avea să rămână, până la sfârșit, o ființă imaterială ca aerul: cineva își dregea glasul, din când în când, în spatele ușii de placaj pe care nu scria nimic), îl mângâia distrat pe creștet pe băiatul care îl vizita și, zi de zi, ca și când întreaga vară ar fi fost o singură zi adâncă și-ncăpătoare, coborau împreună cele câteva trepte care duceau spre spațiul alb, oarecare, dintre etajul șapte, unde era ultima ușă a liftului, și ultimul etaj, peste care se revărsa lumina aurie, caldă, a după-amiezii. Se așezau pe trepte, sub geamurile aflate undeva foarte sus pe perete, și Herman, după ce tăcea o vreme (uneori tăcea ore-ntregi, până la sfârșitul zilei, și niciodată Mircea nu pleca atunci mai sărac, mai dezamăgit sau mai trist: asculta atunci tăcerea impregnată de huruitul adânc și-ndepărtat al morii Dâmbovița, de foșnetul fulgilor de plopi ce troie-neau pe lângă gardul de beton, de râsete de copii în spatele blocului sau în vreun apartament îndepărtat, o tăcere bogată, boțită, cu o textură complicată ca de covor persan), începea, privind mozaicul podelei — în pietricelele căruia Mircea vedea scene bizare, mereu altele, căci creierul său era avid de chipuri și de povești și, asemenea paranoicilor, descoperea, în țesătura aleatorie a lucrurilor și-a clipelor, sensuri teribile, cabale viclene, amenințări difuze —, să vorbească, de unul singur, de fapt, despre lucruri din care copilul rareori putea să culeagă vreun

înțeles familiar, dar care-i sunau totuși limpede în țeasta lui subțire, de parcă ea ar fi fost un clopot ce, uneori, intra-ntr-o ciudată rezonanță cu vocea aceea monotonă și totuși pasionată. Mircea înțelegea nu cuvintele sau sensul lor, ci inflexiunile vocii, încărcătura ei somatică, așa cum înțelegei lemnul fagotului și arama cornului englezesc. Era ca și când Herman i-ar fi transmis nu gândurile și ideile lui atât de bizare, ci o planșă amplă și detaliată a aparatului său fonator, a traheei, laringelui, coardelor vocale, a limbii și-a dinților și-a buzelor lui, ca și când s-ar fi oferit pe el însuși ca hrană sonoră copilului, trupul său frânt ca o pâine acolo, în spațiul acela în care nu călcase picior de om. Mesajul nu erau cuvintele, era însuși mesagerul, așa cum, înainte să-i fi grăit ceva fetei din încăperea de lut, îngerul deja însemna „Bucură-te, Marie!“ La sfârșitul verii copilul se-ntorsesese la școală, și o altă istorie, o altă geografie, până și o altă matematică luaseră locul spațiilor hermaniene, așa cum peste enorma și enigmatică preistorie se așternuse pojghița scriiturii ce simplificase, falsificase și tocise totul în cale (căci înțelepciunea omului e deșertăciune în ochii lui Dumnezeu), iar peste abisurile interioare — gheața subțire a rațiunii. Iar Herman, cu discursurile lui monotone și pasionate, ce n-aveau alt conținut decât mereu repetatul: dormi! al hipnotizatorului, rămăsese în centrul țestei lui Mircea, un geniu al abisului sculptat în însăși substanța sa cerebrală, căci plântuțele neuronale ce-nsemnau Herman crescuseră și se-ntrețesuseră atunci, în acea vară, la energia soarelui melancolic aplecat asupra lor: țeasta vecină, lumea vecină a marelui gârbovit. Rămăsese acolo, uitat, timp de decenii, asemenea zmeului închis într-un butoi, în camera interzisă a palatului din povești. Mircea intrase, în cele din urmă, în odaia de lut, și-acum privea încremenit cum cercurile de fier plesnesc, unul după altul. În curând, butoiul avea să se spulbere-n țândări.

Poate că-n Akasia, memoria universală care *este* lumea, dincolo de iluzoria ei curgere dinspre trecut spre viitor (căci de fapt suntem un obiect compact, deja în totalitate prezent, având la un capăt un ovul fecundat iar la celălalt un cadavru, iar lumea e un obiect deja în totalitate prezent, cu un punct de lumină intensă la un capăt și frig absolut la celălalt; în realitate, deja cu toții am îmbătrânit, am murit și-am reînviat și ne-am găsit mântuirea), cuvintele lui Herman s-au păstrat intacte și eterne, neatinse de praf, necorupte de bolboroseala vidului. Dar Mircea avea să le uite, pe cele mai multe, fără să regrete prea tare, căci în definitiv ceva din Herman se transferase în el, așa cum capeteți, când citești o carte, o grefă pe creier, un implant al minții celui ce-a scris-o. Dar cele câteva spuse care-i rămăseseră le păstra ca pe niște relicve stranii și-ntunecate, ca pe un osuar heteromorf în care nu crezi neapărat, dar pentru care simți respect și pietate, așa cum în firida unei catedrale săruți brațul mumificat, ferecat în argint, al sfântului protector. Mircea plănuise de mult să încastreze în manuscrisul lui nesfârșit un insectar de vorbe și viziuni, catifelate și obscure asemenea marilor fluturi de noapte, vorbele enigmatice ale lui Herman, dar haosul dement al istoriei îl prinsese și-l răsucea acum în bătaia tuturor vânturilor. Timpul se scurtase, Mircea privea acum tot mai des către cer, și doar în serile târzii, când singurătatea devenea dureroasă ca o jupuire de viu, se mai ridica din pat ca să presare semne scrise cu pixul pe fața foii deja imprimate, alb, de la scrisul de pe foaia precedentă. De multe ori îl apuca, astfel, dimineața.

„Fluturii“, spunea Herman. „Nu pasărea, ci fluturele a fost, pentru greci și pentru cei de dinaintea lor, simbolul sufletului și-al nemuririi. Fără imaginea lui simetrică și străină (căci insectele, care sunt tot ADN, proteine și supraviețuire, ca și noi, sunt totuși pentru mintea noastră tot ce poate fi mai monstruos și mai fascinant, căci sunt mecanisme de carne, nervi,

vacuole, ace și piese bucale funcționând în afara oricărei conștiințe) n-am fi-nțeleș niciodată logica resurecției și, mai mult ca sigur, am fi ignorat faptul că avem un suflet nemuritor. Fluturile a inventat sufletul uman. El ne-a fost dat ca simbol viu și perfect al situației noastre pe acest pământ unde curg lapte, miere, sânge și urină. N-am fi știut niciodată că aici, în lumea de culori și mirosuri, suntem omizi, tuburi ce degradează materia, tuburi digestive cu priviri. Ne târâm în planul realității, căci nu ne putem imagina un altul, înaintăm pe creanga noastră spre mereu alte mănunchiuri de frunze, înghițim substanța lor structurată și lăsăm în urmă o dâră de substanță amorfă și asta e tot, spun cei mai mulți, cei care sunt orbi la lumina ce vine din viitor. Asta e tot, autostructurare, autogenerare, auto-selecție, imanență totală, oarbă, colcăială în smâncurile paradisiac-infernale ale istoriei. Nici un alt sens decât viața pur și simplu, nici o speranță: zidul de care curând ne lovim e de o grosime infinită. Să bem și să mâncăm, căci mâine vom muri. Și vom muri copios, vom muri din abundență, sardanapalic. Va fi o orgie a morții fără de margini, o dispariție fără de urme. Tubul digestiv ce se târăște peristaltic, cu ochi ce văd la un centimetru distanță, cu sexe ce văd doar la o generație depărtare, se va resorbi în țărână, hăcuit de furnici și descompus de bacterii, până când praful și praful prafului se va alege de arhitectura sa moale.

Suntem omizi, dar tocmai prin asta știm că vom fi fluturi. Viermele inelat și păros, cu desăvârșire orb la viitor, nu-nțelege că totul în el tânjește și-mpinge spre asta, așa cum, copiii, nu-nțelegem cum vom gândi ca adulți, căci înțelegerea nu-i treaba noastră, ci a oaselor și glandelor noastre, a logicii și-nțelepciunii mării de gândire în care, ca o meduză transparentă, pulsăm. Vine o clipă când marea omidă nu mai bea și nu mai mănâncă. O nostalgie crepusculară o-nvăluie, o nostalgie inversă,

îndreptată nu spre trecut, ci spre viitorul de care-o desparte ciudata ei cecitate. Presbită și vizionară, începe deodată să secrete lichidul scânteietor din care-și construiește sicriul, firul de cuarț ce o zidește de vie, până ce lada de cleștar e întregă, și în interiorul ei se zărește o ființă diformă, de lapte și membrane, cu imense pleoape închise și muguri din care e cu neputință de bănuț ce va răsări.

Fără imaginea fluturelui n-am fi știut niciodată că mormântul nostru e-o crisalidă. N-am fi bănuț că amorful și haosul vieților noastre au în ele sămânța unei magice simetrii. Cavouri, sarcofage, mausolee! Mereu profilate pe amurg, mereu socotite lăcașe ale putreziciunii, dar mereu construite de noi, cu obstinație de insecte, în loc să ne aruncăm trupurile pe maidane. Marile crisalide de la Gaza, marile armate de lut din crisalidele Chinei, câmpurile de crisalide de la marginea orașelor. Crisalida gigantică, gelatinoasă a oceanului, cu morții săi prefăcuți în bărbați-sirenă...

În starea de Bardo a crisalidei, omida devine nimfă. Enigmatică și tăcută, sumbră și oraculară ca nimic altceva pe lume. Căci nu mai e o ființă, ci o axă de simetrie, o muchie de sticlă amorfă a oglinzii. Aici burta se preface-n aripă, carnea în spirit, orizontalul în vertical, realul simțurilor în realul de dincolo de simțuri, viața în ultra-viață. Dacă privim spre mormânt, în lungul vieții noastre și dincolo de ea, zărim numai o noapte eternă, e ca și când am privi într-o oglindă acoperită, la un priveghi, și-am lua muselina funebră drept propriul nostru chip. Fluturile ne spune că abia dincolo de mormânt e gloria și strălucirea adevăratei noastre ființe.

Dar nu e un dincolo orizontal, în prelungirea crengii și-a dărei de excremente, ci unul în unghi drept, perpendicular pe realitate. Ieșit umed din crisalidă, cu aripile mototolite ca două ghemotocuri cenușii, ca emisferile noastre cerebrale pe care o dată

le vom întinde și ne vom înălța peste lume, fluturile rămâne o vreme agățat de coaja sa de cristal, pompând fluidul noului său sânge în aripi, până ce ele se-ntind uriașe, colorate curcubeean, ca vasele unei clepsidre orizontale — căci timpul său e de-acum perpendicular pe istorie și destin —, peste un cer nou și-un pământ nou, și-n cele din urmă se înălță profetic în dimensiunea nicicând bănuită de omida care a fost, sfâșiind iluzia ferme-cătoare a existenței.

Suntem omizi și vom deveni fluturi, iată întreaga noastră poveste, tot sensul nostru în lume, într-o singură imagine providențială, pe care-o poate-nțelege oricine, cu mintea, cu inima sau cu labirintul său visceral. Suntem ființe cu metamorfoză, deja construite pentru mântuire. Știm că mâine soarele va răsări, și asta-nseamnă că ni s-au deschis deja, înmugurite timid, organele de simț pentru viitor, căci altfel cum am îndrăzni să credem asta? Când frunza migdalului se frăgezește, înțelegem că primăvara-i aproape. Când vedem un nor la apus, ne spunem „Mâine va ploua“. Sunt primele mărci ale naturii noastre vizionare. Vom fi întregi doar când vom vedea viitorul la fel de limpede ca trecutul și când vom înțelege că ele sunt una, când, în fiecare clipă, ne vom înălța deasupra realității fâlfâind maiestuos din cele două aripi, la fel de pline de nervuri și imagini aprinse, trecutul și viitorul. Atunci vom fi ceea ce am fost întotdeauna, Vestitori, Văzători și Martori ai minunii ce nu se arată în lume, ai miracolului, doar, că lumea există... Atunci vom ține-ntre degete universul nostru inflaționar ca pe-un clopoțel auriu, al cărui sunet dulce îl vom sorbi uneori, cu nesfârșită nostalgie: cling!“

Herman se ridica, îmi trecea degetele prin păr, ca prima dată când l-am văzut, în liftul abia montat, și, fără nici o vorbă, urca treptele spre garsoniera lui. Eu îmi legam șireturile de la tenis, cu care mă jucasem în tot timpul cât îl ascultasem pe prietenul

meu mai mare, și intram și eu în casă, la timp ca să găsesc pe masă mapa lui tata, abia sosit, și să scot din ea ziarele ca să văd (era tot ce se putea citi printre pozele retușate ale Tovarășului) cu cine joacă Dinamo în duminica următoare.

„Li-ber-ta-te, li-ber-ta-te!“ strigau cei trei sute de tineri în frigul, întunericul și dezolarea marelui canion al Căii Victoriei, când, fără nici un avertisment, cele două tanchete traseră primele rafale din mitralierele de la bord. Flacăra lor, ca un blitz puternic, încremeni o clipă agitația haotică a trupurilor îmbrăcate greu, de miez de iarnă, într-un tablou livid: fantasme fără sânge, ochi strălucitori, guri deschise atât de larg încât li se vedea, în fundul gâtului, omușorul, mâini crispate pe hainele altora, plete de femeie răsfirate în aerul dimprejur, incendiindu-l. Și răsuflarea alburie a trei sute de guri, înălțându-se încremenit spre cer, aburindu-l ca pe oglinjoara apropiată de buzele muribundului, strigând ea însăși propria ei lozincă: „Suntem vii, suntem încă vii!“ Aproape instantaneu explodă zgomotul, rășfrânt în vitrinele cu perdelețe plisate de la braserie, în plăcile de travertin ale blocurilor interbelice, făcând timpanele să sângereze și viscerele să se chircească. Țipete ascuțite, ale fetelor, derută îngrozitoare, încercarea de a fugi înapoi, spre Piața Victoriei, izbirea de scuturile de plastic, durerea surdă a bastoanelor de cauciuc peste cap, peste spinare, căciulile căzute pe jos, călcate-n picioare, fuga-napoi, câțiva căzând, agățându-se disperat de ceilalți. Presiunea enormă a trupurilor căutând scăpare, apăsând haotic când într-un punct, când în altul al mulțimii elastice, ca-ntr-o sală de cinema

care-a luat foc, ca la o coadă unde-a băgat carne. O fată și-a pierdut cunoștința și-a fost târâtă afară, pe trotuar. Un bărbat cu ochelari striga din răspuțeri: „Stați pe loc, se trage în aer!“, dar tocmai atunci izbucnesc alte flăcări la gura mitralierelor îndreptate, abia acum câțiva au răgazul să observe asta, spre cer, ca și când ar fi vrut să doboare carul de foc așteptând acolo, mult deasupra istoriei, între stele. „Nu vă fie frică, se trage în aer!“, răcni el din nou, și cei din jur îi repetară, în cercuri tot mai largi, spusele: „Nu vă fie frică! N-au voie să tragă-n oameni!“, până ce tinerii se regrupară și unul dintre ei, un bărbos cu o frunte taurină, care dăduse și până atunci tonul strigătelor și cântecelor, urlă deodată, roșu și răgușit: „Nu vă fie fri-că, Cea-u-șes-cu pi-că!“, fără să știe atunci că asta avea să rămână lozinca cea mai puternică, mai înviorătoare, mai dătătoare de speranță a acelor zile de decembrie. Curând, marele grup era din nou unit, înfrunța din nou scutierii, ținându-se de brațe și simțindu-se din nou invincibil, strigând la unison, de zeci de ori, în fața soldaților ce luaseră poziție de luptă, cu bulanele agitate amenințător: „Nu vă fie frică, Ceaușescu pică! Nu vă fie frică, Ceaușescu pică!“ Dacă doar cu o oră-n urmă (când Mircea se alăturase demonstrațiilor) militarii stăteau pasivi, cu ochii-n gol, mărginindu-se să se apere, cu scutul, de îmbrâncelile inșilor mai îndrăzneți, acum loveau fără milă pe oricine se apropia, așa încât între ei și demonstrați se formase un coridor de câțiva metri, în care aveau loc incidente punctuale, deocamdată nesoldate nici cu arestări, nici cu molestări serioase. Obișnuiți să asculte orbește de ordine, scutierii nu-și permiteau nici să gândească, nici să simtă, căci ofițerii le spusese că-i împușcă cu mâna lor la cel mai mic semn de fraternizare cu derbedeii. Și s-ar fi ținut de cuvânt. Doar cu câteva zile-n urmă, la UM 7432 Băneasa, un lent-colonel împușcase un soldat, la revista de front, pentru că refuzase să execute ordinul: „Culcat! Târâș pe burtă!“ pe care i-l dăduse, înfuriat că militarului îi

lipsea un nasture la manta. Unitățile militare lucrau cu pierderi planificate: în fiecare an mureau, și la MAN, și la MAI, în jur de zece soldați la fiecare unitate, fie că se sinucideau în gardă, când aveau în încărcător cartușe de război, fie că primeau un glonț între umeri, ca din întâmplare, la tragerile de noapte, sau erau, mai rar, ce-i drept, împușcați de niște brute de ofițeri. Mulți băieți de la țară nu suportau, pur și simplu, „greutățile și privațiunile vieții de militar“, cum se zicea: aruncau AKM-ul pe câmp și-o luau spre satul natal, neîncercând măcar să se ascundă. Era firesc: stătuseră, ce-i drept, la coada vacii de când fuseseră niște țânci de trei ani, și luaseră destule palme grele după ceafă de la tată, de la frații mai mari și de la cine se mai nimerea, dar nimeni nu-i ținuse-n poziție de drepți câte-o zi lungă de vară toridă, nimeni nu-i târâse prin noroaie, cu masca de cauciuc pe figură. Nimeni nu-i umilise, nu-i „futuse“, cum ziceau ei, luni de zile, și nu le strigase: „Scoate, soldat, mâinile din buzunar, că-ți mănâncă pula unghiile!“ Nu le spusese „tilicari căcăcioși“, „pufoși nenorociți“, și nu le cântase-n pofidă, sub geamurile dormitorului: „Goarna sună iar alarmă, / Tilicarii-o iau la goană. / Doar TR-iștii merg la pas, / 70 au mai rămas!“

Jumătate de oră lucrurile rămaseră neschimbate. Porta-vocea își spunea din când în când poezia, care nu mai îndemna, de-acum, oamenii să se-mprăstie, căci capcana era-nchisă, ci doar să nu provoace scutierii, aparatul walkie-talkie tot guița ceva la brâul maiorului, tanchetele înaintau încet și mai slobozeau în aer câteva rafale când își aduceau aminte. Mulțimea cânta și dansa pe loc, ca să se-ncălzească, striga sloganuri și se-mbrățișa, încurajată de faptul că nu părea să se-ntâmpleseră nimic rău. Până și fata care leșinase era iar în coloană, chiar lângă Mircea, undeva spre prima treime a grupului de demonstrați. Era o studentă, probabil, de cel mult douăzeci și doi de ani, cu un paltonaș cochet, de stofă neagră pe ea și o fâșie multicoloră

la gât. Era brunetă și, sub căciulița de blană, i se zăreau cerceii prinși de lobii urechilor: două mici perle pe câte o frunzuliță aurită. Ea îl sărutase pe obraji când se hotărâse să intre-n rândul demonstranților, și-acum îl ținea de braț cu un fel de tandrețe. În partea cealaltă, strângându-i mâna dreaptă dureros, avea un vlăjgan de aproape doi metri, cu capul gol, chel și bărbos, unul Călin, iar în fața lui striga din răspuțeri Florin, un tip pe care-l mai văzuse undeva („hai, bătrâne, bravo, hai cu noi! Nu ne știm de undeva? N-ai fost pe la Cenaclul Lunii?“), și într-adevăr, de-acolo-l știa, cu câțiva ani în urmă îl dusesse Herman pe Schitu Măgureanu, la ultimul etaj al unei clădiri ce tremura periculos de câte ori un tramvai urca panta de-a lungul Cișmigiului. Acolo se ținuse o ședință de cenaclu, și Mircea-i cunoscuse pe tinerii poeți despre care vorbea toată lumea, niște puști în blugi care mâncau poezie pe pâine, sarcastici, ironici și descreierați, ce nu bănuiau cu câtă osândie doi-trei colegi de-ai lor notau în carnețele și-nregistrau cu case-tofoane ascunse tot ce se discuta acolo, în deplină libertate interioară. Așa încât versurile citite atunci de Florin, în fața a zeci de inși cărora, ca pe un tobogan uriaș, li se ducea stomacul în gât și li se zbârlea părul pe brațe, aveau un auditoriu mult mai mare decât se așteptase: „Până când, Catilina, ai să mai apari / pe pagina întâia a cimitirelor?“ Îi mai văzuse atunci pe Sandu, care citise un poem despre pupincuriști și puțopalmiști, pe Nino, cu teribilul lui „Se vede pământul. Nimic nu se-ntâmplă / Dum-dum, dezarmații-și bat singuri, cu pumnul, / Un glonte în tâmplă“, pe Cărtărescu, foarte înalt și cu părul roșcat, tuns perie, declamând alexandrinii unei epopei „despre un dictator și o revoluțiune“, pe Madi, cea cu buze pline și ochii triști, pe Traian, cu ciocații și țacălia de mușchetar care-l făcuseră celebru, citind ceva despre „o mie de lațuri pentru o sută de gâturi“ ... La sfârșit, se ridicase și unul, Gaius, care ceruse

voie să recite și el o poezie scurtă și, când mentorul, faimosul Nichi, îi permisesse, cu vocea lui subțirică și pergamentoasă, tânărul nu recitase, în tăcerea mormântală, decât atât: „Sculați, voi, oropsiți ai vieții, / Voi, osândiți la foame, sus!“ Urmase un uluitor ropot de aplauze, ca o eliberare supremă. Cine dintre cei de față și-ar fi-nchipuit vreodată c-o s-ajungă cândva să aplaude entuziași versuri din *Internaționala*? Nichi fusese chemat apoi, îi spusese Herman, care-o știa și el de la un student alcoolic, la Biroul de Partid al Universității, unde tovarășa Stănilă (care-n secret avea o slăbiciune pentru bărbatul frumos ca un actor de la Hollywood ce conducea Cenaclul Lunii) îi pusese-n față stenograma lecturilor și-a discuțiilor și, pe un ton inchizitorial, îl întrebase: „Cum permiteți, tovarășe profesor, asemenea provocări ordinare în cenaclul pe care-l conduceți?“ Iar Nichi, cu zâmbetul lui jucăuș, îi răspunsese: „Păi, doamnă Emilia, ce vreți mai mult decât ca studenții noștri să aplaude *Internaționala*? Nu asta-i învățați la toate ședințele de propagandă?“ „Nici o doamnă Emilia, tovarășe, aici nu suntem la cafenea. Și-n privința versurilor, să știți că nu suntem nici noi proști, știm și noi cine-s oropsiții vieții și osândiții la foame...“ Cenaclul Lunii fusese-nchis, curând după seara aceea de pomină, pentru subversiune. Celor care citiseră aveau să le fie întocmite dosare groase de Securitate.

Mircea venise-n silă la cenaclu, adus aproape cu forța de Herman. Deși scria, și scrisese mii de pagini până atunci, simțise mereu că nu în poeme sau în romane trebuia căutat adevărul, că nu aceea era calea. Firește, în adolescență scrisese și el literatură, crezuse și el că lumea exista doar ca să fie scris un vers frumos, visase la romanul ce avea să înlocuiască universul. Scriseseperate poeme de dragoste pentru nimeni, fantastele alegorii, cântase liber despre moarte, chiparoși și infernuri. Dar mai ales visase cărți, cărți întregi, pe care era numele lui,

dar pe care nu-și amintea când le scrisese. Într-o noapte, visase o întreagă carte de povestiri, cu subiecte grațioase, neașteptate, entuziasmante, emoționante până la oroare sacră și leșin, o carte scrisă de mână cu scrisul său, și din care citise toată noaptea cu-nfrigurare. Spre zori se ridicase din pat, cutremurat, mersese la fereastra acoperită toată cu brumate flori de gheață și-și proptise fruntea de zăpada lor barocă, în lumina stranie a zoriilor de iarnă. Și se trezise chiar așa, în picioare, lângă fereastră, având în spate camera în care citise din caietul său cu povestiri, identică până la detalii, ca o imagine din oglindă, cu cea din visul său, și doar cu un trandafir absent din buchet, un trandafir cu petalele tatuate: caietul nu mai era nicăieri, trama poveștilor și ciudatele lor personaje dispăruseră cum se topește zahărul în apă. Săptămâni întregi încercase să-și aducă aminte măcar una dintre povestiri, măcar câteva fraze care-l uimiseră și-l injectaseră cu cea mai pură heroină în acea noapte. Își amintea valuri de milă, reverberații de tristețe, fulgurații de bucurie, dar nici un cuvânt. *Diavolul de hârtie*, îi venise brusc în minte mult mai târziu, pe când mânca, singur în bucătărie, și fraza asta, care nu fusese în manuscris, i-a fost brusc copleșitoare ca o revelație. Dacă și-ar fi reamintit vreodată și carnea de litere desenate cu pixul a acelei scrieri pierdute, ar fi numit-o *Diavolul de hârtie* și ar fi fost prima lui carte publicată. Dar Mircea n-avea să publice nimic, niciodată. Nu voia să deseneze ieșiri pe zidul infinit de gros al craniului său, ci să-l spargă în țândări și să umple lumea cea cu un miliard de miliarde de dimensiuni. Manuscrisul său era tot ce putea fi mai diferit de un roman: era o carte. Ea nu putea fi citită, cum nu poți citi o piatră sau un nor. O scria nu cu pastă de pix, ci cu însăși măduva spinării lui, care-i scădea zilnic, milimetric, în tubul vertebrelor. Literele cărții lui erau neuroni, capitolele erau arcuri reflexe, personajele aveau toate fața și vocea lui, teribile ca de

arhanghel, automate ca de larvă trichoforă. Paginile sale nu erau texte, ci o colecție de texturi ale lucrurilor din lume: oglinda tare și unsuroasă a bilei de rulment, rozul granulat al pânzei de corabie în amurg, densitatea-nghețată a aerului din catedrale, moliciunea umedă și-ncrețită a labiilor, fragedul tulpinii de rodul-pământului... Scrisul lui voma și ejacula, digera și vedea, agoniza și secreta fiere, gândea și defeca, fiindcă el scria cum alții trăiau, și nimic din gloria și turpitudinea vieții nu-i erau străine.

În grup mai era și pictorul Ion, bărbos și el, ca și Călin, transfigurată ca și el de entuziasm. „Nu vă fie frică, fraților!” striga, fericit că, în sfârșit, după decenii cenușii, era acum trup din trupul istoriei. Pe deasupra trecu un elicopter militar, foarte jos, la câțiva metri de acoperișuri. Urletul palelor sale acoperi, un minut bun, toate celelalte zgomote, consfințind în acea zonă din centrul orașului un fel de tăcere paradoxală, un zgomot alb și indescifrabil. În acea liniște asurzitoare, fata căzu. Se prelinse pe lângă Mircea, strânsoarea brațului îi slăbi și, înainte să observe cineva, era întinsă din nou la pământ, ca atunci când mitralierele de pe tanchete trăsese prima dată. Mircea se aplecă asupra ei, și deodată i se tăiară picioarele. Rămase-n genunchi, în zăpada mocirloasă, privind gaura largă, gâlgâind de sânge, dintre ochii celei ce, cu o clipă mai-nainte, strigase neauzit alături de el. Acum era o mască-nspăimântătoare, cu ochii larg deschiși și gura cu o expresie inumană. Sângele i se scurgea peste orbita stângă și-i dispărea-n păr, negru în țâșnirea de lumini a farului uneia dintre tanchete. Mircea nu putu să vorbească. Trebură să-l ridice cei din jur, care se aruncară imediat asupra trupului fetei ce nici n-avea nume: li-l spusese, dar îl uitaseră toți pe loc. „Fraților, se trage! E moartă, Dumnezeu mare!” urlă cel cu ochelari, din rândul din spate: „Duceți-o pe margine! Cine-a tras? De unde s-a tras?” Era clar că nu scutierii, nici

tanchetele nu trăseseră. „S-a tras de aproape, din spate! Trage cineva dintre noi, fraților“, se auzi altă voce tânguitoare, spartă de frică.

„Unul dintre voi este un diavol“, îi fulgeră lui Mircea prin cap, și, rapid, alte imagini-gânduri, prostesc amestecate, îl copleșiră. Își aminti în aceeași secundă ce nu voia să se termine despre sindromul Capgras: soțul începe, treptat, să-nțelegă că soția lui nu mai e ea însăși, că a fost înlocuită cu cineva care-i seamănă perfect, dar care-l spionează și-i menește un destin cumplit. De obicei, bolnavul își omoară partenerul, și doar atunci anomalia îi este descoperită (dar dacă e chiar așa, se-ntrebase mereu Mircea, citind despre acest sindrom, dacă partenerii unor oameni chiar erau înlocuiți de sosii înspăimântătoare?). Unul dintre demonstranți era un străin sumbru, înarmat, care tocmai omorâse de-aproape, cu sânge rece. Ținuse arma în buzunar și trăsesese prin stofă, ca-n filme? Nu părea să fie astfel. În jurul fetei împușcate se făcuse roată, cineva o ridicase și o-ntorsesese cu fața-n jos, așa că acum se vedea-n părul ud, în occiput, orificiul de intrare al glontelui, și era limpede că se trăsesese de la o palmă distanță, ușor de jos în sus, probabil cu un pistol, un TT militar, poate. O luară pe brațe și-o depuseră pe trotuar. Câți morți aveau să zacă alături de ea, cu fețele acoperite, ca a ei, de un palton (bărbosul cu fruntea bombată și-l scoșese pe-al lui, rămânând doar în pulovăr), până la prima geană a dimineții?

Era ireal, avea cu toții, acum, când erau în pericol de moarte, când văzuseră cât de ușor se moare, senzația aceea de vis pasiv, de balet fără muzică, de secvențe de film perindate prin fața ochiului minții pe care-o ai când ești în fața unor fapte ce nu se pot întâmpla, când vezi cuțitul fluturându-ți prin fața ochilor și știi, și ceva în tine acceptă asta cu cea mai stranie seninătate, că în clipa următoare ți se va-nfige în pânțele, când te prăbușești

de la etaj și știi, și accepți cu un fel de candoare de copil, că fiecare os al tău se va sparge de asfalt, că pielea-ți va crăpa și sângele va țâșni, când te îneci și te primește o mare lumină filtrată prin apa turbure, și cineva în tine spune șoptit: „acum voi muri“ ... În bezna aproape totală, spartă doar de proiectoarele isterice ale tanchetelor, putea fi oricine. În frământarea neîntreruptă a grupului de demonstranți, cel din spatele tău putea fi, peste o clipă, în cu totul altă parte. Acum, tinerii se țineau de braț, în șiruri lungi, și nu se puteau stăpâni să nu se uite, din minut în minut, brusc, înapoi, așteptându-se să vadă, ațintită spre fața lor invadată de o transpirație rece, țeava pistolului lucind slab în noapte. „Băăăă!“ urlă un ins voinic, în cojoc de piele, „dacă te prind, te tai fâșiuțe cu lama, băăăă! Te belesc, securist împuțit ce ești!“ (dar dacă era chiar el?). Mircea simți, mult mai crispată ca înainte, strânsoarea celor de lângă el. „Fraților, să rezistăm până dimineața!“ urlă un alt glas, foarte departe în spate. „Jos Ceaușescu! Jos dictatoru’! Jos securiștii!“ „Jos, jos, jos!“ începură iarăși să strige toți, sacadat, întorcându-se din nou către șirurile de scutieri, ce păreau acum cu mult mai pașnici, căci fața lor se vedea, pe când a ucigașului era ascunsă.

Dinspre piață venea acum un huruit, ca și când un convoi de camioane s-ar fi apropiat. Și într-adevăr erau două camioane militare cu prelată și două dube negre, cu împletitură de sârmă la geamuri. Veneau în mare viteză, cu farurile pe lumină de drum, și frânară scrâșnit în spatele zidului de scutieri. Aproape-n aceeași clipă săriră din camioane vreo două duzini de vlăjgani în negru. Ofițerul strigă ceva-n portavoce, zidul se sparse, scutierii se regrupară pe două rânduri, iar trupele speciale se repeziră-n tăcere peste manifestanți, apucându-i și târându-i către dube. Haosul deveni fără margini. Tinerii se trântiră pe jos, încleștați unii-n alții, rezistând din toate puterile, uzi learcă de la mocirla de pe stradă, iar inșii în negru îi spărgeau

ca pe niște bucăți dintr-un puzzle al disperării. Îi târau de câte-o mână sau de un picior, îi loveau crunt cu cotul în figură, îi luau pe sus, câte trei—patru și-i azvârleau în dube ca pe niște saci de nisip, claie peste grămadă. Câțiva tineri se cățărara pe botul prismatic al tanchetelor și se țineau acolo, chiar de farurile încinse și de țevile mitralierelor, lovind cu bocancii în uslași. Una dintre tanchete țâșni în față, imposibil de-nțeles de ce, intrând în plin în câțiva protestatari trântiți pe asfalt. Răcnete îngrozitoare, agonice, se auziră. Jumătate din corpul unui bărbat era acum sub șenile. Sângele-i țâșnise pe gură. Altuia-i prinsese și zdrobise întreg piciorul. Unul dintre soldați scăpă jos scutul de plastic, cu ochii holbați la tancheta care se oprise și acum dădea încet înapoi. Cei suiți pe ea băteau în geamurile blindate, groase de-o palmă: „Ce-ai făcut, criminalule, nenorocitul? Omori oameni, jigodie? Dă-napoi, dă-napoi, futu-ți...” Miros de sânge și fecale se-mprăștie peste scena halucinantă, privită de sus de stelele reci, impasibile. Au murit trei milioane de oameni. Ei, și? Și-a schimbat pentru asta cursul fluviul Yang-Tze? Mircea se simțea într-un film de război, mai mult, la o filmare nocturnă a unor scene de bătălie. Era ireal, moartea și agonia nu puteau exista-n lumea făcută, se știe, ca să ajungă la un vers frumos. Pentru cineva, la un pas de el, venise deja apocalipsa, cineva lângă el avea trupul zdrobit de șenile și altcineva avea tibia țândări, genunchiul sfărâmat, și urla până la leșin. Dar cum ne poate durea dintele altuia și cum putem ști dacă cel ce urlă, cu ochii ieșiți din orbite, nu e un actor sau un simulant? Cum pot simți durerea ta și cum pot vedea galbenul tău? Cum pot ști că nu ești un vis al minții mele, tu, cel cu dinții spartți, acum, de un bocanc năpraznic în figură? Era ireal, cu mult mai șters, mai butaforic și mai livid decât orice literă din manuscrisul său. De aceea nici măcar nu se zbatu, nici nu se apucă de alții când un ins cu mustață neagră și ochi goi îl

înșfăcă și-l târî, mirându-se poate cât e de ușor, spre ușa din spate, căscată, a dubei. Abia vizibili în întunericul ei catifelat, de pe băncile laterale îl priveau, palizi, cu oasele feței ieșite prin piele, cei arestați înainte. Îl ajutară să se ridice de pe podea și-l înghesuiră și pe el pe un colț de bancă. Nimeni nu vorbea, toți își închipuiau cumplite scene de tortură. De-acum erau pe drumul morții, și orice fantasmă a minții putea prinde, deodată, realitate. Aveau să li se arate cumpliții zei îmbrățișați, întinzându-le craniile pline de sânge. Se gândeau la săculeții lungi de nisip care-ți fac praf organele interne, fără să lase vreun semn pe piele, la coastele, mandibulele și arcadele sparte cu lovături de bocanc. Se gândeau la bolduri înfipite sub unghii, la sfârcuri retezate și la testicule zdrobite cu-nctul. Dacă Ceașcă n-avea să cadă... dacă Securitatea... ei aveau să iasă, peste ani sau decenii, cu sănătatea mâncată, cu viața distrusă... Sau plutoanele de execuție... Patruzeci de mii de morți la Timișoara... Femeia moartă, cu fătul smuls din pânțece... Morții goi, vineți, legați cu sârmă ghimpată, aliniați pe zăpadă... Valuri de adrenalină le usca pielea, dinții clănțăneau, ochii se înfundau în orbite... Câte-o fată cu căciula pierdută și păru-ncălcit, câte-un ins orbecăind fără ochelari aterizau bușind, din când în când, pe podeaua ce lucea stins. Iarăși toate zgomoatele fură prefăcute-n tăcere de palele unui elicopter, care mătura centrul orașului cu un proiector cu lumină orbitoare. Și brusc, după minute, ore sau secole, ușa se trânti, se auziră comenzi și duba porni către necunoscut. Geamurile vopsite nu lăsau să treacă decât, uneori, puțină lumină lăptoasă. O fată izbucni în hohote isterice de plâns. Singurele organe de simț rămase active și dominante erau canalele semicirculare din stânca tâmplilor, cele ce-nregistrau curbele și accelerația. Auzeau uneori ceva ce semăna a strigăte și împușcături. „Băieții rezistă“, spuse cineva, dar nimeni nu răspunse. Oboseala și foamea,

ridicate teribil în trupurile ce nu simțiseră nimic pân-atunci, ca ale dervișilor, dominau acum frica. Zăceau, fără nici un gând, sau cu atâtea gânduri, că însumarea lor dădea zgomot alb, pe banchete, izbiți la fiecare cotitură de pereții metalici, până când drumul deveni drept și pe geamuri nu mai venea nici o lumină.

Revoluția română, o fată de zece metri înălțime, cu sânii goi vădindu-se prin ia cusută cu arnici peste care atârnă o salbă de ducați austrieci și cu șoldurile cuprinse într-o catrință de borangic cu fotă în față și în spate (port din Argeș, se vede treaba) pășea maiestuos pe Bulevardul 1848, cu părul negru fluturând în brizele de monoxid de carbon ale dimineții. Văzându-i profilul nobil, de camee, ridicându-se dintre construcțiile eclectice, ruinate și-ngălbenite, privitorul de pe vreun balcon din depărtare ar fi crezut o clipă că o statuie ciclopică avea să decoreze fântânile de pe Bulevardul Victoria Socialismului, sau avea să fie plasată chiar deasupra Casei Poporului, ca o întruchipare alegorică a etnogenezei daco-romane sau ca o replică sfidătoare a Statuiei Libertății din Imperiul Sclaviei: doar și Casa Poporului putea fi socotită, măcar ca volum, cea mai mare clădire din lume, lăsând Pentagonul de rușine... S-ar fi frecat însă la ochi în clipa următoare, când ar fi observat gesturile brațelor marmoreene și totuși vii ale femeii uriașe, cu care-ndemna coloanele muncitorești s-o urmeze, ca și strălucirea din ochii ei ca mura, codați și sprâncenați, ochi de româncuță cum nu mai găseai pe lume. S-ar fi ciupit, crezând că visează, dar nu, nu era balmăjeala subconștientului care numai la dânsa-ntr-însa se gândește zi și noapte: dacă era un vis, era visul cu ochii deschiși ai bravei națiuni române care,

iată, apucase și ea, în urma altora, ceasul deșteptării. Mămăliga explodase în cele din urmă, și din coaja ei aurie ieșise mândrețea de fată cu panglici tricolore în păr, așa cum la petrecerile din anii nebuni, între frapiere cu șampanie, serpentine și mitraliere, răsărea câte-o fată-n costum de baie dintr-un tort uriaș. Nu mai putea fi nici o-ndoială, era Revoluția, și insul din balcon, ignorând că se născuse colateral, cu câteva minute în urmă, dintr-o meschină necesitate diegetică, reintră brusc în apartament, se-mpiedică de pantalonii de pijama pe care voise să și-i scoată instantaneu, rămase gol, cu o burtică deloc flatantă revărsată peste parafernaliile derizorii, apoi își trase-n mare grabă niște țoale pe el și, încă îmbrăcându-se, se repezi pe ușă, că doar nu putea să rămână el singurul sceptic în mijlocul entuziasmului național. Să-l urmărim și noi, dacă tot l-am inventat, pe câteva străduțe cu case boierești în mizerie, arse de soarele unei zile de iarnă neobișnuit de calde, pășind pe urmele lui cu mare atenție să nu-l călcăm pe șireturile deschiate. Pe drumul spre bulevard se aplecă și ridică o petliță albastră, umedă, desprinsă cine știe cum de pe gulerul unui militar de la MAI. O băgă-n buzunar exaltat, cu gândul să o arate mai târziu nepoților, dacă i-o avea vreodată, trombonindu-i că a smuls-o el însuși soldatului în toiul evenimentelor, după ce i-a tras și câteva labe-ndesate. Cum ieși-n bulevard, pe lângă niște vitrine amărâte cu produse de papetărie, personajul nostru, virtual asemenea mezonilor Pi, fu izbit de o enormă explozie de fericire populară, ale cărei ecouri le percepușe doar vag pân-atunci, ca zgomotul înfundat de pe Dinamo sau Ghencea când un jucător faulta în careu.

Era un fluviu de oameni, ca la 23 August, curgând prin canionul caselor negustorești cu tencuiala spartă și-ngălbenită, ale căror balcoane greoaie erau înțesate de lume ce aplauda, ridica pumnul spre cerul mat al iernii sau — cel mai adesea — gest nemaîntâlnit pân-atunci, căci bucureștenii-l făcuseră cel mult

cu un singur deget, mijlociul, ridicat când spre slava cerului, când îndreptat spre vreo delicată prezență feminină dintr-un tramvai trecând în viteză, când, cel mai adesea, spre propria gură, ceea ce nu-nsemna nicidecum universalul semn „mi-e foame“, ci era o insinuare că adolescența studioasă, cu mapa ei plină de cursuri pe genunchi, văzută o clipă pe geamul troleibuzului, era de fapt o curvoaie imperială ce practica murdarul sex oral — două degete despicate, așa cum își pun coarne copiii când sunt trași în poză. Cu mușchii umflați patetic, cu venele de pe fruntea cojită gata să plesnească, atlașii ce sprijineau balcoanele urmăreau doar cu ochii — vii, verzi sau albaștri pe fețele lor bărboase de stuc — coloanele de muncitori, iar mascaroanele cu fețe cumplite de gorgonă își agitau șerpii din păr, ce se suceau ca niște lujeri de smarald, doar-doar or apuca în gurile lor sângerii, de orhidee, vreo victimă cu căciula rusească-ndesată pe ochi. O dată înghițit de mulțime, personajul nostru, viu doar pentru o nanosecundă, se risipi în vidul clocotind de energie latentă al paginii albe, din care toate izvorăsc, pentru ca toate să se-ntoarcă din nou în mormântul ei. Ne rămâne să descriem noi înșine grandioasa defilare, și pentru aceasta ne vom înălța o clipă la cer ca să putem vedea mai bine orașul îmbrăcat astăzi în haine de sărbătoare. Bucureștean, neam de cioban, îl tot tachina pe Mircea tatăl său, făcând aluzie la legendarul Bucur, fondatorul pierdut în cețurile Vlăsiei, cel care-și făcuse primul țarc de oi lângă apa mocirloasă a Bucureștioarei, sau în preajma Dâmboviței, cu apa ei cea dulce. Pe vremea lui Țepeș Vodă, care nu fusese Dracula, ci un voievod viteaz și drept, cu mici ciudățenii care, se știe, însoțesc orice minte de geniu (era un punct de onoare pentru orice român să risipească dezonoranta confuzie), târgul Bucureștilor se lățise, între pădurile colcăind de fiare sălbatică, și se-mpodobise cu frumoase biserici, înălțate ca mulțumire pentru victoria-n bătălii a prințului cu ochi uriași, strălucitori, și mustață peste o enormă și umedă buză

inferioară. După fiecare bătălie, prizonierii, turci, tătari sau români dintr-o altă țărișoară, erau supuși unei extrem de delicate operații. Cu niște ciocănele speciale de lemn le era vârâtă, milimetru cu milimetru, o țeapă în perineu — și nu în anus, cum s-a insinuat cu vădită rea-voință de către istoricii iredențiști —, vârful ei pătrunzând cu precizie în spațiul dintre carcasa corporală și prapurul ce-nvelește organele interne, fără să sfâșie nici o membrană și fără să rănească nici un organ, până ce țeapa ieșea prin spinare, la stânga sau la dreapta coloanei vertebrale. Atunci subiectul acestei operații era ridicat și-avea să rămână, viu și (aproape) nevătămat, câteva zile bune în această pitorească ipostază ce avea avantaje evidente față de demodata crucificare. Când se adunau destule astfel de artefacturi umane ca să dea o umbră deasă (cam douăzeci de mii erau, se considera, suficiente), voievodul se așeza sub ele la masă, la iarbă verde, închinând în dreapta și-n stânga cupa sa de aur, încrustată cu safire și rubine, în sănătatea celor dragi. Duhoarea celor înfipti în țepe, deja fezandați și cu ochii ciuguliți de păsări, îi făcea bine domnitorului, asemenea brizei sărate a mării. Toți cetățenii micii patrii valahe aveau parte de un strop din măreția vestitului prinț, căci la toate fântânile se bea apă din cupe de aur foarte asemănătoare, lăsate pe ghizdul fântânii, fără lanț și fără pază, căci hoților dovediți li se trepanau membrele (nu neapărat doar cele implicate în furt), iar apoi, când erau prinși că cerșesc la capătul podurilor, erau adunați în câte-un han, ospătați bine din mila domnească, după care li se dădea foc, ceea ce, pentru anumite gusturi, era un spectacol foarte înveselitor. La curtea măritului prinț veneau adesea soli din zările cele mai depărtate, aducând ofrande demne de regina din Saba. Plecau de obicei duși pe litiere de arbănași, căci pe propriile picioare e mai greu când turbanul ți-e bine fixat de craniu cu o duzină de cuie mari, de tâmplărie. Poeții și pictorii naționali se întrecuseră să descrie noblețea și învățătura morală a unor astfel de scene.

Urbea se-nălțase în jurul turlor Mitropoliei, se lățise pe dealurile din preajmă, se transformase-n gravuri melancolice ale călătorilor străini, ce înfățișau pâlcuri de case păstorite de câte-o biserică încununată de cupole, sub câte o flamură uriașă desfășurată pe cer și fâlfâind țeapăn, pe care scria BUKAREST, BUCAREST, BUKREȘ sau altfel, în cele mai ciudate ortografii. Pe la 1800 orașul avea curți domnești, greoaie case boierești, între care se-ntindeau grădini uriașe și maidane năpădite de buruieni, hanuri și drumuri noroioase, mahalale întinse, cu mușcate-n ferestrele acoperite cu bășică de bou, muieri despuiate ce se scăldau în râul unde se aruncau și lăturile și unde pe lângă goliciunea lor publică alunecau rațe și știuci, fanarioți cu gigantice tombatere, țărani puțind a usturoi, cu cobilițele pe umeri, țigănci cu țâțele goale, căruțe cu coviltir înaintând greoi pe șleauri pline de balebă, fumuri groase din hornuri dărăpănate, berze rotindu-se deasupra calcanelor oarbe, bordeie de pământ, dărâmate peste copiii goi și flămânzi ce se jucau cu puța-n țărână. Turnul Colței, greoi ca un zigurat de lut, la fel de fragil, se-nălța pe-atunci la vreo 70 de metri peste târgul cu ulițe-ntortocheate, sfâșiind norii posomorâți ce se legănau, corăbii leneșe, pe Bărăgan.

Din orașu-ăsta rămăsese acum doar ce localnicii numeau „centrul istoric“ : trei străduțe pe patru, cu case înfiorător ruinate, cu piatra cubică smulsă, cu maidane pe care se aruncau carcace de frigider, pisici moarte și cârpe-mpuțite. La geamurile fără sticlă, cu tocăria smulsă, se arăta câte-un cap zbârlit de danci, și țigănci cu fuste-nflorate aruncau lighene cu lături peste trecătorii de pe Lipscani, ce se-nghesuiau să-și cumpere pantofi ieftini sau să-și umple brichetele la tarabe mizere. O gură de moș, cu măsele sparte și-ngălbenite, și mai adesea cu gingia goală, iată centrul istoric pe care, în ascensiunea noastră de montgolfier, îl zărim primul, ca pe-o machetă a ruinei și dezolării.

În jurul său se înălțase Micul Paris, iar în jurul Micului Paris, Belgia Orientului. La 1900, Regatul României făcea mari eforturi de modernizare. Se înălțaseră clădiri neoclasice, cu coloane, arhitrave și frontoane pline de zeițe ale Justiției, Agriculturii și Industriei, se urcaseră pe pedestalele lor bărbații neamului, cărora muze planturoase, cu șunci de bronz pe șolduri, le întindeau pana, se-ntinseseră șine pe care mergeau clătînându-se tramvaie cu cai, se croiseră bulevarde numite cu numele Maieștărilor Lor, căci aveam de-acum dinastie germană coborâtă direct din almanahul din Gotha, Hohenzollern-Sigmaringen, pe Carol de Hop în Țol, zi-i Mărie, cum îi ziceau țărani neobișnuiți cu nobila rostogolire a vocabulelor nemțești, după cum, cu decenii în urmă, vorbiseră la clăcile lor despre isprăvile lui Nea Pulă Ion, împăratul franțuzilor. Universitatea, Grand Hotel-urile de la „bulivar“, Capșa, automobilele păcănind pe urma trăsurilor de la Șosea — toate acestea ar fi fost demne de tandrele lor porecle, de flatantele lor comparații cu ținuturile lumii civilizate, dacă n-ar fi fost amestecate indistinct cu orașul precedent, căci oboarele de vite, mustăriile și cobilițarii, mahalalele cu hingherii și amorurile lor deocheate, scotocitorii-n gunoaie și mâncătorii de stârvuri, copiii de doisprezece ani slugărind la stăpân și tălănițele putrede de sifilis de la Crucea de Piatră se vedeau la fel de bine ca și palatele cu colonade și statui ale lui Pache, cel ce croise metropola de pe Dâmbovița. Mireasma de musaca, mititei și sarmale se-nălța deasupra noii Cetăți a Luminii ca un deisis bizantin, aducându-i la același numitor, voluptuos condimentat, grandoarea și turpitudinea.

Înălțându-ne și mai sus în balonul nostru vârgat, cuprindem în privire Bucureștiul dintre Războaie, sau de după Marele Război, cum i se zicea pe-atunci, căci mica și brava națiune de la Dunăre intrase și ea, ca la '77, în focul bătăliilor, pe care le pierduse una după alta, în ciuda minunilor de vitejie de

la Mărășești, Mărăști și Oituz, când soldații noștri luptaseră doar în indispensabili cu nemții avantațați de portul uniformei regulamentare. Ciudat însă, după totalul chix militar, tânărul regat se trezise cu teritoriul și populația dublate și, prin urmare, cu veleități de preeminență politică, economică și, mai presus de orice, intelectuală asupra fraților noștri bulgari, cu binecunoscutele lor cefe groase. Modernism, liberalism, avangardă, arhitectura pătrătoasă a stilului internațional, le-am avut pe toate cu vârf și-ndesat, și zborul nostru peste oraș dovedește că le mai avem încă, în destul de bună condiție, în afară de cele câteva blocuri prăbușite la cutremur. E un oraș cu bulină roșie, cu instalațiile de apă ruginite, cu igrasie pe pereți, invincibilă ca o națiune barbară, cu interioare mirosind a bătrânețe și boală. E locuit de un asortiment variat de nomenclaturiști, securiști, artiști ai poporului, gestionari de Gostat, cântărețe de muzică ușoară și poeți ai vremurilor noi, faună ce-a înlocuit-o pe cea veche la naționalizare, când viperele regimului burghezo-moșieresc au fost alungate. Cartiere de vile umbrite de carpeni uriași au supraviețuit de-atunci, dar, neîngrijite, scorjite, pline de mobilă ordinară, s-au mâncat și ele, încetul cu încetul, până la condiția de căsoaie sinistre, cu câte-o Dacie pe butuci în curțile cu gard ruginit.

Dar dacă orașul vechi s-a ruinat cu încetul și s-a umplut cu veselă și neplătitoare populație nomadă, cel nou s-a născut deja în ruine. Dincolo de cercul pe care alunecă leneș tramvaiul 26, plin cu manechine de ghips ce duc în plase pâini umplute cu vată, se-ntind noile cartiere muncitorești, ridicate în ritm tot mai accelerat pentru oamenii muncii după 1950, dovadă a grijii pentru om a Partidului clasei muncitoare. Hectare de blocuri, toate făcute de-o mamă și de-un tată, cutii de chibrituri în care n-ai loc să te-ntorci, celule de beton cu plafoane ce parcă se prăbușesc peste tine, strivindu-te de viu. Blocuri peste

blocuri, la o palmă unele de altele, cu nume codificate ca piesele de pe-o plăcuță electronică, blocuri cu gheene revărsate, puțind a gunoi menajer, cu țevi de plumb otrăvitor ce duc spre robinete, cu plumb iradiant în BCA-ul omniprezent. Combinate avicole pentru oameni, lagăre cenușii de exterminare unde obrajii se resorb înăuntru și pielea se veștejește. Mii, zeci de mii de blocuri muncitorești cu pereți subțiri ca hârtia, prin care auzi râgâitul, înjurăturile, scremetele și gemetele vecinilor, blocuri unde iarna apa din calorifere îngheață și le sparge, unde vara îți fierb creierii de zăpușeală. Sute de mii de blocuri cu cutiile de scrisori din hol ruginite și îndoite, cu tabelele de întreținere mâzgălite de analfabeți, cu duhoare de ciorbă și de varză fiartă pe scări, cu mâzgăleli și desene porcoase pe toți pereții, populate de-o gloată ce nu știe altceva decât slujba și acasă, de femei fără dinți, de bărbați păroși, în maieuri, de copii psihopați ce joacă vrăjitoaca în spate, printre Dacii și Olciturii. Cu timpul, și aceste ruine s-au ruinat mai departe. Nevopsite de decenii, un cui nebătut de ani de zile. Plăcile din prefabricate s-au spart și fierul armăturii a ieșit la iveală de unde nu te aștepti. Balustradele balcoanelor au ruginit. Crăpăturile din ziduri sunt mari de bagi pumnul prin ele. În toate balcoanele sunt șiruri de chiloți la uscat, drugii de salam de vară, jardiniere sparte, de plastic, în care scârmă câte-un pui de pisică, în lipsa florilor, de-a căror existență lumea nu pare să știe. Blocuri din care nu e scăpare, căci ești în Coreea de Nord și tovarășul Kim, în varianta caucaziană, veghează la fericirea generală. Primăverii, Cotrocenii, Floreasca, sub enorma ei cupolă de sticlă, Mântuleasa sunt peticele decente ale cosmosului citadin ce ne-ngheață și zâmbetul, și spiritul de farsă pe buze.

Am început capitolul veselii, dar mărturisim că ne-am întristat. Ne-a ajuns și nouă: toată viața trăită la bloc, din ghetou în ghetou, în compartimente de nautil cu buget redus (buget zero),

cu un destin pe măsură: naștere, muncă, moarte, pe care doar întâlnirea, imposibilă statistic (dar universul e imposibil statistic), cu Herman l-a zădărnicit. Semănătorul a ieșit să-și semene aria, dar sămânța a căzut pe beton prefabricat, căci nimic altceva nu era în preajmă. Cum să iasă din ea o floarea-soarelui sau o orhidee? Ce-aveau să recolteze îngerii, la sfârșitul timpurilor, din milioanele de semințe azvârlite în cămine muncitorești și-n garsoniere confort IV? Va veni mântuirea în mijlocul gândacilor de bucătărie? Va sta îngerul pe hol, lângă gheenă, mândru-și aripile în resturi de tocană și grăind cu voce de triangu și carillon: tu da, tu nu, tu da, tu nu...?

Dar lacrima ni se usucă iute pe obraz, căci avem o treabă de dus pân-la capăt. În fine, iată ce observăm acum, în dimineața asta caldă, de 22 decembrie, de la-nălțimea de unde cuprindem tot orașul, până la centura unde traficul e dificil și lent: de pretutindeni, de la marginea megalopolisului, de pe platformele industriale din preajma termocentralelor și-a capetelor de tramvai, șuvoind prin umbra castelelor de apă și-a fabricilor părăsite, se revarsă spre Centru coloane nesfârșite de cetățeni, asemenea razelor unui soare centripet. E imposibil să nu existe o coordonare: din Pipera, de la 23 August, de la Timpuri Noi și din Dămăroaia, coloanele au plecat, parcă, în ordinea depărțării de Centru și se mișcă măsurat, de parcă ar comunica (telepatic?) unele cu altele. Sporind rezoluția imaginii, vedem șuvoiul trecând în triumf printre șirurile de blocuri cu zece etaje, de la balcoanele cărora nenumărați inși fac cu mâna ca la defilare. Lipsesc, e drept, florile artificiale, portretele, carele alegorice și paletele cu PCR, în schimb se flutură destule steaguri tricolore, cu stema îndepărtată cu grijă, așa cum s-a-ntâmplat, spontan, se pare, în toată țara. Coloanele se-ngroașă continuu, pe măsură ce-naintează, alimentate cu populația blocurilor în care rămân doar gospodinele și copiii mici, căci

Crăciunul bate la ușă și nu poți lăsa oalele pe foc tocmai acum, dărâmă-se lumea. Ajungând iarăși, *deus ex machina*, la nivelul străzii, privirea ne e atrasă, dincolo de entuziasmul general și de îmbrățișările zgomotoase („băi, frate-miu“, avea să povestească cineva mai târziu, „ce zi a fost aia, să n-am parte! Dacă-mi cerea cineva cămașa de pe mine atunci, pe bune că i-o dădeam!“), de câteva detalii ciudate: pe bulevard scrie pe toate zidurile, cu același scris uriaș, căcăniu, JOS CISMARU și chiar JOS CEUȘESCU. Apoi, peste tot sunt plutoane de milițieni ce stau pe margine, în mantalele lor de iarnă, cu chipiele pe cap, holbându-se la lume cu o expresie buimacă, de parc-ar fi chiar cei din bancuri, care bagă capu-n closet fiindc-au auzit că după ras se dă cu apă de toaletă și așteaptă în fața liftului pe care scrie „ascensor pentru 4 persoane“ ca să mai apară încă trei inși și să poată urca. Cei cu un creier rotund ca o bilă, pe care se vede o singură circumvoluție, și aia dovedindu-se până la urmă a fi doar dunga de la chipiu...

Oamenii trec pe lângă ei fără frica de altădată, se hlizesc, rânjesc („bulangii nenorociți, v-a venit sorocul și vouă!“) și merg mai departe, cu gloata, fără să știe unde și ce-are să se mai întâmple. Strigă și ei aceleași lozinci ca tinerii din noaptea trecută: „Ole, ole, ole, ole, / Ceaușescu nu mai e!“ și „Ve-niți cu noi!“, și „Li-ber-ta-te. / Li-ber-ta-te!“, dar sunt și subtile diferențe: nu se mai moare, nu se mai bate, nu se mai arestează. Bulevardul principal, ce duce spre Universitate, e acum prea strâmt pentru uriașa coloană. Se merge-ncet, ca la ieșirea din sălile de cinema, călcându-l pe picioare pe cel din față. Dar asta e nimic față de vârtejul gigantic din Piața Universității, înconjurată de brâuri de milițieni cocoțați pe scările ce duc spre Teatrul Național. Aici s-au reunit coloanele venite din toate cartierele, și apoi fluxul uman, după câteva momente de dezorientare, o ia, spontan, se pare, din nou, pe Magheru. Înălțată pe vârfuri,

o fătucă de liceu vede, în depărtare, spatele unui tanc pe care s-a cățarat o mulțime de inși cu steaguri și cu semne ale victoriei făcute cu o sută de mâini deodată. Într-o străfulgerare de inspirație, țâpurește din toți răunchii: „Armata e cu noi!“ Lozinca ridică brusc temperatura cu zeci de grade. De-a lungul întregului bulevard se scandează la nesfârșit „Armata e cu noi! Armata e cu noi!“ Se pare că sunt mai multe astfel de tancuri încărcate de oameni, înaintând lent prin nebunia bulevardului, asemenea carelor alegorice de altădată pe care sportivii făceau piramide și țesătoarele lucrau la războaie, și unde statistici cu litere de-o șchioapă arătau realizările ultimului cincinal. În fața tancurilor se afla și un automobil militar având deasupra două pâlnii de megafoane. Cineva vorbea răspicat, repetând mereu aceleași fraze care tunau între zidurile hotelurilor de lux ca acel „Trageți pe dreapta!“ ce preceda coloanele oficiale în alunecarea lor fantomatică. Cine era zeul înțelept, responsabil și atotputernic care vorbea mulțimilor din mașina blindată? Cine își luase sarcina copleșitoare să călăuzească masele spre libertate? Nimeni nu se-ntreba asta, așa trebuia poate să fie, așa cum într-un vis nu te miră că umbli gol pe stradă. Iar în zare, scaldată în lumina portocalie a dimineții, Revoluția română, înaltă până la etajul trei al clădirilor, și cu toate astea extrem de feminină, încât câțiva mitocani din preajmă tot încearcă să i se uite pe sub fustă, își zornăie salbele de pe piept și-și unduiește boiul, îmbărbătând cetățenii pe calea istoriei glorioase a neamului. În lumina razantă, râurile și înfloriturile iei sunt saturate de culoare, căpătând un aer sărbătoresc. Paielele de pe fotă, mari cât niște farfurioare, sclipesc mov, aruncând înșelătoare ogindiri peste vitrinele Cinematografului Scala și-ale Librăriei Sadoveanu.

Cu un procedeu cinematografic destul de ieftin, dar de efect (căci nici un artist adevărat nu ignoră puterea fantastică a clișeului), baleiem peste ciudata defilare în care atâtea reminiscențe

se întretaie — ieșirea suporterilor înfierbântați de pe Dinamo, cu steagurile fluturând pe geamul tramvaielor, cu șoseaua Ștefan cel Mare copleșită de puști măslinii și asurzită de scandări: „Di-na-mo, ie, ie, Di-na-mo!“, cozile uriașe la carne de la Obor, peste care statuia țăranului de la 1907 cu pumnul ridicat spre cer aruncă o umbră sinistră ca-n Chirico, defilările de la 23 August și 1 Mai —, ne prefacem că ezităm și, în cele din urmă, între sutele de mii de fețe rotunde și exaltate, cu gurile căscate spre cer, focalizăm brusc pe una, aparent identică oricărei alteia, cum fețele furnicilor ne par identice și cum pisica de acum trei sute de ani e identică celei de azi. Trei sferturi din ce vedem sunt fețe. Partea de sus a tubului digestiv, unde sunt concentrați analizatorii, în jurul creierului, ca stropii de rouă pe o floare. Așa cum în partea de jos sunt sexele, căci suntem simetrii bipolare: sus legătura cu spațiul, jos legătura cu timpul. Avem în creier structuri neurale specializate în recunoașterea fețelor. Nu distingem între fețele de lăcustă, dar fața umană, la fel de anonimă, poate, pentru ființele mai minunate ca noi, aplecate nevăzut asupra noastră („căci Domnul nu se uită la chipul omului“), capătă pentru noi o rezoluție enormă și la fel de multă semnificație. Ca homunculul diform lătit anamorfotic pe emisferile cerebrale, suntem trei sferturi fețele noastre, de care atârnă codița vibratilă a trupurilor. Apropie-ți fața de ochii sugarului de o lună, și el se va-nsufleți. Nici nu trebuie să fie o față: o foaie pe care-s desenați doi ochi ajunge ca să-i declanșeze un zâmbet. Poate că astfel zâmbim și noi unei măști pe care-o credem Dumnezeirea, consolându-ne că oricum e mai bine decât prosopagnozia de care atâția par a fi atinși...

E fața lui Mircea, mai palidă și mai suptă chiar decât de obicei, cu ochii strălucind de nesomn, cu buza de jos crăpată și umflată, e Mircea târât de mulțime în strâmtoarea de pe Onești, pe unde coloana a luat-o la stânga, frecându-se de vitrinele Galeriilor Orizont și-ndreptându-se, de-acum era

clar, către marele spațiu deschis din fața Comitetului Central, unde, cu optsprezece ore în urmă, avusese loc mitingul fatal. Soarele strălucitor, impropriu pentru fotografii, al dimineții de iarnă îi supraexpune pomeții, fruntea și mărul lui Adam, adâncindu-i, în schimb, găvanele ochilor. Înaintează și el o dată cu mulțimea, ca spermatozoizii dintr-o ejaculare impetuoasă lunecând între pereții musculoși ai vaginului, către ovulul încă nevăzut care — doar noi știm asta — le vine maiestros în întâmpinare pe o colosală trompă a lui Eustachio.

Mircea e frânt de oboseală, halucinat de foame. De fapt, aproape că doarme-n picioare, târât de gloată, în orice caz se scufundă adesea, pentru minute-n șir, sub fața sclipitoare, ca a mării-n amurg, a conștiinței. Coboară înot, cu mișcări lente, cu părul de bărbat-sirenă fluturând în curenții reci, către fantasticele orașe scufundate ale minții lui, amestecând iernile și primăverile, soarele și stelele, amintirile și dorințele în fractali și fractali de fractali. Și mereu regăsește acolo-n adânc aceeași scenă, leșinătoare și nebunească, cu aceleași două ființe închise pentru totdeauna-n aceeași bolgie de infern: păianjenul și fluturele, călăul și victima, înfruntându-se și rânindu-se și refăcându-se și iar sfâșiindu-se, sub pământ, de unde nici un urlet nu răzbate. Fluturele alb, cu aripi pufoase și ochi arzători, zbatându-se-n plasa murdară, cu o aripă încă liberă, umplând aerul oliv cu milioane de solzișori, și păianjenul alergând către el pe pârgھیile lui invincibile, negru-antracit, și-nfășurându-l ca pe un cocon cu balele lui scânteietoare. Și-apoi sugând carne și organe lichefiate din trupul viu, paralizat și conștient, incapabil măcar să țipe. Uneori, camera subterană — poate singura din univers — era odaia lui din Floreasca, unde nu dormise nici odată. Alteori, pe fundul văilor visului, în stadiul al patrulea, în care cea mai enigmatică stare a minții, somnul REM, își desfoaie coada ca un păun, Mircea se găsea din nou la închisoarea

psihiatrică unde, în primăvară, injectat cu monohidrocloridă de piperidină, aiurase zeci și zeci de ore de noapte în fața planșelor Rorschach, cu teribilele lor lepidoptere aleatorii de cerneală, cu puterea lor de a extrage din creier frici animale și gingășii îngerești, rușine și ură și profeție. Cu aripile acelea perfect simetrice, de sânge-nchegat și urină cristalizată, se-amesteca și bătaia teribilă de la Jilava, din noaptea aceea, dosurile de palmă peste gură din celula în care fuseseră aruncați trei inși, lanterna pusă-n ochi, ura puțind a usturoi a anchetatorului: „Futu-ți norocul mă-tii, faci pe nebunul, ai? Ieși în stradă, ai? Pișa-m-aș în gura lu' mă-ta de căcăcios! Lasă că vă dau io revoluție, de-o să vă pară rău că v-a fătat scroafele care v-a fătat!” Și băiatul de șaisprezece ani care până-n zori a plâns tot timpul, într-un colț al celulei, prăbușit pe ciment, răcnind din când în când: „O să ne-mpuște, mamă, o să ne-mpuște!” Și celălalt, unul dintre bărboși, cu un spate de o colosală lățime, de parc-ar fi fost unul dintre Atlașii de ghips de sub balcoanele orașului vechi, îndurând fără o vorbă bătaiele, căci pe el, întărâtați de statura sa athletică, îl călcaseră-n picioare și-i rupseseră degetele și coastele. Apoi intrase-n scenă securistul bun, cu false aripi curcubeene în spate, scriindu-le datele-n niște formulare, aplecându-și urechea ca s-audă ceva ieșind dintr-o gură cu limba însângerată și dinții spartți, ferindu-și manșeta pantalonului de mizeria fiziologică din celulă și agrăindu-le cu milosârdie creștinească: „Bă, băieți, bă, în ce căcat v-ați băgat? Asta vă trebuia vouă, să vă rupeți gâtul acum, când trebuia să vă faceți și voi un rost în viață? Băi, nu po' să pricep ce e-n mintea voastră. Ce căcat o fi și pe dincolo, de nu mai puteți după el, de vă sufocați în containere și vă-necați în Dunăre ca s-ajungeți acolo? Nu-i mai bine să stai tu-n țara ta, unde te-ai născut, care ți-a dat școală pe gratis, care te-a-mbrăcat și te-a făcut om? Ce vă lipsește, bă? Dispensare

gratuite, chirii și întrețineri mici, reciproc ca să-ți poți lua și tu o mobilă, acolo, un frigider ... Ce n-ați avut, băi copii, ca să ieșiți voi în stradă și să faceți panarama asta? Mâncare? Păi te văd voinic ca un urs. Știți voi, măi băieți, că America e țara obezilor, că sunt ghiftuiți de borăsc cu tot felu' de creveți și melci și scârboșenii? I-ați văzut cum mâncau gândaci în *Mondo Cane*? Credeți că ăia minte, bă? Nici așa nu-i bine. Nici risipă să nu fie. Că nici nu se gândește ei la copiii ăia scheletici din Biafra pe care se pun muștele ca pe hoituri. Știți cum mănâncă americanii? Mănâncă jumate dintr-un borcan de gem și dup-aia-l aruncă. Păi nu-i păcat? Nu-i mai bine să facem economie, cum zice to'ar'șu Ceaușescu? E drept, dăm păpică la export, brânză, carne, da' nu e vina conducerii de partid și de stat. Voi nu aveți un pic de minte? Nu vedeți cum ne strânge capitaliștii de coaie? Ce să facem? To'ar'șu a vrut să fie bine, a făcut combinate chimice, rafinării, canalu', a făcut mașina Dacia, de tablă bună, nu ca Trabantu', de mucava. Pân' acu' vreo zece ani îi pupați picioarele, că părinții voștri vă ținea în puf, ca pe prințșori. Voiai ciocolată? Na ciocolată. Voiai și tu un suc? Uite sucu'. Natural, de portocale. « Cico-cico, portocale la pahar. » Nu porcării chimice ca Coca-Cola. Și căldură? Nu era căldură-n case? Io pe-ai mei ăia micii îi țineam toată iarna doar în chiloței, se târa pe dușumea, se frigea de calorifere. Acu' nu mai e așa, recunosc, da' nu-l futeți pe to'ar'șu' cu asta, că tot vina capitaliștilor e. Putea to'ar'șu' să prevadă criza mondială a petrolului din '79? Era el Mafalda? Asta ne-a belit, nu greșelile noastre. Sau canalu'. E de vină tov. Ceaușescu că n-au mai făcut nemții bucata lor, pe Elba sau unde-o fi fost? El a vrut să facă o treabă, pentru binele poporului, să aibă lumea ce mânca. Da' nu vedeți, minți de găină ce sunteți, că suntem înconjurați de dușmani? Că toți ne vrea bogățiile? Că ne pune toți bețe-n roate? Păi cui să-i convină miracolul

românesc ? La bozgori ? La ruși ? Dacă n-ar fi fost tovarășu', eram de mult în fecale: rușii în țară (bun, i-a dat afară Gheorghiu-Dej, da' șefu a mers pe linia lui: neamestecu' în treburile interne), Ardealul la unguri ... am fi rămas de căruță, cu-un teritoriu nici cât să chiorăști un purice ... Ce să-nțeleagă tinerii ăștia debusolați ? Știe cum îi cheamă pe Bitâlși, da' pe voievozii românilor nu știe. Le pute tot ce e românesc. Mai vorbește-le de patrie, de popor, de datorie: parcă vorbești cu pereții. Îți rânjesc în față, vezi-Doamne, ei sunt mai deștepți. Vai de curu' vostru de trădători și vânzători de țară ...

Gândiți-vă și voi un pic: voi ce-ați fi făcut în locu' lu' Tovarășu' ? Oțelu' și chimicalele și tractoarele le-am făcut prea scumpe, că nu era vorba de criza energiei când le-am proiectat, era pe-atunci energie căcălău. Da' a crescut kilowatul până la cer. Și te-ai trezit că ai băgat miliarde în hale și cuptoare și coșuri pe care-acum le desfaci și le vinzi cu bucata, la preț de fier vechi. Nu vindeam noi ARO, fosfați și azotați, instalații petroliere ? Cine să ni le mai cumpere acum, când le face ălalți de trei ori mai ușoare și mai ieftine ? Și-atunci din ce să trăim ? Din industrie ușoară, acolo am ajuns, că dacă știam făceam numai asta. Carne, brânză, textile. Chiloți, bă, asta am ajuns să exportăm, futu-i mama mă-sii de treabă. Și brânza Mioriței, că tot oaia, săraca, e mai miloasă cu neamul românesc.

Acum pricepeți ? Sau o-ntoarceți ca la Brăila ? Dăm mâncarea la export, da' mai rămâne și pentru populație, că altfel nu mai erați voi aici, grași de plesnește șoricu' pe voi. Vă dăm cât vă trebuie, nu să vă-mbuibați, iar cu valuta din exporturi clădim ctitorii, monumente ce-o să înfrunte secolele, că nimeni nu mai întrebă ce-or fi mâncat ăia care-a făcut piramidele, sau Taj Mahalu'. Transfăgărășanu' se vede după lună și voi cârțiți că n-aveți un salam pe zi să vă umpleți mațele ? Casa Poporului e mai mare ca Pentagonul. Păi care voievod de-al nostru a mai

făcut așa ceva ? Regele ? Se compară Peleşu' cu Casa Popoului ? N-ați intrat voi înăuntru să vedeți ce candelabre, ce marmuri, ce sculpturi în abanos... Peleşu' e o lăbăreală pe lângă ea, vă spun io, că io am intrat. Te uiți în sus la tavane de-ți scrântești gâtu' și nu te mai sature să te tot uiți...

Da' ei, cică: nu e libertate. Nu putem să spunem liberi ce gândim. Ei și gânditu' ! Poate cum să i-o mai tragă vreunei fufe, sau cum să-și mai zbârlească părul ca s-arate ca poponarii ăia care cântă rock. Alte gânduri nu cred că vă mai trece prin cap. Spune, tată, ce vrei, te țin eu ? Îți cos eu gura să nu spui ? Numai să nu fie lucruri dușmănoase la adresa conducerii de partid, a to'ar'șului, a orânduiri noastre socialiste. Vorbește tot ce vrei, să te doară fălcile de atâta vorbit, da' să fii om, patriot, bun român, altfel la balamuc sau la pușcărie cu tine, că ajunge un măr stricat ca să le strice pe toate alea bune. Peste tot e așa. Ce, vă-nchipuiți că un englez poate să strige pe stradă « Îmi bag pula-n regina Angliei » ? Sau un american « Mă fut în ea de Casa Albă » ? O striga vreun nebun, da' dup-aia suportă consecințele. Scaunu' electric, tată, că nu ești tu de capu' tău nici acolo ! Vorbeam cu un informator de-al meu, un boșorog, fost legionar (că cu asta l-am prins și-l țin bine: toarnă moșu' de-ies ochii din cap), și ăsta-mi spunea: « Dom'le, io mi-am făcut studiile în Germania, pe vremea lu' Hitler. Și vă spun pe cuvânt de onoare că dacă erai om de treabă și nu vorbeai ce nu trebuie, nu-ți făcea nimeni nimic... » Normal, ce să aibă Gestapoul cu tine dacă-ți vedeai de treaba ta ? Fă-ți, tată, studiile, scrie-ți poeziile cu floricele și păsărele, mergi și la o cârciumă, bea cumpătat, mai adu-ți și o fată la hogeac... Crezi c-o să te arestăm pentru asta ? Nici vorbă, ba-ți spunem și « Să-ți fie de bine » ! Da' nu comenta tu politica Partidului, că ești un căcat cu ochi, habar n-ai ce se petrece pe lume. Voi credeți că securiștii e criminali, brute, că nu facem decât să snopim în bătaie ? Da'

spuneți-mi și mie unde pe lume nu e Securitate ? CIA ce căcat e ? Că e stat în stat și, poate nu știți, da' ei l-au omorât pe Kennedy ... Securitatea noastră pe cine-a omorât, bre ? Poate prin anii '50, doi-trei bandiți din munți. Da' în rest, nu mai știu. Securitatea română, să știți și voi, e a poporului și din popor. Și trebuie să știe tot ce mișcă pentru binele poporului. N-aveți grijă, că nu punem noi microfoane ca s-auzim cum vă futeți nevestele în dormitor. Și nu băgăm bani grei în rețele de informatori ca să ne spună *Scufița Roșie* sau *Capra cu trei iezi*. Știm noi care-s dușmanii poporului, ăia de se uită-n gura lu' popa Calciu și-a Monicăi Lovinescu, ăia de iese, ca voi, în stradă ca să urle tâmpenii. De, capu' face, capu' trage ...

Crezi că te arestez dac-ai spus un banc cu nea Nicu ? Nu te arestez, tătăcule, că eu am alte treburi pe cap. Dar vin la tine și-ți spun: uite înregistrarea aici. Ce preferi: să te bag în pușcărie la poponari, să-ți spargă ăia rozeta, sau să-mi faci niște rapoarte despre ce se vorbește la tine la servicii, sub nume conspirativ, de n-o să afle nici dracu' niciodată ? Așa lucrăm noi acum, avem metode specifice. Și pân-acum nu mi s-a-ntâmplat să prefer vreunu' poponarii, nici măcar ăia pe care-i luam pe motiv de homosexualitate. P-ăștia, fie vorba-ntre noi, eu i-aș gaza pe toți, mama lor de curiști, rușinea poporului român ! Legea e prea blândă cu ei când le dă doar câțiva ani de-nchisoare ... He-he-he, că veni vorba, mi-am adus aminte de un banc ... și să mă ia naiba dacă nu vi se potrivește bancu-ăsta de zici că pentru voi l-a făcut cine l-o fi făcut. Cică o armată de spermatozoizi țâșnesc dintr-o pulă și merg, voioși și viteji, printr-un tunel lung și-ntunecos. Abia așteptau s-ajungă mai adânc, în pizda gagicii, să-și facă treaba acolo. Ca orice oaste, au trimis o iscoadă înainte, să vadă ce și cum. După o vreme, iscoada se-ntoarce și strigă: « Fraților, suntem pierduți ! Am dat de

căcat!» He-he, așa și voi cu revoluția voastră. Una-i socoteala de-acasă, și alta e cea din târg...

Și-acu, măi băieți, că tot ați dat voi de un căcat cât Casa Poporului, fiți buni și spuneți-mi cum îi cheamă pe ăia care-a mai fost cu voi noaptea asta. Nu-mi închipui că-i știți pe toți, da' măcar așa, câteva nume, să aflăm și noi cine ne sunt eroii, să nu murim proști. Io nu vă bat, nu vă joc în picioare. Nu e stilu' meu. Aveți dreptu' să tăceți, ca-n filmele americane. Că la poponarii de la Jilava deja le curg balele după voi, fete mari și frumoase cum sunteți... Vă las o oră să reflectați, să vă aduceți aminte, și vin înapoi..."

Dindărăt, aripile lui ca din Fra Angelico arătau trențaroase, ca preșurile de altădată din Floreasca sau ca niște cârpe-mpuțite de spălat pe jos. Securistul nu se mai arătase niciodată, pierit în cine știe ce gaură de șarpe, iar cei trei băieți plini de sânge fuseseră scoși afară, pur și simplu, fără o vorbă, și li se arătase drumul din fața penitenciarului, șerpuind pe câmpia orbitoare, înzăpezită. Lumina revărsatului zorilor, polarizată, răsucită ca-ntr-un glob de cristal, se confundă-acum, în mintea-n stare de Bardo a lui Mircea, cu strălucirea și hărmălaia giganticei piețe din fața Comitetului Central, în care un milion de oameni umpluseră nu doar suprafața ovală, acoperită de piatră cubică, ci parcă tot aerul pur și înghețat al dimineții, în care un vag parfum de monoxid de carbon ne amintește că ne aflăm în București. Puțin din cerul boltit gigantic peste piață, sprijinit solid pe librăria Kretzulescu, pe Palatul Regal transformat în muzeu de artă, pe Biblioteca Universitară și pe teribila, misterioasa clădire a Comitetului Central, se mai zărea de atâtea mâini cu degetele desfăcute-n semnul victoriei, de-atâtea steaguri tricolore cu stema decupată, de-atâtea turele de tancuri pacifiste, încărcate de inși exuberanți. Megafoanele mașinii blindate hârâiau ceva neinteligibil, dar foarte convingător, iar

Revoluția se oprișe-n fine chiar lângă CC, proptindu-și sânii cu dudu țâții ivită din alțiță pe balconul Patriei. Biata fătucă dârdâia de frig, își prinsese umerii-n palme și-și freca brațele, pe când poporul pigmeu din jurul ei se cățara-n brazii ornamentali din apropiere, pe stâlpii de neon și pe orice bordură mai înaltă, ca să fie martor, să aibă ce povesti nepoților în îndepărtatele și pașnicele seri de iarnă din imperiul libertății, când România avea să fie bine și tot românul avea să prospere ...

Dus de șuvoi, Mircea se regăsi și el în fața balconului prezidențial, de unde, cu o zi-n urmă, vâjul decrepit, cu căciula de astrahan îndesată pe sprâncene și cu Leana lângă el, făgăduise mulțimii cincizeci de lei în plus la salariu și așteptase, cu ochii lui stinși de țăran bătrân, uralele obișnuite. Din locul unde se afla, Mircea putea atinge poalele Revoluției române și chiar, într-un impuls de prunc anxios, înșfăcă în pumn pânza aspră, cusută cu cruciulițe de arnici, a fotei. Piciorul femeii gigante era vârat într-o opincuță cochetă, de piele fină, iar când vântul flutură deodată poalele fotei, cei din preajmă putură vedea limpede ciorapii de plasă neagră și jartiera-ncrețită, roșie ca para focului, care-ncingea coapsa falnicei româncuțe, așa-ncât o erecție unanimă se răspândi în piața atât de vastă, încât i se zărea curbura, mulată pe curbura Pământului. Pe cine dintre mirii înflăcârați avea să aleagă regina balului? Cu ce muscali și turci avea să danseze acană, într-o orgie a libertății cum de la '48 nu se mai pomenise? După ce se-mperechează, furnicile-și smulg singure aripile și trec la lucruri mai pedestre. Așa avea să fie și-acum? Parcă nu ne vine să credem, căci muncitorimea de pe platformele industriale e încă îmbătată de fericire și amor, face încă semnul coarnelor din milioane de mâini vânjoase, deprinse cu mânăuirea pieselor grele, a țevilor și reperelor din uzinele țării. Fiecare speră să fie el cel ales, fiecare are-n pantaloni un baston de mareșal, întărâtat de măreața zi

a nunții cu Istoria. Iar Revoluția, clinchetindu-și salba de cocoșei, le vine-n întâmpinare, supunându-se voinței poporului: își aruncă privirile asupra mulțimii și, deodată, începe să-și aleagă pețitorii cu o siguranță zâmbitoare, de parcă i-ar fi cunoscut de când lumea. Se apleacă ușor asupra masei viermuitoare, întinde brațul și apucă gingaș, între două degete încărcate de inele, câte-un demonstrant, îl ridică-n dreptul feței, îi dă un pupic cochet în creștet și-l așază ușor pe balcon. Eliberat de strânsoare, ipochimenul își îndreaptă hainele, roșu-n obraji de emoție, și ia apoi o atitudine responsabilă și severă, alunecându-și privirile peste marea de oameni de la picioarele lui. Se simte acum la înălțimea Revoluției, a situației, a momentului în care, în fața Europei, trebuie să dăm dovadă de tact... Țărăncuța uriașă se-apeacă iar peste gloată (Mircea-i simte o clipă părul pana corbului biciuindu-i obraji ca în copilărie, când stătea pe capra căruței la Tântava, și caii-l mai plezneau cu cozile peste față), oamenii i se uită iar între țate, câte-un ducat cât o roată de camion îl mai face pe câte unul knock-out, dar avântata româncă își urmează nedezmințit misiunea: ridică alt revoluționar în balcon, apoi altul și altul, până când, în cele din urmă, vreo treizeci de oameni în paltoane negre alcătuiesc formația completă. *Rien ne va plus*. Femeia se retrage modestă într-un colț, ascultând, la unison cu nesfârșita adunare, discursurile aleșilor. Ne retragem și noi, discreți, din *cubiculum*-ul înzăpezit în care se celebrează misterul nupțial, nu atât de cosmic ca nunta baciului moldovean de altădată, dar fără-ndoială la fel de plin de consecințe de bun augur pentru destinul neamului. Mai apucăm să vedem un elicopter alb, cu însemne prezidențiale, care se-nalță de pe acoperișul Comitetului Central, trăgând după el un banner uriaș pe care scria cu litere stilizate, chipurile „românești“, ca pe eticheta de „Doi ochi albaștri“ : LASĂ CĂ NE MAI ÎNTÂLNIM NOI...

Revoluția se-ntinde după el, încearcă să-l prindă-n pumn ca pe-o muscă, dar aparatul cel alb și dolofan îi scapă printre degete și se-ndepărtează, peste sutele de calcane oarbe, acoperișuri cu țuguie și cupole ruginite, carpeni desfrunziți, stadioane-n paragină, platforme industriale dărăpănate, petice de câmp și de pădure înzăpezite, pe direcția zidului părăsit și neisprăvit de cazarmă provincială în fața căruia așteaptă deja, cu arma la picior, plutonul de execuție.

„Telomeraza“, spunea Herman, iar Mircea, care stătea lângă el, pe treptele răcoroase dintre etajul șapte și opt, aproape dizolvat în lumina venită de pe terasă, prin geamul ușii încuiate, încă se mai gândea la Mona, sora lui Simfonia-n Do Major, căreia-i ceruse o bucățică din creta colorată cu care desena pe asfalt regine ucigașe, iar ea-i întorsese spatele și-și ridicase brusc rochița, ivindu-i chiloții stând strâmb pe un fund ca de băiat, plesnindu-se cu palma peste ei și strigându-i cu ură: „Asta nu vrei să-ți dau?“, și chiar dacă băiatul n-ar fi simțit obida asta și fierbințeala lacrimilor în ochi, tot n-ar fi rămas mut de uimire, căci pentru el te-lo-me-ra-za era doar un cuvânt ciudat, ca acelea inventate pentru jocul de spânzurătoare sau ca numele imposibile pe care Jean de la șapte se jura că le au unii oameni, Karaconstantinopolovescovici, de pildă, și alte bazaconii. Că, dacă stăteai să te iei după el, pe ambasadorul Italiei îl chema Mapuccio de Daravela, pe-al Uniunii Sovietice Natașa Suscracinskaia și pe chinez Nam ce Fu... Te-lo-me-ra-za, cinci pietricele ca niște măseluțe aruncate de Herman pe mozaicul holișorului, sărind cu un țuiit dulce în toate părțile și rămânând apoi imobile, ca într-un joc în care poți ghici viitorul. Mircea nu știa, și chiar dac-ar fi știut, nu i-ar fi păsat prea mult, căci încă mintea lui nu se lepădase de miracol și timusul încă nu i se resorbise sub stern, că acea structură

biologică infimă de la capetele cromozomilor, răsucită acolo de un număr de ori, ca staniolul la capetele bomboanelor de Anul Nou, avea să fie descoperită abia după decenii, când noile microscopie electronice aveau să aducă detalii din granulația moleculară a celulei. Dar Herman se afla mereu între două aripi imense, era un axis mereu nemișcător între fețele lumii. Era corpul fluturelui, chiasmul optic, fața de sticlă-a oglinzii, cotorul cărții deschise, puntea lui Varolio și cursorul clipei de-acum. Cum contopim în aria optică din occiput imaginea din ochiul drept cu cea din ochiul stâng, Herman își amintea viitorul și prevestea trecutul într-o icoană a lumii în care totul era deja întâmplat. Cartea era deja în întregime scrisă, dar pentru cititorul aflat la jumătatea ei paginile din dreapta, deși acoperite de litere identice cu cele deja străbătute, erau enigmatice, neliniștitoare și sacre, de parc-ar fi fost scrise-ntr-un alfabet străvechi, hieroglic. Orbirea la viitor, scotomul acesta ereditar ce ne lipsea de jumătate din câmpul temporal, ne făcea-n ochii celor sănătoși, ca îngerii sau ca Herman, la fel de demni de milă, poate și de mirare amuzată, ca acei stranii bolnavi, afectați de leziuni ale creierului, ce nu mai au partea dreaptă sau stângă a lumii și care mănâncă doar jumătate din fiecare fel de mâncare și-și îmbracă doar jumătate de trup. Ce leziune, pe creier sau în destin, ne lipsește de viitor? Fără-ndoială, ceva de felul telomerazei, ar fi răspuns Herman, cel pentru care trecutul și viitorul, veghea și visul, memoria și clarviziunea, realul și virtualul, aripa stângă și aripa dreaptă a eternilor fluturi ai minții noastre se contopeau mereu într-o viziune androgină, covârșitoare, de neînțeles cu pelteaua tremurătoare din țestele noastre, cum ganglionii râmei nu pot opera cu tabele de logaritmi. Doar cu două aripi fluturile își putea lua zborul, perpendicular pe univers, cum s-ar desprinde de pe un perete și-ar lopăta prin aerul întunecat al serii. O cale mult mai bună e

dragostea, a spus cineva, dar dragostea însăși e-mbrățișarea a două făpturi schilodite, fiecare cu-o singură aripă, a sexului ei, și zborul, apoi, printr-un aer de aur, căci la confluența dintre feminin și masculin izvorăște timpul, cea de-a patra dimensiune. „Telomeraza. Spiralele ascuțite de ADN din capătul cromozomilor. Prezente peste tot, în toate celulele noastre, în afara neuronilor, singurii ce nu se divid niciodată. La fiecare diviziune a celulei — și sunt doar optzeci în cursul vieții unui om, de la oul inițial până la organismul adult, de miliarde de celule, toate izvorâte din primul ou prin puterea fantastică a dublării, așa cum ajungem până la Lună dacă-ndoim o foaie de numai cincizeci de ori și depășim toate recoltele pământului dacă punem un bob în prima căsuță a tablei de șah, două în a doua, patru în a treia, opt în a patra — telomeraza pierde o spiră din molecula ei răsucită, și celula e cu o răsucire mai aproape de bătrânețe și moarte. Începem să-mbătrânim, după metronomul teribil al telomerazei, de la prima-mpărțire a ovulului fecundat, și-apoi, în optzeci de etape, moartea se naște-n noi și crește pe când noi scădem, prinde glas când vocea noastră devine spartă și șovăitoare. Copii, avem deja un geamăn sinistru ghemuit în pântec, și care-și croiește drum, rupând cu dinții țesăturile viei, ocolind viclean organele vitale, până ni se substituie triumfător, pe patul de moarte. « Să terminăm cu omul, a cărui suflare e-n nările lui! » Avem în noi, în fiecare pachet de gene, din fiecare celulă, condamnarea la moarte, mormântul nostru e la optzeci de pași de noi, și de când suntem doar un mugure de celule ne grăbim către el, cu agitația caraghioasă a broscuțelor țestoase ce, abia ieșite din ou, se-ndreaptă spre mare.

Dar oare soarele nu-i și el, pentru noi, o gigantică spirală de telomerază? Ni se scurtează viața cu fiecare rotire în jurul lui. Și viața omului e de șaptezeci de ani, iar a celor mai viguroși,

de optzeci, se spune Acolo. Cu fiecare tură în caruselul solar, oasele ni se fac mai fragile, carnea ni se desface de pe schelet aburoasă ca puful de pădărie. Roți în roți, ceasuri în ceasuri, spirale-n spirale, iar noi, răstigniți în miezul acestui aparat de tortură, șiroim de lacrimi și sânge... Cine ne-a așezat între telomerază și soare, la jumătatea distanței dintre atomi și stele, altă simetrie, alte aripi cu care lopătăm spre miezul trandafirului cu un infinit de petale? Avem în corp exact atâția atomi câți aștri sunt în univers, de parc-am fi o lupă măritoare, sau cum talamusul mediază între trupul și sufletul nostru cerebral...“

Herman tăcuse și deodată-și întorsese capul, cu trăsăturile lui pe atunci atât de tinere, și-l privi pe sub sprâncene pe copil. Un slab miros de alcool venea dinspre el, și Mircea-și reaminti de prima zi în care-l întâlnise, când urcaseră cu liftul, împreună, și marele gârbovit îl mângâiase pe creștet. Dar numai cu o oră-n urmă Mona-i arătase fundul și nu-i dăduse nici o bucăciță de cretă roz sau albastră ca să deseneze și el un tanc îndreptat cu țeava către moară. Lacrimile-i izvorâseră din ochi tot timpul în care-l ascultase, cu gândurile aiurea, pe Herman, și doar acum marele lui prieten le văzuse și i le ștergea, stângaci, din genele ude și de pe obraji. Bătrânețea și moartea erau pentru bătrâni și pentru morți. Pentru copil erau cerurile nemaipomenit de adânci ale acelor veri, bancurile lui Jean, zbieretele lui Lumpă, strigătul mamei de la balcon, în fiecare seară, ca un ecou al întunecimii. El creștea încă, în mijlocul ruinei și-al nenorocirii, telomeraza lui avea un număr infinit de răsuciri, soarele lui n-avea să se stingă nicicând, iar pulberea de stele din cosmosul nesfârșit i se lipea de genele-nlăcimate. Aveau să mai treacă eoni până ce teribila planșă numărul cinci din insectarul lui Rorschach (*Hermann Rorschach*) avea să se-ntindă de-a lungul întregii lui vieți, atingându-i nașterea cu aripa stângă și moartea

cu aripa dreaptă și țipând insuportabil peste îngerul înlăcrimat, cu poligonul și pătratul lui magic.

„Telomeraza, enzima bătrâneții și-a morții, e țepușa pusă de Domnul în carnea mea, căci puterea Lui în slăbiciune se desăvârșește...“, mai zise Herman, și aplecă din nou capul nefiresc către piept, proptindu-și ca un fetus fruntea de stern și strivind-o acolo, de parc-ar fi vrut să realizeze în acea clipă-n care lumina se făcea deja roz ceea ce au visat mereu misticii și profeții: fuziunea dintre creier și inimă.

„Vino, mamă, să vezi, e revoluție la televizor!“, îmi spune mama de cum am intrat pe ușă, seara târziu, după ce, plecând de la miting („oameni buni, vine spre noi o coloană de tancuri dinspre Ploiești!“), strigase cineva de pe balcon în portavoce, și lumea se-mprăștiase, ca altădată după ce afla că nu mai e pâine la centru), am umblat de colo-colo pe străzile orașului, printre grupuri de oameni ce vorbeau în același timp, apoi, pe străzi tăcute, printre case îngălbenite, ornamentate absurd, cu muchiile ciubucăriilor și pletele îngeșurilor sparti încă acoperite de un deget de zăpadă murdară.

Tata, scâldat în lumina albastră a ecranului, ca-ntotdeauna, îmi spune un „bună“ din colțul lui și-mi arată, fără un cuvânt, ce se-ntâmplă la televizor. Nu sunt obișnuit să privesc în acest acvariu, căci lumea are ca graniță pielea mea și nimeni nu-mi poate spune ceva nou. Fără să ies pe ușă, călătoresc până-n cele mai îndepărtate regiuni ale vertebrelor mele, fără să mă uit pe fereastră văd până-n adâncul rinichilor mei... Pe ecran e un clarobscur dramatic, ca-n pânzele romanticilor: un balcon lung și extrem de inegal luminat, niște fețe crispate, dârze ca ale ostașilor Armatei Roșii din filmele de război rusești. S-a reluat deci mitingul din fața CC-ului. Cineva vorbește la microfoane, flancat strâns de alți inși ce parc-ar vrea să-l apere cu trupurile lor. „I-a luat naiba, am scăpat de ei“, zice mama uitându-se cu mâinile-n șolduri. „Acum să vedem ce-o să mai fie, da' mai

rău nu se poate. A dat mai devreme ceva cu unii care vorbeau la televiziune, într-un birou, ziceau c-a fugit Ceaușescu, că o să fie bine. A venit și un general și-a zis că armata e cu poporul. Doaaamne, am scăpat de nemernicii ăștia, cine-ar fi zis, dragă? Dup-aia a venit și-un milițian, cică și ei sunt tot cu poporul și se bucură și ei că au scăpat de dictator. Și cică de-acuma nu le mai zice miliție, ci poliție. Și mulți, mulți, unu' după altu', că dacă nu mai e pază la poartă intră oricine... Au intrat în direct și tot felul de nebuni, și un popă, și-au făcut toți cruce, să vezi, dragă, așa, în ochii lumii... Asta n-am mai pomenit din tinerețe, că noi cu biserica... A, l-am văzut și pe Caramitru, actoru'... Și-acum e miting mare în Piața Palatului, credeam că ești și tu acolo. Mamă, să nu te bagi, că nu știi ce se-alege din asta. Mai bine stai tu în casă, că se vede foarte bine și de la televizor“...

Mă așez lângă tata, două măști albăstrui, cu întuneric în locul ochilor. Lumina pâlپâie ca flacăra unui foc straniu. Cineva vorbește în balcon, citește ceva de pe o foaie, dar nu înțeleg, e o limbă străină și îndepărtată. Mai mult îmi spun sticlirea bibelourilor din vitrină („găinile“ mamei aliniat frumos pe milieurile lor), oglinda cu ape strâmbe în care înotă fețele, în întunericul sufrageriei, vuietul stins al morii Dâmbovița, care nu și-a încetat lucrul nici acum, în adânc de decembrie. Lumina galbenă ca urina, parcimonioasă și conspirativă a celor câteva becuri din Piața Palatului lovește de-a valma bucăți de zid, palide acum ca pielea șopârlelor, fețe livide, tije metalice de microfoane, ricoșează din ele după ce anumite lungimi de undă au fost absorbite în pălării, în paltoane, în câte-un fulg răzleț de zăpadă, în aburul ieșit din gurile vorbitorilor, călătorește în bilioane de șiruri paralele de fotoni mișcându-se câte doi, cicloid, în duble spirale ca ale moleculelor de ADN, purtând cu ele imaginea străvezie, volatilă, fantomatică, *ineluctabilă* a lucrurilor, cămășuțele lor de noapte, lenjeria lor de sex,

neglijența de lumină a tot ce există, pătrunde în lentilele holbate ale camerelor de luat vederi, se densifică și se diluează în diverse medii de refracție, se transformă-n semnale electrice, trece printr-un labirint de tranzistori și de diode, uzină-n miniatură de prelucrat lumină sau informație, e totuna, e amplificată și emisă în aer, străbate *ineluctabil* aerul cu turbioanele lui nocturne, în care se amestecă disperare și stele (nu știi de unde vine vântul și unde se duce: așa e și duhul lui Dumnezeu), se oprește-n calcanele oarbe, cu tencuiala căzută, a blocurilor ridicate între războaie, în nuiielele desfrunzite, negre și ude-ale plopilor, în ceața ce se lasă în piețele pustii, Nacht und Nebel, în țiglele poroase, umede, ale acoperișurilor, în părul scobit cu dalta al statuilor alegorice, ce-și mișcă deja, neliniștite, degetele de ghips și șerpui împlețiți pe caduceu, simțind că se apropie și ceasul lor, ca să se-agațe în fine, străvezie și *ineluctabilă* lumină din lumină hertziană, în plasele de păianjen ale miilor de antene de pe acoperișul blocurilor muncitorești. Când avea nu mai mult de trei ani și mama-l lăsa la o vecină caldă și parfumată la etajul de sub ei al blocului din Floreasca, ea-i arăta, ținându-l în poală și presându-i căpșorul pe sânii ei moi, mai mari decât țeasta lui, dintr-o carte magică, uriașă, cu pagini țepene de carton trandafiriu, și-acolo erau desenate blocuri, cu pătrățelele geamurilor întunecate și cu o puzderie de antene pe acoperișuri, iar deasupra lor se balansa pe-un arcușor o lună rotundă, arămie, decupată dintr-un alt carton, și luna asta avea față omenească și zâmbea ... Semnalul era decodat într-o mică și lucioasă cutie de ebonită, apoi cobora printr-un fir ce străbătea trei etaje pe fața blocului și le intra în balcon, se-ncurca printre borcanele cu murături ale mamei și, printr-o gaură de sfredel în cerceveaua geamului, intra în sufrageria lor la fel de-nghetată ca afară, unde și ei trei, în pulovere și cojocel, scoteau aburi când vorbeau, la fel ca oratorii din balconul Patriei. Firul antenei se cupla printr-un ștecher-banană cu mufa din

cartonul gros, cenușiu, de pe spatele televizorului și-apoi fluidul *ineluctabil* se rățăcea iar într-o pădure multietajată de lămpi pline de praf, pe care scria ceva în rusește. Televizorul nostru se strica des, mereu se ardea câte-o lampă sau se slăbea vreun contact, și-atunci venea reparatorul, cu geanta lui plină de sârmă încolăcită de cositor, moale de-o puteai frământa între degete, de piese murdare, șuruburi unse cu vaselină, clești înnegriți și un letcon butucănos, cu mânerul de ebonită spart la un colț. Muta televizorul pe masă și-i scotea capacul din spate, desfăcând mii și mii de șuruburi cu șaibe de carton cafeiniu. O dată capacul scos, ni se dezvăluia ochilor un oraș straniu, fascinant, ca de pe o planetă îndepărtată din colecția mea de „Povestiri științifico-fantastice“. Terasă și esplanade înșesate de clădiri de sticlă fumurie, fiecare bine fixată pe soclul ei. Bolți strălucitoare, rețele de cablaj subteran, stâlpi ceramici pe care strălucea codul culorilor, mecanisme complicate cu miez de ferită, piese de plastic ce se-mbinau cu clinchet, o arhitectură ininteligibilă și distantă, încastrată în paliere cafenii de carton presat. Iar în centrul acestui oraș abstrus, un pântec uriaș de sticlă groasă, vopsită gri-fer, acoperită de inscripții enigmatice și-având în capătul posterior un tun transparent, în carnea căruia se deslușeau structuri de folie metalică, strălucitoare: tubul catodic, recipient de vid, interfață între lumea noastră și o altă civilizație, rece și tehnologică, neinteresată de larvele palide pe care, efect colateral și indiferent, le scâldea în lumină albastră. Ce fusese la un capăt lumină liberă și tristă ieșea din tunul ecranului ca flux de electroni spectrali, baleiați spre sticla din față în șiruri drepte de puncte ce se-aprindeau și se stingeau, recompunând, în alb-negru, fețele și vocile și grimasele și gesturile și pereții de piatră galbenă și marea de oameni scandând ceva într-o piață de la mai mulți kilometri distanță, deasupra căreia, nevăzut de carele de reportaj, staționa un obiect de pe altă lume. Iar noi priveam ecranul pe care roiau puricii demenți ai imaginii,

prefăcându-ne că nu ne-ndoim de realitatea celor ce se-ntâmplau acolo, deși lumina, singurul adevăr, fusese împinsă prin nenumărate filiere înguste, convertită și reconvertită de sute de ori, așa încât corespondența dintre scena reală și circul de purici de pe ecran era mai mult decât dubioasă. În orașul din carcasa de lemn furniruit existau fără-ndoială clădiri și cupole în care servicii secrete cu minusculi funcționari controlau drumul fiecărei cuante de energie în parte, sculptând informația după criterii oculte, modelându-i și modulându-i meandrele până la nemairecunoaștere. Niciodată nu existase, între minte și lume, un intermediar atât de viclean, de trădător și de otrăvit, o fereastră spre lucruri atât de asemănătoare unei mașini de tocat: bucățile de lumină compactă ieșeau pe cealaltă parte în șiruri unde roșul cărnii alterna cu albul grăsimii, deja mes-tecate, deja înțelese, pline de conservanți și stabilizatori și emulsifianți și întăritori de gust, aidoma cu cei din bomboanele de ciocolată și rahatul pe cutiile cărora scria cu onestitate: „Colorat sintetic, aromat artificial“ ...

„S-a terminat“, zice tata cu toată amărăciunea din ultimii ani adunată în câteva vorbe. „S-au dus dracului cu tâmpenia lor cu tot. Comunismul nu se face cu paranoici și analfabeți. Și-au bătut joc de tot și de toate. Nici porcii nu mănâncă ce-au făcut ei din țara asta.“ Tata e omul cu ochi visători și catifelați de care mi-a fost întotdeauna frică. Cu aceeași privire pierdută trăgea la pilă, în tinerețe, la atelierele ITB, cu aceiași ochi nesfârșit de blânzi intra mai târziu în birourile președinților de GAC-uri ca să-i întrebe despre recolte și capete de vite, aceleași gene lungi le apleca peste documentele de partid și peste pagina sportivă a ziarelor, cu aceleași lungi tăceri ne-tente, lungi opriri ale minții își umplea zilele între rare, dar teribile izbucniri de furie devastatoare. Omul absent și de neînțeles care, nu se știe de ce, se interpunea uneori între mine și mama, știrbindu-i rotunjimea până la forma unei seceri de

lumină sau eclipsând-o cu totul în câte-o explozie epileptoidă, strânsese în el, de-a lungul vieții, o dezamăgire tot mai amară, ca o gastrită a minții ce nu-l mai lăsa nici să trăiască, nici să moară. Întreaga lui viață crezuse în doar două lucruri, ciudat îngemănate în mintea lui de om „sucit“, cum vorbea despre el mama: în comunism și în Maria. Dar mica și misterioasa croitoreasă cu care se-ntâlnise odată, parcă în altă viață, femeia goală, rubensiană, ce născuse un fluture și-l crescuse cu laptele ei între cei patru pereți ai unui lift dezafectat, fata care-i spunea povești despre neamul ei de bulgari coborâți din munții Rodopi devenise acum Marioara, o simplă gospodină, o „casnică“ la fel cu toate vecinele de pe scara blocului. Iar comunismul... Visul de aur al omenirii... Cea mai nobilă idee care trecuse vreodată prin mintea unui om... Îi dădeau lacrimile de câte ori se gândea. Fusesse un amărât de ucenic, venit de la țară, cu mintea ca o foaie albă de hârtie când tovarășii îl luaseră și i-o umpluseră cu... tot cu un fel de icoane, ca pe pereții casei părintești din Budinț, de deasupra paturilor înalte, cu crivaturi mirosind a cald și a oaie. Doar că în locul Născătoarei, al lui Cristos și al Sfântului Gheorghe înfigând lancea în balaurul roșu ca focul fusese acum învățat să se închine altor Dumnezei de lumină: Lenin, cu ochii lui ageri, cu fruntea lui înaltă, vorbind avântat, cu o mână în buzunar, muncitorilor și ostașilor cine știe unde, cine știe când, mergând la teatru și râzând în hohote, îndrăgind copilașii (toți acești Dumnezei și Fii ai omului lăsau copilașii să vină la ei cu buchete de flori și zâmbete fericite); Marx și Engels, mereu nedespărțiți, bărboși și înțelepți, scriind *Capitalul*, arătând că baza determină suprastructura, că Hegel trebuia să-și așeze sistemul cu fundu-n sus, că religia e opiul popoarelor, că munca l-a creat pe om („munca l-a făcut pe om maimuță“, cum glumea deplasat cumnatu-său, Ștefan), că istoria omenirii este împărțită în cinci etape: comuna primitivă, sclavagism, feudalism, capitalism și socialism, toate-ndreptându-se

către soarele orbitor al comunismului, când vor dispărea statul, proprietatea, orice formă de exploatare. Electricitatea și puterea sovietelor aveau să rezolve toate problemele omenirii, bolile trupului și ale sufletului, și omul avea să renască din țărână, la ultima trâmbiță, musculos și dârz, în vârstă de treizeci de ani. Și-atunci avea să se arate steaua-n cinci colțuri, Pentagrama sacră, și planeta avea să devină Ierusalimul ceresc, îndelung prevestit de socialiștii utopici, de Fourier, de Cernîșevski, de clasicii marxism-leninismului. Venea apoi, firește, Stalin, călăuzitorul popoarelor, uriașul blând de la Kremlin, cel care câștigase de unul singur bătălia cu balaurul hitlerist, omul hâtru, plin de un umor popular sănătos, făuritorul celui mai drept stat din istorie, Uniunea Sovietică, prietenul nostru de la Răsărit. Căci inima, nu uitați, tovarăși, bate în stânga pieptului, și lumina, tovarăși, vine de la răsărit. Ucenicul mergea cu fervoare la cursuri, lua notițe cu creionul lui bont, se dumirea clipă de clipă, îndrumat părintește de tovarășii activiști. Pe ce lume trăise până atunci? În ce întuneric orbecăise? Cât de proști i se păreau acum oamenii de rând, țăranii care nu vroiau să-și dea pământurile la întovărășiri, cei care cârteau că nu e mâncare, că normele sunt prea mari la fabrică... Ce monstruoși erau capitaliștii, moșierii și fabricanții care exploataseră oamenii muncii în timpul regimului burghezo-moșieresc! Grași ca porcii, călare pe sacul lor de bani, apărați de mitraliere și de slugoii lor intelectuali, capitaliștii, și mai ales imperialiștii americani, cei mai răi dintre toți, conspirau permanent împotriva popoarelor care, călăuzite de comuniști, își luaseră soarta-n mâini și făureau socialismul. Nu-nțelegeau, tâmpiții, că era inevitabil, că legile istoriei arătau clar că după capitalism urmau socialismul și comunismul, în care exploatarea omului de către om avea să fie definitiv desființată. Popii, burghezii, latifundiarii pierduseră deja lupta și erau pe marginea prăpastiei. Capitalismul era în putrefacție, pe când orânduirea socialistă avea să triumfe pe tot globul, zdrobind

capul balaurului cu lancea sa de oțel. Istoria și locul lui în ea, în rândul maselor proletare, îi erau acum flăcăului în salopetă, cu câteva tuleie de mustață, limpezi ca-n palmă. Avea șaisprezece ani, vârsta avântului revoluționar, când regele și banda lui de exploatatori fuseseră izgoniți de popor, care instaurase Republica Populară Română, stat al oamenilor muncii de la orașe și sate. La conducerea țării venise un simplu muncitor, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, care, din fruntea Partidului Muncitoresc Român, veghea ca țara să fie îmbelșugată. Pe ogoarele înfrățite arau acum tractoare, prin holdele de grâu veneau clătînându-se semănători, fabrici și uzine se ridicau pe tot cuprinsul țării. La școală, copiii învățau despre lupta comuniștilor în ilegalitate, despre figuri luminoase ca I.C. Frimu, Olga Bancic, Donca Simo, Vasile Roaită, fiecare cu instrumentul cu care fusese torturat alături, așa cum odinioară Sfântul Laurențiu era înfățișat în fresce și vitralii ținându-și grătarul în mână, iar Sfânta Cecilia își purta pe o tupsie de argint cei doi sâni retezați, ca două șarlote cu câte-o cireașă însiropată în vârf. Niciodată Costel nu fusese mai fericit. Era UTM-ist („io mi-s utemist, Marioară, ia uite carnetul!“), soldat modest și hotărât al lumii noi, dușman neîmpăcat al viperelor ce căutau încă să scoată capul și să muște. Lupta de clasă se ascuțea permanent, popii ascundeau revolvere sub sutană, „foștii“ — chia-buri, proprietari încă de mici ateliere, funcționari — încercau să se-ntoarcă la vechile metehne, cârtind împotriva noii orânduiri. Nu trebuia să li se arate nici o milă. De multe ori se întrebasese, mai târziu, ce-ar fi făcut în acei ani dacă i s-ar fi dat putere, dacă, de pildă, n-ar fi căzut la proba fizică pentru admiterea la Securitate, unde fusese trimis înainte să ajungă la ziaristică. Ce nenorocit se simțise atunci, când din cauza unor tracțiuni în brațe, la bară, și a respirației care i se tăiasse la proba de rezistență pierduse șansa de a deveni apărător al cuceririlor revoluționare ale poporului român. Ofițerii de securitate erau adevărați

eroi, căliți în lupta cu bandiții din munți și cu elementele dușmănoase care se ascundeau, încă, printre oamenii cinstiți. Ei luptau cu spionii, cu foștii naziști, cu sabotorii ... Cât de mult îi plăcuseră, de-a lungul vremii, romanele polițiste, *La miezul nopții va cădea o stea*, *Sfârșitul spionului fantomă* și altele, în care ofițerii de Securitate, maiorul Frunză și căpitanul Lucian, bunăoară, erau zugrăviți ca oameni drepecți, cinstiți și curajoși, buni soți, buni tați, neiertători însă cu dușmanul de clasă ... N-a fost să fie, își spunea cu obidă până prin 1980, cu ușurare după aceea. Iar azi, când, poate, securiștii aveau să fie trimiși în mină, să-și scuipe plămâni acolo, sau, și mai rău, aveau să fie spânzurați de stâlpii de neon, ca la Budapesta în '56, își binecuvânta trupul de mămăligă care se opusese unei cariere întunecate. Poate că acum ar fi avut pe conștiință săteni căpiați în bătaie, schilodiți și chiar omorâți fiindcă n-au vrut să dea pământurile la colectiv, au ascuns o parte din produse sau și-au apărat caii când au fost luați și împușcați pe șanțuri. Poate-ar fi băgat oameni la pușcărie pentru un banc sau o vorbă aruncată la cârciumă. Și, poate — dar asta nu, cu nici un chip, căci și-ar fi vărsat și mațele din el; deși, poate, cu timpul, s-ar fi obișnuit și cu asta, căci se deprinde omul cu toate —, ar fi schingiuit, în beciuri de piatră, nenorociți legați în lanțuri, dușmani ai poporului, e drept, dar totuși făpturi de carne și sânge și țipete, și urină slobozită, și măsele împrăștiate pe jos — nu, nu, asta niciodată ...

Fusese trimis în schimb la ziaristică și, curând, era unul dintre acarienii ce se mișcau lent de-a lungul culoarelor unei construcții de marmură albă ca laptele, înălțată după chipul și asemănarea Universității Lomonosov, avântându-și fleșele către cer ca o nouă catedrală împodobită cu noi garguiuri, noi firide cu sfinți, noi basoreliefuri: secera și ciocanul, steaua-n cinci colțuri, stema țării, dăltuite pentru eternitate în plăci de travertin. Enormul lăcaș de-nchinăciune primise numele de Casa

Scânteii. Se vedea de departe, ca un monument megalitic, străin cu desăvârșire de orașul prăfos, negustoresc și balcanic ce i se așternea docil la picioare. În fața arcadelor și cornișelor și turnurilor de marmură ce sfâșiau norii se afla statuia lui Lenin, de cincisprezece ori mai înaltă decât un om obișnuit, și care părea singurul locuitor legitim al construcției ridicate la scara eternității. Costel auzise și el zvonul, propagat de elemente cu o slabă conștiință revoluționară, femei de serviciu angajate cu sutele să lustruiască scările monumentale de marmură translucidă, portari și liftieri mărunți ca puricii de plante la posturile lor, în gherete și ascensoare cu gratii metalice, că la lăsarea nopții, mult după ce zecile de mii de preoți și enoriași ai Templului Luminii plecau pe la casele lor și doar steaua roșie rămânea să sclipească pe vârful cel mai înalt al monumentului întunecat, omul de aramă cobora de pe soclul său placat cu obsidian, străbătea cu pași grei alea până la intrarea principală și pătrundea în construcția pustie. Cobora în catacombele unde linotipurile care scoteau ziarul *Scânteia*, organul Partidului, zăceau încremenite, lucind slab la câte o geană de lumină, urca pe scările colosale, arcuite maiestuos, până la etajele unde, de-a lungul culoarelor neomenesc de înalte, se-nșirau uși de birouri și redacții meschine ca pentru pigmei, și-n cele din urmă adăsta în umbra deasă a holurilor înghețate, sprijinite pe coloane corintice, groase cât arborii bătrâni. Acolo, Lenin își scotea, cu gesturi lente, pardesiul de aramă și, trântindu-se pe podea, cu genunchii la piept, ca un boschetar pe banca unui parc, se-nvelea cu el și, curând, se cufunda în visele lui cumplite și de neînțeles, de zbuciumul cărora trepida întreaga clădire. Dar tânărul ziarist, trecut prin cursuri convingătoare de ateism științific, nu credea în astfel de superstiții. Nu exista nimic supranatural. Materia era realitatea obiectivă ce exista în afara conștiinței noastre și pe care o cunoșteam cu ajutorul simțurilor. Lenin stătea bine acolo unde era, prins

în buloane groase pe soclul său, și n-avea ce căuta în bazilica ridicată în numele lui.

Lucra la *Steagul roșu*, ziarul regiunii București, pe care-o brăzda-n lung și-n lat cu Volga neagră, masivă ca un tanc, cu tabla de-un deget grosime, pe care-o avea la scară, căci pe-atunci Partidul își răsplătea generos fidelii, pe tovarășii ziariști și tovarășii scriitori. Mașina, condusă de-un șofer maniac-depresiv, care când zbura cu o sută cincizeci pe oră, când se târa ca melcul, și care era, ca toți șoferii ambasadelor, reprezentanțelor, ziarelor și uniunilor de artiști, ofițer sub acoperire atât de încărcat de microfoane încât uneori le puteai zări ițindu-i-se și din nări, avea în față un grilaj nichelat, ca niște dinți rânjiți dindărătul căroră, după fiecare cursă pe la Roșiori, Videle, Alexandria, Călărași, Oltenița sau Slobozia, cele mai triste însăilări sub-sub-suburbane de pe fața pământului, scoteai pumni întregi de vrăbii însângerate. Așa-și dusesese viața vreo cincisprezece ani, mereu pe teren, mereu sosind seara, mânăcând pe apucate și mergând la culcare, pentru ca a doua zi s-o ia din loc, iarăși, spre dezolantele lui ruine din Bărăgan, spre grajdurile cu vaci murdare și lanurile cu porumb atins de tăciune, spre comune uitate de Dumnezeu, cu carnetul de notițe după el, cu mapa burdușită de *Sportul popular*, *Informația* și *Rebus*, el, descendentul celei mai nobile case aristocratice polone și-al unui neam străvechi și misterios... Asculta, cu ochii lui de fecioară mereu pierduți în gol, pălăvrăgeala inginerilor agronomi, a președinților de GAS-uri, accepta resemnat pepenii și lădițele cu roșii pe care i le îndesau în portbagaj, apoi masa la bodega respingătoare, „cheful“ ce se prelungea până noaptea târziu — el, care nu bea aproape niciodată pentru că știa că se-mbăta până și de la mirosul țuicii obștești, tulbure, acră și afumată, cu care era îndemnat peste tot —, și-n cele din urmă Volga pornea iar pe drumuri îmbeznate, măturând

spectral, cu farurile, șleurile căruțelor și aprinzând ochii vreunui câine singuratic, pe când luna rotundă, de culoarea urinei stătute, umplea de disperare ținutul neted ca-n palmă.

Era mulțumit, câștiga bine din salariu și din articole, scria acum curgător, din rutină, dar, dacă l-ai fi întrebat de ce, de fapt, trăiește, nu prea ar fi știut ce să-ți răspundă. Își iubea oare nevasta, copilul? Avea prieteni la care ținea? Avea credințe, convingeri? Părea că toate aceste lucruri, la care nu se gândea niciodată, erau un fel de afecte recesive, un genotip psihic pe care nu făcuse decât să-l preia de la cei dinaintea lui — din care nu-i cunoștea decât strict pe părinții și bunicii lui din Budințul natal — și să-l transmită mai departe, cum îmi transmisese și mie ușurarea și beatitudinea și uitarea de sine a privitului în gol.

Timpu trecea, și viitorul de aur al omenirii nu părea să se apropie. Dumnezeii noii credințe deveniseră evazivi și înde părtați. Se mai defila de 23 August cu Marx, Engels și Lenin, trei profiluri de camee alăturate, ca o trupă de cântăreți ce fac armonice la unison, dar cine mai știa ce-i cu ei? Din '53, golemul de la Kremlin, cu ochii lui asiatici și mustața țepoasă, se prăbușise și nu se mai auzea de el. De prin '60 nu mai era proslăvit omul sovietic. Internaționalismul proletar făcuse loc, insidios, patriotismului romantic, asemenea celui de la '48. Trupele sovietice părăsiseră țara. Ziaristul trebuise să abandoneze, din drum, un set întreg de credințe, singurele pe care le avea, tot cursul scurt de marxism-leninism gravat adânc în circumvoluțiile lui virginale. Cum e să afli, deodată, că Dumnezeu este rău? Că Isus este fiul unei prostituate și-al legionarului Panthera? Idolii pe care-i aruncase în foc reve-neau, răzbunători, cu săbiile în flăcări, și urcau iarăși în stranele lor cerești. Icoanele pe care le spărsese cu toporul, pe care scui-pase-n dispreț erau iarăși așezate pe catapeteasmă, încadrate-n strălucitoare rame de aur. Unde erau Stalin, Iulius Fucik, Gorki, unde Olga Bancic, Eftimie Croitoru, Theodor Neculuță,

A. Toma ? Costel auzea tot mai puțin nume atât de glorioase doar cu câțiva ani în urmă: Mihai Beniuc, Dan Deșliu, Maria Banuș, Eugen Frunză, scriitorii noștri dragi, cum erau numiți la radio și în ziare. Unde erau stahanoviștii, eroii întrecerilor socialiste, unde era steaua roșie în cinci colțuri care vestea lumii zorii unei ere noi ? Dar cântăreții de muzică populară zicând-o pe moldovinește, pe placul lui Gheorghiu-Dej, despre înfăptuirile de pe ogoarele-nfrățite, despre hidrocentrala de la Bicaz și combinatul de fire și fibre sintetice de la Săvinești ? Cânteccele de viață nouă erau, încet-încet, uitate, ca și tinereștile isprăvi ale brigadierilor de la Bumbești-Livezeni, pline de avânt revoluționar. În schimb, începea să se-audă, mai întâi timid, apoi tot mai arogant, o altă voce, pe care comuniștii se obișnuiseră s-o asocieze pân-atunci mai curând legionarilor și slugoilor vechii orânduiri: proslăvirea eroilor neamului, a voievozilor din trecut, a scriitorilor clasici, pân-atunci uitați sau puși la index, căci până și cei progresiști, scria în prefetele cărților cu coperti roșii scoase la ESPLA, nu putuseră înțelege lupta de clasă și făcuseră multe greșeli ideologice, nefiind înarmați cu doctrina marxist-leninistă. Asta li se iertase, totuși, unora, căci, în definitiv, pe când scriau ei, doctrina asta nici nu exista, așa că erau admiși, ca vechii eroi ai Antichității, virtuoși, dar necunoscători ai Cuvântului lui Cristos, într-un limb special, unde nici nu erau chinuți, dar nici nu puteau vedea lumina. Se vorbea tot mai îndrăzneț de independență, de lupta poporului român pentru unitate națională, în general naționalismul înlocuia, rapid, miturile importate sau fabricate pe loc după modele sovietice. Costel se-ntrebase o vreme dacă nu cumva Partidul începea să devieze de la linia dreaptă, dar văzând că noua orientare pornea chiar de la eroul lui, tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej, muncitorul care luptase în ilegalitate, suferise în lagăre și ieșise învingător din înfruntarea cu elementele trădătoare, deviaționiste, care păcăliseră o vreme vigilența revoluționară

a comuniștilor, Ana Pauker și unгурul Luca, se resemnase și o lăsase și el mai moale cu exemplele colhozurilor și cu învățăturile tovarășului Stalin, despre care aflate, ca într-un vis urât, că practicase obscurul cult al personalității. Era bine, în definitiv, că mai creșteam și noi în ochii noștri, că nu mai auzai la ședințe de omul sovietic în sus și omul sovietic în jos, că mai afla omul, la cursurile serale, și despre Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul sau Alexandru cel Bun, nu doar de luptele țăranilor contra boierilor hrăpăreți.

Așa că se bucurase nespus când văzuse la televizor că, după tragica moarte a lui Gheorghiu-Dej, venise la conducerea Partidului și a țării un om tânăr, puțin cunoscut lui pân-atunci, Nicolae Ceaușescu. Era un bărbat cu părul cârlionțat, cu nasul drept și nările largi, cu o privire ageră, care vorbea cam olte-nește, căci era om din popor, cu origine sănătoasă. De prima dată când îl vedeai, la tribună, privind fericit în jur, îmbătat de uluitoarea sa ascensiune, îți dădeai seama că era altceva decât bătrânii tovarăși staliști și că era hotărât să fie un conducător bun și-nțelept, care să preia o țară de chirpici și s-o lase de marmură. Era un miracol că tocmai el, un tinerel față de ceilalți membri ai conducerii de partid și de stat, fusese preferat, așa că, până să se dezmeticească, oamenii-și transmiseseră unul altuia un banc, cică Gheorghiu-Dej, bolnav de cancer în fază terminală, cu masca de oxigen pe figură, fusese înconjurat de membrii Comitetului Central, care-l imploraseră să desemneze un urmaș la conducerea țării. Și deodată Dej intrase în agitație și, cum nu mai putea vorbi, ceruse prin gesturi disperate creion și hârtie. Emoționați, au înțeles cu toții că sosise clipa cea mare. Creionul se mișcase spasmodic pe foaie până când cuvântul „Ceaușescu“ se contură în fața ochilor uimiți ai frunțașilor Partidului. Câțiva alergară să comunice știrea ziarelor, radioului și televiziunii, dar cei ce mai adăstaseră-n jurul marelui bolnav văzură că el mai adăuga ceva pe hârtie,

tot mai vânat la față și mai agitat: „Ceașescu, ia piciorul de pe furtun, că mă sufoc...” suna întregul mesaj. Dar fusese, se pare, prea târziu.

Era doar un banc tâmpit, scornit de vreun dușman al popoului. Când ziaristii se duceau la bufet, să mănânce un cârnăcior și să bea un păhărel de tărie, câte unul mai strecura, când se cherchelea, și câte-o astfel de prostie. Costel se ridica atunci de la masă și pleca, sincer indignat. Fierbea câte-o seară-ntreagă împotriva jigodiei aceleia, care, zilele următoare, dispărea câteodată din peisaj, că doar Securitatea nu stătea cu mâinile-n sân. De câte ori nu-i spusese Ionel: „Mă, Costică, știi că se fac acum pe Lotru două hidrocentrale uriașe. La prima muncesc cei ce au spus bancuri politice, iar la cealaltă cei ce le-au ascultat și nu ne-au raportat nouă”... În realitate, tovarășul Ceaușescu nu era chiar un necunoscut, dimpotrivă, lucrase la cadre, ca și Stalin altădată, și, ca putere în partid, numai tovarășul Drăghici îi putea sta alături. Poate că mulți dintre cei bătrâni se gândiseră că, fiind tânăr, îl vor putea suci cum voiau ei, dar, dacă gândiseră așa, se înșelaseră foarte tare. La următoarele defilări de 1 Mai și 23 August, portretele conducătorilor se răriră, Bodnăraș, Chivu Stoica și alții din vechea gardă dispărură și chiar se zvonea acum că ar fi fost agenți sovietici, iar despre Gheorghiu-Dej se mai vorbea doar cu jumătate de gură. Se schimbase până și numele statului, din Republica Populară Română devenise Republica Socialistă România.

Și venise perioada Miracolului românesc, a patriotismului fierbinte și-a dezvoltării industriale fără precedent. Oțelării, combinate chimice, noi hidrocentrale, între care bijuteria de la Porțile de Fier, apoi automobilul românesc, tractorul românesc, frigiderul românesc. Alimentarele de la colțul străzilor erau înlocuite de autoserviri pline de produse în ambalaje atrăgătoare. Tovarășul Ceaușescu își îndrepta privirile, tot mai

evident, către Vest, încât bancurile, mereu disprețuitoare față de șefii de state (Stalin și Hrușciiov în iad, în mari cazane pline cu căcat), îl arătau acum ca pe un erou șmecher, care-i păcălește pe ruși: e ca o mașină care semnalizează la stânga și-o ia apoi frumusețea la dreapta... Cu ce bani se făceau marile transformări, cât costau porturile și combinatele, cine finanța explozia economică românească („cu pivotul ei, industria grea“), asta nu se-ntreba nimeni. Rafinările apăreau, pur și simplu, din entuziasmul popular, din patriotismul milenar al poporului. Oare nu-nvățau toți copiii la școală, din noile manuale, că voievozii români învingeau armate enorme, ale unor mari imperii, cu câteva pâlcuri de ostași? Nu conta numărul oamenilor, nici banii, ci dragostea de patrie, din care izvorau direct avuțiile naționale. Aveau să treacă zece ani până să afle poporul că trebuia să plătească niște datorii externe de care n-avusese habar.

Șeful statului căpătase, cam în vremea aceea, darul ubicuității. Pentru că nu mai făcea față, în ciuda muncii sale neobosite, din zori până-n noapte, tuturor obligațiilor interne și externe, a hotărât, precum fusese Moise sfătuit altădată de socrul său Ietro, să-și delege sarcinile unor oameni de încredere, fără ca totuși steaua sa în ascensiune să fie amenințată. Așa se face că Securitatea desfășurase o acțiune amplă, strict secretă, prin care fuseseră descoperite, în cătune îndepărtate, dar și în mari centre industriale, sosii perfecte ale Tovarășului, în număr de unsprezece, care, după o instruire intensivă, fuseseră răspândite pe mapamond în așa fel, încât să nu lipsească vreun Ceaușescu din nici un punct fierbinte al lumii. Unul media între palestinieni și evrei în Orientul Apropiat, altul vizita fabrica de automobile de la Pitești, unde începuse producția Daciei cea cu capota în formă de V de la Victorie, cu totul altul se lăsa plimbat încoace și-ncolo, prin fața palatului Buckingham, în caleașca flamboiantă a reginei Angliei.

Un Ceaușescu îl așteptase cu nerăbdare pe Nixon la aeroport și-l sâcâise insistent, pe când treceau în revistă garda de onoare: „Mi-ai adus blugii?“, altul ținuse un discurs incendiar în ziua invadării Cehoslovaciei de trupele Tratatului de la Varșovia, plângând cu lacrimi de crocodil, de muiase până și inima disidenților („orice s-ar zice, Tovarășul e tare, și-n definitiv puțin naționalism nu ne strică“). Vreo trei-patru fuseseră necesari simultan în Africa, unde statele independente, socialiste, răsăreau ca ciupercile, așa-ncât nu mai știa ce șef de trib și ce șaman să perii mai întâi, doar-doar ți-o vinde niște cupru sau niște magneziu, acolo, pe mărgele și oglinjoare. În tot acest timp, apăreau în organul oficial al Partidului, ziarul *Scântea*, fotografii și articole în care Tovarășii mișunau pretutindeni, în aceeași zi și la aceeași oră, cu aceeași privire ageră, cu același nas în formă de săgeată pe care și-l vârău peste tot. La câteva luni o dată, duzina de Ceaușești se reunea, Tovarășul cel adevărat îi muștraluia bine pe ceilalți, iar securiștii aveau grijă să-l distingă, totuși, pe cel real după o parolă care se schimba la intervale regulate.

În acest timp, Costel își trăia și el micul miracol, bucuros și neîncrezător totuși în noua lui situație. Ce drum lung parcursesese de la coada vacii până pe culoarele grandioasei Case a Scântei! Cât de mult i se lărgise orizontul! Se mutase-n case din ce în ce mai spațioase, câștiga tot mai bine, aveau acum până și televizor, nu mai trebuiau să se ducă la vecini ca să-l vadă pe *Sfântul* sau meciul de duminică. Dacă și Marioara ar fi lucrat, și-ar fi permis până și mașină, o Dacie 1100 acolo, cum începeau să aibă tot mai mulți. Se-ntreba câteodată cum or fi trăit ani de zile fără frigider sau fără aragaz, cum o fi fost să mănânci, ca-n primii lor ani împreună din Silistra, în fiecare zi doar macaroane cu marmeladă... Uitase, trăia acum beatitudinea celor douăzeci de milioane de români care erau din nou mândri

de neamul lor și decizi să construiască socialismul pe plaiurile strămoșești. Câteodată se-ntreba însă dacă socialismu-ăsta nu începuse să semene cam mult cu viața burgheză, a celor care fug doar după bunuri materiale și avantaje de toate felurile. Unde era conștiința revoluționară din anii '50, unde era lupta de clasă, tot mai ascuțită? Rămăsese doar într-o expresie banală: „Te-ai ascuțit ca lupta de clasă“, îi spunea maică-sa lui Mircișor când făcea mofturi la masă. Unde erau vigilența de altădată, cântecele brigadierilor, tribunalele populare ce demascau dușmanii noii orânduiri? Totul se potolise, intrase-n rutină. Pâslărița și Aurelian Andreescu imitau cântăreții străini, muzica populară ieșise din grațiile publicului, o mai auzeai doar pe la nunți. Aveau și românii acum trupele lor rock, pletoșii lor, paraziții lor... Din când în când mai auzeai că a fugit câte unul în străinătate, trădându-și patria care-l făcuse om. Una peste alta, însă, era bine. Costel începuse să cumpere cărți, să-și facă o bibliotecă, apoi se luase după alți colegi și devenise un pasionat filatelist. Nu era zi să nu vină acasă cu vreo serie de timbre: cosmonauții sovietici și astronauții americani, savanți celebri, păsări, flori, chiar timbre vechi, cu capul regelui Ferdinand pe ele. Minunate pătrățele colorate din state cu nume stranii: San Marino, Ghana, Sharajah, Trinidad și Tobago își luau locul cuminți în clasoare, păstorite de câte-o colită uriașă, cu filigran. Mircea furase într-o zi un timbru care îl înnebunise de la prima vedere. Pe el scria Uruguay și făcea parte dintr-o serie cu tablouri celebre. Era o fată la fereastră, văzută din adâncul camerei întunecate și profilată, incredibil de grațioasă, pe liliachiul intens al înserării. O lună rotundă și fragilă îi lumina obrazul scâldat în lacrimi. Mircea păstrase timp de câțiva ani timbrul în carnetul de note. Serile, se așeza el însuși pe lada de la studio și, cu picioarele pe calorifer, aștepta răbdător ca orașul revărsat la picioarele sale și cerul de deasupra

să capete exact nuanța de violet din micul tablou. Asta nu se-ntâmpla decât când era lună plină. Simțea atunci o schimbare ciudată în corpul său. Părul i se revărsa pe șani și pe umeri, și o sfâșiere a inimii cum nu mai trăise decât acolo, în fața orașului copleșit de amurg, îi aducea lacrimi licăritoare în ochi. Stătea acolo, plângând, până când casele vechi, cu luminile deja aprinse, arborii contorsionați, șinele violete de tramvai și Criștii răstigniți pe fiecare stâlp încărcat de lămpi fluorescente deveneau o mazăgăleală de lumină înstelată, întinsă haotic pe retinele ei...

Marea iluzie durase doar câțiva ani. Duzina de Ceaușești risipită din creierii munților până-n inima junglelor își împărți până la urmă mapamondul în regate trufașe, de sine stătătoare, și sosiile (între care originalul se pierduse până la urmă cu desăvârșire) începură o luptă necruțătoare-ntre ele. Alianțe se făcură și se desfăcură, se-ntâmplară convertiri miraculoase, asedii și revolte. Muriră pe rând (și fură îngropați, tot asemenea lui Moise, în locuri necunoscute) Revoluționarul, Patriotul, Călătorul neobosit, Mediatorul, Oponentul curajos, Liderul deschis către modernitate. Câștigă până la urmă lupta, cum se-ntâmplă de obicei, sosia cea mai grotescă, cea mai criticată la toate ședințele, Ceaușescul cel mai reacționar și mai tâmpit, care, pentru multele lui păcate, fuasese exilat în zona asiatică, să pătimească alături de tovarășii Kim Ir Sen și Pol Pot, să mănânce rădăcini și să bea apă nefiltrată. Pe când ceilalți își risipeau energia sub soarele pâlپător al românismului, încercând să demonstreze că genialul nostru popor a inventat nu doar stiloul, insulina, cibernetica și caroseria aerodinamică, ci și roata, focul, poezia, chiloții de sport și cârligul de rufe, că zeii greci au trăit în Carpați și că Eminescu, poetul național, fusese deopotrivă cel mai mare matematician, fizician, astronom, filozof, chiropod, necromant, ORL-ist, olar și patafizician

al vremii lui, că dacă n-ar fi fost scutul românesc, care oprise barbarii, Europa nu și-ar mai fi construit catedralele, Van Gogh nu și-ar mai fi retezat urechea și Andy Warhol n-ar mai fi pictat polaroidul Marilynnei Monroe, Ceaușescul extrem-oriental rezista în chistul său hidatic, așteptând momentul potrivit să răsară, soare rotund și purpuriu, din țara dimineților liniștite. Nu doar setea de putere îl atrăgea către patria originară, nu doar rotunjimile deal-vale ale plaiurilor mioritice. Mai erau și alte curbe fascinante pe acel plai de dor. Dintre toți cei doisprezece Ceaușești, identici la-nfățișare ca făcuți de-un tată și de-o mamă, el se nimerise singurul în stare să aprecieze cum se cuvine farmecele tovarășei Elena Petrescu, fostă Lenuța lui Briceag, fostă Miss Industria Pielăriei, pe care-o dorise sălbatic de prima dată când o văzuse în reședința din Primăverii. Câtă gingășie pe obrazul ei, ce sfială în ochii ei oltenești, cu câtă pudoare își acoperea veșnic pântecul cu geanta! Tovarășa avea un potențial pe care bărba-su, originalul, nu-l valorificase nici în pat, nici în politică, ceea ce fusese o mare greșală. Ceaușescul din Phnom Penh își promisese să-i sufle scorniceanului nu numai șefia Partidului și a țării, dar și nevasta, pe care avea de gând, asemenea lui Pygmalion, s-o transforme într-o adevărată doamnă (mă rog, Tovarășă, cum se zicea acum, ba chiar în Tovarășa absolută).

Când, în iulie 1971, Ceaușescu se-ntorsesese din vizita în Coreea de Nord, purta cu el nu doar o insignă cu portretul Tovarășului Kim Ir Sen la butonieră, o copie a filmului „Copiii din Valea Tigrului“ (care-i plăcuse pentru că numele marelui conducător era rostit acolo de șapte sute de ori, și de fiecare dată toți cei de pe ecran izbucneau în plâns) și câteva rădăcini suculente în geanta diplomat, pachetul de drum făcut de niște tovarășe muncitoare cu zâmbete fericite pe fețe, ci și Adevărul Absolut, concretizat în doctrina comunistă originară, pierdută

în Europa coruptă, dar regăsită în ciudata comunitate Amish a comunismului care era Republica Populară Democrată Coreeană. Găsise acolo, pe meleagurile acelea îndepărtate, un popor harnic și dârz, îndrumat de un mare și misterios conducător, ce nu se arăta, asemenea zeilor, decât sub forma statuilor colosale de pe înălțimi și de la răspântii și a fotografiilor unice din unicul ziar, a unui bărbat binevoitor, cu ochii oblici, ce lumina cu surâsul său părintesc bordeiele, palatele, fabricile, atelierelor, cazarmile, gările, tribunalele, lagărele, camerele de tortură, până și closetele patriei dimineților liniștite. Ceaușescu nu putuse, în cursul vizitei sale, să privească vreodată cerul fără să vadă, pe o colină, chipul de piatră al noului Buddha, cu mâna-ntinsă către Coreea de Sud (cârpa de șters pe jos a americanilor) și nu putuse face pipi decât privind în ochii galeși ai înțeleptului bărbat. Adevăratul comunism se construia acolo, unde școlarii, în pauze, făceau cărămizi și unde femeile, la o oră de la naștere, intrau iarăși până la genunchi în noroiul fertil al orezăriilor. România dăduse-napoi în privința doctrinei marxist-leniniste, căci sărăcia ei era mediocră față de cea cu adevărat principială a Chinei, Vietnamului sau Coreei de Nord, iar diversitatea ei socială era inacceptabilă. „Lumina vine de la Răsărit“, își spusese liderul micii țări balcanice, și se-ntoarse în țară hotărât să repare ce stricaseră ceilalți Ceaușești, timp de șase ani de ploconire în fața capitaliștilor. Trebuia să se termine cu moleşeala populară, cu parazitismul, cu pletele, cu bărbile, cu muzica deșanțată. Cu intelectualii care scriau într-o pășărească de neînțeles. Trebuia unitate, trebuia ca toate privirile să fie îndreptate spre un singur om. Asta nu-nsemna, firește, cultul personalității, pentru că acel om, asemenea icoanelor care nu erau însuși Dumnezeu (căci era interzis să-ți faci chip cioplit), era doar un simbol național în care, ca-n focarul lentilei, se

concentrau istoria, aspirațiile și voința suverană a neamului românesc. Fiindcă mândrețea munților noștri cu brazi seculari, bogățiile subsolului nostru, deșteptăciunea naturală a poporului român, boiul gingaș al femeilor, originalitatea tradițiilor și obiceiurilor noastre trebuiau să poarte un nume, unul singur, vestit în toate colțurile lumii, li s-a spus, simplu și vibrant, Ceaușescu. E drept, la-nceputul înțelepte sale guvernări patriarhale, ultimului Ceaușescu, triumfător între sosii, nu-i prea plăcuse sonoritatea acestui nume, care la el era, oricum, de-mprumut (pe el îl chemase, de fapt, Ionescu): Ceaușescu venea de la „ceauș“, vătaf cu biciul în mână. Una dintre primele sale inițiative, când se reîntorsese în patrie, fusese să dea sarcină unui comitet de academicieni să-i găsească un nume pe măsură. După multe zile de sfat, ei ajunseseră la concluzia că numele cel mai potrivit pentru marele lider era *Priceputu*, ca un reflex al competenței universale pe care, de-atunci încolo, avea să și-o aroge. Primele decrete, precum cel prin care medicii, profesorii, inginerii sau scriitorii erau obligați să poarte o uniformă specifică meseriei lor, au fost semnate, în consecință, *N. Priceputu* și, ca urmare a ilarității acestui popor blestemat, care nu cunoaște Scripturile, au trebuit abrogate. Ceaușescu spumegase de furie: uniformele fuseseră deja pregătite și, cu ceaprazurile lor, cu tighelurile, cu șnururile, cu culorile și materialele diferite pentru fiecare categorie socială, ar fi ușurat mult viața publică. De-acum, fiecare ar fi știut limpede care-i e locul și rolul pe lume, pe stradă orice cetățean și i-ar fi găsit cu ușurință pe-ai săi și nu s-ar fi amestecat, din greșeală, cu inși cu care n-are nici o treabă. Problema cea mai grea fusese cea a uniformei ofițerilor de securitate, care lucrau în regim conspirativ, și a turnătorilor din rețeaua lor. Ca să iasă cât mai puțin în evidență, ofițerilor li se aprobase până la urmă o ținută discretă: haină de piele neagră, pălărie, ochelari negri.

Turnătorii: salopete, sarafane, cojocel, ițari, șorț de piele și orice ar fi purtat ei oricum, pe unde trepădau și trăgeau cu urechea. Dar n-a fost să fie. Din toată frământarea, doar copiii, viitorul națiunii, s-au ales cu ceva. Uniformele de pionieri s-au înzorzonat cu atâtea insigne, decorații, trese, șnururi și alte angarale, încât școlile începuseră să arate a cazărmi militare. Până și copiii de grădiniță erau vârați de-acum într-o combinație de oranj și albastru la care doar un pictor expresionist abstract ar fi visat, și li se făcuse și un jurământ solemn la intrarea în organizația Șoimilor Patriei: „Jur cu-o mână pe fundiță / Și cu alta pe oliță / Că la pipi și la caca / Voi fi totdeauna gata“ ...

Costel îl văzuse la-nceput cu ochi buni pe noul avatar al seriei Ceaușeștilor: avântul revoluționar și naționalismul păreau a face casă bună împreună. În câteva cuvântări bine simțite, cetățenii țării, puși pe căpătuială, fuseseră urecheați ca niște școlari: conștiința le rămăsese în urmă față de stadiul construirii socialismului. Se lăsaseră pe tânjală, se culcaseră pe laurii victoriei Miracolului românesc, ai ritmului de creștere, printre cele mai mari din lume, a economiei naționale. În loc s-o țină tot așa, ca s-ajungă să vadă și ei, cât de curând, societatea fără clase, se blazaseră precum creștinii, sătui să aștepte atât de promisa a doua venire, amânată de pe o generație pe alta. Dragostea de patrie, mândria de a fi români și de a construi un socialism original în ținuturile străbune trebuiau reintroduse, cu orice preț, în sufletele oamenilor muncii, chiar dacă ei, căpățânoșii, preferau să mănânce iaurt ca să-și ia mașină la fel ca vecinii lor. Trebuiau recuperate cultura și artele, servitoare credincioase ale aparatului de propagandă în timpul stalinismului, și care acum fuseseră cu totul scăpate din mână. Tovarășului îi ajungeau la urechi lucruri de necrezut: poeții se dedaseră iarăși la intimismul și formalismul burgheze, sterile, pictorii umpluseră

expozițiile cu pătrate și triunghiuri colorate, romancierii pileau până cădeau sub mese la Mogoșoaia și-apoi scriau despre tot felul de aiureli, fiecare cum îl tăia capul. Până și cenzura începuse să închidă ochii la cele mai transparente aluzii, lăsând să treacă piese de teatru și filme, cărți și articole pline de otravă la adresa societății socialiste multilateral dezvoltate, cum fusese pe-atunci numită varianta noastră de orânduire. Arta, de-aici înainte, trebuia să se-ntoarcă la originile ei sănătoase, să se adape de la izvor, și nu de la ulcior. E-adevărat, scriitorul trebuia să aibă și curaj, era nevoie și de oameni care să pună degetul pe rană, adică pe rănilor guvernării lui Dej și-a acoliților lui, spionii Moscovei, care făcuseră mari greșeli. Comunismul era o doctrină genială, dar el fusese aplicat greșit de niște oameni care nu-l putuseră înțelege în esența lui, care era cea a umanismului revoluționar.

Și-atunci se petrecu întâmplarea ce-avea să rămână-n istorie sub numele de Noaptea limbilor lungi. La inițiativa Secretarului General al Partidului și a lui Dumnezeu (șeful secției de propagandă) au fost convocați, într-o noapte de pomină a anului 1972, numeroși poeți, prozatori, muzicieni, artiști plastici, actori și ziariști, care umplură Sala Palatului cu un murmur surescit. Aveau să fie decorați? Decapitați? Instruiți, muștruluiți, răsplătiți? Ropote de aplauze izbucniră când Tovarășul se arătă pe scenă, însoțit de niște inși în salopete de lucru, cu câte-un metru articulat în mâini și-un creion lat, de tâmplărie, după ureche. Dumnezeu, ce pășea în urma tuturor în larga lui cămașă albă, cu aura triunghiulară așezată nițel strâmb și cu ochelari cu rame de бага strălucitoare, le explică răbdător că Tovarășul dorea să urmeze exemplul strălucit al marelui împărat roman Heliogabalus (căci, se știe, cu toții ne tragem de la Râm), care-și alegea demnitarul după lungimea și voioșia mătărângilor acestora. Cum forma noastră de

guvernare era originală, fusese totuși respinsă din capul locului imitarea servilă a unor modele străine, fără legătură cu tradiția noastră milenară. Așa că, în locul organului care-a dus faima ciobanilor noștri pe toate meridianele lumii („Este pula ciobănească tipul pulii românești“, recită Dumnezeu, cu patos, începutul singurei noastre epopei naționale terminate vreodată), Tovarășul a indicat, drept organ central al doctrinei sale, limba. De la Esop citire, stimați artiști, limba, de vită sau de porc (cu sau fără măslina), este tot ce e mai bun și mai rău pe lume. Prin limbă se-ncheie pacea, se leagă căsătoriile, se aude Cuvântul cel dintru început. Tot prin limbă, însă, se poartă războaiele, dușmăniile, dihonii și alte faceri de rău. De-acum înainte, tovarăși, limba va fi, în patria noastră socialistă, măsura tuturor lucrurilor.

Rând pe rând, artiștii naționali urcară pe scenă, unde meșterii tâmplari îmbrăcați ca meșteri tâmplari le trăgeau limba afară din gură de-un cot și o-ntindeau de-a lungul segmentelor metrului. Tot ce depășea o palmă era primit, restul era aruncat înapoi în iaz, să mai crească. Curând, rămăseseră înșirați pe scenă vreo treizeci-patruzeci de monștri de ambele sexe, toți cu limbile făcute sul în gură asemenea cameleonilor și gata să lingă pe loc orice s-ar fi prelin din persoana sacră a Tovarășului și a Tovarășei (prezentă și ea, mai discret, în uniformă de leopard, într-un colț al scenei). Cât de mult și-ar fi dorit ei ca Partidul să aibă un singur cur, ca să-l poată linge cu o singură mișcare meșteșugită! Între ei erau faimosul pictor B. Sălașa, ce-și muia penelul de-a dreptul în albastrul de Voroneț, filmologul L. Coproiu și mai ales cel ce-avea să rămână un Orson Welles al stihului românesc, Aviar Găunescu, a cărui limbă de porc îi înconjura trupul de nu mai puțin de douăsprezece ori înainte ca vârful să i se târască prin praf. Cunoscut până în îndepărtata Japonie sub numele de Yegura Kakuru, Aviar

avea să se atașeze de părțile dinapoi ale Secretarului General asemenea peștilor paraziți, cu ventuză. Un limbist mai mărunțel era W.C. Teodosie, căruia i se prezicea însă un mare viitor.

O dată aleși, cântăreții neamului se puseră pe treabă și grădina lui Dumnezeu (pentru intimi, Dumitru Popescu) înflori cu exuberanța a milioane de trandafiri. Țara deveni un mare câmp de defilare și-n același timp o uriașă scenă. Unde se mai văzuseră toate acestea? Se demonstra, de 23 August și de 1 Mai, pe stadioane. Zeci de mii de tineri cu flori în brațe formau cu trupurile lor numele Ceaușescu. Sute de megafoane cântau în același timp imnul însufletitor: *Poporul, Ceaușescu, România*. Festivalul Național „Cântarea României“ descoperea talentele din popor, adăpate de la izvorul artei autentice: babe cu doar doi dinți în gură lălăind ceva pe legea lor, câte un baci decrepit șuierând în frunză, copiii râzăreți greșind pașii la horă. Apăreau an de an *Omagii, Lauri pe stemă, Plecăciuni smerite, Encomioane umede, Închinări dorsale* și alte cărțoaie groase, ferecate-n argint și-ncrustate cu mărgăritare, în care Tovarășul apărea ca meșter priceput, cârmaci ager, om de omenie, strateg neabătut, arhitect al lumii noi, geniu al Carpaților și-al restului geografiei, urmaș al voievozilor, geamăn al lui Decebal, principe al Universului cunoscut și văr al Eternității. Pictorii îl încondeiau pe pereții mănăstirilor, intercalându-l discret între ctitorii bărboși, cu bisericuțe de jucărie în mâini, reprezentându-l în obișnuitul lui costum de inspirație coreeană, cu șapcă de pensionar pe cap, purtând pe palme cine știe ce combinat de îngrășăminte azotate, îl zugrăveau pe gigantice ecrane de pânză aninate peste fațadele magazinelor și blocurilor și-aveau mare bătaie de cap să picteze fiecare piatră cubică din pavaje cu binecunoscutul chip al șefului Patriei. Toate manualele școlare aveau același chip pe prima pagină, imprimat tridimensional pe plăcuțe zimțate de plastic, așa-ncât copiii nu mai învățau nimic, căci se distrau ore-n șir privind cum

Tovarășul face cu ochiul. Tovarășul Ceaușescu era zilnic în ziare, la televizor, la radio, în frigider, pe talpa fierului de călcat, își ițea chipul vioi, creț și cu nasul săgeată pe cutiuțele prezervativelor românești, care se spărgeau *ante portas*, pe cutiile de chibrituri și pe flacoanele de medicamente. Prin manevrele paranormale ale Mamei Omida fuseseră resuscitați în secret toți voievozii trecutului, pe care, prin decret, Ceaușescu-i numise membri supleanți ai CC al PCR. Jurnalul de la ora 19, la singurul post al televiziunii naționale, îi arăta de-acum pe toți, într-un semicerc de scaune domnești, ascultând deferenți, pe când Tovarășul, în mijlocul stranei, cu mâna întinsă, le arăta calea spre viitor și-i certa din când în când dacă-i prindea șușotind sau uitându-se după muște. Erau cu toții acolo, în costume de epocă, ușor de recunoscut: Ștefan cel Mare, un pitic uitându-se furios pe sub sprâncene, Mihai Viteazul, negricios și cu cușma pe o ureche, Mircea cel Bătrân, vâj cocârjat în baston, ridicându-și sprâncenele cu palma, Vlad Țepeș cu ochi de fecioară perversă și buză umedă, Alexandru Ioan Cuza cu mântăluță ca de Superman și tone de decorații pe piept, alți doi-trei mai necunoscuți care făcuseră și ei câte ceva, sau cel puțin se lăsaseră ruși în patru de cămile ca să rămână-n istorie. De după spătarele înalte, sculptate cu animale heraldice, priveau cu jind câțiva iobagi în zdrențe, Horia, Cloșca și Crișan, Gheorghe Doja și Moș Ion Roată, care, nefiind nobili, căpătaseră doar statutul de observatori. Burebista, Decebal și Deceneu, care nu fuseseră din păcate tocmai români, ca și Glad, Gelu și Menumorut, care nu se știe prea bine ce fuseseră, erau aduși pe post de aplaudaci și-l șicanau pe Tovarăș izbucnind în ropote de câte ori deschidea gura.

Se construiau blocuri pentru oamenii muncii în așa fel încât, din avion, ele să alcătuiască numele CEAUȘESCU. Se sculptau munții, încât din Lună să se poată citi, pe creasta lor, CEAUȘESCU. Se modelau norii, cu rachete speciale

care sculptau în ei numele CEAUȘESCU. Revistele de paranormal și ufologie povesteau despre descoperirea, în lanurile de grâu ale patriei, a unor litere apărute peste noapte, alcătuint cuvântul CEAUȘESCU. Artificiile de 26 ianuarie, ziua de naștere a Tovarășului, compuneau din stelute violete și portocalii numele CEAUȘESCU. Fiecare volum publicat, fie și cele despre enterocolite, meteoriți, dans contemporan, jazz, practici șamanice în Novaia Zemlea, demonologie și trigonometrie sferică, trebuia să aibă la bibliografie *Operele Tovarășului*, volume identice, legate în pânză roșie, cu paginile umplute de litere culese la-ntâmplare.

Până la un punct, oamenii se amuzaseră cu arlechinul național, râseseră de pozele lui bătaioase, de strofocările lui la televizor, de fanfaronada lui cotidiană. Făcuseră bășcălie mare de faptul că, aflat în vizită de lucru la un institut de cercetare, Tovarășul se repezise la doi savanți în halate albe și-i apucase de bărbi: „De când aveți voie cu bahră, dehrbedeilor?” Numai că cei doi tineri nu erau amărăți de-ai noștri, ci chimiști faimoși, de la o universitate americană, veniți să pună pe picioare industria românească de profil. Se distraseră când, arătându-i-se macheta unei rafinării, Tovarășul tot punea mâna pe câte o hală sau un coș și le muta în altă parte, până când arhitecților exasperați le-a dat prin minte să lipească bine, cu clei, cubulețele de lemn pe planșă. Abia atunci Ceaușescu, după un efort disperat de a smulge o clădire, le-a spus dezamăgit: „Acum e bine, tovahrăși.“ Ilaritatea era generală când se-auzea că Șeful, după ce vizitase fiecare CAP din țară, fiecare orașel și fiecare cartier, a luat elicopterul și s-a dus în creierii munților, unde i se spusese lui că se afla singura stână din România încă nevizitată, unde trăia singurul concetățean care încă nu primise indicațiile lui prețioase. Elicopterul aterizase pe-o gură de rai, unde un baci în șubă mițoasă, cu bărbia proptită-n ciomag,

picotea lângă un ciopor de oi. Nea Nicu se apropiase de el și-i spusese: „Bună ziua, tovarășe“. „Bună să-ți fie inima, domnule.“ „Ascultă, tataie, dumneata știi cine-s eu?“ „Nu, domnule.“ „Cum, nu știi cine sunt eu? Uită-te mai bine, moșule: sunt ăla despre care scrie-n toate ziarele, care e tot timpul la televizor, care aleargă prin toate țările“ ... Atunci baciul, luminat deodată, îi spusese: „Bată-te să te bată, Dobrine, că tare-ai mai îmbătrânit“ ...

Tatăl lui Mircea se distra și el, o dată cu ceilalți, de isprăvile forțosului național, care tot rupea lanțuri la bâlciuri de doi bani. Nu era frumos că se arăta atât de-nsetat de glorie, că zilnic mai inventa câte ceva ca să se dea-n bărcile patriei în văzul tuturor, dar, în definitiv, viața oamenilor era cea care conta. Puteai să trăiești bine dacă te obișnuiai să mergi cu ochii închiși. Regulile erau simple: nu te uita la telejurnal, nu citi decât pagina de sport a ziarelor, nu asculta radioul decât când e muzică, chiu-lește de la ședințe. Și mai ales nu uita că, încă, paradisul era la vârful degetelor tale: mașina Dacia, bicicleta Pegas, motoreta Mobra, frigiderul Fram, napolitanele Dănuț, supa concentrată Supco, băuturile răcoritoare Cico și Frucola, și mai ales omniprezenta Eugenia, biscuiții cu cremă care reprezentau epoca mai mult decât stema țării sau drapelul tricolor. Românii cumpărau eugenii cu sacul, le cărau acasă cu cărucioarele pentru butelii și-și zideau din ele (cum erau tari ca piatra) cazemate în care rezistau încă rigurilor socialismului. În mijlocul „ha-ha-ha“-ului general ce ieșea din aceste căsuțe de purcei înțelepți, peste care lupul degeaba sufla până-i cădeau izmenele, se auzea, discret, și „hi-hi-hi“-ul părinților lui Mircea. Ei, pălăvrăgește și Nea Nicu vrute și nevrute, dar lasă că-i bine. Încă-i bine. Avem căldură, avem mâncare, de ce să ne plângem? Ce, ar trebui să ne luăm după mincinoșii de la Vocea Americii sau Europa Liberă? ăia, se știa, erau trădătorii de

patrie, care denigrau realizările socialismului. Erau plătiți pentru asta cu bani grei de către capitaliștii care voiau să ne distrugă, să ne ia Ardealul, să ne dea pe mâna rușilor, să ne cumpere țara, să ne aducă la sapă de lemn.

Dar într-o zi măscăriciului i se făcu rău. Medicii veniți în goană găsiră, întins pe canapea, în reședința din Primăverii, unde la chiuvetă erau robinete din aur masiv, un Tovarăș livid și străveziu ca o insectă, pe a cărui piele de sticlă mată hainele stăteau ca pe un manechin ciudat. Cum nu-i putură găsi nici puls și nici răsuflare, deși mișcări peristaltice, abia sesizabile, ale organelor interne arătau că e încă viu, îl trimiseră urgent, cu o limuzină neagră fără geamuri, la Fundeni, unde cei care-i făcură tomografia rămaseră uluiți: în cutia toracică a Secretarului General se afla încă un Ceaușescu, al treisprezecelea, deocamdată nu mai mare decât un deget, dar crescând minut cu minut din carnea gazdei sale, pe care o devora cu ferocitate, cu dinți ascuțiți ca de știucă, având mare grijă să ocolească organele vitale. Explicația științifică a acestui fenomen atroce era simplă: de fapt, măscăriciul și larva ucigașă fuseseră gemeni univitelini. Primul se dezvoltase normal, pe când al doilea somnolase timp de decenii în umezeala călduță a plămânului drept al fratelui său, până când prea multul zbucium al acestuia pe marea scenă a țării îl deșteptase la o viață parazitara.

Pruncul creștea într-o zi cât alții într-un an, ca un Făt-Frumos al noii orânduiri, așa încât, la capătul a doar patruzeci de zile, umpluse în întregime pielea sticloasă a marelui conducător, prin care se zărea acum, bine, chipul cel nou. Era o schimbare la față derutantă și neliniștitoare. Deși trăsăturile chipului corespundeau punct cu punct portretului „într-o ureche” care-mpodobea sălile de clasă și birourile oficiale, în ele se insinuase ceva înfricoșător, încât zâmbetul batjocoritor, de prefăcută supunere față de clovnul ce se-mpopoțona cu însemne

regale, îți îngheța acuma pe buze. Acest ultim Ceaușescu era mai bătrân și mai însingurat. În ochii lui, vădiți încă tulbure prin coaja de sticlă, se insinuase melancolia ucigașă a marilor tirani: Tiberius, Nero, Caligula ... Fața veștedă și-ncrețită, cu un aer încăpățânat de păsăroi bătrân, își accentuase linia virilă a nasului și cea obscen femeiască a gurii ce acum zâmbea strâmb și pizmaș. Larva mai zăcuse vreo zece zile pe patul imaculat, umflându-se și dând înapoi ca un aluat pus la dospit, până când găsi forța ca, într-o încordare supremă, să crape în lung imago-ul membranos și să se arate lumii întregi într-o ipostază pe care mulți o prevestiseră, dar puțini o vedeau posibilă în realitate.

Căci, încă nițel livid și umed din laptele pupei abia părăsite, Nicolae Ceaușescu al Treisprezecelea apăru deodată la tribuna Sălii Palatului, în fața plenului Marii Adunări Naționale, într-un veșmânt nou, împestrițat de culori de avertizare: cu cocardă tricoloră de-a lungul pieptului și topuz de aur în mâna dreaptă, cu stânga sprijinită pe Constituție, cartea cărților neamului, Ceaușescu se proclamă pe sine însuși Președinte al Republicii Socialiste România, cu aceeași nerușinare barocă cu care Bokassa se proclamase împărat în țara lui din miezul Africii Negre. Tovarășul Kim Ir Sen fusese lăsat mult în urmă (un amărât de șef de partid, în definitiv). Marile modele erau acum Dionis, tiranul Siracuzei, Caracalla și Cosimo de Medici. Agitând buzduganul pe sub nasul aleșilor ce, ridicați în picioare, aplaudau până ce mâinile le deveneau roșii ca fundul prostituatelor pălmuite, inofensivul, truculentul Nea Nicu se schimbă în cumplitul Ceașcă, și bancurile, trusa de supraviețuire a românului, pieriră brusc, o dată cu ultimul zâmbet din țară. Doar Salvador Dalí, cel care prevestise de mult că România avea să se-ntoarcă la monarhie, fusese încântat de paranoia oficială a noului președinte, și chiar se arătase dornic să-i viziteze reședința, cu modesta condiție ca, pe aeroportul bucureștean, să

treacă-n revistă, la braț cu dictatorul, garda de onoare, alcătuită din o sută de mii de conserve de pește frumos aliniat pe asfalt...

Proiectele lui Nea Ceașcă erau acum supraomenești, căci, asemenea faraonilor, devenise și el un om-zeu, omniscient și omnipotent. Tot ce înălțau cei douăzeci de milioane de sclavi trebuia să se vadă de pe Lună, dacă nu cumva chiar de pe Sirius: Transfăgărășanul, drumul care șerpuia peste crestele cele mai înalte ale țării, și pe care n-avea să meargă nimeni niciodată. Canalul Dunăre-Marea Neagră, atât de cântata „magistrală albastră“, pe care nici un vas n-avea să se-ncumete vreodată. Casa Poporului, cea mai mare clădire din lume ca volum, a doua ca suprafață, în care n-avea să intre vreodată un singur om iubitor de oameni. Uitându-se crunt pe sub sprâncene, proaspătul Președinte al Galaxiei decretă că România avea să construiască de-atunci încolo Socialismul Megalitic, perpetuum mobile ce-și scotea energia din neant și melancolie. Sculptarea blocurilor de piatră, cioplirea marmurei de Rușchița, baterea țijelor de fier încinse la roșu pentru mugurii și lujerii Art Nouveau ai balustradelor și porților imperiale aveau curând să fie dublate de modelarea în carne vie a însuși poporului peste care fiara cu chip de om stăpânea de-acuma deplin. Cei trei F, foamea, frigul și frica, începură să bântuie România.

Costel nu mai înțelegea. Ce-aveau toate astea de-a face cu socialismul și comunismul, cu viitorul luminos al omenirii? Tot mai mult se vădea că, peste popor și peste comuniști (care ajunseseră la vreo patru milioane, căci tare greu avansai fără carnet de partid), apăruse un strat nou, ca un neoplasm ce se-ntindea rapid, ca o râie care măcina epiderma națiunii: era clanul Ceaușescu, un pumn de frați, surori, neveste, fii, cumnați și cumnățele, strâns uniți în jurul despotului, într-o totală uitare a eticii și echității socialiste, guvernând prin teroare, căci Securitatea, ce cam lăncezise în anii '70, redevenise o unealtă a fricii,

un instrument de tortură psihologică de neînchipuit. Undeva, în camera secretă a marelui și pustiului său palat interior, ziaristul pe probleme de agricultură începu să murmure. Mai întâi, plata datoriilor externe. De ce trebuia făcută, și încă în zece ani? Toate statele lumii aveau datorii, ba încă aveau datorii cu atât mai mari cu cât economia lor era mai puternică. Puteam noi plăti câte-un miliard de dolari pe an? Nu mirosea asta a nebunie? Sigur, era bine să fim independenți, să ne apărăm sărăcia, cum scrisese un poet, dar la ce ne-ar folosi independența între ruine, cu burta ghiorăind de foame? Căci singura sursă de plată era industria alimentară, altceva nu mai aveam: utilajele petroliere, combinatele, barajele, porturile se duseseră toate pe apa sâmbetei. Așa că brânza, carnea, ouăle, untul luau calea exportului, smulse de la gura copiilor pentru o sinistă himeră. Totuși, dintr-un fel de loialitate față de omul care făcuse cunoscută România pe toate meridianele și refuzase să intre cu tancurile în Praga, Costel își înghițiise întrebările, își înăbușise îndoielile. Mai știi, poate că așa trebuia să fie, poate că mintea genială a Tovarășului făcuse o mutare ce putea părea perdantă, dar care, pe termen lung, avea să aducă râuri de lapte și miere în țărișoara mult iubită. Că doar toți poeții cântau, încordându-și lira: „Mândră corabia, meșter cârmaciul!“ Puteau poeții să se înșele?

Când veni prima iarnă cu caloriferele înghețate, cu apa care făcea pojghiță de gheață în căni, cu gazele mai întâi cât o unghie, apoi cât un vârf de ac, apoi dispărute cu desăvârșire, cu lumina care se stingea de zece ori pe zi, cu sinistrele nopți în care nămeții erau cât casa și în adâncul blocurilor întunecate se zăreau mișcându-se lumânări, cu mașinile Salvării care nu-i mai lua pe bătrâni, părinții lui Mircea începuseră să-njure în gura mare, și primul „nemernicii“ sună cu ecou între pereții sufrageriei, de parcă ar fi ieșit dintr-o țevă de pistol. Începură cozile interminabile la „crăpelnița“ de zi cu zi și uciderea

pruncilor în pânțelele martirizate ale femeilor, condamnate să fete asemenea vitelor, ca să crească șeptelul de sclavi al țării. Căminele deveniră lagăre de concentrare ale copiilor abandonți, câinii se-nmulțiră pe străzi și atacau în haite, de cum se lăsa întunericul. Bisericile erau puse pe roate, ca niște troleibuze transcendente, cu arhimandriții lor bărboși la volan, și ascunse după perdele de blocuri. Altele erau dărâmate în împrejurări apocaliptice. Costel îi ura pe popi din tinerețile lui, dar nu-i plăcuse ce se-ntâmpla într-o dimineață-nghețată, pe Barbu Văcărescu, lângă clădirea ISPE-ului: utilaje portocalii, pe șenile, în jurul unei biserițe pitorești, pe jumătate deja dărâmată, și o bilă uriașă de oțel lovind în obrazul sfinților zugrăviți cu gingășie și pietate, fiecare cu nimbul său ce parcă lumina zăpada murdară. De pe frontonul încă-n picioare, ochiul triunghiular, căprui, îl privise atât de intens, de omnesc, îi ceruse atât de imperios o reacție, o lacrimă, un gest de mânie, încât ziaristul se cutremurase și cu mare greutate trecuse mai departe. Vremurile bune se duseseră pentru totdeauna, luând cu ele Volga cea neagră, salariul mare, speranța de mai bine, fantasma comunismului triumfător, și-n cele din urmă ultimul bastion ce-i rămăsese fostului lăcătuș, fostului student la ziaristică, fostului credincios al noii dogme, fostului închinător la noii zei, semizei și eroi: onestitatea scrisului său, conștiința curată a celui ce nu făcuse rău, deși trăise, începea să creadă acum, în mijlocul unui rău difuz, cu tot atâtea măști câte pusese și scosese de pe obraz noua orânduire. Răul atacase stomacul ghiorăitor, pielea-nghețată, mintea în panică, iar acum cobora către inimă. Căci directivele care veneau unele după altele începură să-i oblige pe ziaristii din agricultură să raporteze recolte fabuloase, succese exorbitante, mult dincolo de orice credibilitate. Noul faraon stăpânea vremea, eclipsele și alinierea planetelor, trimitea ploi la timp și marea exponențial

fertilitatea țării unde curgea, la televizor, lapte și miere. Costel trebuia de-acum să înfățișeze noul Canaan, cu crengile pomilor rupându-se de greutatea roadelor, cu ciorchini de struguri cărați pe prăjini de patru oameni puternici, cu grâul dând recolte de zece ori mai mari decât cele firești, cu vacile fătând câte șase viței și oile câte doisprezece miei deodată... Întotdeauna, e drept, cifrele, în agricultură, fuseseră nițel ajustate, dar în limitele bunului-simț. Acum era nebunie pură, venin pur de scorpion imperial căruia nu-i mai păsa de nimic. Mai mult decât frigul, foamea și frica, pe Costel îl copleșea acum rușinea, pata roșie din obraji care-i ardeau de câte ori trebuia să mintă sfruntat, el, care crezuse în adevărul vremurilor ce-aveau să vină. Nu mai știa unde să se ascundă, în ce gaură de șarpe să se vâre.

De vină pentru schimbarea la față a tiranului, se zicea tot mai des, era Leana. *Cherchez la femme*. Olteanca rea și proastă, în blană de leopard, cu poșeta în dreptul pizdei, cea de care râseră odată toate bancurile, asemănând-o cu frumoasa închipuită Olive Oil din desenele animate. Cea care, când o lua șeful cu el pe la Paris sau pe la Londra, vizita muzeele și nu recunoștea nici o pictură, până când, în fine, exclamase în fața unui cadru: „A, pe asta o recunosc, e țărancă lui Grigorescu!“, la care ghidul îi răspunsese stânjenit: „Nu, tovarășa Ceaușescu, e doar o oglindă venețiană“. Cea care, după ce se-ntorsese de la Versailles, fusese-ntrebată de prietene: „Cum sunt, dragă, pe-acolo toaletele femeilor?“. „Nu știu“, le răspunsese Leana, „că eu m-am pișat în grădină...“ Cea care ceruse să i se aducă pantofi de crocodil din Africa, iar vânătorii trimiși de Nea Cească constataseră că pe-acolo nici un crocodil nu purta pantofi. Leana însă fusese descoperită, cocoțată în vârful patului, de al doisprezecelea Ceaușescu, singurul care o iubise, și care se gândise să-i dea o ocupație, alta decât vânzarea semințelor de bostan, cu care se îndeletnicise în Piteștiul natal. Cum Leana

fusese amoretată, înainte să-l cunoască în ilegalitate pe tânărul Nicu, de un student la chimie, ea îi ceruse, izmenindu-se, s-o facă și pe ea chimistă, măcar că nu știa cu ce se mănâncă asta, neavând decât cele patru clase primare. Și soțul iubitor se puse pe treabă. O făcu șefa industriei chimice românești și-i cumpără un vraf de diplome, de doctorate și de afilieri de la toate universitățile mai serioase din lume. Așa încât proasta târgului se trezi peste noapte Academician Doctor Inginer Honoris Causa, așa cum țigani îi numesc copiii cu neologisme prețioase și absurde. De-atunci încolo, nu mai fu numită-n presă decât „Savant de renume mondial“, pe când numeroșii chimiști pe care-i păstora o numiseră în secret Codoi, după singura formulă chimică pe care savanta o știa, cea a bioxidului de carbon. Da, ea era de vină, ea-l împingea pe șef la toate nebuniile. Apărea acum peste tot, în toate situațiile oficiale, începuse să țină și ea discursuri, silabisind de pe pagini cu litere de-o șchioapă, se inventase și pentru ea o funcție de prim-viceprim-ministru, căpătase și ea un birou, Cabinetul Doi, de unde ținea-n mâinile cu pete de bătrânețe toate firele propagandei. Sue Ellen. Și Elena suia, stârnind valuri de ură populară, ca un Goebbels cu fustă, căci pentru români, încuiați în politichia lor naiv-arhetipală, șeful trebuia să fie mereu inocent (țarul era bun, dar miniștrii îi ascundeau realitatea), iar femeia devenea un demon imediat ce părăsea cratița. Leana era și mamă iubitoare (scorpia dracului!), cu un băiat golan, curvar și bătaș, numit — imaginație supremă — tot Nicu, și o fată, Zoe, care mânca doar din farfurii de aur curat și făcea baie-n șampanie de două ori pe zi. Copilul cel bun și cuminte era Valentin, al doilea băiat, dar ăla nu era din sângele lor, era adoptat de la sinistrați, de când cu inundațiile. Neobosiți, mânăitorii oficiali de liră, și mai cu seamă campionul W.C. Teodosie, îi închinau și ei poeme nesfârșite, omagii hiperbolice, în care-o zugrăveau în chip de Primăvara lui Boticelli, Madona Sixtină și Victoria

din Samothrace, pictorii îi compuneau un chip fantezist, de fecioară renesantistă, alergând fericită pe un câmp smălțat de violete, de mână cu un tânăr athletic, cu helancă pe gât, nimeni altul decât Tovarășul Secretar General al Partidului, Comandant suprem al armatei, cap al Bisericii Ortodoxe Române, Rabin șef al comunității evreiești, Arhitect general al Capitalei, Mare Maestru al Lojei Masonice, întâiul miner, agricultor, inginer, poet, metalurgist, catoptromant, sinolog, merceolog, meteorolog, urolog și olog al țării. Amândoi, firește, pe fond albastru de Voroneț, ieșit de sub penelul maestrului Sălașa. „E prea de tot!“, exclama indignat Costel când vedea câte-un montaj literar-muzical la televizor, în care copii transfigurați se adresau mamei națiunii, accentuând patetic: „Tovaaaarășă Elena Ceaușescu, vă mulțumim din inimă pentru copilăria noastră fericită!“, sau când vreun actor cu uriașe sprâncene zbârlite, demn de parc-ar fi avut un morcov în fund, recita și el ceva despre mândrie, omenie, văpaie și Ceaușescu Nicolae. „Nici pe vremea lui Stalin nu se făcea așa ceva. Țștia și-au pierdut orice urmă de bun-simț. Tâmpiții! Nenorociții!“ Televiziunea ajunsese să mai emită doar două ore pe zi, din care o oră numai despre Tovarășul și Tovarășa, în paltoanele lor sinistre, tot mai diminuați, mai zbârciți, cu mai multă ură, neagră, ulcerantă, adunată-n priviri. „Un bătrân și o bătrână, două jucării stricate, merg ținându-se de mână“, recita tatăl când îi vedea, și-njura printre dinți. Ei omorâseră socialismul în România. Ei își bătuseră joc de umanismul revoluționar. Ei construiseră o societate bazată pe minciună și frică, o lume ruinată, unde de ani de zile nu se mai bătuse un cui, un lagăr uriaș de muncă forțată, o gaură neagră pe harta Europei. „Costică, nu e bine“, îi zicea și Ionel când mai trecea pe la ei. Fostul țărănuș din Teleorman, care odată lustruise statuile oamenilor de seamă din parcurile orașului și urmărise, deghizat, teribila femeie-păianjen, era acum pământiu la față, cu porii dilatați de

atât fond de ten și părul rărit de veșnicele peruci pe care trebuia să le poarte în diverse împrejurări ale vieții. „Nu e bine, băiatule. Îl slujim noi pe Șeful, dar crezi că Securitatea e proști? N-avem ochi și noi să vedem că (apropiindu-și buzele de urechile lui Costel) înnebunește pe zi ce trece? O s-ajungă să-și pună pene-n cur și să iasă așa la tribună. Ne ia mama dracului, Costele. Și noi, securiștii, suntem oameni, ne e frig și nouă în case, apucăm și noi greu bucata de brânză — e drept că mai pică ceva la bufetele noastre, da' tot un drac —, ne fute și pe noi la ședințele de partid câte-un căcăcios de activist de ne merg fulgii. Bani — am. De ce să mă plâng? Am valută, un rulou de verzi-tură pus bine, că de tine nu mi-e frică să spun, câteva j' de mii. Da' ce fac cu ei? Pot să mă șterg cu ei la cur, că nu e nimic de cumpărat. Am fost și eu de trei-patru ori afară, în misiune. Păi știi cum trăiește ăia acolo, Costele? Ca-n sânul lu' Avram. Au tot ce le pofteste inima: mașini, de-alea adevărate, nu Dacia noastră, case cu țiglă nou-nouță, televizoare Philips, videouri și magnefoane, și-aruncă cu banii în toate părțile. Și ce haleală în magazine, Costele, îți stă mintea-n loc. Ai vrea să te repezi la rafturile alea de bunătăți, să le răstorni peste tine și să te tăvălești, așa, pe jos cu ele. Să vezi cum lustruiesc fiecare măr din lădițe, de-ți faci mustața-n el. Să vezi homarii și toți peștii după lume puși așa, cu gheață între ei... Da' să vezi curvele (acum, ca-ntr-o bărbăți, până nu vine Marioara cu nechezolul), cum stau în vitrină cu țâțele goale. Ahhh! Să le mănânci cu fulgi cu tot, nu alta. Și ieftine, Costele, să tot fuți, și una pe zi dacă vrei. Și cinematografe porno, să-și mai clătească și oame-nii ochii... Că la noi cică doar Leana, de pizmă, pune s-o filmeze pe ascuns pe Violeta Andrei când se fute cu câte unul și se uită la film: ia uite ce face curva, și bărba' su ministru și membru în CC... Așa le taie nasul la toți: unu' că e obez, altu' că e prost, altu' că-i însurat cu o curvă... Îți spun eu: ce-o urâm noi pe savantă, da' ce-o urăsc ăia din conducerea

partidului! Ar tăia-o fâșii cu lama dac-ar putea, atât îi umilește. Ei, ca să mă-ntorc : crezi că ne-ar strica și nouă să scăpăm de ăștia ? De paranoic și de țoapă ? Mai ales că rușii îi poartă sâmbetele... Nu vezi că-i dă jos, încet-încet, pe toți ? Gorbaciov e om însemnat, n-ai văzut pata aia stacojie pe chelie ? O să-i belească pe toți, și-i vine rândul și șefului, cât se dă el de mare. Totu-i să nu picăm și noi de proști o dată cu el. De ce să mă spânzure lumea de stâlpii de neon ? Ce-am făcut ? Am omorât-o pe mama ? Am tras și io un pic cu urechea, ca omul, vorba aia : cu ciocanul, nicovala și scărița îmi câștig și eu fărâmița... Securist ! Mare brânză ! E și asta o meserie, ca tractorist, strungar... Cine să-i prindă pe spioni ? Cine să-i fute pe disidenți ? Sau pe ăia cu gura mare ? Da' poporului noi nu i-am făcut nimic, că și noi suntem din popor. Costică, fii atent aici (buzele se apropie de ureche mai-mai s-o atingă) : noi mergem cu Ceașcă, că ursul nu joacă de bunăvoie, da' ne uităm deja și-n partea ailaltă. Cică șefii noștri sunt deja în contact cu câțiva oameni din partid, din ăia mai rău văzuți, mai oameni ai rușilor. Cică se văd prin parcuri și discută : dom'le, ce-i de făcut ? Cum scăpăm de nebun ? Cum salvăm socialismul ? Cică sunt în treaba asta și niște generali de armată. Înțelegi ? Jucăm la două capete, că altfel e jale : ori ne belește dictatoru', ori ne belesc ăilalți, dacă e ceva. Noi oricum trebuie să cădem în picioare, ca pisica, că dacă noi nu rezistăm, se duce dracului șandramaua, vin capitaliștii din nou !“

De-asta se temea și Costel cel mai tare. Aveau să-l dea jos pe tiran, dar apoi ? Dacă veneau iarăși moșierii, popii, bancheerii și fabricanții, și-l prindeau cu carnetul de partid în buzunar ? Și cu legitimația de ziarist, că n-aveau ei timp să vadă că lucrase doar în agricultură... Dacă avea să se-ntoarcă regele, cu liota lui de rubedenii, ca să-și ceară avuțiile înapoi ? Dar asta era cu neputință, mai curând s-ar fi întors apele Dunării înapoi și-ar fi dispărut în crăpătura de unde țâșniseră, din munții

Pădurea Neagră. Doar totul era legic, doar progresul omenirii nu se putea împiedica de mărunte accidente ale istoriei. Ce dacă muream de foame și de frig pe când dictatorul își ridică în mijlocul orașului distrus o casă copleșitoare? Ce dacă muriseră milioane de oameni în îndepărtata Chină pentru o himeră? Își schimbase pentru asta cursul fluviul Yang Tze? Era cerul mai puțin albastru peste Ucraina după ce zeci și sute de sate crăpaseră de foame? Nu se mai dansa salsa în Cuba, nu se mai râdea fericit în Coreea de Nord? Totul avea să treacă, și copiii românilor aveau să-l uite pe Ceaușescu după ce un alt tovarăș avea să-ndrume iarăși națiunea spre adevăratul comunism, cel cu față umană. Chiar dacă n-o să pice acum, bătrânul o mai duce cel mult zece ani, că doar nu e nemuritor...

Și-acum, împietrit în lumina albastră a televizorului, alături de fiul său risipitor, înstrăinat cu totul, mai departe de el decât dac-ar fi locuit pe cealaltă emisferă, mânând porcii unei arte incomprehensibile și râvnind să se-nfrupte și el, măcar o dată, din roșcovele pe care, în lipsa mărgăritarelor, le înghițeau animalele noroite, Costel asculta discursurile unor necunoscuți, rostite de la balconul livid în fața unei mări de oameni, după ce tiranul, luând cu el toate aspirațiile și speranțele fostului lăcătuș, dispăruse nu se știe unde, lăsându-și țara și puterea nu se știe cui. Costel nu păstra, ca mai toți românii, de ani de zile în frigider sticla de vin spumos Zarea, cu gândul s-o deschidă „când crapă ăla“. Ofranda lui avea să fie una sumbră, negativă, simbol apoftegmatic al irosirii unei vieți, al morții unei credințe. Cu trosnet de apocalips, comunismul se prăbușea în acea noapte în România, dispărea pur și simplu fără urme, ca și când n-ar fi fost. Știusese, ca-ntr-o străfulgerare de déjà-vu, ce avea să urmeze: tata se ridicase deodată de pe fotoliul lui și, solemn și hotărât cum nu-l mai văzusem niciodată, se-ndreptase către bucătărie. M-am ridicat și eu și l-am urmat. L-am regăsit acolo, între pereții vopsiți căcăniu în ulei, în fața

chiuvetei cu fundul ruginit, cu robinetele picurând posomorât. Presimțisem deja că, doar atunci când m-a văzut apărând (ca și când ar fi avut neapărată nevoie de un alt martor în afara propriei conștiințe, ca și când eu aș fi fost umanitatea însăși, în afara căreia nici gestul cel mai patetic n-ar fi avut vreo valoare, așa cum inșii necunoscuți de la balconul CC-ului n-ar fi scos un cuvânt la microfoanele lor dacă piața ar fi fost pus-tie), tatăl meu a scos din buzunarul de la pijama carnetul roșu de partid, legat în pânză tare, care până atunci își făcuse veacul în geanta stacojie a mamei, între siguranțe, acte îngălbenite, pastile pietrificate și poze cu emulsia pleșnită. „Ducă-se dracului toate“, murmură bărbatul neras, cu firele bărbii de mult cărunte, căutând dezorientat în jur. „De-acum, ce-o fi, o fi... Marioara, unde ai pus chibritele-alea?“ Dar le găsi înainte să vină răspunsul din sufragerie, care nici nu mai sosi, de altfel, ca și când universul s-ar fi redus la bucătăria aia mizeră, pe geamul de la ușa căreia se vedea, neagră ca smoala, lespedea uriașă a Morii Dâmbovița, cu două-trei stele firave deasupra. Lăsă carnetul de partid pe masă, aprinse un chibrit și o mare flacără cu duhoare de sulf lumină încăperea. Apoi, cu chibritul aprins în dreapta, apucă de un colț dreptunghiul stacojiu pe care era ștanțat PCR într-o ghirlandă aurie de lauri și-l apropie încet de miezul de lumină. Dar flacăra ajunsese la degete și bățul carbonizat căzu în chiuvetă înainte să atingă foile țepene dintre coperțile pânzate. Urmă al doilea chibrit, a doua izbucnire de lumină, a doua creștere a umbrelor noastre pe pereții goi, pătați doar de stropii de rântaș săriți, de trei-patru ani încoace, din tigaie. Nici acum flacăra nu atinse carnetul, ce părea înfășurat într-un câmp magic de nepenetrat. Mâinile tatălui tremurau, și ochii lui catifelati erau în lacrimi.

Când a treia flacără începu să muște din partea de jos a micilor foi, în care erau trecute cotizațiile lunare întărite de ștam-pile, ele se-nnegriră ușor pe margini, dar nu prinseră flacăra.

A fost nevoie de alte trei-patru bețe pentru ca filele să se consume încetîșor, mocnit, milimetru cu milimetru, de parc-ar fi fost frunze devorate meticulos de omizi. Coperțile nu voiau să ardă deloc, doar poza tatălui, în interior, prinsese o crustă de scrum. Tata se-nverșună asupra lor, și l-am văzut atunci, după mulți ani, cum mi-l aminteam din copilărie: zeu coleric, năpraznic, congestionat, înjurând de paști și de toți sfinții, dând cu lucrurile de pămînt, umflându-se până umplea încăperea într-o dezlănțuire de ură și de frustrare. Se duse aproape toată cutia până ce un chibrit mai norocos reuși să aprindă aripile fluturului purpuriu, care-și luă deodată zborul din mâinile cu degete arse și, luminând până la alb, până la insuportabil bucătăria, se prefăcu în câteva clipe în foi de scrum, veștejite, trosnind și sucindu-se încă pe podea ca o vietate în agonie. Fumul era acum gros să-l tai cu cuțitul. Tușind, tata s-a repezit la ușă și am ieșit amândoi pe balcon, în aerul tare ca de munte. Fumul alburiu se-nălța în valuri peste capetele noastre, de parc-ar fi ieșit dintr-un cuptor mare. Tata rămase cu capu-n palme, înlăcrimat și tremurând ca varga în frigul iernii, dar eu îmi urmam presimțirile și n-a fost nevoie să mă-ntorc spre sutele de ferestre ale blocului nostru ca să văd sutele de valuri de fum alburiu înălțându-se din mai toate bucătăriile, urcând spre cerul sumbru și contopindu-se acolo, deasupra morii, a plopilor și-a Casei Scânteii din zare într-o coloană groasă, ce se contopea la rîndul ei cu altele și altele și altele, din toate blocurile și din toate cartierele, până ce, ca deasupra Sodomei și Gomorei, peste București se-nălță un enorm stîlp de funingine pâl_păitoare ce ajungea pîn-la cer, amestecându-se cu norii de zăpadă.

Cu capu-n palme, cu coatele sprijinite pe balustrada balconului, tata părea acum un gargui fantastic pe fațada unui templu ruinat. Pe fața sa pietrificată de deziluzie singurii vii rămăsese

ochii, frumoșii lui ochi căprui, pentru că nu erau de fapt ochii săi, ci alții, din adâncul timpului, care urcaseră-n el, aproape vizibil, așa cum filamentele negre din carnea străvezie a melcului se-ntind până-n vârful cornițelor fragede și-abia acolo încep să vadă. Ca-n toate momentele de restriște și disperare, printre genele sale ude privea acum Witold, prințul polon al cărui urmaș era fără s-o știe și a cărui poveste fantastică se-mpletea atât de straniu cu soarta fostului ucenic de la Atelierele ITB.

.

Nu sufla vântul, sufla amurgul. Opalul lichid și ambra formau curenți limpezi în spațiul vast de peste lacul Como, răsfrângându-și încă o dată lumina mistică în apele lui transparente până aproape de fund, dar mai stins, mai dizolvat într-o masă hialină. Era ca și când stihia de deasupra ar fi privit ochi în ochi stihia de dedesubt, transmutând gazul trandafiriu și luminos, încărcat de nori în continuă-nfășurare și desfășurare, în sclipirea de aur dens, gelatinos, de dedesubt. În uriașa-nsurare ce se lăsase, și care domina restul serilor anului ca bolta cea mai înaltă a catedralei din mijlocul unui oraș îndepărtat, Alpii sticleau albi-gălbui, răsfrângându-se și ei, cu contururile lor de hârtie pliată după un savant origami, în apele aproape fără valuri. Tristețea chinuitoare, de toamnă adâncă, atât de adâncă încât pătrundea prin corpul calos, vărșându-se în crepusculul talamic al vocilor și amintirilor, umfla unica pânză a bărcii de pescari ce traversa lacul dinspre Cadenabbia, cu prora-ndreptată, șovăitor, către Bellagio. Pânza părea, din depărtare, o scoică dulce la pipăit, o unghiuță cu sideful roz înaintând prin copleșitorul gol al serii. O umfla unul dintre sâni amurgului, pe când celălalt, nerușinat scăpat din orice chingă, își vădea, foarte jos, peste ape, areola vișinie: soarele ce se-ntingea în sclipirea efemeră de dedesubt. Păreau că navighează pe sub o mare femeie goală, înfășurată într-un val

de plete roșii, hiperabundente, sprijinită pe cearșaful boțit al Alpilor și pe oglinda lacului Como, ce-o răsfrângea-ntunecat.

În ambele pupile ale bărbatului tânăr care, înfășurat într-o manta căptușită cu mătase violetă, ședea pe un butoi cu sardede, lângă pescarul ce mânuia funiile pânzei înjurând în cineștie ce dialect piemontez, se zărea promontoriul pe care stătea cățarat, casă peste casă, ca o colonie de stridii, orașelul Bellagio, adunat în jurul campaniei de biserică italiană ce domina stânca și peisajul. Unghiul sub care fiecare ochi îl zărea diferea puțin de al celuilalt, așa-ncât în zona occipitală din creierul tânărului se conturau căsuțe tridimensionale, albe și gălbui, surprinzător de luminoase-n amurg, suind tot mai sus pe stânca împădurită, iregulară, ieșită în evidență pe fondul încetoșat, albastrui, al întinderii de peste ape, unde luna, aproape rotundă, ca o piatră de râu teșită ușor la o margine, se arăta deja galbenă, străvezie.

Bărbatul era înfiorat de răcoarea serii de toamnă. Își ținea bărbia-nfundată în gulerul înalt al cămășii, legat cu o lavalieră stacojie. Avea fața obosită și tristă. Ochii căprui erau umbriți de gene prea lungi pentru un bărbat. Când erau aplecate, aveau în forma lor arcuită ciudat ceva tulburător și pentru bărbați, și pentru femei, ca și când fiecăruia i-ar fi dezvăluit o neștiută până atunci himeră interioară. O curtezană din Lvov spusese odată, într-un salon libertin, că, făcând dragoste cu tânărul Witold, avusese senzația că sunt trei în pat, că se iubește-n același timp cu o femeie și cu un bărbat, și că niciodată nu se simțise mai fericită decât când avusese capul lui cu păr negru pana corbului, cărlionțat, între pulpe, și când simțise buzele lui sărutându-i pasionat, tandru, *femeiesc* (ăsta era cuvântul) ghiocul roz și moale, pierdut în pădurea lui de aur. Witold era frumos și absent. Între sprâncenele ferme, mai negre încă decât vițele de păr, fruntea avea săpată, din câteva cute adânci, marele Omega al melancolicilor, în dreptul glandei pineale, deschisă

odinioară ca un al treilea ochi între sprâncene. „Bađz co bađz“, murmură Witold, trăgând în piept, resemnat, aerul cafeniu. Niciodată deviza Familiei, înscrisă cu litere de bronz sub scutul heraldic, pe care cavalerul împlătoșat asalta un turn ca de șah, nu fusese mai potrivită. Fie ce-o fi. Prințul nu se simțea, nu se mai simțea o ființă omenească, încrustată în împletirea inextricabilă de destine cu care era ornată, în altorelief, placa de mormânt a istoriei, ci un ciudat instrument, coborât din altă lume, așa cum artistul pătrunde în diorama unei bătălii sângeroase ca să adauge vopsea roșie pe rana unui zuav, să aurească un epolet, să schimbe poziția unui braț de ipsos crispat pe o veche flintă adevărată. Dacă ar fi fost întrebat ce căuta acolo, în mijlocul marelui Y al lacului troienit de amurg, sclipind ca o panglică de foc între Alpii nesfârșiți, de ce el, șleahnic polon, duce de Klevan și Zukor, părăsise fructierele încărcate de struguri și studioul de lucru din Galiția atât de îndepărtată, saloanele fremătând de nobileme, în care se exersa floreta ironiei și se urzeau conspirații contra Țarului, femeile care-ntotdeauna se culcaseră cu el, chiar și cele căsătorite, chiar și fecioarele, chiar și călugărițele (avusese *toate* femeile de pe pământ), i s-ar fi părut greu și complicat să răspundă. Fusese, firește, o succesiune de fapte improbabile-n viața lui. Dar fusese și altceva, care-i depășea cu mult mărunțul destin personal. În copilărie, la Puławy, orașul încărcat de platani, micul prinț se așeza adesea pe pervazul ferestrei camerei sale din castelul părintesc, în brațe cu darul făcut lui, când împlinise opt ani, de celebrul său tată: marele album de litografii cu desenele anatomice ale lui Da Vinci. Răsfoia ore-n șir paginile gălbui-cafenii, privind mirifica arhitectură a corpului omenesc, oasele și tendoanele jupuite de piele, globul ocular cu mușchii care-l rotesc în orbită, nervii secționați pornind din șira spinării, dezgolită ca la peștii din farfurie, craniul în care, prin marele volet trapezoidal, se zărea misteriosul creier. Pe măsură ce seara

se lăsa, galbenă ca flacăra de sodiu, culoarea paginii se confunda total cu a cerului între imemorialii platani, așa încât cartea dispărea și rămâneau să plutească-n aer, între degetele copilului, doar sârmele de aramă ale desenelor: un braț fantomatic cu venele dezgolite, un stomac, o falcă fără peretele obrazului, plină de măsele inserate de-a dreptul în os. Desenul care-l fascinase întotdeauna era, firește, copilul ghemuit în uterul secționat al unei femei, înconjurat de scrisul mărunț al lui Leonardo, ce nu se putea citi decât în oglindă. Fătul cu ochi înțelepți, uranieni, cu corpul strâns împachetat ca să-ncapă în spațiul ce-i fusese sortit, ca un creier suferind opresiunea osului dimprejur, rămânea, în clipa aceea precisă când cartea se dizolva în amurg, să leviteze în aer, în poala copilului, între palmițele lui ne-ncrezătoare, tridimensional și străveziu, delimitat doar de liniile ferme, de cerneală sepia, ale desenului leonardesc. Și adesea Witold rămânea așa până la căderea nopții, privindu-se ochi în ochi cu embrionul de lumină. De-atunci se gândise adeseori că și viața lui era un astfel de făt, răsucit ca un vârf de ferigă în pântecul existenței și reluând, etapă cu etapă, istoria seculară a neamului său, vestita Familie ce condusesese, în umbră sau în slavă, soarta nefericitei, martirizatei, atât de adesea sfârtecatei Polonii. Copilăria îi fusese la fel de obscură ca și primii nobili, ruteni și lituani, care trăiseră, luptaseră și pieriseră prin mlaștinile din Răsărit, hăcuiți de tătari, vânați de suedezi, trimiși, ca prizonieri de război, în fiordurile îndepărtatei Norveгии, unde fondaseră bisericuțe albe pe marginea unor înspăimântătoare abisuri. Adolescent, înflorise frumos și slăvit asemeni lungului șir de Kazimierzi și Stanislawi și Auguști aplecați asupra unor hărți zdrențuite în odăile lor cu portrete bituminoase pe pereții lambrisați cu piele de Córdoba. Avusese prima femeie la vârsta de cincisprezece ani, și țipătul clipei în care-și aruncase sideful în receptacolul acelei servitoare uitată îl asocia cu momentul legendar, petrecut cu două

sute de ani în urmă, când prințul Kazimierz Csartarowsky, strămoșul său, fondatorul Familiei, se trezise în miez de noapte, sub baldachinul patului său, după un vis înspăimântător: un mare fluture tropical i se așezase peste față, încleștându-i-o bine cu ghearele celor șase piciorușe, își desfăcuse trompa răsu-cită, tare ca sârma, ca și când ar fi scotocit cu ea în potirul unei flori, și-i înfipsese vârful în frunte. Adormitul simțise sonda aceea diabolică înaintându-i, scârțâind, până-n centrul creierului, și văzuse, prin pleoapele devenite străvezii, ochii arzători ai fiarei acoperite de puf, cu antene penate și aripi care acum obscurizau universul. Se deșteptase urlând, sculase palatu-n picioare, ceruse o oglindă și — nu fusese un vis — în mijlocul frunții își văzuse rana rotundă, cât o dâră de cariu în lemn, din care izvora încă un firisor de sânge. Nu trecu o lună și prințul se stinse, după o suferință cumplită. Medicii curții primiră poruncă să-i deschidă craniul, și — spune legenda — găsiră în gelatina lui sidemie o bilă de cuarț mare cât un ochi omenesc și grea ca plumbul, pe care fiul său o spală el însuși de placenta grețoasă care-i întuneca strălucirea și nu se mai despărți de ea niciodată. Bila de cuarț ce scânteia ciudat, paradoxal, de parcă lumina ar fi străbătut, în interior, un traseu labirintic, răzbătând prin membrane și microtubuli, parcursese șase generații până să ajungă, opacizată ca fildeșul de trecerea vremii, în palma stângă a lui Witold, unde apăsa monstruos ca o pecete nepământească. De la cincisprezece ani, de când își vărsase lapții fierbinți într-o femeie, acolo, *inter urinas et faeces*, unde minunea lua ființă din turpitudine, prințul nu se mai despărțise de sfera de morfil, primită chiar în acea seară, în penumbra bibliotecii, de la tatăl său, ca și când acesta ar fi știut, pe cine știe ce cale ocultă, că foarte tânărul prinț devenise bărbat. Ziua, în orele de liniște și singurătate din odaia sa cu tavanul neobișnuit de înalt, se juca adesea cu sfera de cristal, plimbându-și-o peste bărbie, buze și nas, până îi găsea locul potrivit, deasupra

îmbinării sprâncenelor. Cum stătea trântit pe pat cu fața-n sus, în cămașa de olandă cu guler spumos de dantelă, prințul simțea atunci teribila greutate a bilei în frunte. Cutia craniană-i trosnea din încheieturi, gata să-și descleșteze suturile ca un boboc de floare. Cu ochii-nchiși, cu genele sale femeiești arcuite delicat, lăsându-și umbra pe obraji, tânărul avea uneori sentimentul că poate vedea prin acel ochi înghețat, că, printr-o ciudată transsubstanțiere, globii săi oculari deveniseră de cristal, pe când sfera din frunte se încarnase, căpătând, ca-n planșele lui Leonardo, mușchi oculari, o sclerotică groasă și gălbuie, un iris căprui, un cristalin... Pe suprafața sa convexă șerpuiau acum vase subțiri de sânge, roșii și albăstrui... Un nerv livid, ca un mic cordon ombilical, îi străbătea acum fruntea și ajungea chiar în mijlocul chiasmului optic, sub apăsarea difuză a masei cerebrale. În acele clipe de reverie, prințul avea sentimentul că e pe partea cealaltă a lumii, în căptușeala ei de vis și mătase, că nu trăiește cu adevărat, pentru sine, ci că o putere colosală și-a strecurat în carnea lui mâna de lumină, mânuindu-l, împingându-l pe drumul predestinat, cumva contra naturii, ca în acea scamatorie în care o bilă transparentă urcă de-a lungul unor bare de ghidaj, sfidând parcă gravitația. Și oare nu suntem cu toții mânuți, oare spiritul ce ni se insinuează-n carne, privind cu ochii noștri, auzind cu urechile noastre, mișcându-ne mușchii și oasele, altfel inerte ca o mână amortită în somn, plângând cu lacrimile noastre, folosindu-ne ca pe un rând de haine, nu este o asemenea mână cu bilioane de degete, fiecare împins în bilioanele de degete de mână ale trupului nostru? Ca și când ochii noștri ar fi două găuri decupate în planul existenței, prin care cineva ar spiona indiscret lumea noastră...

Iar maturitatea istoriei lui personale repeta și ea filogeneza speciei aristocratice al cărei ultim reprezentant era, bâjbâirea sa oarbă, condusă de o voință care nu era a lui, corespunzând desăvârșit unei anumite aplecări a ramurii ducilor galițieni

către zone care depășeau obișnuințele lor politice și galante. Firește, Familia nu stătuse niciodată departe de politica națională, iar tatăl lui Witold, mai trebuia oare amintit, jucase un rol de seamă în revoluția petrecută cu doar câțiva ani în urmă, însă ceea ce altădată era perceput de clanul Csartarowskylor ca, pur și simplu, datoria lor față de Patrie, destinul lor de șleahnici cu sânge albastru, se corodase de un secol încoace, devenind acum doar ceva mai mult decât păstrarea aparențelor, „ținerea rangului“. Dedesubt se insinuase un alt fel de datorie și o cu totul altă loialitate. De șase generații, Familia se angajase — evident, nu fără legătură cu coșmarul fluturului și cu bila de cleștar — într-o îndeletnicire bizară pentru un neam aristocratic și mai ales pentru un ținut nordic, mlăștinos, acoperit de cețuri. Fiul lui Kazimierz, Jan, primul moștenitor al sferei, se izolase într-un pavilion de vânătoare, nu departe de Csartarowsky, orașul de origine al Familiei, dând ordin servitorilor să lanseze zvonul că prințul ar fi dispărut în brațele unei frumoase necunoscute și că avea să se reîntoarcă-n lume după ce se va fi săturat de grațiile ei. Singurul care cunoștea adevărul era prietenul său cel mai bun, căruia i se îngăduise să-l viziteze, legat la ochi și într-o trăsură închisă, pe excentricul prinț, pe care-l găsi într-un salon rotund, sub o cupolă înaltă înconjurată de luminoare ovale. Pereții și cupola erau în întregime acoperite de picturi grotești, în culori stridente: păsări exotice, tigri cu ochi omenești, cameleoni fanteziști, femei goale cu sfârcuri obraznice, mașinării imposibile, demoni. Podeaua era o oglindă circulară, de zece stânjeni în diametru, în care nebunia de deasupra se prelungea în abis. Prințul stătea fericit în mijlocul salonului, pe tălpile altui prinț cu capul în jos, ca o figură dintr-o carte de joc, iar în jurul său se aflau, așezate pe picioare subțiri, gingaș arcuite, patru măsuțe de palisandru, cu intarsii măiestre. Pe fiecare se afla câte-o tavă

acoperită viermuitor de fluturi de mătase. Lepidopterele grase, sidefii, neputincioase să zboare, dăduseră pe dinafară și umblau ca bete, lovindu-se una de-alta, încurcându-și antenele penate, pe picioarele măsuțelor, pe oglinda podelei, pe redingota și-n peruca prințului, pe pereții acoperiți de desenele acelea neli-niștitoare, excitante, nebunești, ajungând până la cupola în centrul căreia era pictată o tarantulă enormă, cu picioarele rășchirate. Prințul Jan dăduse-n doaga viermilor de mătase și, cu infinitezimale detalii tehnice, îi explică prietenului său ciclul reproductiv al prețiosului animal, metamorfozele și pretențiile sale, monomania frunzelor de dud cu care se hrănea exclusiv, ca un opioman cu bobul său dulceag izvorât din capsulele de mac. Acolo-și petrecuse ultimele trei luni de viață, dormind ghemuit pe suprafața tare a oglinzii, tocând cot la cot cu servitorii frunze de dud, urmărind mișunarea viermilor, lăcomia lor, indolența lor de ființe artificiale, ivite pe lume și crescute de alte ființe, pe care le ignorau, deși erau gigantice și aveau ochii aplecați adânc asupra lor, așa cum ignorau și scopul pentru care erau ținuți pe palme, îngrijiți, corcoliți și dezmiardați ca niște prunci. Se-ncredeau pur și simplu în bunăvoința zeilor ce vegheau asupra lor, zâmbitori, ce se-ngrijeau să nu le lipsească nimic, să-și ducă viața lor paradisiacă până la capăt, poate până la sfârșitul timpurilor. Cum le-ar fi putut trece prin minte, cum ar fi putut ganglionul ce le ținea loc de creier să-și imagineze că zeii așteptau răbdători ca viermii să se-nfășoare-ntr-o pupă de mătase scânteietoare, că acea mătase, și nu viața lor, era prețioasă pentru ei, că gogoșile în care trupurile lor vii, în transformare, visau netulburat, mandorlele în care se-nălțau către un cer interior, aveau să fie aruncate în apă clocotită? Că aveau să piară în chinuri înspăimântătoare sub ochii zâmbitori ai marilor zei, ce-nfășurau pe mosoare saliva lor transparentă, din care aveau să-și țeară

veșminte, aruncând la gunoi, cu scârbă, leșul ce secretase firul miraculos ... „Ce vor recolta, la sfârșitul timpurilor, de la noi îngerii?“ îl întrebase, gânditor, prințul Jan pe confesorul său. În tot timpul cât durase întrevederea, scrisese mai târziu contele Voinițky în memoriile sale, prințul Csartarowsky se jucase cu sfera sa de cristal, plimbând-o prin tava cu fluturi viermuitori, amuzându-se să privească fețele lor blajine, cu ochi bombați, prin cristalul ce le mărea deodată, deformându-le fantastic. „Semănau, privite astfel, cu fețele unor deznădăjduiți locuitori ai infernului“ ...

Dar dacă prințul Jan avusese pentru viermii de mătase o pură pasiune entomologică și refuzase cu indignare sacrificarea lor pentru firele străvezii, urmașii săi, mult mai orientați în lumea reală, întemeiaseră pe mania ciudată a tatălui o neașteptat de profitabilă afacere. Mătasea avea o căutare ce nu putea fi istovită de nimic, ca și apetitul pentru dragoste al femeilor care-o purtau. Mătase și perle, perle și mătase, împrumutându-și unele altora luciul sifidiu, dulceața pipăitului ce anticipa atingerea genelor una de alta, a piepturilor, a buzelor întredeschise. Bărbații adorau să-și mănânce femeile prin văluri de mătase, în alcovurile lor fierbinți. Femeile fremătau să-și sfideze rivalele cu eșarfele și turbanele lor de mătase, înmuiate în cele mai sclipitoare culori. Atelierul inițial, deschis la Puławy, reuși, după câteva eșecuri, să producă oarece cantități de fir de mătase, dar clima, posomorala eternă a cerurilor baltice, amăreala frunzei de dud în acele ținuturi nu păreau prea prielnice întreprinderii. Familia încercă, așadar, să-și salveze afacerea exportând-o în diverse locuri, prin formidabila sa rețea de alianțe politico-matrimoniale. Nicăieri creșterea viermilor de mătase nu dădu rezultate mai bune ca în Italia nordică, în câteva sate și orașele din jurul lacului Como, unde animalele înaripate păreau să se simtă la ele acasă. De altfel, locul

era un paradis și pentru oameni. De-a lungul apelor înghețate se-ntindeau coaste muntoase, dominate de uriașele, impasibilele piscuri ale Alpilor, ce pe alocuri se răsfrângeau în oglinda lacului. Pretutindeni erau risipite vilizoare vopsite cărămiziu sau nărămziu, alternând ferestre înguste, în chenare de stuc, cu apotropaice, visătoare statui. În curțile lor împrejmuite de ziduri sclipind de mica, se-nălțau spre cer fusurile negre ale chiparoșilor regali, arbori funebri, nostalgici, embleme ale Italiei septentrionale. De câte ori își înălțau privirile către făcliile lor încremenite, până și țărani, care-n acel ținut îi știau pe Dante și pe Petrarca pe de rost, repetau un vers dintr-un poem de demult: „Poetul cântă liber despre moarte, chiparoși, infernuri.“ Mici localități, adunate-n jurul câte unei biserici romane din bolovani nelucrați, alternau cu grădini de măslini, cu sate pescărești, cu zone sterpe prin care șerpuia drumul de pe marginea lacului, îngust doar cât să treacă un car tras de bivoli. Și fiecare bisericuță, fiecare capelă din satele cu căsuțe albe și ziduri tivite cu olane, pline de iederă, se mândrea cu câte-un sfânt, o madonă, o înălțare la cer, o cină de taină zugrăvită de un mare maestru de altădată. Locul acela nu era de pe fața pământului. Era o grefă de paradis înădită pe valea plângerii, care se prinsese și dăduse rod. La Como, cel mai mare oraș din împrejurimi, deschiseseră polonii o mare fabrică de mătase, vestită curând în întreaga Europă. Nu de puține ori vedeai la porțile vastelor ateliere călători sosiți din Hamburg, din Passau, din Moscova sau din Haga, plini de praf, deșelați de zilele de mers cu diligența, așteptând să cumpere chiar de la fața locului, fără intermediari, vălurile de țesătură ușoară ca un fulg, imprimată măiastru cu modele specifice locului, păsări exotice, tigri cu ochi omeneschi, cameleoni fanteziști, femei goale cu sfârcuri obraznice, mașinării imposibile, demoni... În câteva barăci se creșteau viermii, de la sămânța sedefie până

la fluturile gras ce depunea altă grămăjoară de sămânță, în altele se aruncau pupele înfășurate-n gogoșa lor în cazane de apă fiartă iar apoi, cu degete gingașe, lucrătoarele găseau capătul liber și-ncepeau să-nșire pe papiote ața scânteietoare, un singur firușor continuu, lung de o milă marină. În fabrica de cărămidă se-auzea neconținut zgomotul brutal al războaielor de țesut, șuieratul suveicilor, râsul vulgar al țesătorilor, care-și aruncau unul altuia înjurături pitorești, căci idealul arhetipal al vieților lor mizere era *cazzo longo, figa stretta*, și doar cu gândul la următoarea oră petrecută-ntre pulpele femeilor lor mai aveau puterea să tot migălească printre ițele mașinăriei. În vopsitorie, în altă parte a împrejmuirii, nu se intra decât arareori și doar cu treburi serioase, căci se lucra acolo cu acizi și amestecuri ce puțeau a amoniac de te trăsneau. Din primele clipe când pătrundeai în acea bolgie îți țâșneau lacrimile în ochi, și nu știai dacă din cauza iritației produse de chimicale sau de mila celor vreo douăzeci de fecioare, nici una trecută de paisprezece ani, care, îmbătate de eterul vopselelor, palide ca moartea, cu ochii închiși și cu pletele curgându-le-n valuri peste trupurile-n veșminte albe, își plimbau pensulele subțiri, cu păr din coadă de veveriță, peste bucățile de mătase crudă, prinse-n cadre de lemn, umplându-le obsesiv, ca-n transă, cu aceleași și-aceleași modele groțești, păsări exotice, tigri cu ochi omenеști... În fața lor, ca o profesoară în fața unei clase de fete, stătea la un banc de lucru deosebit o femeie matură, planturoasă, în dessous-uri de dantelă neagră ce-i scoteau în evidență carnea lividă, vergeturile de pe pulpe, pieptul gras, abundant, subțioarele din care se iveau fire aurii de păr cârlionțat. Femeia avea cearcăne grele, semn de desfrânare, și buze voluptuoase, boite din greu. Pe planșa străvezie din fața ei desena în fiecare zi aceeași imagine, un păianjen negru antracit, cu o pată roșie pe pântec. Era emblema Văduvelor Negre,

basmaua pe care cei mai temuți briganzi din zonă o purtau legată pe țeastă sau înnodată-n jurul gâtului pentru ca, în timpul raidurilor ucigașe prin vilele din împrejurimi, să le poarte peste fețe, lăsându-și doar ochii necruțatori la vedere. Din când în când, femeia se ridica și pășea legănat printre băncile fecioarelor străvezii, aici trecându-și degetul cu inel din păr de mamut peste delicatele vertebre ale uneia, înfiorând-o până ce pe tot trupul pielea i se făcea de găină, acolo prinzând-o pe alta de părul inelat, silind-o să dea capul pe spate și apropiindu-și gura de gurița ei de copil, până ce aceasta se deschidea și o expresie de cumplită suferință se zugrăvea pe fața celei astfel ademenite. Toți cei din Como o știau pe femeia încercănată, nu era bărbat care să nu-i fi scotocit, pierdut în carnea ei bălană, cele trei deschideri nesătule ale trupului, de obicei în compania altor tovarăși, nopți în șir, înnebunit de gemetele ei de scroafă imperială. Totuși, nu era duminică în care „curva din Babilon“, cum îi ziceau cu toții, să nu apară în aerul opalin al bisericii, în mare ținută, cu o cruce de mărgean la gât și o Evanghelie mică, ferecată-n argint, în mâini, și să nu îngenuncheze acolo, în centrul navei solemne, rugându-se fierbinte. Se ridica, la capătul slujbei, purificată, cu o privire fericită de mîncătoare de opiu, și ieșea ca o regină din construcția strâmtă și scundă, ascunsă, ca de multe ori în Italia, în spatele unei fațade grandioase. La curva din Babilon fusese, în dimineața povestirii noastre, prințul Witold, care era muncit acum de cu totul alte gânduri.

Se-ntunecase aproape deplin. Apa lacului era acum neagră și liniștită, pe cer luna își conturase bine discul tăios, numai la o margine a cerului persista o rășină vișinie. Bellagio era acum o colonie de luminițe urcând pe o stâncă întunecată și aruncându-se de-acolo, tremurătoare, în apele pline de licăriri. Sus, aproape de creasta dealului, se zăreau alte câteva luminițe,

izolate de cele din vale printr-o mare zonă întunecată. Ferestrele de la vila Serbelloni, își spusese Witold, trecându-și neglijent degetele prin păr și descoperind abia atunci fluturile de mătase ce i se încurcase în plete. Îl luă-n palmă și-l ridică-n dreptul ochilor: un grăsan acoperit de puf, cu aripioare ce nu-l mai puteau susține, tremurând ușor, lucind alburiu în întuneric. Îl lăsă să i se suie, ca o gărgăriță, pe arătătorul ridicat în sus. Fluturile rămase acolo, ca un naufragiat pe o stâncă. Pentru el nu mai exista drum de întoarcere. „Bađz co bađz“, râse amar Witold și, cu două cute de cruzime neașteptată în jurul gurii, scutură fluturile în apele înghețate.

„Guarda, signore!“ Luntrașul îi arată, cu un gest smucit, o stâncă rotundă care ieșea din ape doar la o aruncătură de băț de țarm, dar Witold avea încă privirile îndreptate spre apa neagră de lângă barcă, unde fluturile, cu aripile muiate, se îneca în tăcere. „Il sasso del pane!“ Cu două secole-n urmă, în vremea cumei bubonice, la Bellagio se făcea pâine curată, singura din nordul văii Padului, căci peninsula era izolată și molima nu-i atinsese pe locuitori. Pâinea pentru orașul Varena era lăsată pe marele bolovan ce ieșea din mare, iar neguțătorii, venind cu bărcile adânci și-ncăpătoare pentru mărfuri, o încărcau și lăsau tot pe stâncă, într-un vas de aramă plin cu oțet, monedele datorate, ce se curățau astfel de miasmele teribilei plăgi. Ținutul producea legende și minuni mai abundent încă decât recoltele de smochine și portocale. Witold le culegea din pasiune artistică. Primele sale cărți de poezii, imprimate la Cracovia, erau pline de astfel de legende versificate, cele mai multe din tezaurul de înțelepciune al locuitorilor din jurul Balticii, dar în ultimul timp, de când tânărului poet Familia îi încredințase afacerea cu mătase din Como, imaginarul său se-ncărcase cu viziuni din splendida, însorita Italie cea plină de coloane antice, de femei frumoase și ușoare,

de înger. Plănuise chiar să facă o cărticică în trei părți, fiecare legată de una dintre laturile lacului în formă de Y: Como, Lecca și Colico, carte pe care avea s-o numească *Poemi di Lario*, după numele vechi și adevărat al lacului. Fiecare poem avea să fie despre câte-o femeie iubită de el, în cei doi ani de când se afla aici, în sătucurile înșirate de-a lungul fiecărei laturi a apelor. Fuseseră mai bine de o sută, o sută de tunele de carne prin care-ncercase să evadeze, să treacă pe partea cealaltă, o sută de ieșiri ce nu dădeau spre nimic, ce se-ncfundau înainte de a oferi cea mai mică șansă de mântuire. Cartea sa avea să fie o hartă amănunțită a acestui sistem de tunele subterane, ce toate comunicau între ele în marea stâncă a feminității, dar fără să se deschidă în afara ei, ci ducând, poate, toate, într-un singur loc, un singur pântec sacru în care levitează un singur ou, mandorla în care ne înălțăm către ceruri. Către acea unică perlă din unica scoică a miezului feminității își azvârlea mereu tânărul prinț mesagerii, stropii de lichid sidefiu de la atâtea aureole strivite una-ntr-alta, dar miliardele de animalicule, toate cu un mesaj de la el tatuat în propria carne, se rătăceau pe drumuri lungi și-nspăimântătoare, unde piereau devorate de monștri, căzând în prăpăstii, înghițite de noianuri de ape clocotitoare. Căci femeile locului, printre cele mai dornice de-mpreunare din lume, erau și cele mai pricepute în uciderea, încă în fașă, a speranței de mântuire. Pe vremuri, obișnuiau să se bucure în siguranță de plăcerile patului dând bărbaților aprinși tuneluri mincinoase, gura cu buzele și limba pricepute să mulgă laptele dens din scrotul ce le atârna flăcăilor ca un uger între pulpe, șanțul dintre sânii îngemănați, subțioara păroasă și moscată. Nu de puține ori, cu șezutul ridicat și pieptul lipit de cearșafurile boțite, se lăsau străpunse băiețește, în locul de rușine unde durerea cruntă li se schimba deodată într-o plăcere perversă, blasfematoare, ce le făcea să țipe ca-n chinurile iadului.

De când la Como se făcea mătase, teama de a nu rămâne borțoase le părăsise însă cu desăvârșire pe țărăncile și lucrătoarele din împrejurimi. Fiecare avea sub pernă, acum, câte-o năframă subțire ca pânza de păianjen, dar țesută atât de dens, că puteai duce apă în căușul ei, fără ca vreun strop să se risipească. Nici una nu-și mai primea iubitul în gaura ei lăsată de Dumnezeu pentru împreunare fără să-și așeze întâi, cu degete experte, vâlul străveziu peste pubis, așa cum statuile marilor zeițe erau acoperite de zaimful lor înstelat. Despre ele, despre toate și despre fiecare-n parte avea să scrie Witold în cartea pe care deja o visa, cartea în formă de Y amintind de Y-ul feminin din paranteza șoldurilor aurii, musculoase, și de Y-ul lacului, unde Bellagio, cățărât pe micul său promontoriu, era lindicul dulce, ascuns în gluga sa trandafirie, al unei femei alpestre.

Din reveria aceasta îl deșteptă pescarul care, cu câteva manevre energice, îndrumă barca spre debarcaderul de lemn bălos, încrustat cu scoici posomorâte, spălate de micile valuri ce izbeau ritmic în pilonii bătrâni. Witold se ridică în picioare, lăsând mantaua să i se desfoaie în jurul trupului. La lumina lunii apele se dizolvau în semicercuri de aur. La capătul debarcaderului se afla un bărbat străin, fără-ndoială unul dintre Știutori. Deși bănuise că va fi așteptat, prințul tresări cumplit la vederea lui, ca atunci când, în vis, te prăbușești dintr-un turn foarte înalt. Se-ndreptă însă, pe podeaua scârțâitoare de deasupra apelor, spre bărbatul cel singuratic, cu o resemnare pe care Csartarowsky o încercaseră de mult, chiar de pe vremea prințului Jan, căci pasiunea creșterii viermilor de mătase îi fusese stârnită acestui vlăstar pe jumătate nebun al mării Familii de către un astfel de bărbat singur, un călător, cum se numise pe sine în lipsa oricărui alt nume sau titlu. Acolo, în îndepărtatul regat al Cracoviei, prințul Jan primise de la el primul cornet cu sămânță: ouă gălbui, minuscule, ușoare ca boabele de mac, din care-aveau să iasă viermii cei dolofani. Bărbatul

îmbrăcat în negru, cu un guler alb simplu în care sclipea un ac cu diamant, nu-i spusese nimic, dar pe cornetul răsucit, de hârtie poroasă, era un scris mărunț, ciudat, cu cerneală sepia. După ce risipise sămânța în tăvi, pe tocătura de frunze de dud, prințul desfăcuse conul boțit, îl întinsese cu palma pe pupitru și-ncercase să deslușească, distrat, textul compact, aparent fără cap și coadă, de pe brana aceea bidimensională, la fel de străină lumii noastre ca un basm cu balauri și inorogi. Prințul își aminti vag, din lecțiile de cosmologie pe care le primise în adolescență de la un institutor famelic, că undele gravitaționale ale unui corp masiv de pe o brană se pot transmite perpendicular pe brana paralelă, deschizând astfel un improbabil canal de comunicare între două lumi închise-n enigma lor. „Un corp masiv“, își repetă el dând de câteva ori din cap, și gândul îl duse imediat la globul de cuarț extras din craniul tatălui său. Și-ntr-adevăr, numai citit prin lentila sferică, plimbată ușor, în lumina lăptoasă a dimineții, peste rândurile cafeiniu-roșietice, textul, ale cărui litere se căscau brusc în centrul bilei, ca să redevină mărunte spre marginea ei dreaptă, căpăta nu doar sens, ci, s-ar putea spune, un sens exponențial, ca și când din sângele stacojiu al aceluia scris mărunț și febril s-ar fi ridicat meterezele de safir ale unei lumi eterne, înfășurate în propria ei strălucire. Era vorba, acolo, despre secta Știutorilor, a celor care primiseră, nu de la cineva, ci de la sine, engramată în carnea, în mintea, în memoria și-n visele lor, vestea cea bună că universul avea să existe, că fiecare fir de praf și fiecare fir de astru și fiecare dinte și fiecare frunză, și fiecare cuvânt și fiecare nor aveau să fie create de un demiurg ce nu exista încă, sau exista virtual, cu totul altfel decât avea el, Jan Csartarowsky, ființă. Totul, lumea cu densitatea ei înspăimântătoare, cu presiunea ei de miracol pe milimetru pătrat, avea să existe-ntr-o carte al cărei autor nu se născuse încă, și care avea infime șanse statistice de-a exista. Știutorii erau o mamă difuză, colectivă,

hotărâtă să-și aducă fiul pe lume cu orice preț, pentru că doar astfel fiul putea, la rândul său, în chinuri extatice, într-o bucurie atroce, să-și nască mama.

Atunci Jan știa că se află într-o poveste, că viața lui zăludă de prinț crud și incult, ce se-ndrepta aparent spre o senescentă timpurie iar apoi spre moarte și disoluție, a fost, în sfârșit, mântuită, fixată într-o încremenire nemuritoare. Știa acum: oriunde avea să fie predicată evanghelia Știutorilor de-acum înainte, avea să se pomenească și despre el. Căci Pia i-a supraviețuit lui Dante în versul, minunat și indestructibil: „Sienna mi fe, disfecemi Maremma“ ... Fusesse privit, fusesse ales, existența lui era acum tare, și chiar dacă n-ar fi fost decât un personaj episodic în marea poveste, apărut spre capătul ei dintr-o obscură necesitate diegetică, Jan știa că abia acum există cu adevărat, cum nu existau supernove, roiuri de galaxii, regi și imperii ce nu se aflau în nici o istorisire. E ceea ce-i spusese și fiului său, pe patul de moarte, și ceea ce și acesta-i șoptise fiului său, de fiecare dată când scena tragică se repeta, la treizeci de ani distanță: „Nu uita că ești în poveste. Joacă-ți rolul până la capăt. Împinge-ți mâna în mănusa viitorului, rostește-ți cuvintele pentru urechi ce încă nu există“. Și o dată cu vorbele acestea și cu ultima suflare a muribundului, de parc-ar fi fost chiar această ultimă suflare, bila de cristal cădea din palma lividă în palma fierbinte, mai pierzând ceva din strălucirea de la-nceput.

De-a lungul celor șapte generații dintre strămoșul Kazimierz și Witold, bila se opacizase văzând cu ochii. Limpede ca apa-nghețată la început, sfera cea grea ca plumbul se aburise imperceptibil în primele decenii, devenise apoi lăptoasă și-n cele din urmă, la capătul a două sute de ani, părea un glob de fildeș sau un ochi orb, acoperit de coaja unei corneei impenetrabile. De fiecare dată când un prinț își dădea duhul, sub același baldachin din aceeași odaie din același palat, la scena

transmiterii straniei moșteniri asistau ostași, valeți, cameriste, preoți sau simpli argați ce făceau focul în sobă, despre care se afla mai târziu că făceau parte din secta Știutorilor și că vegheaseră ca transferul să se facă așa cum se cuvenea. Mâna tremurătoare a muribundului ar fi putut scăpa bila pe piatra aspră a podelei, spărgând-o în mii de cioburi. Știutorii s-ar fi priceput, atunci, să ridice, dând timpul înapoi cu câteva clipe, cioburile risipite pe podea, să le apropie unul de altul, potrivindu-le prin infinite calcule de trigonometrie sferică așchiile tridimensionale, ascuțite ca briciul, aducându-le atât de aproape încât interstițiile dintre ele, subțiri ca firul de păr, să alcătuiască un circuit complex, ce transforma tehnologia în mistică pură, și-n cele din urmă să reconstituie, netedă, compactă și fără fisuri, sfera inițială. Și tot Știutorii s-ar fi priceput să suplinească, asemenea ventrilocilor, cuvintele ce n-ar mai fi pornit din laringele uscat al muribundului. Ei vegheau asupra afacerilor cu viermi de mătase ale Familiei, își infiltraseră agenți în ateliere și țesătorii, se vârâseră în patul ducilor și duceselor, schimbaseră, în creierul acestora, circuite neuronale și influențaseră, în trupurile lor, evoluția gutei și a podagrei, dăduseră ploi la timp și patronaseră nunți și botezuri. Erau, într-un fel, ca o substanță de contrast de-a lungul traiectului temporal al dinastiei Csartarowskyilor, absorbită exclusiv de țesăturile Familiei și lăsând restul istoriei în indecis și livid. Ultimul vlăstar, Witold, le simțise prezența încă din copilărie, căci marele album anatomic nu-i ajunsese în mâini din întâmplare. Apoi, îi întâlnise-n jurul său tot mai des. Prima Știutoare care i se dezvăluise, privindu-l rece și trist în ochi, într-o după-amiază mirosind proaspăt a spermă și a femeie, fusese o țarancă ruteană care-i vorbise deodată nu cu vocea ei alintată și dialectală dinainte, ci cu un glas asexuat, nu auzit cu urechile, ci desenat, elastic, în spațiul logic. Teroarea pe care-o simțise atunci se repetase de câte ori îl atingea frigul metafizic venit dinspre Știutori.

Dar niciodată n-ar fi crezut că și femeia care pentru el, ca pentru toți bărbații din zonă, de la zece la nouăzeci de ani, era pâinea de toate zilele, căutată doar atunci când nu era altă intrare către paradis la-ndemână, Curva din Babilon, făcea cumva parte din sectă, sau era cel puțin un artefact așezat în calea lui ca să-i schimbe traseul prin lume. De zeci de ori, întorcându-se noaptea de la ateliere, prințul se abătuse pe la casa femeii în lenjerie neagră. Dacă era cu un bărbat, ea-l trimitea în grabă la plimbare și-l primea pe prinț lingându-și buzele, de parcă ar fi adulmecat leșul cald al unui cerb abia sugrumat. Urmau ore de destrăbălare fără margini, în timpul cărora prințul îndura, în infern, torturile unei plăceri epuizante, pe care n-o crezuse niciodată posibilă și care apoi, când scăpa din brațele muierii, îi stârnea întotdeauna o groază și-o remușcare pe măsură, nu atât pentru plăcerea în sine, cât pentru că-n cursul acelor încolăcirii fantastice femeia devenea adeseori bărbat și bărbatul femeie, depășind astfel cea mai enigmatică limită a trupului și-a minții noastre. Poate că era miraculos să explorezi cavernele, catacombele și canalele de sarcofagi ale acestei lumi ineputabile, în care-am fost aruncați fără să știm de ce, în care ni s-a spus „caută!“ fără să ni se arate ce să căutăm și „luptă!“ fără să ni se spună cum și contra cui (singura certitudine fiind gândul că trebuie să scăpăm de aici), dar mai ciudat și mai cutremurător era pentru un bărbat să capete deodată vulvă și sâni și să se lase explorat în tunelele sale ascunse de un călău întunecat, cu instrumentul de tortură în mâini, ca și când, în plasa păianjenului, fluturele-ar înțelege deodată că are un ac cu venin și l-ar înfige pe neașteptate în trupul animalului păros, paralizându-l și începând să-l sugă. În patul boțit și ud de sudoare al Curvei din Babilon, călăul și victima își împrumutau adesea pumnalul, într-un joc psihic al emisferelor dominante și submisive, eternul joc al minții tânjind după plăcere.

Dar în dimineața aceea jocul nu se mai jucase. Prințul se trezise dintr-un vis în care o poseda pe femeia masivă, cu fese grele, chiar în atelierul în care se vopsea mătasea. Goi, formau împreună un grup statuar modelat minuțios și rece de lumina ce cobora din tavan, unde se aflau ferestre ovale de sticlă. Îngenuncheată în fața lui, femeia își glisa buzele pline în susul și-n josul coloanei sale de carne, mângâindu-i scrotul cu degete experte, pe când cele douăzeci de fecioare, adunate în jurul lor, priveau cu aviditate, umflându-și nările ca să simtă mai bine mireasma de sămânță crudă ce se răspândea în jurul celor doi amanți. Când simțise că zeama fierbinte urcă irepresibil, Witold se smulsesse brusc din gura femeii. Lucrătoarele așteptau cu ochii larg deschiși, cu limbile lor neașteptat de roșii scoase până la refuz, roua ce urma să țâșnească din tija verticală, când Witold se trezi erect și înnebunit de urgența descărcării. Visul trebuia să devină realitate, sperma reținută, dureros, în receptaculele ei încinse trebuia revărsată în fața acelor ochi inocenți văzuți în dulcea halucinație din zori. Nici nu mai știa cum își trăsese veșmintele pe el. Lăsase neatins ligheanul în care de obicei se spăla până la brâu, ca și trusa de curățat dinții, din piele de vițel, ce cuprindea o perie, un praf negru din coajă de pâine prăjită și un mic cuțit de argint cu mânere de balenă pentru răzuit limba, și pornise în goană spre atelier. Ocolise țesătoria și intrase ca o furtună în sala în care, își dădu seama îndată, era așteptat.

Fetele lăsară-n jos pensulele, de obicei în continuă mișcare, și-l petreceau cu privirea cum înainta, frumos și distrat, cu părul pana-corbului buclându-i-se pe umeri, pe culoarul dintre cele două șiruri de bănci. Curva din Babilon, în lenjeria ei de dantelă neagră, se afla acolo, în fața băncilor, dar pe chipul ei de preoteasă a plăcerii nu mai era nici urmă de vulgară concupiscentă. Avea de fapt celălalt chip, grav și extatic totodată,

cu ochii lucind ca ai morfinomanilor — chipul pe care-l avea duminicile, în nava tăcută a bisericii din Como. La gât, între sânii prinși în cupele sutienului negru, purta cruciulița de mărgean, și pe pupitru, în fața ei, sclișea Evanghelia ferecată-n argint, închisă cu un cârlig, ca o lăcriță cu un conținut prețios.

Prințul se opri în fața ei, dezorientat. Testiculele îl dureau crunt, dar sexul îi atârna acum moale între pulpe, căci ochii femeii nu mai erau de târfă, ci de mamă. Impenetrabilă ca o stâncă, închisă-n sine ca și când ochii i-ar fi basculat deodată, ca ai păpușilor, întorcându-și albu-n afară, Curva din Babilon arbora acum o feciorie bigotă, de față bătrână. Witold rămase-n fața ei multă vreme, cu mintea goală, neștiind dacă să mai rămână, dar incapabil să plece. Frunțile lor aplecate una spre cealaltă păreau două umflături sinaptice de la capătul unor neuroni ce se-mpleteau, șerpuind, cu mulți alții în densitatea manuscrisului, formând mereu alte și alte conexiuni, trimițând proiecții corticale sau coborând în cordonul spinal, apoi în adâncul de carne al trupului, unde puneau în mișcare degetele, pleoapele și coardele vocale ale unor ființe puternice și necunoscut, aplecate asupra paginii de lumină transfinită pe care tu, acum, o citești.

Și deodată, în spațiul dintre frunțile lor, ca într-o fantă sinaptică în care s-ar elibera dopamină sau IMAO, contactul minților lor se produse și prințul primi, din cine știe ce altă zonă a cărții, informația codificată de care avea nevoie. Îi deveni limpede ca-n palmă ce avea de făcut mai departe. „Unde e cutia?” o întrebă, iar femeia, cu o grabă fericită, arătă către Evanghelia. Abia acum observă prințul că bucoavna sfântă avea coperți late de fildeș bătrân și că semăna, de fapt, cu un fel de valijoară. Femeia în dessous-uri de dantelă neagră împinse, cu unghia lăcuită a degetului mare, cârligul și deschise capacul lăcriței, care ivi privirii un pat de satin sedefiu, încrețit, cu scobituri de

forma instrumentelor metalice care le umpleau, așezate în așa fel încât să ocupe spațiul cu cât mai mare economie. Witold nu mai văzuse niciodată asemenea scule, cu cângi, vârfuri, clești și ferăstraie tăiate manierist, cu un florar parcă, într-un metal strălucitor, ascuțite ca briciul, atașate prin mici bile de rulment la mânere de metal satinat. Era cu neputință să-ți dai seama la ce-ar fi putut folosi fiecare, dacă nu cumva la smuls cât mai multă durere, vie, neiertătoare, atroce, din dinții, tendoanele și capsulele articulare ale unor oameni reduși la trupuri sfărtecate și urlete animalice. Dintre cei paisprezece monștri de metal, între care o canulă pe care era gravată limpede litera P (*Peccavi?* sau mai degrabă misterioasa substanță P?) doar unul avea o formă oarecum benignă, deși încă deloc familiară locuitorilor acelei jumătăți de veac al nouăsprezecelea. Prințul, care urmărea, în gazetele răspândite prin târguri, invențiile ce ar fi putut îmbunătăți meșteșugul prelucrării mătăsii, recunosc, în patul ei de satin, mașina de tuns părul, având forma unui clește cu dinți care se-ncălecau la capăt, pe care-o văzuse desenată într-un anuar publicat cu ceva vreme-n urmă la Graz. Detașă instrumentul rece și greu, de o perfecțiune incredibilă, din scobitura sa și-l așază pe pupitru. Trecu apoi în spatele mării femei așezate și-i atinse cu palmele omoplații, simțind pielea moale, cu un strat de grăsime caldă sub ea. Îi desfăcu apoi sutienul din copci, ca și când n-ar fi putut să-și înceapă lucrul dacă muierea n-ar fi avut sânii goi, cu urme roșii de la cupele de dantelă, și-ntr-adevăr abia acum, cu țâțele ei imperiale dezvelite, trăgând molatec către pânțele, efigia ei deveni limpede și bine conturată în gloria dimineții, coborând, ca-n visul lui Witold, din luminatoarele ovale.

Sub ochii avizi ai fecioarelor ce se strânseseră-n jurul lor, tânărul bărbat începu despuierea țestei din fața sa de şuvițele de păr care, unele după altele, cădeau cârlionțate pe podea. Mai întâi dezgoli ceafa, cu mușchiuleții ei gemeni, apoi înaintă

către apexul cupolei, foarte încet, împiedicându-se de mica umflătură a occiputului și-naintând către urechi, pe care le detașă cu-ncetul de labirintul moale, translucid și-ncurcat, al milioanelor de fire cornoase. Încă de la ceafă, ca un picior de curcubeu sprijinit pe o culme întunecată, începu să se vadă desenul. Se contura, multicolor, tridimensional parcă, nu tatuat, ci sculpat, ai fi zis, în stânca osoasă, cu detalii la fel de precise ca și întregul, ca și când fiecare amănunt s-ar fi expandat brusc sub raza caldă a privirii poposite pe el. Witold împingea mai departe dinții mașinii de tuns în părul femeii, fascinat de uimitoarea acuratețe a instrumentului: firele de păr erau parcă smulse din rădăcină, scalpul rămânând curat și lucios ca o mare bilă de fildeș, pe care doar boșele țestei, îndărătul urechilor mai ales, ieșeau într-un relief modelat de jocul umbrelor cu lumina. Tânărul își aminti că așa se trimiteau, între împărățiile de altădată, marile secrete ale alianțelor și trădărilor: prin sclave tunse chilug, tatuate pe țeastă cu teribila misivă și lăsate apoi să le crească părul la loc. În cele din urmă erau vândute peste mări și țări, în umbra palatelor unde, tunse din nou, erau citite ca niște epistole vii, apoi decapitate, și capetele lor arse-n flăcări. Timp de mii de ani îndeletnicirea aceasta ciudată fusese transmisă din mamă-n fiică, în fiecare generație fiind alese sclavele cărora le creștea cel mai repede părul, așa încât, la capătul îndelungatei selecții, câte un tiran dintr-o insulă pe jumătate legendară se mândrea cu mesagere al căror păr creștea în doar câteva clipe, acoperind instantaneu runele de pe cupola lor prețioasă. Mesajele urgente se puteau trimite astfel în același ceas.

Metalul mașinii de tuns era atât de ciudat! Cald și parcă fluid, ca și când ar fi fost de fapt argint viu ținut în forma lui de un câmp de forțe nevăzut. Făcea ape și clipoceă, afundându-se-n suvițele de păr. Witold nu voia să privească încă desenul. I se părea, de fapt, că nici nu mai e el cel care, ca un somnambul,

scotea de sub talpa dințată cârlionții de păr strălucitor. Își amintea ca prin vis că, la o mie de pagini distanță, mai trăise odată scena aceasta tulburătoare, sub un alt nume și-n alte împrejurări. Pe spatulele marelui covor persan se-ntindeau fibre mielinizate, încrucișându-se și despărțindu-se, legând caseta de-aici, cu modelul ei floral sau de unicorni, cu alta, din cu totul altă zonă, comunicând cu ariile de asociere de pe altă friză, de parcă întreg covorul (OR-BIT-OR) ar fi fost un microcip conectat la univers prin sutele de piciorușe de aur, paralele, ale franjurilor de pe margini.

Părul de pe tâmple zăcea și el, acum, pe podele, mai închis la culoare decât păruse, și mașina trecu de centrul bolții, coborând către frunte. Prințul nu putu să nu vadă cu coada ochiului, exact în mijloc, labele-ntinse ale păianjenului, ce cuprindea între căngile lui toată țeasta. Era atât de realist tatuat, încât îți venea să-l apuci de trupul lui puternic, cu fire-nveninate de păr negru ca antracitul, și să-l smulgi de pe țeasta martirizată, pe care ghearele lui ar fi lăsat zgârieturi prelungi, însângerate. Ocelii mici, grupați câte trei în părul ca de maimuță al fiarei, sclipeau ca niște boabe de safir. Când și ultimii zulufi din părul femeii căzură pe podeaua deja încărcată de șuvițe răsucite, trosnind ușor ca niște frunze uscate, iar craniul rămase gol, cu luciul său mat de fildeș, bărbatul aplecat deasupra lui și privind-l de data asta direct își dădu seama că se-nșelase. Ceea ce luase drept tarantulă era de fapt — clar acum ca pe o hartă aeriană — promontoriul împădurit pe care se cățara orașelul Bellagio, iar ochișorii de safir ai marelui animal — ferestrele vilei Serbelloni, aflată mult deasupra orașului, pe coama dealului.

Ce uimitoare priveliște! Pe oasele parietalului stâng se ridicau Alpii, înzăpeziți și albaștri, reflectându-și versanții în lacul glaciar în formă de Y, cu punctul de îmbinare al celor trei brațe exact în centrul țestei. Pe temporalul drept se zăreau

bine celelalte așezări, de-a lungul malurilor, fiecare cu bisericuța și vilele sale: Varenna, Cadenabbia, Menaggio, Griante, Como cu străduțele lui rectangulare și târgul lui de vechituri, și se zărea-n târg o tarabă cu scule ruginite, râșnițe pietrificate și orologii fără limbi, și sub tarabă un câine jigărit, cu un purice plimbându-i-se-n sprânceană, și se vedea bine cum pulsează, în trupul transparent, extraplat al puricelui, sângele său propriu, amestecat cu al câinelui, supt cu o clipă în urmă. Și se zăreau bine fiecare val stârnit de vântul rece al toamnei pe fața lacului și fiecare frunză din grădinile de măslini, cu nervurile și stomatele ei, cu moleculele răsucite de clorofilă din minusculele ei celule. Spre frunte, deasupra sprâncenelor vopsite gros cu mascara ale Curvei din Babilon, cobora țărmlul mai molatic dintre Cadenabbia și Tremezzo, unde, în mijlocul grădinilor ei labirintice, se afla Villa Carlotta, în al cărei interior neoclastic sticlea stins grupul statuar al lui Psyche și Cupidon. Totul, toată priveliștea aceea de vis, părea iluminat de un soare fraged matinal, de o infinită tandrețe. Artistul criptograf care tatuase scalpul femeii închipuise chiar și norii diafani ce-și lăsau umbra peste lacuri și văi, și peste orășelele pitorești dintre ele. Firește, plimbându-și privirea peste detaliile infinite ale gravurii, Witold descoperi și fabrica de mătase de lângă Como, cu atelierul unde se vopseau valurile de pânză și, printr-unul dintre luminoare, se zări pe el însuși, aplecat deasupra craniului ras al femeii despuiate pe jumătate, și știu atunci că, de la o înălțime ce nu se poate calcula nici în mile, nici în parseci, altcineva, aplecat asupra giganticei țeste a altei femei, îl privește și pe el, încrustat în mica lui lume, și tot astfel, la nesfârșit, în sus și-n jos, pe o scară de o înspăimântătoare măreție. Witold se pierdu o clipă cu totul. Nu mai știa cine este, în șirul de prinți privind, în șirul de odăi, șirul identic de femei cu țeasta tatuată, din ce în ce mai uriașe-n înalturi, din ce în ce mai minuscule în adâncuri. Dar, dincolo de plonjonul acesta metafizic

în lumile telescopate din abis fără speranță în slavă fără de margini, primi mesajul engramat pentru el: i se porunca să meargă, în acea zi, la Villa Serbelloni, chiar dacă pentru el acolo avea să fie sfârșitul. Înainte de a-și desprinde privirile de pe globul hipnotic, prințul Csartarowsky murmură ca pentru sine: „Dacă sămânța nu moare, rămâne singură, dar dacă moare, multă roadă aduce“. Se strecurase apoi, întorcându-i spatele mării femei cu țeasta rasă, neclintită ca de marmură pe scaunul ei, printre fetele nubile care, întoarse la băncile lor, apucaseră iar pensulele din păr de vereriță, și ieșise, fără o privire în urmă, sub cerul măturat melancolic de vârfurile funebrilor chiparoși. O dată cu venirea serii, închiriasse barca pescărească în care străbătuse lacul către Belaggio: „Bađz co bađz...“

Iar acum, în noaptea deplină, urca alături de bărbatul necunoscut ulițele înguste, pieptișe, mărginite de ziduri cu iederă, care duceau spre vilă. Ulițele mergeau în zigzag, cățărându-se printre grădinile de măslini. Stânca împădurită se profila sinistru pe cerul iluminat de lună. Luminițe de la marea construcție dreptunghiulară apăreau și dispăreau, pâlpâind fantomatic deasupra lor. Witold nu ajunsese niciodată până atunci în vârful promontoriului, până la faimoasa vilă. Dar știa multe despre ea, ca și despre alte zeci de minuni arhitectonice presărate de-a lungul lacului, fiecare cu istoria ei, structura și decorațiile ei interioare, unele realizate de artiști faimoși. Villa Serbelloni fusese ridicată pe străvechi fundații. Pe locul ei se aflase, în adâncul insondabil al timpului, vila Tragoedia a lui Plinius cel Tânăr. Tot pe acel prag agățat deasupra apelor își clădise mai târziu vestitul Stilicone fortăreața, după ce-i supusese pe vizigoți. Printr-al cincisprezecelea veac, seniori italieni anonimi ridicaseră o construcție, distrusă curând de flăcări, până când, cu vreo sută de ani în urmă, contele Alessandro Serbelloni adusesse arhitecți și artiști din toată Italia ca să clădească o fantastică reședință, una dintre cele mai mari și mai

făstuoase ale vremii. Pentru grădinile labirintice din jurul vilei au fost aduși meșteri francezi, care-au conceput un spațiu plin de arcanе și primejdii, dar și de o înțelepciune secretă, cu păsări de tablă care ciripeau în copaci, stânci artificiale ce glisau pe șine, ivind grote umede, pline de insecte decolorate și oarbe, pești de stuc ce scoteau capul din eleștee și te stropeau cu o alică de apă, naiade și driade goale, voluptuoase, acoperite de cocleală verzuie. De cum intrai pe poarta proprietății, se povestea, pătrundeai în labirint, și nu puteai ajunge în centrul său, la vilă, dacă nu cunoșteați dinainte parola mistică sub semnul căreia se afla întreaga alcătuire arhitectonică. Mergând pe poteca îngustă, suctă, dintre zidurile impenetrabile de gard viu, găseai din loc în loc câte-un mic demon de aramă, înaripat, ce ținea o literă majusculă, deformată și buclată până la nemai-recunoaștere, în gheare. Parcursul tău trebuia să treacă pe lângă aceste litere într-o ordine anume, așa încât, însumate în minte, ele să dezvăluie cuvântul de ordine, cel mai minunat palindrom imaginat vreodată, și care-n plus anagrama, în lungul lui șir, toate numele constelațiilor de pe cerul nopții:

INGIRVMIMVSNOCETEETCONSVMIMVRIGNI

Locatarii vilei și oaspeții uzuali, ca și proviziile, intrau însă printr-un tunel bine păzit de sub deal, care dădea chiar în marele zid de stâncă din spatele vilei, veșnic plin de gușteri mari și agili, încremeniți la soare. Cum ieșeau din labirint, vedeai vila, în toată splendoarea ei neobarocă. Tencuiala ei era galbenă, virând ușor în năramziu din cauza vechimii. Ferestrele erau încadrate de chenare și ținute, în părți, ca niște oglinzi sau niște picturi, de statui, efebi goi, cu zâmbete distrase pe fețele lor de piatră. Un soi de liane cu flori liliachii, în ciorchini bogăți, se cățarau până la acoperișul de ardezie, vinele lor stacojii și albastre pulsând parcă de un sânge impetuos. În fața intrării

principale se afla o esplanadă de piatră cubică, și scări răsucite-n ghioc, monumentale, cu balustrade dulci de porfir, duceau către poarta de fier forjat, atât de minunat lucrată cu lujeri și cherubini, încât mulți vizitatori veneau, o contemplau și apoi plecau fericiți în îndepărtatele lor ținuturi.

Cea mai mare minune a vilei, se vorbea în ținut, era o pictură aparținând unui artist enigmatic și păstrată de șirul conților Serbelloni, cu gelozie, într-o încăpere unde nu puteau pătrunde decât ei și cei foarte puțini aleși cărora ei binevoiau să le arate magnifica pânză. Nici vorbă, pe culoarele vilei, cu plafoanele zugrăvite cu mii de figuri grotești, în culori vii, predominând galbenul, stacojiul și azurul, se aflau destule capodopere ale unor maeștri ca Tiepolo, Rosso Fiorentino, Parmigianino și Giorgione di Castelfranco, ca și un cap de bătrân modelat de însuși Michelangelo cu puțin înainte de moarte. Copii romane după statui grecești și sarcofage etrusce împodobeau din abundență marile saloane cu candelabre din sticlă venețiană, modelată în formă de lujeri și petale pe insula Murano. Dar acestea erau pentru toate privirile, și, oricât de delicioase (cum numeau aristocrații tot ce le plăcea mai mult, de la curve la chivoturile din biserici) ar fi fost, exoterismul lor se veștejea alături de legenda fabulosului tablou central. Subiectul lui, mărimea, însuși numele artistului și țara sa de baștină erau prilej de interminabile dispute. E drept, ne aflam la doar câțiva ani după revoluție, și Italia era-n fierberea unificării, așa-ncât arta (cu marea excepție a muzicii lui Verdi) nu mai stârnea patimile obișnuite. Era cu atât mai ciudat să auzi, între atâtea controverse despre Garibaldi, Gambetta și Vittorio Emmanuele, care nu arareori se lăsau cu înjunghieri în cârciumi întunecoase, o trăncăneală neliniștită legată de misteriosul tablou, venerat de țărani Lombardiei cum doar o singură altă pânză mai era, mistica La Sindone, păstrată într-o biserică din

Torino, giulgiul pe care se vedea, gălbui, șters și cu contururi stranii, chipul Mântuitorului, nepictat de mâini omenești. Urcând, în noapte, alături de tăcutul mesager, Witold se-ntreba dacă avea să-i fie dat să zărească la vilă, fie doar și pentru o clipă, faimoasa pictură.

Toate ferestrele clădirii erau aprinse și se conturau limpede pe marele ei dreptunghi întunecat, ca și când vila ar fi fost o navă străină, coborâtă de curând din ceruri pe acel vârful de deal împădurit. Călătorilor le trebuia mai mult de două ore să străbată culoarele sinuoase ale labirintului, bâjbâind, somnambulic, după literele coclitate, ce luceau stins la lumina lunii. Între timp, bolta de diamant de deasupra, încărcată de constelații, se rotise cu câteva grade, cu zgomot stins de roți dințate. Se apropia miezul nopții. Minusculi, sub clădirea ce părea acum un templu de dimensiuni inumane, cei doi bărbați urcară treptele scării monumentale, răsucite, de porfir lustruit, cu balustrada încărcată absurd de statuete și mascaroane în altorelief. Witold le privi cu uimire: fiecare dintre fețele acelea de stuc exprima o teroare fără limite, de parcă ar fi văzut ridicându-se din infern niște spirite monstruoase, neiertătoare. „Poate că noi doi suntem acei monștri ce tulbură somnul statuilor“, gândi, cutremurat, prințul. Se făcuse deodată frig, iar în vale, peste oglinda apelor, se lăsase ceața. Treptele nu se mai sfârșeau. Creșteau mereu altele, ca niște ciuperci minerale, sub pașii lor tot mai osteniți. Pilaștrii ce susțineau balustrada deveniseră parcă străvezii, și-n carnea lor se zăreau forme întunecate contractându-se și relaxându-se lent, într-un ciudat peristaltism.

Și deodată se găsiră în fața porții de fier forjat, în cuprinsul căreia entrelacs-uri și torsuri răsucite, și fețe de prunci încadrate de aripi, și heruvimi cu patru chipuri, și alegorii ale Justiției, Cupidității, Desfrâului, Feloniei, Răzbunării, și care de

foc, și coloane încărcate de rețele și rodii (Iachin și Boaz), și genii ale vânturilor și punctelor cardinale, și alegorii ale Paradisului și Infernului, și (brusc, în toată perfecțiunea reprezentării lor anatomice, izbindu-te cu forța unei bile de tun, mulgându-ți rinichii de adrenalină) două sexe împerecheate, adânc contopite unul cu altul, și hărți ale unor ținuturi necunoscute (îndepărtata țară Tikitan), și fantasme și vise și voci ce-ți picură uneori în lacul negru din centrul minții, stârnind reverberații sub bolta craniului tău, — toate acestea și mii de alte simboluri alcătuiau, de la distanță, cele cincizeci și două de zone Brodmann ale unei scoarțe cerebrale, întinse pe cadrul negru al porții și pe care trebuia s-o străbați cumva ca s-ajungi în templul interior. Cei doi stăteau ca două insecte abia vizibile în fața mării intrări, deocamdată impenetrabilă de parcă ar fi fost un zid de negre inflorescențe. „Urmați-mă, prințe“, spuse străinul, privindu-l prima dată în ochi cu ochii săi căprui, atât de luminoși, că păreau galbeni, de parcă bărbatul ar fi fost doar un chip zugrăvit pe perete, iar prin ochii săi perforați ar fi pătruns lumina unei alte lumi.

O luară spre stânga, de-a lungul porții. După vreo cincizeci de pași, se aflară în fața unui chip sculptat în relief, o față de femeie cu gura larg deschisă, urlând de parc-ar fi ars-o de vie flăcări de o nemaipomenită violență. Prin acea gură care era toată doar un urlet mut pătrunseră în vintrele vilei, străbătând un culoar lung, mai întâi de metal, ce devenea cu încetul de sticlă tulbure și rugoasă, apoi făcut dintr-un fel de gel diafan, organic, precum carnea străvezie a unei meduze. Ieșiră într-o mare sală circulară, sub un candelabru de aur, încărcat de lumânări, suspendat de o tijă nesfârșită pornind din apexul bolții, ca un păianjen cu labelle rășchirate ce-ar coborî pe firul său strălucitor din cupola ridicată la o înălțime nepământească.

Sala era vastă, cu podea dulce și lustruită în care agate de diverse culori și filoane minerale se îngemănau. Bolta de deasupra

se sprijinea pe pilaștri de malachită, cocliți parcă, înșirați la distanțe egale în interiorul incintei rotunde. În centrul sălii, chiar sub candelabru, se afla un vas de marmură translucidă ca zahărul, cu interiorul neted, ca de mojar de porțelan. De jur-împrejurul buzei sale rășfrânte, un brâu de litere aurite refăcea marele palindrom din grădina labirintică, de parcă un al doilea cerc al unei lumi magice s-ar fi-nchis acolo:

INGIRVMIMVSNOCETEETCONSVMIMVRIGNI

Între fiecare doi pilaștri de piatră verde din jurul mării săli se afla câte-o intrare de gel hialin, limpede și tremurător, identică aceleia prin care pătrunsese în sală Witold. Prin ele nu-ncetau să intre, din toate părțile, tineri însoțiți, ca și prințul, de câte-un străin enigmatic, frate geamăn, parcă, al călăuzei acestuia. Aceiași ochi luminoși, același veșmânt negru cu guler alb, același ac de diamant în cravată. Ciudatelor cupluri li se adăugau mereu nou-sosiți, câteva sute în cele din urmă, adunați în jurul mării cupe din centru, cu diametrul de mărimea unui om cu brațele larg deschise. Pe cât de asemănători erau însoțitorii, pe-atât de feluriți se arătau tinerii aduși de ei. Hainele lor nu țineau doar de mode și porturi diferite, din toate colțurile lumii, ci de-a dreptul de epoci diverse, din trecut și din viitor. Masivi sau gracili, angelici sau bestiali, bruni sau blonzi ca flacăra, înspăimântați sau euforici, priveau cu toții, însetați, vasul de marmură, ca și când lumea lor ar fi fost concavă, iar cupa din centru ar fi reprezentat cerul.

În capătul opus al sălii, suspendat deasupra creștetelor mulțimii, atârna pe perete, întins peste patru pilaștri și tot atâtea intrări, un mare tablou, într-o ramă grea din lemn de măslin, sculptată exuberant. Witold uită până și să mai respire, căci aceea era, fără-ndoială, misterioasa pânză, mândria conților Serbelloni, pe care atât de puțini ochi o contemplaseră vreodată.

Nu-i trebui mai mult de-o privire ca să recunoască autorul — cei doi autori, mai bine zis: maniacalul în detalii Didier Barra și dementul melancolic François de Nomé, contopiți într-un singur nume mistic, de neuitat — ale cărui pânze extatice, muiate-n distrugere și-n crepuscular, le privise ore-n șir la Napoli, pe culoarele reci ale pinacotecii spânzurate undeva între orașul cu palate de turf vulcanic, având balcoanele înțesate de rufe puse la uscat, și conul verde întunecat, pierdut în cețuri, al Vezuviului. Marele tablou purta toate mărcile lui Monsú Desiderio, sublimul pictor al disperării: pasta translucidă, a cărei compoziție era o enigmă, dantela picurătoare de alburi și galbenuri, miile de statui, coloane și capiteluri ce ornau fațadele unor palate imposibile, amurgul excruciant, ruina. Lumina densă ca un lapte de var ce înfășura totul în cearșafurile ei transparente, aceeași din pânzele lui Claude Lorrain și-ale altor câțiva pictori din Metz ce coborâseră cândva în Italia, în căutarea nobilei Antichități, perla din crusta strâmbă, mizeră, a lumii noastre.

În tablou era noapte. Pe cerurile vaste de deasupra golfului răsăriseră nouă lune mari și rotunde de sânge, mănjind valurile cu stacojiu. O barcă având un bărbat tânăr la prova înainta minusculă, alături de alte nenumărate ambarcații cu pânze, către un țarm de o frumusețe fără seamăn. Era o stâncă înaltă, cu piciorul scăldat în valuri, pe pantele de calcar ale căreia se cățărau, unele peste altele, uimitoare construcții: bazilici, palate, temple și monumente, cu turnuri, bolți, galerii, coloane și cornișe și capiteluri și frontoane, și frize, și basoreliefuri întretăindu-se, suprapunându-se, crescând unele din altele și pictate atât de minuțios, încât puteai desluși limpede fețele statuiilor, fiecare-n parte, unghiile degetelor lor de piatră, umbra norilor peste ziduri și grădini cu fântână în mijloc. Privindu-le avid peste capetele celor adunați în sală, prințul simțea o strângere chinuitoare de inimă: știa, fusese și el odată acolo, pusese și

el, cândva, piciorul, demult (de fapt nu *demult*, ci *altfel*), pe acel țărni tăcut. Străbătuse și el galeriile și curțile interioare ale acelor palate fragile ca de hârtie. Știuse întotdeauna de ce-l iubea atât de mult pe Desiderio Monsú, de ce cheltuia mai mult decât și-ar fi permis ca să-i vadă puținele lucrări, răspândite prin toată Italia. El și Desiderio visau aceleași vise. Doar că pictorii îngemănați sub acest nume știuseră să și le smulgă din țeastă și să le facă să plutească, spectral, deasupra țesăturii unse cu ulei de in pe care pensula aproape că n-o atingea, de parcă nu o pânză era țintuită pe cadrul de lemn, ci însăși scoarța cerebrală a pictorului, întinsă bine până când toate circumvoluțiile s-ăr fi netezit și harta visului, limpede ca-n palmă, i-ar fi fost revelată, într-o halucinație extatică, visătorului. Deasupra se arcuia, într-o anamorfoză monstruoasă, homunculul senzorial, cu buze groase, frunte îngustă și degete colosale, fratele nostru estropiat, rușinea familiei, încuiat pentru totdeauna în chilia sa craniană. Era singurul curcubeu îngăduit acelei lumi de amurg.

„Bila, prințe!“, auzi deodată o șoaptă din spatele său și, fâștâcit ca un școlar prins cu mințile aiurea, vâri mecanic mâna în buzunarul de la piept al jiletcii și scoase sfera, cândva de cristal, acum acoperită de o coajă de fildes. Înainte de a fi observat că toți tinerii făcuseră o dată cu el acest gest, de parcă le-ar fi fost sugerat hipnotic, întinse în față brațul stâng, cu palma deschisă și bila odihnindu-se, grea ca plumbul, în podul palmei. Toate mâinile, aducând ofrandele lor, convergeau acum către un bărbat masiv, apărut de cine știe unde în mijlocul lor, total diferit de toți ceilalți din sală și de o ciudățenie nespusă. Fața sa avea trăsături negroide, dar era total depigmentată, de parcă fantasticul personaj ar fi trăit într-o lume în care culoarea n-ar fi existat sau s-ar fi resorbit de mult în pielea lucrurilor. O cruzime înspăimântătoare i se putea citi pe fața lividă ca burta șopârlelor, dar o cruzime senină, de teolog care a-nțeles *unde*

malum. Albinosul aștepta lângă vasul central, la fel de marmoreean ca și acesta, de parc-ar fi alcătuit împreună o fântână barocă din piața centrală a unui oraș de coșmar. Era complet gol, cu pectoralii puternici ca două scuturi și cu sexul erect pe pântecul tare ca piatra, lipsit de buric. Globii ochilor celor aleși, ca și al treilea glob din palmele lor întinse, nu se puteau desprinde de pe trupul de fiară al Albinosului. Bărbatul începu să umble printre cei chemați, călcând cu tălpile goale pe podeaua lustruită, ce se aburea ca o oglindă la trecerea lui: urme de tălpi ce se resorbeau apoi, încet, în luciul agatei. Se oprea-n fața câte unuia dintre tineri și privea adânc în bila de sticlă din palma sa. Căuta oare ceva scris în liniile palmei? Acel M conturat cu putere, semnul celor iubiți de destin, dilatat de lentila bilelor până la ivirea fiecărei creștături și depuneri de mielină? Sau dimpotrivă, era căutat dinadins cineva fără destin, un W, inversul lui M, și care acum, tocmai pentru că nu și-a dorit-o niciodată, pentru că n-a crezut niciodată că ar fi cu puțință, pentru că stătea într-un colțișor, bătându-se cu pumnii în piept și murmurând: „Doamne, ai milă de sufletul meu“, fără să-ndrăznească să ridice ochii către lumină, era îndreptățit, și deznădejdea sa i se socotea credincioșie? Un copleșitor sentiment de predestinare îl cuprinse deodată. Știu că el este alesul, că a fost astfel dintotdeauna, că prin el avea să curgă, și prin nimeni altcineva, mesajul ce trebuia transmis mai departe. El, Witold Csartarowsky, care privise o dată, la fereastra patului părintesc din Puławy, uterul plin ochi cu trupușorul greu, ghemuit, sferic aproape, al fătului, din desenele în sepia ale lui Leonardo, se vădea a fi acum o parte din traseu, o zonă crucială a poveștii. Prin tulpina fragedă a trupului său curgea seva ce-avea să irige uriașa inflorescență a lumii, floarea-soarelui de lavă, miresme și vânt pe fața căreia cu toții trăim, rotindu-ne mereu spre Dumnezeuire. Într-o străfulgerare îl văzu, prin ochii catifelati ai urmașului său dintr-a patra generație, pe cel ce avea

să scrie Cartea, și chipul subțire, cu ochi inegali și gură tristă, sub o mustață firavă ai celui creat de el ca să poată fi, la rându-i, creat, o dată cu tot ce se află pe lume, îi rămase-n inimă pentru totdeauna. După acea noapte din căptușeala realității, când, la vila Serbelloni, avea să inunde cu sămânța lui un pântec nebănuț, viața prințului avea să continue, cenușie și uscată — deși plină de succese mondene —, până în 1865, când, la numai patruzeci și unu de ani, avea să moară într-un spital din Alger, în urma unei mai curând banale dizenterii. Doar în câteva vise (naviga noaptea, sub nouă lune de sânge pe apele unui golf translucid, către un promontoriu plin ciucure de palate) și în primul vers dintr-un sonet târziu al său, rămas faimos în poezia polonă („Nu sufla vântul, sufla amurgul“) avea să-și reamintească, înnebunit de nostalgie, enigma acelei nopți.

Albinosul trecea pe la fiecare și privea adânc în fiecare bilă de cuarț, ca un biolog care-ar studia micelii și sarcopti prin lentila microscopului său. Scutura apoi furios capul și se-ndrepta către altă palmă întinsă. Tânărul respins pășea, dezamăgit, spre vasul din centru, unde-și lăsa bila să cadă, cu un zgomot dulce, pe caolinul concav. Ieșea apoi, însoțit de călăuza sa, pe aceeași poartă prin care intrase. De-a lungul tunelului ce ducea spre grădina labirintică, schimbări stranii se petreceau în trupurile lor. Călăuza se lungea pe podeaua de piatră, devenind umbra bărbatului tânăr, iar trăsăturile acestuia din urmă se netezeau, se lustruiau cu încetul, nasul și urechile i se retrăgeau în carnea feței, degetele se resorbeau în palme, brațele și picioarele intrau în trup, capul se-nfunda în cutia toracică pînă ce doar o sferă semilichidă, însoțită, pe podea, de umbra ei elipsoidală, mai levita de-a lungul pereților. Când ieșea din gura de fier forjat a femeii înnebunite de spaimă, sculptate pe uriașa poartă, pielița sferei se rupea violent și conținutul izbucnea ca un țipăt sfâșietor, umplând golul de peste lac și

răsfrângându-se-n Alpii ce luceau stins în noapte. Apoi peste spațiul fără margini se lăsa iarăși tăcerea.

Pe măsură ce sala se golea, vasul rotund de sub marele candelabru se umplea cu sute de sfere scânteietoare. În fiecare dintre ele începuse să pulseze câte-un embrion transparent, hrănit cu carnea de sticlă a oului ce-l adăpostea. După ore de cercetare și reînnoite dezamăgiri, Albinosul se găsi, într-un târziu, singur cu Witold și cu tăcuta sa călăuză. Oprit în fața prințului, chipul i se destinse, și cruzimea din trăsături i se schimbă într-un fel de voluptate supremă, a certitudinii. Apucă palma întinsă cu amândouă mâinile și privi oul sferic, înfășurat în sclerotica sa morfilie, cu aviditatea cu care-ar fi tras pe nară, printr-o țevă subțire, pulbera albă care deschide mintea ca pe-o corolă fantastică. Luă bila opacizată și-și atinse cu ea locul dintre sprâncene. Cu ochii-nchiși, o apăsă cu degetele puternice și ferme până ce sfera prinse să se-nfunde în osul frunții. Era insuportabil de privit. Pielea frunții se sparse, devenind două pleoape groase deasupra noului ochi, ce se mai zărea la sfârșit doar ca o unghie de cornee îngălbenită, ca ochii dați peste cap ai orbilor. Pleoapele fără gene, în cele din urmă, se descleștară, și între ele ochiul orb se mișca deja încet în noua sa orbită, ca și când mușchiuleții oculari s-ar fi alcătuit deja în jurul său, prinzându-se de sclerotica tare și de peretele de os al orbitei. Un abur ușor începu să coloreze partea din față a ochiului, ușor bulbucată, conturându-se lent, acolo, un iris de un albastru adânc, de piatră nestemată, înconjurând sclipitor pupila. Un ochi minunat, cum nu mai avusese vreodată o ființă omenească, îl ațintea acum pe Witold, deasupra pleoapelor închise ale feței negroide, destinse acum până la un zâmbet extatic. Era singura pată de culoare de pe acel trup livid, de parcă ochiul scânteietor ar fi sorbit toți pigmentii statuarului personaj.

Era Ajna, ochiul lui Shiva, gândi prințul. Ultimul foc pe drumul spre cununa de diamant, Shahasrara. Avu deodată

viziunea unei coloane vertebrale de-a lungul căreia, cu un număr diferit de petale multicolore, cu străluciri și virtuți diferite, se-nșirau, unite-ntre ele prin trasee, fibre și plexuri imposibil de urmărit, cele șapte atotputernice chakras, ca șapte universuri ierarhizate, gemând de galaxii, quasari și supernove, aprinse în noaptea fără sfârșit.

Prin portalurile hialine pătrunse-n sală un grup de fete nubile, în care Witold le recunosc, mirat, pe lucrătoarele din atelierul de vopsit mătasea al fabricii din Como. Erau palide ca niște insecte cavernicole și purtau în mâini vase mari, de argilă, pline cu frunze lucioase de dud. Le răsturnară în receptacolul central, peste ouăle străvezii, și se traseră la o parte, în veșmintele lor albe ce li se mulau pe trupurile filiforme. Ca și când mireasma crudă a frunzelor ar fi grăbit procesul ecloziunii, în tăcerea vuitoare a sălii se auziră după o vreme mici trosnete cristaline, și patul vegetal începu să se frământa. Viermi grași, sticloși, se iviră, sucindu-și capetele oarbe, cu mandibule puternice, și-ncepură să devoreze frunzele cu o viteză de necrezut, lăsând în urma lor doar o ferfeniță de fibre și nervuri prea tari ca să poată fi ingerate. În câteva minute, viermii își terminară festinul și căzură într-un fel de visare. Nu-și mai mișcau trupurile pe zecile lor de piciorușe boante. Doar lente mișcări peristaltice îi străbăteau din când în când, ca niște mici fiori, ca niște valuri în carnea lor gelatinoasă. După o vreme, unul câte unul, începură să-și secrete firul strălucitor, ce le curgea dintre mandibule nu altfel decât al păianjenului din filierele sale ventrale. Era de parcă aici, în putința de a secreta firul mistic, s-ar fi anulat eterna opoziție dintre păianjen și fluture, călău și victimă, întuneric și lumină, rău și bine, bărbat și femeie, contrariile dezvăluindu-și deodată identitatea lor mai adâncă. Sucindu-și capetele de sute și mii de ori, ca niște suveici neobosite, omizile se-nconjurară de câte-o gogoasă de mătase, pufoasă, înduioșătoare, alcătuită din câte-un singur

fir lung, neîntrerupt. Cele vreo douăzeci de fete își umplură mâinile cu ele, ducându-le la obraji și la buze. Părul lor lung și uscat li se ridică în aer, trosnind ușor de la electricitatea statică a gogoșilor de mătase și-mprăștiind în sală fulgere palide. În urma lor sala se umplu de un vag miros de ars, ca de la ciocnirea a două pietre de râu. La scurt timp, gogoșile începură să tremure între degetele gălbui, să se destrame la capete, și din ele ieșiră sute și mii de fluturi deodată, prea greoi, prea pufoși și cu aripi prea scurte ca să poată visa măcar să zboare. Vibriându-și cu sunet înfundat aripile albe, imaculate, se risipiră viermuind pe brațele, pe veșmintele și-n părul fecioarelor, pe fețele lor trase, pe buzele și pe pleoapele lor, de unde mulți căzură pe podea, oglindindu-și în ea pânțele umflate. Curând, întreaga sală mișuna de ei, și un puf sidefiu strălucea în aer, făcându-l înecăcios și aspru. Witold îi simțea forfotindu-i prin păr, dar nu îndrăznea să-i scuture de-acolo, căci ochiul albastru dintre sprâncenele bărbatului gol îl ațintea liniștit, de parcă i-ar fi spus pe propria sa limbă: „Înțelegi acum? Ți-e limpede acum?” Ce câmp vizual ar fi putut avea acel ochi din altă ordine-a lumii? Vedeă el lucrurile așa cum sunt, netrecute prin simțuri, neoglundite de-o conștiință? Putea el privi direct în spațiul logic? Unifica el, oare, cele trei spații date intuiției noastre, al lucrurilor, al privirii și-al minții? Witold nu avu timp să-și răspundă, căci nunta, nunta sa cu un pântec nebănuit, era pe cale să-rceapă, și-ncepu așa cum se cuvenea, cu scene de o neasemuită frumusețe și cruzime.

Albinosul trecea prin fața fiecărei nubile, îi apuca în palme capul și i se uita adânc în ochi, așa cum privise altădată în globurile celor chemați și nealeși. În acea clipă, fiecare dintre ele-și rotea globii oculari în sus, ca păpușile, lăsând la vedere, între pleoape, doar o corneă gălbuie. Osul țestei li se limpezea până devenea un clopot de sticlă sub care, umplându-l în întregime, se afla în loc de creier câte-un păianjen enorm, gras, cu

blana neagră și cu cele opt picioare musculoase chircite pe lângă pântecul gigantic. Presiunea pe care ghemul de viscere, cângi și venin o aplica pe oasele țestei era irepresibilă. Când cercul se-nchise și toate fecioarele-și iviră fiara păroasă din craniu, păianjenii-și împinseră deodată, triumfător, labelle prin oasele parietale și cele frontale, asemenea vârfulor unor coroane sinistre. Douăzeci de regine, astfel încoronate, vegheau acum împrejurul receptacolului din centru, încărcat de nervurile frunzelor de dud ca un pat de nuntă dintr-un templu străvechi. Hierogamia urma să se petreacă în puternicele lor strigăte: „Hymen, o, Hymeneu!“, sub ochii lor orbi și avizi.

Călăuza lui Witold degenerase-ntre timp, dar nu până la umbră, asemenea celorlalți, ci se chircise ca o rufă mototolită, lipită de omoplații prințului, așa încât, când se ivi, din partea opusă a încăperii, mireasa, două aripi uriașe de fluture tropical, cu ochi de purpură și cozi de azur și nervuri de antracit i se desfăcură prințului în spinare. Goală, cu părul roșu ca flacăra, cu sfârcuri minunate în centrul sânilor moi și rotunzi, cu șolduri lățițe dulce în jurul timidei flori sexuale, în cuibul ei de păr arămiu, o femeie tânără trecea printre cele două șiruri de regine, cu pleoapele aplecate, cu un mic zâmbet pe fața pe care Witold o știa prea bine, căci fata cu zulufi roșcați și pistrui pe nas și pe umerii obrajilor era Miriam, fiica bijutierului din Lezeno, pe la prăvălia căruia prințul trecea câteodată pentru inelele ieftine și brățările poleite pe care le dăruia țărăncilor îndrăznețe din împrejurimi. O văzuse astfel, de mai multe ori, pe fata israelitului, în ciudatul ei port (mătase verde și albă, o perlă mare, cenușie, legată pe frunte) și-i plăcuse părul ei desfăcut, care lumina în dugheana giuvaergiului mai tare decât colierele, lăntișoarele și ceasurile de buzunar, cu capacele lor de aur scrijelit. De două ori stătuseră și de vorbă, în polonă, căci Shapirii veniseră cu toții, de vreo două decenii, din Galiția și încă vorbeau acasă amestecul lor de ruteană,

poloneză și germană, de care se prinsese deja un puternic accent italianesc. Într-o zi, cu trei luni în urmă, când bătrânul, dus după treburi, își lăsase fiica să păzească dugheana, Witold se apropiase de ea și-o luase după mijloc. În cântonierul său de forma lacului Como și-a pubisului triumfiular dintre pulpele femeilor nu exista încă nici un poem despre o evreică. Îl excitau acum mirosul părului ei roșu, umbra și intimitatea, ochii verzi, îndrăzneți, ai fetei bijutierului. Îi strecurase un genunchi între pulpele ascunse de țesătura grea a rochiei și-și apropiase gura de-a ei: „Mă iubești?“, dar fata se desprinsese de el împingându-l cu putere. „Nu sunt o slujnică“, îi strigase și fugise undeva în adâncul casei.

Și într-adevăr nu era, mai mult încă decât știa pe atunci Witold. Căci bunicul ei fusese un țadic faimos în Galiția și Lituania, urmaș direct al lui Israel Ben Eliezer, mai cunoscut sub numele de Ba'al Shem Tov, cel care putea vindeca schilozii doar cu un verset din Cartea Strălucirii și prevestea viitorul cum de la Daniel nu mai fusese iudeu s-o facă. El răspândise între evreii polonezi, galițieni și ruteni hasidismul, doctrina iubirii mistice de Dumnezeu și de oameni. Multe-ntâmplări minunate rămăseseră legate de țadicul din Lemberg. O dată, într-un târg de vite, niște evrei veniseră la el să se plângă că sunt deja unsprezece în orașelul lor, dar n-au bani să-și ridice o sinagogă. „Câți bani vă trebuie?“ întrebă țadicul. „Trei sute de ducați“, răspunseseră evreii. Atunci bunicul lui Miriam adunase negustorii și țărani din târg roată în jurul lui și strigase tare: „Vând locul meu din rai pe trei sute de ducați!“ Se găsi cineva să-l cumpere, și evreii plecară mulțumiți, cu banii pentru clădirea sinagogii. Altă dată, la o nuntă evreiască unde taraful de lăutari nu ajunsese la timp, se rugase fierbinte până când se făcuse o minune: regele David însuși, în toată fala sa, se arătase și le cântase nuntașilor toată noaptea, la vioară, niște cântări klezmer îndrăcite. Dar ceea ce păstra țadicul din Lemberg

mai prețios în sufletul său era vechea tradiție după care neamul i se regăsea în Tora, Cartea sfântă, între fiii lui Israel. Adesea, cu o viteză caraghioasă și fără să greșească niciodată, înșira, cui vroia să audă, câteva sute de nume de bărbați, fiecare născut din cel dinaintea lui, genealogie care-l lega, în adâncul timpului, de vestitul meșter Bețaleel, fiul lui Uri, fiul lui Hur, din seminția lui Iuda, căruia însuși Adonai îi dăduse pricepere și înțelepciune pentru tot soiul de lucrări în lemn, în bronz, în metale și-n pietre de preț. Tatăl fetei se făcuse bijutier tocmai în urma acestei minunate dezvăluiri, cu care sfântul și hâtrul său părinte îl pisălogise toată copilăria.

De-atunci, prințul n-o mai văzuse decât cu totul întâmplător, pe drum sau la fântână, dar de câte ori mai intrase în prăvălia bijutierului se știa privit, și în nări simțea vag, în penumbra plină de scânteierile briliantelor, mirosul părului de liță învârtejită al tinerei evreice. Nu se-ndoise niciodată că fata-l iubea în secret, o și aflase de la alții, fără nici o mirare: *toate* femeile îl iubeau, pe când el le culegea cum ai lua neatent de pe o fructieră o piersică sau o pară. Ca să savurezi o piersică nu era nevoie să te-ndrăgostești mai întâi de ea. La fel de ciudat i s-ar fi părut prințului să te topești de dor după niște fese rotunde sau după gustul proaspăt al unei guri ce abia mestecase o frunză de mentă.

Așa că abia acum o vedea cu adevărat, ca și când Miriam ar fi fost ea însăși numai goală, și doar în templul rotund, de marmură, al vilei. Acum venea către el, cu umeri fragili de adolescentă, și, ca și când s-ar fi cunoscut dinainte de începuturile lumii, se oprise față-n față cu el, iar marele preot ihtifalic le împreunase mâinile. Ochiul din fruntea sa își pierduse din strălucire și-ncepuse mișcări lente de resorbție. Acum își deschisese pleoapele lui firești, pe când cele dumnezeiești se-nchideau, ca o rană, peste ochiul ce se afunda tot mai mult sub osul țestei. Pe măsură ce se retrăgea-n creier, ca o corniță

de melc, ochiul lui Shiva se micșora, ajungând întâi cât o cireașă, apoi cât un bob de mazăre. Navigă astfel printre cele două tractusuri olfactive până se opri în centrul craniului, în scobitura de la baza lui, unde, spânzurând de hipotalamus, avea să devină glanda pituitară, soarele interior al sexualității noastre. Și marea lumină a sexului, feromonii dulci ai împreunării bărbatului cu femeia, umplură deodată sala, incendiind-o. Monsieur Monsú, albinosul, își recăpătă cruzimea de pe chip, iar sexul său erect, ihtifalic, curb și încărcat de meandrele venelor, atrăgea iarăși, prin oroarea sa ofidiană, privirile tuturor, de parcă până atunci ar fi fost obnubilat de ochiul pineal, strălucitor, din frunte.

Witold lăsă să-i cadă mantia albă, cu lunule aurii, în care se trezise deodată înfășurat, și rămase gol, înaripat, compact și viril, ca o statuie de marmură vopsită-n culoarea pielii, cum se obișnuia în vechime. Își luă de mijloc mireasa, simțind căldura celor doi mușchi și-a scobiturii gingașe de deasupra feselor, și pășiră amândoi peste buza răsfrântă a vasului din centrul sălii. Preotesele-ncoronate cu tarantule vii se apropiară până ce genunchii le atinseră peretele rece, curb, de caolin, dincolo de care, pe patul de frunze de dud ferfenițite, nunta deja începuse. Oarbe, contemplau totuși avid încolăcirile celor două corpuri goale, căci ochii lor întorși înăuntru priveau direct în zona plăcerii din creierele lor încinse de voluptate.

În miezul enormei săli, sub candelabrul ce atârna sub bolta nesfârșit de înaltă, tinerii se iubeau. Își mâncau gurile, își lingeau sfârcurile, își strângeau gemând carnea tare a feselor. Își dezmierdau sexele până la umezeală și tumefiere, le prindeau în palmă, le pătrundeau cu degetele. Se-ntorceau unul între picioarele celuilalt ca să savureze gustul dulce și fad al labiilor umede, al anusului stelat dintre minunatele emisfere, să-și umple gura cu vigoarea și tandrețea inimioarei vinete de la capătul mem-

brului pe care fata-l alinta pe toată lungimea lui cu buzele și cu limba. Și pe când se afluau în mireasma și textura și plăcerea amețitoare a vederii testiculelor și pubisului și feței interioare a pulpelor, și clitorisului micuț în teaca sa de piele, pe când se devorau dulce cu gurile însetate, simțeau din plin, ca pe o damnare, disperarea de a nu avea destule mâini, destule buze, destulă piele, destule ramificații nervoase ca să-l soarbă cu totul pe celălalt, să se sature odată de pustiitoare plăcere, de beatitudinea care, pornită din adâncul iadului nostru interior, al organelor supurânde, al intestinelor și gonadelor, al răului și cruzimii și fricii, țâșnea deodată ca un arc voltaic spre celălalt pol, al sfințeniei extatice, al postului și al rugăciunii. Niciodată nu se petrecuse un salt mai îndrăzneț și mai fulgerător între scatologic și escatologic. Niciodată binele și răul nu-și arătaseră mai limpede identitatea. Căci sfânt era să lingi cu devoțiune scrotul iubitului tău, sfânt să săruți buzele sexuale ale femeii tale, cum ai săruta o floare sau o mână de copil. Pe când zăceau invers, îmbrățișați, cu gurile afundate între pulpele bărbatului și-ale femeii iubite, o fericire fluidă și luminoasă îi înconjura ca un cocon de mosc și hipnoză adâncă. Bărbatul desfăcea cu gura sa aspră singura poartă spre paradis care-i era dată-n această viață, tunelul de carne pe care-l străbătuse el însuși, cu decenii în urmă, înfășurat în căițe și în meconiu, și unde dorise întotdeauna să se re-ntoarcă. Își croia drum spre camera umedă și caldă în care, ghemuit, visase odată, în culori puternice și insuportabile, demoni fără chip care-i înmâneau străvechi table-ale legii. La rândul ei, femeia primea-n gura caldă, rujată, tumefiată de dorință, capul umed al penisului, pe care-l suga amintindu-și sfârcul matern, din care supsesse odată certitudine și ocrotire. Binecuvântate preludii, fericite gesturi ale dragostei! Visătorie intensă lângă centrul de foc și de gheață ai trupului străin și cu atât mai dorit! Circuit

al disperării și-al bucuriei, făcut să nu poată fi în veci descris, ci numai trăit, cu sexul, inima și mintea larg deschise!

Fluturii groși, sedefii, risipiți pretutindeni pâlpâiau din aripile lor atavice, cum ai bate din două pleoape rănite de lumina prea crudă. Un nor de solzișori se-adăuga atunci aerului deja lăptos al sălii circulare, prin care priveștița înnoptată a pânzei lui Desiderio abia dacă se mai zărea. Actorii marii scene inspirau și expirau această pastă de solzi de sedef, lumânările candelabrlului o prefăceau în cenușă, și cenușa la rândul ei în cenușă. Amanții din patul rotund aveau trupurile umede de sudoare. Se-ntorseseră acum și se priveau în ochi. Mâinile femeii se plimbau peste șalele și fesele iubitului ei, cuprinse între pulpele ei albe, desfăcute. Bara lui de carne îi umezea burta, își căuta locul în umezeala moale și fierbinte de sub pubis, și-n cele din urmă, fără nici un efort, alunecă pe toată lungimea în vaginul deschis ca o floare de gura-leului. Și începură jocul cu această tijă comună, caldă și elastică, în aceeași măsură ținând de trupul lui și al ei, pe care corpurile glisau cu o forță tot mai eliberată de voaluri și suavități, mai dură și mai încrâncenată, până ce din tot ritualul pubisurilor izbînd unul în celălalt rămase doar căutarea sălbatică, fără limite și opreliști, a plăcerii, oriunde s-ar fi putut ea ascunde, în dragoste-ură și-n puritate-abjecție și-n gingășie-cruzime, și-n tandrețe-violență. Întotdeauna Witold își silise femeia să-l privească-n ochi când țipa sub el, dar acum nu fusese nevoie de vreo constrângere: Miriam era de-o ardoare bărbătească în acest joc în care nu mai existau stăpân și supus, ci stăpân-supus și supus-stăpân, într-o polarizare pâlpâitoare în care rolurile, nici măcar voite, ci dictate de iminența imperioasă a unei plăceri de sfârșit de lumi, se inversau de mii de ori în fiecare clipă. Acum ea avea picioarele prinse sub umerii lui, iar bărbatul, sprijinit într-un cot, îi simțea cu degetele pulpele, anusul umed, buzele cleioase

ce-i umezeau penisul, pubisul năclăit de sudoare. Degetele pâlپâiau apoi peste pântec, urcau spre sâni, strângeau sfârcurile întărite, înaintau pe gâtul și obrazul femeii ce, răsufând fierbinte, nu-și desprindea ochii din ochii lui, arătându-i o față devastată de voluptate, mai excitantă decât priveliștea dintre pulpe. Tânărul își reprima sperma pe care-o simțea urcându-i pe canalele inghinale, căci nu se-ndura să iasă din ținutul scufundat mult sub fața conștiinței, în care-nota în curenți de endomorfine, în lumina topită a presimțirii exploziei finale. Curgeau unul în altul, la ambele capete, într-un circuit închis, exasperant, asimptotic: el se vărsa în ea prin poarta deschisă a sexului, care e timpul; ea curgea în el prin poarta deschisă a ochilor, care e spațiul. Ca o suveică de aur urzeau împreună gogoșa din fire de diamant de unde-am venit și unde ne vom întoarce.

Sub ochii orbi ai reginelor întunecate, întortocheata monogramă a celor două trupuri, încleștate acum într-unul singur, își înteți unduirea dublă, controlată doar de mecanismele moi din hipotalamus. Fesele bărbatului izbeau acum ritmic, neiertător. Ouăle, vizibile prin punga lor de piele, loveau anusul și fesele femeii, care-ncepu să scoată strigăte aspre și îndemnuri obscene, spuse brutal, întretăiat, de buzele ei cândva de copilă, îndemnându-l pe cel de deasupra ei să nu se oprească, să meargă tot mai adânc în tunelul zvâcnind, în caverna ocrotitoare ce-l aștepta acolo, în potirul ei mistic desfăcut *inter urinas et faeces*.

Când țipetele femeii se schimbară într-o tânguire continuă și mușchii i se strânseseră în jurul barei de carne ce-o pătrundea, bărbatul nu se mai stăpâni. Într-o contracție în care-ncerca să-și stoarcă întregul corp, slobozi deodată lichidul care pân-atunci nu fusese adunat doar în testicule, nici doar în prostată, nici pe canalele seminale, ci în fiecare celulă a corpului său, în creier și-n ochi și-n inimă și-n mațe, și-n schelet, și-n glande

și pretutindeni, căci acea țâșnitură întretăiată era esența concentrată a minții, a trupului, a credinței și-a speranțelor sale. Crispați deodată, epileptoid, unul în brațele celuilalt, zvâcnind inconștienți ca insectele unul în altul, urlând ca arși de vii în aura ce-i destrăma, văzându-și fețele de locuitori ai infernului prin ochii care parcă țipau și ei, cei doi amanți simțeau acum cât de cumplită e fericirea, ce ucigașă e plăcerea, cât de chinuitor e extazul. Aripile, pielea și oasele li se dizolvară în lumina albă și tot mai albă, până la desfacerea moleculelor în atomi și în vid, și până la desființarea soartei lor pe pământ.

Iar acolo-n adânc, în spațiul gelatinos dintre gland și uter, atât de asemănător celui dintre sinapse, căci neuralul și sexualul își arătau mereu și mereu, prin nesfârșite analogii, identitatea de fond, o ploaie de aur o acoperea pe blânda Danae. Arhanghelul Gabriel, cu un crin imperial între degete, vărsa asupra Fecioarei lapții străvezii ai Bunei Vestiri: „Bucură-te, Maria!“. Sedefiu ca de creier topit, lichidul seminal invada crevasa dintre cei doi uriași neuroni, ce conectaseră, copulaseră între ei pentru transmiterea unui mesaj divin. Asemeni acetilcolinei, dopaminei sau serotoninei, sperma, cu milioanele ei de ființe pe jumătate, având mațe de diamant și rinichi de rubin, grăbea către receptorii postsinaptici, pe care-i ocupa, eliberând ionii de calciu și de potasiu. O legiune de ființe independente, cu organe interne și voință arzătoare, purtând jumătate din planul divin al bărbatului (de parcă omul ar fi o alternare de bărbați sau femei și acești jumătate-de-om-călărepe-jumătate-de-iepure-șchiop, spermii și ovulele) se-mpingea înainte, printre pielițele vezicante, anticorpii devoratori, fierbințeala ce le dizolva membrana capului uriaș. Levitau ca un stol de berze de sedef către marele soare ovarian, ce le venea în întâmpinare pe lujerul dulce al trompei uterine. Era ca și când două ființe înaripate, dar fiecare cu jumătate de

trup și o singură aripă, ar fi tânjit, ar fi însetat după zbor. S-ar fi căutat chemotactic ca să se poată îmbrățișa și astfel, jumătate de chip lângă jumătate de chip, jumătate de piept lipit de jumătate de piept, aripa stângă a ovulului lângă aripa dreaptă a spermiei, să poată construi omul întreg, bărbat și femeie, creier și sex, spațiu și timp, în miezul trandafirului cu un milion de dimensiuni al lumii. Acolo, în fisura îngustă dintre uter și gland, se petrecea a doua nuntă, a fratelui și-a surorii noastre estropiate, minusculi și totuși identici cu noi în afara infirmității lor monstruoase. Bărbați și spermatozoizi, femei și ovule alternau la nesfârșit pe stringul gigantic ce urca din primele celule risipite-n ocean către îngeri și către Dumnezeu.

Nunta spermiei cu ovulul este mandala ce ne deschide-ntelegerea mântuirii. Pentru că le putem privi, de la colosala noastră-nălțime, zborul împreunat, știm acum că la rându-ne suntem spermii, ejaculate deja de un zeu neștiut, expulzate din aparatul său de fabricat viitorul. Suntem ființe pe jumătate, tânjind să ne cunoaștem genitorul, grăbind cu toții, în lumea noastră dintre uter și gland („inter urinas et faeces“) către Portalul de unde-am venit și unde trebuie să ne-ntoarcem. Generați de un zeu pentru totdeauna obscur, purtând jumătate din mesajul lui către capătul timpului, luptând contra evidenței distrugerii, a conspirației realității, a cinismului întoarcerii în țărână, căutăm mereu ovulul mistic care ne-așteaptă, catedrală de pielețe, în zarea de aur. În crevasa dintre pământ și soare ne-ndreptăm hipnotic spre Dumnezeu. Ne agităm codițele vibratile în gelatina tulbure a istoriei, căutând să fim primii ce-și vor lipi tâmpla de gigantica stea, contopindu-se cu ea și injectându-și în carnea ei jumătatea lor de creier. Așteptăm acea clipă de *unio mystica* în care, în corul a miriade de glasuri, unul singur se va dizolva în triumf și în bucurie, pe când cei ce-l urmează, distruși de boli, de tâlhari, de incendii, de nenoroc vor cădea,

paralizați de membranele vezicante. Căci mântuirea nu era pentru toți, nici pentru mulți, ci pentru unul singur, pentru cel deja mântuit, ales de la-nceput pentru asta, din miliardele pornite la drum ca să-și lase oasele în pustie. Frate mai mic al unui zeu inomabil, avea să nască la rândul său, contopit cu icra miraculoasă, un nou gigant, o nouă viață, un nou cosmos fără sfârșit.

Pe când Miriam, lucioasă de sudoare, zăcea inertă cu fața-n sus, iar prințul, gol, cu membrul umed, se-ntorsesese pe-o parte, acoperindu-și ochii cu brațul și simțind sub el, boțite, mirificele aripi smulse din omoplați, a doua nuntă, a spermiei cu ovulul, se petrecea în adâncul femeii, sub pielea umedă, palpitândă, dintre buricul ei adâncit și petalele moi ale vulvei, dintre care se scurgea acum un firișor sidefiu.

Contactul se produsese după voia Știutorilor și mesajul era sigur, transmis deja mai departe pe căile sale genetice. Albinosul își aplecă, mulțumit, capul taurin și, cu o mână puternică, o ridică pe Miriam din așternut. Nubilele oarbe o-nconjură, privind-o prin oclii de safir ai fiarelor din țeste. O-nfășurară într-o manta de mătase uleioasă, cu ape aurii, și-o purtară către ieșirea de sub marele tablou. Albinosul le urmă, și Witold se trezi deodată singur în sala barocă, sub labele de aur ale candelabrului, de pe care cădeau din când în când fluturii grași, vibrând neajutorați din aripi. Luă unul în palmă și-l aduse în dreptul ochilor. Îi privi fața impersonală, cu ochii arzători și antene penate, cu trompa abia schițată. Față de embrion sau de demon. Ar fi vrut să-și schimbe soarta cu a lui, dar nu mai avea acum nici o soartă. „Bađz co bađz“, șopti, și-l așeză ușor pe buza vasului ce servise de pat de nuntă.

Se ridică în genunchi, pe mormanul de frunze de dud hăcuite, și rămase așa, cu capul adânc plecat, un trup de carne cenușie, stoarsă de mesajul ei prețios. Avea să se trezească a doua zi în patul hanului său din Cadenabbia, răvășit de un

vis atât de straniu, în care el, un principe polon îngropat sub pământul secolelor, se aflase o clipă-n focarul Ochiului atotvăzător, în centrul Poveștii. Din tot ce se-ntâmplase în acea noapte fantastică avea să-și amintească cel mai bine marele tablou al lui Desiderio, cu golful său străveziu sub lunele de sânge, cu barca neagră în care navigase, alături de mii de alte ambarcații cu pânze, spre muntele încărcat de palate. N-avea s-o revadă niciodată pe Miriam. Avea să mai trăiască încă șaisprezece ani, bătând în lung și-n lat ținuturile baltice, coborând an de an, împins de o irepresibilă nostalgie, către lacul Como din Alpii italieni, pe aceleași vremuri în care, pe altă față a lumii și a poveștii, Vasili, băiatul fără umbră din neamul Badislavilor, coborât din munții Rodopi și trecând Dunărea pe gheața sub care sclipeau fluturi uriași, multicolori, se pregătea, fără s-o știe încă, de întâlnirea cu Maria, sub același cer întins ca un coviltir de azur peste mări și țări, sub aceleași stele de diamant și sub aceeași lună. La Alger, pe patul de moarte, rostise, înainte de ultima suflare, un șir lung de vocabule pe care felcerii berberi le luaseră drept delir:

INGIRVMIMVSNOCETEETCONSVMIMVRIGNI

Iar Miriam, israelita, stră-stră-stră-bunica lui Mircea din partea tatălui, avea să-și înceapă calvarul drumului către răsărit, izgonită de bijutierul din Lezzeno, ce nu putuse să creadă că nu desfrânarea, ci un vis minunat îi umflase pânțele ca o pânză de corabie. Vântul paraclet ce sufla în această pânză o împinse către Austria, pe care-o străbătuse în zdrențe, trecând râuri și munți, dormind sub poduri și în căpițe, apoi spre pusta ungurească. Născuse la Pécs, într-o casă arsă de foc, fără aco-periș, și coborâse apoi, cu copilul într-un ghemotoc de cârpe, spre Banat, unde se oploșise în Budinț, un sat de oameni blajini și greoi la minte de pe drumul Lugojudului. Chiar și după

zece ani de trăit acolo, după ce învățase și limba românească, Miriam era tot socotită nebună, cum avea să fie toată viața, fiindcă spunea tuturor că feciorul ei era fiu de prinț și că taică-su avea să vină într-o zi după ei și să-i ducă-napoi în Galiția, ținutul îndepărtat unde curgea lapte și miere. Femeia-și câștigase traiul crescând viermi de mătase, meșteșug cu totul necunoscut în acele locuri, dar care se-ntinsese apoi printre acei oameni simpli, ce trăiesc din el până-n ziua de azi. Tuturor celor din neamul ei li se zisese Goangă, de la viermii pe care-i creșteau, dar Miriam își învățase fiul să-și spună după numele nobiliar al tatălui, doar că mai potrivit cu vorbirea românească. Băiatul moștenise ochii visători, cu gene lungi, ai tatălui său. Deși se-amestecase cu cei de-un leat și ajunsese un țăran ca toți ceilalți, Ioan Goangă avea să transmită mai departe, cu sfințenie, copiilor săi, iar aceștia copiilor lor, timp de un veac și jumătate, până azi, povestea unei nunți mândre întâmplare cândva într-o casă ce se rotea după soare.

A trebuit să-l iau după umeri și să-l aduc înapoi în bucătărie. Nu-l mai atinsesem astfel niciodată, după cum nu vorbisem niciodată cu el cu adevărat. Simțeam acum cum tremura din tot trupul, nu de frigul de afară, sau nu doar din pricina lui. Am intrat din nou în sufragerie, unde singura lumină era mai departe cea albăstruie, pâlpâitoare, venită de la ecranul alb-negru al televizorului nostru Electronica. Tata s-a așezat în capătul dinspre fereastră al mesei și s-a cufundat, ca de obicei, cu totul în acel câmp vizual artificial, care-i ținea loc de realitate. Mama stătea la celălalt capăt, dincolo de acoperitura stacojie peste care apăruse, de câțiva ani, o placă de sticlă groasă. Ani în șir jucaseră tabinet sau remi pe fața aceea de masă moale, cu motive indescifrabile și franjuri pe margini, sub becurile chioare ale lustrei, în încercări disperate de a ucide timpul. Și când plictiseala punea capăt și ultimei partide iar eu mă retrăgeam în camera mea ca să m-așez cu fundul pe lada de la studio și tălpile goale pe caloriferul cald încă în acei ani, îmi auzeam cum trec la următoarea îndeletnicire, eternele socoteli din fiecare seară, cât a dat mama pe pâine — intermediară sau albă cu cartofi, căci eram prea boieri deja pentru pâinea neagră, rotundă, care ne plăcea de fapt cel mai mult, dar care-nsemna că tragem a sărăcie —, cât pe roșii, cât pe castraveți, cât pe pește, cât pe lapte, cât pe iaurt, cât pe chibrituri, pe

albastru de rufe, pe Dero, pe tot ce aducea, zi de zi, în plasele ei de rafie, cărând uneori și douăzeci de kilograme deodată, încât apoi o dureau mâinile de nu mai putea. „Ia uite, Mircișor“, îmi arăta, după ce trântea plasele în hol și se sprijinea de perete. Rășchira către mine palmele, în care erau săpate urme adânci, roșii ca focul. „Bată-le Dumnezeu să le bată de plase, că m-au tăiat iar de m-au înnebunit...“ Aproape plângea de durere, ținea minute-n șir palmele martirizate la subțiori, cu brațele-ncrușițate peste piept. Căratul de dimineață, socotelile de seară, pe margini de ziar, cu scrisul ei copilăresc, rămas la fel cum îl deprinsese de la învățătorul din sat, scris înflorat pe care-l întâlneai pe spatele pozelor (cu creion chimic) și prin actele din poșeta stacojie — și-ntre timp spălat, frecat, făcut paturile și adunat după toți, pornirea tatălui la serviciu, a mea la școală, oalele cu mâncare („nu mai știi ce să vă mai fac, îmi vine să-mi iau câmpii“) și nerecunoștința și nepăsarea tuturor, de parcă femeia asta care ne făcuse oameni, omul acesta bun și cinstit („Mircișor, niciodată-n viața ta să nu iei un capăt de ață care nu-i al tău“) și care se lăsase pe ultimul loc, pe nici un loc de fapt, în ierarhia nevoilor familiei, fără haine de ieșit în lume, fără pantofi, nerujată și nearanjată, renunțând până și la colonia ei de un leu din mașinuțe de sticlă, mergând să-și facă permanent o dată pe an, la cine știe ce ocazii, ar fi fost doar o servitoare plătită să ne-aducă fiecăruia toate la nas, să ne spele și să ne calce, ca noi să putem arăta onorabil în drumurile noastre prin lumea vastă, cețoasă și-nspăimântătoare care se-ntindea dincolo de satul ei din mijlocul Bucureștiului, cuprins între cinematografele Volga, Floreasca și Melodia, dincolo de care nu se aventura niciodată. Găseam mereu prin sertarele de la bufet fâșiile astea rupte din marginea ziarelor, pe care erau înșirate unele sub altele „oo“, „roși“ și „bon-boane“ și prețurile lor, scrise-nflorat cu pixul, fără să știi

pe-atunci că ele erau poemele mamei mele, mai inspirate, mai sfâșietoare și spunând o poveste mai pasionată de dragoste decât scrisorile Portughezei și decât paginile exaltate ale Sfintei Tereza. În casa noastră, mama călăuzea doi orbi, doi oameni cu inima de piatră, înstrăinați de ea și fiecare de celălalt, pe care-i slujea cu o devoțiune ce-și ajungea sieși și nu aștepta răspuns sau răsplată.

M-am așezat și eu pe canapea. La televizor era aceeași scenă a balconului. Cineva vorbea acolo exaltat, strâns înconjurat de alți inși, care păreau a-l apăra cu trupurile lor. Cum erau scăldați de lumina reflectoarelor televiziunii, păreau un basorelief din cele de pe soclul statuilor, care înfățișează momentul auroral al carierei marelui om politic de deasupra, cu un porumbel zgribulit pe creștetul capului. Aproape că ațipisem, hipnotizat de repetarea continuă a acelorași cuvinte, de unduirea zecilor de mii de inși din piața întunecată, de fantasmagoricul balet al aburului ieșit din gurile vorbitorilor, când niște fulgere ciudate, ce iluminau piața, și un fel de plesnituri simultane, care-acopereau o clipă vocile din megafoane, m-au făcut atent la ceea ce se-ntâmpla pe ecran. Noul vorbitor de la microfoane se oprise o clipă dezorientat, privise undeva dincolo de carul de reportaj și strigase „Fraților, se trage! Cine trage, fraților?” Camera se-ntoarse de la balconul CC-ului și baleie peste mulțime. Oamenii urlau și huiduiau, uitându-se-n toate părțile. De undeva din spate se zăreau zeci de urme de foc, drepte ca niște raze laser, îndreptate spre clădirea de marmură. Se trăgea evident cu cartușe trasoare ce-și lăsau fosforescența în aerul negru, înghețat, al acestui decembrie. Dar oare nu se terminase totul încă de dimineață? Nu văzusem cu ochii mei elicopterul prezidențial ridicându-se ca o balenă albă de pe acoperișul Comitetului Central și cărându-l pe Ceaușescu unde-a dus mutul iapa și surdul roata, unde și-a întărcat dracul

copiii? Nu erau și miliția, și armata cu noi, cum o tot spusese ră pe sute de voci toată ziua? Poporul era-n sărbătoare, șampania ținută ani de zile-n toate frigidererele fusese desfăcută, pocnise, se revărsase și se dovedise prea acră ca să se poată și bea, torționarii se înfrățiseră cu victimele lor și cântau cot la cot *Deșteaptă-te, române*, preoții defilau la braț cu profesoarele de ateism științific, ce-și făceau acum cruci până-n pământ și se rugau pentru propășirea neamului. Știau cu toții, mici și mari, buni și răi, toți români mai mult sau mai puțin onești, că de-acum avea să curgă lapte și miere pe tărâmul mioritic. Cine trăgea? Cine rămăsese de partea cealaltă?

Televizorul trepida pe mica servanță unde-și făcea veacul. Deasupra lui trona o lampă cu abajur care nu funcționase nici-odată. Pe ecran era din nou balconul măturat de reflectoare, în care revoluționarii palizi ca niște insecte cavernicole se strânseseră și mai mult unii în alții, ca și când li s-ar fi făcut deodată teribil de frig. Totuși, omul care vorbea la microfoane, cu o privire fanatică, nu-și încetase nici o clipă potopul de vorbe, vorbe, vorbe, nici măcar când oamenii începură să cadă în piața întunecată, ca secerați de o mână nevăzută. Un băiat tânăr aici, cu tâmpla zdrobită de-un glonte tras de foarte aproape, un bărbat matur acolo, o față în capătul celălalt. Mulțimea fierbea și se zbătea ca posedată, cei din margini o lua la fugă și se pierdeau în întuneric, megafoanele bubuiau precum cele de dimineață, din mașina blindată: „Stați pe loc! Stați pe loc! Să le arătăm scelerăților care trag că nu ne e frică de ei, tovarăși! Pardon, domnilor! Cetățeni, în fine... Fraților, iată dovada că suntem de neînvinși, că de-acum nimic nu ne mai poate atinge.“ Și vorbitorul vârî ciobănește două degete-n gură și șuieră lung, cu jale, de pica frunza pe jos. Atunci, uitată de dimineață-ntr-un colț al pieței, stând pe vine sprijinită cu spatele de un zid, Revoluția română sări deodată-n picioare, își netezi cu palmele, speriată, fota, își îndreptă pe umeri ia și la gât salba de ducați

și se repezi, cu pași de elefant ce zguduiau macadamul, către balcon, croindu-și calea printre cetățenii înspăimântați, care-i veneau până la genunchi. Vai de cei ce nu se feriseră la timp de vajnicele opinci! Erau striviți și tăvăliți fără milă, amestecați cu noaptea tot mai rece din piață. Ajunsă-n față, juna femeie, frumusețe ochioasă și sprâncenată tipic românească, acoperi cu pieptul ei întreg balconul, astfel că nici un glonț nu-l nimeri, în noaptea aceea tragică, pe vreunul dintre revoluționari. Multe ore fără sfârșit aceștia se perindară la microfon, uitându-se ntre omoplații mândrei femei și perorând cu tot mai mult curaj, pe când trasoarele izbeau pretutindeni în jur pe fațada mutilată a mohorâtei clădiri.

„Doamne, Costele, ce mai e și asta?“ Mama încremenise în scaunul ei. „Cine-or fi ăștia care trag?“ Tata era alb ca varul. Se uita spre ecran părând că nu înțelege. „E reacțiunea, domnule“, zise într-un târziu. „Sunt oamenii lui Ceaușescu, gărzile lui. Orfanii ăia de la leagănele de copii. Au ieșit din găurile lor să-l apere pe taică-su.“ „Aoleu! Și dacă bătrănu' vine-napoi? Doamne, Doamne, ce-o mai fi și cu noi! Io credeam că l-a luat naiba de tot, da' uite...“ „Dacă vine, ne omoară pe toți. Paștele și dumnezeii mă-sii, m-am găsit eu să-mi ard carnetul de partid, nu puteam să-l ascund dracului undeva“ ...

Ceaușescu se întoarce. Gărzile lui negre, adolescenți spălați pe creier, fără mamă și fără tată, cu Șeful și Leana drept idoli, pun stăpânire pe situație. Teroarea se dezlănțuie. Gările și aeroporturile sunt blocate. Posturile de radio și televiziune sunt ale lor. E proclamată starea de urgență. Trupele negre patrulază pe străzi. Rotweillerii sfâșie pe oricine-ntâlnesc. Oamenii tremură prin case, nu-ndrăznesc să se mai arate. La radio, la televizor, la mașinile de scris, la fiarele de călcat, la plitele de aragaz vorbește Ceaușescu, cu o privire de fiară. Dacă deschizi frigiderul, dai de capul lui Ceaușescu, pe o farfurie de tort,

vorbindu-ți la nesfârșit. Din pereți, din tavan, din podele se deschid ecrane din care vorbește Ceaușescu. Ușile apartamentelor sunt sparte-n plină noapte cu lovituri de bocanc și năvălesc înăuntru mascați și câini în lesă, care-i smulg de sub plapumă pe femeia-n cămașă de noapte, cu moațele-n cap, și pe bărbatul cu ciorap de damă peste părul dat pe spate și uns cu ulei de nucă. Ea vrea să spună ceva și primește o palmă grea peste gură, care-o aruncă la loc în așternut. Un câine sare peste ea, mârâind, saliva i se scurge de pe limbă, femeia leșină. Bărbatul în pijama clipește rar, orbit de lanterna de vânătoare. „Carnetul de partid! Prezintă imediat carnetul de partid!“ „N-n-n-u-l mai am...L-am...“ Gura nu-l mai ascultă, genunchii i se moaie, cade pe covor și e imediat înșfăcat, târât în dubă, dus pe un stadion cu luminile de nocturnă aprinse orbitor și așezat în șirul miilor de inși în pijamale păziți de gărzile cu automate. Sunt împușcați pe rând, unii în fața celorlalți. Bărbatu-și așteaptă rândul, e al cincilea, apoi al patrulea, al treilea, al doilea... Adolescentul cu pistol în mână, care n-are habar că pe lume există mila, dragostea, prietenia, se apropie de el, îi proptește țeava rece în frunte, omul strânge ochii și țeasta-i explodează în așchii de os. Creier și sânge mânjesc gazonul pe câțiva metri în jur.

Îi las acolo, topiți în penumbră, la capetele opuse ale mesei, sculptați în contraste violente de alternarea de lumină și întuneric izvorâte din ecranul televizorului, ce le scoate-n evidență spaima din ochi, crisparea degetelor pe sticla lucioasă, nepuțința și deznădejdea celor ce, după ce-au parcurs labirintul vieții, plin de cotituri, de suișuri și coborâri, de-ngustări și de desfaceri deodată ale perspectivelor în imense grote de lavă și diamant, în grădini de trandafiri și-n abatoare pestilențiale, după ce au răs și au plâns, au suferit și au produs suferință, după ce și-au zdrelit pielea și carnea împingându-se prin tunele tot mai înguste, sarcopti ai scabiei din pielea lui Dumnezeu, se văd

deodată în odaia finală, de unde nu mai există întoarcere. Știau deja că vor rămâne etern acolo, în sufrageria lor cu ferestre dând spre balcon și spre moară, înconjurați de canapea, de bufetul cu vitrină plină de „găini“, de ceasul deșteptător rusesc în formă de glob aurit, de tablourile cu flori, de covorul persan tocit la margini, de lustra ciobită cu becuri slabe și prăfoase, uitându-se la nesfârșit în falsul glob de cristal, falsa fereastră către lume, profetul mincinos ce-i spăla în lumină albastră, în flux și reflux, ca pe niște stânci de la țărmul mării. Înfașurați în ecuații Beckenstein, stăteau acolo, nici vii, nici morți, de parcă sufrageria n-ar fi fost reală, ci doar o amintire a altcuiva, dintr-o altă lume. Mama și tata. Cei doi oameni care mi-au dat viață.

Merg în camera mea, cu nimic mai reală. Pe pereții întunecați s-au înmulțit alge băloase, ce fac din loc în loc un fel de gălci scufundate în gelatină. Aerul e greu respirabil de la spori ciupercilor, crescute în pâlcuri pe mobilierul putred. Recamierul străvechi are o mare gaură necrozată chiar în mijloc, prin care se văd arcurile de aramă, acoperite de sare. La marea fereastră triplă pâlpâie Bucureștiul, mai intens acum de când geamurile s-au spart și doar câteva cioburi triumphiulare se mai țin în cercevelele încrustate cu cuiburi de scoici. Merg să-mi sprijin tâmpla de rama ferestrei, lăsând ca marea lumină a zăpezii să mi se aștearnă, ea însăși ca o zăpadă foșnitoare, pe față. Orașul e ntunecat și sumbru, ferestrele sunt oarbe, copacii desfrunziți, scheletici, conturați cu margini de zăpadă. Doar cerul e roșu și luminos. De foarte departe, dinspre centru, se aud împușcături de armă, strigăte și alte zgomote indistincte. Acolo mor oameni, fără să știe de ce, și cu fiecare se-nchide câte-un ochi cu care cineva privește spre lume. Rămân mult timp la fereastră, simțind cristalele de zăpadă pe buze, pe gât și pe mâini. Sus în cer, suprapus pe lumina roșiatică, de zăpadă și

de război, plutește nemișcat aparatul cu heruvimi. Deasupra întinderii de safir, asemenea cerului în curăția sa, se află un tron de asemenea de safir, pe care e așezat cineva cu înfățișarea unui om. „Maran atha!“, șoptesc. Vino, Doamne, lumea e coaptă pentru tine! Nu mai avem unde merge. Ne însurăm și ne mărităm. Bem și ne veselim, căci mâine vom muri. Mâine se va rupe funia de argint, mâine se va sparge ulciorul de aur. Și vom afla cu toții cum arată lumea când n-o vede nimeni, când nu pătrunde în tine, Doamne, prin nările și prin limba noastră, prin ochii și prin urechile noastre, prin vârful cu șanțuri și creste papilare al degetelor noastre.

Mă-ntorc, înghețat, în sufragerie. Trec pe lângă Babelul manuscrisului meu, ce mai are doar câteva pagini până la cer. Mucezeala macrameului de pe masă, a cutiilor de conserve cu plante de aloe și asparagus l-a atacat și pe el. Licheni gălbui se-ntind pe marginile înnegrite ale foilor. Dar, chiar dacă toată celuloza lor s-ar necroza și s-ar mânca, ar rămâne holografic în aer literele indestructibile. Televizorul nu mai emite imagini. Pe ecran e un zgomot alb, sute și mii de purici alergând haotic pe sticla luminoasă, scoțând un fâșâit puternic. La cele două capete ale mesei, mama și tata au fețele-ndreptate una spre alta, și le-au crescut aripi. Aripi cenușii, puternice, cu pene uscate și bine reliefate în lumina egală. Acoperă cu ele placa de sticlă sub care se află meandrele cuverturii plușate. Stau așa, încremeniți, privindu-se drept în față altfel decât s-au privit vreodată Costel și Marioara, căci acum dintre ei, de deasupra capacului ispășirii, se auzea un glas puternic, nu de femeie, nici de bărbat, o șoptă imperioasă cum sunt cele care-ți inundă creierul, câteodată, înainte de a adormi. „Mircea“, suna cuvântul mistic, auzit de mine nu cu urechile, ci cu zona auditivă din adâncul encefalului meu. „Mircea, Mircea, Mircea, Mircea, Mircea“ ...

„**A**rtefactele“, spunea Herman, iar eu, chiar dacă pângărit (fie și numai în intenție, fie și numai în simbol, dar în orice caz pângărit, pângărit, damnat o dată pentru totdeauna de Dan Nebunul într-o zi pe care n-aveam s-o uit niciodată, la vârsta de șapte ani, când abia deschisese ochii în lume, la doar un an după ce ne mutaserăm în blocul din Ștefan cel Mare, la doar câteva luni după ce ieșisem prima dată singur în spatele blocului, minuscul în acel imens spațiu vuitor dintre bloc, moară și fabrica de pâine Pionierul, vegheat de la înălțimea a cinci etaje de capul mamei, pierdut în nori de parcă cerul s-ar fi deschis și chipul femeii-Dumnezeu ar fi strălucit deodată în crucea bolții, aducând liniște și certitudine în spațiul acela unde nu mai călcase picior de om și unde capcane monstruoase pândeau la tot pasul; la câteva zile doar după ce-i întâlnisem acolo, în labirintul șanțurilor pentru țevi de canalizare în care coboram, cu pistolul meu cu apă de doi lei, murdărindu-mi hăinuțele și trăgând în nări cu spaimă și voluptate mirosul de pământ, de rădăcini, de nimfe de cărăbuș din care se scurge un lapte ciudat, pe ceilalți copii, pe Mimi și pe fratele lui, Lumpă cel plin de muci, pe Marțaganul și pe sora lui, Silvia, pângărită apoi și ea, nu doar în intenție, nici doar în simbol, de Dan Nebunul, căruia toți îi ziceau încă de pe-atunci Mendibilul fiindcă se suia pe terasă pe la Scara Unu, singurul loc

unde terasa era descuiată — dar cine s-ar fi încumetat măcar să se gândească să intre în cumplitul templu întunecat al Scării Unu ? — și ne striga deodată de sus, de pe streășina blocului, de pe acoperișul lumii, și când toți ne uitam către el, rupându-ne gâturile și aproape orbind de la soarele negru ce-l aureola, el se prefăcea că se-aruncă de pe bloc, se-nclina către abis și-și rotea brațele urlând de o spaimă prefăcută, pe când noi toți urlam de o spaimă adevărată; pe Vova și Paul Smirnoff, care mâncau fluturi și visau la vapoare „cât trei blocuri unul peste altul“ și având o mie de elice, pe Simfonia-n Do Major și sora lui Mona, rea ca o pisică sălbatică, pe Nicușor cel cu ochelarii rotunzi, pe băiețelul cu un picior într-o complicată proteză de metal, ce avusese poliomielită și, probabil, o dată cu mușchii piciorului își pierduse atunci și numele, pe sinistrul Luță și pe visătorul Lucian, ce-avea să-mi devină prietenul cel mai bun, cel ce numea furnicile „ciocoi“ și le strivea cu talpa tenisului de câte ori le vedea, și care-n schimb iubea caii, caii cu corn în frunte, caii alergând liberi, înfășurați în brocart înflorat, pe câmpuri pline de brândușe de toamnă, în fine pe Jean de la etajul șapte care spunea cele mai haioase bancuri, care spusese de fapt primul banc pe care-l auzisem vreodată, cel cu „Unu-doi, unu-doi, a căzut vreun om la voi?“ „Trei-patru, trei-patru, pălăria și căcatu“, la care toți copiii răseseză, iar eu nu înțelesesem de ce trebuia să râd, și totuși răseseș și eu, ca să nu se supere pe mine ceilalți copii; la câteva ore după ce, atunci, în ziua aceea tristă de august, în dimineața rece în care-i trezise zgomotul celor ce mergeau la defilare împânzind șoseaua cu pâlcurile lor vesele, cu placardele lor ținute deocamdată neglijent pe umeri, cu florile de hârtie și paletele pe care scria PCR, cu portretele Lui și-ale Ei, Dan Nebunul îi adunase pe toți în jurul său promițându-le c-o să le arate ceva frumos și-i dusese în fața unei uși de lângă Șcara Cinci, din spatele blocului, o ușă de tablă vopsită cenușiu despre care copiii crezuseră pân-atunci

că e de la depozitul de mobilă, dar nu era, ci de la ea porneau niște trepte care duceau la subsolul blocului, unde era o mățărie de țevi ce alergau de-a lungul unor culoare nesfârșite, și-n capătul lor o sală a cazanelor, iar apoi, în cel mai întunecat și mai secret ungher, o cameră a fochistului, goală și cu un singur geam ce-o lumina, oblic, de la o nemăsurată înălțime, și-acolo Dan Nebunul ne arătase un fel de scamatorie: cum cocoșelul lui de băiețel de opt ani se întărește, o bucată de carne violacee i se dezvelește-n vârf și deodată din pantalonașii lui verzi de joacă, aidoma alor noștri, se ridică o bară de carne obraznică, un fel de coadă groasă pe care, altfel decât alte animale, Dan Nebunul o purta în față și ne-o arăta cu mândrie, privindu-ne ciudat, într-un fel care-ți făcea frică), confuz, îngrețoșat și încă tremurând de oroare, venisem, totuși, după ce la masa de prânz nu mâncasem nimic, la obișnuita întâlnire cu Herman, pe treptele reci dintre etajul șapte și opt, căci eram deja hotărât să uit tot, cât mai repede cu putință, să lipesc un petic artificial, decupat de aiurea, peste cel mai cumplit dezastru al vieții mele, iar acum îl ascultam ca-n vis pe gârbovul cu ochi albaștri, încă atât de tânăr pe-atunci, vorbindu-mi despre mistică și tehnologie ca și când pe lume n-ar exista monștri, seducători, soluție și pustiu, ca și când băieței violați sufletește, schilodiți pe viață ar trăi doar foarte, foarte departe, în locuri despre care știm cu toții că nu sunt adevărate: în televizor, în vise, la radio, în povești.

„Artefactele“, spunea Herman, „arată, oriunde ar străluci ele, în pământul orb și fără memorie, în istoria haotică asemenea straturilor geologice, în anomie și absurd și inexprimabil, că nu e nici o diferență între manipularea materiei și cea a sufletului, că tehnologia e mistică pentru cei ce n-o înțeleg, iar mistica e o tehnologie încă necunoscută. Încă nu știm ce semnificație au legile fizicii, de ce sunt ele aceleași peste tot, oricât de departe am privi în acest univers, după cum nu știm de ce există spațiul

logic, în care doi plus doi fac întotdeauna patru, în trecut și-n viitor, în grosimea lumii sau a propriului nostru creier. Dar am învățat să ne strecurăm printre plinurile și golurile acestei lumi, iar faptul că suntem aici, dintr-o bucată cu universul, că eu am un laringe ce emite sunete solidar cu cohleea ta, care le primește, că stăm pe o treaptă de ciment care-a fost cândva nisip pe malul unei mări și va deveni ruină și praf în doar câteva decenii, arată că nici nu putea fi altfel. Suntem copii ai acestui univers, avem cu toții o dată de naștere comună, acum cincisprezece miliarde de ani. Dacă ne scormonim adânc în memorie, dincolo de prima copilărie (din scoarța cerebrală), de naștere (talamusul), de concepție (ganglionii bazali), de apariția mamiferelor (măduva spinală) și de cea a vieții (nervii periferici), ne scufundăm curând în somatic, în mușchii și tendoanele și organele interne și prapurul și mațele materiei, așa încât cu toții ne amintim, prin însăși forma corpului nostru, de munții și oceanele primordiale, de formarea sistemelor solare din stropi de magmă topită, de nașterea stelelor. Pentru că am ochi și mâini și testicule, pentru că limfa și sângele curg, supuse gravitației, prin furtunurile arterelor și venelor mele, pentru că sunt, întreg, un motor ce se-nfășoară pe un fir de materie, înghițind hrană și eliminând fecale, și prin asta întreținând rotirea sutelor de miliarde de titireze și sfârleze ce mă alcătuiesc, îmi amintesc, de parc-a fost ieri, faza inflaționară a cosmosului, clopoțelul de aur pe care fiecare dintre noi l-a ținut o dată-ntre degete și care, prin grosimea branelor și-a dimensiunilor, a fazelor și-a uraganelor, a timpului cu săgeata sa probabilistică a sunat și sună mereu în miezul minții noastre cu un sunet de aur. Pentru că sunt din aceeași substanță cu treapta pe care stau, cu aerul din jurul meu, pentru că sunt gol pe dinăuntru ca un tub prin care curge cosmosul, pentru că nu e nici o graniță între mine și tine, pentru că sufletul meu e o grimasă a trupului meu, așa cum zâmbetul e o grimasă a buzelor (sufletul e zâmbetul trupului

meu), pentru că acum cincizeci de ani eram împrăștiat pe suprafața pământului, într-o petală de floare, într-o ureche de porc, într-un ovul de femeie, într-un țurture de gheață, iar peste cincizeci de ani voi fi la fel de risipit în țărâna și vântul și carnea acestui binecuvântat pământ, pentru că toți și tot ce se vede suntem doar momente de închegare, mistic-tehnologică, a unei pulberi de ecuații, a unei însumări de istorii posibile, pentru că port clipă de clipă, în mintea, creierul, carnea, materia mea memoria fiecărui eveniment întâmplat vreodată, de la clipa de-acum, când te privesc, Mircea, la clipa când, la scara Planck, adevăratul atom, cea mai mică unitate de spațiu și timp, aflat la o temperatură și densitate infinite, și-a-nceput expansiunea, pentru că suntem holograme ale adevăratei lumi, ce păstrează o dimensiune-n plus față de noi, pentru că Platon a avut dreptate: suntem umbre ale adevăratei lumi, pentru toate acestea și pentru nenumărate alte « pentru că », fiecare dintre noi poate spune, o dată cu boaba de rouă, firul de iarbă și supergalaxia, o dată cu eonii și lumile lumilor, cu lumina din lumină: « Sunt Totul ! Sunt cel care sunt, etern, neschimbător, desăvârșit. Sunt Unul ».

Stăteam prostiți în jurul lui, acolo,-n camera fochistului, între pereții ăia zgrunțuroși și-nnegriți ca de păcură, pe podeaua aspră și plină de moloz, acolo unde, aveam să aflu mai târziu, Mendebilul avea s-o aducă și pe Silvia, singură de data aceea, și aveau să se dezbrace amândoi și el avea să-i vâre bara lui de carne în păsărică, și avea să curgă sânge, și-apoi el avea s-o aducă de multe ori acolo, sau pe scările întunecate ale blocului, între paliere, sau în liftul oprit între etaje, la Scara Trei, și-avea s-o amenințe c-o spune părinților, și ea avea să-l lase, cu lacrimile șiroind pe obraji, să-i bage iarăși și iarăși cocoșelul lui tare în păsărică, până-ntr-o zi când, în mijlocul copiilor, el îi șoptise iar la ureche să vină cu el ca să facă porcării, iar ea strigase, roșie ca focul „NU!“, și din clipa aceea *nu* rămăsese, chiar dacă el avea s-o

spună la cine voia, la părinți sau la școală, chiar dac-aveau s-o trimită la școala de corecție. O, firește că știam pe-atunci cu toții despre secretul oamenilor mari, citisem de-atâtea ori doar, pe pereți, PULĂ + PIZDĂ = FUT, cântaserăm, rânjind, cântecele „cu prostii“: „Moșule, mânca-te-ar boala, / mi-ai făcut pizda cât oala, / și pizdicul cât ibricul, / să încapă inamicul“, știam până și că înșiși mama și tata făceau prostii câteodată, pentru că numai așa se nasc copiii, îi scoate femeia dintre picioarele ei: „după nouă luni jumate / iese turcul din cetate, / ras, tuns și frumos/ ca din pizda mă-sii scos“. Iar de bancuri, aveau grijă Mimi, Lumpă și mai ales Jean de la etajul șapte să ni le spună pe cele mai scârboase. În toate, bărbații aveau „puli“ foarte lungi, uneori de metri întregi, le purtau încolăcite-n jurul trupurilor, pe sub balonzaid, și uneori „li se scula“ atât de tare, că puteau străbate toată grosimea Pământului, ca a mortului ăluia căruia-i tot creștea chestia încât ieșea din mormânt, așa c-au trebuit să-l îngroape cu fața-n jos, iar după o vreme au primit o telegramă din Australia: „Opriți sondajul că ne stricați pavajul!“ Dar toate bancurile și cântecelele astea erau doar așa, ca să râdem, și tot ce se-ntâmpla-n ele era ca după un geam de sticlă, în lumea oamenilor mari și poate nici acolo. Iar acum între noi stătea un copil de vârsta noastră, cu pantalonii-n vine și cu o pulă-n loc de țumburușele noastre cu moț în vârf, pe unde făceam pipi și care câteodată ne usturau rău. Nu degeaba i se zicea Dan Nebunul, Anormalul, Mendebilul. Ne-am fi putut aștepta de-acum de la el la orice: să scoată deodată o limbă de zece metri lungime, să-i iasă ochii lui albastru-cenușii din orbite și să ni se lipească de trupuri ca niște ventuze, să se prefacă-ntr-un zid de carne și pantalonași de joacă la intrarea în camera fochistului și să nu mai putem ieși de-acolo niciodată... Îi priveam tubul tare, roșcat, care-i stătea țeapăn în față și nu ne mai venea deloc să râdem, ca la bancuri, pentru că oamenii ăia cu puli înfășurate în jurul trupurilor erau

departe, în lumea oamenilor mari: ce, parcă noi ascultam vreodată ce vorbeau ei, la masă, când le veneau musafiri? Parc-ar fi vorbit în altă limbă, pe când noi ne făceam de lucru cu sifoanele, pe sub masă. Acum ne era rușine și frică, de parcă tăticul fiecăruia dintre noi ne-ar fi dus la subsol și ne-ar fi arătat... Nu, nici nu ne puteam gândi la asta. Era de parcă tigrul de la grădina zoologică n-ar mai fi fost în cușcă, ci lângă noi, de parcă furtuna cumplită de la televizor ar fi răbufnit prin ecran și ne-ar fi umplut părul de zăpadă. Pe rând, fără o vorbă, i-am întors spatele lui Dan Nebunul și-am ieșit din cameră și, pe când rătăceam pe lângă cazanele ruginite și țevile cu manometre și robinete, l-am auzit strigând după noi, dar noi nu ne-am oprit, ci am ieșit afară, pe ușița de tablă, și n-am vorbit despre ce văzusem: nici nu ne-am mai privit în ochi toată dimineața. Noroc că era 23 August și ne puteam gândi la altceva: aveam de cerșit de la trecători stegulețe roșii și tricolore de hârtie, ghirlande de flori, pancarte cu PCR...

„Dar privește artefactele, Mircea. Vertebrele sticloase ale altei lumi ieșite din cenușa plecticoasă, leneșă, falsă a istoriei, așa cum ne-am construit-o noi. Ieri le-am privit ca mistică, și încă ezitam să le numim, azi, tehnologie. Trebuie să fii orb ca să nu poți citi, azi, aceste litere. Să nu înțelegi ce-nseamnă baghetele magice, scufiile ce te fac nevăzut, globurile de cristal ce-ți arată lumi îndepărtate. Să nu crezi că vimanas, mașinile zburătoare, au străbătut cândva cu adevărat cerul, de unde-au aruncat, într-un cumplit război între zei, un singur proiectil în care era concentrată puterea întregului univers. Zeii există, Mircea, ei sunt strămoșii, verii sau poate urmașii noștri din stele.

Gyges, un cioban din Elada, era cu turma lui de capre pe-un povârniș muntos, când s-a produs un cutremur și pământul s-a despicat. Tânărul păstor a coborât în crăpătură și-a găsit acolo un cal de metal, cu ferestre de-a lungul său, prin care se

vedeau oameni mai înalți decât cei obișnuiți și complet goi, morți cu toții. Ciobanul a scos un inel din degetul unuia, l-a pus în propriul lui deget, și curând a observat că, dacă-i întorcea piatra spre interior, devenea invizibil. Profitând de inel și de puterea sa magică, Gyges a devenit rege, un rege atestat de oarba, leneșa noastră istorie. Ce era acel « cal » de metal, Mircea ? Ce tehnologie înaltă, din altă lume, era cuprinsă-n acel inel ?

Sau citește povestea altui rege, Numa Pompilius, urmașul lui Romulus, cel care, asemeni lui Moise, coborâse cu un coșuleț pe râu și care, tot asemenea lui Moise, fusese în cele din urmă răpit la ceruri și nu mai fusese văzut niciodată. În timpul domniei lui Numa căzuse din cer un scut de aramă ce-avea să fie numit Ancilia, nu rotund, ci cu o formă sinuoasă, curbiliniară, și cu extremitățile răsucite una spre alta. Cu ajutorul Anciliei, Pompilius Numa a vindecat o cumplită ciumă și a domnit apoi, dând legi și făcând minuni, putând stârni trăsnetul, înspăimântându-și supușii cu voci și vedenii. Legile cultului său interziceau orice imagine a lui Dumnezeu, pictată sau cioplită, folosirea sângelui la sacrificii, și întrețineau un foc nestins în templu, inițiat cu ajutorul unei oglinzi concave. Regele se întâlnea din când în când cu zei și sibile care-i transmiteau, « față către față, cum vorbește un om cu prietenul său », cum ar zice autorul *Pentateucului*, instrucțiunile lor. Se-ntâlneau oare, în acele vremuri protoistorice, Romulus și Numa, în Italia, și Moise, în Egipt și-n pustia Sinai, cu aceeași putere necunoscută, umblând pe nori și presărând pământul cu artefacte miraculoase și vrăji teribile ?

Mircea, trebuie să renunțăm la istorie, ca la o poveste infatuată, seacă și tristă. Nu-i adevărat că suntem în centrul istoriei, cum nu suntem nici în centrul sistemului solar, nici al galaxiei. Cum galaxia noastră e un fir de pulbere într-o aglomerare fractalică de roiuri de galaxii. Am fost altoiți pe pământ de o putere necunoscută, ce la sfârșitul timpurilor va veni să-și secere

aria. Ce va recolta ea de la noi, ce este roada pe care-o aducem, unul treizeci de boabe, altul cincizeci, altul o sută? În epoca de răcire și-ndepărtare a galaxiilor unele de celelalte (epoca de gheață, cumplitule Horbiger) s-au format miliarde de lumi locuite, și suflul lor tehnologico-mistic, aura lor de inteligență supraumană ne-a atins și pe noi, cum atingem uneori, din greșeală, cu talpa, un mușuroi minuscul de furnici. Pe când, închiși într-o coajă de nucă, ne credeam stăpânii universului, am auzit trosnetul înfricoșător al cojii lemnoase ce ne-nconjoară și, prin crăpături, am văzut fața Celui ce va culege miezul în formă de creier, ce va mușca din creierul nostru solipsist și trufaș, Mircea. Iar acel trosnet de sfârșit de lumi este Biblia, cartea Întâlnirii.“

Ce știam eu despre Biblie? Auzisem doar de cartea asta neagră, dar în blocul nostru n-o avea nimeni. În blocul nostru locuiau doar milițieni, securiști (tata lui Luci era securist și avea un frumos păr ondulat), activiști sau ziariști ca tata, și nici unul n-avea voie să meargă la biserică sau să citească aiureli bisericești. Noi nu-l primeam nici pe popă când venea cu botezul și nu credeam în Cristos și Maica Domnului și îngerii din icoanele de hârtie, încadrate în rame de sticlă pisată, de pe perețele casei lui tataie, de la Tântava. Când mergeam pe-acolo și mă suiam în patul acoperit cu cergi aspre și cu perne umplute cu paie, mă uitam pe toate pozele alea cu sfinți și îngeri care nici nu existau. Dumnezeu, cum era desenat acolo, semăna cu Moș Gerilă, doar că avea o carte mare deschisă înaintea. „Ei, mamă, cine știe ce-o fi și ce n-o fi? Parcă s-a-ntors cineva de pe lumea cealaltă să spună ce e pe-acolo!“, îmi spunea mama dac-o întrebam ce era cu icoanele alea. Tot la Tântava fusesem și la biserică, la botezul unei verișoare de-a mea, ascunsă toată într-o plăpumioară de satin roz, cu o căciuliță roz pe cap și cu o mare fundă roșie pleoștită pe căciuliță. Și-mi dăduseră și mie o cruce

mică de metal cu fundiță roz să mi-o pun în piept. În biserică, tăraniile de la Tântava stăteau mai mult în genunchi, dar eu stăteam pe vine și mă pufnea râsul când mă uitam la popă, în odăjdiile lui și tot dând din cădelniță (știam deja de la tata că e un parazit care nu vrea să muncească), la dascălul care mai adăuga pe ici-colo câte-un „Doamne miluiește“ („popa prinde pește“, îi șopteam mamei la ureche, și ea, îngenuncheată, se uita la mine cu buzele strânse, m-ar fi pocnit dacă nu eram în biserică, unde nu era voie să bați copiii: „Las' că vezi tu acasă! Crăpare-ar fierea-n tine de obraznic ce ești!“), la toți sfinții de pe pereții înguști și afumați, niște oameni bătrâni, bărboși, înfășurați în cearșafuri și având în jurul capului câte-o farfurie galbenă. Apoi popa apucase bebelușul dezbrăcat, îl băgase-n apă cu mâinile lui păroase ca de maimuță și-l scosese mai mult mort decât viu, orăcând din răspuseri, și asta fusese tot. Ieșisem încet, călcându-ne pe picioare, cum ai ieși de la cinematograful.

Pentru cine vorbea, deci, Herman? Chiar și dac-aș fi fost liniștit, cum eram de multe ori, și bucuros să-mi regăsesc prietenul, bețivul cu ochi albaștri pe care lumea-l compătimea („Ce băiat bun, dragă, și uite-l cum arată la nici treizeci de ani: gârbovit ca un boșorog! Și ce politicos: « Săru'mâna, tanti, ce mai faceți? ce face soțul? », și curat... Și uite-l că trăiește din pensia maică-sii, mai mare rușinea. Țțțț, ce face băutura din om...“), și pe care-l iubeam pentru că știa atât de multe lucruri, și o dată-mi salvase viața, și altă dată mi se arătase schimbat la față și-nfășurat în icoana nepieritoare a lumii, tot n-aș fi putut înțelege mai mult de a zecea parte din ce-mi spunea, așa cum, când răsfoiam, în Floreasca, la geamul vilei, cartea cu Saltan, o-nțelegeam ca pe o poveste cu împărați galbeni sau roșii de pe o lume cu munți de sticlă și văi ale aducerii-aminte, și nu ca pe istoria lui Saladin, a cruciaților și-a eliberării Palestinei, ea însăși devenită legendară, deformată-n grosimea timpu-

lui. Dar în acea după-amiază sufletul meu era mânjit și răvășit, și abia dacă fragmente fără sens din discursul lui Herman mai ajungeau pân-la mine, strecurându-se-n conștiința mea parcă nu prin timpane, ci printre genele ude, jignite de moarte, înfri-coșate de moarte. Chinul, chinul fără limite al vieții mele!

Căci după ce stătuserăm vreo două ore în fața blocului, uitându-ne după noul tramvai silențios ce tocmai fusese pus în circulație, hlizindu-ne la Nenea Cățelu, ce ieșea din când în când din curtea lui răpănoasă de vizavi, cu o plasă-n mână, ca să intre apoi la loc, așteptând să se-ntoarcă lumea de la defilare ca să mai adunăm stegulețe, se arătase-ntre noi Dan Nebunul, mâncând semințe și scuipând cojile pe jos. O vreme-am stat cu toții uitându-ne după mașini. Vova, care era mai mare, știa toate mărcile, și distingea încă din capătul șoselei un Wartburg de o Skodă sau de un Ficățel 600. Așteptam să treacă vreunul din cele câteva Buick-uri negre care circulau în oraș, dar zile-n șir nu se arăta nici unul. Curgeau în schimb Trabanturile, Ceicile și Pobedele, care erau plevușcă, nu contau. Dacă-ajungeai să vezi primul un Buick, înaintea tuturor, erai un erou între copii toată ziua. Dar pentru mine toate mașinile erau la fel. „Buicku’, Buicku’“, strigase deodată Lumpă, pe care nu-l credea nimeni, că prea era cretin. „Pe mă-ta Buick!“, spusese Luță disprețuitor „Mănânci căcat!“. Dar copiii nu-și permiteau să nu verifice năzărirea lui Lumpă, căci poate de data aia aschimodia mucoasă fusese pe fază, așa c-o luaseră la fugă spre capătul blocului, spre Scara Opt, care se mărginea cu Alea Circului, dând peste oameni și urlând „Buicku’! Buicku’!“ Am rămas singur atunci cu Anormalul. În cursul vieții mele de mai târziu am învățat toate mărcile de mașini. Am ieșit serile în fața blocului din Ștefan cel Mare, sub cerurile de flacăra care numai acolo erau posibile, în momentele în care se aprindeau, trandafirii, luminile de pe stâlpii dintre șinele de tramvai. Pe

fiecare dintre ei era crucificat câte-un Crist obosit, cu capul încoronat cu spini, căzut cu bărbia în piept. Șirul de Criști înălțați pe cruce se-ntindea până în zarea galbenă unde șoseaua făcea o curbă și se dizolva în lumină. Priveam mașinile care treceau și făceam eforturi disperate să le memorez mărcile și modelele, căci, dac-aș fi știut în acea dementă zi de 23 August 1963 diferența dintre o Warsaw și un Buick, n-aș fi rămas singur cu Mendibilul și n-aș fi fost atras de el în cuibul de harpie mânjit de fecale și presărat cu mandibule și vertebre și oase iliace sfărâmate. N-aș fi-ntâlnit acolo, prima dată, ca un aconto metafizico-sadico-scatologico-pustiitor, spectrul lui Victor care avea să vină.

„Enoch povestește că Veghetorii, oastea lui Dumnezeu, au privit către fiicele pământului și le-au găsit frumoase. În frunte cu Semyaza, au coborât din ceruri și s-au împreunat cu ele. I-au învățat pe oameni meșteșugurile, între care magia, și-au avut fii și fiice. Urmașii lor au fost nimiciți însă de pe pământ de Cel Bătrân de zile, iar îngerii rebeli au fost înlănțuiți. E o parte din istoria noastră pe care istoricii o resping, căci pentru ei minunile nu-nseamnă încă tehnologie, și omul e singur în univers. Apocrifă lui Enoch povestește însă prima-ncercare de contopire a două specii gânditoare, a două umanități. Curățat de scorii, de adăugări și greșeli de transcriere, miezul cărții lui Enoch trebuie luat literal. Căci Enoch a umblat cu Dumnezeu și știe mai bine.

Și-apoi Pentateucul. Cred în el literal. Nimic din psihologia constructorului de mituri nu se regăsește aici. Citește cu ochii tăi, cu tot ce știi azi despre lume. Deschide ochii asupra Bibliei, Mircea, căci ea n-are nimic de-a face cu miturile, bisericile și icoanele, cu orbii care călăuzesc alți orbi cântând și cădelnițând în biserică. Cred literal în binecuvântarea lui Avram, în alegerea seminției sale dintre toate neamurile de pe pământ. Cred că

Iacov a văzut la Betel îngerii suind și coborând pe o scară. Cred că în drumul său a trecut pe lângă tabăra îngerilor la Maba-naim, că apoi, la trecerea Iabocului, un Om s-a luptat cu el toată noaptea. Ce-a însemnat lupta lui Iacob cu îngerul? De ce în timpul ei i s-a scrântit încheietura coapsei? De ce îngerii, din timp în timp, « se luptau » cu oamenii aleși chiar de ei? Căci s-au luptat, tot astfel, mult mai târziu, și cu Moise, chiar înainte ca acesta să-și înceapă misiunea de a călăuzi poporul ales în pustie: într-o noapte, Domnul a vrut să-l omoare, iar Sefora a tăiat prepuțul pruncului lor și i l-a aruncat la picioare, spunând « Tu ești un soț de sânge pentru mine ». Oare Domnul chiar s-a luptat cu ei, chiar a vrut să-iucidă? Sau să-i schimbe-n unelte mai bune pentru căile sale necunoscute? Căci tot astfel l-a schimbat mai târziu pe Saul, când l-a ales împărat: « Și Duhul Domnului va veni peste tine, vei proroci cu ei și vei fi schimbat în alt om ». Iar pentru lucrările Cortului întâlnirii din pustie a fost, la fel, schimbat un iudeu ales să le îndeplinească, Bețaleel, și care-a fost « umplut cu Duhul lui Dumnezeu, în înțelepciune, pricepere și cunoștință în tot felul de lucrări. I-a dat putere să inventeze lucruri de artă, să lucreze în aur, în argint și în bronz, să taie pietre și să le monteze... ». Cred în epopeea poporului lui Israel, cred că el este un popor ales, construit, am spune noi azi, prin inginerie genetică și socială de o colosală putere nepământească, pentru o finalitate necunoscută, străină poate eticii omenești. Văd în ea nu o putere mistică, magică sau religioasă, ci una tehnologică, inteligibilă, adică, ochilor care vor să vadă și urechilor care vor să audă. E-adevărat, în parte faptele sunt obscurizate de perifrazele celor ce nu puteau înțelege (*ce sunt* « capacul ispășirii », « luminile și desăvârșirile », « slava lui Dumnezeu », « stâlpul de foc », « Sfânta Sfintelor », « carele și oastea lui Dumnezeu », *ce sunt* îngerii, *ce e* Duhul, *ce-nseamnă*, în limba Evangheliilor, credința care mută munții din loc?) și-n

parte de nivelul nostru tehnologic, care-ar fi mistică, de asemeni, pentru cei ce-și îndemnau vitele în pustia Sinai, dar care e altfel și nu atât de uluitoare precum cea stăpânită de YHWH și de poporul său stelar. Am putea trimite azi, ca să călăuzim un milion de iudei în deșert, un stâlp de nor ce-ar deveni noaptea un stâlp de foc, dar n-am putea despărți apele Mării Roșii și n-am putea-mprăști mană în jurul taberei din pustie, boabe cu gust de miere care să hrănească un milion de guri. Magia noastră nu e atât de înaltă. Putem însă-nțelege artefacte precum chivotul, cu îngerii săi întorși cu fețele spre capac, și dintre care se auzea vocea lui Dumnezeu. Putem simți că templul lui Solomon, casa-n care Iehova dorea să se odihnească-n întuneric deplin, era servit de o tehnologie complexă, nu atât de ermetică pe cât s-ar părea: ce sunt coloanele din pridvor, Iachin și Boaz, ce e « marea » parabolică de pe acoperiș, la ce serveau toate acele lucrături de metal? Poporul trebuia să vină an de an ca să-și spună dorințele și plângerile în fața templului din Ierusalim, și nu pe înălțimi sau sub copaci, căci doar acolo Dumnezeu îi putea auzi și vedea. Cred în marea-ntâlnire a poporului cu Dumnezeul său, coborât ca un nor gros, cu fulgere, tunete și cutremur, pe vârful muntelui Sinai, în sunet de trâmbițe, și cred că mulțimea înspăimântată a auzit rostindu-se, cu o voce de tunet, cele zece porunci. Cred că Moise a primit, pe munte, direct de la Dumnezeu planul amănunțit al Cortului întâlnirii, cu chivotul, drugii săi poleiți și prinși în verigi, acoperământul de piele de vițel de mare, masa, sfeșnicul și altarul, și că acest om, singurul care-a stat față-n față cu Dumnezeu, la ușa cortului, « cum vorbește un om cu prietenul său », s-a-ntors la iudeii răzvrățiți cu tablele Legii sub braț și fața strălucitoare. Cred că Moise și cei șaptezeci de bătrâni l-au văzut pe Dumnezeu, de departe, pe munte, și că El era o ființă concretă, alcătuită din materie ca și ei: « Ei au văzut pe Dumnezeul lui Israel; sub picioarele Lui era un

fel de lucrare de safir străveziu, întocmai ca cerul în curăția lui. El nu și-a întors mâna împotriva aleșilor fiilor lui Israel. Ei au văzut pe Dumnezeu, și au mâncat, și au băut ». Tronul lui Dumnezeu se afla deasupra unei bolți străvezii. Aparatul ceresc, ce se tot ivește deasupra geografiei sălbatice, mărețe și abstruse a Orientului Apropiat din acele vremi, de la mîlul verde dintre Tigru și Eufrat până la cel mai sfânt râuleț din lume, Iordanul cel binecuvântat de popoare, e cel mai bine înfățișat de Iezechiel, un exilat la apa Babilonului. Ascultă descrierea asta, Mircea. O vei întâlni interpretată mistic în Dante, citită alegoric de interpreții Evangheliilor, dar tu admiră precizia inginerească a descrierii acestui aparat zburător în atmosferă, în ciuda neputinței lui Iezechiel de a înfățișa ceva încă nemaivăzut de ochi omenești și nedetectat de tiparele limbajului său. Ce intenție religioasă, ce imaginar mistic sau simbolic, exersat în combinarea părților de animale-ntre ele și în umanizarea Soarelui și-a Lunii ar fi putut duce la această epură de desenator tehnic din cartea lui Iezechiel, pe care el o numește Slava lui Dumnezeu: « M-am uitat și, iată, a venit de la miazănoapte un vânt năpraznic, un nor gros și un snop de foc, care răspândea de jur-împrejur o lumină strălucitoare, din mijlocul căreia scliffea ceva ca un metal incandescent în mijlocul focului. Tot în mijloc se mai vedeau niște figuri, ca patru făpturi vii, a căror înfățișare era asemănătoare unui om. Fiecare avea patru fețe și fiecare din ele avea patru aripi. Picioarele lor erau drepte și talpa picioarelor lor era ca a piciorului unui vițel; și scânteiau ca bronzul lustruit. Sub aripi, de cele patru părți ale lor, aveau niște mâini de om; și toate patru aveau fețe și aripi. Aripile lor se atingeau una de alta. Și, când mergeau, nu se întorceau în nici o parte, ci toate mergeau drept înainte. Fețele lor semănau cu fața unui om; la dreapta lor, toate patru aveau câte o față de leu; la stînga lor, toate patru aveau câte o față de bou; și toate patru aveau câte o față de vultur. Așa erau

fețele lor. Aripile fiecăreia erau întinse în sus, așa că două dintre aripile lor ajungeau la cele învecinate, iar două le acopereau trupurile. Fiecare mergea drept înainte, și anume încotro le mâna duhul să meargă, într-acolo mergeau; iar în mersul lor nu se-ntorceau în nici o parte. În ce privește asemănarea acestor făpturi vii, aspectul lor era ca niște cărbuni de foc aprinși; și ceva ca niște torțe umblau încoace și-ncolo printre aceste făpturi vii; focul acesta arunca o lumină strălucitoare și din el ieșeau fulgere. Făpturile vii alergau și se întorceau ca fulgerul. Mă uitam la aceste făpturi vii, și iată că pe pământ, pe lângă făpturile vii, era o roată la fiecare din cele patru fețe ale lor. Înfățișarea acestor roți și materialul din care erau făcute păreau de crisolit și toate patru aveau aceeași întocmire. Înfățișarea și întocmirea lor erau de așa fel, încât fiecare roată părea că este în mijlocul altei roți. Când mergeau, alergau pe toate cele patru laturi ale lor și nu se-nvârteau deloc în timpul mersului. Aveau niște obezi de o înălțime înspăimântătoare și pe obezile lor cele patru roți erau pline cu ochi de jur-împrejur. Când mergeau făpturile vii, mergeau și roțile pe lângă ele; și când se ridicau făpturile vii de pe pământ, se ridicau și roțile. Oriîncotro mergea duhul, acolo mergeau încotro voia duhul; și împreună cu ele se ridicau și roțile, căci duhul făpturilor vii era în roți. Când mergeau făpturile vii, mergeau și roțile; când se opreau ele, se opreau și roțile; când se ridicau de pe pământ, se ridicau și roțile; căci duhul făpturilor vii era în roți. Deasupra capetelor făpturilor vii era ceva ca o întindere a cerului, care semăna cu cristalul strălucitor și se întindea sus, peste capetele lor. Sub întinderea aceasta, aripile lor stăteau drepte, una spre alta; și mai aveau fiecare câte două aripi, care le acopereau trupurile pe o parte și pe cealaltă parte. Când umblau, am auzit vâjâitul aripilor lor, ca vâjâitul unor ape mari și ca glasul Celui Atotputernic, un vuiet tumultuos, ca al unei oștiri; iar când se opreau, își lăsau aripile în jos. Și era o voce care venea de deasupra

cerului întins peste capetele lor; iar când se opreau, își lăsau aripile în jos. Deasupra întinderii care era peste capetele lor era ceva ca o piatră de safir, asemenea unui scaun de domnie; pe această asemănare de scaun de domnie se vedea ca un chip de om, care stătea pe el. Am mai văzut iarăși o lucire de bronz lustruit ca niște foc, înăuntru, de jur-împrejur; de la chipul șalelor lui până sus și de la chipul șalelor lui până jos, am văzut ca un fel de foc, și de jur-împrejur era înconjurat cu o lumină strălucitoare. Ca înfățișarea curcubeului care stă în nor într-o zi de ploaie, așa era și înfățișarea acestei lumini strălucitoare care-l înconjura. Aceasta era înfățișarea slavei Domnului. Când am văzut-o, am căzut cu fața la pământ și am auzit glasul Unuia care vorbea.“

Ca de obicei, Herman vorbea de parcă ar fi citit și citea de parcă ar fi fost el însuși Ezechiel, așezat la masa lui de cedru și străduindu-se să găsească cuvinte pentru inomabil, rătăcit în eterna confuzie dintre descripție și povestire, dar nu și-n cea dintre real și simbolic, căci nu despre atributele lui Dumnezeu voia el să vorbească, ci, buimăcit încă de fantastica viziune, încerca să lege la un loc obiecte recognoscibile și relații irecognoscibile într-un întreg ce putea să zboare. „Păi cred că era un fel de elicopter“, am spus eu, de la-nălțimea celor șapte ani ai mei, nepăsători de vreo încărcătură estetică, simbolică sau ornamentală, așa cum, la biserică, nu-nțelegeam de ce cuvintele din cartea sfântă trebuiau cântate pe nas în așa fel că nu le mai puteai înțelege, și trebuia să fac un efort foarte mare ca să pricep despre ce era, de fapt, vorba. Dar în acea după-amiază luarea-aminte la vorbele lui Herman sau la orice altceva pe lume îmi era nu îngreunată, ci imposibilă, căci era permanent vătuită cu altă luare-aminte, la rândul ei imposibilă, nu pentru că n-aș fi putut să-mi ascult, să-mi miros și să-mi pipăi coșmarul interior, ci fiindcă el îmi devenise deja inanalizabil, așa cum o

durere cumplită șterge contururile lumii și ale propriei tale minți. Intolerabilul nu poate fi gândit, căci el distruge gândirea înainte ca ea să se poată naște. În infern nu poți vedea, nici simți, nici gândi. Nu poți să fii, poți doar să urlî. Totul urla în mine, îl percepeam pe prietenul meu prin urletul blocului din Ștefan cel Mare, monolit barbar sub urletul cerurilor bucureștene vaste și prăfoase.

Căci Dan Nebunul mă luase de mână și se uitase la mine ciudat, nu ca un copil, dar nici ca un om mare. Privirea lui de atunci era, asemeni vedeniei lui Ezechiel, o realitate din altă lume, pătrunsă deodată în lumea mea pe care-o crezusem până atunci impenetrabilă. Șoseaua era pustie, mașinile foarte rare. Vizavi, centrul de pâine, care serile devenea atât de misterios, era închis, posac, proptit de vilișoara roz de alături. „Hai la mine să ne jucăm“, îmi spusese, și-mi venise imediat în minte mama lui, foarte tânără, înaltă aproape până la tavan, și care ultima dată când fuseserăm, Luci și eu, pe la Dan, ne deschisese complet dezbrăcată și așa rămăsese tot timpul cât noi ne jucaserăm cu băiatul ei, lăsându-ne să-i privim țâțele și „pizdă“ — deja știam din bancuri numele acelei crăpături păroase dintre picioarele femeilor — și purtându-se ca și când ar fi fost în capot: ne adusese prăjiturile pe o farfurie, răsese cu noi, ne ajutase să facem un castel din piese de ARCO... Și Dan Nebunul nu zicea nimic, nu-i era rușine de mama lui, despre care o auzisem pe mama că era „o putoare“, și care totuși mirosea frumos, a parfum, nu a rântaș ca mama și ca mamele tuturor celorlalți copii. Cum Mendebilul avea jucării frumoase, rachete cu piatră de brichetă, care scoteau scânteii pe coadă, pistoale de cowboy și mașinuțe, am trecut peste uitătura lui ciudată și, trăgându-mi mâna dintr-a lui (noi, băieții, ne luam mai mult după umăr când mergeam împreună, pe Aleea Circului, de pildă, lălăind și hăhăind), ne-am întors amândoi în gang și am intrat în

holul scării trei, acolo unde mai stăteau Luță și Nicușor. Faptul că Scara Trei semăna cu Scara Patru de vizavi, unde locuiam eu, nu mă liniștea deloc, dimpotrivă. Aș fi preferat să fie complet diferită. Când intrai, puteai crede că ești pe scara ta, și deodată te izbea faptul că marele panou cu cutii de scrisori era altfel, că ușa liftului era diferită și străină, că, urcând, ajungeai pe paliere total nefamiliare, ce puteau fi la kilometri distanță într-un bloc întins în toate părțile la infinit, și de unde nu mai știai drumul către casă. Explorarea marelui bloc, cu cele opt scări ale lui (între care irespirabila, cețoasa, îndepărtata Scară Unu) a fost pentru mine o saga mai măreață decât toate călătoriile pe care-aveam să le fac vreodată, în cursul tot mai cenușiu al vieții mele, la fel de chinuitoare și de fantastică precum coborârea mea, cu șapte ani în urmă, prin tunelul de carne martirizată ce dădea către lume.

Am intrat în holul unde odată, în mijlocul copiilor, Dan îi șoptise ceva Silviei la ureche, iar ea țipase, roșie și deodată acoperită de sudoare: „NU!“, și am luat-o pe scări, în întuneric aproape deplin, până la primul etaj, care nu semăna cu nici un altul, pentru că țevi groase, ca niște vine pe încheietura mâinii, alergau de-a lungul pereților, și, prins de ele, un contor mare era vopsit în stacojiu, părând mai degrabă un organ ciudat dintr-un trup de ființă necunoscută. Se vedea limpede, în penumbră, cum țevile și acel ficat sau splină zvâcneau moale din când în când, de parc-ar fi fost străbătute de un lichid gros. Pe palier mirosea a fiertură de varză. Dan descuiase și intrasem la el în casă. Mama lui dormea pe sofa, în sufragerie, acoperită cu un cearșaf. Măcar nu mai trebuia s-o văd între picioare, cum mă temusem. Am trecut pe lângă ea și am mers în camera cealaltă, a lui Dan, unde era și acum o harababură de jucării. O vreme ne-am jucat cu un trenuleț de lemn, dar copilul voinic care nu-mi fusese niciodată prieten, fiindcă nu era prieten cu

nimeni, toți se temeau de nebuniile lui, continua să tacă și să se uite la mine într-un fel care mă stânjenea. Nu se juca mai deloc, cum fac oamenii mari când trebuie să aibă grijă de un copil și se plictisesc, și-l lasă doar pe el să se joace, iar ei mai zic și ei câte ceva din când în când. Și deodată, înainte de a se-ntâmpla orice, mi s-a făcut frică, mi-a trecut prin cap că Nebunul a-ncuiat ușa, mi-am imaginat că suntem doar noi doi, într-o singură cameră încuiată, pierdută undeva pe miile de culoare ale blocului nesfârșit, cu sute și sute de paliere, cu uși numeroase și guri de apă și ghivece de lemn cu plante de mult uscate, cu frig și tăcere întreruptă doar de urletul miilor de lifturi, glisând încet în puțurile lor. M-am ridicat și i-am zis: „Mă duc la mine acasă“. „Nu, mai stai“, a strigat el, și a venit lângă mine. Stăteam acum în picioare, față-n față. M-a luat iarăși de mână și mi-a zis: „Hai să te-nvăț ceva frumos“.

„Citește cu ochii tăi, judecă liber, cu mintea ta. Ce se-ntâmplă-n *Pentateuc* n-are nici o legătură cu nici o biserică și nici o religie de pe pământ. De fapt, *nu este* o religie, nu are nimic din arhetipalul ei, din apelul ei la subconștient. E întâlnirea dintre două civilizații, ca întâlnirea dintre mayași și spanioli, și istoricii, inclusiv ai religiilor, ar fi trebuit deja să înțeleagă ceva, să studieze ceva măcar din psihologia, dacă nu din tehnologia celor pogorâți din ceruri, enigmatice și distanți, ca să cultive o enigmă pe pământ. Un popor ceresc, Yahveh și vestitorii săi, confiscă un popor pământesc, primitiv ca toate celelalte, un neam de păstori pe care-l curăță, printr-o selecție atentă, de-a lungul multor generații, de scoriile gândirii magice, de idoli săi, de copacii și înălțimile unde se-nchina, ca să-l instruiască într-un sistem de practici de neînțeles, mai bine zis de-nțeles greșit, căci tehnologia superioară e mistică pentru noi. Putem înțelege acum de ce apropierea de chivot era extrem de periculoasă, de ce Uza a fost rupt în bucăți când l-a sprijinit ca

să nu cadă din car, de ce trebuia acoperit cu piei de vițel de mare și transportat cu drugi de lemn. De ce toți cei ce priviseră-n el au fost loviți cu ciumă și bube la șezut. Putem înțelege de ce leviții, și mai ales marele preot, purtau o-mbrăcămintă specială, de in, când își făceau slujba în Cortul întâlnirii. De ce își semnalau intrarea prin sunete de clopoțel « ca să nu moară », de ce mureau când nu respectau regulile, aducând, de pildă, în cădelnițe foc străin, necerut de Domnul. Ne-nchipuim cum ieșea, din când în când, un foc de la Domnul, mistuind zeci de mii de iudei. Dar cine era și cum gândea Domnul ? E ciudat, Mircea, că nu avem nici până azi o etologie cerească. Cum gândeste o ființă care îți interzice să fierbi iedul în laptele mamei sale sau să iei de pe creangă — deodată — și pasărea, și puii ei, care-ți poruncește să-ți iubești aproapele ca pe tine însuși, dar care, în schimb, îți cere să nimicești cetățile pe care ți le dă în mână, trecând prin sabie bărbații, femeile, copiii și vitele până la ultimul suflet ? Care îți ucide ție, popor ales, în repetate rânduri, mii și mii de suflete, amenințând să te prăpădească cu totul ? Nu vreau să spun că totul e limpede, dimpotrivă, unele lucruri sunt nespuse de străinii în cărțile lui Moise, Mircea. Dar faptul că ne depășesc puterea de-nțelegere, pentru că avem aici o tehnologie, o etologie, o psihologie și (cum ai să vezi) o sociologie străine, nu trebuie să ne-mpiedice să încercăm măcar să-nțelegem. Căci altfel ce sens ar avea cerința să-l cauți pe Domnul și promisiunea că astfel îl vei găsi ? De ce ne-ar fi lăsat Isus minunatele cuvinte « Cere și ți se va da. Bate și ți se va deschide. Caută și vei găsi » ?

Preoții aleși să-l slujească pe Domnul se aflau permanent în pericol de moarte. Aveau haine pe care le-mbrăcau numai la intrarea în cort, și le scoteau la ieșire. Marele preot purta efodul ce avea pe piept un alt artefact cu totul misterios, numit Urim și Tummim, prin care se puneau întrebări Domnului

iar el răspundea (sau, uneori, nu dădea răspuns). Ce erau Urim și Tummim, pe care iudeii le-au folosit până la David? Preoții mâncau în cort, la o masă specială, pâini făcute anume și anumite părți din darurile aduse de popor. Cortul se afla mereu sub nor, adică sub Îngerul lui Dumnezeu, care-l umplea cu slava lui. Sufereau pâinile o influență venită de deasupra lor? Ce însemna binecuvântarea Domnului, venită peste hrana sau casa câte unui iudeu? De ce preoții erau rași în cap și unși cu ulei, cum erau și regii în devenire? De ce trebuiau să fie rași pe tot corpul și mereu proaspăt îmbăiați? Nenumăratele jertfiri de animale sunt numite « de un miros plăcut Domnului », și, într-un loc, « hrana Domnului ». Cum putea fi fumul ridicat din grăsimea mieilor și iezilor hrana lui Dumnezeu? Nimic nu mi se pare aici direct religios, mi se pare mai curând îmbrăcarea unor reguli de neînțelese în arome magice, pentru că alt limbaj și altă interpretare nu erau posibile pe atunci, și-n bună parte nici până azi. Sunt apoi reguli împotriva contaminării. Cine nu le respectă este distrus fără milă, automat ai zice. Câtă vreme Domnul locuiește în mijlocul poporului său, nenorocirile abundă, pier împreună cei loiali și cei răzvrățiți, vinovații și nevinovații. Nici un fel de etică sau de simbolism mai înalt nu pot fi discernute în intențiile naratorului. Moise e, firește, prietenul lui Dumnezeu, cum fusese Enoch odinioară, dar nu e mai aproape de El, nu-l înțelege și cere mereu să-i vadă Fața.

Și sunt apoi cei treizeci și opt de ani din deșert, cuprinși într-o singură pagină a Cărții sfinte. Cine va înțelege ce s-a petrecut cu adevărat în acei ani, în care un milion de oameni însoțiți de vite s-au învățit în jurul muntelui Hor, timp în care s-au hrănit exclusiv cu mană și hainele de pe ei nu s-au învechit și încălțările nu s-au rupt, va avea-n mână cheia destinului nostru pe Pământ și-n Ierusalimul ceresc ce ne-a fost făgăduit.

Care a fost adevărata motivație a anilor pierduți în deșert (și pierduți în povestea care-i căptușește și-n care, la porunca Domnului, Moise a notat doar locurile unde iudeii și-au așezat tabăra)? Cred literal în acest exod, în faptul că un popor întreg a rătăcit în pustie, ziua sub nor, noaptea sub lumina acestuia. Dar nu cred că ei n-au intrat în țara făgăduită din cauza popoarelor puternice de acolo. Mai curând au rămas în pustiu ca să mănânce mană și ceva din ei să se schimbe. Un fel de eugenie divină, un fel de inginerie genetică și socială. Anii aceia au trecut ca-n vis. O generație-ntregă și-a lăsat atunci oasele în pustie. Cei care-au ieșit la liman erau tinerii lui Iosua, care, când au trecut Iordanul, erau cu toții necircumciși. *De ce* nu fuseseră circumciși în pustie, Mircea? Orice nou-născut de parte masculină trebuia circumcis într-a opta zi a vieții. Era cu neputință ca, în pustie, cu Domnul, cu Moise și Aron, cu leviții de față, această poruncă majoră să nu fie respectată.

Nimeni n-a supraviețuit ca să spună povestea acelor ani. Moise a murit pe muntele Nebo și a fost îngropat de Domnul în vale, dar mormântul nu i s-a găsit niciodată. Marele iudeu (sau egiptean?) avea să mai apară o dată în Evanghelii, după multe sute de ani, când s-a ivit din Slava lui Dumnezeu pe muntele Tabor, alături de Ilie, ca să vegheze Schimbarea la Față a lui Isus. De ce Ioan, cel ce netezise căile Mântuitorului, seamănă izbitor cu Ilie Tisbitul, iar Elisei, învățăcelul său, atât de mult cu Isus? Ce e cu toți acești oameni care, de la Enoh încoace, umblă cu Dumnezeu și reapar, din timp în timp, pe canavaua vremurilor și-a faptelor din marea Poveste?“

Dar sub marea Poveste erau micile, mizerabilele, rușinoasele, chinuitoarele, jalnicele noastre povești, așa cum o durere de dinți ce te trezește în miez de noapte e pentru tine mai intolerabilă decât căsăpirea a neamuri întregi, căci „O, inimă, ce-nseamnă mări de sânge?“. Dan Nebunul mă ținea de mână, acolo, în camera aceea străină, în zona aceea care mârâia ca un

câine stârnit, și-mi căuta privirea rânjind nerușinat. Nu era cu puțință o astfel de expresie pe-o față de copil. Mendebilul nu era un copil ca mine, ca Luci, ca Sandu, nici măcar un copil ca Mimi cel țigănos, care-njura și flegma tot timpul, nici măcar un copil ca Luță. Poate că de vină era „putoarea“ de maică-sa, sau poate scamatoria lui cu cocoșelul ce i se umfla până la mărirea unei „puli“, așa cum ni-l pusese sub ochi, mai devreme, în dimineața aceea. Mi-era tot mai frică. Mi se năzărise, pe când mă țintuia cu ochii lui reci, că Dan Nebunul nici nu locuia acolo, că noaptea el și mama lui coborau în mațele blocului, printre cazanele centrale de încălzire care stăteau acolo, trântiți pe burtă ca niște scroafe gigantice, că înaintau de-a lungul țevilor de pe pereți și că se culcau în camera cea mai afundă, cea mai secretă, camera fochistului, că mama lui Dan se-mperechea acolo cu fochistul roșu, fantastic, sub ochii băiatului ei, pe când umbra flăcărilor din cuptoare dansa pe pereți cu sălbăticie, și-apoi dormeau cu toții acolo, claie peste grămadă, pe o saltea putredă, roasă de șobolani.

Camera se-nfășurase strâns în jurul nostru, jucăriile mă-nghionteau și mă zgâriau, lustra din tavan îmi făcea țeasta țândări, geamurile, prin care se vedea colosalul zid de cărămidă al morii Dâmbovița, mă sufocau ca o pungă de plastic trasă peste cap. Și-atunci Dan, un copil de opt ani, mă-ntrebase ceva simplu și înspăimântător, o întrebare uitată de mine cu disperare, chiar în acea seară, când am udat cu lacrimi codițele mele de când eram foarte mic, și care totuși mi-a străbătut, ca un vuiet amenințător, întreaga viață, strâmbându-i contururile, rupându-i anevrismele, inundându-i creierul cu cheaguri cleioase de sânge, ficatul cu carcinoame monstruoase, risipite curând în fiecare celulă a trupului minții mele. Mi-au trebuit decenii să reconstitui ce s-a petrecut atunci, în camera sufocantă de la Scara Trei, înlăturând amintiri-paravan, coșmaruri

schimonosite, izbucniri mincinoase-n memorie, și mai ales copleșitorul sentiment de vină și de rușine care mă tortura de câte ori mă apropiam de zona infectată de pe pielea, din carnea și din oasele mele. Poate că nesfârșitul, ilizibilul meu manuscris nu-i decât o perlă cenușie, depusă strat peste strat de sedef între valvele minții mele, ca să pot tolera grăunța străină, cu muchii tăioase, pătrunsă acolo, și pe care substanța străvezie o-nconjoară și o-mblânzește.

„Vrei să ne futem în cur?“ mă-ntrebase atunci Dan Nebunul și, în același timp, își lăsase-n jos bretelele spielhosenilor săi cu imprimeuri, apoi și-i trăsese-n jos, până la glezne, lăsându-și la vedere sexul de neprivit, ca al oamenilor mari, ca al bețivilor care făceau pipi pe garduri. „Uite, te las pe tine întâi“, adăugase, prinzându-mi din nou mâna și-ncercând să mi-o tragă spre bara lui de carne. A urmat una dintre clipele cele mai lungi trăite de mine vreodată. Mi-am amintit, fulgerător, din bancuri și din pălăvrăgeala copiilor. Homosexualii. Poponarii. Curiștii. „Mircișor, să nu cumva să te duci nicăieri cu un om străin. Să fugi dacă-ți dă o bomboană sau o ciocolată ca să te duci cu el. Să vii și să-mi spui imediat.“ Unii oameni nu și-o băgau în gaura femeilor, ci în fundul altor bărbați. Erau cei mai răi dintre toți, căci oamenii mari făceau prostii cu nevestele lor ca să aibă copii, dar poponarii și-o băgau acolo, în caca, pe unde trăgeai părțuri, de unde-ți ieșeau, câteodată, când te mânca, viermișorii. Erau porci tăvălindu-se în lături. Se așezau lângă tine, la film, și-ți puneau mâna pe picior, te trezeai cu ei la closet, când făceai pipi, că încearcă să te-mbrățișeze pe la spate, îi recunoșteai după pielea maro a feței și după transpirația palmelor. Când dădeai mâna cu vreunul, îți desena un triunghi în palmă cu degetul arătător. Când vreunul se lua de tine, trebuia să-l joci în picioare, să-l bați până se cacă pe el, zicea Mimi, de care se luaseră câțiva. Era rău la băile publice sau în taberele de copii, unde se făcea duș împreună. Dacă-ți scăpa săpunul, nu trebuia

cu nici un preț să te apleci, căci dacă era un poponar pe-acolo și făcea și el duș, ți-ar fi înfipt-o imediat, ți-ar fi spart rozeta. Poponarii, curiștii nenorociți, nu erau oameni, ci un fel de demoni care nu se gândeau decât cum să ți-o bage. Când se-ntâlneau mai mulți, zicea Jean de la șapte, și-o băgau fiecare-n fundul celuilalt, făcând până la urmă un cerc: „Strângeți hora, nu fiți hoți, / Să avem un cur cu toți“ ... Cică la un closet public un tip și-a dat pantalonii jos să se pișe, și tocmai atunci a trecut pe-acolo un homosexual, care i-a înfipt-o numaidecât și a fugit. Supărat rău, tipul a luat-o la fugă după el, pân-a ajuns într-o pădure. Acolo i-a pierdut urma, dar a văzut un om stând în pragul unei colibe. „Hei, n-ai văzut pe-aici un poponar fugind?“ a întrebat tipul. „Nu, zice omul, dar poate l-o fi văzut nevastă-mea: Ioanee!“ Fiindcă și ăla era tot un poponar. Printre români erau mai mulți homosexuali decât în toate celelalte popoare, fiindcă toate se născuseră din Adam și Eva, numai noi din Decebal și Traian. Și noroiu-ăsta gros, de caca și pipi, de hârtie de ziar boțită, cu care te-ai șters la fund, de muște verzi roind și de viermi grași suindu-se pe pereții unui closet de țară, din fundul curții, unde-ți venea să verși de cum ți-aruncaii ochii în gaura aia puturoasă și colcăitoare, se ridica, încet, în camera lui Dan, acoperind mobilele și jucăriile, îngropându-ne până la glezne, până la genunchi, până la brâu, încât fundul gras al Nebunului nici nu se mai vedea, și-apoi urcându-ne, caca și pipi amestecate, din zeci de funduri și puli, și pizde, și mațe, până la gât, până peste gură, peste nări, peste ochi, până la tavan, dospind acolo o veșnicie și păstrându-ne vii, înotând, zbatându-ne, înghițind materia aia imundă.

M-am întors și-am luat-o la fugă cum nu mai fugisem în viața mea. M-am împiedicat de bicicleta de lemn și-am căzut, țipând, pe covor. M-am ridicat și-am izbit ușa cu tot trupul, disperat să nu fie cumva încuiată, dar nu era. Am trecut în fugă prin sufragerie, unde mama lui Dan se ridicase în capul oaselor pe

sofa și stătea așa, cu țâțele goale, cu enorme areole stacojii în jurul sfârcurilor, cu rujul întins pe bărbie și pe pernă. Am fugit prin hol auzind, din fundul apartamentului, vocile celor doi, suprapuse și totuși distincte ca niște scrâșnete de șuruburi ruginite: „Stai, stai, că am glumit!“, „Dănuț, ce mi-ai promis tu? Ce mi-ai promis?“, și-apoi m-am aruncat pe ușa de la intrare, încercând s-o deschid cu forța invers decât se deschidea ea. Și-am scăpat din casa lui Dan Nebunul, dar am fugit și mai repede prin întunericul de pe palier. Am sărit câte două trepte pe scară, ținându-mă de balustrada de lemn, am străbătut pe sub gang distanța dintre cele două scări și-am urcat în fugă cele cinci etaje de până la noi. Mi-a deschis mama, dar am trecut în fugă de ea și nu m-am oprit până-n patul meu din camera din față, unde m-am trântit, trăgând peste mine cearșafuri și pături, vârându-mi capul sub pernă. Am stat acolo, tremurând, zgâlțâind patul, fără să fiu în stare să gândesc ceva sau să-mi dau seama măcar ce-mi zicea mama, o vreme pe care n-o pot măsura. Poate că mai sunt tot acolo și-acum. Când m-am ridicat, mama era lângă mine, așezată pe pat, deformată toată de lacrimile mele, curgând o dată cu ele pe parchet. Nici nu mai știu ce i-am spus, că am căzut, că m-am lovit... N-am mâncat atunci, la prânz, și săptămâni întregi mirosul veșnicelor ei ciorbe și ciulamale mi-a făcut o scârbă totală. Și, cu toate că-n seara acelei zile cumplite de 23 August am reușit să uit, tăind din altă parte a minții mele o grefă de piele umedă și lipind-o peste purulența aia, cam după o lună am început să visez, noapte de noapte, același vis în care Dan Nebunul mă urmărea prin miliardul de camere răvășite ale apartamentului său. Și-n vis striga ceva, dar vocea lui era acoperită de-un huruit înspăimântător, ca de cutremur, și mă trezeam urlând, noapte de noapte, și-ai mei veneau să-mi vegheze teroarea fără sfârșit. Urmase o toamnă cu ploii, continue, zi și noapte, iar eu mergeam deja la școală, în fiecare dimineață, înfruntând vremea

rea, de mână cu mama. În iarnă, visele s-au estompat și au dispărut. Au dispărut și Dan Nebunul cu putoarea de maică-sa, de parcă și-ar fi făcut datoria pe lume și-acum se puteau muta definitiv sub talpa uriașă a blocului, bântuind printre țevile căptușite cu vată de sticlă și șobolani de la subsol.

„Artefactele“, repeta gânditor Herman. Mărturiile pe care le ignorăm fiindcă le credem vrăjitorie și mit. Toiașul care, ținut întins, câștigă bătăliile, desparte apele, ucide prin molimi cumplite. Îngerii morții trecând prin Egipt, cu instrumentele lor de nimicire în mâini, și ucigând toți întâii născuți, de la al oii și-al caprei la al soției lui Faraon. Îngerul de lângă aria lui Ornan Iebusitul, stând între pământ și cer, cu sabia scoasă și-ndreptată împotriva Ierusalimului bântuit de ciumă. Ce scene, ce scene fantastice de-a lungul cărții sfinte! Ce logică ciudată, ce psihologie străină și totuși familiară nouă, celor de-acum! De ce trebuia legănată sau ridicată jertfa adusă în fața Domnului, de parc-ar fi trebuit atrasă atenția cuiva asupra ei? Ce-nseamnă că Domnul a blestemat o cetate, așa încât tot cuprinsul ei, de la locuitori la obiecte, trebuia nimicit? Iată cum află iudeii hoțul mantiei blestemate din cetatea Ai: „Căci așa zice Domnul, Dumnezeuul lui Israel: « În mijlocul tău este un lucru blestemat, Israele; nu vei putea să rezști vrăjmașilor tăi, până nu veți scoate lucrul blestemat din mijlocul vostru. Să vă apropiați mâine dimineață după semințiile voastre; și seminția pe care Domnul o va arăta se va apropia pe familii; și familia pe care Domnul o va arăta se va apropia pe case; și casa pe care Domnul o va arăta se va apropia pe bărbați. Cine va fi arătat că a luat din ce era blestemat va fi ars în foc, el și tot ce este al lui... » De-aici se vede cum cartografia Domnul poporul său, dar din ce urmează nu înțelegem cum, prin ce semne arăta Domnul seminția, casa și pe cel vinovat. « Decontaminarea » taberei evreilor e atroce: « Iosua și tot Israelul împreună cu el au luat pe Acan, argintul, mantaua, bara de aur, pe fiii și

fiicele lui Acan, boii lui, măgarii, oile, cortul lui și tot ce era al lui; și i-au suit în Valea Acor... Și tot poporul i-a ucis cu pietre. I-au ars în foc și i-au ucis cu pietre și au ridicat peste Acan un mormânt mare de pietre care se vede până în această zi. » Aceeași logică nespus de stranie pentru acele vremuri reiese și din povestea celor șaptezeci de bătrâni aleși de Moise să-mpartă cu el povara conducerii poporului prin pustie: « Și Domnul S-a coborât în nor și a vorbit lui Moise, a luat din duhul care era peste el și l-a pus peste cei șaptezeci de bărbați bătrâni. Și îndată ce duhul s-a așezat peste ei, au prorocit; dar după-aceea n-au mai prorocit. Doi bărbați, unul numit Eldad și altul Medad, rămăseseră în tabără, și Duhul s-a așezat peste ei; căci erau dintre cei care fuseseră înscriși, dar nu s-au dus la cort. Și ei au proorocit în tabără. » Duhul, prin urmare, n-a coborât peste grupul adunat în fața Cortului întălnirii, ci peste cei « înscriși », oriunde ar fi fost ei. Nu e asta minunat, Mircea ?

Prin Duhul, vântul paraclet, Domnul poate influența psihic oamenii, până la totala lor transformare. Când se pogoară asupra lor, cum s-a-ntâmplat într-a cincizecea zi de la Înălțarea lui Isus, oamenii prorocesc și vorbesc în alte limbi. « Deodată a venit din cer un sunet ca vâjâitul unui vânt puternic și a umplut toată casa unde stăteau ei. Niște limbi ca de foc au fost văzute împărțindu-se printre ei și s-au așezat pe fiecare dintre ei. Și toți au fost umpluți cu Duh Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, după cum le da duhul să vorbească. » Nu mă-ndoiesc de întâmplarea asta, Mircea, cred în ea literal, cred că Duhul lui Iehova a coborât de multe ori asupra oamenilor, ridicându-i dintre semenii lor și făcându-i părtași la cea mai mare poveste spusă vreodată. Cred că profeții și Isus, și apostolii au avut din plin acest dar, plătit de multe ori cu suferință și umilire: « Și ca să nu mă umflu de mândrie din cauza strălucirii acestor descoperiri, mi-a fost pus un țepuș în carne,

un sol al Satanei, ca să mă pălmuiască, pentru ca să nu mă îngâmf. De trei ori am rugat pe Domnul să-l depărteze de la mine. Și El mi-a zis: « Harul Meu îți este de ajuns; căci puterea Mea în slăbiciune se desăvârșește. » Cred că și alții, mult mai târziu, au avut parte de influența Duhului. Ce stranie prima amintire a lui Da Vinci: la vârsta de doi ani, în coșulețul său lăsat de Caterina pe pajiște, copilul a fost umbrit de o mare pasăre. Aceasta i-a deschis gura cu coada. Leonardo, stângaci și scriind în oglindă, cu o inteligență desăvârșită, nu în felul oamenilor, ci al zeilor, cu o putere de invenție de neînțeles, mi-a părut totdeauna un om modificat, folosit pentru cine știe ce lucrare divină. Melancolic și singuratic, practic asexuat, autor de mașinării rupte de orice tradiție și orice putință de a fi puse-n aplicare, mi s-a părut întotdeauna însuflețit de duhul lui Bețaleel și-al constructorilor marelui Templu unde Iehova voia să trăiască în întuneric deplin.

Artefactele, între care marele artefact al Bibliei însăși, unde tehnologia scriiturii și scriitura miracolului și miracolul tehnologiei trec dintr-una-ntr-alta asemenea celor trei roți care sunt una singură în paradisul dantesc, ne arată o altă istorie și-un alt destin pentru bietul fir de praf pe care ne ducem viața, mult mai densă și mai adevărată decât hronicul a șapte-opt mii de ani omenesc-prea-omenești, din care a fost golit cu grijă orice conținut achiropoietic. Dar Biblia este achiropoietică, Mircea, și la fel povestea vimanelor, a anciliei, a calului de fier și-a inelului lui Gyges. Pentru că ignorăm povestea spusă de artefacte, aceste fisuri fatale în istoria searbădă a umanității, am ajuns să ne-nchinăm idolilor, ca păgânii, să ne rugăm unei ființe despre care nu știm nimic, nici măcar dacă are aparat auditiv sculptat în osul temporal, ca să ne-audă ruga. Preoții noștri mimează, îmbrăcați absurd și fastuos, slujba din Cortul întâlnirii, într-o lume de simulacre și cartoane: icoane de carton, biserici de carton, predici de carton, butaforie înzorzonată

ce imită realități niciodată-nțelese. « Căci voi vă-nchinați la ce nu cunoașteți, dar noi ne-nchinăm la ce cunoaștem », le spun evreii idolatrilor, și au în parte dreptate: ei văzuseră, văzuseră cu ochii lor Slava lui Dumnezeu, stâlpul de foc, chivotul, ei întrebau pe Urim și Tummim dacă să se urce să ia o cetate sau să aștepte, ei se spălau înainte de a intra în cort « ca să nu moară », ei îl văzuseră pe Dumnezeu pe tronul său de deasupra cupolei de safir, ei se-ntâlniseră adesea cu îngerii, ei fuseseră arși în focul ieșit de la Domnul, loviți cu lepră și ciumă și bube la șezut de Domnul, ei văzuseră norul coborând la ușa Cortului întâlnirii și pe Moise vorbind cu Domnul « față către față, cum vorbește un om cu prietenul lui ». Ei pieriseră cu toții, până la ultimul om, o generație-ntreagă, în pustie, după ce văzuseră (cu ochii lor, Mircea: miracole tehnologice produse de o tehnologie miraculoasă) cum se despart apele Mării și-ale Iordanului, cum țâșnește apă din stâncă și cum în jurul taberei se formează mana, asemenea bobîțelor de coriandru, având gust de prăjitură cu miere. Au văzut și au consemnat, dar nu pentru ei înșiși, ci pentru mai târziu, pentru vremurile ce-aveau să vină, căci ei nu aveau, în mintea și-n limba lor de păstori, loc pentru spectacolul miraculos, înfricoșător, chinuitor care-i smulsese de la oalele cu carne din Egipt ca să-i extermină în pustie. Dar care era sensul legăturii lor cu Iehova, ce-nsemna ca ei să-i slujească, în cort sau în templu, de ce Iehova alesese micul neam semit ca să-l transforme într-un popor de sfinți: « Acum, dacă veți asculta glasul Meu și dacă veți ține legământul Meu, veți fi ai mei dintre toate popoarele, căci tot pământul este al Meu. Îmi veți fi o împărăție de preoți și un popor sfânt »; care erau planurile și căile Domnului — toate acestea le erau, până și lui Moise și Aron, obscure, căci nici ei nu ajungeau cu adevărat până la Domnul, ci primeau doar, de sus, ca să transmită poporului, sentințele sale. Prin ei, avem o imagine fragmentară

și deformată a faptelor, totuși nu imposibil de refăcut, în parte cel puțin. E ca și când entitatea numită Domnul ar fi alcătuită din două laturi: una umană, uneori minunat de umană, vădită în legi în favoarea văduvei și-a orfanului, a străinului și-a animalelor, în grija părintească cu care poporul lui Israel e condus spre țara făgăduinței. Alta îndepărtată, străină, teribilă, fără milă, care distruge în mod reflex tot ceea ce nu e sfânt, ce nu corespunde unor reguli și structuri neînțelese de mintea omenească. Fiii lui Aron, care-au adus în fața Domnului foc străin, necerut de acesta, au fost uciși pe loc nu ca și când ar fi comis un păcat, o greșeală morală, ci ca și când ar fi atins un fir electric neizolat. E ca și când ființe umane, care din vremuri străvechi au umblat cu Dumnezeu — Enoh, Lameh, Noe, patriarhi ce nu păreau să mai îmbătrânească, așa cum timpul nu părea să curgă peste Moise și poporul său — au fost folosiți ca intermediari, ca experți pentru psihologia popoarelor pământului, ca însoțitori ai unor entități năpraznice venite din alte lumi: norul, Îngerul Domnului, Slava, mai curând aparate decât ființe, sau o combinație de ființă și aparat de un fel necunoscut și neînțeles.

Prin Enoh, Mircea, aruncăm o privire asupra Ierusalimului ceresc, a Împărăției ce va să vină (dintre noi, din noi sau de deasupra noastră ? sau e cu totul același lucru ?). Căci Enoh a umblat cu Domnul trei sute de ani și-a fost răpit la ceruri asemenea lui Romulus, lui Ilie Tisbitul și lui Isus. Și-a fost dus într-un fantastic palat ceresc, alcătuit din cristal și înconjurat de limbi de foc. Și în centrul uriașei săli cu ziduri străvezii se afla un tron așezat pe roți și pe heruvimi, de sub care curgeau râuri de foc. Cel Bătrân de zile stătea pe tron, înconjurat de flăcări, într-un veșmânt mai alb ca zăpada, iar înaintea sa stăteau de zece mii de ori zece mii de sfinți ai lui Dumnezeu, ca o imensă colonie de albine cerești, înconjurând enigmatică, emblematică, grandioasa matcă. Nemuritori, glorioși, masculini, dar

asexuați (sau refuzându-li-se sexul, motiv de cădere și damnare eternă), alergând nevăzuți pe pământ și în ceruri ca să ducă la-ndeplinire voia Stăpânului, arătându-se pe câmpurile de luptă ca să pună-nvălmășeală în rândul dușmanilor lui Israel, în Sodoma ca s-o nimicească prin foc și pucioasă căzută din cer, în fața unor femei, sterpe sau fecioare, ca să le vestească rodnicia prin Duhul, în fața unor plugari ca să-i anunțe că vor fi împărați și-a unor păstori ca să-i înștiințeze că s-a născut Mesia, Vestitorii, Veghetorii sau Îngerii, întotdeauna arătându-se la față ca niște tineri în veșmânt alb, de multe ori cu unelte de nimicire în mâini, mâncând și bând uneori, alteori refuzând hrana, apărând și dispărând, suindu-se în flăcările altarului, par uneori ființe trupești și reale, alteori doar niște halucinații ciudate. Cum sunt ei cu adevărat, sub măștile impersonale și impenetrabile (ușor ironice câteodată ?) nu putem ști, căci din istoria minunată de pe muntele Tabor aflăm că fața celor cerești se putea schimba cu desăvârșire. Mesia, cum e prevestit de Isaia în cea mai inspirată pagină a sa, e descris ca fiind tulburător de străin: « atât de desfigurată îi era fața și atât de mult se deosebea înfățișarea Lui de cea a fiilor oamenilor » ... De asemenea, nu putem ști ce erau heruvimii, ce era Duhul, ce-nseamnă credința fără-ndoială, ce este mântuirea. Dar cel mai mare, mai intolerabil, mai tantalic mister rămâne viitorul nostru în această altfel de istorie, în care nu suntem, în coaja noastră de nucă, prinții universului și nici, în uterul nostru, embrioni singuratici și visători. Ne-am născut deja și ne vedem înconjurați de ființe mai mari și mai înțelepte ca noi, dar și pierdute-n gânduri și rituri de neînțeles. Pentru Iezechiel, viitorul poporului ales era limpede: răpit în Slavă și depus pe vârful unui munte înalt, un Vestitor îi arată modelul cetății sfinte, Noul Ierusalim, ce-avea să fie în cele din urmă numită « Domnul este acolo ». În mijlocul unei riguroase zidiri geometrice, în Templul său sacru, Iehova avea să domnească etern asupra unei lumi

paradisiace, înconjurat de cele douăsprezece seminții ale lui Israel. E viziunea ce servește de-ncununare a *Vechiului Testament*, în care totul vorbește despre aici, acum, pe pământ. Domnul coboară din cerul său ca să trăiască în mijlocul popoului ales. Acesta nu aspiră la ceruri, nici la viața veșnică, ci doar la sfințirea prin îndeplinirea cerințelor Domnului, la respectarea și adorarea Legii. Dar Evangheliile spun o altă poveste.“

Nu-l mai puteam auzi, după cum nu-l putusem asculta pân-atunci. Eram împietrit în suferința și jignirea mea, de care cel mai bun prieten al meu era atât de departe. Eu eram de jos, el era de sus, el venea din vii, eu din morți. Niciodată două voci nu fuseseră mai incompatibile și mai străine. Apăsam, în același timp, repetat, disperat, până la nebunie, pe clapa cea mai din stânga și pe cea mai din dreapta a claviaturii de pian, încropind acordul dezacordat al schizofreniei și al demenței. Pe măsură ce el vorbea, asemenea lui Irod odinioară, cu glas de om, și nu de Dumnezeu, îndrăzneț și blasfemator, riscând să fie devorat de viermi, lapidat, ars pe rug, șters de pe fața pământului, iar eu vorbeam în același timp, întretăiat și fără șir, bâlbâindu-mă și bâiguind, simțindu-mă deja devorat de viermi, lapidat, ars pe rug, șters de pe fața pământului, pe măsură ce, în penumbra verzuie a după-amiezei, fața lui devenea tot mai străvezie iar a mea de consistența și culoarea pământului plin de pupe, râme și rădăcini, ne simțeam tot mai mult doi tovarăși de bolgie într-un infern infinit, mistuiți în focul comun al destinului nostru. Înainte să mergem fiecare acasă la el, Herman s-a întors și, cu un efort teribil, și-a ridicat puțin mai mult ca de obicei chipul desfigurat către mine. Și cei mai frumoși ochi albaștri pe care i-am văzut vreodată m-au privit nepământesc și senin.

Partea a treia

Până la Crăciun, peste București mai ninsese o singură dată. Se petrecuse la înserare, când marile clădiri zigzagate din centru se profilau, negre ca antracitul, pe dungile de aur, sânge și otravă ale orizontului, încă fluorescente-n întunecime. Câteva reclame străvechi, de pe vârful blocurilor interbelice, care altădată se aprindeau și se stingeau magic, cu verdele și roșul lor, în marea fereastră triplă prin care, în pijama mea rufoasă, putredă de prea mult purtat și prea multe spălări, și cu picioarele goale pe calorifer, contempnam, la șaisprezece ani, cel mai frumos peisaj din lume, orașul meu scânteind din milioane de ferestre în care se răsfrângea curcubeul, se profilau acum, mute, pe neliniștea amurgului, nemaiamintându-și nici ele ce-nsemnau GALLUS, HARDMUTH, QUILIBREX și alte sigle mânjite de neon, pe care orașenii anilor '60 se obișnuiseră să le aibă mereu deasupra, mereu reflectate în coaja de sticlă a ochilor lor, aprinzându-se și stingându-se, aprinzându-se și stingându-se, verzi și roșii, acolo. Era ca și când Bucureștiul ar fi fost un uriaș preparat anatomic, un animal livid cu pielea escoriată, cu coastele trepanate, cu prapurul secționat și țintuit în lături cu mici bolduri de insectar, lăsându-și organele interne la vedere, iar reclamele ar fi reprezentat numele sistemelor și aparatelor, ale venelor și ale ganglionilor dezgoliți indiscret privirii mele și-ale tuturor celorlalți oameni singuri ce, de la ferestrele lor, contempnau orașul.

Din ce nebunească singurătate, din ce destin de netrăit se-ntruchipase acel fulg de zăpadă ce căzuse, sclipind în amurg, peste orașul pustiu ? Căci în seara aceea, printre ultimele ale Anului Domnului 1989, căzuse peste București un singur fulg de zăpadă, cu diametrul de aproape treizeci de kilometri, acoperindu-l în întregime, ca un gigantic milieu de cristal, cu boarea lui înghețată. Coborâse ore-n șir, ca o diafană pânză de păianjen, din norii galben-întunecați, miraculos de simetric, înduioșător de pufoși, cu fațetele ácelor de gheață sclipind la răstimpuri ca diamantele și cu golurile octogonale, triunghiulare, rombice, icosaedrice îngemănându-se și despărțindu-se, fractalic, pe uriașa roată de brumă. După o plutire legănată, maiestuoasă deasupra acoperișurilor pline de antene și-a plo-pilor dezgoliți, tot mai negri pe orizontul sângeriu, fulgul se așternu lin peste construcții și străzi, șine ferate și centrale termice, școli, muzee, depozite și întreprinderi, marginile sale de gheață și vânt depășind considerabil șoseaua de centură și înglobând comunele din apropiere. Pentru o noapte, nefericitul oraș al ruinelor și-al singurătății deveni, astfel, cel mai luminos oraș de pe pământ, depășind cu mult iluminările fastuoase ale Parisului, Berlinului sau New Yorkului, ce se pregătiseră de tot mai improbabilă (pe măsură ce manuscrisul meu substituie, încetul cu încetul, lumea) trecere în noul an. Cristalele lungi ale fulgului de zăpadă se-ntindeau acum curbate de propria lor greutate, între vârful cu stea roșie al Casei Scânteii, macaralele din jurul colosalei Case a Poporului, instalația de nocturnă (ruginită de nefolosință) a Stadionului 23 August, ciupercile alarmei antiaeriene de pe vârful magazinului Victoria, coșurile parabolice ale termocentralei din Titan, terasa cochetă a blocului turn, antenele și radarele de pe Palatul Telefoanelor, cupola de plexiglas de peste cartierul Floreasca, urcând pe fațade și coborând pe asfalt, între blocuri, îndoind vârful arborilor și tabla automobilelor parcate pe prima bandă a carosabi-

lului, luminând ca ziua în jur și iradiind un frig de crăpau pietrele. În noaptea albă ce se lăsase, oamenii încotoșmănați, cu veșnicile lor cojoace și cu căciulile rusești legate sub bărbie, umblau de colo-colo ca năucii, ici trecând pe dedesubtul, colo escaladând drugii de gheață poliedrică ai marelui fulg. După miezul nopții, grupurile strânse pe la colțuri, care comentau situația, începură să se retragă în holul blocurilor unde era la fel de frig — răsuflarea fiecăruia îi ieșea din gură ca un fum alburiu și învărtejit, de parcă ar fi fost ciudați balauri ai ghețurilor, iar vitrinele de sticlă ale holurilor se umpleau până sus de fantasmagorice flori de gheață —, dar unde se simțeau mai la adăpost de asaltul teroriștilor și-al statuilor, unii mai feroce ca alții. În cele din urmă se afundară cu toții și mai mult în inima mușuroaielor lor de beton prefabricat, în apartamentele cu neveste și televizoare, unde-și petrecură restul nopții înghițind puricii albaștri și mincinoși, hrana lor principală de câteva zile încoace. Câtă vreme televizorul duduia, cât timp familiile erau strânse, cu cățel și purcel, în jurul acelor șeminee electronice, cu puterea lor magică de convingere, nici frigul și nici foamea nu mai erau de temut pentru bucureșteni, care, în avântul revoluționar ce-i cuprinsese, renunțaseră până și la bucuria săracului, călărirea frugală a nevestei deșelate de munca de peste zi și leșinate de somn. Televizorul le era de-acum singurul partener de conversație, de viață, de sex, focul la care-și încălzeau inimile cenușii ca și pereții-ntre care bălteau. „Al bătrân ne mânca zilele, ăștia de-acum ne mănâncă nopțile“, glumeau ei, fermecați de zâmbetul larg, mai larg ca viața, mai larg ca diagonala televizorului, al noului locuitor din acvariul albăstrui, în care nea Ceaușcă dăduse din gură și mișcase din opercule atâta vreme.

Așa că spre zori orașul rămase pustiu, tatuat cu ațele strălucitoare ale fulgului celest, îmbrăcate parcă în tubulețe de lumină pufoasă. Extrem de rar mai trecea câte-un taxi. La gurile de metrou ieșea din când în când câte-un revoluționar în șubă

să facă pipi, dar, văzând că jetul îi îngheață instantaneu sub forma unei tije curbe și galbene, fugea repede înăuntru ca să se sloboadă în șanțul cu șinele de metrou. Câte un câine vagabond, ghemuit peste un canal din care ieșeau aburi, tresărea din somn la câte-o împușcătură îndepărtată. În acea liniște spectrală, în piețele publice, în parcuri, pe fațadele clădirilor, în adâncul înghețat al muzeelor, statuile începură să coboare de pe soclurile lor.

Erau sute, poate chiar mii de statui, de marmură și de bronz, de piatră ieftină și de ghips și mai ieftin. Erau voievozi călări, boieri și politicieni, artiști de geniu omagiați de conștiința vinovată a poporului, ce-i așezase pe pedestaluri ca să-i poată uita mai bine. Erau muze planturoase, cu șunci de aramă, erau fecioare din fântâni, cu fețe coclite, erau figuri alegorice cu țâțe mari și câte-un corn al abundenței cărat în brațe, din care curgeau mere, struguri și cireșe de ghips. Erau îngerași cu nasul ciobit de sub frontoanele vulgare ale caselor negustorești, erau atlași cocârjați de balcoanele pe care se săturaseră să le mai susțină. Erau marii estropiați ai recunoștinței naționale, inventatorii, aviatorii, muzicienii și poeții cu membrele smulse, reduși la câte-un bust înghețând prin parcuri. Erau muncitorii și țăraniii vremurilor noi, dârji și musculoși, privind către viitor cu ochi de alamă lustruită. Un popor întreg, cel mai chinuit de pe lume, constrâns să-ndure închistarea-n bobul de chihlimbar al istoriei vreme de secole sau decenii, anchilozat în mijlocul anotimpurilor, neprivit de nimeni, neiubit de nimeni, ocolit de circulație, renovat din an în paște, uitat la înălțimi de unde nici nu se mai zărea (oricum nu-l privea nimeni, nici-odată), luptând cu intemperiiile, între care cea mai cumplită era vuietul timpului, timpul curgând în jurul lor cu sute de kilometri pe oră, smulgându-le degetele de ipsos, ciobindu-le faldurile și pletele scoase, înghiocat, din daltă, lustruindu-le pielea lor groasă de aramă, un popor din care fiecare cetățean

era cu mult mai vestit decât orice ins ce făcea pipi pe soclul său, poporul statuilor simțise și el, sub crusta sa minerală, ceva din agitația revoluției și hotărâse să se deștepte, la rândul său, din amorțire.

Căci lumea care trecea zilnic, pe jos sau în troleibuze, prin piața Universității habar n-avea că marile statui din stație erau vii. Că sub coaja lor de calcar sau bronz se ascundea un schelet acoperit de mușchi striati, mustind de sânge, că-n toracele lor plămâni se sufocau, fremătând după aer, că o inimă de cinci ori mai mare ca a oricărui om zvâcnea înnebunită, trimițând un sânge fierbinte-n artere. Că sub cușma domnească a lui Mihai Viteazul, în adâncul țestei sale, un creier cât al unui delfin își amintea și visa. Nimeni nu-nțelegea chinul teribil cu care C.A. Rosetti îndura, pe scaunul său înghețat, un supliciu cu mult mai îngrozitor decât al lui Gheorghe Doja. Dumnezeu, cine, chiar având urechi de liliac, ar fi auzit, și, dac-ar fi auzit, cine-ar fi putut să-ndure urletele de disperare ale acestui popor condamnat la paralizie eternă? Era ca și când iadul și-ar fi-ntins un pseudopod pe pământ, l-ar fi ramificat până sub fiecare soclu de statuie și și-ar fi injectat acolo, sub nesimțirea metalului și a pietrei, corpurile vii, de carne, sânge, nervi și intestine, ale damnaților săi. Fiecare dintre ei un pachet conștient și sensibil, dar cu totul neputincios, ca fluturii înfășurați strâns în plasă de păianjen și ca lăcustele paralizate de viespi și aduse în cuib, lângă larvele ucigașe. Imortalizate-n poziții eroice și absurde, de la gigantica statuie-a lui Lenin din fața Casei Scânteii și până la măruntele nimfe din Herăstrău, toate țipau, neomenesc, din laringe sângerânde, la gândul că într-o zi o ființă oribilă, de neimaginat, avea să treacă de la una la alta, să-și înfigă un ac prin crusta lor de calcar și să le sugă, lăsând statuia goală pe dinăuntru ca o imago.

În noaptea ultimei zăpezi din acel an — și din acest univers — statuile și-au deschis, deodată, ochii lipsiți de gene, clipind

în lumina ireală a fulgului de zăpadă. Încetul cu încetul, crusta lor neiertătoare păru să se moaie, hainele lor de piatră părură să devină flexibile ca o cocă întărită. Neîncrezător, Constantin Brâncoveanu își suci capul dintr-o parte-ntr-alta. Un înger din cimitirul Ghencea își desprinse din zidul cavoului aripa de plumb și-și zbârli penele grele în aer. Figura înaripată de pe Statuia Aviatorilor își lăsă, obosită, brațele-n jos. Pe fațada Facultății de Drept filozofii greci se-ntindeau și căscau de le trosneau fălcile. Eroii sanitari ieșiră și ei din destinul lor împietrit, încercând altă creodă în nesfârșita întretăiere de lumi în centrul cărora se construiește, mereu cu o margine translucid-tremurătoare, realitatea. Dar realitatea era coșmarul visat de statui în somnul lor cel mai adânc, și de care ar fi dat orice să scape pentru totdeauna. Începură apoi, în toate colțurile orașului, să coboare de pe stâlpii lor unde, Simioni famelici, înțepeniseră secole sau decenii, de pe fațadele spectrale, din stuc gălbui și fărâmicios, cu mișcări lente și prudente de alpiniști, înspăimântate că ar putea cădea și-ar crăpa pe asfalt în bucăți de tors, în felii de brațe, în cioburi de craniu. Se ciocniră-n muzee de licărirea stinsă a vitrinelor înnoptate, dibuiră ușile de ieșire, le sparseră cu umerii lor de piatră lustruită și se văzură deodată la larg, în piețe pustii, pe macadamul care tremura de greutatea stângace a pașilor lor. Se adunară pe cartiere, în pâlcuri eteroclitice și, pe urmele mulțimilor ce umpluseră marile artere cu câteva zile-n urmă, o luară și ele către centru printre aceleași șiruri de case negustorești, pline de jeg și de crăpături, cu cartoane-n ferestre și cu balcoanele prăbușite în lipsa musculoșilor atlași ce se alăturaseră tristului popor mineral. Trecură și ele pe lângă inscripțiile inepte, dar uriașe de pe pereți, JOS CISMARU și JOS CEUȘESCU, gândindu-se la cum trebuiau să se simtă cei cinci-șase Ceaușești de bronz care li se alăturaseră, ieșind din cine știe ce nișe văruiate cu grijă, și față de care nimeni nu simțea vreo ranchiună. De pe fiecare străduță laterală

mai sosea șchiopătând câte-un Vasile Lascăr, însoțit de muza ce-i întindea de-atâta vreme pana, câte-un Enescu insomniac, câte-un Caragiale țațoș, lustruit de vânturile iernii. Soseau, din cartierele îndepărtate, cu tramvaiele de noapte ce avansau lent, legănându-se, din stație-n stație, tot felul de Victorii ale socialismului, de țărânci cu secera și muncitori cu ciocanul. Soldații de la Mărășești, mai îndrăzneți, veneau pe tampoane, scârbiți de veșnica țigară pe care copiii derbedei îi sileau s-o țină-n colțul gurii. Se adunară în cele din urmă în Piața Universității, unde strânseră rândurile în jurul colosalului Lenin de aramă, ce ieșea dintre celelalte statui ca un Moloch încins la roșu, ce-și aștepta jertfele cuvenite. În depărtare, Intercontinentalul se ridica asemenea unui menhir mut și întunecat, iar pe cer, sub norii de zăpadă, Slava lui Dumnezeu strălucea ca o stea de diamant. Coborâse mult, în ultimul timp, din adâncul bolții, așa-ncât fețele de om, de taur, de vultur și de leu ale celor patru heruvimi se puteau acum distinge, lucind fosforescent în beznă, alături de roțile pline de ochi de sub bolta de safir. Cel ce, pe tronul său de piatră străvezie așezat deasupra bolții, aducea la înfățișare cu un chip omenesc, se apleca uneori, de parc-ar fi vrut să vadă mai bine, prin peretele de sticlă, mitingul statuiilor din piața centrală a orașului.

Cu o mână-n buzunarul pantalonilor, cu silueta avântată, aplecată-nainte, cu chipul său de calmuc primejdios de convingător ridicat încă o dată deasupra mulțimilor, deși acum n-avea o tribună la dispoziție și nu se adresa matrozilor entuziaști, Lenin își regăsise discursul fluent, persuasiv și nervos din vremurile de altădată. Începu prin a le zugrăvi statuiilor, ce erau acum numai urechi, paradoxul tragic al existenței lor pe pământ: deși faimoși, cunoscuți până și de copii, studiați în manuale, colecție de celebrități care doar în almanahul din Gotha se mai întâlnește, deși bărbați vestiți ai neamului, fala științelor și artelor, simboluri alegorice dintre cele mai sugestive, oamenii

de piatră și de metal erau, de fapt, martirii umanității. Pișați de câini, găinățați de păsări, uitați cu desăvârșire de cei vii, ei formau acum o ceată jalnică de *dei otiosi*, recunoscuți de toți, în bătaie de joc, parcă, și nerespectați de nimeni, neiubiți, nebăgați în seamă, neconsultați în treburile publice. „Să vă spună domnul Kogălniceanu, aici de față, de câte ori a fost invitat la Sfatul Popular, deși e la doi pași de el, ca să fie întrebat ce părere are despre sistematizarea orașului, despre rectificarea albiei Dâmboviței, despre atâtea treburi obștești în care cuvântul lui de fost aghiotant domnesc, arhitect al Independenței, s-ar fi dovedit extrem de prețios. Câți dintre dumneavoastră ați fost numiți șefi de birou, directori de întreprinderi sau măcar responsabili de aprozar ? Cum se face că n-aveți încă un sindicat care să vă apere drepturile ? Ia spune, domnule Ceaușescu, cu cine-ai votat la ultimele alegeri ? Cum, n-ai votat ? Să ridice mâna cine dintre dumneavoastră a votat ! Nimeni ? Nici o mână ridicată ? Dar mi se pare halucinant, chiar și pentru un regim comunist. Să nu spuneți că n-aveți nici buletine, că nu sunteți înscriși la starea civilă, că nu vi se permite să nașteți și nici măcar să muriți. Păi asta și pisicilor li se dă voie ! Știți ce sunteți, atunci, doamnelor și domnilor ? Nu sunteți sclavi, sunteți sclavii sclavilor, gunoiul gunoaielor în societate ! Nici măcar în cele mai barbare dintre cetăți nu s-a văzut asemenea discriminare, asemenea sadism, asemenea dispreț pentru niște cetățeni loiali, pe deasupra cu certificate de voievozi, poeți, eroi și chiar sfinți. Până când le vom mai înnobila orașele, până când vom mai veghea, senini și curați ca lacrima, peste viermuielile citadine care, fără noi la răspântii, nu sunt decât simple mușuroaie ? Până când ne vom mai accepta, resemnați, soarta de paralitici sublimi, de infirmi celebri, de mutilați venerabili ? Nobili cetățeni, arătați-vă rănilor ! Le-ați căpătat în lupta cu timpul și cu istoria. Cine v-a plâns vreodată pentru lipsa de brațe, pentru degetele, nasurile și bărbiile ciobite ? Unii dintre voi sunt doar

capete sau doar busturi. Ce soldați ai vreunui neam au mai fost atât de crud ciopârțiți? Și ce neam a pus vreodată ciozvărte de oameni pe socluri, în parcurile municipale, să sperie îndrăgostiții cu urletul lor mut, cu sângele curgând din arterele sfârtecate? Să ridice mâna cine-a fost spitalizat vreodată pentru jalnica lui stare, cine-a primit cărucior cu roțile (dumneata, Eminescu? Cum, nici măcar dumneata, poetul național?), cine-a primit bilet la Govora sau la Călimănești. Iarăși nimeni? Nimeni, mereu și mereu? Dar și cerșetorii sunt adunați din boschete, în nopțile friguroase de iarnă, ca să nu înțepenească, să nu ajungă ca unul din noi. Ce-i de făcut? Ați auzit, la picioarele voastre, oamenii vorbind despre libertate și democrație. I-ați văzut adunându-se în piețe și cerându-și drepturile. Ați vegheat peste mulțimile ce se tălăzuiau în zidurile Comitetului Central, ați simțit fluturarea steagurilor tricolore, cu stema decupată, și vuietul elicopterului alb ce și-a luat zborul de pe acoperiș. Fraților, și noi suntem români! Da, chiar și dumneata, Beethoven, chiar și dumneata, Lamartine! Noi aici am deschis ochii pe lume și altă patrie nu cunoaștem. În piepturile noastre de aramă bate o inimă caldă, românească! Prieteni, și pentru noi e « acum ori niciodată »! Am scăpat și noi de tiranul care-a-ngropat pe maidan, în spatele Casei Scânteii, pe fratele nostru Carol I, pe fratele nostru Ferdinand. Uitați-i acum în rândul nostru, noroiți, dar dornici de o viață demnă, civilizată. Proclam aici, în fața tuturor, sfârșitul unei epoci de sclavie și zorii libertății de mult promise!“

Piața se zgudui de urale. Balconul de la Facultatea de Geologie căzu într-o rână și ciubucăriile de stuc de pe bătrâna fațadă se desprinseră și se sparseră-n țândări pe asfalt. Porumbelii ce-și făceau veacul pe ghizdul fântânii arteziene în care apa nu cursese niciodată își luară deodată zborul speriați, lăsând peste creștetele de var și de bronz o rafală de găinațuri. Lenin rămase o vreme gânditor, cu ochii ațintiți în zare, spre Magheru,

unde jardinierele de la restaurantul Flora, folosite cu câteva nopți în urmă ca baricade, încă blocau o parte din drum. În dreptul Interului staționau tanchete și amfibii kaki, aduse să lupte contra teroriștilor ce ieșiseră de pretutindeni, ca șobolanii, din găurile lor, ca să-și apere Conducătorul. Imensul fulg de zăpadă, cu ochiurile lui geometrice, aranjate după modelul sitei lui Sierpinski, își rășchira pe tot cerul dantelăria de brumă. Apoi, marele om de aramă își aplecă, obidit, bărbia, în piept.

„Din păcate, prieteni, trebuie să privim realitatea în față: suntem obosiți, bolnavi, ruinați. Ne-au spălat ploile și ne-au lins vânturile. Eu ... v-aș fi călăuzit în asaltul final, căci pentru mine un Palat de Iarnă în plus sau în minus nu contează prea tare, dar ... (aici statuia se gârbovi și șiruri de metal topit îi brăzdară obraji) ...sunt compromis, fraților, capitaliștii m-au demonizat cu desăvârșire ...“ Lenin se zguduia de plâns, sprijinit de peretele Universității, astfel că tot mai multe ghirlande și mascaroane de ghips i se spărgeau în spinare. Clădirea întregă vibra, de altfel, periculos. Într-unul dintre turnulețele de tablă ce priveau către piață, un terorist în costum negru, de tanchist, și cu cagulă pe față, tresări în somn, strângându-și mai tare la piept pistolul automat. Nu era drept! Programu-ncepea abia la șapte dimineața. Scoase capul pe ferestruica rotundă și contemplă o vreme, plictisit, marea de statui. Ce mai vor și căcănarii ăștia plini de găinaț? Trase cagulă peste cap și rămase, zbârlit, în vântul nopții, ca o figură alegorică nemulțumită și ciufută. Generalul Tudor, tătucul lor, nu le zisese nimic despre statui. Prin urmare, ele nu existau. Scuipe cu precizie-n noapte, și urmări scuipatul până ce el ateriză, la fix, pe sânul rotund al muzei lui Vasile Lascăr. Închise ferestruica și se ghemui la loc, cu AKM-ul între genunchi, pe mormanul de tratate de mineralogie din colțul debaralei.

„Nu!“ , se auzi, de undeva, din spate, un strigăt de protest. „Nu, tovarășe Lenin! Noi te iubim și te urmăm până la capăt!

Ce-ar fi orice revoluție de pe pământ fără figura ta luminoasă ? Fără ochii tăi ageri ațintiți în zare ? Fără fruntea ta de ... “ Dar Lenin îl opri cu un gest scurt: „Mulțumesc, stimat Dobrogeanu-Gherea. Vă mulțumesc, prieteni. Dar să nu ne-mbătăm cu apă rece. În halu-n care-am ajuns n-o să facem nimic de unii singuri. Avem nevoie de un om, de un om viu, acoperit de piele, cu ochi organici și strălucitori, cu reflexe rapide. Creierle noastre s-au sclerozat de nefolosință și judecata ne e șovăielnică. Ne trebuie un lider viu, pe care să-l putem urma din tot sufletul, orbește, un iubitor de statui, un ocrotitor al poporului nostru nefericit. Știu că mă înțelegeți, știu că în mintea voastră se-nfiripează acum același nume nobil, că același chip sacru v-a apărut, tuturor, în fața ochilor. Căci, de-a lungul tristelor vremuri prin care-am navigat, fiecare pe stâlpul propriei infamii, n-am găsit nici compasiune, nici grijă părintească, nici admirație adevărată decât la o singură ființă din neamul coloidal și veșnic mișcător al cetățenilor acestui oraș. Au trecut decenii de-atunci, dar cine dintre voi a putut uita figura celui care, proptindu-și modesta scară de umerii noștri, cu peria muiată-n găletușa de tablă legată la brâu, ne-a spălat și frecat luni în șir, îndepărtând de pe buclele noastre lichenii și găinațul pietrificat, lustruindu-ne, uneori cu mânăca proprie, corneele de alamă dintre pleoape, îndepărtând cocleala de pe șalele surorilor noastre din fântâni ? Cu trecerea timpului, numele, simplu și cinstit, al singurului om care ne-a iubit vreodată, s-a ridicat la dimensiunile mitului. Știu că vă stă, acum, tuturor pe buze, că abia așteptați să-l roștiți. Nobili prieteni, în prima noapte a dezrobirii noastre nimic nu vă mai oprește să-l strigați în fața lumii întregi!“

Statuile prinseră să se frământe. Memoria nu era punctul lor cel mai tare, și cu toate acestea numele drag al binefăcătorului le țâșni tuturor, deodată, din piepturi. „Ionel!“ , strigase cu dragoste Mihai Viteazul. „Ionel“, șoptise pătimaș Maica Smara.

„Ionel!“ își uniseră vocile eroii sanitari. „Ionel“, murmuraseră melodios naiadele și gorgonele. „Ionel“, rostise grav Ceaușescu. „Ionel, Ionel!“ reține toate statuile. „El să ne călăuzească, el să ne arate calea! El să ne restaureze, să ne înprospăteze, să ne polizeze! El să ne arate Țara Făgăduinței!“ În entuziasmul lor fără margini, statuile se ciocneau una de alta, presărându-și falangele degetelor pe macadam, ivindu-și din pulpa spartă câte o bucată de fier ruginit, spărgându-și coafurile scoase cu atâta migală din daltă de vreun meșter străvechi.

„Da, Ionel“, rosti și Lenin, surâzător, după ce le făcu semn să facă liniște. „El e cel care ne trebuie. Dar nu mai știm nimic de soarta lui din acea zi nefastă când l-am așteptat în zadar, în înserarea înmiresmată, de primăvară, să-și arate făptura, cu scara lui dragă, cu găletușa lui de tablă, printre salcâmi înfloriți... Spre ce altă nobilă îndeletnicire l-o fi purtat destinul? Ce inimi frânte o fi tămăduit de-atunci? Începeți să-l căutați mai întâi prin spitale, căci am bănuiala că s-a făcut doctor fără arginți, sau prin mănăstiri... Nu mai pierdeți nici o clipă. Împrăștiați-vă prin toate cartierele, scotociți toate apartamentele, coborâți în toate pivnițele și urcați în toate podurile și să nu vă-ntoarceți, la noapte, tot aici, în piața dezrobirii noastre, fără bărbatul nostru providențial!“ Lenin se așeză, frânt de oboseală, pe trotuar, blocându-l până la bulevard cu picioarele lui de aramă. Calcula-n gând cât îi lua drumul până la Casa Scânteii. Tânjea după somnul lui de frumusețe din sala linotipurilor. Statuile începură, pâlcuri-pâlcuri, să iasă din piață, bătându-se pe umeri și sporovăind cu gravitate, dar cum ieșiră de sub ochii lui Lenin, de care se temeau grozav cu toții, nu mai știură cum s-ajungă mai repede prin parcuri și prin boscheți, în Cișmigiu, la Kogălniceanu, la Unirii, ca să se-nclăteze lubrici unii de alții, să ridice nerușinat fustele de piatră, pline de cute, ale muzelor, dezvelindu-le fesele rotunde, să le trân-

tească pe pământul înghețat și să le pătrundă cu falusurile de metal, să așeze naiadele, stătute de atâta vreme, în genunchi în fața șlițurilor de marmură pe care le descheiau cu degete verzuții, să se-ncalece și să geamă într-o orgie deșănțată, fără limite, căci nu se știa dacă a doua zi n-aveau să-ncremenească iar, de data asta pentru totdeauna, pe soclurile, în fântânile și-n muzeele lor, tânjind după mișcare și viață, urlând cu laringele lor de carne vie, închistat într-o coajă de bronz, privind degeaba spre cer prin lentilele oarbe, opace, ale irișilor de marmură dintre pleoape. Până spre dimineață, bărbații celebri ai neamului, cu hainele într-o totală dezordine, cu grozave falusuri întăritate, și-au risipit sămânța de cuarț lichid în vagine de porfir și de onix, între labii de bronz și de ghips, pe țâțe de piatră și de calcar patinat de vechime. Apoi, împiedicându-se-n pantalonii cu falduri țepene, în pantofii metalici, modelați grosolan, cuprinși de o cumplită tristețe post-coitum, au pornit radial pe străzile urbei în căutarea singurului prieten de pe această lume. Din vreme-n vreme traversau, clipocind și fleoșcăind prin apa murdară, pârâiașe întinse de-a lungul străzilor și trotuarelor: atât mai rămăsese din giganticul fulg de zăpadă, topit de razele calde, orbitoare, ale noii dimineți.

„O, inimă, ce-nseamnă mări de sânge?”

De ce sunt aici, în stația de metrou, tolănit pe șuba asta umezită de propria mea răsuflare, puțind a oaie și a șosete murdare? Cine mai sunt? Ce înseamnă că sunt? Ce mai înseamnă numele meu? Am scris toată noaptea, la lumina chioară a becurilor, în urlul metrourilor ce vin și pleacă acolo, în subteranele lor. De ce-am părăsit subteranele mele, grotele mele cu melancolice flori de mină, menite nici unui ochi de pe lume? Odată scriam pe ambele părți ale foii deodată, căci eram dublu și, clipă de clipă, îmi sprijineam vârful pixului de vârful pixului celuilalt, care scria pe dedesubt, care desena și el, în același timp cu mine, aceleași bucle fantastice, fără ca prin asta să scrie același text, dimpotrivă, negând clipă de clipă textul meu, căci el scria de la dreapta la stânga, cu litere întoarse invers, ca o mișă pe dos și o batjocorire a manuscrisului meu mult prea grav, atât de grav și de singur și de trist, încât amenința să sfârtece cu desăvârșire lumea. Stângaci și de neînțeles, genial și dement, Lionardo străin de lumea noastră, cel ce scria din grosimea manuscrisului meu, de sub membrana vascularizată a paginii, salva însă totul prin straniul său număr de circ. Asemenea celui ce ținea-n rotire continuă, pe vârful unui băț de bambus, farfuria chinezească, sprijinea și el, pe vârful pixului său, trasând la nesfârșit buclele literelor sale întoarse, lumea mea, lumea

exterioară și plată, care rezistă doar prin iluzie și mișcare, căci nici un univers nu există dacă nu e dublat de o scriitură. Fiecare atom se sprijină pe un vârf de pix, fiecare floare-nfloarește din seva ce curge prin tija unui pix ce scrie, febril, sub pământ. Sorii sunt plini de aceeași substanță chimică și albastră, părul și ochii și gurile râzătoare ne sunt desenate, pe partea cealaltă a manuscrisului, de copii puși pe mângăleală. Nici un lucru nu există până nu e descris. La scara Planck buclele, matricele și conectorii sunt litere ce scriu un text mărunț și compact care, privit de la mare-nălțime, are formă de literă și se unește cu alte bilioane de litere pentru ca, de la o altă mare-nălțime, să formeze o altă literă uriașă. Texte în texte, texte scriind texte, formând, în cele din urmă, textura colosală a lumii noastre, căci existența și textul, fața și reversul, spațiul și timpul, creierul și sexul, trecutul și viitorul formează Minunea în care agonizăm, orbiți de atâta frumusețe, și-al cărei nume ar putea fi Texistența. Manuscrisul meu este lumea, și nu există galaxie și petală de mușetel și geană a ta, chiar a ta, care citești și respiri peste pagina cărții acesteia ilizibile, care să nu fie scrise aici, cu buclele duble ale vântului, soarelui, norilor și-ale literelor ce le hrănesc și susțin. Atinge cu degetul centrul acestei pagini și vei vedea cum pornesc, din acel punct, unde circulare, cum pagina se limpezește și cum îți vezi în ea geamăna din manuscris, brunetă și cu cearcăne ca și tine, obosită și ea de parcurgerea-n sens invers a vieții și-a cărții voastre comune.

Fără acest boustrophedon simultan n-aș fi putut scrie nici odată nimic, căci pixul meu, nesprijinit pe vârful celuilalt pix, s-ar fi afundat în substanța cerebrală a paginii, în infinitatea porilor și-a cavernelor ei pline de glucide, limfă și sânge, și asta face acum, când celălalt nu mai e, când scrisul meu nu mai e scris, când literele mele sunt vene încolăcite și neuroni ramificați, când am căzut în galeriile de sarcopti ale istoriei. Căci

asta e istoria, scrisul fără scris, trăirea fără trăire, rătăcirea prin tunelele cârțiței și prin țărâna secolelor. Ce-nseamnă pentru mine mări de sânge, craniii despicate, păduri de ruguri și de hoi-turi trase în țepă, popoare exterminate până la ultimul prunc, semne mari în ceruri, războaie și vești de războaie, cutremure și foamete, potop și îngheț etern? Patruzeci de mii de morți la Timișoara. Trei milioane de morți în China (fără ca marele fluviu Yang Tze să-și schimbe cursul). Pământul distrus printr-un cataclism pe care cei din Orion nu-l percep. Universul stingându-se cu încetul, ultimul proton dezagregându-se lent. Ce sunt toate acestea în afara Poveștii ce le descrie și le întemeiază?

Am căzut în pielea ulcerată a paginii. Nu mai scriu cu adevărat. Foile astea sunt jurnalul fără sens al rătăcirii mele. Ele nu mai spun povestea lui Mircea, ci doar istoria sa de om prăbușit în istorie. Ca într-un film absurd, fără cap și coadă (viețile noastre sunt absurde, fără cap și coadă), mă arată umblând printr-un oraș de clădiri vechi, în ruine, nerenovate și neîntreținute de dinainte de război, locuite de vagabonzi ce fac focul direct pe vechiul parchet al vechilor saloane. Pe șosele cu pietrele smulse, cu canalele defundate, printre mașini cu caroseriile ruginite. Mă arată oprindu-mă lângă grupuri de oameni ce comentează ultimele evenimente. Bătînd cu palma, roșii de indignare, în ziarele cu citate dintr-un mare cotidian francez. „Porcii, porci ordinari!“, auzi de pretutindeni. Cică revoluția noastră e doar un trucaj de televiziune. Cică a fost umflată de propagandă. Cică n-au fost patruzeci de mii de morți la Timișoara. Cică femeia cu pântecul spintecat și legat cu sfoară și cu pruncul pus pe piept e o contrafacere. Cică n-a fost revoluție, ci lovitură de stat. Cum, dom'le, păi am fost chiar io acolo când a fugit Ceaușescu. Cum pot porcii ăștia să mintă cu atîta nerușinare? Când ei, occidentalii, ne-au vîndut la Yalta. Când ei l-au plimbat pe nea Ceaușcă-n trăsură și l-au pupat în cur de

l-au îmbălat. Câtă nerușinare! Ce sfruntată politică antiromânească! Ce-au făcut mizerabilii ăștia, dom'le, când noi muream de foame, când mâncam salam cu soia, când nebunul ne dărâma satele și bisericile? Acum, când l-am dat jos, ne pângăresc revoluția? Păi cre' și io, nu le convine că mămăliga a explodat, că scoatem și noi capu'n lume. Știi dumneata cum lucrează lobby-ul maghiar? ăștia sunt peste tot, dom'le, își picură otrava răbdător, pe lângă toate parlamentele, așteaptă să se coacă condițiile să ne ia Ardealul. Și franțujii, englezii, nemții le cântă în strună, i-au îmbrobodit pe toți. Așa a fost mereu, suntem un popor martir, înconjurat de dușmani. Occidentalilor ce le pasă? Au de toate, sunt ghiftuiți, dă-i dracului. Crezi că nu mai pot ei de mila noastră? Franțujii au fost căcănari de când se știu. Dacă nu erau americanii, acum ar fi fost republică sovietică. Ba chiar i-ar fi primit pe ruși cu urale, atât de tâmpiți sunt, atât i-a orbit stângismul. Nemții? Au rămas hitleriști, dă-i în mă-sa și pe ei! Țara untului. Cică s-a făcut acolo denazificarea. Ai timp să-i crezi? Le-au spânzurat americanii și evreii câțiva capi, da'-n rest își mănâncă și-acum bine mersi cârnații și varza și ne dau nouă lecții de democrație. Unde erau ei acum fără planu' Marshall? Într-un căcat cât ei de mare. Mai mâncau și-acum, din trei în trei zile, câte-un cartofior fiert, dacă-l găseau și p-ăla. Unde erau acum occidentalii dacă nu-i apăram noi, cu piepturile noastre, de turci și de tătari? Au stat la căldurică în tot Evu' Mediu, că muream noi pentru ei la Călugăreni și la Podu' Înalt. Acum se laudă cu catedralele și cu cultura lor. Dar nu știu că e plătită cu jertfa noastră milenară. Că de asta am fost buni noi în istorie: să apăram fundul altora. Dom'le, în Ardeal eram optzeci la sută din populație, și nu aveam nici un drept. Bozgorii, secuii și sașii, sau ce-or mai fi fost, nici nu ne recunoșteau ca popor, deși trăiau din sudoarea noastră. Toată Budapesta e făcută de șerbii români, cu spinările lor. Regii lor cei mai mari au fost români ca noi,

Matei Corvin și Iancu de Hunedoara. Pe Mihai Viteazul ni l-au omorât cu securea. Și-acum își râd în pumni, vezi-Doamne, ei sunt civilizați și noi primitivi... Să vedeți dacă n-or să-nceapă vânduții ăștia de bozgori ai noștri ceva ca la sârbi, să ceară independența... Numai să-i pună dracu, că văd ei după aia. Suntem oricum de trei ori mai mulți ca ei. Da, dar Europa o să fie de partea lor. Și una-două te trezești fără Transilvania. Unde avem toate drepturile, că noi am fost primii acolo, Glad, Gelu și Menumorut, domnule! Ăștilalți sunt huni, tătari, d-ăia de mănâncă carne de sub șaua calului, ce să caute ei în Europa? Să se ducă-n pusta mamei lor cu ceardașul și papricașul lor cu tot! Bozgorii și țigani sunt nenorocirea neamului românesc, canceru' nostru național. Cum n-a mai trăit Antonescu să-i trimită pe toți peste Nistru, la Bug, acolo, unde le e locu'? Bine-a zis cine-a zis: „Unde ești tu, Țepeș Doamne, să ne scapi neamul de lepre și de lichele...”

Și-acum vine toți nemernicii ăștia să ne spună că nu e revoluție în România? Când moare lumea pe stradă? Teroriștii ce căcat sunt, după mintea lor? De ce a ieșit armata cu tancuri și tunuri ca să tragă-n ei? I-a arătat și la televizor: unu' avea pe el trei uniforme: de tanchist (combinezon d-ăla negru), de militar de armată și de... cum îi zice? De gărzi patriotice, da... A mai arătat și o femeie... tot în uniformă militară. O țineau cu mâinile-n sus, cu fața la zid, și am auzit cu urechile mele cum țipa: „Să fiu predată armatei, să fiu predată armatei!” Pe mai mulți i-a prins lumea, i-a rupt în bucăți pe loc, i-a călcat în picioare... Ce să-i mai judece, când i-a găsit furișându-se prin poduri cu automatul în mâini... Da, și s-a mai dat la televizor dintr-un salon de spital. Era legați acolo de paturi vreo douăzeci de handralăi, drogați, dom'le, de nu-ți vine să crezi. Urlau, vorbeau în dodii, făceau spume la gură... Sunt copiii lui Ceaușescu, crescuți prin orfelinăte, nenorociții de ei. Fanațici, dragă, gata să moară pentru tăticu'. Și pentru coana Leana.

Unde-or mai fi ei acum. Cre' c-au plecat din țară, prin Libia, pe la pretinu' Ghadaffi... Că n-au reușit să-i prindă. Eu am văzut un terorist d-ăștia cu ochii mei. Era în turnulețu' dinspre bulevard al Institutului Ion Mincu, ăla de arhitectură... ăla de lângă blocul Dunărea, domnule. Se mișca acolo, se ascundea, mai scotea capul... Era tot în negru și din când în când trăgea câte-un glonț din mitralieră. Eu eram lângă Inter. Și să vedeți, a venit un camion de militari. Răcani, domnule, se vedea de la o poștă — că eu am fost ofițer —, nici nu știa cu ce parte se ține pușca în față. În cinci minute au ciuruit fațada clădirii, ba încă au lovit și blocul, vai de mama lor... Or fi omorât oameni în case. Cred că râdea teroristu' și cu curu' de ei. Că ăștia-s antrenați, nene, nu așa, trage și de la șold, trage din orice poziție. Nu te joci, nu aduci copii de la țară, abia intrați pe poarta unității militare, ca să se lupte cu ei. Știți ce-o să se-ntâmpale? Or să se împuște-ntre ei, asta o să se-ntâmpale. Și-or să omoare oameni nevinovați. Stai în casa ta, citești ziarul și te trezești cu un glonț în cap... Păi asta-i treabă? Da' n-au unități antitero? N-au uslași? Dacă n-or fi chiar ăștia pe post de teroriști, mai știi păcatu'?

Nuuu, vedeți-vă de treabă! Teroriștii sunt străini, domnule, cum mă vezi și cum te văd. De niște rase necunoscute, parcă arabi, parcă asiatici... Vorbesc stricat românește. Or fi libieni, sirieni, palestinieni, dracu' știe, tot felul de lifte, că i-a adus Ceaușescu cu cârdul de pe unde-a fost, din Africa, de pe la arabi, cică să-i facă doctori. Aiurea, să le ia bănuții! Ce, învățau ăștia ceva la facultate? Toți treceau examenele cu dolari, tătucule, bani împinși la greu. Și luau fetele noastre frumoase, nu ca năsoasele lor de le e și rușine să le-arate lumii, le țin sub feregea... Le luau și le duceau în țările lor, neveste, cică, cu alte cinci-șase în harem... Sau negrii. Se mănâncă unii pe alții prin junglă și vin la noi să se facă doctori... De s-a umplut România de negrișori, mai mare râsu'. Vezi pe câte unu' la școală, că-l cheamă

Georgică, l-a făcut și pe el pionier, da' el e negru ca tăciunele și creț ca oaia. Că mă-sii i-a plăcut sula neagră, vorba aia: „Frunză verde de cicoare, / Badea-al meu e de culoare“ ... Vezi pe stradă, dragă, câte-o stricată la braț cu un negrotei, nici nu se ascunde măcar, nu i-ar fi rușine obrazului... Crezi că se mărită cu ei, sau cu arăboii ăștia, din dragoste? Asta să i-o spună lu' mut. Se vând pe bani, fete tinere și fără minte, la nenorociții ăștia de le-a țâșnit petrol lângă cort. Și-acum ne mai și omoară pe stradă, că așa merităm. Ce le-a mai căutat Nea Nicu-n coarne, ce de șanțuri a făcut umblând pe la ei, pe-acolo, unde-a-nțârcat mutul iapa... Ce tabere de antrenament le-a făcut aici, la noi, în Făgărași, ca să poată să belească mai bine femeii și copiii cu bombele lor... Că cică sunt patriooooți... militaaaaanți... luptători pentru libertaate... frontul de eliberare a pizdei mă-sii... Aiurea: bandiți, dom'le, care omoară oamenii ca pe niște pui de găină. Țștia-s teroriștii noștri.

Nu, or fi și d'ăștia, da' grosu' e românii. Am auzit io că la Casa Scânteii controlu' de la intrare a prins azi-dimineață o babă bătrână, de ziceai că-i bunicuța din poveste. Și ce să vezi, dragă, avea legată la gât, între sâni, o grenadă uite-atât de mare... Da, am auzit și io! Și la gura de metrou, la Timpuri Noi, cică vine o femeie cu un landou cu gemeni. Doi băieței frumoși cu suzetele în gurițe. Noroc că a fost băiatu' de-acolo vigilant. A controlat-o pe mămică, nimic: Sfânta Paraschiva, nu alta. Și când îi dă prin minte să caute sub sugari. Mare-i grădina lui Dumnezeu: landoul era plin de benzi de mitralieră, cu cartușe de-alea mari, de nu-ți venea să crezi... Doamne, Dumnezeule, cât de vicleni pot să fie! Securiști, ce mai, l-ar spânzura și pe ta-su dacă ar avea ordin.

Da' de cazu' ăleia ai auzit? Aia de la Otopeni. Vine cică o fufă să ia avionu', să se ducă la dracu-n paște, nu știu unde. Și vrea să treacă, așa, niznai, fâțâind din fund, prin cordonul de revoluționari. Da' nu i-a mers, că a pus ochii pe ea o fată de-a

noastră, zdravă și vigilentă, care-a dus-o într-o cameră separată și-a despuiat-o cum a făcut-o mă-sa. Și nu i-a găsit nimic. Era să-i dea drumu' să plece, când un maior, care se uita și el, își mai clătea ochii, a văzut că din păsărica fufei ieșea așa, o ațișoară. Și-au tras de ea și-au scos de-acolo ceva ca un pliculeț de ceai. Doaaaamne! Știți ce-avea acolo? Nitroglicerină, domnule! De-ajuns să arunce un avion în aer. Fiare cu chip de om, nu alta... Bărbații împușcă oameni pe străzi și în case (că cică la Sibiu sunt și-acolo morți să umpli un cimitir întreg), iar femeile, pe care nu le bănuiește nimeni, le aduce provizii, muniție, droguri... Sunt bine organizați, profesioniști, ce mai...

Și mai sunt și de alt fel. Cică s-a umplut țara, de când cu Timișoara, de mașini cu numere rusești și ungurești. Turiști, pasămite. Cică se opresc și filmează, întreabă oamenii... La ruși nu le convine să ne scape din gheară, că deja le-a dus Gorbaciov de răpă șandramaua. Bine-ar fi să se facă și la noi o perestroika din aia, ca la ei, să mai poată și omu' să deschidă gura, să-și spună păsurile... s-o ducem și noi mai bine. Perestroika pă dracu'. Ursu' nu joacă de bunăvoie. Neamul rusesc e blestemat, mereu o să fie o adunătură de mujici morți de beți și descreierați. Credeți că a dat, așa, deodată, democrația în ei? Nu de asta au făcut ei ce-au făcut, deschiderea de-acum. Să poată ei, ar beli și acum toată lumea. Doar că n-au mai făcut față cu cursa înarmărilor, asta i-a terminat. Când au auzit de războiul stelelor, au știut că i-au futut americanii. Toate rachetele și parachetele lor erau bune de fier vechi. Că de-acum degeaba le trimiteau la Washington sau la New York, că le distrugeau ăștia cu sateliții lor cu lasere, cu chestii... De-aia s-au muiat ei așa, nu că n-ar mai pune și-acuma un țar în vârf și nu ne-ar mai regula încă cincizeci de ani. Ce să aștepți de la ei? Calmuci, cazaci, tătari... Davai ceas, davai soția, harașo tovărășia... Țsta-i rusu' și așa o să rămână câtu-i veacul... De la el nu trebuie să aștepți omenie. Dacă n-or fi și ruși, și bozgori printre

teroriști, să-mi zici mie cuțu... Stai lângă unu' în stație, și el te împușcă prin buzunarul paltonului, de la juma' de metru... Ca să zică căcăcioșii ăștia de occidentali că nu e revoluție, că e manipulare la televizor...

Rătăcesc prin orașul paralizat de teroriști. Din clădirile distruse de salve de tun se ridică un fum gros. Focuri de armă răsună între blocurile de beton cu un ecou sec, care-ți sfredelește creierul. În piețe, tancurile rulează, apocaliptic, pe șinele lor, se opresc, rotesc turela câteva grade și lovesc în plin vreo fațadă de clădire veche, bogat ornamentată. Dinapoia lor, soldați cu căști de război trag și ei ca disperaiți cu echipamentul din dotare. De undeva de deasupra se aud zgomote puternice de elicopter. E ca-n Beirut, sunt, parcă, imagini televizate din zonele de conflict, ce par întotdeauna îndepărtate și fără legătură cu viața noastră: planeta străină din televizor. Oamenii se ațin pe la colțuri, o iau la fugă când gloanțele încep să măture piețele, se regroupează pe celălalt trotuar... Trec de la unii la alții, același discurs, aceeași pălăvrăgeală, aceleași zvonuri... Câte-o femeie cu doi copii agățați în poală aduce soldaților de mâncare: cârnați, tobă, o bucată de brânză, o sticlă de vin cu un cocean îndesat pe post de dop — suntem în preajma Crăciunului.

Ajung la Izvor. În stânga mea, enormă ca o piramidă din pânză de păianjen, se umflă și se dezumflă Casa Poporului. Domus Aurea. Cea mai mare construcție de pe pământ. Palatul Dragonului dispărut fără urmă. Mă ciocnesc, uitându-mă peste umăr la inumanul, obtuzul, melancolicul mausoleu, de un ofițer în uniformă, cu arma cu pat rabatabil agățată de umăr. În jurul lui sunt câțiva tineri nebărbieriți, cu ochii-nfundați în orbite, aproape pieriți de foame, cum trebuie să arăt și eu. E nevoie de voluntari pentru stația de metrou. Nu trece nimeni necontrolat. Voi sta aici cât e nevoie, zile, săptămâni, luni. Ni se dau șube groase, pe care să dormim, chiar acolo, jos, lângă aparatele de taxare. Vom acționa în schimburi: unii dorm (da, chiar acolo,

pe șubele aliniate una lângă alta, în văzul lumii care ia metrourile), alții controlează. Merg cu ei, aș merge cu oricine, oriunde. Sunt pe partea greșită-a oglinzii. Îmi iau imediat postu-n primire. Controlez o turmă-ncotoșmănată de iarnă, înfășurată-n broboade și căciuli de blană, în cojoace și paltoane grele. Oameni oboșiți și derutați, verzui la față, împinși de nevoie să iasă la cumpărături, în oraș. Ce demontat poate bănuși în ei teroriști? Cine și-i poate închipui pe oamenii ăștia munciți, înfomețați, chinuți, ținuți de zeci de ani într-o cușcă mare cât țara, cu obraji supti din lipsa dinților, cu ochii tulburi uitându-se-n plasele altora, cu păduchi în cap de la lipsa apei calde, ca fiind securiștii, arabii, orfanii lui Ceaușescu, înarmați până-n dinți pe dedesubtul țoalelor lor lăbărțate? Un popor de teroriști, cu emițătoare în dinții cariati, încinși cu benzi de mitralieră pe sub șube, cu boxuri în mânușile de lână, cu pistoale la subțiori, cu câte-un tub de dinamită în anusuri și-n vagine, toți grăbindu-se să prindă ultimele metrouri, toți vârand în aparate monedele de un leu, trecând printre barele rotative și-apoi răspândindu-se-n Bucureștiul ruinat ca să ucidă și să tortureze... Pipăi ore-n șir necunoscuți și necunoscute, întrebându-mă cum arată lumea văzută prin ochii lor, cum ar putea să mă doară durerea lor de măsele. Mi se aduce ceva de mâncare, și o fată bondoacă se proptește în locul meu, în dreptul aparatelor de taxare. Mă trântesc pe șubă și-ncep instantaneu să scriu, așa cum ai spune „adormi instantaneu“ ...

„Tovarăși, dictatorul a fost prins“, îngăimă soldatul cu ochi halucinați, după care își dădu sufletul cu un horcăit la picioarele Omului-cu-două-mame. Parcurse distanța Târgoviște–București alergând prin gerul pustiitor al nopții, în numai două ore și jumătate. E drept, ultimii optzeci de kilometri fuseseră pe autostradă. Omul-cu-două-mame îl întoarse cu piciorul, se aplecă peste el și-i puse o oglinjoară în dreptul gurii. Oglinjoara nu se aburi, și nici buzele din drept-unghiul ei nu se deschiseră ca să spună mai mult. „Scalpel“, ceru rece, profesional. Omul-fără-gât se rezezi să-i înmâneze scula argintie, pe când ceilalți făcură cerc în jurul mortului, pe fața-nnegrită a căruia se vedea încă tortura orelor de alergare. Omul-cu-două-mame-i deschise centura, îi debutonă vestonul și cămașa de dedesubt și dădu la iveală un pântec păros, cu buricul legat cu sfoară. Fără nici o ezitare, îl sectionă din coșul pieptului până la rădăcina sulii, apoi, cu o dibăcie neașteptată, de parlagiu cu mare experiență, scoase din carcasa ciudat de curată prapurul plin de organe interne. Nu cursese aproape nici un strop de sânge. Cu sacul organic în brațe, înconjurat de un damf de rahat atât de dens că era aproape vizibil, chirurgul improvizat înaintă pe covorul persan din sala de ședințe a Comitetului Central până la masa lungă, de stejar lustruit, din mijloc, pe luciul căreia depuse prețioasele mățării. Toți revoluționarii

erau numai ochi. Încă trei–patru fulgerări ale scalpelului, ca într-un număr de magie, și prapurul se desfăcu simetric, ca niște petale de floare, lăsând la vedere ficatul, fierea, splina și mașele sidonii, pe care Omul-cu-două-mame le întinse ca pe o planșă de anatomie și se aplecă adânc deasupra lor. Ținându-se cu mâinile de nasuri, ca niște studenți la medicină când fac prima dată cunoștință cu sala de disecții, aleșii păstrau o tăcere respectuoasă. „Priviți cum se oglindesc constelațiile în măruntaiele Soldatului Necunoscut. Cât de limpede prevestesc viitorul spre care se-ndreaptă, ca o săgeată mereu ascendentă, istoria binecuvântatului nostru neam. Priviți aici, la-nceputul colonului, orânduirea comunei primitive, tovarăși. Gânditorul de la Hamangia. La ce credeți că se gândea el, dacă nu la sămânța lui, ce-avea să umple teritoriul dintre Nistru și Tisa, Țara Făgăduinței, unde curge lapte și miere. Ceramica de Cucuteni, unică în lume prin combinația ei de culori, inițial roșu, galben și albastru, alterate însă de trecerea vremii. Dacă urcăm mai sus de-a lungul mașului gros, dăm — cam prin zona aceasta — de perioada sclavagistă. Aici avem războaiele dintre daci și romani. Dacii erau un popor întins în toată Europa: nu se numesc germanii Deutsch și olandezii Dutch? Erau cei mai civilizați inși de pe vremea aia. Altarul de la Sarmizegetusa arată echinocțiile și solstițiile mai precis decât Stonehenge și alte *no names*. Toate limbile, inclusiv latina, se trăgeau din limba dacă. De-asta-i o mare greșală să credem că mai păstrăm din această adevărată limbă a îngerilor doar cuvintele bine cunoscute brânză, miel și viezure. În realitate, orice cuvânt românesc, bine cercetat, își vedește o origine dacică. Să luăm unul la-ntâmplare, primul care ne vine-n minte. « Securitate », bineînțeles, iubiți camarazi. Nu sunt lingvist, dar știu până și copiii că acest cuvânt, drag fiecărui bun român, e unul străvechi, în care recunoaștem rădăcina « secure » (« skulë » în albaneză). Iar securea a fost, din Cnossos și până în Ultima Thule, simbolul peșterilor,

labirinturilor, secretelor mistice. Radicalul *skr din « secure » poate fi urmărit în cuvinte ca « secret », « obscur », ca și, nu fără legătură, în « scrâșnet » și « scrot ». Toate trimit la legenda fantastică a băieților cu ochi albaștri care, de la primul Dekeneu și până azi, au vegheat asupra destinului poporului român, purtându-l prin arcanele istoriei cu dragostea cu care un părinte-și îndrumă fiul. Priviți acum aici, unde intestinul gros se îmbină cu intestinul subțire. De-aici începe cea mai glorioasă epocă a poporului nostru, perioada medievală. Căci Ștefan cel Mare, mărunț de statură dar mare figură este cel care, inspirat de Duhul Sfânt (căci a fost sfânt el însuși: după fiecare bătălie a ridicat câte-o biserică, nu că ar fi un lucru bun, tovarăși, dar să privim faptele în contextul istoric de-atunci), a rostit o zicală nemuritoare, ce i-a servit drept deviză, și care-apoi s-a dovedit o lege-a pământului pentru toți voievozii ce i-au urmat: « În dușmani cu hula, în popor cu sula! » Nu-i de mirare că toți moldovenii de azi îi seamănă ca două picături de apă: pitici, peltici și degrabă vărsători de sânge nevinovat. Apoi, Mihai Viteazul. A avut, ce-i drept, neclarități ideologice, i-a legat pe țărani de glie, dar a și unit cele trei țări românești, cum mai târziu, în mod simbolic, istoricii au unit trei bucăți de hârtie ca să alcătuiască faimoasa lui frază-testament: « Pohta ce-am pohtit: Moldova, Ardealul, Țara Românească ». În semn de răsplată pentru faptele lui de vitejie, românii i-au așezat capul pe trupul călare al Ioanei d'Arc, ce-ndreaptă coada spre magazinul de sticlărie din Piața Universității. Și-n fine Vlad Țepeș, nedreptățitul domnitor, luptător pentru libertate, denigrat de niscai cronici germane și falsificat de Bram Stoker sub chipul lui Dracula, cu care, în afară de câteva mici obiceiuri proaste ce trebuie privite-n context, n-are nimic, dar absolut nimic de-a face. De-asta cel mai mare poet național îl invocă cu atâta drag,

propunând o soluție ieftină și comodă de a scăpa de clasa politică din vremea sa.

Și au urmat anii grei ai regimului burghezo-moșieresc, tovarăși (am sărit puțin, ca să vin la cestiune), în care exploatarea omului de către om a atins cote de neîndurat. Iată fierea, sub zodia lui Marte, a fabricanților de armament, a lipitorilor satului, a popilor și regilor, a așilor și-a valetilor, a reginelor și-a decarilor, cetățeni! A urmat crunta cizmă a hitlerismului, Antonescu și legionarii, apoi eliberarea țării de către Armata Roșie, orice s-ar zice, prietenă, că doar era de stânga. Și comuniștii, ce luptaseră în ilegalitate, sabotând trenuri și împrăștiind manifeste — credeți-mă că le-a fost greu, că din vreo nouă sute de inși, trei sferturi erau la pușcărie iar ceilalți la închisoare —, s-au trezit deodată cu frumoasa noastră patrie în poale. Vedeți pancreasul soldatului, ușor mănânat de băutură? E epoca socialismului pe care nemernicul dictator l-a întinat prin practicile sale mârșave. Dar va primi de-acuma răsplata, căci iată-l aici, proptit de perețele neted al ficatului ca de-un perete de cazarmă. Parcă aud rafala plutonului de execuție care va răzbuna genocidul contra poporului român (ce cifră propuneți să avansăm? Vreo 60 000 de morți, așa, pentru început, credeți c-ajunge?), ruinarea economiei naționale, cultul personalității și mai ales încăpățânarea prostească de a tăinui până la capăt numerele de cont din băncile elvețiene unde-și ținea modestele economii... Și fiindcă veni vorba despre viitor, tovarăși, să secționăm acum intestinul Soldatului Necunoscut, ca să putem...“

Operația nu fu însă dusă până la capăt, căci revoluționarii, gata oricum să-și verse mațele de duhoare, protestară vehement, sub pretextul că e mai bine să nu știi ce urmează, ca să nu te influențeze. Mai bine să se așeze la masă și să sărbătorească așa cum se cuvine victoria fără putință de-ndoială a revoluției poporului român împotriva dictaturii. Omul-cu-două-mame oftă resemnat. El, personal, nu era un gurmand. În tinerețe,

specialitățile locale din orașul său dunărean îl ispitiseră un pic, dar acum nici măcar bogatele feluri de mâncare ce le erau aduse de la bufetul partidului, pe când femeile de serviciu cărau leșul și măruntaiele soldatului din sală, nu-l mai ispiteau. Nu trecură nici câteva minute, și revoluționarii se așezară în jurul mesei, cojind de zor, în așteptarea bucatelor mai consistente, portocalele care zăceau pretutindeni, în mormane, de n-aveai loc să te miști de ele. Într-adevăr, cu câteva zile-n urmă, când poporul luase cu asalt clădirea singuratică a Comitetului Central și pătrunsese pe porțile lui enigmatice, marea surpriză fusese că toate birourile, sălile de conferințe, culoarele, debaralele și chiar closetele în care oamenii muncii intraseră erau pline ochi, uneori chiar până la tavan, cu portocale, mai întregi sau mai strivite, de parcă nea Ceaușcă ar fi adunat aici, din toată țara, toate aceste minuni exotice pe care copiii le visau de cum dădea zăpada și pentru care părinții stăteau la cozi de kilometri întregi. În rafturile bibliotecilor, în locul *Opereilor* în coperti roșii la care te-ai fi așteptat erau portocale; în fișetele de metal, dosarele cadriștilor dispăruseră, și-n locul lor erau portocale; portretele Tovarășului de pe pereți abia se mai zăreau de după grămezile de portocale! Acum, femeile de serviciu se strecurau cu greu printre fructele rotunde ca să aducă tăvile cu sărmăluțe, cârnați, carne prăjită-n untură, sticlele cu țuică și damigenele cu vin, îndesate cu câte-un cocean, platourile de lemn pe care aburea mămăliguța. Cei vreo treizeci de aleși ai istoriei se repeziră pe mâncare și mai ales pe băutură cu o poftă sănătoasă, și timp de vreun ceas puține vorbe memorabile fură pronunțate de marii bărbați, ocupați cu contractarea și relaxarea mușchilor maseteri. Să profităm de acest interval tăcut și să aruncăm o privire mai pătrunzătoare asupra eroilor din basorelieful istoric desfășurat în fața noastră. Cine sunt acești oameni pe care, în dimineața de neuitat a fugii tiranului, însăși Revoluția română i-a ales din mulțime, i-a apucat delicat de mijloc cu

degetele ei feciorelnice și i-a depus în balconul Comitetului Central al Partidului, apărându-i apoi cu pieptul ei încărcat de salbe contra tirului primilor teroriști ? După ce criterii i-a ales frumoasa româncă din masa gregară a oamenilor muncii ? Le-a putut ea citi-n ochi un curaj, un patriotism, un avânt revoluționar mai mare decât al celorlalți ? Împrăștiau ei feromonii unei bărbății prodigioase ? Ce talente și virtuți copleșitoare-i îndreptățiseră să ia în mâini, la vreme de război, în zgomot de elicoptere, în bubuit de tunuri, în urlete de agonie, în fumuri urcând de pe miile de terase și acoperișuri ale Capitalei, frâiele pitoreștii țări dintre Dunăre, Carpați și mare ? Să-i privim mai bine pe bărbații neamului, fără-ndoială meniți să dea mâine numele străzilor, ale liceelor și-ale caselor de cultură și să-ncremenească, nemuritori, pe pedestalele lor de granit, în centrul piețelor și în parcurile municipale. Ei, dar sunt figuri notorii ! Și un copil, de fapt mai ales un copil, i-ar recunoaște. Cum i-ai putea lua drept altcineva pe iluzionistul Farfarelli, pe maestrul prezentator Cărbuneanu, chiar dacă fără fracul și papionul din arenă, pe clovnul Bombonel, pe omul-orchestra și pe dresorul de tigri, pe scuipătorul de foc și pe circarul de purici, pe bărbatul cu barbă (singurul din lumea circului mondial, unde femeile cu barbă se călcau pe picioare și nu mai atrăgeau publicul), pe faimosul Om-cu-două-mame, pe celebrul Lupoi, pricoliciul mirobolant, pe Omul-fără-gât, pe Zburătorii de la trapez ... Ce să mai vorbim, era aici, în veșminte modeste, fără fardurile și perucile lor stridente, fără țipetele și tumbele lor, fără spoturile roz-violet-aurii ale reflectoarelor, aproape toată trupa Circului de Stat bucureștean, cu forțoșii, saltimbancii, prestidigitatorii, măscăricii, jonglerii atât de îndrăgiți de cei mici, dar și de părinții lor, care-i duceau sâmbătă de sâmbătă să vadă, la matineu, cățeeii dresați și scâlâmbăielile lui Bombonel. Ce onorabili păreau acum, demachiați cu grijă de roșeața de pe nasuri și din obraji, unde tenul le era plin de pori dilatați,

în surtucuri asemănătoare, cu cravate negre, late doar de-un deget la gât! Câtă demnitate se citea-n ochii mâncătorului de foc de altădată, care acum înfuleca, la metru, cârnăciorii picanți, asezonându-i cu murături și multă udeală! Nobilul nucleu de disidenți și opozanți ai regimului, marginalizați de tiran sub ciuperca albastră a Circului, se ridicase pe valul entuziasmului popular și, în cele din urmă, luase puterea printr-un truc simplu și eficient, pus la cale de multă vreme, în ședințe conspirative. Printre piticele sovietice, ucigașii în serie americani, canibalii inuiți, oamenii cu două mame oltenițeni, gemenii siamezi și alți monștri ce defilau între numerele spectacolelor de circ, o achiziție recentă, mult îndrăgită de publicul spectator, era Fata-cu-picioare-lungi, care-și merita fără-ndoială numele, căci picioarele ei erau de două ori mai lungi decât Gina Lollobrigida întreagă, de la creștet la tălpi, și la fel de lungi îi erau și trupul, și brațele, și întreaga ei făptură minunată și paradisiacă. Era adusă, de obicei, în arenă, pe un pedestal mobil, pe roți poleite cu auriu, tras din greu de ceilalți monștri înhămați la marea statuie. Căci pe soclu se înălța, nemișcată, într-o atitudine grațioasă și cu brațele încremenite într-o mudră mistică, o statuie caldă, voluptuoasă, ce umplea cupola plină de sfori și trapeze cum umplu Venerale baroce nișele lor acoperite de evantaiul scoicilor de mare. Era Fata-cu-picioare-lungi, înaltă de aproape zece metri, complet goală, vopsită-n alb din cap până-n picioare, cu o diademă de briliante pe creștet. Tăticii care umpleau până la refuz sala, de ajunseseră mai mulți chiar decât copiii, nu-și puteau desprinde privirile de pe globurile molatice, cu sfârcuri întărite de frig, ale sânilor, de pe șoldurile arcuite și mai ales de pe pubisul ras cu grijă, sub care se zăreau bine, de dedesubt, încrețitura delicată și-un început de petale roze ale florii ascunse-ntr-o pulpe. Ideea de a o costuma pe gingașa fată în Revoluția română îi venise secretarului de partid al Circului pe când răsfoia, plictisit, Dicționarul enci-

clopedic român, cine știe cum ajuns în biroul lui, încadrat de un volum de versuri patriotice și altul din scrierile lui Gheorghiu-Dej. În dicționarul-ăsta erau și ilustrații cu picturi celebre, între care câteva nuduri, foarte apreciate în acea epocă-n care revistele pornografice lipseau cu desăvârșire. Oamenii cumpărau, pentru recluziunile lor secrete la closet, albume de artă și se frecau în grabă, trăgând cu urechea dacă nu vine nevasta, holbându-se la Maja Desnuda, la Olympia sau la Venus ieșind din spuma mării a lui Boticelli. Între *Oțelarii* lui Catargi și un masiv Sadoveanu pictat de Iser, dăduse de faimosul tablou al *României revoluționare*, emblema cea mai cunoscută și mai venerată a poporului nostru. Nici bietul Cărbuneanu, nici muncitorul care admira, în avântata figură a femeii cu ie, salbe și tricolor, frumusețea românească cea mai autentică (româncele erau, se știa, cele mai frumoase femei din lume) nu aveau de unde să știe că modelul care pozase pentru tablou era Mary Grant, jumătate irlandeză, jumătate franțuzoaică, și că pictorul atât de patriot nu fusese nici el român de-al nostru, ca bradul, ci un evreu ungar de la Budapesta... Croitoresele și recuziterii Circului munciseră zile-ntregi, în cea mai mare conspirativitate, ca să reproducă identic frumosul costum național al celei din tablou, dar la o scară uriașă, iar când frumoasa gigantă își puse ia și fota și-și prinse la gât salba de ducați, efectul depăși orice așteptări. Era chiar Revoluția împie-lițată, mai bine nici nu se putea! Pe ea aveau s-o urmeze românii, uniți în cuget și-n simțiri, în ochii ei curați și luminoși aveau să-și citească destinul. Iar ei, colegii de slujbă, aveau să fie răsplătiți pentru felul în care-o înobilaseră, transformând-o-n istorie pură, prin neînsemnatul serviciu de a le facilita pătrunderea în fortăreața sumbră a Comitetului Central, înaintea altor obraznici. Omul-cu-două-mame le explicase tuturor că, o dată intrați în măruntaiele de piatră ale înspăimântătoarei clădiri, tot restul venea de la sine. Și-ntr-adevăr,

construcția asta neoclastică, mai curând urâtă și anonimă, păzită de milițieni nervoși și de marele gol al pieței dimprejur, în care nu călca picior de om, dădea fiori trecătorilor. Gândul că ai putea pătrunde vreodată în templul suprem al puterii era inconceabil și nebunesc. Cică într-o cârciumă, spunea ban- cul, stăteau la palavre un englez, un american și-un român. Vorbeau despre cât de multă libertate e-n țara lor. „Păi, eu pot oricând s-o înjur de mamă pe regină și nu pătesc nimic“, zice englezul. „Iar eu mă piș oricând pe Casa Albă“, se laudă și americanul. Românul nu se lasă nici el mai prejos: „Și eu mă cac în fața Comitetului Central de câte ori trec pe-acolo“. Mai beau ei ce mai beau și-i apucă remușcările pentru minciunile trase. „E drept, eu o-njur pe regină de mamă, dar când o fac mă-nchid în closet și nu mă aude nimeni“, spune englezul. „Și eu mă piș, într-adevăr, pe Casa Albă, dar mă furișez noaptea, fac un țâș repede și-o iau la fugă“, îngaimă roșind și ameri- canul. Românul își ia și el seama: „E drept că mă cac în fața Comitetului Central de câte ori trec pe-acolo, dar nu-mi dau pantalonii jos...“

După marea scenă-a balconului, răgușiți de discursurile înflăcărate, revoluționarii reintraseră în clădire și, conduși mereu de neobositul Om-cu-două-mame, care mai fusese pe-acolo în timpul celui de-al unsprezecelea Ceaușescu, reușiră să evite numeroasele arcane ale construcției, podele care se surpau brusc, lăsând nechemații să se prăbușească în țepușe de fier, micelii otrăvitoare, blesteme scrise cu litere chirilice pe pragul de sus al ușilor și, trecând pe lângă schelete care întin- deau în zadar, de după gratii, mâna după ulciorul cu apă, popo- siră-n fine în sala de unde se conducea țara. Ferestre panoramice și un tablou de comandă cu nenumărate monitoare și butoane colorate ocupau partea din față a sălii. Tot acolo se aflau și o timonă marinărească, o mare busolă orizontală, un binoclu și mai multe aparate bizare, între care oltenițeanul recunoscu un

sextant și-un astrolab. Omul-cu-două-mame nu pierdu nici o clipă. Se rezezi la cârma rămasă de izbeliște și-i dădu o elegantă mișcare de rotație. Toți văzură pe ferestre cum țara, periculos înclinată pe-o copastie după fuga precedentului cârmaci, se redresează cu încetul. Când situația păru stabilizată și turbulențele se răriră, un stol de stewardese îmbrăcate-n uniforme albastre le aduse tăvițele cu mâncare și-i întrebară dacă doresc cafea sau ceai. O dată cu ele intrară-n sala de comandă doi generali acoperiți de decorații, care discutară-ndelung cu comitetul revoluționar situația. Se cunoșteau de mult, conspiraseră împreună la menajeria circului, acoperiți de răgetele tigrilor și sfada maimuțelor, așa că acum mâinile lor strânse-ndelung consfințeau înțelegeri de mult parafate. Erau și ei cu trup și suflet de partea revoluției. Plănuiau modificări majore în noua eră: miliția avea să se numească de-aici înainte poliție, ca-n jocurile copiilor și-n filmele cu gangsteri, iar populara Securitate avea să-și schimbe și ea numele, devenind un simplu și democratic serviciu de informații. Se spera ca, în mod magic, numele să influențeze lucrul denumit, așa cum se schimbă numele copilului grav bolnav pentru ca moartea să nu-l mai recunoască. De altfel, Securitatea nici nu existase, era mai degrabă un mit, nu-i așa, domnilor... Ca și Partidul Comunist, de altfel, care se dizolvase discret, peste noapte, de parcă nici n-ar fi fost. Băieții cu ochi albaștri și cei din Primăverii aveau să devină capitaliști onorabili, oameni de afaceri prosperi, care creează locuri de muncă și slujesc mai departe, cu devotament, poporul român. Se conveni ca, de bunăvoie și nesilite de nimeni, trupele de securitate să depună armele în mâinile armatei, în schimbul uitării creștinești a micilor păcate de altădată, justificate de un fierbinte patriotism. Podeaua se clătina lent, ciucurii de cristal ai candelabrelor clincheteau genuin, decorațiile scoteau și ele mici zgomote de triangu, iar revoluționarii își terminau meschina gustare, grăbindu-se să ia în mâini ministerele și celelalte

instituții. Câțiva mai slabi de inger, apucați de rău de mare, părăsira corabia pentru totdeauna. Rămase doar o mână de eroi neînfricați, între care se remarcău Bărbatul-cu-barbă, în cămașă verde și centură diagonală, cel care, veșnic nehotărât între cele două mari tentații ale vieții lui, metafizica și clitorisul, se decisese să le uite o vreme pentru onoarea de a fi bodyguardul comitetului revoluționar; Lupoiul, un ins mărunț, în uniformă militară, reprezentând alegoric Armata; Omul-fără-gât, june frumos în armura unui pulover inexpugnabil; și, ultimul de pe listă, cu voia dumneavoastră, celebrul Om-cu-două-mame, dintre care una la antipozi, maestrul combinațiilor politice și-al jocului pe dreapta și pe stânga al cârmei. Concentrați asupra muncii lor, rotind potențiometre, urmărind ecrane pe care pulsul națiunii abia dacă se mai zărea, rostind în tuburi acustice de aramă comenzi nazalizate, cei din sală păreau stăpâni pe situație. Cu toate acestea, mai simțeau câteva mici străngeri de inimă. Mai întâi, ce era cu ăl bătrân? Le era și acum o frică animalică de el. Duminicile, pe la prânz, se dădea un film cu cowboy, *Bonanza*, unde puteai vedea un tată pitic, hirsut și cu glas pițigăiat care una-două-și scotea cureaua de la nădragi și-i croia pe cei patru fii ai săi, de două ori mai mari și mai lați în spete ca el, de le mergeau fulgii. La fel era și cu ei. Chiar și fugit cine știe pe unde (că de scăpat n-avea cum să scape), Nea Nicu le dădea fiori pe șira spinării. Îi ziceau acum Odiosul, Tiranul, și-i scriau numele cu c mic, dar dacă s-ar fi-ntors n-ar fi știut dacă să fugă rupând pământul din calea lui sau să stea pe loc și să-i pupe smeriți tălpile. Așa că Șeful trebuia belit până nu-i belea el pe ei, aici era care pe care. Vestea capturării lui și-a Leanei pe undeva pe lângă Târgoviște le picase, de aceea, grozav de bine. „Da’ acum ce facem cu el, că la cât de proști sunt românii, aștia-s în stare să-l mai voteze o dată, doar așa, că li s-a format mâna. La prima lipsă de săpun sau de cartofi pe piață o să-și aducă aminte de el. Și-o să-l vezi iar, tată, ales

democratic, cu topuzul și eșarfa tricoloră, de n-o să mai aibă ce să-i facă nici Europa, nici America. Iar pe noi, vai de capul nostru, plutonul de execuție ne mănâncă...“ Pe Omul-fără-gât, ce din acest motiv știa că nu va atârna în ștreang niciodată, dar se temea grozav de gloanțe, îl apucă un tremurat nervos în colțul gurii: „Îi facem proces, mama lui de dictator nenorocit, acolo-n cazarmă, cu ușile-nchise. Îl acuzăm că și-a regulat mama, că a ascuns soarele și luna de pe cer, că a mănânat recoltele și a stârpit vacile, doar să scăpăm o dată de el... Și-apoi...“ Vru să facă un gest la gât: hârști!, dar își luă seama. „Apoi ce-o să facem, șefule?“ Oltenițeanul îi privi cu ochii săi oțeliți, ce contrastau ciudat cu zâmbetul de clown pe care și-l punea, profesional, la televizor și la mitinguri, și se cufundă-n meditație. Tăcerea era deplină. Doar țara scârțâia din încheieturi, clătinându-se lin de pe-un bord pe altul. Văzută de la fereastra panoramică, părea unul dintre acele șabloane de plastic, pentru uz școlar, în care orașele mari arătau ca niște găuri. Șeful necontestat al revoluției trecu de la unul la altul, bâțâind din cap și privindu-i în ochi. Rosti apoi vorbele ce-aveau să rămână adânc întipărite în sufletele tuturor: „Voi nu știți nimic; nici nu vă gândiți că este în folosul vostru să moară un singur om pentru popor și să nu piară tot poporul.“ Fiind mare preot în acel an, Omul-cu-două-mame profetea. Și-atunci, cu douăzeci și patru de ore înainte de eveniment, sub hipnoza adâncă a ochilor de oțel, întreg comitetul revoluționar avu aceeași viziune.

Lumina e mizerabilă, camera de filmat e din cele de acum două j de ani, un betacam cu peliculă expirată. În semiîntunericul unei încăperi cazone stau la o măsuță, diminuați, smochiniți, cu ochii speriați ai unora care visează cu ochii deschiși, un moș și-o babă, în paltoane, el cu căciulă de astrahan, ea cu broboadă pe cap. Ar putea fi doi țărani bătrâni, șlefuiți de intemperii, aplecând adânc, la Angelus, capetele în țărână. Inima le ticăie ca la păsările prinse-n pumn. Se aud voci ale unor

oameni invizibili, spirite poate, ce-i interoghează la intrarea în infern. Aici omul se dezbracă de orice avere și orice fală. Aici apari gol, cu sufletu-n palme, gata să-l dai înapoi Celui de la care l-ai primit cu împrumut. Judecătorii ți-l așază pe-un taler al balanței, iar de celălalt se agață draci roșii, cu limbile atâr-nând. Din când în când, bătrânul își așază palma, liniștitor, pe mâna bătrânei. Niciodată, nici un om de pe pământ n-a atins o asemenea degradare a trupului, o asemenea trădare perfidă și rea a cărnii: ochi lăcrimoși, riduri ca niște tatuaje, oase de cretă fărâmicioasă. O singurătate de fiară, un luciul de nebunie animă ochii vâjului bătrân care-și ridică genele cu toiagul. „Nu răspund decât în fața Marii Adunări Naționale“, rostește târăganat și mecanic, din când în când, și-apoi tace iar. Ca un papagal decrepit, cu penele smulse. Ei îi fug ochii ca unei vulpi încolțite. Filmul continuă ore-n șir, Stixul, în fereastra din fundal, curge domol, cu crestele valurilor însângerate, bătrâneii se fac tot mai mici și mai jalnici, sunt deja morți, sunt morți de decenii fără s-o știe, au putrezit acolo-n palatele lor cu robinete de aur, rupți de lume, de rațiune, de orice umanitate, făcând răul nepăsători, ca puștii ce ard cu lupa capul muștelor și nivelează mușuroaiele cu talpa tenisului, guvernând peste România fantastică din mintea lor, un ținut unde curge lapte și miere, o livadă pârguită la soarele blând al comunismului. Aducând fericirea unui popor ce-i adoră, construind pentru el ctitorii ce-aveau să-nfrunte secolele. Poporu-i iubea și-acum și avea să-i scoată din necazu-ăsta și să-i instaleze iar în înaltele lăcașuri. Poeții aveau să-i cânte iar în stihuri nemuritoare și pictorii să-i înfățișeze așa cum se vedeau singuri în vis, maiestate și lady, tineri și frumoși, alergând de mână pe-o pajiște smălțată de flori. Trădătorii de neam și țară, demonii invizibili ce-i acuzau absurd de ruinarea economiei naționale și de genocid prin foame și frig împotriva propriului lor popor aveau să fie distruși, iar agenturilor străine avea să li se dea peste labe. Con-

damnarea la moarte în numele poporului român, în acea zi de Crăciun cu zăpada aproape topită, ei ridicăți în picioare cu forța de niște soldați încă mai speriați, apoi mâinile legate la spate brutal, cu sfoară de împachetat, li se părură la fel de derizorii ca întregul coșmar în care pluteau între viață și moarte. Filmul nu arăta cum fuseseră târâți în spatele clădirii date cu var din mărunta și banala unitate militară, cum fuseseră proptiți acolo, de zid, cum armele răcanilor amărâți, înnebuniți de spaimă — îi împușcau pe Tovarășul și pe Tovarășa ce le zâmbiseră pârintește din tablouri, în clasele de școală — se încărcau cu zgomot metalic, cum se-ndreptaseră cu țevile-naainte, cum ea leșinase și se năruise pe-o parte ca un sac, cum el strigase ceva absurd ca să rămână-n Istorie („Trăiască Partidul Comunist Român“ ? „Trăiască socialismul și comunismul în lume“ ?), cum salvele îi făcuseră ciur și cum se lăsasera să alunece pe tencuiala mânjită de sânge. Poporului din fața televizoarelor avea să i se dea o singură dovadă că Dictatorul nu mai este, că au scăpat de tiran pentru totdeauna: o poză voalată cu un bătrân întins pe pământ, cu căciula din cap căzută.

Cutremurați, revoluționarii se priviră palizi unii pe alții. Era bine ca noua eră din istoria patriei să-nceapă așa, cu două cadavre de boșorogi, pline de urină și sânge ? Și tocmai de Crăciun, când, vorba-aceea, sufletul omului se înalță, când pruncul umanității se naște-n iesle, în aburul din nările vitelor cu ochi omenеști ? Se-ntorseseră abătuți cu toții-n sala de ședințe, unde-i găsiseră Soldatul Necunoscut ca să le dea, cu limbă de moarte, vestea cea bună și unde acum se desfășura un chef sardanapalic.

„Victorie, fraților, victorie deplină!“, urlă îmblânzitorul de purici, făcând cu degetele semnul încornorării. Aceleași coarne se-nălțară de peste tot, deasupra fripturilor și sarmalelor, aceleași guri ce încă mai mestecau șoriciul dulce al urechii de porc repetară strigătul triumfal. Turcul Danyiel Yusuf, același

care, în vârtoarea revoluției, condusesse mașina cu megafoane, ridică paharul de pe buza căruia se scurgea spuma șampaniei de Jidvei, roșie ca sângele: „Trăiască Revoluția română! Trăiască poporul nostru eroic! Trăiască Comitetul Revoluționar!“ Și-apoi, dintr-o singură mișcare, întorcându-se către Omul-cu-două-mame, ce stătea modest în capul mesei: „Să ne trăiți și dumneavoastră, preaiubit conducător. Cunoaștem cu toții trecutul dumneavoastră revoluționar. Știm cum v-ați infiltrat în conducerea fostului partid comunist ca să-l subminați din interior. Cum ați fost secretar județean și-ați cârmuit cu înțelepciune, grație studiilor făcute în citadela științelor și artelor universale, Moscova cea vestită, până când ați fost marginalizat de odiosul tiran și trimis în exil ca director de editură... Fiindcă lumina vine de la răsărit și inima bate-n piept în partea stângă, așteptăm de-acum de la dumneavoastră, comunist, e-adevărat, dar cu față umană, indicații prețioase... În numele colegilor mei, vă invit să ne luminați. Am luat puterea, dar greul abia începe. Ce-i de făcut, tovarăși, domnilor, sau cum să vă mai spun?“ Oltenițeanul era acum în centrul atenției. Cu ochii aprinși de băutură, revoluționarii îl aplaudară, ridicați în picioare, minute-ntregi. „Păi eu aș zice să înființăm mai întâi Frontul Supraviețuirii Noastre“, rosti el simplu când uralele se potoliră. „Dup-aia, să trimitem câțiva băieți pe terasele blocurilor, să tragă un glonț din când în când... așa... în aer sau pe asfalt... Împușcăm cu asta mai mulți iepuri deodată. Mai întâi, avem și noi timp să respirăm, să ne organizăm, să vedem care-i treaba. Că, mai știi păcatul, or fi avut și alții ideea noastră, și mâine-poimâine te pomenești cu boșorogii-ăia care-au zăcut prin închisori fiindc-au fost dușmani ai poporului, țărâniștii, legionarii, liberalii, tot un drac, că fac și ei vreun Front ca al nostru... Sau, Doamne ferește, vorba ateistului, vine regele înapoi, ăla urecheatu', ăla de-a plecat din țară cu șaișpe vagoane de bogății, și-și cere Peleşu' înapoi. Așa, n-or să aibă curaj.

Înțelegeți ? Aștia trag, nimeni nu știe cine sunt, băgăm armata pe ei, dăm totu' la televizor și cu asta mai răsuflăm și noi vreo săptămână-două. Și ne prezentăm la alegeri de unii singuri, ce să facem, dacă nu s-a mai oferit nimeni . . . Și-apoi, gândiți-vă la Europa, stimați tovarăși. Oamenii aștia așteaptă ceva de la revoluțiile din Est, că doar n-au dat banii de pomană! Vouă v-a plăcut ce-au făcut redegeștii, că au mângălit un zid și dup-aia l-au dat jos ? Sau cehii, polonezii și ungurii, același spectacol jalnic, fără tensiune, fără suspans, că au trebuit, desperați, să se prefacă că-l bat pe unu' de-al lor ca să aibă și ei ce da la televizor ? Păi ce revoluții au fost alea, fără ghilotină, fără procese marțiale, fără baricade, fără asalturi, fără morți și răniți ? Arătați-mi și mie o filă glorioasă de istorie adevărată în care să nu fi curs șuvoaie de sânge. Asta vor telespectatorii să vadă și asta o să le dăm. Mai sânge, mai cerneală roșie, mai de-a binelea, mai trucaje, că nu degeaba avem între noi iluzionisti și scamatori de nivel mondial. Vom prezenta, deci, lumii prima revoluție televizată-n direct, la ore de maximă audiență, tovarăși! Vor curge lacrimi de simpatie mai ceva ca la filmele indiene. Că occidentalii-aștia-s naivi și buni la suflet. Și să vedeți ce-o să curgă apoi tirurile cu ajutoare, pături, saltele, haine de-alea la mâna a doua, mai o conservă, mai o ciocolată, să avem și noi ce da la popor, ca să nu zică c-au schimbat-o pe Tanda cu Manda. Credeți c-au făcut ei ditamai revoluția pentru că nu le plăcea politica partidului ? Să vă spun eu de ce s-au deranjat: pentru telemea, tovarăși. Între noi ne putem permite să spunem și adevăruri dureroase. Dacă Odiosul le dădea păpică, nu cădea-n veci de veci. Așa că să luăm aminte . . . și, apropo, poftă bună, dragi concetățeni!“

Modestia și simplitatea noului lider, zâmbăreț ca un șef de sală al unui restaurant simandicos, cuceri inimile tuturor. Urmară toasturi nesfârșite, veselie simplă, câmpenească, iar după vreo două ceasuri chermiza se destrămă într-un haos de

lălăieli bahice surprinzătoare pentru un grup cu o conștiință revoluționară atât de înaltă. Proaspeții stăpâni ai plaiurilor românești își aminteau cântecele patriotice de pe vremuri și le urlau în derâdere, făcând un haz nebun de *Partidul, Ceaușescu, România*, de „Cincinalu-n patru ani și jumătate“, de „Magistrala albastră“, unii mai bătrâni de vechile imnuri tărăgănate, ce-aminteau de Edecarii de pe Volga: *Privesc din Dof-tana prin gratii de fier* sau *Partid, făgaș al biruinței*, pentru ca-n cele din urmă râulețele sonore din diversele capete ale mesei să se unească într-un înflăcărat *Pui de lei*, al cărui prim vers, cu o jubilară de școlari mucaliți, îl schimbaseră în *Erori au fost, erori sunt încă...* La desert avură lichioruri dulci, sticlind opalin în păhăruțe, al căror alcool subtil le dizolvă și ultima urmă de rațiune. „După așa un ospăț pe vremea mea se mergea la femei“, oftă, cu cravata desfăcută și cămașa descheiată până la buric, maestrul Cărbuneanu, cu gândul la nenumăratele funduri de călărețe de circ, trapeziste sclipind de paiete, înghițitoare de săbii și pitice acrobate (ah, neuitata gruzină Katarina! șoldurile alea-nguste de fetiță de zece ani, țipetele ei de muiere coaptă și dulce!) pe care le călărise de-a lungul anilor, ani îndepărtați și fantaști din care rămăseseră doar filmele vechi și sfârșeala nostalgiei. „Păi, hai la femei, fraților!“ strigă entuziast turcul Yusuf, rânjind cu mutra lui de infractor de drept comun. Dar de unde femei? Cele ce căraseră-n sală tăvile cu fripturi și castroanele cu ciorbă de burtă se făcuseră nevăzute prin cotloanele clădirii, stewardesele albastre își luaseră zborul, rămăseseră ei, o ciurdă de bărbați încinși, dezvățați, gata să-și verse, din disperare, lapții la closet, unul câte unul... Nu putuse și Revoluția română să înșface din mulțime și niscai muieri, așa, mai focoase, să îngroașe comitetul revoluționar? Că doar pe vremea lui Ceaușcă femeile erau egale cu bărbații, era algoritmul, tovarăși, atât la sută primărițe, atât la sută deputate, atât la sută secretare de partid... Se umpluse schema, sub coana

Leana, de Tamare, Suzane, Alexandrine, toate croite după chipul și asemănarea Savantei, toate apărându-și rușinea cu poșetuța, fumând țigări proaste și înjurând ca birjarii pe oricine le strica tihna și lustruirea unghiilor în birourile lor somptuoase de pe la ministerele mărginașe: cultură, învățământ, chestii de-astea, că doar nu puneai proastele târgului să-ți ruineze economia... E drept că erau urâte ca porcii și excitante ca niște coșuri cu rufe murdare, dar, la o adică, după un chef bine stropit, ar fi mers și de-alde ele, cu o față de pernă aruncată în cap... În dezumflarea generală, în mintea Lupoiului, oprimată sub chipiul cu care dormea și noaptea, se făcu deodată o lumină intensă, dulce și amețitoare. „Bă băieți, de ce suntem noi proști? Stăm aici ca ciobanii ăia din vârful muntelui, cu mătârângile până la genunchi, da' fără picior de muiere-mprejur... Păi nu vă gândiți că e cu noi cea mai faină ștorfuliță de pe pământ? Ia aduceți-vă aminte: care-s cele mai mari țâțe pe care le-ați văzut vreodată? Ei, acum v-ați prins?” Oameni cu frica lui Dumnezeu, revoluționarii nu se prindeau. Fiecare, în aburii denși ai beției, încerca să-și aducă aminte țâțele din viața lor, pere, mere, gutui și banane, mari ca dovlecii și mici cât alunele, tari ca granitul și moi ca balega, morfolite și frământate ca aluatul, cu singurul rezultat al unei erecții generale, imperioase, ce se cerea rezolvată cât mai urgent. Subit, pe toți îi apucară durerile de burtă și se ridicară pe jumătate din fața mormanelor de farfurii cu mâncare ca să ajungă mai repede în refugiul salvator. Dar Lupoiul continuă, învăluit în fumul galben din sală: „Păi dacă nu v-ați prins, vă spun io, da' mă lăsați primu', corect? Ce ziceți de frumoasa noastră colegă, Fata-cu-picioare-lungi? Ați uitat-o ca pământul. Bine-a zis cine-a zis: facerea de bine e futere de mamă... Păi e frumos, măi băieți? Ia hai să-i facem o vizită, așa, cu toții, să vedem ce mai face, cum o mai duce...”

Mesenilor le căzu falca. Adică cum, să reguleze femeia uriașă ? Și-a pierdut mințile vârcolacul ? Marea statuie goală, văruiată-n alb, de sub cupola Circului de Stat se estompase cu totul în mintea lor, gonită de imaginea avântată a româncuței în ie cusută cu arnici, cu patosul revoluționar zugrăvit în ochii focoși, negri ca mura, cu tricolorul fluturându-i, ca o maramă de borangic, în urmă. Cum i-ar fi putut uita pasul legănat, boiul ei dulce de țărăncuță, clinchetul ducaților de aur din salbă ? Gingășia degetelor cu care-i apucase de mijloc ca să-i înalțe-n balconul Patriei ? Cum să te gândești la necuviințe, ba să te mai și freci în fața picturii lui Rosenthal ? Un murmur de dezaprobare izbucni, ca un foc de paie, din zecile de piepturi în care bătea, totuși, o inimă română. Dar tot ca un foc de paie se stinse la prima suflare de vânt. Căci inima ca inima, dar ce te făceai cu ditai ștanga țeapănă pe burtă, care nu știe carte și, blestemata, n-are pic de patriotism ? Ca un câine în lesă, te târăște acolo unde-l duce pe el mirosul, la cățele, în rahat, după pisici, nu unde-ai vrea tu să mergi. Și, pe deasupra, ce bărbat nu visează să escaladeze colinele și să pătrundă-n grotlele unei femei uriașe ? Nu ieșiseră toți, cândva, din Peștera Muierii ? Nu-și doreau toți să se reîntoarcă acolo, mereu și mereu ? Iată de ce, după dezaprobarea generală a vorbelor nesocotitului pricolici ce întina uniforma militară, se auziră, după o vreme, pe ici-colo, din spatele câte unei stive de sarmale, glasuri care o dădeau cotită, că, adică, fuseseră măgari și mocârțani că n-o chemaseră și pe colega lor de la Circ la festin, să ia și ea o-mbucătură, acolo ... E-adevărat, dincolo de holul de marmură al CC-ului nu-ncăpuse, dar, oricum, ei ar fi trebuit s-o invite, așa, formal. Acum, ca niște buni camarazi, însuflețiți de aceleași idealuri, n-ar fi frumos să-i ducă ceva, un cârnăcior, o sărmăluță, un pahar de vin, că tare urât trebuie să-i fie acolo-n hol, sărăcuța ? ... La astfel de vorbe-nțelepte se uniră cu toții și, răsturnând

scaunele, trăgând după ei șervetele din poală, se ridicară clătî-nându-se și se-ndreptară spre ieșire, lăsând în urma lor panorama dezolantă a resturilor unui ospăț apocaliptic.

Când, după o rătăcire de vreo jumătate de ceas prin încăperile clădirii, urcând și coborând etaje, greșind culoare, împiedicându-se de marginea covoarelor groase și speriindu-se, la fiecare pas, de portretele Tovarășului ce atârnavă încă pe toți pereții, ivindu-se muștrător când te așteptai mai puțin, revoluționarii ajunseră în capul scărilor de marmură, translucidă ca zahărul, ce coborau spre marele hol central, o privesc toare le tăie respirația. Se opriră cu toții, mai curând intimidăți decât ațâțați, mai curând răvășiți decât stârniți, redeveniți copii asemenea tuturor bărbaților când se văd deodată, pe neașteptate, în fața Porților Paradisului, a trandafirului mistic pe care, fără s-o știe, îl caută mereu și mereu. Fata-cu-picioare-lungi era-ntinsă pe podeaua dulce, cadrilată și străvezie, și dormea acoperindu-și ochii cu brațul. Părul ei răsfirat, cu cârlioniți scânteietori, acoperea jumătate din sală. Genunchii-i ținea ridicați și puțin dați în lături, căci picioarele, dezvelite acuma cu totul sub fota ce i se ridicase spre mijloc, nu mai încăpuseră-n holul ce părea că o-nconjoară strâns, ca un cavou de marmură înghețată. Toate trăsăturile tinerei femei i se zăreau într-un racursi minunat, ce-și trimitea liniile de fugă spre adâncul sălii, către ieșirea principală, pe jumătate acoperită acum de spuma borangicului tricolor. Ducații așezați în semicercuri largi pe pieptul iei cu râuri de arnici roșu ca focul sticleau stins în lumina mohorâtă. Unii erau întorși în sus sau stăteau pe-o muchie, așa cum vântul întoarce pe dos penele moi de pe pieptul păsărilor de mare. În inocența somnului de după o zi atât de agitată, Revoluția prezenta pigmeilor oprți, cu gurile căscate, în capul scărilor, gingășia suplă a pulpelor de femeie, cu acele rotunjimi satinat, grăsoase și totuși ferme, acea sugestie de obrăjor de copil, dar și acea linie nervoasă și

picantă prelungită tot mai sus, către magia adâncă a feselor și a perineului. Ca niște linii de ghidaj, pulpele desfăcute ale femeii conduc degetele înfiorate, fără puțință de greșală, către fluturile sexual de la-mbinarea lor, cu aripile lui molatice și trandafirii, solzate mărunț și răspândind feromonii irezistibili ai fericirii. Între pulpele prelungi ale adormitei, ceata de zavrăgii contempla cea mai frumoasă vulvă ce se arătase vreodată ochilor bărbătești, ușor întredeschisă de cei doi mușchi reliefați pe interiorul coapsei. Buzele acelea verticale dintre reliefurile rase cu grijă ale pubisului (pe vârful căruia, rebel și cârlionțat, persista un smoc strălucitor) erau înalte cât un stat de om. Se deschideau încrețite și-ntunecate pe margini, lăsând între ele o geană de culoarea vinului, cu o anatomie internă umedă și complicată. Deasupra, ca o cheie de boltă, se zărea sub gluga sa de pieleță clitorisul micuț, peste care se arcuia, auriu și pufos, pubisul dezvelit al fetei. Totul lumina, totul chema, în penumbra feselor o steluță striată se reliefa, adâncită pe pielea cafenie dimprejur. „Băi, să n-am parte...“, rosti unul dintre eroi, scăpând coșul cu pâine pe care-l dusese pân-atunci în brațe. „Uite-o cum stă, mama ei de borfelină...“ Coborâră amețiți, împiedicându-se, treptele și-naintară între picioarele femeii, ridicate deasupra capetelor lor ca două arcuri de pod. Fără o vorbă, palizi și grăbiți, își desfăcură curelele și-și lăsară pantalonii în vine. „Fraților, care o-ncepe? Care-i dă ce-i trebuie vagaboanei ăsteia nenorocite?“ Se-mbrânciră și se certară câteva minute, priviți de ochiul calm dintre enormele pulpe. S-ar fi-ncăierat de-a binelea dacă Omul-cu-două-mame, mereu la datorie, nu și-ar fi adus aminte de lista Comitetului, pe care-o avea-n buzunar. „Mergem în ordinea de pe listă, tovarăși.“ Se-ncolonară în șir indian, ultimii fiind siliți să urce câteva trepte ale scării, iar primul de pe listă, un Marțian care la circ cobora dintr-o farfurie zburătoare de poleială verde, se apropie, înnebunit de dorință, de uriașul portal al fru-

moasei adormite. Se contopi cu el în întregime, de parcă ar fi luat în brațe o femeie goală și caldă, și, după câteva minute de zvâcnete mecanice în carnea aceea învăluitoare și umedă care-l înglobase până la urmă cu totul, se prăbuși pe podea gâfâind, cu ochii dați peste cap. Îl urmă al doilea de pe listă, apoi al treilea. Ore și ore-n șir masculii pitici asaltară matca gigantă, roiră în jurul florii ei de carne și miere cu o voință de profanare ce nu mai cunoștea limite. Pierzându-și răbdarea, ieșiră din rând și-o escaldară, agățându-se de ie, de salbe, de crețurile fotei, migrându-i libidinoși pe sâni și pe gât, înmuindu-i veșmintele cu saliva și snaga lor. Îi pătrundeau pe sub mânecile bufante și leșinau amețiți de mireasma de mosc a subțiorilor ei, unde pielea făcea pliuri calde și moi. Se târau pe sub pânza aspră a iei ca să găsească mameloanele ca niște duche, ridicate de răcoarea din sală, să le-mbrățișeze și să le muște cu patimă. Și-ar mai fi ținut-o ei toată noaptea într-o destrăbălare și-un craiâc dacă deodată, la un zgomot neașteptat venit din piață (tancurile trăgeau în plin în fațada Muzeului de Artă, unde teroriștii se baricadaseră și dădeau foc, din răutate, operelor marilor maeștri), tânăra femeie nu s-ar fi trezit cu un oftat prelung. Cei ce mișunau pe corpul ei statuar se aruncară în disperare pe podeaua de piatră și-o luară la fugă, șonticăind, prin unghere, ca niște gândaci de bucătărie speriați de-o rază bruscă de lumină. Fata se ridică-n capul oaselor, se-ntinse și căscă de-i trosniră fălcile, apoi își trase, cuviincioasă, fota în jos, acoperindu-și picioarele. Rămase o clipă cu ochii-n gol, încercând să-și aducă aminte unde se afla, ce se-ntâmpla, poate chiar cine era ea însăși. Din colțuri, zeci de ochi o pândeau vinovați. În cele din urmă, fata se răsuci spre marea poartă a intrării principale, pe unde ieși-n patru labe, așa cum și intrase. Eroii de după stâlpii și treptele de marmură îi auziră multă vreme pașii greoi în piață, ca niște modice cutremure de pământ. Prin porțile lăsate vruite se vedea cerul incendiat al serii: ardea Muzeul de Artă. Împușcături și tiruri de

artilerie răsunau cu ecou percutant în golul uriaș al pieței. Goliți de vlagă, bărbații providențiali își încheiară aglomerata și agitata zi trântindu-se acolo unde se aflau și cufundându-se într-un somn greu, bântuit de coșmaruri. Spre dimineață îi deșteptă țipătul jalnic al unui coleg mai tânăr, care se ridicase-n șezut și privea-n jur cu ochi rătăciți: „Doamne, ce-am făcut! Am futut Revoluția română!“ „Taci, bă, dracu’“, îi aruncă altul. „Ai visat! Acuma culcă-te la loc!“ Și toți își reluară horăiala.

Scriu furios, sprijinit într-un cot, în lumina pământie a stației de metrou, sfâșii adesea cu pixul foaia fragilă, sprijinită pe alte foi, așa-ncât prin fantele triunghiulare pot zări câteodată literele de pe fila precedentă, cum prin rupturile zilei de azi aş putea zări, și zăresc, în izbucniri bruște de memorie incandescentă, faptele zilei de ieri, căci în creierul nostru zilele nu se depun strat peste strat, ca un manuscris buretos, ca un jurnal cu lacune și pete al vieților noastre, ci trăiesc simultan, orbitor, în toate timpurile deodată, așa cum ar trebui să trăiască și paginile cărții mele ilizibile și monstruoase. Dar numai creierul se percepe simultan pe sine însuși, acest ghemotoc de hârtie de sub țeastă, de hârtie scrisă nu doar de la stânga la dreapta, ci și invers, și în diagonală, și-n profunzime, în care fiecare literă se leagă prin mii de dendrite de toate celelalte, în așa fel încât timpul fiecărei direcții de lectură se-nsumează cu toate celelalte într-o explozie atemporală. Când stelele se vor stinge și timpul nu va mai fi, pe firmament vor străluci mai departe creierele, în constelații nemuritoare, de la creierul muștei la al peștelui și al vulpii, de la creierul uman la cel îngeresc, și până la supernova totalizantă a minții Dumnezeirii. Doar în aceste noduri de lumi se-ncrucicează toate timpurile. Doar în creier, singurul organ al trupului nostru total lipsit de durere, ideea morții se dizolvă cu desăvârșire.

Căci dacă în timpul real, ce viațeste în jurul nostru ca un disc abraziv, diminuându-ne, smulgând așchii din noi, înspăimântându-ne de moarte cu urletul lui de fiară, noi ne naștem, ne dezvoltăm și pierim pentru totdeauna, și lumea însăși piere, și nimicul hidos, de neconceput, inomabilul și intolerabilul se înstăpânesc, ere după ere, eoni după eoni, yugas și kalpas în eternitate, în altfel de timpuri, privite cu alți ochi, de parcă timpul s-ar schimba-n spațiu, spațiul în lumină și lumina în alt fel de timp, nimic nu piere cu adevărat, pentru că tot ce-a apucat să existe va exista întotdeauna în Minunea vieții și-a respirației și-a conștiinței, în trandafirul mistic cu un infinit de petale pe care ni l-ai întins cândva, cu degetele Tale de lumină-nghețată. Viața ți se încheie și agonia vine, și pleoapele ți se-nchid și inima se oprește. Și trupul tău, pe care-l puteai mânui ca pe-o marionetă, intră în putrefacție și devine pământ. Dar șterge-ți lacrimile care-ți șiroiesc pe obraji când te trezești în miez de noapte cu gândul că vei muri și nu vei mai fi niciodată. Ești o ființă alungită, ce-ncepe cu concepția ta și se termină cu moartea, așa cum începi de la tălpi și te termini în creștet. Faptul că te termini în creștet înseamnă oare că nu mai ești? Ești ca o carte care-ncepe cu prima pagină și se termină cu ultima. Sfârșitul cărții înseamnă distrugerea ei? De fapt, trăiești o viață perpendiculară pe corpul tău, o viață cu o dimensiune în plus. Ești toată istoria ta deodată, așa cum trupul tău nu înaintează dinspre tălpi spre creștet, ci e dat tot deodată. Ești destinul tău, perpendicular pe viața ta, strălucitor și nemuritor în eternitate. Această ființă alungită, de lumină de aur, străbate membrana lumii noastre perpendicular, așa încât mai întâi pătrunde în ea capătul tău ascuțit, ovulul abia fecundat, ce se continuă cu fătul tot mai durduliu în pânțelele matern, cu adolescentul și adultul, ce fac breșe tot mai mari, de forma trupului tău, în membrană, ca să se-ncheie cu diminuarea bătrâneții și moartea

ta punctiformă, căci suntem toți fusuri ce străbat maiestuos, în stoluri ca de păsări oceanice, membrana ființei. Ca să putem înainta ușor, avem o formă ontodinamică, de delfini metafizici. Începem cu concepția și ne terminăm cu moartea adevăratului nostru trup, perpendicular pe viața noastră din membrana lumii. Toți până la unul vom pieri, cum toate cărțile se termină, dar toți suntem întregi și vii în Akasia, cum poți oricând scoate o carte din raft, o poți deschide oriunde și-o poți reciti, deși ea a fost de mult terminată.

Va veni și sfârșitul lumii, așa cum scrie în Evangheliile și-n tratatele științifice, soarele se va stinge și puterile cerului vor fi clătinate. Vor fi cutremure și potopuri. O groază nesfârșită și-o beznă adâncă vor coborî peste oameni. Mulți vor fugi în munți ca să-și scape viața, mulți își vor da duhul de spaimă. Apoi firul de praf pe care-au zâmbit, au muncit, au iubit și au plâns va fi distrus pentru totdeauna. Copiii cerurilor se vor arăta, atunci, pe nori, și vor înălța între ei pe cei ce vor chema numele Domnului. Din doi oameni ce dorm într-un pat, unul va fi luat, altul va fi lăsat. Din două femei găsite pe câmp, una va fi luată, alta lăsată. Unde va fi cadavrul, acolo se vor aduna vulturii. Dar sfârșitul lumii nu trebuie să ne înspăimânte.

Chiar dacă fiii cerului nu se vor arăta în acea zi a urii ca să ne răpească spre un pământ nou și-un cer nou, chiar dacă, păgâni și-mpietriți la suflet, nu-i vom recunoaște și vom fugi din fața lor în peșterile unde vom muri de groază și cutremurare, căci cel ce caută să-și scape viața o va pierde, iar cel ce o pierde o va câștiga, apocalipsa nu va însemna și sfârșitul. Ca și lumea noastră, Biblia-ncepe cu Geneza și se încheie cu Apocalipsa. Ar fi trebuit să nu fie așa? Am fi vrut o carte care să continue la nesfârșit, un infinit de pagini legate-ntr-o copertă din piele de vițel? Biblia continuă cu adevărat la nesfârșit, deși are un final și deși finalul e o catastrofă. Oricând noi, care trăim

perpendicular pe filele ei, o putem deschide și reciti. Apocalipsa, capitolul final, nu înseamnă distrugerea Bibliei, ci încununarea, rotunjirea, completarea minunii ei. Orice lume trebuie să se distrugă ca să fie completă, cum orice om trebuie să piară la vârsta de optzeci de ani, cât le e dat celor mai tari pe pământ, și să se termine la înălțimea de un metru și șaptezeci. Nu are sens să vrei nesfârșirea în timpul nostru real, cum n-are sens să-ți doarești mere nesfârșit de mari, femei nesfârșit de înalte și cărți cu un număr de pagini fără sfârșit. În fiecare clipă a vieții noastre suntem secțiuni fine, de tomograf, ale adevăratului nostru trup, care e simultan și mirific, cuprinzând cele trei dimensiuni plus timpul. Acest obiect care trăiește în hipertimp e cel ce cu adevărat există pe lume. Ochiul căprui și blând al Dumnezeirii ne vede doar așa, simultani, înmărmuriți într-o zare de diamant, neschimbători deși cuprindem în trupul nostru schimbarea, și privindu-ne pe noi se privește pe sine însuși, căci noi, împletirea destinelor noastre de lumină de aur, formăm câmpul său vizual, unificat în fine cu câmpul logic. Căci ochiul lui Dumnezeu este însuși văzul, și urechea sa e auzul și creierul său este hiperlumea înfășurată în foița străvezie a lumii noastre, coborâtă peste ea ca o pleopă.

Zâmbesc, și zâmbetul meu luminează o fâșie de lume. Ating petala de trandafir și vibrația se propagă până la galaxia vecină. Țin în palma albastră un nor, aud, cu cohleea mea sidefie, murmurul grav al infradimineții, acutele ultraserii. Soarele se rotește amețitor în jurul țestei mele, înfășurând-o în firele lui de aur. Voyeur al ființei, privesc coapsele ei prelungi prin orificiile pielii mele. Mi s-a dat să exist, să fiu etern, să fiu Totul! Slăvit să fiu eu însumi! Nesfârșită fie gloria mea!

Urlu, și urletul meu sfârtecă ugerul stelelor. Nasc, și fetusul meu e un boț de carne însângerată. Sunt lepra toamnei și cancerul primăverii, mă-nfășor într-o trenă de ulcerării. Luna, cu

uterul ei plin de dinți, îmi zdrobește vertebrele. În jurul meu, spațiul e de piatră și timpul de sulf. Damnat, damnat etern, mă mistui în iadul tău! Zdrobit, zdrobit etern, vărs lacrimi în poala ta!

Sunt bărbat și femeie, copil și bătrân, criminal și ascet, fiară și înger. Sunt creier care ejaculează și testicule gânditoare. Sunt sfera ce-nconjoară sfera ta mult mai densă, de parcă bila ta de cristal ar fi-nvelită în coajă de portocală. Cioplesc timpul, îl transform în statuete de timp lustruit, și-mbătrânesc o dată cu trecerea copacilor și a ploii. Mi s-a dat să exist, să ființez în Minune.

Scriu furios în stația de metrou, la Tunari. Nu sunt în toate mințile. Pe măsură ce scriu, măduva îmi scade în șira spinării. Asta am fost toată viața, un instrument de scris în mâna Ta. Pe care-ai să-l arunci când nu mai poate-nnegri pagini cu sper-mă, sânge și lacrimi. M-ai strivit pe pagină, încet-încet, m-ai stors de puteri și de sevă. Ai scris cu neuronii mei, ai format bucle din venele mele. M-ai proiectat întreg în cartea asta ilizibilă, în care Mircea scrie despre Mircea, care scrie despre Mircea, ca și cum organele lor ar fi interconectate într-o dializă stranie, în care sângele și pasta de pix s-ar filtra prin porozitatea paginii, ar trece din unu-ntr-altul până n-ai mai ști dacă Mircea din Solitude, aplecat asupra paginii sale de caiet în studioul de la parter, îl umbrește pe Mircea din stația de metrou, care-l umbrește pe Mircea din manuscrisul viu și viermuitor, absurd și ilizibil, geamăn și totuși altul decât cartea pe care-o ții în mână acum, sau dacă nu cumva, dimpotrivă, Mircea din manuscris se proiectează, enorm, pe ecranul celui alt manuscris, pentru ca umbra umbrei să fie bărbatul de cincizeci de ani ce scrie zilnic, ca o insectă, în caiet, având pe fereastră silueta castelului baroc peste care plutesc norii primăvăratoci, într-un manuscris cu litere de rădăcini și diacritice de vânt, tot mai destrămat

pe măsură ce se-apropie de sfârșit, căci trecutul e totul iar viitorul este nimic.

Mă-nterup des din scris, de câte ori se-aude vuietul câte unei garnituri de metrou. Atunci ne ridicăm cu toții, amețiți de somn și nerași și puțind a transpirație acră și formăm un lanț de netrecut în fața barelor glisante, așa cum, când eram copii, jucam Țară, țară, vrem ostași. Dar nimeni nu-ndrăznea să se repeadă acum în șirul nostru ca să ne desfacă mâinile strâns îngemănate, fiindcă unii dintre noi purtau la vedere AKM-uri cu țevă neagră și pat rabatabil, care aveau în încărcătorul curb muniție de război. Sute de arme fuseseră distribuite voluntarilor pe o simplă semnătură: na și ție, na și ție, trei-patru încărcătoare pline... Trage în tot ce mișcă! Așa se face că, pentru o simplă părere, fuseseră ciuruite automobile și tramvaie și se luaseră la țintă trecători nevinovați. De câte ori opresc metrou-rile în stație și se aude vocea neplăcută, bărbătească, impersonală: „Atențiune, se-nchid ușile. Urmează stația Bucur-Obor, cu peronul pe partea dreaptă“, ne pregătim să facem față turmei de paltoane ponosite și fulare deșirate, polipului de fețe galbene ce urcă din infern. După ce trec, înghesuindu-se, printre bare, îi luăm în primire de-a valma, bărbați, femei și copii, ne strecurăm mâinile între nasturii jocului, pe mânecile miro-sind a lână, pe sub puloverele decolorate. Le pipăim coastele, șalele, fesele, sânii chiar, fără ca nimeni să protesteze, căci sunt pipăiți astfel de cincizeci de ani, scormoniți în cutele memoriei, în buzunarele minții, în rect, ca să nu ascundă acolo grăunțe de aur din mină, în vagin, ca să nu lepede embrionul abia format, în ficiații și rinichii distruși de foame, poluare și ger, în stomacurile cu ulcere duse pe picioare timp de decenii. Sunt obișnuiți să se supună-n tăcere milițienilor care-i legitimează prin parcuri, când ies cu iubitele la plimbare, și securistului care-i întreabă de vreun vecin. Cu mâinile-n lături, cu ochii

goi, se lasă dezbrăcați de intimitate, căci nu mai au de mult nici onoare și nici pudoare, nu le-a mai rămas nimic decât sufletul din ei. Le scoatem de prin buzunare bani de necrezut de mototoliți și mânjiți, niște zdrențe de hârtie scămoasă, batiste pline de mucii, coji de semințe, buletine cu poze decolorate, care-ar putea fi oricine, dar nici o grenadă, nici un pistol, nici un cartuș, nici un emițător. Teroriștii nu merg cu metrourl. La alte stații îi controlează pe cei ce intră, noi, pe cei ce ies. Nici unii nu știm de ceilalți și, dac-am găsi în plasa vreunei băbuțe o mitralieră, n-am ști cui să raportăm și ce să facem cu ea.

Cu câteva ore-n urmă am găsit totuși ceva, un lucrușor cilindric, tare și lucios care, pipăit printr-un buzunar, ar fi putut fi o țevă de armă sau un cartuș mare. Îl țin chiar acum în palma stângă, cu sentimentul ciudat și amețitor cu care-mi mângâiam altădată codițele decolorate pe care le ținea mama într-un plic îngălbenit, propriile mele codițe de la câțiva ani, legate cu elastic, perișor crescut din pielea capului meu și rămas apoi pe loc, moale, într-o împletitură destrămată, pe când eu și lumea ne-am schimbat. E la fel cu fiola asta pântecoasă și rece, cu țumbușuri sticloase la capete, fosilă din altă vreme și din alt creier, adânc îngropat în creierul meu de acum, și care nu poate fi decât una dintre zecile de fiole găsite de mine pe la paisprezece ani într-o cutie de carton din servanta părinților mei: aliniată, scânteietoare, pline cu un lichid galben în care înotau ființe vii: viermi delicați, cu franjuri de culoarea amurgului, spermii enorme ale vreunui animal gigant, embrioni străvezii, reptile și chiar vaporeșul de la etajul casei în formă de U din Silistra... Niciodată nu știusem cine lua, în secret, acest fantastic medicament, dar din clipa în care-am descoperit fiolele — de-a lungul fiecăreia scria, cu litere albastre, **QUILIBREX** —, am fost împietrit de bănuiala că, de-a lungul nopților fierbinți bucureștene, copleșiți de lună, părinții mei, care se prefăcuseră că dorm, se ridicau încet, ca niște spirite străvezii, din paturile lor, nu

ca să facă dragoste, cum știam că se-ntâmplă după ce eu dormeam, ci pentru un alt ritual, la fel de monstruos: mergeau la fereastră și, în lumina reclamelor de neon ce se aprindeau și se stingeau, vopsindu-le fețele-n verde, roșu și indigo, înălțau până-n dreptul ochilor fiola strălucitoare, verificau claritatea lichidului și vivacitatea axolotului din el, cu mânuțele lui străvezii de copil, apoi retezau cu un mic ferăstrău unul dintre capetele cilindrului, care curând se desfăcea cu un pocnet. Rămânea o margine ovală și tăioasă, arzând în lumina de lună. Cu acest Graal înfășurat în curcubeu între degete, mama se-apropia de patul în care dormeam, cu fața-n sus și cu pleoapele zbătându-mi-se, și se așeza pe el, privindu-mi enigmatic fața subțire. Apoi îmi desfăcea delicat buzele și-mi turna printre ele lichidul ce se scurgea din fiolă ca o gelatină scânteietoare, ca un șir de briliante moi, ducând cu el ființa vie ce trebuia să-mi ajungă, pe căile aferente ale cordonului medular și-ale punții, în *locus caeruleus*, peștera comorilor din carnea sedefie a minții mele. Mă priveau apoi, îmbrățișați și zâmbind, cu sentimentul împlinirii unei obscure datorii. Apoi, printr-un canal necunoscut, poate prin însăși contopirea lor în patul din sufragerie, prin îmbinarea sexelor lor, cum ai pune-n contact două fire electrice sau doi neuroni, raportau fapta lor Știutorilor. Iar Știutorii, aplecați deasupra lumii ca peste o tablă de șah, zâmbeau sau se încruntau, după cum speranța lor că le va fi dat cândva să existe în manuscrisul copilului ce dormea mai departe, cu buzele umede de la lichidul uleios, creștea sau scădea, cum pâlâie flăcăruia într-o lampă veche de țară.

Am găsit fiola de Quilibrex la o femeie între două vârste, cu forme lățite și dizgrațioase, cu o broboadă peste părul aproape de tot cărunt. Trăgea după ea, pe trepte în sus, un copil sașiu, ce se tot uita după chioșcurile cu dulciuri. Nefardate și chinuite, muncitoare, bucătărese și spălătorese, femei de serviciu

și dădace-n același timp, toate femeile Bucureștiului erau la fel. Uitate, înnegrite și triste ca și orașul în care se mișcau, năuce, între cozi, fabrică și casă, fără să știe care din locurile astea era mai rău. Ajunsă sus, pe ultima treaptă a scării ce ieșea de pe peron, femeia se oprise deodată, smucindu-și de mână băietelul. Mă privise o vreme tăcută, apoi se-ndreptase direct spre mine. Întinsese și ea mâinile-n lături, ca toți ceilalți, dar ochii ei gravi și lăcrămoși se fixară în ochii mei, și nu clipiră nici când, foarte neplăcut surprins, pipăisem într-un buzunar de la piept al taiorului pe care-l purta acel obiect ce putea fi un cartuș mare sau o țevă de pistol. Dumnezeule, dădusem de-o teroristă. Ce era acum de făcut? Trebuia s-o rețin, s-o leg, să-i chem și pe ceilalți și să-ncercăm să-l contactăm pe ofițerul care, de fapt, dispăruse înainte să ne spună măcar cum îl cheamă și ce-i cu el? Sau poate era mai bine să-i confisc arma și s-o las naibii să se ducă? Fără s-o privesc, am vârât mâna-n buzunarul femeii și-am scos fiola. Abia atunci, încremenit de uimire, m-am uitat prima dată la ea.

Femeia era numai ochi și zâmbea chinuit. Era ca și când un peisaj după bătălie ar fi putut să zâmbească. Doar ochii, căprui și limpezi, îi rămăseseră neatinși. Fiecare striatie a irișilor lor, sub coaja scânteietoare, era ca fibrele cărnii de portocală. „Mă mai ții minte?“ îmi murmură cu un surâs ca o tăietură de operație. „Mă mai ții minte, Mircea?“ Se agăță de brațul meu și îmi căută ochii cu și mai mare disperare, ca un spectru rătăcitor ce nu mai trăiește în memoria nimănui. Fața ei nu-mi spunea totuși nimic, îmi era atât de străină încât o clipă m-am temut că mecanismul care recunoaște, în mintea mea, fețele (a gândacului de bucătărie, a scatiului, a heruvimului, a mamei, a mea în oglindă, a viperei, a lui Herman) se defectase și cea mai tulburătoare dintre bolile psihice, teribila prosopagnozie, îmi bântuia acum creierul. Dac-aș fi-nchis ochii și-aș fi

pipăit-o doar cu degetele, trecându-mi-le peste şuvițele aspre ieșite de sub broboadă, peste cearcănele adânci, peste buzele strânse, peste cutele gâtului, poate că din memoria mea s-ar fi desprins un nume și o bucată de lume, ca o banchiză plutind pe ape, cu noi doi privindu-ne-n ochi și cu două-trei case sub ceruri vechi. Femeia îmi spuse: „Sunt Carla“, și, cum tot nu înțelegeam, dintr-o dată se schimbă la față. Cu o forță nebănuită, ne-mbrânci deodată în lături, pe mine și pe copilul ce-ncepuse să smiorcăie și, în spațiul gol pe care-l inventase în jurul ei, ca și când trupul ei încă tânăr ar fi radiat împrejur, ca o rochie de mireasă, un câmp cu neputință de străbătut (pe când revoluționarii se ridicaseră de pe mantalele lor și se apropiaseră neliniștiți), începu o pantomimă tragică și măreață ca spectacolul sardonice al nebuniei. Își azvârli pe jos broboada smulsă de pe cap, și pletele de meduză i se risipiră în jur, umplând holul cu o lumină căruntă. Își smulse de pe ea paltonul bărbătesc, ponosit și cu buzunarele rupte. Holbă ochii ca și când ar fi văzut în fața ei îngerul morții, cu torța sa întoarsă. Apoi, gemând și terminându-și geamătul într-un urlet ce nu era nici de om, nici de fiară, un urlet de păianjen însoțit de jeturi de venin, femeia își duse degetele rășchirate spre piept, scormoni acolo-ntre coaste și smulse, aproape vizibil, inima din băierile ei, întinzându-ne-o, aburindă, pe palme. Prinse a se roti apoi ușor pe călcâie, cu gesturi stranii și profund simbolice (deși profund obscure) ale brațelor, cu o mimică vie și paradoxală, rostind un discurs ce nu mai răsunase pe pământ de când, în grosimea timpului, două fete inventaseră o limbă necunoscută, ce-n loc de cuvinte avea suspine, țipete de plăcere, horcăieli de agonie, degete pătrunse-ntre buze, corpuri brusce frânte din șale, flori sfârtecate petală cu petală, furnici lăsate să se plimbe pe brațul bronzat... Și, din timp în timp, ca o verificare fatică a canalului acestei false comunicări (ce nu excludea o hiperînțelegere și-o metaintuiție, căci zbârlirea părului pe

brațe și groaza ce-ți acoperea fruntea de sudoare la contempla-rea dansului de-o monstruoasă grație al fetelor însemnau recep-tarea, nu prin cohlee, nici prin retină, ci direct prin neuronii fremătători ai minții tale, care șiroiau de serotonină) ca un nume de zeu sau de patrie-ndepărtată, din gura femeii se stre-cura afară, nu ca un cuvânt modelat de laringe și limbă și dinți și buze, ci ca pietrele scumpe ce curgeau din gura prințesei fermecate de câte ori începea să vorbească, vocabula sacră Tiki-tan, rostită cu o voluptate care atingea orgasmul și leșinul. Nici o femeie, niciodată, nu țipase sub un bărbat vreo obscenitate dulce și pătimasă cu atâta fervoare, ardoare, devoțiune și ado-rație. „Tikitan!“, trebuie să fi urlat, șuierat, găfâit, mârâit, proclamat fecioara umbrită de zeu, în odaia din turnul cel mai înalt, unde avea loc hierogamia. „Tikitan!“, trebuie să fi rostit cel care, cu degetele însângerate, a suit o stâncă până la cer și, ajuns sus, i s-a deschis deodată o priveliște copleșitoare: Țara Făgăduinței, regatul unde curge lapte și miere. „Tikitan“, bună-vestea femeia care, în stația de metrou de la Tunari, înconju-rată de o lume sălbatică și tristă, dansa până la țândărirea vertebrelor, până la smulgerea tendoanelor și la ruperea venelor din creierul ei tumefiat. Știam acum cine era, îmi aminteam de Carla și de Bambina, fetițele cele rele din spitalul unde stătusem o săptămână, fără să știu de ce (de ce-mi făcea mama baie-n hipermanganatul violet, de ce-mi dădeau Quilibrex ? De ce nu-mi vorbeau despre Victor?). Îmi aduceam aminte salonul cu tavan amețitor de înalt, pătuțurile în care dormeam, zidurile în care toată dimineața fetițele băteau cu papucul. Îmi aminteam limbile lor scoase afară din răspuțeri către mine, aruncarea periuței mele de dinți în oala cu pipi. Cum mă zgâriau și mă îmbrânceau, dar mai ales cum dansau, subțiri și dezbrăcate de tot, cu păsăricile ca niște liniuțe fine între picioare și cu bănuții stacojii de pe piept la fel ca ai mei. Știu cum vorbeau în tikitană, limba străveche a tuturor copiilor,

cea în care frățiorii gemeni, îmbrățișați în uter, își șoptesc la urechile translucide, cea în care fetușii singuratici scrijelesc cu unghia, pe peretele uterului, mesaje pentru frații mai mici, ce-aveau să stea și ei acolo, așa cum hăinuțele fratelui mai mare sunt purtate de ceilalți până se spălăcesc de tot... Pe măsură ce creșteau, uitau cu toții străvechea limbă a acelei patrii mai bune, Regatul de unde toți am venit și unde tânjim să ne-ntoarcem, și numai o pulbere de aluzii degradate, cum miturile trec în povești și idoli devin păpuși mângălite cu pixul, mai amintea, asemenea ruinelor, de megalopolisul de altădată: „An-tan-tikitan, / Se-ver căpitan“, murmurau copiii la numărătoare, și-apoi aruncau ciobul strălucitor în căsuțele de șotron ce-i purtau în iad și în ceruri.

Îmi aminteam acum, privind dansul nebunesc al femeii, ce aduna tot mai multă lume în jur („săraca, și-a pierdut mințile... vai de copilașu-ăsta, cu o mamă nebună“...), de serile în care mă aplecam asupra trupușoarelor cafenii ale celor două fetițe, de curiozitatea temătoare cu care le contemplam fanta purpurie dintre pulpe, atât de luminoasă, încât mi se părea că trupul lor era plin de o substanță roșu-aprinsă, care le ține umflată pielea caldă și mătăsoasă. De dezamăgirea că viermișorul meu, în loc să le facă invidioase, le stârnea râsete disprețuitoare. De frica să nu ne prindă asistenta cea înaltă și blondă care veghea, la masa de seară, să mâncăm până la ultima bucățică meduza tremurătoare, vie din farfuriile care, sub globul sferic din tavan, străluceau pe margini ca aurul. În fine, îmi aminteam de sosirea nopții în salonul aceluia spital imens, când ne cățăram în pătuțurile noastre ca de jucărie, ridicam peretele lor mobil cu gratii de lemn și deodată lumina se stingea și trupușorul mi se ghemuia sub pledul fierbinte, și mă prăbușeam ca un meteorit incandescent în miezul întunecimii. Oricât de nemăsurate ar fi fost zilele în regatul fabulos al vârstei de cinci ani, când lumea vuită încă în jurul

tău ca un ocean de flăcări și sticliri, nopțile erau și mai adânci, și durau mereu câte-o eternitate întregă. Cât de mult iubeam noaptea, cât mă liniștea, ca un sân plin de lapte, pietroiul greu al lunii din geamul uriaș și scânteietor al salonului, cât îmi plăcea să-nchid pleoapele și să-mi rotesc globii oculari către interiorul țestei mele, ca să pot zări blânda și adevărata lumină ce-mi izvora din hipotalamus... Adormeam într-o mireasmă de medicamente și regina-nopții, fericit că mă aflui pe treapta de sus a întunecimii. Niciodată nu-mi doream să urmeze încă o zi. Preferam să încep să lipăi, cu tălpițele goale, prin marele meu palat interior, minuscul pe pardoseala sa lucioasă și mozaicată, deschizând uși și coborând paliere, străbătând logii muiate-n lumină de lună, urcând în turnuri cu spiralate trepte interioare. A mea era lumea de sidex și fildeş din craniul meu. De sus, din turnurile ce se-nălțau, răsfrânge-n oglinda podelei, vedeam fluturele albastru electric al osului etmoid, ce-și întindea aripile până la marginile cețoase ale sălii. În centru, arzând ca un briliant, se afla-ntotdeauna un mormânt de cristal.

Carla se prăbuși, cenușie la față, în brațele celor din jur, de parcă ar fi rămas doar coaja dansului eliberat brusc, ca un jet de purpură exuberantă, din burduful unui corp diform. Copilul ei urât și mucos i se ținea strâns de rochie, zbierând cât îl ținea gura. Doi soldați improvizați, în șube și cu AKM-urile în spate, îi târâră afară, spre ieșire. Spitalul de Urgență era la doi pași. Trebuiau doar să oprească o mașină. În stație se făcu iarăși liniște, și revoluționarii, bărbați și femei tinere, cu oboseala și foamea și neliniștea acelor zile stranii în ochi, se-ntoarseră în culcușurile lor așternute sub casele de bilete, ca să citească vreun ziar sau o carte, sau să înfulece repede, cu lingura, dintr-o conservă de cârnați cu fasole de mult sleită. Mi-am scos și eu teancul de hârtii îngălbenite de sub pernă, câte-am putut apuca din enormul vraf de pe masa din Ștefan

cel Mare ultima dată când am trecut pe-acolo. Hârtii mângălite în stânga, hârtii albe în dreapta, de parc-aș fi avut sub planeta umbrită a feței mele un fluture alb, cu o singură aripă tatuată. Țineam fiola de Quilibrex, mare și cilindrică asemenea unui penis în erecție (căci în somnul paradoxal, indiferent de conținutul visului, penisul ne e întotdeauna erect), în palma dreaptă. Priveam din când în când scolopendra palidă, cu sute de picioare, din lichidul scânteietor. Până la urmă m-am dat un joc bizar. Am așezat fiola pe manuscris, rostogolind-o încet în josul ultimei pagini scrise. Literele de dedesubt, cu bucele lor baroce, se dilatau deodată sub lentila magnifiantă, așa încât puteam zări acum procesele ascunse din fiecare duct grafic, peștișorii cu voal din curba ascendentă a literei „a” coborând pâlâitor prin microtubulii codiței, adunându-se în câte-o vezică de pieleță ce se unea maiestuos, ca un balon stratosferic, cu umflătura sinaptică a literei, ce se rupea deodată spre exterior. Și peștii cu ochi strălucitori și rotunzi țâșneau deodată în vidul dintre litere, se zvârcoleau spasmodic acolo, din portocalie-strălucitoare pielea li se făcea lividă, o mulțime mureau și se dizolvau în celuloza aspră a paginii, dar dacă măcar unul singur atingea sinapsa literei următoare, ea se deschidea și-l îngloba în apele ei gelatinoase, și peștele cu pânțece umflat elibera în tubul noii litere o mulțime de peștișori colorați, și procesul mergea mai departe, din literă-n literă, din cuvânt în cuvânt, gonit din urmă de suflul triumfător al credinței. Înviam și muream cu fiecare dintre peștișorii transmițători, eram fiecare dintre ei, îmi împingeam suflul meu paraclet prin tot manuscrisul, pentru ca el să rămână viu ca o floare sau ca o minte. În cele din urmă am luat un cuțit de la cel ce zăcea lângă mine și-am tăiat o dâră albă la capătul fiolei. Cu muchia cuțitului, am lovit brusc Țumburușul, care-a zburat cât colo, lăsând în sticlă o spărtură ovală, cu margini

tăioase și fine. Mi-am îndesat, pentru orice eventualitate, manuscrisul pe sub haine, răcoros pe pieptul gol, ușor iritant pe sfârcuri, și-am mai privit o dată, în lumina pământie a becurilor, lichidul gălbui în care plutea, ca un exponat de la Antipa, scolopendra. Am dus apoi fiola la gură și i-am înghițit conținutul până la fund. Am simțit zbaterea animalului tare ca sârma-n stomac, apoi un urlet galben, distrugător, mi-a explodat țeasta în țândări.

În sfânta zi de Crăciun, soarele a ieșit din nori cu o putere năpraznică, soare tânăr de primăvară, storcând umbre lungi din clădirile șuie ale orașului, de parcă fiecare dintre ele ar fi fost limba de cărămidă și ciment a unui gnom uriaș. Norii tiviți cu dantele de aur încremeniseră pe boltă, și mâzga lor tulbure se întregea, clipă de clipă, cu ofranda fumurilor ce se ridicau din clădirile lovite de tunuri și din mormanele de cauciucuri incendiate la periferii. Cerul, în jurul acestor corăbii legănătoare, era de un azur adânc și pur, străbătut de raze curcubeene, sau măcar așa îl vedeau, printre genele pline de praf, locuitorii tristei bolgii. Așa trebuie că privesc, în infern, damnații goi, strânși unu-n altul, către paradisul arcuit deasupra iazurilor de foc și pucioasă, cu genele strânse de strălucirea Dumnezeirii.

Pe terasele blocurilor interbelice din Centru, ciupercile alarmei antiaeriene și antenele televizoarelor rugineau împreună, deasupra marilor volume de tencuială spartă și coșcovită. Un cenușiu murdar învăluia cel mai urât oraș de pe fața pământului. Livizi ca termitelile ce ies din crăpăturile menhirului lor, bucureștenii, încotoșmănați la fel ca-n zilele de pâclă și vijelie — e soare cu dinți, ziceau —, se înghesuiau la coadă la centrele de umplut sifoane și la centrele de pâine. Mireasma de sarmale urca spre ceruri de pe fiecare fereastră de bucătărie, întredeschisă ca

să iasă aburul din oalele puse pe foc. La toate pick-upurile străvechi se pusese, încă din zori, plăci cu colinde religioase, că doar acum era libertate. La televizoare se transmitea slujba de la Mitropolie. Văzută de la-nălțimea Slavei lui Dumnezeu, care ardea acum în soare ca o piatră nestemată, Dâmbovița părea o sârmă de foc ce tăia orașul în două. Pe malul ei, pe un deal de pământ negru cu smocuri de iarbă rebelă, se ridica, scânteind din mii de ferestre, edificiul monstruos al Casei Poporului, asemeni unui gigantic Sfinx de marmură ce domina, distant și fantasmagoric, orașul. În zare se-nghesuiau, tot mai diminuate de depărtare, cartierele muncitorești, talmeș-balmeș de blocuri și crengi negre de arbori, cu turla de tablă a câte unei biserici ivindu-se printre balcoane închise cu geam. În toată întinderea aceea de moloz, maidane, lacuri ca niște stomacuri dând unul într-altul și lucind orbitor, parcuri despuiate, străzi fără circulație, piețe pustii cu tancuri și amfibii staționate oblic, câteva clădiri deveniseră, peste noapte, cu totul și cu totul de aur, de parcă orașul ar fi fost o gură cu măsele stricate, mâncate până la rădăcină, și totuși câțiva dinți ar fi avut coroane din metal galben strălucitor, cum poartă uneori, din fudulie, chiar țiganii cei mai săraci. În Colentina, mai sus puțin de marea biserică Sf. Dumitru, pe partea fabricii de săpun Stela și-a țesătoriei Suveica (fostă Donca Simo), se făcea la dreapta strada Pâncota, ce se numise mai demult Silistra. Spre capul străzii, o casă de raport în formă de U, a cărei curte era ocupată aproape în întregime de un Mercedes din anii '70, se poleise miraculos peste noapte. Locatarii ei, lume amestecată și mărunță, se treziseră în paturi de aur la sunetul unor deșteptătoare de aur, și priviseră prin ferestre cu tocăria de aur azurul dumnezeiesc al dimineții. Ieșiseră-n prag uluiți, la parter și la etajul cu galerie de lemn, și zidurile dărăpănate erau de aur, lădițele oleandrilor — de aur, gardul dinspre stradă de aur și numărul casei, 66, din același aur de

18 carate. Până și Mercedesul care zăcea pe cauciucurile lui dezumflate, și care nu mai ieșise din curte de un deceniu, era acum cu totul și cu totul de aur.

Miracolul se produsese și-n cartierul Floreasca, unde toți salcâmi erau în floare sub uriașa cupolă de sticlă și unde copiii ieșiseră deja să joace fotbal doar în șort și maieuț, pe străzile liniștite. Un bloc de patru etaje de lângă marele garaj de autobuze se aurise și el de sus până jos, iar ceva mai încolo, dincolo de cinema Floreasca, pe strada Puccini, o vilișoară dintr-un șir cochec de clădiri identice, cu acoperișuri țuguiate de ardezie, era și ea poleită cu aur și-și reflecta lumina strălucitoare în construcția galbenă de vizavi. Crângul de forsythia, cu florile sale galbene în formă de degețele, pâlise acum, invidios, în mult mai sclipitoarea lumină. Pe un pervaz de la parter, o carte deschisă, cu filele răsfirate în zefirul verii eterne, avea și ea fiecare pagină din foiță fină de aur. În fine, pe șoseaua Ștefan cel Mare, între Circul de Stat și stadionul Dinamo, un bloc nesfârșit de lung, cu opt scări, cu mai multe ganguri pe stâlpi cenușii și cu vitrinele magazinelor și firmelor încărcate de televizoare defecte, electrocasnice, mobilă și furouri de damă se scâldea acum și el în aur topit, arzând nebunește în soare. Lumea de vizavi se adunase să-l contemple și striga către cei ce ieșiseră în balcoane, cu fesuri pe cap, încă nedumeriți de ce, în apartamentele lor înguste și prost împărțite, fierul de călcat devenise de aur, chiuveta și closetul de aur, prizele de aur și, în general, totul, de la chibrite la calorifere, de la ziduri la mobile, se-mbrăcase-n același metal onctuos. Pe terasă, coloanele Iachin și Boaz, marea de bronz de pe spinarea celor doisprezece tauri și toate uneltele aferente: cenușare, vătraie, cărucioare, scânteaiau și ele din rășputeri. Fără-ndoială, coloanele emiteau mesaje, ca niște pânze volatile de păianjen, spre aparatul cu heruvimi al Slavei, iar urechea mării de bronz (acum transmutat în aur

irecuzabil) recepta poruncile Celui ce semăna cu un chip de om, cum stătea așezat pe tronul său de safir.

Știrea se dăduse la televizor, dar fusese repede înghițită de zvonurile despre prinderea cuplului prezidențial, deja unanim cunoscut sub numele de Odiosul și Sinistra, de parc-ar fi fost o firmă a vreunei prăvălii. De altfel, în studioul Televiziunii Române Libere, cum se numea acum (toate instituțiile statului, toate ziarele, centrele de învățământ, spitalele, gările, creșele și grădinițele, teatrele și alimentarele își adăugaseră la nomenclatură cuvântul „liber“, ca să se deosebească de omoloagele lor din trecut, aservite dictatorului și clicii sale, așa încât auzeai la tot pasul de ziaristi liberi, savanții liberi, inginerii liberi, până și de hingherii, căcănarii și curvele libere, cu steagul găurit atârnat la intrarea sediilor, pe mașinile de ecarisaj și de curățenie publică, și cusut discret pe bikiniul de mătase purtat de „liftierele“ de la Inter), era o vânzoleală ce nu s-a văzut. Soboare de preoți, și ei cât se poate de liberi, cădelnițând prin unghere, cântăreți faimoși de muzică populară, boxeri medaliați la mondiale, țărani în costum național ostentativ, în brațe cu colaci uriași, abia scoși din cuptor, securiști care cădeau în genunchi ca rușii păcătoși la răspântii și mărturiseau, vărsând lacrimi de crocodil, că au ascultat telefoanele, membri ai fostului CC arestați, deja în zeghe, cu lanțuri la mâini și bilă de fier la picioare, târându-se în șiruri jalnice spre ocnele de sare, militari care se acuzau reciproc că au tras la Timișoara, yoghini ce promiteau să-mprăștie vibrații pozitive peste România, frizeri, homosexuali, strungari, copii, babe, scafandri, pitici, musulmani, pedichiuriste, fiecare vorbind câte-un minut, însuflețit, în fața camerei de luat vederi, fiecare garantând, în numele tagmei sale, adoptarea entuziastă a idealurilor libertății și democrației, fiecare ivind, ca melcii, cornițe din degetele mâinii drepte. „Trăiască Frontul Supraviețuirii Noastre! Jos dictatura!“ — erau cuvintele de încheiere ale

oratorilor, rostite din zori până noaptea târziu, întrerupte doar de bilețele aduse-n redacție de câte-un porumbel călător sau aruncate cu praștia din curtea Televiziunii, pe care crainicii, aceiași care, țepeni de parc-ar fi înghițit un vătrai, vorbisera altădată despre genialul conducător, despre marele cârmaci, le desfăceau înfrigurați ca să citească din ele că la Sibiu mii de oameni au fost împușcați în propriile case, că la Cluj au fost prinși trei sute de teroriști deghizați în urși carpatini, că la Vaslui era revoluție...

Așa încât niște biete construcții bucureștene care se transmutaseră-n aur curat nu prea erau o știre, mai ales că nimeni nu-nțelegea legătura dintre ele. Maestrul iluzionist Farfarelli, cu ochii cârpiți după dezmațul din noaptea trecută, fu introdus în studio ca să dea o explicație fenomenului, dar, clătînându-se evident și cu limba împleticită, nu reuși să spună decât că nu era mare brânză și că el însuși ar putea să facă scamatoria asta oricând. Atâția bani să aibă stimații telespectatori câte femei tăiasă el cu ferăstrăul și câte ceasuri șterpelise de la încheietura celor cu care dădea mâna-n arenă! Până și crainicul cu înfățișare de ulceros, și mai acrit acum după ce, în aceeași dimineață, un actor îi dăruise, în direct, un sul de hârtie igienică, să-și șteargă buzele de cât rahat mâncase sub nea Nicu, îl flitui scârbit și chemă-n locul lui, în studioul neîncăpător, un grup de popi cu bărboaie pân-la pământ și cu enorme cruci de abanos la gât, care-ncepură să cânte, acompaniați discret de un acordeonist tuciuriu, șlagărul zilei: „O, ce veste minunată / La Târgoviște se-arată: / Cei doi scelerați / Au fost împușcați / De-un pluton de mmmmmgeeeeeeri...” Milioanele de locuitori ai orașului, care nu-și mai dezlipeau ochii din ecran, murmurau și ei minunatul colind, simțindu-se înălțați și purificați. Ce minune că tocmai în ziua nașterii Domnului gloanțele de aramă plutiseră tăcute spre moșul și baba din poveste, le pătrunseseră, înșurubându-se-ncet, prin paltoanele grele, le pătrunseseră

în torace și cranii, le rupseseră jugulare și nervi, le revărsaseră vezicile urinare, le-mprăștiaseră creierii pe zid, le spărseseră dinții și le sfârtecaseră faringele, le terciuiseră câte-un ochi și le smulseseră câte-un smoc de păr însângerat, că tocmai în ziua sfântă zidul din spatele cazarmii rămăsese pătat de sânge, arătând vesel și festiv ca o planșă Rorschach în soarele orbitor al primăverii timpurii! Încă nu știau că în mijlocul lor, într-o imensă cavernă de cristal, se născuse în dimineața aceea un prunc miraculos, ca să-i mântuiască pe toți, chiar și pe vameși și păcătoși, de va fi fost cu puțință, după spusele profetului Isaia: „Căci un Copil ni s-a născut, un Fiu ni s-a dat și domnia va fi pe umărul lui; îl vor numi « Minunat, Sfătuitor, Dumnezeu puternic, Părintele Veșniciei, Prinț al păcii ». El va face ca domnia Lui să crească și o pace fără sfârșit va da scaunului de domnie al lui David și împărăției lui, o va întări și o va sprijini prin judecată și cu dreptate, de acum și-n veci de veci: iată ce va face râvna Domnului oștirilor“.

Căci cu o seară-n urmă, într-un spital de la o margine îndepărtată de oraș, un mare bolnav se ridicase din patul său și umblase. În boxa lui tăcută de parcă s-ar fi aflat la milioane de parseci sub pământ, plină de aparatură electronică stranie și de neînțeles — nave străine căzuseră din cer prin Siberia și Urali și fuseseră cărate-n laboratoare unde fiecare bucățică a lor fusese supusă unei inginerii inversate, în care cauza devenea efect și obiectul involua spre teorie și lege fizică —, bolnavul deschisese brusc ochii de azur, se ridicase-n capul oaselor pe patul boțit, rămăsese o vreme așa, cu fața-ntoarsă spre mozaicul podelei, cocârjat tragic, nu ca un bătrân cu vertebrele cefei anchilozate, ci ca un animal din altă specie, cu altă anatomie, și-apoi, în tăcere și singurătate țiuitoare, se ridicase hotărât și pornise spre ușă. Sub becul pâlpâitor în cușca sa de sârmă, țeasta rasă și tatuată cu linii roșii, albastre și violete ce delimitau zonele Brodmann de pe emisferele sale cerebrale lucea mat

și neliniștitor. Liniile aveau viața lor, se mișcau, se-ncălecau și se depărtau, alcătuiau fractali în formă de ferigă răsucită ce se topeau în alți fractali, cu insula de azur de o puritate ce te făcea să plângi și cu, din loc în loc, spoturi galbene ca flacăra de sodiu. Deslușeai în încâlceala lor aparent haotică piste de aeroport, alergând de la frunte până la ceafă, și simboluri ciudate, constelațiile, probabil: o maimuță cu coada spiralată, un păianjen de o sinistă simetrie, o față de sfinx, cumva simiană, identică celei din Cydonia... Bluza de pijama a omului durerii avea la spate nenumărate perforații întărite cu inele de metal, prin care ieșeau, izvorând desigur din acel trup martirizat, cabluri de toate grosimile, ce se-mpleteau cu cel mult mai gros ieșit direct din ceafă, conectat la zona din bulb numită *locus caeruleus*, și-apoi pătrundeau într-un tub gofrat gros și cenușiu, al cărui capăt se pierdea în peretele din spate al încăperii. Fiuța gârbovă înaintă pas cu pas, cu tălpile goale, pe mozaicul dulce al rezervei, până ce cablurile o opriră cu-o zmcitură bruscă. Atunci rămase o clipă pe loc, închise ochii și-și adună puterile. Porni înainte fără efort evident, ca un cal de povară care trage un car uriaș, tuburile se-ncordară la maximum și-n cele din urmă, cu un trosnet de sfârșit de lume, cablul cel gros ca o anacondă se smulse din perete, lăsând să se târască pe podea sute de capete colorate, din care picura un lichid galben scânteietor.

Bolnavul o luă de-a lungul nesfârșitelor culoare, pustii de parcă umanitatea n-ar fi fost creată încă, sau n-ar fi ajuns încă pe acele meleaguri. Tubul gofrat i se târa-n urmă ca o coadă de animal preistoric. După un timp nesfârșit, ajunse la ieșire și, deschizând ușa de sticlă, fu învăluit de amurgul galben de iarnă, rece și trist. O luă de-a lungul șoselei înghețate, imun la intemperii, la rafalele de vânt, la tristețea sfâșietoare a acelor ținuturi, călcând cu tălpile goale pe asfaltul plin de noroi pietrificat. Câmpia, cât vezi cu ochii, păstra încă urme de zăpadă.

Ne aflam în infern? Zeul singurății înainta mecanic prin vuietul nopții, despărțind cu țeasta sa aplecată curenții reci ai adâncului. În urma trenei sale de fire încolăcite rămânea o dără fluorescentă, de aceeași culoare cu dunga de lumină ce mai rămăsese departe, în zare. Trecu pe lângă o casă dără-pănată, cu geamurile acoperite cu ziare. Pe balconul ei strâmb, rufele puse la uscat erau țepene și pufoase de chiciură. Dinăuntru se auzea o lălăială posomorâtă. Trecu apoi pe lângă două cotarle încălecate. Speriat de silueta celui ce înainta pe drumul fără întoarcere, câinele căzu de pe cătea, dar rămase înfipt în ea cu de-a sila. Stăteau așa, spate-n spate, scheunând sub cerul nesfârșit. Apoi, căteaua o luă la fugă, opintindu-se nebunește, târându-și partenerul căzut pe spate, cu labelle țepene, peste șosea. Dispărură în noapte, îmbârligate grotesc, fără trecut, fără viitor, fără ființă.

Silueta lividă înainta către oraș, din care, spre miezul nopții, se iviră primele case, apoi contururile negre ale blocurilor muncitorești. Frigul se făcuse amar, rafalele de vânt negru depuseseră pe țeasta omului suferinței o brumă groasă, sub care tatuajul dantelat dispăruse cu totul. Bruma-i acoperise și genele, și pijamaua de spital, și împletitura de tuburi. Cum se face că mergea încă, trosnind cu tălpile pojghița de gheață a bălților, clătinându-se la fiecare turbion al curenților de aer arctic ce se-nfășurau și se desfășurau sub norii sumbri ai nopții?

Curând, pășea printre blocuri ostile și tăcute, ruine ale unei civilizații de beton. Nici un pom, nici un leagăn între ele, doar, din loc în loc, negre ca niște animale la pândă, cutii de gunoi revărsate, puțind chiar și pe acea vreme de iarnă. Duhoarea leșinatoare, de cadavru, era singurul colind pe care-l știau, și pe care-l înălțau în cor, între blocuri, în noaptea sfântă. Bătătoare ruginite, strâmbе de câți copii le-ncălecau de dimineață până seara, ridicau țevi patetice către cer.

Spre zori, bolnavul ajunsese în centru. Aici apărură primii oameni, cum ai spune „primii oameni de pe pământ“ : țigănci bătrâne împingând tomberonul de-a lungul bordurilor, taximetriști urduroși, vagabonzi înfășurați în cârpe, ieșind pe jumătate din guri aburinde de canal. Cele patru statui din fața Universității dispăruseră cu desăvârșire. Rămăseseră doar soclurile lor înalte, ca niște menhiri enigmatice. Balcoanele clădirilor vechi, cu ghirlande de stuc, se prăbușiseră și zăceau în țăndări pe trotuare, căci atlașii ce le sprijiniseră, încordându-și mușchii de piatră, își părăsiseră și ei postul, mârniți de nrecunoștința celor vii. Între ferestre, unde odată zâmbiseră știrb driade goale, gorgone cu șerpi în păr și himere cu nasul ciobit, mai luceau acum, palid, doar siluetele lor, prin care se vădea cărămida zidurilor. Unde dispăruse tot acest popor de bărbați iluștri, îngerași, alegorii și muze? Câte-un troleu aproape gol înainta leneș prin noapte, cu coarnele sale asemenea unor antene lungi de coleopteră.

Te-ai fi așteptat ca evadatul metafizic să adune în jurul său puținii trecători, să stârnească mirarea și mila vânzătoarelor de bilete, ce tremurau, cu trei pulovere pe sub palton, în cutiile lor de tablă-nghețată. Dar bucureștenii nu se mai mirau de nimic și nu mai știau ce e mila. Ochii lor cu lacrimi de ger nu mai vedeau, urechile nu mai auzeau, și inima le era împietrită. Fiecare pentru el, pentru nevasta și copiii lui, restul puteau să crape la marginea drumului. Așa-l păcăliseră pe nea Ceașcă, așa-i supraviețuiseră coanei Leana. Cozile, crăpelnița, norma la fabrică. Nimic altceva nu avea strop de realitate, nici cât un vis, nici cât o dorință nesăbuită... Așa încât, în piața pustie a Universității, bolnavul doar în pijama și-n picioarele goale ce mergea orbește-nainte întâmpină doar priviri plictisite. Nu era metrourul înțesat de idioți dezbrăcați, de țigănuși fără ghete, de falși epileptici ce se prăbușeau deodată, cu spume la gură, și după-aia cereau bani de medicamente? Nu umblau

printre picioarele oamenilor, în pasaj, oribili mutilați fără membre, cu bucăți de anvelopă cusute pe cioturi? Nu erau turme de băbuțe cerșetoare, plasate strategic în calea trecătorilor, orbi care deschideau ochii cum se dădeau jos din tramvai, copii de la orfelinat ce-ți smulgeau lăntșorul de la gât?

Se revărsa de ziuă când, de pe cheiul Dâmboviței, marele gârbovit, cu fața acum țepoasă și cenușie, de bătrân uitat de Dumnezeu, zări în sfârșit locul spre care grăbise întreaga noapte, cel ce i se arătase în vise și viziuni, cel către care pruncul dolo-fan, gata să se ivească pe lume, îl călăuzise în mod misterios, așa cum homunculul de sub bolta craniului ține hăturile celor trei cai de la troica ființei noastre: rațiunea, pasiunea și impul-surile obscure. Înălțată pe biuta sa de pământ se ridica spre văzduhul negru silueta cenușie a Casei Poporului, cu labela ei de leu, cu cefalotoracele ei ornamentat absurd (coloane cu stil neidentificabil, porticuri cu împletituri baroce, feronerie Art Nouveau), cu trufia ei capaneică, enormitatea ei marțiană, melancolia ei ucigașă. Imposibilă himeră, devoratoare de spații și de istorie, mâncătoare de creier uman, violatoare de nori, Casa Poporului se prăbușise-n mijlocul Bucureștiului ca o bucată enormă de grindină și rămăsese înfiptă în trupul-mar-tir al acestui oraș al ruinelor, corp străin, blestemat, respins de sistemul imunitar al străvechii urbe.

Spre grotele ei de marmură torturată, spre măruntaiele ei de stejar și de alabastru se îndrepta acum, ca un mare preot către templul său, omul durerii, născut pentru durere. Căci chinurile facerii începuseră, și pruncu-și croia deja calea spre lumea albă.

Tucanii scoteau cârâituri ciudate în labirintul verde al junglei nicaraguane. Maimuțe minuscule cu ochi uriași apucau câte-o floare de guyaba cu mânuțele lor de om și-i devorau cu poftă miezul impregnat de nectar. Câte-un șarpe de sticlă, verde ca iarba crudă, rămânea nemișcat ca un lujer între ciorchinii de banană, pândind vreun colibri neatent. În ochii lui fără pleoape, aflați sub aceeași coajă străvezie ca întregul trup, se reflecta jungla, amestec turbulent de verde și albastru, în care ... iată ... câteva siluete mișcătoare, cafenii, se deslușesc înaintând pe cărarea traversată de furnici roșii, în șiruri nesfârșite. Sunt figuri umane, șapte sau opt bărbați în uniforme militare de camuflaj, cu AKM-uri în bandulieră, înaintând prudent prin infernul verde. Cel care deschide drumul retează lianele cu o macetă ce seamănă mai mult a cuțit de măcelar. Bărbații sunt întunecați la față, neobișnuit de virili, cu mușchii puternic reliefați prin uniforme impregnate de sudoare. După steaua roșie cusută pe bonete, după pletele negre, după mândria și noblețea zugrăvite pe acele fețe-ncruntate de luptători îi recunoști imediat pe sandiniști, legendarii apărători ai libertății, comuniștii care, în doi-trei ani, aveau să-l dea jos pe sângerosul dictator Somoza și să aducă paradisul terestru pe îngusta fâșie centramericană. Deocamdată însă tiranul e puternic și primejdios ca o pumă,

iar ei îndură în junglă privațiuni de nedescris. Grupa de partizani care tocmai străbate jungla s-a hrănit, de o săptămână-ncoace, doar cu șopârle și maimuțe urlătoare. De luni de zile flăcăii n-au mai văzut o muiere, iar serile, în bivuacul lor, își curăță arma și-și povestesc, melancolic, dragostele trecute. Ay, ay, ay, încep să cânte tânguitor, pe când stelele apar printre ramuri și luna tropicală, rotundă ca un șold de fecioară, le stârnește un dor nemărginit...

„Silencio!“ șoptește deodată șeful grupei, făcând un semn cu mâna ridicată. Până și maimuțele și papagalii încremenesc, zgomotul unei cascade îndepărtate-ncetează și, în tăcerea deplină, se aude-ntr-un tufiș din apropiere trosnetul unei crengeuțe. Cu o disciplină militară perfectă, sandiniștii învăluie locul, somează, trag câteva cartușe în aer și, deodată, din tufiș iese o femeie, purtând pe umăr o bazooka uriașă. Dezolată, aruncă jos, la picioare, arma teribilă, pentru care nu mai are, din păcate, muniție. Sandiniștii o privesc uluiți. E fără-ndoială o reprezentantă a clasei nobiliare, una dintre amazoanele care, pe plantațiile de cafea sau de cauciuc, treceau mândre, călare, printre țărani și le croiau din când în când câte-o cravașă pe spinare. Era îmbrăcată într-o bluză spumoasă de dantelă, care-i vădea despicătura sânilor, și-n pantaloni de călărie, ce-i scoteau în relief pulpele minunat strunjite și fundul tare, de femeie bine hrănită. Purta cizme până la genunchi, cu tocuri neverosimil de înalte și de subțiri.

Când văzu că bărbații, azvârlind și ei pistoalele-mitralieră, se apropie de ea proferând cuvinte obscene și descheindu-se la curele, femeia cu bucle roșcate sticlind în penumbra junglei îi fulgeră cu ochii ei aprigi, sfidându-i. Mai apucă să strige o dată „Que viva Somoza, el Padre de la Patria!“ înainte de a fi apucată de hoarda aceea de flăcăi stătuți, care o mâncau din ochi, de a fi despuiată din câteva smucituri, trântită la pământ,

silită să desfacă picioarele și înfiptă temeinic de caporal, pe când ceilalți, ce iviseră niște ștângi enorme, cum ea nu mai văzuse niciodată, se-ngrămădiră în jurul feței ei, silind-o să le înghită câte una și câte două, și... „ah! aaaah! trage-mi-o, Ionele, dă-mi-o mai tare, iubitele, ia-mă pe la spate, scumpule! Ah! Aaaaaah!“

Estera, care jumătate de oră îi șoptise lui Ionel la ureche, tot mai înfierbântată, scenariul ăsta țăcănit, stătea acum în patru labe în patul conjugal, doar într-un furouaș roz ce i se adunase-n jurul mijlocului, și gema, pătrunsă de securistul gol, cu pieptul păros și fața congestionată. Nu mai era femeia de odinioară. Țățele scoase din cupele furoului îi atârnavă acum până către cearșaf, pântecul îi era umflat de parcă stătea să nască, pe fundul mare și greoi îi apăruseră vergeturi dizgrațioase. Dar cine se-nfruptase o dată din fructul roșcat, cu miros iute, al sexului ei nu-l mai uita, era de-ajuns să-i simtă aroma exotică și umezeala ca restul să nu mai conteze. „A muerte las Sandinistas!“ urla câteodată, pentru culoare locală, iar bietul Ionel, în lipsă de alte cunoștințe de spaniolă, îi ținea isonul cu câte un „Olé!“ nu prea convins. „Și-acum, în popou, scumpule“, gâfâi femeia, care-și termina întotdeauna ritualul amoros cu chinul dulce al sodomizării, care pe Ionel nu-l prea distra (trebuia să se spele după aceea în loc să se prăbușească direct în somn, cum ar fi vrut), dar cu nebuna n-aveai loc de-ntors. Așa că și-o scoase cuminte din lăcașul licit și intră adânc în cel ilicit, la fel de larg ca și primul de atâta folosire. Tocmai pompa ultimii stropi de snagă („fraților, suntem pierduți! am dat de căcat!“) în tunelul acela fierbinte, când se opri deodată contrariat. Să fi izbit el atât de tare în fundu-ăla fleșcăit? Parcă se zguduia toată casa! Fără nici o-ndoială ceșcuțele zdrăngăneau în vitrină și ciucurii de cristal ai lustrei clinchetau ca la balamuc... „Aoleu! Cutremur!“ răcni înăbușit securistul și

se smulse din împerechere cu părul măciucă în vârful capului. „Repede, sub tocul uşii!“ strigă şi Emilia, şi o zbughi din pat cu o vioiciune de care n-ai fi crezut-o în stare. Se opriră amândoi în cadrul uşii celei mai apropiate, albi ca varul la faţă şi clănţănind din dinţi. „Doamne, ai milă, Doamne, iartă-mă“, bâlbâia tovarăşa Stănilă, făcându-şi cruci după cruci, căci cu cutremurele nu era de glumit. Nenorocitu-ăsta de oraş, pe lângă toate celelalte, mai fusese blagoslovit şi cu cutremurele. Toţi aveau proaspăt în minte prăpădul din '77, unii şi pe cel din '40, iar acum, când mai toate clădirile erau nişte ruine sinistre, Doamne fereşte de unul nou! Ar fi căzut jumătate din Bucureşti la prima scuturare. Cu doisprezece ani în urmă, la nouă seara, Ionel era-n misiune pe la Braşov (nu 'ş ce guri sparte se oploşiseră la Tractorul), iar Estera îşi adusese acasă un prieten, ofiţer tânăr, aşa, mai mult să treacă timpul. Erau tocmai în toiul unei... hm!... discuţii înfierbântate, când deodată-l vede pe ţicnit cum sare de pe ea, se repede la baie, smulge uşa din ţaţâni şi, gol cum era, se întinde-n cadă şi pune uşa deasupra... Asta-nainte ca femeia să fi simţit vreun cutremur în afară de cel intim şi bine-venit. După minutul nesfârşit de zguduirii înspăimântătoare, îl dăduse afară-n şuturi pe ofiţeruşul cel poltron şi fugise repede la Partid. N-avea să uite niciodată oraşul fumegător, blocurile vechi prăbuşite, mormanele de moloz, oamenii alergând în toate părţile ca nişte furnici înnebunite, maşinile răsturnate, cadavrul de la universitate, cu creierii-mprăştiaţi pe asfalt de la o ţiglă căzută, cerurile roşii ca flacăra... Melancolia vuitoare a nenorocirii, ce loveşte pe neaşteptate şi de care n-ai cum să scapi. Ţi-ai găsit însă tragedie în urbea de pe Dâmboviţa! După doar două zile apăruseră bancurile, direct dintre ruine, direct din trupurile strivite ale celor o mie de nefericiţi prinşi între dărâmături. Pe Doina Badea, când o scosese din moloz, o mai recunoscuseră, cică,

doar după voce, iar pe Toma Caragiu îl scosese de sub ruine Toma Macaragiu... Coana Leana-i trimisese, cică, șefului, plecat undeva-n străinătate, la dracu-n praznic, o telegramă cu un singur cuvânt: VRANCEA („Vino-Repede-Acasă-Nicule-Capitala-Este-Avariata”), la care nea Nicu-i răspunsese și el doar PCR (Potop, Cutremur sau Ruși?). CC, transmisese, în fine, Lenuța (Cutremur Catastrofal)... După vreo câteva luni, bucureștenii traumatizați începuseră să viseze, noapte de noapte, numai cutremure. Dacă trecea vreun camion mai greu și se zgâlțâia puțin podeaua, mai ales la etajele de sus, le sărea inima și li se tăiau picioarele. Chiar și acum, după mai bine de un deceniu, cutremurul din '77 era coșmarul celor două milioane de oameni care știau că n-au nici o șansă să scape din cotețele lor din prefabricate.

Ionel și Emilia nu locuiau într-un astfel de coteț, slavă Domnului, ci într-o vilioasă cochetă și bine construită, că altfel nimeni nu s-ar mai fi făcut securist și activist de partid în țara românească, dar însă totuși... Dacă se dărâma și hardughia lor? Ajungea să cadă pe ei dulapul masiv de mahon sculpat, sau candelabrul din tavan. Nu era glumă. Zgâlțâiele deveneau clipă de clipă mai puternice, și... ce fel de cutremur o fi fost și asta?... veneau parcă dintr-o singură direcție, de parc-ar fi fost pașii unei ființe colosale. Parcă pașii-ăștia străbăteau curtea din fața casei, parcă se apropiau de ușa de la intrare... „Ionele, pistolu”, gâfâi femeia, learcă de sudoare. Dar până să fugă maiorul la birou, unde-și ținea pistolul Carpați din dotare, ușa zbură-n țandări, ca-n filme, și-acum pașii se auzeau mai aproape, în sufrageria de la parter, apoi pe scara interioară... Erau fără-ndoială pași de gigant, de ființă din altă lume. Cei doi se lăsară în fund, pe pragul ușii, înnebuniți de spaimă, incapabili să se gândească la ceva, reduși la scâncetul neajutorat al unui copil rățâcit în întuneric. Acum,

când se auzea din holul care dădea spre dormitoare, zgomotul era colosal, asurzitor, apocaliptic. Pân-aici le fusese. Monstrul se oprise-n prag, de cealaltă parte a ușii. Respira greu, cu un șuier metalic. Omuleții trandafirii o luară la fugă în patru labe și se ascuseră sub masă. Nu mai raționau. Se țineau în brațe, obraz schimonosit lângă obraz și urlau cât îi țineau puterile.

Deodată, și ușa dormitorului zbură de perete, făcându-se numai așchii. Pe sub ciucurii cuverturii de pe masă se văzură gigantice ghete de bronz. Ghetele-naintară încet, făcând po-deaua să se-ndoaie și să geamă, și se opriră în fața mesei, care deodată se prăbuși într-o parte, lăsând cuplul adamic descoperit și fără apărare, ca doi pui golași de cârtiță în fundul unei galerii surpate. Și ochilor dilatați de o groază animalică li se arătă, lăsată pe un genunchi și cu fața aplecată spre ei, o statuie de bronz, un chip bine cunoscut, căci îl vedeau aproape zilnic, în picioare, pe soclul său dintre șinele tramvaielor 5 și 16, undeva pe Galați, înconjurat de un institut de cercetări, o alimentară veche și un centru de recrutare. O muză coclită și planturoasă, așezată pe treptele soclului, îi întindea bătrânelului cam zaharisit pana, ca să mai scrie, pasă-mi-te, și-n trista lui stare actuală, opere nemuritoare. Era Vasile Lascăr. Nimeni nu mai știa cine fusese și ce făcuse. Devenise pur și simplu numele unui loc. „A băgat ulei la Vasile Lascăr“, „Ne-ntâlnim la Vasile Lascăr“, „Coborâți în stație la Vasile Lascăr.“ Iar acum Vasile Lascăr însuși le pătrunsesse prin efracție în vilă și, de două ori mai masiv ca un bărbat obișnuit (că doar era unul dintre bărbații iluștri ai neamului), umplea dormitorul aproape în întregime. Deși cu totul de bronz, cu haine largi și lavalieră din același metal rugos, înnegrit de fumul miilor de basculante, Dacii, Trabanturi, betoniere ce se scurgeau zilnic în jurul insulei de secol al XIX-lea alegoric, statuia zâmbea fericită, clipind rar din pleoapele fără gene. Doar nu era puțin

lucru: din miile de bărbați și femei de aramă, piatră, ipsos sau stuc ce se răspândiseră în tot orașul, într-o razie care-i scosese din minți pe bucureștenii încă treji la acea oră târzie, el fusese singurul care, întâmplare sau fler, îl descoperise, iată, pe binefăcătorul neamului cel veșnic încremenit, ba pe deasupra și pe femela sa drăgălașă. Prin misteriosul sistem de comunicare al tuturor statuilor din lume, fără de care ar fi murit a doua oară de plictiseală — așa mai schimbau o vorbă, jucau la nesfârșit fazanul pe filme, își aminteau de războaiele și revoluțiile din secolele lor de mult apuse, făceau propuneri obraznice, bârfeau, schimbau rețete culinare —, își anunțase imediat confrății de marea descoperire, așa încât, când ieși din vilă cu Ionel pe-un umăr și Estera pe celălalt, cu paltoanele aruncate pe ei la repezeală și câte-o căciulă îndesată pe sprâncene, o mare de statui îi primi cu aclamații asurzitoare. Cele întregi purtau în brațe busturile marilor mutilați, cele călări primiseră pe crupa armăsarului încă trei-patru naiade goale, îngeșii și cherubinii mișunau peste tot, sâcâindu-i pe cei mari și mâncând câte-o palmă îndesată la fund... Leul din Militari mârâia înfundat, gata să se dea la oricine se apropia prea tare... În fruntea lor se afla, ca-ntotdeauna, tovarășul Lenin, care profită și de această ocazie ca să țină un discurs. În numele poporului glorios al statuilor, le ură maiorului Stănilă și Doamnei sale un călduros bun-venit în mijlocul lor. Evocă scenele petrecute cu trei decenii în urmă, când tânărul, pe atunci, erou se apropiase cu drag, înțelegere și o perie de scânduri de năpăstuiții soartei, îi frecase și-i ferchezuisse în fiecare zi, cutreierând parcurile pline de forsythia și cățărându-se curajos pe soclurile amețitoare. Reaminti tuturor vorbele bune pe care inimosul Ionel le găsisse pentru fiecare, bătaia prietenească a palmei sale pe obrajii de granit ai lui Cervantes, Heliade, Neculuță, Nagy Imre, Bălcescu, Pușkin, glasul cu care răsărise lichenii din sprâncenele lui Maxim Gorki. Și iată, se reîntâlneau

acum, în împrejurări istorice, când obositul, ciobitul, nere-novatul popor hotărâse să-și scuture lanțurile și să-și ia soarta în propriile mâini. Căderea dictatorului și energia românilor în mijlocul cărora-și duceau și ei viața, minoritate etnică loială și muncitoare, le arătase și lor calea spre libertate. „Dragul nostru Mare Prieten, te implorăm cu toții, în aceste momente solemne, să ne fii cârmaci și inspirator, căci un creier de materie vie e-ntotdeauna mai bun decât unul de ipsos. Du-ne, de-acum, spre libertate sau spre moarte. Oriunde vei merge, te vom urma, orice vei cere, îți vom dărui. Primește deocamdată din partea noastră dovada investiției supreme.“ Și Lenin, cu degetele sale butucănoase, smulse laurii de pe fruntea unui Vergilius cam meschin, ce-și ducea viața ascuns într-un coclaur al parcului Plumbuita, privind toată ziua cum spală țișgăncile preșuri de-a dreptul în lac, și-o așeză delicat peste căciula de astrahan a maiorului. Toate statuile făcură o plecăciune adâncă.

„Zi și tu ceva“, șuieră de pe umărul drept al lui Vasile Lascăr tovarășa Stănilă. Total aiurit, maiorul tresări ca dintr-un vis, deschise gura și rămase așa, transformat și el, parcă, în om de piatră, de gerul amar de la patru dimineața. Tăcerea adâncă, respectuoasă, a tribului adunat în fața sa îl ajută să se reculeagă un pic. Dacă visa, oricum era totuna. Un discurs în plus sau în minus nu mai conta. Așa că până la urmă, bâlâindu-se și dând din mâini, le mulțumi statuilor pentru cinstea ce i-o făceau, și de care el, un simplu ofițer, nu era deloc demn. Cel mai bine ar fi fost de-acum să meargă ele liniștite, fiecare pe soclul său, ca în oraș să se instaureze iarăși pacea și liniștea, fiindcă, nu-i așa... ordinea ... disciplina... datoria care-vasăzică...

Dar statuile, surescitate, nu voiau pacea și ordinea. Li se urâse de ele. Să le arate Binefăcătorul unde să meargă pentru ca, departe de ochii dușmanului, să poată conspira-n liniște.

Ionel se gândi ce se gândi, estimă-n minte numărul indivizilor minerali, volumul lor, înălțimea considerabilă a unora dintre ei, și imediat se luminează. Nu exista decât o singură soluție rațională. Păi s-o ia-ncețișor pe cheiul Dâmboviței spre Casa Poporului. Era loc acolo berechet, nu doar pentru ăștia cu nasul spart din București, ci pentru toate statuile din lume, pentru Colosul din Rodos însuși, pentru Statuia Libertății chiar, dac-ar fi binevoit să le tragă, asemeni reginei din Saba, o vizită tovărășească. Gândul ascuns al maiorului era să scape de arătările acelea, să le-nucie cumva în marele edificiu și s-o ștergă, cu Estera lui cu tot, lăsându-i pe alții — că doar aveam acum un comitet revoluționar recunoscut și de armată, și de Interne, și de popor... să-și bată capul cu zavergiile ăștia de tuci. Pentru că după orice revoluție urmează o acalmie, o așezare, elementele anarhice și turbulente trebuie reprimite cu asprime. Zâmbind mios, ca unor copii, maiorul Stănilă le arată, întinzând mâna dreaptă spre orizont, Calea mântuirii, și marșul poporului paralytic, reînsuflețit ca de o injecție cu L-Dopa, începu în ordine și disciplină. Înainte ca primele mașini cu sticle de lapte și primele tomberoane de gunoi să fi ieșit pe traseu, înainte ca în depourile de tramvaie să se aprindă luminile, înainte ca vrăbiile să se fi trezit pe crengile pomilor de la Universitate, statuile străbătuseră mare parte din drum și treceau acum pe podul Știrbei-Vodă, în grupuri mici, ca nu cumva arcul de beton să se frângă și ele să ajungă, morman de cioburi de caolin, pe albia secată a râului. În fața lor, enormă ca un transatlantic eșuat pe uscat, se ridica pe valul ei de pământ Casa Poporului, a cărei mărime de necuprins în priviri, nici măcar în ochii cu bulbuci de piatră ai statuiilor, le tăie tuturor răsuflarea. Era Malperthuis, era cetatea Dite, ridicată pentru demoni și zei păgâni, pentru titani și pentru refaimi. Treptele ei de cedru erau mai înalte ca un stat de om. Coloanele ei canelate

erau groase cât o bazilică. Turnurile ei, fiecare cât un oraș, sfâșiau norii, răneau pielița fină, ca de gălbenuș, a lunii.

Fără o vorbă se-ndreptară cu toții către construcția cea mai gigantică, mai străină și mai tristă din lume.

De fapt, Casa Poporului nu era o clădire, era toate clădirile la un loc, din toate timpurile și de pe toate continentele. În trupul de mamut al himerei ceaușiste recunoșteai Universitatea Lomonosov, Farul din Alexandria, Empire State Building, ziguratele și piramidele, Reichstagul, Turnul Babel, până și construcțiile ciclopice din largul insulelor Canare, vestigiile ale Atlantidei, până și imenșii cilindri de granit de la Tiahuanaco, până și construcțiile din Cydonia, Fața, Fortăreața și Piramida, căci tot ce-nălțase vreodată trufia omenească sau îngerească, deșertăciunea cochiliilor ce durează o clipă, adăpostind creierul moale al umanității, ca să zacă apoi, făcute țândări, alături de miliarde de alte cochilii pe țărmul oceanului uriaș, se regăseau aici, în mastaba presărată de ferestre din pustiul central al unui oraș ruinat. Munți fuseseră despuiți de marmură și de piatră, râuri fuseseră dragate de nisip, filoane de fier și de aur fuseseră golite până la ultimul gram de minereu. Zeci de mii de sclavi trudiseră ani în șir pe megașantierul noului faraon, amestecând betonul cu oase și sânge, îngropându-și umbra la temelia monstroasei monastiri.

La-nceput, orașului i se decupase o tonsură franciscană pe creștet. Cartiere liniștite, de vilișoare negustorești, locuite de un popor gălbui și trandafiriu de cherubini de stuc, fuseseră rase de pe fața pământului. Biserițele pitorești fuseseră

puse pe roate și, tramvaie metafizice, conduse de vatmani cu cruci de aur la gât și bărbi pân'la pământ, se deplasaseră clopoțind cu sute de metri mai spre marginea pustiului mocirlos, ca să fie-ncadrate-ntre blocuri mult mai înalte decât bielele lor turle de tablă. Pe uriașa suprafață de pământ mâlos, amestecat cu dărâmături și fiare contorsionate, rămăseseră stăpâne buldozerele și basculantele. Noaptea, câinii de curte, rămași fără stăpâni, urlau la lună, apoi se adunau în haite, cu ochii sticlind de foame și nebunie, și atacau cartierele de blocuri dimprejur. Cum nici oamenii n-aveau ce mânca, în cele din urmă câinii piereau cu sutele, încât marele șantier era plin de hoituri împutite, din care alți câini trăgeau mațele afară.

Spațiul astfel curățat de excavatoare pe șenile și de basculante, ce lucrau și noaptea, la lumina farurilor, se zbicise de vânturile primăverii și se umpluse de praf, gros până la glezne, încât locul unde se înălțase pân-atunci cartierul Uranus ajunsese un deșert demn de planeta ce-i dăduse numele. În țărâna asta ce amintea de Bărăganul din jurul orașului se săpară cele mai adânci fundații posibile pe scoarța terestră. Groapa în care trebuia așezată construcția nu avea fund, era ca hăul Tartarului. Nimeni nu știa câte etaje subterane urma să aibă colosul. Dar, oricât de impresionantă avea să fie partea de la suprafață, ceea ce nu se vedea trebuia să fie de nouă ori mai mare, după logica aisbergurilor și a tiranilor ce visau la lumea adâncurilor populată de pești stranii, pe trei sferturi guri cu dinți uriași. Subteran, subteran era cuvântul de ordine, insecta oarbă trebuia să aibă galerii unde să se ascundă când era hăituită, unde să-și lase pontă, unde să-și sfâșie încetul cu încetul rivalii. Se construiseră deci mai întâi o clădire inversată, ce-nainta, etaj cu etaj, spre fundul lumii, ce comunica prin mii de tunele cu toate instituțiile importante ale statului, ce-avea propria linie de metrou care-o lega cu clădirea CC-ului, propriile birouri,

dormitoare, uzine electrice, closete, instalații de purificare a aerului, ape și ideilor, totul în jurul unui buncăr subteran din plumb masiv, cu pereții de zece metri grosime, imun la explozii nucleare, la SIDA, la cancer, la bătrânețe și moarte, la amintiri neplăcute și la remușcări, garantat că va supraviețui intact până și Judecării de Apoi, dacă se va dovedi că marii clasici ai marxism-leninismului se înșelaseră în privința religiei. O sută de mii de muncitori, în marea lor majoritate militari în termen, lucraseră la megalopolisul subteran, labirint de miceli deasupra cărora trebuia să se ridice hribul melancolic al Casei Poporului. Deși Securitatea mișuna peste tot și-i amenința cu moartea lor și a familiilor dacă suflă vreo vorbă, câțiva împătimiți ai coniacului Tomis, ai whisky-ului Ceres și ai băuturii ciudat numite „Covagin“ (ceea ce voia să însemne „gin Covașna“) se scăpaseră prin cârciumi sordide despre minunățiile zărite acolo, în subteran. Unii vorbeau despre mii de etaje pe care le coborai spre miezul de foc al Pământului, unde Șeful construisese o enormă termocentrală bazată pe folosirea lavei din subteran, alții despre un gigantic mausoleu de marmură înflorată unde, sub bolta iluminată de candelabre, se afla un lac verde, de o limpezime și-o strălucire nemaivăzute, ca de smarald topit. Iar în mijlocul lacului, pe-o insulă presărată cu chiparoși funerari, s-ar fi aflat două morminte alăturate, cu enorme și grele plăci de porfir deasupra, unde aveau să fie-nmormântați El și Ea când le va suna ceasul... În fine, alți bețivani șopteau despre faimoasele cristale smulse din adâncul munților Carpați, singurul loc unde se găseau, și care făceau din România centrul energetic al planetei. Dăruite românilor de enigmaticii băieți cu ochii albaștri, cristalele fuseseră adunate într-o sală sferică de sub Casa Poporului, de unde emanau o influență binefăcătoare asupra ogoarelor patriei, aducând ploi la timp și roade grele pe ramuri, belșug

și binecuvântare în turme, înțelegere și voie bună în case, exact până la hotarele țării, nici un centimetru mai mult, căci ar fi fost păcat ca dușmanii și veneticii să se bucure și ei de emanația miraculoasă. Nimeni n-ar fi putut spune ce era adevărat și ce erau doar vorbe de clacă, fiindcă nici măcar cei două sute de arhitecți ce truseră la planșete, supravegheați de ochiul fardat în culori pastelate al unei domnișoare abia ieșite de pe băncile facultății, și care fusese așezată în fruntea lor, umbla vorba, fiindcă la orice idee grandomană a lui nea Cească, ea răspundea imediat: „E prea modest, tovarășe Secretar General, dumneavoastră meritați ceva de zece ori mai mare“, nici măcar ei nu își cunoșteau decât bucățica pe care-o proiectaseră.

Subteranul rămânea obscur, cum se cuvine oricărei catacombe, în schimb se știau ceva mai multe lucruri concrete, vizibile și de pe Lună, despre clădirea de la suprafață, care timp de cinci ani se tot înălțase, înconjurată de macarale uriașe, în pustiul din miezul orașului. Terminată, Casa Poporului avea să fie cea mai mare clădire din lume ca volum, cu cei două milioane și jumătate de metri cubi ai săi doar deasupra pământului, și, cu cei aproape jumătate de milion de metri pătrați construiți, a doua din lume ca suprafață, după Pentagon. Menhirul de marmură în formă de leu trântit pe labe avea douăzeci și unu de corpuri de clădire ridicate pe șase niveluri până la înălțimea de o sută de metri. În interior, era străbătută de un coridor de dimensiuni faraonice: două sute cincizeci de metri lungime și un plafon ridicat până la șaisprezece metri înălțime. Toată clădirea, care costase peste două miliarde de dolari, era placată cu marmură de Rușchița. Interioarele: săli de conferințe, săli de ceremonii, birouri gigantice, culoare nesfârșite, fuseseră decorate de armate de sculptori, pictori, lucrători în fier și în sticlă, în așa fel încât, măcar la prima vedere, să umbrească Templul lui Solomon, Taj Mahalul, Escorialul,

Grădinile Semiramidei și palatele regilor Franței. Lambriuri de lemn prețios, statui cu ochi orbi, coloane cu capiteluri de-un stil nemaivăzut și de neuitat, scări înghiocotate, scări cu trepte dulci de mărgean, scări monumentale cu balustrade lustruite de onix și de agat, candelabre cu milioane de flori gingașe de sticlă colorată, covoare în care te-nfundai pân-la genunchi, vitralii cu scene confuze și alegorii de neînțeles, tablouri de maestri uitați — această nouă Domus Aurea le avea pe toate, de zece, de o sută de ori mai multe, mai mari, mai scumpe decât orice alt monument de grandoare și parafrenie al lumii. Printre nenumărate alte instituții, Casa Poporului adăpostea cele trei instanțe supreme ale puterii, Președinția, Consiliul de Miniștri și Consiliul de Stat. Fiecăreia îi fusese atribuit un corp de clădire separat. Fiecare era construită în jurul a câte două cabinete, al Lui și al Ei, mari cât niște săli de sport, cu plafoane casetate, tocărie de abanos la uși și ferestre, birouri sculptate, enorme ca niște tancuri, de după care coana Leana și Nea Nicu abia dacă se mai zăreau. Fiecare birou avea propriul ascensor, care-i putea duce pe cei doi cetățeni ai Patriei în buncărul subteran în doar șase minute. În schimb, pentru nevoile firești, ei trebuiau să iasă din cabinete și să parcurgă mai mult de o sută de metri de coridor până la closetele turcești, singurele agreate, căci cei doi, veniți de la țară, erau obișnuiți să meargă-n fundul grădinii și să se pună pe vine acolo. Closetul în apartament li se păruse-ntotdeauna o oroare. În plus, nu admiseseră nici o țevă de apă sau canalizare în preajma cabinetelor, de teamă ca nu cumva vreuna să se spargă, să-i inunde, să-i întrerupă din lucru ...

O dată cu moartea Cizmarului și-a Savantei, în dimineața de Crăciun din ultimul an al omului pe Pământ, monumentul nebuniei absolute rămăsese un cenotaf pustiu, cu porțile date-n lături, cu vântul înghețat al iernii lingând coloanele de malachită, înfiorând covoarele și făcând să clinchetească miliardele

de flori străvezii ale candelabrelor. Singuratică și posomorâtă pe valul său de pământ, Casa Poporului, ce nu fusese nici-odată nici casă, nici a poporului, își aștepta ceasul astral, cel pentru care fusese de fapt ridicată, căci nici tiranul, nici arhitecta ce încă se juca în secret cu păpușile, nici muncitorii ce cădeau zilnic de pe schele, rupându-și oasele în cofrajele de beton și înfigându-se-n țepele fiarelor din subsoluri, nu bănuiseră vreodată că monumentul megalitic din Dealul Spirii nu fusese ridicat întru gloriificarea primului Președinte al țării și nici ca un dar prețios făcut poporului care murea de foame în jurul său, ci dintr-o necesitate diegetică a cărții care curgea-n acea lume, ce la rândul ei curgea-n carte, fără să știi unde se termină lumea și unde-ncepe cartea, căci erau mereu împreună, una căptușeala celeilalte, cartea și lumea, cimentul făcut din litere făcute din ciment și tot astfel la nesfârșit... Ca o ultimă cupolă a catedralei, ca un ultim ochi de azur de pe aripa dreaptă a fluturelui ce-o locuiește, umplând-o cu totul, Casa Poporului fusese ridicată de un popor de acarieni ca să adăpostească Finalul.

Căci ce putea să-nsemne, dacă nu apropierea Sfârșitului (cuprinde-ntre degetele tale cu unghii lăcuite grosimea cărții până la coperta finală: doar doi milimetri mai sunt de scanat din marele fluture ce, acum, când scriu în solitudinea de la Solitude, mă umbrește cu aripile lui întinse-n tot studioul; îi simt cele șase gheare ca niște peceti de foc, înfipite în coastele mele, iar trompa lui curbă, ca un ac strâmb de seringă, îmi sugereierul), faptul că Slava lui Dumnezeu, ce-a planat peste lumeacarte din prima ei clipă, a coborât deodată dintre nori și s-a oprit doar la vreo sută de metri de acoperișurile încă în lucru ale enormei clădiri, chiar deasupra ei? Ce poate fi acel con de lumină blândă și aurie izbucnit deodată dintre heruvimi, tăcut și năpraznic ca pe drumul Damascului, și care a-nvăluit construcția în întregime? Și de ce, străbătute de

valurile de neutrini aurii, zidurile au devenit lăptoase, tulburi și fantomate, de parcă nu balastul din basculante, nisipul și varul și niturile de fier și plăcile de travertin s-ar fi îngrămădit ca să zidească piramida ceașistă, ci epúrele de pe planșele arhitecților, cu volume sugerate prin perspective, linii punctate, cifre și litere, măsurători de unghiuri, elevații trasate cu tuș pe hârtia de calc și pe cea milimetrică... În cele din urmă, după limpeziri succesive, construcția a devenit cu totul și cu totul de cuarț. Cuarț de stâncă, tare ca diamantul, limpede și scânteietor ca apa-nghețată, împrăștiind sclipiri și curcubee peste București. Nenumăratele coloane ale fațadei erau acum de cuarț, zidurile și ferestrele erau de cuarț, enormele uși, rampele de acces, scările exterioare — numai cuarț turnat, modelat în forme lustruite, cu ciudate răsuciri ale luminii în ele. Prin ziduri se vedeau, ca prin carnea meduzelor, organele interne ale clădirii, scările înghiocotate, coridoarele și sălile și plafoanele de vitraliu, cioplite și ele, parcă, în același monolit de cuarț orbitor. Sătul de miliardele sale de rotiri inutile în jurul bilei de lavă a soarelui, pământul deschisese un ochi cu pupila scânteietoare, ce putea fi văzut acum nu doar de pe lună, ci din adâncul adâncului pulberii de galaxii ce, suspendate coloidal, alcătuiau câmpul gnostic, vizual și logic al lumii, etern și indestructibil, căci după ce fiecare grăunte de materie va pieri, după ce nici o minte și nici un ochi nu vor mai da seamă despre lume, vor continua să dăinuie, indestructibile, tautologice, neschimbătoare vocabulele „și“, „nici“ „sau“, „dacă“ și „deci“, care sunt limbajul Dumnezeirii.

Către acest gigantic dom de cristal se-ndreptau acum, dinspre intrările sale din est și din vest, Herman, omul durerii, grăbit să-și nască pruncul din țeasta atrasă ca un fruct greu spre pământ, și poporul statuilor, ce-și presăra înaintarea cu falange și bucățele de falduri, țândări de ipsos și praf de stuc. Aveau

să pătrundă-n același timp în mățaria diamantină, să rățăcească printre curbe dulci și sticloase ce le reflectau chipurile, să ia în picioare covoarele stufoase, ca să se-ntâlnească în cele din urmă în marea sală de ceremonii din centrul clădirii.

Dar Evangheliile spun o cu totul altă poveste, care, dacă izvorăște din cea veche prin Isaia și ceilalți profeți, o transfigurează totuși cu desăvârșire. Iehova n-a mai coborât să locuiască în mijlocul poporului său, ci a-nălțat, dintre oameni, un Fiu spre care toți să-și îndrepte ochii, asemenea șarpelui de aramă la care priveau, ca să nu moară, evreii mușcați de șerpi în pustie. A fost o schimbare de plan după un mare eșec, sau o continuare, dinspre pământ spre cer, a căilor Domnului? Popor îndărătnic, cu ceafa înțepenită, s-au arătat evreii de neîmblânzit — mereu întorcându-se la înălțimile și copacii lor sacri, mereu preacurvind cu Baali și cu Astartee, mereu luându-și soațe dintre fiicele amoriților și-ale iebusiților, mereu făcând ce este rău înaintea Domnului —, sau, dimpotrivă, a lucrat în ei acea influență mistico-tehologică la care, mâncând numai mană și iluminați de razele antiseptice coborâte din stâlpul de foc de deasupra, au fost supuși, timp de treizeci și opt de ani, în pustie, timp în care hainele nu s-au rupt pe ei și curelele încălțărilor nu s-au învechit, și bolile omenești le-au fost străine? Au fost, mai cu seamă, fiii lui Levi, preoții, cei ce mâncau jertfele aduse prin legănare și înălțare și pâinile de pe masa din locul sfânt al cortului întâlnirii, însămânțați cu sămânța de foc a Dumnezeirii? Cu craniile rase și unse cu ulei, cu veșminte de in, imaculate,

respectând cu strictețe reguli ce par mai degrabă practice decât simbolice sau ritualice, leviții au fost primul cerc din jurul enigmaticului chivot, și cei mai supuși binecuvântării sale. Au fost evreii plămada ce-avea să dospească întreg aluatul ? A fost sădită în genele lor sămânța mântuirii, mărunță ca un bob de muștar, dar din care-avea să crească un copac uriaș, încât păsările cerului să-și poată face cuibul pe ramurile lui ? A fost mintea lor modificată, ca a meșterului Bețaleel, încât să poată gândi cu o putere îngerească și să construiască aparate miraculoase ? „Când eram copil, vorbeam ca un copil, simțeam ca un copil, gândeam ca un copil; când am devenit matur, am terminat cu ce era copilăresc. Acum vedem că într-o oglindă în chip întunecat, dar atunci vom vedea față în față; acum cunosc în parte, atunci voi cunoaște deplin“ ... Cum gândesc îngerii, dacă noi gândim ca niște copii față de ei ? Nu cumva atunci, în pustia din jurul muntelui Hor, s-a petrecut o uriașă acțiune eugenică ? Nu cumva un popor de pe pământ a primit atunci, alături de multe suferințe, un dar ceresc ? Nu cumva sămânța, prin amestecuri îndelungate de popoare, s-a răspândit în toată lumea, cum dospeala face să crească aluatul ? Poate că Ierusalimul ceresc curge deja prin vinele noastre, poate că Duhul Sfânt ne iluminează deja lobul frontal, poate că Pământul *devine*, pe zi ce trece, împărăția lui Dumnezeu ... Întâi evreul, apoi grecul, întâi credinciosul, apoi barbarul, ne transformăm cu toții, treptat, în îngeri. Iar când schimbarea va fi desăvârșită, Semănătorii vor veni să strângă recolta. Atunci grâul va străluci asemenea soarelui și nu se va mai deosebi de secerători. Toți se vor recunoaște drept Fii și îndreptățiți ai Domnului. Toți vor fi plini de credință, cel mai enigmatic cuvânt din toate religiile, căci doar credința, fără fapte, te poate duce la mântuire, doar credința îți dă puterea să poruncești lumii materiale cum poruncești brațelor tale să se miște, așa că dacă ai credință cât un bob de muștar poți porunci muntelui

să se prăbușească în mare, poți umbla pe ape, poți înmulți vinul, pâinea și peștii: ajunge doar să crezi fără-ndoială că un lucru se va-ntâmpla, ca el să se-ntâmplescu adevărat. Peste toată făptura are să se verse atunci Duhul Domnului și-n toate inimile are să fie scrijelită Legea sa. Nemuritori, eterni, estinși până la limitele spațiilor, timpurilor și dimensiunilor lumii, crăpându-le spre alte universuri, din inimile noastre izvorând apă vie, aveam să Te cunoaștem atunci pe deplin, cum și Tu ne-ai cunoscut deplin.

Dar oare — se-ntreabă mintea noastră rămasă la mijloc între fiară și înger — nu creștem și noi plante și animale, nu le-am domesticit prin selectare îndelungată și atentă, alegând nu atributele cele mai bune pentru ele, ci acelea de care aveam noi nevoie? Nu creștem oaia pentru lâna ei și porcul pentru carnea lui, și viermele de mătase pentru firul lui strălucitor? În Evanghelia suntem numiți recoltă și turmă, supuse planurilor de neînțeles ale Celor pentru care trăim. Suntem oale de lut pe roata olarului, menite, unele, pentru slavă, altele pentru ocară. Nu avem cuvânt în fața Celui pe care nu-l putem înțelege. Goi și buboși pe mormanul nostru de gunoi, scărpinându-ne cu un ciob, n-avem decât să lăudăm numele Celui ce ne dă sau ne ia totul după propria-i voie. Cum să nu ne temem că nu însemnăm nimic în ochii Veghetorilor? Că, după ce ei vor recolta roada seminței sădite în noi, ne vor azvârli în foc ca pe cei netrebnici? Noi creștem viermi de mătase, îi îngrijim și-i hrănim, îi privim cu un zâmbet părintesc și apoi, când și-au înconjurat trupul cu gogoșa cea prețioasă, îi azvârlim, cu același zâmbet luminos, în cazanul cu apă clocotită, unde e plânsul și scrâșnitul dinților. Apoi, după ce le-am luat firul prețios, aruncăm micuțele cadavre la gunoi. Ce vor recolta de la noi îngerii, la sfârșitul timpurilor? Ce-avem noi de preț pentru trupurile lor plămădite din apă și duh?

Și, chiar dacă n-ar fi așa, oare mântuirea va salva memoria, gândurile și ființa noastră? Vom fi tot noi cei reînviați, dacă va fi o-nviere? La ce mi-ar folosi viața eternă dacă mi-aș pierde amintirile? Dacă reflexele trupului meu de carne vor fi abolite? La ce mi-ar folosi să fiu o conștiință universală dacă neuronii din țeasta mea, cei care spun „eu“ și care îmi construiesc câmpul vizual, acolo în creier, vor fi distruși pentru totdeauna? N-ar fi ca și când mi-aș face iluzia că după ce voi muri voi mai vedea totuși lumea prin ochii fiului meu? Evangheliile vorbesc despre o înviere. Isus îi spune lui Nicodim, în cea mai mistică pagină a Scripturilor, într-o noapte de taină și revelație: „Adevărat, adevărat îți spun, că dacă un om nu este născut din apă și din Duh, nu poate să intre în împărăția lui Dumnezeu“. Pavel vorbește și el despre trupurile cerești în care oamenii vor renaște: „Dar va zice cineva: « Cum înviază morții? » Nebun ce ești! Ce semeni tu nu este adus la viață dacă nu moare mai întâi. Și ce semeni, semeni nu trupul care va fi, ci doar un grăunte, fie de grâu, fie de altă sămânță. Apoi Dumnezeu îi dă un trup, după cum voiește... sunt trupuri cerești și trupuri pământești; dar una este slava celor cerești și alta a celor pământești... Așa este și învierea morților. Trupul este semănat în putrezire și înviază în neputrezire... este semănat trup natural și înviază trup duhovnicesc.“ Cei înviați vor fi lipsiți de sex. Este prețul nemuririi: „Fiii veacului acestuia se însoară și se mărită; dar cei găsiți vrednici să aibă parte de veacul acela și de învierea dintre cei morți nici nu se vor însura, nici nu se vor mărita; pentru că nici nu vor mai putea muri, căci vor fi ca îngerii. Și ei sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind fii ai învierii.“ Vom mai fi, deci, noi înșine, cei reînviați, ne vom mai aduce aminte de cei pe care i-am iubit? Eul nostru va mai fi același eu, inima noastră va mai fi aceeași? Își mai amintește trupul de oul de la-nceput și planta

de sămânță? *Cine* e Dumnezeu, *cine* vom deveni după ce viața noastră în lume va ajunge la capăt?

Isus s-a născut dintr-o fecioară din poporul evreu, vizitată de un arhanghel. Fecioarele și femeile sterpe nasc adesea în Biblie. Fără-ndoială Mântuitorul nu e decât aparent numai om. Pe muntele Tabor se transfigurează, sub nor, și vorbește cu Moise și Ilie în fața celor trei ucenici somnolenți. El vine de sus, oamenii vin de jos. Ei sînt din lumea asta, El nu este din lumea asta. Între Fiii lui Dumnezeu și oameni e o uriașă distanță ierarhică: „Dintre cei născuți din femeie — spune Isus despre Ioan Botezătorul — nu este nici unul mai mare decât Ioan. Totuși cel mai mic în împărăția lui Dumnezeu este mai mare decât el.“ Asemenea profeților, și Isus — pentru care toți oamenii sunt la fel, săraci sau bogați, evrei sau samariteni, femei sau bărbați — vorbește despre sfârșitul catastrofic al lumii, pe care-l crede foarte apropiat: „Adevărat vă spun că nu va trece generația aceasta pînă ce nu se vor împlini toate acestea.“ Pămîntul avea să piară într-o cumplită zi a urii: „Cînd veți auzi de războaie și de răscoale, să nu vă înspăimîntați, căci întîi trebuie să se întîmple toate aceste lucruri“. Dar sfârșitul nu va fi îndată. „Apoi“, le-a zis El, „un neam se va scula împotriva altui neam și o împărăție împotriva altei împărății. Pe alocuri vor fi mari cutremure de pămînt, foamete și epidemii; și vor fi arătări înspăimîntătoare și semne mari din cer... Vor fi semne în soare, în lună și în stele. Și pe pămînt va fi strâmtoare printre popoare, care nu vor ști ce să facă la auzul urlului mării și al valurilor. Oamenii își vor da sufletul de groază, în așteptarea celor ce vor veni pe pămînt, căci puterile cerurilor vor fi zguduite. Atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe un nor, cu putere și cu mare slavă. Cînd vor începe să se întîmple aceste lucruri, să vă uitați în sus și să vă ridicați capetele, pentru că răscumpărarea voastră se apropie“.

Pentru Isus, mântuirea se făcea prin răpirea la cer, după criteriile știute doar de îngerii, și nu era decât pentru aleși: „Atunci El va trimite pe îngerii Săi și va aduna pe cei aleși din cele patru vânturi, de la marginea pământului până la marginea cerului.“ „Cum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și la venirea Fiului Omului. Căci așa cum era în zilele dinainte de potop, când mâncau și beau, se însurau și se măritau, până când a intrat Noe în corabie și n-au știut nimic, până când a venit potopul și i-a luat pe toți, tot așa va fi și la venirea Fiului Omului. Atunci, doi vor fi la câmp: unul va fi luat și altul va fi lăsat. Două femei vor măcina la moară: una va fi luată și alta va fi lăsată.“ Cine vor fi aleșii și care este îndreptățirea lor? Este criteriul alegerii unul etic, izvorât din libertatea omului de a alege între bine și rău, sau e un criteriu străin de mintea și interesele omenești? Nu ni se spune în ce fel suntem buni și eligibili pentru Dumnezeu, ni se cere doar să veghem. Pentru Isus, morții nu învie, iar cei vii nu se schimbă la față. Când se vor naște ei din nou — cel ce ară pe câmp sau femeia de la moară — din apă și Duh? Pe pământ? În nor? Ajunși în împărăție, pe un pământ nou, sub un cer nou? Apostolul Pavel e fie mai informat, fie mai indiscret, pentru că, în prima epistolă către Corinteni, dezvăluie enigma învierii finale, care devine o resurrecție a întregii umanități: „Iată, vă spun o taină: nu toți vom adormi, dar toți vom fi schimbați, într-o clipită, într-o clipeală din ochi, la cea din urmă trâmbiță. Căci trâmbița va suna, morții vor învia nesupuși putrezimii și noi vom fi schimbați. Căci trebuie ca ceea ce este supus putrezirii să se îmbrace în neputrezire și ceea ce este muritor să se îmbrace în nemurire“ ...

Caut, sperând că voi găsi, bat sperând că mi se va deschide, cer sperând că mi se va da. Cu ganglionul meu cerebral, ca de rămă, încerc să-nțeleg minunea gândirii Tale. Universul roiește

în jurul meu, meschin precum câmpul senzorial al furnicii. Nu văd mai departe de quasarii aproape lipiți de pielea mea. Nu gândesc mai departe de spațiul logic al minții mele. Credința abia îmi ajunge să-mi țină pielea umflată, să-mi miște membrele. Cu spaimă și cutremurare, cu sânge, pastă de pix și serotonină pe palmele-ntinse, din adâncul manuscrisului meu strig către Tine, Doamne, te chem și te-ndemn să cobori către noi: „Maran atha!“

Noapte de vară, rafale negre de vânt izbucnind din când în când ca o emoție copleșitoare. Locuri și timpuri răvășite și fluturând în vântul întunecimii. Nu am substanță, nici chip. Trupul mi s-a dus de pe suflet ca noroiul sub un jet de apă. Levitez printr-un oraș spectral, decorat excesiv cu mascaroane de stuc, îngerăși bucălați cu capete de muscă și capete de șerpi, și capete de păianjeni. Nici o clădire nu e întregă. Zidurile livide au crăpături căscate până-n inima casei, calcane prăbușite ivesc paturi de fier și dulapuri albe, cu seringi ciudate-n vitrine. Platani uriași foșnesc în vântul canicular, de-a lungul drumului cu care începe totul, întotdeauna. Drumul ce cotește la stânga, de-a lungul cheiului cu apă neagră, scânteietoare de la becurile portocalii. Câini galbeni, ciudat de umani, mă-nsoțesc, alergând tăcuți la o palmă deasupra pământului. Esplanada se-ntinde cât vezi cu ochii. Deasupra, pe cerul nopții, ard miliarde de sori punctiformi. Privind în sus, mi se adună toți în pupile. Levitez de-a lungul șinelor de tramvai, ce strălucesc și ele sub becurile livide.

E un cartier în care n-am mai fost niciodată, și pe care totuși îl știu atât de bine, încât fiecare clădire de pe colțul vreunei străzi și fiecare statuie din vreun părcușor întunecat îmi confirmă că sunt pe drumul cel bun. Către răspunsul spre care nu se-ndreaptă nici o-ntrebare.

Vine tramvaiul, oprește-n plină stradă în dreptul meu. E 26, cel care ocolește tot orașul. Urc, fără să mi se pară ciudat că n-are, de fapt, vagoane, ci doar șasiuri pe care sunt montate scaunele. Remorca din spate are în plus un fel de macara care seamănă cu o spânzurătoare de metal. Mă-ndrept către Silvia, dar mai e mult până-n camera ei subterană. Tramvaiul pornește în noapte, luminând șinele cu singurul lui far, vântul îmi flutură părul și hainele deși nu știu să le am, e doar senzația de pâlpare și zbatere... Pe scaune mai sunt călători, privind și ei, fermecați, orașul străveziu prin care călătorim, perspectivele lui ameteitoare. Sunt magazine puternic luminate, colonade, palate spectrale cu ceasuri în câte-un turn, fațade incredibil de opulente, o viermuială de alegorii de neînțeles... Străzi perpendiculare, cu capetele pierdute în noapte... Depășim o clădire cu ferestre rotunde, decorată cu uriașe păsări împăiate, sticleți și scatii cât un stat de om, și deodată suntem la marginea dinspre nord a orașului, unde stațiile devin rare și șinele se-nfundă în iarba neagră a unui parc nesfârșit. Coborâm cu toții în stația finală, cu inima strânsă de depărtare și singurătate. Trecem pe lângă un bazin dreptunghiular cu apă neagră, abia vizibil în noapte. M-aplec deasupra apei și mă văd în luciul ei de onix: în fiecare oglindă e Victor, fratele-ntunecat, care urmează să se arate.

Trec pe lângă o casă izolată în câmp, cu o fereastră deschisă. Mă opresc sub ea și ascult murmurul ce vine din odaia luminată. Sunt voci, de bărbat și de femeie, e un fir subțire de muzică. Și deodată mă copleșește o dorință năpraznică de a fi acolo, cu ei, de a mai vedea o dată acea cameră dragă în care, cândva... Intrarea casei e după colț, unde noaptea este totală. Nici stelele nu se mai văd în umbra solemnă a casei. Deschid o poartă neagră, de fier forjat, și intru în bezna-nghețată a holului. Am mai fost aici, știu orientarea fiecărui culoar, a fiecărei uși. Știu mozaicul de pe perete, ibricul fumegător

care nu se vede acum decât ca o fantomă albăstruie. Nu mă interesează nici o altă ușă, o deschid imediat pe cea albă, de lemn canelat, nemaipomenit de înaltă, din dreapta mea.

Camera e albă, largă și mai ales neobișnuit de înaltă. Tavanul e ornat cu delicate reliefuri, albe ca și pereții, ca și mobilele stil. E o masă-n mijloc, cu pahare strălucitoare, din cele cu picior înalt și subțire. Sunt și farfurii goale de porțelan. La masă stau, față-n față, mama și tata, tineri și frumoși, îmbrăcați atât de minunat, că ai fi putut să nu-i recunoști din cauza hainelor. Mama e-ntr-o rochie albastră de satin, tata e-ntr-un costum verde-nchis, de asemenea de satin. De parc-ar fi-nfășurați în poleiala unor enorme bomboane de salon. Se-ntorc către mine, zâmbitori și solidari. Prin fereastra deschisă intră-n cameră roiuri de insecte verzi, fragile și străvezii, care dau roate-n lumină și cad deodată, grele ca niște semințe de grâu, pe olanda feței de masă. Mișună pretutindeni în încăpere. La colțuri s-au troienit în valuri fojgăitoare. Părul părinților mei e plin de ele.

Urc cu greutate pe scaun. Totul e prea înalt, prea masiv pentru trupușorul și membrele mele. Ridic capul deasupra mesei, lângă șoldul albastru al mamei. „Mircișor, s-a răcit mâncarea“, îmi șoptește. „Unde-ai fost până-acum?“ Se ridică și merge la chiuveta pe care doar acum o remarc. Pe un fund de lemn e un pește mare, întunecat și bălos, cu ochiul holbat, din cei cărora-mi plăcea să le deschid gura cu degetul. Mama ia un cuțit și deodată despică burta alburie a peștelui. Scotoceste cu degetele prin mățaria însângerată, smulge bășica sidefie — două burdufuri țuguiate, pline de sânge — și-o pune pe farfuria curată. Mi-o așază în față, între furculița și cuțitul neobișnuit de strălucitoare: „Hai, papă! Să nu rămână nimic.“ Bășica îmi face greață. „Nu-mi place“, strig schimonosindu-mă tot. „Ei, fir-ar să fie“, insistă mama, uitându-se urât la mine. „Aia nu, aia nu, ce vrei să-ți dau, mierte fierte, scoici prăjite? Mănâncă ce este în farfurie!“ „Nu vreau“, spun, și un val de

groază mă copleșește, căci deodată amândoi se ridică de pe scaune, vin spre mine, mă apucă și încearcă să mă silească să mănânc. Urlu disperat, mă trântesc pe podea, mă las greu ca un bolovan în mâinile lor... M-au încolțit, tata mă ține strâns, mama se apropie cu o lingură uriașă în care lucește, cu sângele închegat pe ea, bășica sedefie. Tata mă prinde de nas, simt pe buze presiunea marginii reci a lingurii. Descleștez dinții, mi se-ndeașă pe gât mizeria aia care pute oribil a pește stricat, acum e în mine, de undeva apare un enorm pahar cu apă, „bea“, îmi spune tata, înghit ca disperatul și sunt deodată eliberat, plâns și plin de transpirație, suspinând umilit în colțul camerei mari cât un hangar... Ei își apropie fețele de-a mea, staniolurile foșnesc ușor pe ei, mama îmi șterge lacrimile, îmi uguie ceva la ureche... Pe șoldul ei fusta albastră crapă cu un trosnet metalic și văd deodată fluturele, pata de lupus eritematos, stacojie pe pielea palidă a trupului ei. Mama îmi urmărește privirea și-și acoperă pata cu ambele mâini, cu degetele rășchirate și tremurătoare. Îi tremură și buzele, tata o ia după umeri, are pe cap eternul lui ciorap de damă, în contrast ciudat cu eleganța costumului lucitor. „Ei, vezi că n-ai murit? Așa se înghite la masă: dă-l pe gât, că nu-i atât...“

„...Și fiindc-ai fost cuminte...“ Mama și-a regăsit siguranța. Sunt acum, îmbrățișați, o ființă cu două capete, ca acei bebeluși lipiți, în borcanele groase de la Muzeul Antipa. „Fiindc-ai fost cuminte, vino, Mircișor, să vezi ce ți-am cumpărat...“ Se desprind, sunt iarăși doi, capetele le plutesc enorm de sus, lângă tavan, mă iau de mânuțe și ieșim toți trei într-un holișor. Pe o măsuță ca de telefon, sub un clopot de sticlă, e o cheie albastră. Mama ridică clopotul și-mi pune cheia în mână. E o cheiță cu fluture, din cele pentru jucării. Femeia se ghemuiește și mă privește adânc în ochi: „Mircișor! Mircișor, știi tu de la ce e cheița asta?“ Niciodată nu i-au strălucit ochii atât de tare. Ia de pe un scaun poșeta ei stacojie, cu solzișori, de când era

domnișoară, în care ținuse dintotdeauna acte îngălbenite, chitanțe, pliculețe cu pastile expirate, poze cu emulsia crăpată, siguranțe de la radio și alte mărunțișuri, și unde o dată dădusem peste codițele mele de când eram mic. „Descuie, pușor“, îmi zâmbește grav și enigmatic, și abia acum observ că geanta are un orificiu pe măsura cheiței mele. O dragoste nesfârșită pentru femeia din fața mea mă străbate deodată. Se ridică și-i vin iar până la brâu, îmi frec iar buclele de taiorul ei de staniol sfâșiat. Vâr cheița-n încuietoare, o rotesc și poșeta se deschide. În penumbra ei umedă e un fetus ghemuit și străveziu, cu ochiul întunecat. „Ăsta ești tu când erai mic“, chicotește mama, arătându-mi-l cu degetul cum mi-ar arăta într-o fotografie. Unghia arătătorului ei e ruptă și înnegrită, unghie de muncitoare.

Ne-ntoarcem în cameră, părinții se reazăză la masă. Din difuzorul primitiv, de plastic cafeniu, de deasupra ușii se aude un cântecel străvechi: „Intră luna pe fereastră, / Intră-n odăița noastră...“ Îi las acolo, fermecați de cântecul tinereții lor, și ies la joacă. Cobor ca de obicei, încălecând pervazul ferestrei, pe care odată stăteam la soare răsfoind cartea mea cu aventurile prințului Saltan, și când ating cu talpa sândăluței dalele de ciment se face deodată lumină, lumină de zi, multicoloră, pastelată și binecuvântată lumină, filtrată prin trandafirii uriași, cu frunzele lor străvezii, prin stelutele de forsythia, prin mireasma grea a salcânilor. Fericit, înaintez prin vara topită, sub bolta de azur încărcată de norișori. În zare, munții de sticlă sclipesc nebunește, schimbându-și mereu culorile asemenea unor spinări de cameleoni. Ies pe stradă, o iau pe lângă vila galbenă de vizavi și mă-ndrept spre groapa țiganilor, din capăt. Când eram foarte mic, tata mă dusesse o dată de mână acolo, și era o vale adâncă, de iarbă, acoperită de corturi din care ieșea fum... Și un țigan bătrân făcea inele de argint, așezat turcește pe pământ. Acum țiganii nu mai erau. Valea era plină de maci vineți, maci de hașiș, amețitori și atât de veninos parfumați, că păsările

nu treceau pe deasupra. Am intrat în vale, m-am afundat pân-la brâu, apoi până la piept între florile cărnoase, am stors cu degetele lapții din capsulele lor cât niște capete de copii. Era Valea Uitării prin care toți trecem la porțile Raiului, urmând cărarea somnului și-a reveriei. Am sorbit endomorfina învârtoșată ce picura din acele țeste, am zâmbit ca un Buddha cu buzele-ncălecate, cu pleoapele-nchise, cu globii ochilor întorși către izvorul interior al plăcerii. Și deodată culorile explodează și miresmele devin dureroase ca niște săbii, și-n luciul săbiilor îmi văd fața, și sunt bălai și am ochii albaștri, și fiecare ochi al meu e bolta de azur al unei lumi fericite. Am soarele-n piept, luna-n spate și doi luceferi pe umeri. Carnea trupului meu e fragedă ca a mărului. Cobor în vale, tot mai adânc, petalele de mac m-au îngropat acuma cu totul și se-nalță-n soare deasupra capului meu. Sunt bălțat tot în culorile lor amețitoare.

În partea cea mai afundă a văii, între macii crescuți ca arborii, se deschide un luminiș. În mijloc se ridică o casă de țară, veche și părăginită. E casa lui tataie de la Tântava. Recunosc imediat gutuii și corcodușii din curte, găinile ce scurmă după râme prin iarbă, cuptorul de lut și hambarul. Peste ferestrele mici ale casei se apleacă ramurile unui păr cu pere coapte. Multe pere mălăiețe, putrede și strivite, zac sub el, mirosind a fruct și a țuică. Ușa casei e întredeschisă, cum tataie n-o lăsa niciodată. Șița de lemn de pe acoperiș e-nnegrită de ploii. Fermecat, intru în tindă. Recunosc totul, odăile cu miros de oaie și de icoană: pământ pe jos, proaspăt stropit și măturat, marama de borangic pe pereți... În stânga, camera de oaspeți, cu lada în care tataie ținea cărțile din colecția „Traista cu povești“, primite rest de la cooperativă, cu căciulile și cojoacele atârinate în grindă. Îmi amintesc cum dormeam acolo, pe perne umplute cu paie, și cum diminețile eram numai o bășică de la sutele de purici care mă năpădeau. În dreapta, odaia de zi, cu pereții acoperiți de icoane în rame de sticlă pisată și colorată-n roșu și albastru,

de poze vechi cu soldați și țărânci... Radioul străvechi, care nu mersese niciodată, și masa cu saltar în care tataie-și ținea ochelarii livizi... Aerul întunecat și verde de la frunzișul păru-lui, grinzile crăpate și date cu gaz, miros de gaz, var și sfințenie, nuci și rachiu, miros de casă de om, de singurul fel de casă în care omul ar trebui să trăiască.

Scara strâmbă, meșterită din proptele de lemn, lustruită de-atâta folosire, duce în pod. Mă sui cu grijă și-mi ridic capul deasupra podelei de scânduri a podului. O coloană de lumină orbitoare coboară oblic din luminator și face să danseze în raza ei transparentă miliarde de fire de praf. Restul e penumbră cu cioburi de oale și vechituri. O roată de păianjen uriașă, cu animalul gras în mijloc, scânteiază-n soare, prinsă-ntre doi căpriori. Dincolo de pânză o zăresc, iată, pe mama, o țărancă tânără, cu broboadă pe cap. Adună niște nuci în poală, le aruncă pe cele-nnegrite sau găunoase. Mă ridic mai sus pe scară și acum m-a zărit și ea. Dar apleacă repede privirile și-și face de lucru mai departe cu nucile. „Mamă, îi spun, știi de ce am venit.“ „Da“, spune mama cu ochii-n pământ, „ți s-a făcut dor să-ți mai dau o dată țâță.“ „Așa e, mamă, dar vreau să mi-o dai acum pe sub talpa casei. Fă-mi te rog voia asta.“ Mama se ridică, ținându-și cu mâna colțul poalelor pline cu nuci. Cobor, mă urmează și ea, lasă nucile să duruie într-un coș de lângă găleata cu apă din tindă, acoperită mereu cu un capac de lemn. Pe la toate colțurile sunt pânze groase, învălătucite, de păianjen, pline de labe încremenite la pândă. Ieșim în fața casei, în soarele spelb al amiezei. Cu degetul mic de la mâna stângă ridic casa, smulgând-o din temelie, și mama se vâra în crăpătura de umbră de-acolo. Un șarpe de casă, cu burta galbenă, se strecoară moale pe lângă ea. Mama se desface la piept, scoate țâța și-i îndreaptă sfârcul, pe care lucește un strop de lapte, spre mine. Dar eu las talpa casei, încetișor, pe sânul cu vinișoare albastrii. Femeia geme de durere în sălașul ei mirosind a pământ. „Mamă,

spune drept, am mai avut eu un frate?“ „N-ai mai avut, dragul mamei...“ Las casa mai jos, strivind mai mult țâța cea albă. „Eu știu că am avut, dar vreau să aud asta din gura ta.“ „Nu, dragul mamei, de unde să mai ai?“ , strigă femeia înlăcrimată. „Și dă-mi drumul, puiul meu drag, că mă taie la inimă...“ Las și mai jos casa, și deodată mama strigă, nu ca și când de durere ar fi spus drept, ci de parc-abia atunci și-ar fi adus aminte: „Da! Da, Mircișor, ai avut... ai avut un frate geamăn, ați fost doi în pântecul meu, doi feți cu părul de aur... I-am promis asta lui tată-tău, când ne-am cununat, și m-am ținut de cuvânt!“ „Și ce s-a făcut cu fratele meu?“ „Nu știu, nu știu!“ strigă mama izbucnind în șiroaie de lacrimi. O las să iasă și-i spun privind-o țintă-n ochii rătăciți: „Află că nu vei mai avea parte de mine până nu-mi găsesc fratele. Să-mi faci o lipie frământată cu lapte din țâțele tale, că eu de-amu plec la drum.“ Cu lipia-n traistă dus am fost, horind și doinind, printre tulpinile cleioase, străvezii în lumină, ale macilor uriași. Deasupra mea, norii se-mpleteau și se despleteau pe cerul ca lacrima.

Curând am ieșit din codrul de maci și-am purces pe-o căra-ruie ce șerpuia printr-un smârc încărcat de roua-cerului. Florile carnivore ardeau în soare din miile lor de stropi limpezi, ce se lipeau de trupul oricărei lighioane, fie pasăre, pește sau om, care-ar fi trecut pe-acolo, sugându-i bujorii din obraji și măduva din ciolane. Împletite cu ele, erau fire gălbui de volbură și muscarițe uriașe, cu fălcile deschise. Cele mai mari erau de un stat de om, și Doamne ferește să le fi atins. Te înhățau într-o clipă și între dinții lor încheștați îți lăsaî oasele. Aburi otrăvitori se-nălțau din smârcul cu ochiuri azurii de apă limpede. În zare, munții de sticlă se străvedeau printr-o pâclă verzuie. În tăcerea ce se lăsase am auzit deodată un strigăt de ajutor și m-am îndreptat într-acolo, ferindu-mă cu scârbă de cleiul florilor de roua-cerului. Printre dinții celei mai mari și mai grozave muscarițe din întreg smârcul am zărit un bătrân cu

carnea multicoloră, cu ochi schimbători ca luciul penelor de scatiu, cu barba făcând ape ca o oglindă. Balaurul verde îl apucase și nu-l mai lăsa. I-am spart temnița ca de păstaie și l-am scos de-acolo pe vâjul ce abia mai avea suflet în el. Drept răsplată că i-am scăpat viața, Omul-de-flori-cu-barba-de-mătase, căci el era, m-a luat cu el către muntele de sticlă unde-și avea sălașul împăratul șerpilor, și la poalele căruia am ajuns într-un târziu. În miezul cărnii de cleștar a uriașului munte se zărea, încolăcită, o scolopendă cu mii de picioare, care-l umplea cu totul, cum umple pruncul pântecul mamei. Vâjul bătrân pocni dintr-un bici, și într-o clipită ne-am pomenit pe vârful muntelui. De-acolo, ne-am făcut ochii roată peste întreaga împărăție. Și totul era ca o aripă de fluture fermecat, cu munți și iezere și luminișuri, și văi cu flori, și râuri cu apă de aur topit, și un soare ca o naramză într-o parte a bolții, și luna de argint-viu în cealaltă, frate și soră alergându-se veșnic și neprinzându-se niciodată. Până-n capătul vederii se-ntindea floarea cea dulce a țării Tikitan, cu petalele rășchirate în cele patru zări ca o inimă purpurie. Pe vârful muntelui de sticlă vremea nu vremuia. Acolo, într-un palat ce se rotea după soare, locuia împăratul șerpilor, ce-avea obicei să dăruiască pușinilor călători ce se-ncumetau până la el orice i-ar fi cerut aceștia. „O să-ți arate comoara lui de nestemate și de icusari, dar tu să nu ceri nimic alta decât mărgica de după măseaua lui din fundul gurii“, mă sfătuiește Omul-de-flori-cu-barba-de-mătase. Trupul șarpelui te înmărmurea, acoperit cum era numai de solzi de sticlă. Auzind de mărgică, m-a înghițit de mânie, dar m-a scuipat îndată la loc de zece ori mai zdravăn, mai mândru și mai arătos de cum fusesem. Mărgica era cât bulbucul unui ochi de om și străvezie ca de cleștar. Căzut într-un fel de amorteală, mi-am plimbat-o, rostogolind-o, peste gât, bărbie, buze și șaua nasului, pân-am oprit-o, înghețată ca apa din fântână, între sprâncene. „Ajna“, șoptește Omul-de-flori-cu-barba-

de-mătase, „ultimul mas către Shahasrara...“ „Mărgeaua o să-ți împlinească de-amu orice dorință“, adăugă el și se făcu nevăzut.

Și-am început să-mi doresc, și lumea fără de margini a fost deodată în palmele mele. Cât ai clipi, s-au așternut mese-ntinse, cu fel și fel de bucate, cu băuturi dulci și înșelătoare, cu zâne-n veșminte de borangic ce mă-nveleau în părul lor aspru și-nmirsmat. Din cele patru zări împărații au venit să mi se-nchine. Îngeri coborând din ceruri, în rochiile lor albe, suflând în trâmbițe de argint, strigau de-a pururea: „Sfânt! Sfânt! Sfânt!“ În cupe de aur canelat, încrustate cu strâmbe mărgăritare, se clătina apa vie mulsă din creierii celor adormiți: ambrozie și nectar, hidromel și mescalină, opiu și enkefaline, ce-ți deschideau ochii sufletului, de stăteai la masă cu Dumnezeu. Era atâta fericire în mine, că pielea-mi crăpa și oasele mi se făceau țândări, și cu un urlet de flacără galbenă izbucneam deodată liber ca pasărea-n lume. Pe noul meu trup născut din apă și duh, topit în bucuria pe care omul o simte doar când își varsă lapții-n muiera lui, stelele sclipeau ca firele de nisip, și norii mi se-ncurcau ca păpădia în gene. Secat la inimă de bucurie, împietrit de mândrețea-n mii de chipuri a raiului celui lumesc, mă răsuceam ca un bujor de foc într-un vifor de-ncântec.

Pocnind din bici, mă coboram uneori din vârful munte-lui de sticlă ca să-mi cercetez împărăția. Străbăteam ținuturi ridate ca pielea dulce de la subțioara femeilor, coboram în peșteri unde era mai lumină decât afară de la miriadele de flori de mină ce irizau curcubeean. Rătăceam pe căile aferente ale sistemului dopaminergic din tegmentumul ventral, acolo unde orice stimulare electrică generează plăcere fără sfârșit. Într-unul dintre nucleii hipotalamici am coborât pe-o vale de mușețel, m-am scufundat în florile mirositoare, pline de buburuze, până când nimic din bucuria mea n-a mai izbucnit în afară. M-am întins acolo, strivind sub mine bumbii groși, plini

de polen, și frunzele crude, și am știut că sunt în Valea Aducerii-aminte, căci s-au ivit deodată în jurul meu Mia-Gulia-linge-farfuria și frati-su, cum ne jucam prin noroi și băltoace în fața curții cu oleandri de pe Silistra, și am ținut iarăși între degete clopoțelul cel auriu. Mi-am văzut iar fețișoara de copil de doi ani în băltoaca de culoarea cafelei cu lapte, și peste fețișoara mea treceau norii de furtună ai acelei primăveri, la fel de-nvechiți în amintire ca și codițele mele palide, în geanta stacojie a mamei. Și-am scăpat iar, ca atunci, clopoțelul în baltă, am vârât degetele în apa murdară și le-am scos albe și goale, iar clopoțelul, rămas pentru totdeauna în carnea tremurătoare a minții mele, ca o schijă-n trupul unui veteran de război, mai sună și azi, uneori, când mă trezesc în miez de noapte, cu același sunet dulce care mi-a străbătut viața ca o sârmă de aur: cling! Și-am revăzut păunul și păunița, închiși după un gard de plasă în curtea în formă de U, al doilea uter în care-am zăcut în beatitudinea și norocul promise de ursitoare, i-am revăzut pe Nenea Nicu Bă și pe Coca și pe Ma'am Catana, și pe cei doi oameni tineri și nesfârșit de înalți care mă suceau și mă răsuceau și mă aruncau de la unul la altul în penumbra odăii cu ciment pe jos, în care pielea mea strălucea ca luna și ca soarele, și când m-am ridicat din mușețelul strivit, cu tot trupul mirosind a fraged și-a dulce-acrișor, mama era alături de mine, în pat, unde-mi pusese un vraf de perne ca să stau „ca boierii“, și lumina pestriță a curții, cu vacarmul și harababura ei de mahala, intra pe fereastră. Mama ținea-n brațe oglinda pe care-o luase din cui, din perete, pătată și cu argintul mâncat, cu zone prin care vedeam trupul ei, amestecate cu zone în care-mi vedeam fețișoara, și eu mă priveam în oglindă și-i râdeam chipului meu, și-ntindeam mânuțele spre apa ei adâncă, și din adânc chipul meu întindea mânuțele către mine. Oglinda punea o mare lumină peste masa pe care trona fierul de călcat cu cărbuni și peste mașina de gătit ruginită. „Mircișor“, îmi

spune mama, „ia uite ce-am pățit, m-am tăiat în muchia oglinzii, bat-o Dumnezeu s-o bată...” Mă uit cum picură sângele din degetul mamei și-mi spun că acum știu cu ce e ea plină pe dinăuntru, și sângele alunecă pe pătura de pe pat, țârâie pe dușmea, și roiește de-a curmezișul odăii și iese pe sub ușă. „Ia-te după dâra de sânge”, îmi zice femeia tânără, cu genele muiate de lacrimi, și mă-mpinge ușurel spre marginea patului.

...Și m-am luat după dâra de sânge ce străbătuse curtea pavată, șerpuieste printre oleandrii ce miroseau leșinător, muiase tălpile bătrânului Catana ce se sorea pe o treaptă din fața odăii sale, cu barba și albăstrimea în ochi a bunului Dumnezeu, și ieșise din curte, înaintând pe mijlocul străzii ce ducea spre lumea largă. Urmărind-o cu ochii, am trecut pe lângă alimentara scundă și-ntunecoasă, pe lângă casa cu pari plini de globuri colorate în curte, pe lângă dărăpănătura în care nu mai locuia nimeni, până am ajuns la o răspântie. Și acolo, pe marginea drumului ce se-ndfunda în zare și părăsea pentru totdeauna Povestea, am găsit o porumbiță, o rujă și o năframă. Porumbița era veselă, ruja-nflorită și năframa întregă, semn că fratele meu, undeva pe lume, trăiește.

Deși curva de viață în care m-am pomenit — diavolul știe că n-am vrut-o — a fost pentru mine un rahat fără margini, prima mea amintire nu e urâtă. Stau pe un pat, într-o cameră strâmtă, și o femeie-mi ține-n față o oglindă. De asta și știu cum arătam pe-atunci: un mucos ce rânjea și-ntindea mâinile ca să m-apuce, ca și când de la-nceput aș fi vrut să mă sugrum de unul singur. Mai păstrez în plicul plin de jeg și de sânge, că l-am purtat la piept în Djibouti și la Kolowezi și în Africa Centrală, și în Liban, și în Guyana Franceză, o jumătate de fotografie foarte veche. Nu știu de ce o tot car cu mine și n-am știut niciodată de ce e ruptă. M-am obișnuit să cred că e talismanul meu, Baraka mea, și că, dacă doar o zi n-aș avea-o-n buzunarul de la piept, iadul s-ar arunca deodată asupra mea, și eu știu ce e iadul. Dar nici nu-mi închipui cum s-ar putea să n-o port, cum nu-mi imaginez cum ar fi să îmi uit o dată acasă osul frunții și să ies așa, cu creierul descoperit, să se plimbe pe el muștele... În poza care a fost ruptă nu prin tăiere, nici prin sfâșiere, ci prin îndoire tenace, până ce smalțul a plesnit și hârtia s-a uzat, e copilul din oglindă, ținut în brațe de aceeași femeie slabă și sărac îmbrăcată. Ruptura pozei i-a retezat un cot, și din ciotul plin de vene smulse, nervi și fibre musculare a curs întotdeauna un sânge negricios, ce s-a amestecat cu al meu. Și cu asta s-a dus dracului toată acea cameră

și femeia, și copilul și burta aia de lumină gri în care am fost vărsat și care m-a vărsat apoi și ea în curva de viață, de parcă două burți au fost bortoase cu mine una după alta, și din ultima burtă aș fi apucat să smulg, înainte să ies cu capu-n față plin de rahat și de spumă, amuleta mea tâmpită și de neînțeles: o poză ruptă, cu un copil și-o femeie.

A fost apoi altă femeie în viața mea plină de femei și cadavre, și cel mai adesea de cadavre de femei. O curvă cu beretă roz, de parc-ai vedea o aură-n jurul capului unei târături goale, pe când ți-o sugă îngenuncheată. Ha, ar fi de fapt cum nu se poate mai potrivit, căci niciodată femeile n-arată mai smerite decât când și-o înfundă toată în gât, privind în sus către tine cu ochi lucioși de adorație. Îmi amintesc ca prin vis: plutesc în brațele ei, părul îi miroase a scorțișoară, pe lângă noi trece un oraș de vânt gălbui, care se întoarce uneori în unghiuri drepte și uneori chiar o ia înapoi. Nu pot să explic. Dar intrăm apoi într-o casă străină, cu acoperiș țuguat, de care-aveam să văd apoi cu miile și milioanele, până la vomă, că după aceea mi-am dat seama că era o casă flamandă acolo unde n-ar fi trebuit să fie așa ceva, și-n casa aia un boșorog împăia tarantule și călugărițe și ploșnițe ale cerealelor mari cât palma. Era cumătrul Monsú, pe care l-am cunoscut prea bine dup-aia, că doar am lucrat în branșă. Avea moșul fantezia nevinovată să căsăpească femei ca să le smulgă din carne oasele șoldurilor, să le curețe, să le usuce și să le vopsească cu spray-uri pentru automobile, maniacul dracului, ca să le facă să semene cu fluturii. De câte ori nu ne-am fumat țigările mai târziu sub peretele lui plin de fluturi, citind plăcuțele de sub fiecare, cu numele donatoarei: Carrie, Petra, Gertie, Ans, Joke... Ne scoteam apoi animalele din pantaloni și ni le frecam închipuindu-ne curviștinele alea vii și în pielea goală, până ce scuipam din noi o flegmă ce le păta osemintele. La-nceput abia dacă aveam zece ani. Ambiția mea era ca snaga să-mi ajungă până la fluturele Cocăi — așa

se numea femeia —, fiindcă era mai sus și mai frumos colorat decât celelalte, sau așa mi se părea mie. De fapt, nu erau toate colorate, unele erau negre și-și întindeau aripile ca niște lilieci blestemați, că moșul zicea că el nu le pictează la întâmplare, ci după cele zece planșe ale testului Rorschach, pe care mi l-au făcut și mie porcii de doctori de o mie de ori, mai ales după ce au găsit pisicile alea uriașe în care era o plăcere să bați cuie: intrau în ele ușor ca într-un măr fraged, și zbierau ca opărite, de mai mare dragul. Ce tare mă distram cu dobitocii ăia în halate albe. „Ce vezi aici, băiețel ?“ , îmi spuneau. Erau niște pete de cerneală, dar eu răspundeam ca să-mi bat joc de ei: degete tăiate, mațe smulse din burtă, ochi scoși, atârânănd de firișorul lor, vertebre dislocate cu cleștele de la locul lor, creier strivit pe foaie... Jeturi de sânge și vomitură. Gândaci storciți, cochilii de melc izbite de-o piatră, cu ființa băloasă din ele tremurând printre țândări... Pizde, chiar așa le spuneam în față, privindu-i cu ochișorii mei nevinovați, pizde cu buzele desfăcute... Doctorii mă priveau grav, nu ziceau nimic, dar vedeam, chiar vedeam cum cuvintele mele îi rănesc, de parcă ar fi fost țurțuri de gheață ce li se-nfigeau pe sub piele. Tremurau când îmi făceau testu-ăsta.

Dar pe-atunci nu-l cunoșteam pe cumătrul Monsú, că doar nu mă știam nici pe mine prea bine. Coca mă purta în brațe printr-o sală ciudată, apoi intraserăm nu știu cum în altă sală, care putea fi și sub cerul gol, așa era de mare, cât un milion de hangare pentru rachete din cele de la Kourou, doar că în loc de rachetele alea de rahat ale tâmpișilor de franțuji erau mii și mii de scaune dentare, fiecare cu instrumentele lui de tortură, freza și bormașina și tăvița cu ace și cângi și oglinjoare, și marea farfurie plină de becuri de deasupra, dar becurile erau stinse, și Coca le aprindea doar pe cele pe lângă care trecea, așa că-n urma noastră rămânea un traseu întortocheat de lumini, care văzut de foarte sus însemna ceva, un scris sau

un semn, fiindcă Monsieur Monsú mi-a spus mai târziu că în viața mea nimic nu este întâmplător și că Prințul acestei lumi e aplecat mereu peste mine, și că nici un fir din cap nu mi se clatină fără voia lui. Așa că Prințul acestei lumi — pe care după aceea l-am cunoscut bine și mi-a fost frică de el — citea probabil ceea ce Coca scria aprinzând becurile de la scaunele dentare, și era, cred, mulțumit de acel mesaj, căci altfel, în pizda mă-sii, și-ar fi lăsat deodată laba neagră, cu gheare uriașe, să cadă peste noi, făcându-ne terci printre zeci de scaune dentare turtite și ele.

Și de-acolo am ieșit într-un oraș despre care știu acum că era Amsterdamul, și am plutit printre casele-alea flamande, de-a lungul canalelor, pân-am ajuns în cartierul despre care-am aflat mai târziu că i se spunea „cel roșu“, pe străzile și-n paturile și-n vitrinele și-n magazinele deocheate ale căruia mi-am petrecut copilăria și adolescența până la șaptesprezece ani, când m-am înrolat în Legiunea Străină. Dacă nu m-aș fi înrolat în Legiunea Străină aș fi și acum la pușcărie, cum am stat mai tot timpul, la-nceput la cele pentru copii, numite cămine, apoi la cele adevărate, pentru cei ce jefuiau, tăiau cu cuțitul sau aveau femei fără să le ceară voie și fără să le plătească.

Fiindcă nu eram ca toți ceilalți. Fiindcă mi-au zis de la-nceput Omul Negru. Fiindcă nu aveam încă patru ani când a-nceput să mă intereseze durerea. Mai întâi, femeia cu care stăteam a-ncercat să-mi explice, dar eu nu-nțelegeam, de ce nu trebuie să bagi mâna-n foc și de ce nu-i bine să-ți vâri o andrea în podul palmei și s-o scoți pe cealaltă parte, de vreme ce era atât de distractiv să vezi cum trupul ți se transformă, cum din răni curge sânge și din foc pielea iese neagră și uscată, și-ncepe să pută a porc pârilit. Nici azi nu pot pricepe ce-i cu urletele și răcnetele și zvârcolirile și spaimile care-i apucă pe oameni de câte ori pielea le crapă sau oasele li se rup, fiindcă doctorii și-au dat seama până la urmă că eu nu simt niciodată vreo durere, căci am o boală rară care mi-a făcut pielea oarbă. „E orb la

suferință“, zicea unul din deșteptii ăia, „Bâjbâie printr-o lume a durerii. Ar trebui să poarte baston alb, ar trebui să cerșească la poarta unei biserici“ ... Dac-o-mpungeam cu un ac pe femeia care mă-ngrijea, sărea-n sus caraghios și zbiera ca o nebună, dar dacă mă-mpungeam eu, vârful intra cuminte în piele de parcă l-aș fi băgat într-o coală de hârtie.

Hoașca mă lua cu ea în fiecare zi la „fabrica“ ei, unde muncea de se spetea, căci avea până la zece clienți pe zi, și cu nici unul n-o scotea la capăt prea repede, căci numai până strângi curelele alea, până-i atârni greutatea-alea de vârful sulii, până-i agăți în tavan lanțul legat de belciugele petrecute prin sfârcuri, și-apoi trage-i la bice pe spinare, sucește la testicule, arde feșele cu țigara, târăște-i peste tot după tine, în patru labe și cu zgardă la gât ca niște javre nenorocite, apoi șuturi în cur cu cizmele tale de hitleristă și tot ce mai vrea clientul — care-n cele din urmă vrea adânc și fără milă cu o coadă de mătură sau dracu mai știe cu ce —, asta ia timp, iar eu în vremea asta, pe scăunelul meu, mă jucam cu mașinuțele și cu pistoalele mele, căci baba n-avea voie să mă scape din ochi, cât despre grădiniță nici nu putea fi vorba, fiindcă din prima zi îi bătusem pe surinamezii ăia mici de sunase apa-n ei, și mă dăduseră afară.

Baba nici nu era chiar atât de babă, avea vreo cincizeci de ani și-i stătea încă bine în toată pielea aia neagră, cu ținte, care-i lăsa afară țâțele, încă tari, dar cu pielea parcă argăsită, de parc-ar fi fost și ele parte din costumul ei de îmblânzitoare de bărbați și de femei și de diavoli și de tot ce se mai prezenta în atelierul ei capitonat și cu bec roșu la intrare ca să simtă plăcerea întunecată a suferinței, pentru care i-am invidiat întotdeauna, căci e greu să te descurci în lume când nu te doare nimic. „Doar creierul nu simte, la oamenii normali, nici un fel de durere“, mai scosese din el unul dintre tipii-ăia cu testele și planșele lor cu fluturi de cerneală, „fiindcă el este stăpânul durerii“. Cum adică, mă-ntrebam încă de pe-atunci, dobitocul vrea să

spună că orbii sunt stăpânii vederii ? Că din ei izvorăște văzul în lume ? Dar mi-a plăcut cum sună: stăpânul durerii, și-n sinea mea mi-am zis astfel și-mi zic până azi, fiindcă Omul Negru, cum mi-a rămas numele din ziua aia când cu surinamezii, nu-mi place, am văzut prea mulți negri la viața mea. Pielea mea e oarbă la durere și melanină ca foaia de hârtie.

Adesea veneau la fabrică și femei, care se lăsau să li se bage o bilă roșie-n gură, legată cu-o curelușă, și purtau și ele zgarda obligatorie în jurul gâtului. Erau atârdate-ntr-un harnașament complicat, ca niște muște prinse-ntr-o plasă de păianjen, și se bălângăneau așa, agățate de tavan, până soseau negrii-ăia cu ștoiurile până la genunchi, care le prelucrau cu orele. Făceau o gălăgie de sfârșit de lume pentru o plată mizerabilă, care abia le ajungea să-și mai bage ceva *shit* în vână. După aia le dădea jos, zăpăcite și-mpleticite, cu ochii dați peste cap, și trebuia să le iau eu de mână și să le duc unde-și lăsaseră țoalele scumpe și parfumate și bijuteriile și caniche-ul legat de țeava de la calorifer, și să le-ajut să-și tragă chiloții pe ele, iar dup-aia mă-ntorceam în salon, atent să nu calc pe stropii de snagă ce se scurseseră din găurile lor nenorocite pe drum.

Locuiam în aceeași clădire cu bordelul, la etajul cel mai de sus. N-aveam mamă și tată, doar pe hoașca aia care-mi dădea de mâncare. Când am făcut șase ani, mi-am făcut rost singur de o mamă, că doar nu era să aștept de la alții. Baba mă trezea-n fiecare noapte ca să mă-ntoarcă de pe-o parte pe alta, ca să nu-mi amortescă oasele. Cică oamenii normali se-ntorc singuri. Și-n noaptea când urma să fac șase ani, după ce femeia m-a zgâlțâit, n-am mai putut să dorm și am umblat prin odaie, scotocind prin sertare ca să treacă timpul până dimineața. Și-ntr-un sertar am găsit o cutie pe care era desenată o femeie cu gura căscată. Și-n cutie era mama mea, pe care apoi am cărat-o cu mine peste tot, am târât-o prin toate campaniile Legiunii, fiindcă nici ea nu putea simți nici o durere, așa că

n-avea sens s-o împung sau s-o ard, și, cu toate că avea trei găuri căscate și venise și cu lubrifiant la pachet, nu am intrat în ea nici-odată din același motiv. Când am umflat-o și-am văzut că e mai mare ca mine și că are un păr lung și mătăsos, și că nu țipă când o trag de el, și că nu i se umflă ochii când o izbesc din toate puterile, și că sub ochi nu are orificii pentru lacrimi, și că sfâr-curile nu-i sunt perforate pentru lapte, când am știut că e goală pe dinăuntru, așa că nimeni n-o poate măcelări ca să smulgă din ea vreun fluture iliac, am înțeles că era mama, și de-atunci am dormit mereu cu ea-n pat, îmbrățișați, și n-am mai avut nevoie de nimeni altcineva pe pământ. Mă gândeam ce n-ar da toți mucoșii să-și poată dezumfla și împacheta mamele ziua, ca să scape de tâmpitele lor guițături moraliste, și să le umfle iarăși noaptea, ca să le simtă alături pielea de plastic și să se-nfășoare în părul lor artificial și să adoarmă fără frică de Prințul acestei lumi, căci Prințul acestei lumi nu vine când dormi cu o mamă.

De când am început să dorm cu mama, care-și ținea mâinile afară din plapumă, îndoite ca ale unei păpuși, am început să călătoresc Acolo. Mă deșteptam singur în miez de noapte. Lumina lunii bătea peste ochii deschiși și gura căscată a mamei. Atunci ea părea că țipă de groază. Știam de pe-atunci că frica nu e legată de durere, că poți să-nnebunești de frică și dacă nervii din pielea ta sunt atât de atrofiați, că dacă te-ar tăia cu ferăstrău-n două te-ai uita la tine amuzat ca la o scamatorie de bâlci. Femeilor de cauciuc le e frică noaptea. Urlă inaudibil, ca liliicii, cu ochii dilatați de teroare. Căci n-au în ele sânge, ci duh, și numai duhul contează, carnea e cu totul nefolositoare. Doar sufletul poate fi torturat într-adevăr. Când sfâșii o rămă în două, se zvârcolește furios, dar n-o doare. Ce doare e piciorul pe care nu-l mai ai.

Mă ridicam din pat și coboram scara spre „fabrică”. Intram în atelierul durerii sexuale, pentru care atâția plătesc bani

buni, apoi deschideam un chepeng în podea și coboram spre adâncul lumii. Erau întâi fundațiile, sistemul de canalizare unde rățăceam pe marginea unor șuvoaie de rahați și urină și prezervative pline, înnodate, și hârtie igienică fleșcăită, era apoi, deschis într-unul din pereții inelelor de beton, tunelul secret pe care-l descoperisem cu vreun an în urmă, și-n bezna căruia înaintasem tot mai mult, oblic în jos, tot mai strâmtorat de gofrajul lui de sfinctere vii, pulsatile. Desfăceam cu trupul meu cavități virtuale, ce se strângeau la loc după trecerea mea, și care-mi umpleau pielea de bășici ce trebuie să fi usturat teribil. Mă retrăgeam din tunel, înspăimântat, dar în nopțile următoare mă regăseam în bezna lui umedă, înaintând și mai adânc, până când am rupt deodată către lumile din adâncuri și am ajuns Acolo, în locul unde împutitul de doctor din Hol-Hol, care ronțăia atâta chinină că ajunsese uscat ca o scoartă de copac, spunea că se află centrul durerii din creier, „acolo, în cortexul parieto-insular, deasupra iadului din talamus. Căci iadul și paradisul sunt la jumătate de centimetru unul de altul în miezul creierului, și-s atât de legate prin proiecții sinaptice, încât nu te poți îndoii că raiul e luminat de flăcările infernului, umbrit la rândul lui de pădurea de axoni plini ochi de dopamină din paradis“. Deștept mai era, cu păsăreasca lui. Spunea mai bine vietnamezul, înainte să-i băgăm capul în cușca cu șobolani: „În miezul lui Yin e Yang și-n miezul lui Yang e Yin și moartea e-n miezul vieții și viața e-n miezul morții, așa că n-are de ce să-mi fie frică de voi“. Dar i-a fost, până și lui, frică, fiindcă nervii lui nu erau morți în piele, și șobolanii mușcă rău de nas, de pleoape, de buze și de obraji.

Tunelul se lărgea pe un fel de palier de spital, ce mergea de jur-împrejurul unui gol nemaipomenit de adânc, căci erau sute și mii de astfel de etaje, care dădeau unele spre celelalte prin scări de ciment, astfel că puteai umbla ani în șir în sus și-n

jos pe culoarele alea tăcute. Erau uși albe, la distanțe egale, iar între uși erau banchete cafenii, cu picioare metalice, tari și incomode, mirosind a plastic ordinar. Ușile erau încuiate, dar dacă lipeai urechea de ele auzai câte-un susur de apă lăsată să curgă-n chiuvetă, un geamăt de femeie în pragul orgasmului, vâjâitul unei freze dentare. Sau o tăcere oarbă, de zid plin, sau un țiuit asemenea celui din urechi. Și este o ușă, pe unul dintre miliardele de paliere, pe care mă străduiesc s-o uit, fiindcă, lipindu-mi urechea de ea, am auzit, nu de după lemnul vopsit al ușii, ci în centrul țestei mele, de parcă țeasta mea ar fi fost un clopot și auzul s-ar fi născut în inima lui, o șoaptă fără sex, fără vârstă, fără sunet chiar, și care mă chema blând dintr-un loc ce nu poate să existe. „Victor“, am auzit, și cred că atunci am simțit ce trebuie să simtă cei ce cunosc durerea, fiindcă eram chemat, și cel mai groaznic lucru de pe lume e să fii chemat, iar apoi un coșmar e să fii ales. De câte ori nu m-am trezit în miez de noapte, acoperit de sudoare, și n-am urlat pereților și lunii pline: „Nu mă mai chema pe nume! Lasă-mă dracului în pace!“ Cei care-și vând sufletul Satanei o fac pentru ca ochiul Domnului să nu se oprească asupra lor, să nu devină o sculă în mâna urzitorului de planuri ce nu pot fi înțelese. Căci Domnul te poate alege ca să fii Iuda sau Antihristul în vicleimul său ce nu ține seama de chipul omului. Domnul te poate meni iadului veșnic pentru că are nevoie acolo de cineva care urlă, pentru ca tabloul să fie măreț și edificator. Un popă îmi spunea în Djibouti, când zăceam rănit și scobeam cu degetul după glonț în gaura aia din plămânul drept: „Olarul face din același lut oale pentru rușine și oale pentru slavă. Unii din noi suntem sortiți iadului încă din prima clipă a lumii, alții bucuriei eterne. Ești ca o furnică-ntr-o boabă de chihlimbar: paralizat în propriul tău destin. Dacă e să ucizi, Domnul îți pune gândul uciderii-n minte și cuțitul în mână. Dacă e să te căiești, Domnul îți formează lacrima-n

colțul ochilor. Dacă ești bun, Domnul te-a făcut bun, ca să se slăvească în tine. Dacă ești rău, Domnul te-a făcut rău, tot pentru slava sa. Dar de-ar fi să ard la nesfârșit în fundul cel mai adânc al iadului, pe când toți ceilalți ar trăi fericirea în paradis, tot aș striga din adâncul temniței mele: « Slăvit să fii, Doamne, pentru că ai făcut singura minune posibilă acum și de-a pururea: lumea! » “ Nenorocitul, l-au mâncat sălbaticii pe care voia să-i convertească în Ciad, am auzit că i-au smuls ficatul încă de când era viu și că l-au prăjit sub ochii lui ce mai erau capabili să vadă „singura minune posibilă“. Ce surpriză pentru un om ce se crede drept și nepătat, ce-și justifică grijuliu răul făcut de-a lungul vieții, să afle că a fost totuși merit căsăpirii și torturii pentru că Domnului i-a plăcut să-i facă asta, ca o mică înfloritură de sânge pe canavaua sa cerească ...

Așa că după o vreme n-am mai rătăcit pe culoarele celui dispensar nesfârșit, căci mi-era groază de ușile albe și de șoapta din craniul meu (de ce ți-e frică dacă nu te poate durea nimic, întrebă proștii), ci am mers către puțul din mijloc și i-am încălecat balustrada de ciment rece și, fiindcă n-am știut niciodată ce e răul de înălțime și pot trece prăpăstii pe punți cât un fir de păr, și fiindcă ruperea oaselor nu-mi evocă decât un trosnet interesant, mi-am dat drumul în gol ca să văd ce e acolo jos, fiindcă și-așa nu mă mai distra cine știe ce să tot dau foc câinilor și să tai etichetele șoarecilor ca să-i văd cum își schimbă inexplicabil comportamentul. De pe atunci minunea de căcat a vieții mi se părea o glumă proastă.

Și chiar că era amuzant să te duci așa în jos, de-a berbeleacul prin aer, și etajele alea să zboare în jurul tău, mai ales că trupul meu nu rămânea la fel, ci se schimba pe măsură ce cădeam prin hău, din degete îmi ieșeau gheare, în gură-mi creșteau colți ca de câine turbat, membrane negre ca smoala îmi țâșneau din subțiori și mi se-ntindeau în aer, deveneam un diavol și nu era rău deloc, căci o energie fără margini începea

să-mi clocotească-n piept, un fel de furie a pielii și-a cărnii. În lipsă de altceva, mă sfâșiam pe mine însumi, și fâșii de piele și ciozârte de falange se răsuceau după mine în vârtejul tunelului, și un jet de sânge, atât de puternic încât părea că el mă-mpinge-nainte în ghinturile acelei țevi, îmi rămânea în urmă. Alteori mă schimbam în salamandră sau în păianjen, sau într-o ființă care nu are și nu poate avea un nume, dacă nu cumva numele ei era Victor, omorătorul.

Și cădeam din cer, și tot cerul era de fapt o flacăra întetită, vuitoare, ce izbucnea din nenumărate guri de vulcan. Și sub mine era o viermuială atât de mare, încât de câte ori m-am prăbușit peste magma aia, am căzut peste un diavol sau peste-un damnat. Dintre vulcași se ridicau piscuri colosale de gheață, ce nu se topeau în vâlvătaia aceea. Și cum atingeam fundul, mă puneam pe treabă, și a fost un bun exercițiu pentru mai târziu, căci știu acum ce leziune duce la urletul cel mai neomenesc, ce răsucire-a încheieturilor, ce castrare, ce răstignire, ce even-trație, ce jupuire, ce strivire, ce biciuire, ce privare de gingașele organe ale văzului, auzului și gustului duc la zvârcolirile cele mai patetice. Ce m-aș fi făcut în Africa, în Indochina și-n Liban fără stadiul ăsta? Căci ai multă libertate când ești un diavol, și o mulțime de satisfacții. Animale de experiență sunt câte vrei. Poți inventa mereu altceva, poți să-ți verși furia, extazul furiei turbate, asupra miilor de trupuri goale ce te privesc cu ochi dilatați de groază. Din țeasta fiecăruia, am văzut mai târziu, iese câte-o canulă ce trebuie să le pătrundă adânc în creier. E fixată cu plastic dentar pe craniile chele, și din ea pornește un tub ce intră undeva sub pământul acoperit de carbuni aprinși. Așa că toți atârnă ca niște fructe de-un pețiol, și pe când retezi săni și sfâșii obraji și străpungi născătoare cu ștanga ta ascuțită și-i despici în două cu ghearele enorme, și-i otrăvești cu chelicerii însângerati (se refac cu încetul: e de mirare cum li se-nchid rănila și trupurile redevin întregi, pline,

albe ca niște larve, gata de noi chinuri, noi zbateri și noi zbierete), ai putea vedea prin tubușoarele străvezii cum se scurg stropi de lichid incolor, strălucitor ca diamantele, cum boabele astea de rouă dispar în pământ, unde probabil că se unesc cu miliardele într-o singură conductă ce pătrunde-ntr-un agregat colosal, ce ocupă singur ochiul central al planetei, întunecatul Nifesima. Mai târziu, la stația spațială din Guyana Franceză, pe când frecam menta pe lângă sulele alea pe care le lansau pe orbită, olandezul tatuat pe mâini de sus până jos mi-a spus că durerea e o mare necunoscută (mie-mi spunea ?) și că el a fost pasionat de problema asta și-a studiat, și că și azi își crestează brațele cu briceagul ca să savureze un anume fel de durere, și se arde cu țigara pe sfârcurile pieptului ca să se bucure de o cu totul altfel de suferință, și că pe când era însurat aducea bărbați și-o silea pe nevastă să se reguleze cu ei sub ochii lui, fiindcă o iubea și asta-i provoca o suferință fără de margini, care-l aducea la extaz. A și omorât-o după aceea, din gelozie (sau ca să sufere de remușcări, alt fel interesant de durere ?). Și dementu-ăsta, care nu era prost deloc, spunea că în creier există un centru al suferinței, și că există substanțe secretate de el, între care misterioasa substanță P, mediatorul durerii între nervi și celulele din creier. Când ne doare ceva, un dinte sau o amintire, sau o rană sau o insultă, creierul secretă substanța P, și ea inundă grupul de celule care-și spun „eu“ și rețeaua de neuroni ce-și zice „Dumnezeire“. Și înspăimântătoare, insuportabila durere paralizează trupul și sufletul. Eu cred ce spunea olandezul, fiindcă și psihiatrii din Amsterdam spuneau la fel, și mă-ntreb acum dacă nu cumva tot infernul nu e decât o fermă ce mulge creierele de substanța P, smulgându-le-o prin torturi fără putință de-nchipuire, dacă nu asta e rostul omului pe lume, să-și dea recolta de lichid al durerii îngerilor ne-ndurători, dacă nu cumva toți oamenii de pe pământ — în afara celor ca mine — sunt conectați la agregatul

din adânc, dându-și obolul când plâng și când țipă, când se izbesc cu palmele peste obraji. Nu cumva Nero și Heliogabalus și Hitler și Genghis-Han, și Gilles de Rais și khmerii roșii și toți demonii ce-au incendiat vreodată lumea sunt briciul cu care Dumnezeu rade popoarele, uneltele lui, coase ce seceră craniile umane mustinde de substanța P? N-au fost Auschwitzul și Hiroshima și Ypres și coasta Normandiei și lagărele Indochinei teascuri de strivit strugurii țestelor și de stors mustul înspumat al substanței durerii? Căci popa din iadul din Djibouti, ce-și ținea slujbele în bordeluri și-n temnițe și-n satele sălbaticilor și oriunde dădea de păcătoși — și unde nu erau păcătoșii în păcătosul de pământ și-n păcătoasa de apă, și-n păcătosul de aer și-n păcătosul de foc? —, răcnea câteodată de-ai fi zis că-l ardeau cu fierul roșu la tălpi: „Eu singur am călcat în teasc și nici un om dintre popoare nu era cu Mine; i-am călcat astfel în mânia mea și i-am zdrobit în furia mea; așa că sângele lor a țâșnit pe veșmintele Mele și Mi-am mânjit toate hainele cu el“. Nebunul mergea pe câmpul de luptă și se tăvălea și el în sângele cadavrelor, încât până și crucea pe care o-ntindea prostituatelor s-o sărute era plină de sânge...

Petreceam multă vreme acolo, noapte de noapte, desenând harta durerii omenești pe pielea aceea fremătătoare, acoperită de vulcani și ghețari, injectându-mi în centrul inimii hormonii cumpliți ai ororii. Cel mai teribil lucru e că acolo nu se putea muri. Sub umbra palidă a unui ghețar era o uriașă pânză de păianjen, învălătucită și groasă, din miezul căreia ieșeau veșnic labele negre, articulate, ale unui păianjen cât un elefant, cu ochi sclipitori în blana mânjită de sânge. În plasă se zbăteau înnebuniți condamnații, vii și conștienți, ce nu-și puteau lua ochii de la fiara care țâșnea deodată din cuibul ei și-și înfigea căngile-n trupul martirizat. Apoi îl dizolva pe dinăuntru, îi lichefia stomacul, rinichii, vertebrele, lăsând întreg doar creierul în țeastă, și sugea lichidul acela gros, cu

burta lipită de pielea cenușie a victimei. Și-apoi se retrăgea, însângerat, în cuibul său de plasă lipicioasă și străvezie, iar sub pielea celui martirizat organele se refăceau și el redevenea, în câteva minute, trupul în zbatere, conștiința înnebrănită ce anticipa oroarea și știa că ea se va repeta la nesfârșit, ere după ere și eoni după eoni, sau mai bine zis că totul avea să dureze o singură clipă de groază și durere fără limite, o clipă întinsă pe toată suprafața a ce numim timp și eternitate. Altundeva, un trup era zidit într-un bloc masiv de cristal, ca o insectă în chihlimbar, într-o poziție imposibil contorsionată, cu spinarea frântă și membrele rășchirate, și stătea încleștat acolo, viu și lucid, știind că nu zile, nici ani, nici decenii nu va rămâne astfel, ci pentru totdeauna, fără nici o speranță de slobozire. Și o femeie era violată de demoni și-apoi pântecul i se umfla și năștea, și pruncul îi era sfârtecat în fața ochilor, și-apoi reîncepea totul. Și un bărbat era închis într-o odaie fără uși și fără ferestre, ca o bulă de aer într-un perete gros de miliarde de kilometri, de-ai fi putut zice că de fapt tot universul e plin și compact în afara acelei inexplicabile fisuri, și față-n față cu el e un demon ucigaș, și sunt doar ei doi, etern față-n față, și demonul nu poate fi înduplecat, nici mituit, nici ucis, căci e de o forță a urii de neînfrânt. Și demonul așteaptă să-ți se refacă oasele rupte, să-ți crească la loc carnea sfâșiată, să-ți înmugurească alți ochi, altă limbă, alte degete pentru ca ele să poată fi smulse din nou, și doar creierul, singurul organ pe care degeaba l-ai terciui, căci e complet lipsit de senzori ai durerii, să le rămână-ntreg, ca să simtă până-n ultimul său neuron nebunia groazei fără sfârșit. Fiecare martir avea propria lui tortură, fiecare era mulș de scânteietoarea substanță P cu o altfel de mulgătoare, singurul mijloc de schingiuire comun fiind cutremurătoarea, intolerabila și insuportabila certitudine că nu vor vedea niciodată fața lui Dumnezeu, care este speranța.

La-nceput crezusem că aveam să rămân și eu acolo, etern, ca demon ce servește și el căile ascunse ale Celui veșnic, mai cu seamă că arătam ca unul dintre ei și nu eram mai puțin turbat și îmbătat de puterea asupra trupurilor damnate. Dar, după un timp, îmi reluam înfățișarea umană, fragilă și albă-n mijlocul focului vuitor, iar milioanele de diavoli, desperați că mă puteau tăia fâșii, mă puteau carboniza sau îngheța până-n măduva spinării fără să vadă o lacrimă în ochii mei imuni la durere, căci iadul n-are putere asupra mea, mă apucau și mă azvârleau în focul celui mai apropiat vulcan, ce mă proiecta spre bolta lumii de dedesubt. Eram din nou sorbit în rectul prin care venisem și nimeream iar pe palieretele tăcute din jurul lui, și, o dată ajuns acolo, mă grăbeam să regăsesc drumul spre casă, căci mamei trebuie să-i fi fost urât singură-n pat în odaia noastră din cartierul roșu amsterdamez. Curând eram iar în brațele ei de păpușă, singurele care m-au ocrotit și alintat vreodată în curva de viață ce mi s-a dat, fără ca eu s-o cer, pe lumea asta.

Firește că după acele nopți zilele-mi erau plicticoase și sărace-n emoții, și că oricât aș fi bătut, ucis și violat (și o făceam de la șapte ani), mireasma entuziastă a crimei îmi părea abia un iz de rahat scormonit din plictis și melancolie. Căci plictiseala mă chinuia mai tare decât ar fi putut-o face focul sau gheața, mă crucifica zilnic pe sistemul ei de coordonate tâmpit și mereu același. Am încercat să beau și n-am făcut decât să-mi vărs mațele, mi-am vârat *shit* în vână și m-am simțit ca după un ceai de măceșe, am tras pe nări până mi-am perforat septul, cu singurul rezultat că am strănutat zile-n șir. Am avut milioane de târfe, în masa lor colcăitoare de țâțe, cururi și vulve m-am simțit o clipă ca Acolo, am răpit și-am supus ororilor sexuale fete nevinovate ca îngerii, am fost stăpânul lor absolut, cu menhirul puterii țepăn și mereu gata să sfâșie. A fost ceva mai bine, când țipau (și țipau ca din gură de șarpe) simțeam

în mine un fel de răcoare, pe care-apoi am căutat-o mereu, dar nu era ce-mi trebuia cu adevărat. Am exersat sodomia, minciuna, ura, disprețul, mânia, trufia, șantajul, blasfemia, teroarea, cupiditatea, hoția, proxenetismul, viclenia, am furat agoni-seala orbului, am călcat în picioare văduva și orfanul. Până la șaptesprezece ani eram căutat de poliție, de bande, de detectivi și de vânătorii de recompense, așa că nu-mi mai rămânea nici un loc pe pământ unde să-mi ascund trupul binecuvântat, ce nu simte durerea, și pe mama (de care nu m-am mai despărțit niciodată și-o am și acuma în rucsac), în afară, firește, de Legiunea Străină unde, când semnezi primul angajament pe cinci ani, nu te-ntreabă nimeni cine ești și nu-ți caută nimeni sângele de pe palme. Așa am ajuns la baza de la Castelnaudary, în Regimentul Străin nr. 4, unde mi-am făcut ucenicia de legionar, unde-am aflat prima dată despre armata de descreierați sublimi forjată-n Algeria, în luptele cu sfântul islamului, Abd-El-Kader, și-acoperită de glorie și infamie la Mascara, Antagh, Sidi-Bel-Abbes, în Crimeea, Italia și Mexic, până la cea mai glorioasă bătălie din istoria omenirii, cea de la Camerone, unde câteva zeci de legionari bolnavi de dizenterie au pierit până la unul în înfruntarea cu mii de cavaleriști mexicani. De cum eram înrolați, după primele șuturi în cur și paturi de armă-n figură, eram puși să-nvățăm pe de rost *Le Récit du Combat de Camerone*, biblia și codul nostru de onoare. Pentru mine, ce nu știam decât să sfâșii și să sugrum, și care dădusem foc bordelului unde mi-am trăit copilăria, arzând tot: pe babă în cizmele ei de piele, pe clienta ei cu dildo-ul încă atârându-i dintre picioare, pe cele vreo cinci fete din vitrinele de dedesubt, *Le Récit* a fost abecedarul, atlasul și cartea mea de istorie. Căpitanul ce ni-l vâra-n cap cu înjurături în care iadul se amesteca cu cerul și curvele cu sfintele, și care ne lipea palme răsunătoare pe obraji la orice bălbâire, era unul Frédéric Sauber-Hall, care nu ne-a spus niciodată că lumea-l

știa sub alt nume ca scriitor, și oricum n-ar fi avut rost să ne spună, căci eram doar niște răcani care nu mai voiau decât să moară în gloria derizorie a vreunei mlaștini din Indochina. Dar el ne tot citea, când se sătura de șmotru, dintr-un poet care-o lăsase baltă cu poezia ca să se facă negustor de sclavi și de arme în Africa Neagră, și Rimbaud semăna cu mine, căci trăise și el un anotimp în infern și încercase toate otrăvurile sublime de pe pământ. „Qu'est-ce pour nous, mon cœur, que les nappes de sang“, recita patetic Frédéric, și cuvintele astea mi-au rămas săpate adânc în minte. Legiunea, ne spunea căpitanul, luptase-n toate războaiele disperate de pe planetă, căutându-și parcă înadins propria nenorocire, băieții pieriseră cu miile în acte imbecile de bravadă din nordul îndepărtat, unde luptaseră dincolo de Cercul Polar, la Bjerknik, sub magicele aurore boreale, până-n Vietnamul plin de cuști de bambus și șobolani, unde suferiseră cumplitele umilințe de la Cao-Bang și Dong-Khe. Vânașe berberii ce se ascundeau printre dunele Algeriei și Tunisiei, și care-i jupuiău de vii pe legionarii ce le cădeau în mâini, lăsându-i să se zvârcolească-n nisipurile incandescente (în schimb, legionarii le sfărâmau fiecare încheietură a membrilor cu focuri de armă când îi prindeau, căci războiul nu e pentru copii și femei), apoi se mutaseră în Ciad și în Djibouti, unde semibrigada a XIII-a se încâlcise într-un oraș ce consta doar din baruri și bordeluri, ridicat ca o Fata Morgana în deșert numai și numai pentru Legiune... Un desfrâu fără margini se dezlănțuise în acea oază de pierzanie, soldații se duceau în grup la negrese și nu alegeau, le călăreau la comun, adormeau peste ele, le scăldau în absint și-n vin de palmier, ca fesele lor și vulvele lor negre ca ale iepelor să lucescă la lumina șovăitoare-a făcliilor. Totul durase până când somalezele bestiale, cu dinți de prădător, le cășăpiseră pe gingașele etiopience și ridicaseră din trupurile lor o movilă în putrefacție. După 1975 nu mai era nevoie să

ne povestească nimic Blaise Cendrars (alias căpitanul Frédéric), căci trăiserăm totul pe pielea noastră. Camarazii mei — pe pielea lor plină de terminații nervoase, eu pe pielea mea de azbest incoruptibil. Am cunoscut, sub ceruri caniculare, înspăimântătoarea *la pelote*, tortura preferată a sergenților Legiunii, am mers kilometri-n genunchi, prin nisipul incendiat, cu ranița plină tot de nisip, zeci de kilograme de povară. Ne-am târât pe burtă pe stânci, striviți de uriașe legături de lemne de foc. Am frecat podeaua dormitoarelor cu periuțele de dinți și-am făcut și refăcut paturile de sute de ori pe zi, îndurând zbierete animalice și lovituri. Totul pentru „Onoare și Fidelitate“, deviza noastră sacră. Am luptat în Zair cu katanganii rebeli și-am văzut cu ochii mei cum Bokassa s-a încoronat singur ca împărat în Africa Centrală, cum la televiziunea imperială apărea doar el însuși cântând la acordeon, cum a obligat școlarii să se-mbrace în uniforme ce costau mii de dolari, căci erau făcute la fabricile lui, și cum pe cei care n-au avut bani pentru ele i-a adunat în pușcării, unde gărzile imperiale i-au violat luni în șir și-apoi i-au masacrat pe toți. Între ei cobora adesea însuși împăratul, cu hlamidă și coroană pe cap, ca să-și aleagă băiețelul cel mai fraged și mai curat. Noi numeam țara aia halucinantă „Bokassaland“ ...

În Liban am însoțit Regimentul 2 Parașutiști. Am plecat din Corsica, am făcut o escală în Cipru și-am fost aruncați deasupra patriei nefericite a cedrilor, în care un oraș ce fusese o minune a lumii era acum cea mai sinistră colecție de ruine. Am luat parte la Operațiunea „Balena Ucigașă“, ce-ncerca să-i despartă pe palestinieni și evrei dintr-o încăierare sângeroasă, plină de episoade teroriste. Sute de femei și copii au fost masacrați peste noapte în taberele de refugiați. Ai noștri erau sfârtecați și ei, de-o parte și de alta a liniei verzi, de mașinile-capcană și de minele îngropate-n țărână. În Liban ucideam tot ce prindeam, creștini, arabi și evrei. Întâi trăgeam, apoi

întrebam. Întâi tăiam beregata și-apoi căutam în buzunar portofelul cu poza nevastei și a copiilor. Când Gemayel a fost asasinat, ne-au retras și pe noi din nebunia libaneză, căci nu exista nici o soluție. Cele trei neamuri ce credeau în același Dumnezeu aveau să se măcelărească până la coborârea Lui pe pământ. Întorși în Franța, am defilat cu Regimentul 2 pe sub Arcul de Triumf și l-am văzut în tribună pe Mitterrand. Mi-am cumpărat atunci de la Paris poeziile lui Rimbaud și-am găsit în ele versul pe care-l recita căpitanul Frédéric și multe alte lucruri vrednice de atenție, între care poemul *H* care cred că înseamnă Homosexualitate sau Heroină, și versul în care frumusețea este amară. Am ținut mereu cartea asta în raniță, împachetată în mama, și cu toate astea s-a rupt de atâtea furtuni de nisip și s-a muiat pe margini de spermă, sânge, bale, dracu' mai știe de ce, încât azi mi-e greu să mai citesc părți ale ei, noroc că le știu pe de rost. Curva de viață nu cruță nici cărțile cele mai sfinte.

Pe când eram în Liban și citeam din cartea cu poezii a lui Rimbaud despre poezii de șapte ani, am început să mă gândesc mai mult la Baraka și la acea femeie din mintea mea care ținea o oglindă și-mi arăta-n ea propria mea față, așa credeam încă pe-atunci. Pentru cine n-a fost înrolat niciodată în Legiune cred că ar trebui să spun că Baraka e un talisman care te apără de gloanțe. Fiecare legionar are câte unul, și am văzut cu ochii mei cele mai curioase Baraka, și cu cât erau mai ciudate, cu atât te apărau mai bine, căci căpitanul Frédéric, care scria cărți sub numele de Blaise Cendrars, ne spunea că ele sunt obiecte venite din a patra dimensiune, și că astfel pot curba spațiul în jurul nostru (și că unele curbează și timpul, deși e greu să-nțelegi cum se poate asta), iar gloanțele dușmane urmează aceste linii curbe și ne ocolesc, în loc să ne intre de-a dreptul în trupuri. Am văzut, în campaniile mele, Barakas de toate soiurile: schelete de broască ferecate în argint și purtate la gât, bile de

cristal în care se vedea un oraș zidit pe nori, cărți de joc în care valetul avea dedesubt nu un alt valet, ci o damă, medalioane cu flozii vreunei târfe, bucăți tatuante de piele de om, flacoane cu lacrimile unui sfânt martirizat, discuri de ebonită cu vocea lui Gandhi, filacterii ce-aveau în interior desene pornografice (un dement sirian le purta mereu pe frunte), monede cu chipul împăratului Heliogabalus pe-o față și pe cealaltă cu amprenta degetului său gros, o hârtie cu un vers italian care mi-a plăcut — „Poetul cântă liber despre moarte, chiparoși și infernuri“ —, un bob de muștar din care-avea să iasă un arbore atât de mare, încât păsările cerului își puteau face cuib în ramurile sale, un inel din păr de mamut, sfârcul mumificat al uneia dintre cele unsprezece mii de fecioare, un fenakistoscop, un futac de bronz, un iadeș — mă rog, ce-au putut și camarazii mei să-și cumpere de la negustorii ce ne-nsoțeau peste tot, ca și târfele, laudându-și marfa și scuipând într-o parte o zeamă cafenie de la tutunul de mestecat. Când vreun camarad era împușcat, Baraka lui dispărea prima, căci faptul că omul murise nu dovedea că talismanul n-avea puteri miraculoase, ci că uneori se gândea-n altă parte... Îl vedeai purtat la gât de altcineva, cu aceeași credință-ncăpățânată, până crăpa și el prin cine știe ce mlaștini. Dar Baraka mea nu era de la negustori. Crescusem cu ea, de parc-ar fi ieșit o dată cu mine din burta mamei care m-a făcut. Atât aveam din epoca aia pe care n-o puteam plasa nicăieri în afurisita mea de viață, decât așa, „foarte demult“, sau, cum am auzit spunându-se, „într-o viață anterioară“ : o amintire și-o poză. În amândouă, aceeași femeie străină, altfel decât toate celelalte cu care-am avut vreodată de-a face.

Și, fiindcă lucrurile astea au început să mă obsedeze în Liban, m-am întors la Amsterdam ca să dau de urma femeii din poză și să știu ce-a fost cu mine, cine-a fost mama mea de dinaintea femeii de cauciuc care mi-e mamă. Căci în Legiune îmbătrânești repede și te pensionezi înainte de patruzeci de ani, așa că

pe mai toți camarazii-i apucă nebunii din astea senile. Bineînțeles că m-am întors cu pașaport fals, că doar eram cunoscut ca un cal breaz în cartierul roșu, ba chiar mi-am lăsat și barbă, și chiar din prima seară am ajuns pe cheiul Kaisergracht-ului, cu nebunia de lumini de la spectacolele erotice reflectându-se-n undele negre ale apelor și cu femeile în chiloți și sutiene fluorescente sprijinite cu palmele de vitrina căsuțelor lor de sticlă. Unii-și aduc aminte, din copilărie, de brazi de Crăciun și de primul trenuleț ce aleargă pe șine, eu îmi amintesc numai curve, travestiți și harnașamente de piele bătute în ținte. Am regulat la curve bătrâne de mi se făcuse și scârbă în perioada când m-am întors la Amsterdam, doar ca să le pot întreba dacă-și aduc aminte de una, Coca, ce-și făcuse și ea meseria în cartier, și până la urmă am găsit o babă burtoasă și fleșcăită care mi-a zis că da, Coca era o străină, abia o rupea pe flaman-dă. Am întrebat-o ce neam era, și baba mi-a spus că-și amintește, fiindcă românce aproape că nu existau pe-atunci pe piață: Coca venea dintr-o țară din est, despre care nimeni nu știa nimic, și pe care imediat mi-am pus în gând s-o găsec și să merg acolo cu prima ocazie. Țării îi zicea România și nu se știa mare lucru despre ea (avea să-mi spună colonelul nostru, pe care l-am întrebat așa ... alene, ca să nu mă bănuiască de ceva) pentru că era o închisoare comunistă împuțită condusă de un dement, și nimeni nu putea intra și ieși de-acolo. De-atunci mi-a intrat în cap că s-ar putea să fiu român și m-am apucat să citesc ce mi-a căzut în mâini despre țara aia nenorocită, tocmai potrivită să mă nasc eu în ea. Primul lucru pe care l-am aflat a fost că era țara lui Dracula, și-atunci chiar că n-am mai avut nici o-ndoială, căci pe Dracula îl văzusem mereu ca pe-un fel de bunic al meu pentru care aveam cel mai mare respect.

Cât am frecat menta la Kourou, unde chipurile protejam rachetele spațiale franțuzești ce se lansau de-acolo, din Guyana

franceză, dar mai mult îi vânam pe sălbaticii aborigeni Saramancas, Boesch și Bonis și le regulam femeile cu „șorț sexual“, cu labii, adică, de peste șapte centimetri lungime, am tot citit despre România, care este o țară destul de mare, lipită de ruși, cu munți în care încă mai mișună urșii și lupii și cu oameni primitivi, păstori și culegători, care s-au luptat din vremuri străvechi cu turcii. Am citit despre București, capitala lor, că i-a pus piatra de temelie însuși Dracula, care când se supăra trăgea în țeapă până la douăzeci de mii de oameni și mânca sub trupurile lor în putrefacție, imagine ce mi-era familiară din drumurile mele de fiecare noapte Acolo. Am văzut într-un ziar o caricatură cu președintele lor de azi, care avea și el colți de vampir, dovadă că se trăgea din faimosul conte din Transilvania. Pe măsură ce citeam, țara asta de care nici n-auzisem pân-atunci îmi plăcea tot mai mult. Căci acolo, din câte ziceau ziarele, bisericile erau dărâmate, copiii din orfelinate mureau de SIDA, de foame și roși de șobolani, satele erau nivelate cu excavatoarele și oamenii erau mutați într-un fel de combinate avicole sau pușcării sau dracu' mai știe, cutiuțe de beton în care n-ai loc să te învârți... Era un fel de Bokassaland foarte pe gustul meu. Începeam să fiu de-a dreptul mândru de originea mea deocamdată doar presupusă, dar care-avea să mi se confirme curând, căci nimic nu e-ntâmplător în curva asta de viață.

A fost greu să ajung prima dată în București, pentru că se intra greu în țară și românii erau suspicioși, dar faima Legiunii e-așa de mare, că găsești aici orice specie de prădător și-ai putea imagina, și bătrânul Benjamin s-a bucurat când m-a auzit că vreau să merg în România, fiindcă el și alți câțiva din Regimentul 2 se duceau acolo de câte ori luau permisie, căci România era un fel de Thailanda pentru băieței, îi luai din gară, îi duceai la hotel, îi spălai și erau ai tăi zile-n șir, câte doi-trei deodată, nu se supărau dacă-i și filmai, iar miliția lor era atât de coruptă,

că erau în stare chiar curcanii să ți-i aducă pe micii vagabonzi de urechi dacă-i plăteai. Distracția era aproape gratuită, și-n afară de asta mulți făcuseră bani cu filmele cu băieței. Așa că am mers în țara mea de origine cu Benjamin, în toamna lui '87, și băieței erau într-adevăr o minune dacă reușeai să-i speli ca lumea, mai ales pe dinți, căci duhneau a adeziv de-ți pierea orice chef, și în afară de asta furau orice găseau și cărau în găurile lor, fiindcă trăiau mai mult prin canale. Atunci n-am făcut nimic o vreme, mult timp nu mi-a trecut ceva mai deștept prin cap decât să arăt în gară jumătatea aia de poză, gândindu-mă că poate-o recunoștea cineva pe femeie, dar Bucureștiul are două milioane de locuitori și doar printr-un noroc chior aș fi reușit. Dar după o săptămână mi-am adus aminte numele întreg al curvei care m-a răpit și m-a adus la Amsterdam, și Benjamin s-a dus la primărie, fiindcă de când cu băieței vorbea și el limba românilor, care mie-mi suna cam ca portugheza, și-a întrebat acolo de această Coca, și a aflat ultima adresă unde locuise înainte să dispară fără urmă, în 1959, mi se pare, ceea ce corespundea cu datele mele, căci Albinosul își completase cam pe-atunci peretele de insectar în fața căruia am stat apoi de-atâtea ori la taclale. Chiar a doua zi am mers la fața locului și-am nimerit pe o străduță noroioasă, care avea toate casele de pe partea stângă dărâmate. Acolo erau gropi mari și deja se turnaseră fundațiile unor blocuri din cele de care orașu-ăla mizer și înghesuit e plin, dar partea dreaptă era încă neatinsă, cu case de periferie după garduri putrede de lemn, cu o clădire sinistră în care era un fel de magazin alimentar întunecos, cu o altă dărăpănătură în mijlocul unui maidan și, spre capătul străzii, dincolo de care era câmpul și un triaj de cale ferată, casa asta. Când m-am aflat în fața ei, am simțit o lovitură în inimă, căci mi se pare că inima mea e îmbrăcată într-o piele care știe mai multe decât cea care mă învește cu totul. Am rămas încremenit în fața acelei case de

raport, cu trei aripi, cu etaj înconjurat de o galerie și cu o curte pavată cu ciment ocupată aproape în întregime de un Mercedes vechi. Cei vreo șapte-opt oleandri în ghivece de lemn miroseau cum n-am crezut că pot mirosi niște inflorescențe vreodată. Casa părea ruinată și pustie. Mai ales la etaj ferestrele erau acoperite cu ziare îngălbenite, și un oblon desprins dintr-o balama scârțâia în vânt. Am intrat cu sentimentul că am greșit drumul și că am luat-o invers, către propriul meu creier. Pe toți dracii, n-am mai simțit așa ceva niciodată. Știam cumva toată clădirea aia, îmi aminteam un vapor, undeva la etaj, și vedeam un om în maieu, cu păr pe piept, și-o femeie care-mi întindea un biscuit. Dar parcă amintirile astea erau în carnea și-n sângele meu, căci nu erau chiar imagini, ci un fel de emoții, niște reflexe ale mușchilor și-ale încheieturilor. Îmi aminteam mișcările mele de-atunci, de parcă undeva s-ar fi înregistrat nu filmul, ci mișcările aparatului de filmare, și-acum mișcările astea ți se proiectează pe ecranul trupului tău... Nu, nu se poate spune... Am intrat, și casa urla, vuia, era parcă vie. Am știut unde locuisem: era în aripa din stânga, ușa din capăt era încă stacojie, așa cum *știam* că trebuia să fie. Din aripa cealaltă a ieșit o fată care m-a-ntrebat ceva și i-am răspuns în franceză, la care ea s-a luminat, căci avea atât de rar ocazia să exerseze limba, și când i-am spus că sunt regizor de film și că-mi place locația aia, s-a bucurat și mai mult. Am intrat într-o cameră ciudată, plină de carpete și bibelouri, și păpuși cu rochii de buret, și fulgi vopsiți în vase, de parcă timpul nu mai trecuse de o sută de ani pe-acolo, și în fundul camerei, grasă ca un păianjen, era o babă cu barbă și mustați, care fusese proprietăreașa întregii clădiri, fata era nepoată-sa... N-a trebuit decât s-o las pe babă să vorbească, oricum asta făcea toată ziua în afară de faptul că făcea pe ea și că nu mai era-n toate mințile, căci, după ce și-a bălăcărit bărbatul fiindcă-și băgase toți banii într-un cavou de care pân-la urmă nici n-a

mai avut parte, i-a luat pe toți foștii locatari la rând, și-a-njura-o pe Coca fiindcă era o târâtură, și pe alta că fusese hoață de buzunare, pe unul că era bețiv și pe mai toți că erau țigani... Fata mi-a adus o băutură din vișine și vorbea franțuzește destul de bine. După vreo oră, m-am gândit că așa nu ajung nicăieri, și am riscat să scot fotografia, Baraka, deși dacă s-ar fi speriat ar fi chemat miliția, fiindcă românii oricum trebuie să raporteze orice contact cu străinii. Baba și-a pus doi ochelari unii peste alții și s-a uitat, și-a recunoscut-o imediat pe femeie, pe care-a numit-o Marioara, iar copilului din brațele Marioarei i-a zis Mircișor. La-nceput am crezut că ăsta era numele meu adevărat, dar în cele din urmă baba, după o grămadă de ocoluri tâmpite, a ajuns în adâncul poveștii, și-am fost uluit să aflu că am avut un frate geamăn, numit Mircea, și că mă cheamă într-adevăr Victor, și că am fost furat chiar de-acolo, de pe strada Silistra, înainte să împlinesc un an și jumătate. Iar Marioara și Mircea și cel care a fost tatăl meu, Costel, au mai locuit acolo încă vreo doi ani, după care au plecat și ei în altă parte. Atunci mi-am dat seama că în prima mea amintire nu există nici o oglindă: femeia care m-a născut îl ținea atunci în brațe pe fratele meu geamăn. Le-am lăsat câțiva franci mototoliți pe masă și-am plecat repede, fiindcă acum aveam la ce să mă gândesc.

M-am întors la hotel și l-am găsit pe Benjamin cu băieții. Cât nu-i puneam cu fundu-n sus, avea grijă de ei, îi cicălea și-i dădăcea ca o muiere isterică. M-a întrebat imediat ce era cu mine, fiindcă la viața mea am torturat, am omorât și am violat și-am dat foc, și nopțile mi le-am petrecut toate-n iad, și pe Prințul acestei lumi l-am văzut adeseori și mi-a fost frică de el, dar nimeni nu mi-a spus cum să suport ideea că am avut un frate geamăn și cum să mă uit în ochii lui dacă trăiește și-l găsesc undeva în lume. Deodată m-am simțit rupt în două, ca poza aia nenorocită, și am știut că sunt în stare să distrug

lumea ca să-l gădesc. Mi-a trecut deodată prin minte că poate dacă-l reîntâlnesc pielea mea o să devină sensibilă ca a tuturor și că-mi va fi dată și mie, ca oricărui om, fericirea de a cunoaște durerea. Poate că el plecase cu durerea mea, poate că pielea lui o simțea dublu, poate că el simțise adânc toate rănilile mele, de pe piele și de pe creier, la fel de oarbe, căpătate de-a lungul mărilor de sânge-ale vieții mele. Pân-atunci trăisem în disperare și melancolie. De-acum știam că trăiesc ca să-l gădesc pe Mircea.

După doi ani am auzit că în România e revoluție, nici nu se putea ocazie mai bună. Mi-am luat concediu și-am sosit la București chiar în ziua fugii dictatorului. Aș fi venit aici chiar și dacă n-ar fi trebuit să-mi gădesc fratele geamăn, căci am căutat mereu zonele în care se-ntâmplă ceva interesant. A fost floare la ureche să fac rost de-o armă, un AKM cu pat rabatabil, de la o patrulă ce umbla brambura pe maidane pustii, și-apoi, câteva zile, a fost distracție. N-am irosit nici un glonț. Mă tăvăleam de răs pe acoperișul meu, sau în podul pustiu al vreunei case nerenovate, când vedeam printr-o fereastră cum nevasta îi toarnă supă-n farfurie unui ins căruia chiar în acea clipă îi explodează țeasta, de-o umple de mizerie pe biata femeie de sus până jos. Sau cum, într-un grup de soldați care fumează sprijiniți de tancuri, unul cade brusc, de parc-ar fi avut boala aia caraghioasă a somnului, și-apoi țin-te rafale de mitralieră și salve de tun trase prosteste, până se duce dracului fațada aia veche și frumoasă... Pe seară băteam străzile în speranța c-o să dau de bărbatul care seamănă cu mine, cu șanse aproape zero să-l gădesc, dar nu chiar zero, căci într-un film din cele ce ni se dădeau în unitate și-n campanii o italiancă se duce să-și caute bărbatul dispărut în Rusia și-l vede pe stradă într-un orașel îndepărtat. Așa că n-am pierdut cu totul speranța. Mâine am de gând să mă distrez nițel în Casa Poporului, pentru că am auzit multe despre ea, dar de văzut n-am văzut-o niciodată,

și cum m-aș simți când mă-ntorc la Castelnaúday, la cassoulet-ul nostru de toate zilele, și camarazii-au să mă-ntrebe dac-am văzut palatul nebunului, care cică e cea mai mare clădire din lume, și eu aș răspunde că n-am fost să-l văd, acum, când intrarea în clădire e vraște și-n sălile-alea mișună prăzile cele mai ușoare pe care le poți găsi în curva asta de viață?

Poporul eteroclit al statuilor pătrunse în giganticul diamant ce domina acum Bucureștiul cu o strălucire din altă lume. Marea lumină pătrunsesese deodată în mii de bucătării și dormitoare din blocurile orașului, de la cele vechi din centru până la cuștile de beton din cartierele cele mai îndepărtate. Locatarii fuseseră atât de uimiți de flăcările acelea de gheață și curcubeu, că-și lăsaseră până și televizoarele și ieșiseră pe balcoane ca să vadă de unde vine ceea ce la-nceput au luat drept o năpraznică explozie termonucleară. Și-au tras la repezeală paltoanele, fularele și căciulile pe ei și-au luat-o la fugă spre Centru, încercând troleele până la refuz, înghesuindu-se câte șase vecini într-o Dacie sau mergând pur și simplu pe jos, în coloane ce se-ngroșau pe parcurs, de parcă ar fi izbucnit o nouă revoluție și lumea s-ar fi-ngrămădit să dea jos un nou dictator. În răstimp de numai o oră, zecile de mii de blocuri din prefabricate au rămas pustii, cu televizoarele mergând pentru nimeni. Până și bolnavii cronici din spitale, cei care se puteau deplasa până la chioșcul de ziare, s-au înfășurat în halate și-au luat-o, în cârje, în cărucioare sau șonticăind sub soarele înghețat de decembrie către coloana de lumină ce se ridica peste acoperișuri și crengi desfrunzite, undeva departe, în miezul Capitalei. Au rămas în case doar paraliticii, muribunzii și morții proaspeți, întinși pe masa din sufragerie.

Toți ceilalți se aflau, după o oră, buluciți pe esplanada enormă din jurul Casei Poporului, două milioane de oameni adunați la cel mai mare miting care s-a văzut pe pământ vreodată. Tăcuți, cu inimile arse de-o fantastică presimțire, nu-și puteau desprinde privirile de pe uriașele fațade de cristal și de pe aparatul de zbor de deasupra, ai cărui heruvimi își înfoiaseră maiestuos aripile. De sub el izvora cea mai blândă și mai transparentă și mai aurie lumină pe care ochii omenesți o puteau zări, mai fermecătoare decât o-nserare de vară indiană, mai liniștitoare decât curgerea norilor în Ruysdael... Lumina cea lină se revărsa peste clădirea de briliant ce-o răsfrângea pe toate fețele, pe milioanele de obraji cenușii de femei și bărbați și sugari și bătrâni adunați în jurul Minunii.

Statuile pătrunseră pe porțile larg deschise și aimplură faraonicul coridor principal de zgomotul de șteampuri al tălpilor lor de marmură și aramă. Priveau uimite-mprejur, la fastuoasele decorațiuni, la entrelacs-urile vinciene, la naiadele cu sâni goi ce susțineau câte-un portic, la coloanele groase ce sprijineau la o înălțime exorbitantă tavanul casetat. Totul devenise acum de cristal. În comparație cu străvezimea cleștarului, trupurile lor de ghips și metal păreau și mai jalnice, și mai grosolane. Lenin nu se putu stăpâni și, uitându-se numai pe sus, gata să se-mpiedice-n covoare la fiecare pas, exclamă cu mândrie: „Iată ce miracole poate face Omul, tovarăși! Tot ce vedeți e rezultatul muncii pline de abnegație a poporului român! Nu degeaba am spus eu odată că omul e cel mai prețios capital... Sau parcă a spus-o Marx, mă rog, e totuna...“ „Mai tăceți din gură, tovarășe Lenin“, se amestecă Davila. „Putem să admirăm interioarele astea și fără să fim otrăviți de ideologie...“ Înaintau încet către inima clădirii, ca o procesiune de preoți ai unui cult ciudat într-un templu construit la dimensiuni inumane. Pe umerii lui Lenin, Ionel și Emilia începuseră să se simtă la largul lor. Obrajii de piatră nu-i mai

înspăimântau, nasurile ciobite și palmele cu degete lipsă le stârneau o compasiune vagă. Se și vedeau regele și regina acestui neam pitoresc și inofensiv, pe care l-ar fi cârmuit de-aici înainte cu înțelepciune. În definitiv, în lume trebuie să fi fost milioane de statui exploatare crunt de capitaliștii ce le înălțaseră. Emilia visa deja la o Internațională care să reunească giganți de talia lui Kim Ir Sen și-a președinților săpați în munte și pitici ca Mannenken Pis sau statuetele de Tanagra, și care să se întrunească sub înaltul patronaj al noului cuplu domnitor, ea și Ionel, mult mai inteligent, în definitiv, și mai reprezentativ pentru lupta de clasă decât Peronii sau Ceaușeștii, căci în definitiv erau mai mult decât două făpturi omenești: erau două embleme nepieritoare: Activista și Securistul, mintea care ordonă și brațul care execută... În cele din urmă, își ducea Emilia gândul mai departe, Ionel s-ar fi putut estompa, ar fi putut rămâne un fel de prinț consort decorativ, că tot nu era bun de nimic, dacă n-ar fi fost ea ar fi rămas țărănușul de la coada vacii. Așa că ea, Emilia, mai mult ca sigur că avea să domnească de una singură, Regina Statuilor de pe întreg pământul, pe un tron înălțat în palma lui Kim Ir Sen, cu sâni goi ieșind dintre coliere de perle și având legat pe frunte cel mai strălucitor diamant descoperit vreodată... Iar dacă Statuia Libertății și alte fufe ca ea s-ar fi obrăznicit vreodată, Emilia avea să trimită împotriva lor câteva divizii de excavatoare și basculante, ca nici un grăunte de moloz să nu mai rămână din ele... Și statuile, bine îndrumate, organizate cumsecade — că doar nu fusese ea președinta BOB-ului pe Universitate atâta vreme de pomană —, aveau în cele din urmă să-i supună și pe muritori sub același papuc țesut cu fire de aur, căci în definitiv ce altceva erau oamenii decât carne care-nvelea câte-o statuie interioară de calcar? Prin urmare, n-aveau să treacă nici cinci ani și tovarășa Emilia, avatarul fostei Ester, avea să fie numită de toată suflarea Împărăteasa Universului... Un val

de excitație umedă o străbătu dintr-o dată. Se vedea-n chip de matcă eternă a lumii, fecundată în permanență de milioane de bărbătuși, care mai de care mai dotat și mai impetuos... Femeia întinse brațul înainte, ca un războinic barbar călare pe ceafa unui elefant, și dădu un țipăt poruncitor. Dar strigătul de triumf îi îngheță în gâtlej în clipa când coridorul, urcând ușor spre adâncul clădirii, se revărsă în perspectivele ameteitoare ale nebuneștii, fantasticei, inexprimabilei săli centrale.

Ochiul uman nu poate cuprinde, creierul nu poate-nțelege și inima nu poate accepta dimensiuni ce n-au legătură cu cele ale trupului omenesc. Parsecii și eonii rămân doar cuvinte, ca niște uși închise îndărătul cărora e doar zid. Ce poate fi o scară a cărei fiecare treaptă ar fi înaltă cât un bloc cu zece etaje? Când trăiești o clipă care, iată, a și trecut, ce sunt pentru tine erele geologice, yugas, kalpas și alți monștri ai nesfârșirii? Sala centrală a Casei Poporului era mai vastă decât clădirea însăși, ca și când cele șapte dimensiuni suplimentare ale lumii, strâns înfășurate la scara Planck, ar fi explodat în interiorul mamutului arhitectural, deschizându-se acolo ca un ghemotoc de origami azvârlit în apă și alcătuind Fluturele, faimoasa figură topologică a lui René Thom. Sala se afla acolo unde-ar fi trebuit să fie curtea interioară a clădirii, și deasupra ei se-nălța o boltă uriașă, transparentizată de lumina aurie a heruvimilor. Chiar și așa, se mai puteau zări, la o înălțime ce-ți tăia răsuflarea, picturile alegorice care împodobeau cupola, și care reluau, obsesiv, întortocheat, fractalic și fantast, toate imaginile și toate personajele din această carte ilizibilă, această carte... Fiecare punct de pe imensa hartă concavă era toate punctele, fiecare față — toate fețele, fiecare comisură a buzelor vreunei figuri pictate devenea un Bethlehem și fiecare sclipire din ochii păstorilor veniți să adore Pruncul de lumină era o galaxie îndepărtată, și cupola nesfârșit de înaltă era o proiecție emisferică a tuturor propozițiilor adevărate și false

înlănțuite în spațiul logic al minții, conectate printr-un mecanism teribil de complicat la lumea așa cum este ea, cu văzutele și nevăzutele ei. În apexul bolții se afla o deschidere circulară, umplută aproape în întregime de aparatul cu heruvimi de deasupra.

Sutele, miile de statui înaintau, ca niște fire de praf, sub cupola îndepărtată, pășind pe o podea dulce, cadrilată de dalele de porfir și de malachită. Sala rotundă era atât de mare, încât capătul ei opus se pierdea în cețuri albastrii și cobora, precum catargele corăbiilor, sub curbura Pământului. De jur-împrejurul ei se-nălțau statui ce aduceau sângele-n obraji nefericiților acarieni ce-naintau pe oglinda sălii: nici măcar matahala de bronz a lui Lenin, ca să nu mai vorbim de Kogălniceanu, Spiru Haret sau Mihai Viteazul, nu ajungea cu creștetul măcar până la unghiile de la picioare ale titanilor ce-nconjurau, în număr de doisprezece, hala monstruoasă. Giganții păreau a fi nu de marmură, nici de aramă, ci dintr-o carne verzuie și suferindă, ce exhiba infirmități și boli cumplite. Unul avea testicule enorme, coborâte până la pământ, altuia palmele chircite-i creșteau de-a dreptul din umeri. Unul avea capul așezat pe un torace ghebos în față și-n spate, altuia un chist hidatic îi bomba pântecul într-o parte. Hernii și boli de piele, buze de iepure și sechele de poliomielită, malformații și amputări îi schimbau într-un atlas al suferinței omenești cu neputință de suportat. Între degetele de la picioare aveau porți monumentale ce dădeau în tuneluri enigmatice și tăcute.

Ai fi zis că s-au scurs săptămâni până ce cortegiul a ajuns în mijlocul sălii și a-nconjurat din toate părțile sarcofagul de cristal în care pulsa o nimfă lăptoasă de mărimea unui om. Pleoapele uriașe ale acelei ființe erau închise, schița unei trompe spiralate se desena deja în pielea străvezie ca a melcilor, organe ciudate glisau peristaltic sub crusta palidă ce-i învelea trupul. De-o parte și de alta a toracelui de insectă, șase muguri embrionari începuseră deja să-și dezvolte articulațiile.

Lenin îngenunche și se aplecă spre pământ de parcă s-ar fi prosternat în fața sarcofagului tăiat în cristal de stâncă și-a singuraticului său locuitor. În realitate, voia doar să scape de povara celor doi muritori cocotați pe umerii săi, căci nopțile dormite în sala linotipurilor din Casa Scânteii, ca să nu mai vorbim de crivățul și vijelia fiecărei ierni înfruntate pe soclul său megalitic, îi vârâseră-n oase un reumatism ce-l chinuia ca pe hoții de cai. De fier să fi fost — iar el, vai, nu era decât de aramă —, și tot te-ar fi doborât. Statuile interpretară însă altfel gestul său și, socotind, cu encefalele lor de mult pietrificate, că așa se cuvine, se prosternară și ele, ridicându-se și plecându-se la pământ cu fundu-n sus și palmele-ntinse, în fața mormântului solitar.

Ionel și Emilia făcură câteva mișcări de dezmoțire și, uitând o clipă de misia lor istorică, se-ndreptară curioși spre sarcofag. Era un bloc de cuarț fără ornamente, cu muchii tăioase tivite de curcubeie, înconjurat în partea de sus de o friză de litere drepte, turnate-n aceeași substanță dură și limpede, așa că se puteau citi doar după subtilele lor jocuri de umbre și reflexii. Aplecându-se, își arătară unul altuia inscripția, care-ar fi putut fi importantă în vreun fel, dar care, când o buchisiră literă cu literă, se dovedi o înșiruire absurdă:

INGIRVMIMVSNOCETEETCONSVMIMVRIGNI

O notară totuși pe-o hârtiuță din buzunarul de la palton, căci Stănilă, ce dusesse tava prin mai multe departamente ale Securității, știa câte ceva despre codurile secrete.

Începuseră, sub președinția Emiliei (care se așezase comod, cu picioarele sub ea, pe mormânt), ședința de constituire a Partidului Popular al Statuilor Bucureștene (PPSB) și erau pe cale de-a alege un comitet director, când una dintre nimfele negricioase din Herăstrău, de la Expoflora, pe care n-o interesa

politica și care, de plictiseală, căsca ochii pe pereți la sexele colosale, necircumcise, ale titanilor, observă o mișcare pe vasta câmpie cadrilată a podelei. Era atât de departe, încât nu puteai spune deocamdată dacă era om, fiară sau cine știe ce mașinărie, dar fără-ndoială că se-ndrepta chiar spre ei, venind dinspre intrarea diametral opusă a colosalei clădiri. „Teroriștii!“ scoase ea un strigăt găuit de spaimă, și, din aproape-n aproape, ca un val de adrenalină, o spaimă animalică-i cuprinse pe bărbații celebri. Teroriști însemna gloanțe, și gloanțe însemnau stuc sfărâmat, bucăți de tors și de brațe explodate în nori de moloz. Nimeni nu făcuse vreodată bilanțul statuilor căzute-n războaie, sparte-n mii de cioburi la bombardamente, desfigurate de schije, nimeni nu se-ntrebase câte femei și câți bărbați de bronz se lichefiaseră la Hiroshima ... La fiecare revoluție, statuile vechiului regim erau executate fără milă, ca o profanare a mormintelor și valorilor, ca și când ele ar fi fost butașii din care-ar fi putut crește noi mlădițe periculoase. Când o nouă religie era impusă cu spada, Dumnezeii de piatră și lemn ai vechii credințe erau iarăși primii care se prăbușeau, cu fața-n jos și brațele retezate pe prag. Nu era de mirare că, în încremenirea lor chinuitoare, statuile căpătaseră o frică endemică, de popor ales și persecutat, și că inima le tresărea la orice zvon, la orice mișcare ... Punctul mișcător ce înainta către ei putea fi un tanc, la urma urmei, dintre cele ce, desfășurate pe străzile orașului, trăgeau salve prostești în fațadele blocurilor la cea mai mică năzărire. Sau un terorist în combinezon negru și cu cagulă sinistă pe cap. Sau stafia dictatorului mort de câteva ore doar, venită să-și mai viziteze o dată palatul, înainte de-a porni către veșnicie. Așa că Lenin se-ntinse la pământ, cum îi ordonase tovarășa Emilia, și ceilalți se adăpostiră în spatele trupului său mătăhălos. Cu fiecare clipă, conturul dușmanului potențial se contura mai clar în aerul fumuriu, rotitor, chinuitor de nostalgic al sălii.

Era Marele Bolnav, gravid cu pruncul din țeastă, mai aplecat spre pământ ca oricând de povara lui prețioasă, înaintând orbește spre mormântul din centru, de parcă i-ar fi curs prin vene monopolii unui magnet tăiat în două și arătând către o singură direcție. Pășea rar și obosit pe dalele lustruite ce-i reflectau chipul, nu sub forma unui bătrân gheboșat, ci a unui arhanghel de lumină triumfătoare. Era atât de infim sub uriașa boltă translucidă, încât îi trebuia parcă secole până ajunsese în mijloc, exact sub proiecția luminatorului din apexul bolții, prin care se zărea, de dedesubt, aparatul cu heruvimi și roți încărcate cu ochi. Titanii de pe marginea colosalei rotonde și-l treceau unii altora din privirile lor lenevoase, ca de fetuși prezervați în formol. Herman nu-și încetini înaintarea nici când, în locul sarcofagului ce scânteia-n harta lui interioară, zări doar o statuie de bronz înnegrit, prăbușită pe-o rână. Ca o insectă oarbă, ținu drumul drept, și ar fi încercat poate să escaladeze costumul de metal al revoluționarului rus dacă golemul nu s-ar fi ridicat în genunchi, răsuflând ușurat, o dată cu poporul de statui pe care schimbarea sa de poziție îl revelă. „Cine-o mai fi și boschetaru-ăsta?“ se-ntrebă Ionel, gândindu-se că parcă l-ar fi știut de undeva. În orice caz, n-ar fi trebuit să dea drumu-n Casa Poporului, care, nu-i așa ..., la toți vagabonzii. Dar, cum statuile păreau să-l recunoască și ele pe Herman (că nu degeaba dormise el veri întregi la picioarele lui C.A. Rosetti, printre sticle de votcă risipite în iarbă), colonelul se trase într-o parte, lângă roșcata lui, așteptând resemnat fie să se trezească din acel ciudat coșmar, fie să domnească mai departe („maiestate, maiestate...“) peste neamul decrepit al statuiilor.

Gemând și răsuflând greu, omul durerii aruncă oamenii celebri o privire rătăcită. Trecu apoi printre ei și, în fața paralelipipedului scânteietor în care se deslușea o pupă în plină metamorfoză, se lăsă, încet, în genunchi. Își lăsă capul

greu, ras până la scalpul fremătând de tatuaje multicolore, pe suprafața tare de cuarț, și fața sa fu învelită de curcubeele pufoase izvorâte din muchiile ei. În tăcerea absolută din bazilica de zece ori mai mare ca Sfânta Sofia se auzi atunci un trosnet slab, ca de ou care crapă. Statuile făcură un cerc strâns și curios în jurul celui prăbușit pe mormânt, astfel încât sute de ochi minerali putură vedea ce se-ntâmplă. Singurii ochi organici găsiră atunci clipa prielnică evadării. Ținându-se de mână, Emilia și Ionel își aruncară o privire scurtă și-o luară la goană, șchiopătând și găfâind — vai, nu mai erau nici ei tineri — către îndepărtatele ținuturi ale ieșirii. Ionel avea încă pe creștet laurii lui Vergilius, dar nebunia imperială îi părăsise pe amândoi, căci simțeau sfârșitul Poveștii aproape. Învierea avea să-i prindă undeva, pe culoarul faraonic, încă alergând, și-avea să-i umple de teroare, căci la mizeria și ticăloșia lor de demoni meschini, de Iude de doi bani, de călăi derizorii, viața de apoi nu putea fi, pentru ei, decât Gheena.

Plesnise una dintre suturile craniului lui Herman, unul dintre cele patru râuri cu meandre nenumărate (Styxul, Acheronul, Phlegetonul și Cocytul) ce șerpuiesc de-a lungul fiecărei țeste de muritor. Sub presiunea cărnii dulci dinăuntru, plesniră curând și celelalte, asemenea petalelor unui boboc ce se descleiază. Frontalul, occipitalul și cele două parietale prinseră să se-ndepărteze, încetișor, cum se dislocă bazinul femeilor care nasc. Fața lui Herman era acum cenușie de suferință, ochii săi albaștri dispăruseră, dați peste cap ca ai păpușilor, lăsând vederii doar coracoida îngălbenită. Trupul îi era străbătut de spasme ca ale unui epileptic. Vârful petalelor osoase sfâșie scalpul și se ivi prin el ca niște lame late de pumnal: Herman urlă ca o fiară, ca o ființă din altă lume, care n-ar urla cu laringele, ci cu un organ straniu, ce l-ar fi străbătut în întregime, îndeplinind funcția vitală a urletului. La acest țipăt care nu era de vertebrat, ci mai curând de larvă ucigașă, de

mascul de călugăriță devorat de viu, statuile plezniră, și din crăpăturile lor începu să șiroiască un sânge purpuriu, strălucitor, ce li se prelingea pe membrele de piatră și băltea pe podeaua lustruită a sălii. Consternați, livizi de durere și dispărare, rășchirându-și palmele străpunse în inutile gesturi de apărare, Pușkin și Lermontov, Olga Bancic și Brâncoveanu, aviatorii și eroii sanitari, maica Smara și Kogălniceanu, Ceaușeștii și amorașii, gorgonele, atlașii, naiadele din fântâni șiroiau acuma de sânge.

Și pruncul ghemuit în țeasta lui Herman se ridică deodată-n picioare, sfâșiind ce mai rămăsese din pielița tatuată a scalpului. Era cel mai voinic și mai dolofan băiețel ce se poate închipui, cu uriași ochi albaștri și cu un zâmbet ce lumina totul în jur. Se-ntinse lenevos, cu tălpițele lipite de cristalul rece, înconjurat de vinișoarele albastre ale efectului Kirilian. Tot trupușorul lui sidefiu, umbrit cu un roz palid, îi era-nconjurat de aceeași boare albăstrie, cu structura delicată a fulgului de zăpadă. Alături, țeasta deschisă ca o floare a marelui suferind revela, pe fundul ei, osul etmoid din baza craniului, în formă de fluture tropical, colorat de asemenea într-un albastru electric sclipitor. Copilul privi în sus, întinzând mânuțele către bolta gigantică și, cu o voce de copoțel auriu, strigă deodată, în liniștea desăvârșită: „Ava!“ Și-atunci, pe neașteptate, titanii din jurul sălii ridicară și ei ochii umflați de suferință și strigară spre marele luminator, cu voci de stihii și de tunet: „Ava!“ La vibrația de cutremur a strigătelor din adânc, învelișul mineral al statuilor plesni cu desăvârșire, și ceea ce fusese-ntotdeauna-n interior, ființa chinuită, condamnată la încremenire eternă, rămase-n picioare, străvezie, lividă și informă, acoperită cu o pieliță de sticlă moale. Și larvele-ncepură să se zbată, dansând parcă pe o muzică inaudibilă, până când și această piele crăpă și din ea se târâră afară, prin spărtura de deasupra, fluturi vii, umezi încă și cu aripile chircite, în care pântecele pompa

deja un lichid răcoros. În câteva minute, aripile erau desfășurate și țepene, și sala se umplu de fluturi uriași, zburând zigzagat pe sub bolta celei mai mari voliere de pe pământ. Se umpluse aerul de ambră al sălii de dâre de azur și de naramză, de vișiniu și de violet, de lumină exuberantă și umbre catifelate. Pe podea, în jurul sarcofagului de cuarț și de curcubee, mai zăceau acum doar cruste informe de metal, ghips și marmură, risipite și reflectându-se-n pardoseala cea dulce a încăperii. Pruncul coborî de pe capacul mormântului și întinse o mână spre marele paralelipiped. Sticla lui începu atunci să clocotească, asemenea apei puse pe foc, cu mii de bule furioase urcând spre suprafață. Încet, se evaporă, colțurile și muchiile se erodară, și-n cele din urmă, levitând la jumătate de metru de podea, rămase în aer doar marea nimfă cu pleoapele-nchise peste ochi enormi și cu umflături stranii în pielea lăptoasă. Podeaua o reflecta atât de precis, încât nu mai știai de ce parte-a oglinzii te afli. Copilul se-apropie și-o atinse cu degetele, și la acest contact mai ușor decât al unei petale căzând pe fața unui lac nimfa se-nfioră toată, se ghemui și se răsuci în sine, se zbătu înspăimântător, căutând parcă un punct de sprijin, se umflă până ce stomatele de pe margini începură să se sfâșie și plezni brusc pe-o parte, lăsând să iasă-n lumină, înmiind-o cu strălucirea blâniei ei mai albe ca laptele, cea mai minunată molie albă, cu ochi de purpură arzătoare și trompă răsucită-n arcușor de ceas, cel mai frumos și mai înduioșător animal zărit vreodată pe lume, având ceva din blândețea mieilor și din pufoșenia puilor de bufniță, dar și mișcările precise ale insectelor în zborul lor automat peste cupe de crini. Cele șase picioare articulate erau și ele-mblânite până la gheruțele ce se sprijineau acum pe podeaua rece. Din creștet, doi lungi piepțeni penați adulmecau aerul în căutarea feromonilor amețitori ai Dumnezeuirii. Copilașul urcă în spinarea marelui fluture, și acesta-și amestecă zborul cu forfota multicoloră, de pădure tropicală,

din gigantica volieră. Molia strălucea ca un fulger de zăpadă, așa că roatele ei largi, tot mai sus spre apexul bolții, puteau fi văzute cu limpezime, dar nici un ochi omenesc nu se mai afla, ca să le privească, în construcția monumentală de diamant topit. După sute de rotiri, molia se-nălță prin luminator, și milioanele de locuitori ai orașului, ce așteptau cu răsuflarea tăiată, pe jumătate morți de spaimă, derularea evenimentelor, o putură zări deodată, ridicându-se din vârful halucinantei construcții cum sufletul se înalță, prin fontanelă, din cadavrul inert. Atunci două milioane de laringe eliberară deodată un strigăt, ca-n fața Ierihonului, și se auzi distinct cum pereții de cristal ai Casei Poporului plesnesc în milioane de crăpături zigzagate. Fluturile lopăta acum în jurul Slavei lui Dumnezeu, de care se prinse bine, cu gheruțele, într-un târziu. Pruncul păși pe aripa moliei și se așeză pe tronul cel larg de deasupra lucrării de safir, la dreapta Tatălui. Cu o mână ridicată deasupra mării de oameni, binecuvânta.

Și-atunci se auzi glasul trâmbiței. Răsuna cu putere, cu sunet de argint, de parcă un arhanghel și-ar fi umflat obrajii suflând în goarna strălucitoare. Cu glasul ei se-amesteca un alt glas, la fel de răsunător, ce părea când o voce de bărbat, când un bubuit îndepărtat de tunet primăvăritic. Oamenii tremurau înnebuniți de groază. Un ușor cutremur de pământ îi clătină, sporind panica și deznădejdea. Și deodată, într-o clipită de ochi, fură cu toții schimbați. Dispărură brusc din hainele lor grele și unsuroase de iarnă, ce se prăbușiră mor-mane la pământ, paltoane și fulare și căciuli rusești și broboade, ca să se ivească din nou, perfecti și minunați, goi și iradiind bucurie, toți în vârstă de treizeci de ani, renăscuți din apă și duh sfânt. Insensibili la frigul iernii, la rafalele înghețate de vânt, se priveau cu uimire, bărbatul și femeia lui, părinții și copiii deodată deveniți oameni mari, bătrânii întineriți, schilozii împiciorongiți, bolnavii lecuiți, fetușii din pânțele

gravidelor privindu-și în ochi mamele de aceeași vârstă cu ei. Prin piepturile lor străvezii li se zăreau inimile înconjurate de raze, devenite izvor de apă vie. Cuprinși de beatitudine, în trupurile lor astrale, priveau cu toții spre cer, căci timpul, iată, venise și Tatăl, tronând maiestuos alături de Fiu, îi atrăgea pe toți către el cu aceeași putere cu care scotea din muguri frunzele fragede și din tulpini florile multicolore. Ochii minții, acoperiți de pleoape groase pân-atunci, de cupiditate, rapacitate, preacurvie, minciună și deșertăciune omenească, li se deschiseră, și putură atunci zări pe toată întinderea cerului caii și carele lui Iehova, discuri translucide asemenea meduzelor, sute și mii de discuri, căci unde era cadavrul, acolo se adunaseră vulturii. Din ele, peste fiecare cap de bărbat sau femeie pogorî câte-o limbă de foc, și marea de ființe goale și fericite începu să grăiască în limbi omenești și îngerești, și pe când profeteau începură să se-nalțe, ușori ca puful de păpădie, la ceruri, îndreptându-se pâlcuri-pâlcuri către mandorlele de lumină ce-i așteptau pe bolta de azur și de foc. Pătrundeau acolo, cu sutele, în câte-o meduză aeriană, unde capul li se-nconjura de câte-o aureolă strivită în cele ale celor din preajmă. Curând, imensul spațiu din jurul Casei Poporului rămase pustiu. Din blocurile umede și cenușii din zare se mai înălța câte-un trup singuratic: al paralticilor și muribunzilor uitați în apartamente.

Trâmbița suna mai departe, cu mare putere, în discurile de vid și lumină cei renăscuți cântau, pe când heruvimii, ce stătuseră pân-atunci cu două aripi ridicate țepăn în sus și cu celelalte acoperindu-și trupul, se puseră deodată-n mișcare. Cu ceva ce aducea a mâini omenești, luară dintre roți cărbuni aprinși și se risipiră cu ei deasupra cartierelor. În zbor, aripile lor făceau un vuiet ca de ape mari sau ca de mari mulțimi alergând. Scăpară cărbunii peste Dămăroaia și Pajura, peste Crângăși și Militari, peste Rahova și Balta Albă, peste Dudești și

Berceni, și peste blocurile muncitorești înghesuite și triste plouă deodată foc și pucioasă. Un fum gros și negru, ca de cup-tor aprins, se ridică din orașul himeric, din care curând rămase doar un câmp acoperit de ruine. Doar gigantul edificiu de cristal din Dealu Spirii și, miraculos, Floreasca, sub clopotul ei de sticlă, rămaseră în picioare în mijlocul unui pustiu de moloz și fiare răsucite, plesnite și ele, însă, asemenea domului din miezul Hiroshimei și bisericii retezate din Berlin, mărturiile ale ruinei și dezolării. Focuri răzlețe, unde fuseseră benzinăriile și conductele de gaze, izbucneau din când în când printre ruine, sufocate curând de sulful gros, topit, ce se-ntindea peste vasta pustietate.

Apoi heruvimii reveniră sub bolta de safir, aidoma cerului în curăția ei, și Slava lui Dumnezeu se-nălță, scânteind în soare, către vârful bolții cerești. O urmară miile de capsule pline de sporii vieții, pâl-pâind în văzduh ca o mireasmă, părăsind leagănul omenirii ca pe o floare sortită veștejirii și răspân-dindu-se, împinsă de vântul solar, dincolo de centurile Van Allen, prin spațiul negru, înghețat și tăcut, în căutarea unor pământuri noi și ceruri noi, pregătite din vreme, pentru ei, de Cel Veșnic. Se-ndepărtară, se micșorară pe boltă ca un vânt ce-ar purta grăunciori de polen, și curând cerul fu la fel de gol și dezolat ca și pământul. Ultima seară de pe pământ coborî, cu amurgul ei galben, peste o lume la fel de pustie ca orice loc în care n-a călcat încă picior de om, ca orice ținut ce nu și-a inventat încă un ochi și un creier.

M-am trezit, ghemuit cu genunchii la gură, pe o suprafață tare și colțuroasă, învelit în cerul de foc al amurgului. Am ridicat capul, și primul lucru pe care l-am zărit a fost manuscrisul, teancul de foi scorojite, pătate, cu miezul putred, năpădit de urechelnițe. Se prăbușise pe-o rână, lângă mine, și literele de pe ultimele pagini păreau, pe filele roze în înserare, negre ca niște sârme împletite ciudat. Țărâna groasă de pe tot acel câmp îi îngropase primele sute de pagini, așa-ncât un alt fel de turn al dezolării se-nălța strâmb printre ruinele dimprejur.

Căci abia când m-am ridicat în picioare, întrebându-mă dacă nu cumva visez mai departe, deformat pervers, visul cu țara Tikitan, am putut contempla dezastrul copleșitor al lumii mele. Ca niște bucăți de măsele stricate, din țărâna universală a acelui maidan se ridicau din loc în loc bucăți fumegătoare de zid, câte-un colț de casă veche, câte-o fațadă prin geamurile căreia se vedea cerul. Betoane cu fiare strâmbe ieșind din ele ca niște mâini rășchirate zăceau în dezordine, îngropate-n mormanele de praf. Carcase strivite de automobil, asemenea unor gândaci izbiți cu papucul, zăceau cu roțile-n sus, reflectând norii. Ruinele se-ntindeau, pe coline, până la capătul privirii. Doar în fața mea, peste Dâmbovița evaporată, mai sfida cerul Babelul Casei Poporului, prefăcut de cine știe ce cataclism în cristal. În seara nesfârșit de melancolică prăbușită

peste lume, clădirea părea o eprubetă plină de sânge. Am început să pășesc către ea într-o singurătată ce-ți sfâșia inima, întrebându-mă dacă n-am rămas singurul om de pe pământ. „Apoi un neam se va scula împotriva altui neam“, îmi suna-n minte, „și o împărăție împotriva altei împărății. Pe alocuri vor fi mari cutremure de pământ, foamete și epidemii; și vor fi arătări înspăimântătoare și semne mari din cer... Vor fi semne în soare, în lună și în stele. Și pe pământ va fi strâmtoare printre popoare, care nu vor ști ce să facă la auzul urletului mării și-al valurilor. Oamenii-și vor da sufletul de groază, în așteptarea celor ce vor veni pe pământ, căci puterile cerurilor vor fi zguduite.“ Se împliniseră toate acestea cât zăcusem acolo, la gura de metrou, înveninat de căngile scolopendrei? Otrava ei îmi omora încă neuronii din creier, din care mușca, întinsă-n canalul vertebrelor mele, ca din burta moale a unei prăzi. Cu picioarele îngropate-n țărână până la glezne, înaintam, dezgropând din când în când câte-un cercel, câte-un bilet de autobuz, câte-o napolitană în învelișul ei de plastic imprimat... Am trecut peste podul Izvor și-am pătruns în pustiul dezolat unde fusese parcul. Vântul urla, își schimba direcția des, mătura țărâna, ducea cu el ziare și pungi goale, părul îmi izbea furios tâmplele și ochii, dar nu simțeam frigul, ce trebuie să fi fost crunt. Mormane de haine și ghetete scâlciate zăceau pe toată întinderea, ca pe rampele unui lagăr de exterminare. Am trecut printre ele cutremurat: unde erau acum acei oameni, unde pierise viața aceluia oraș mizer și chinuitor, și totuși atât de omenesc în agitația lui fără sfârșit? Dispăruseră școlarii și muncitoarele din țesătorii, pensionarii cârcotași, fără dinți, numiți „șoimii cozilor“, fetele frumoase ce munceau în picioare, opt ore pe zi, în patiserii sau în ateliere murdare, făcând varice și, la salariu, luându-și de fiecare dată câte-un ciorap sau o bluziță... Nu mai erau vânzătorii de loz în plic și șoferii de basculantă, nici taximetriștii nerași și obraznici. Pieriseră strungarii și sculer-matrișerii, macaragiții

și merceologii, cântărețele de muzică ușoară și crainicele de televiziune. Nu se mai auzeau televizoarele perorând prin apartamente. Îmi imaginam, fără ca măcar o lacrimă să mi se formeze în ochii uscați, Londra și New Yorkul, Sidney-ul și Berlinul, și Parisul, și Praga și Johannesburgul și Moscova arzând. New Dehli transformat în ruine. Montevideo și Québecul și Roma și Hong-Kongul și Ciudad de Mexico rase de pe fața pământului. Pustiu și ruine, adăpost pentru arici și pentru bufniță. Pământul ajuns ca un proverb și ca o pildă vie între lumile cealalte. Și o singură fortăreață de cuarț rămasă-n picioare, plesnită și ea, cu o parte din boltă prăbușită-năuntru, totuși cruțată, pentru că acolo trebuia să se-ntâmplesse Finalul. Al lumii și al Poveștii, căci fără poveste nu poate exista o lume. Cu fiecare larvă trichophoră ce pierie în balta ei tulbure dispare o lume. Cu fiecare spermie ce nu găsește ovulul moare un univers. Cu fiecare dintre miliardele de ființe umane ce se sting în fiecare generație, hecatombă cumplită și de neînțeles, căci timpul, marele exterminator, nu lasă răniți, nici nu eliberează ostatici, lumea pierie încă o dată. Sfârșitul lumii vine de bilioane de ori simultan, în fiecare clipă, în fiecare loc unde-un licăr de conștiință a sclipit în noaptea fără dimensiuni și fără sfârșit, cu fiecare neuron, cu fiecare ochi, cu fiecare mișcare. Când pier o floare sau o muscă, dispare o lume care nici măcar n-a știut că, o clipă, a existat. Când moare un fetus avortat și aruncat între lături și gunoaie, se stinge un cosmos smochinit înainte să fi putut ființa. Apocalipsa e banală și cotidiană ca și geneza în această lume ce le amestecă în fiecare clipă, genezo-apocalipsă sau apocalipso-geneză desfăcută pe-o tijă neuronală. Dar adevărata lume trăiește-ntre prima și ultima foaie scrisă cu pixul, adevăratul cosmos se deschide-n mâinile tale, între copertile acestei cărți. Donjon derizoriu, prăbușit pe-o rână în molozul sfârșitului de civilizații și lumi, manuscrisul meu e căptușeala realității, cu neputință de desprins de ea, căci fața și căptușeala sunt una,

și e cu neputință de distins punctul în care, rotite în a patra dimensiune, lumea curge-n text și textul în lume. Apocalipsa nu e niciodată finalul. Ea precedă finalul, căci e sfârșitul *unei* lumi, nu al lumii în întregul ei miraculos. E stingerea *unei* scânteii a conștiinței, și nu al conștiinței copleșitoare ce susține, pe spatele covorului universal, arhitectura fragilă de spații și timpuri întrețesute. Mereu am știut că ziua urii nu e sfârșitul, ci mai curând un nou început, că oamenii sunt, la polul animal al ființei, neuronii unui creier disipat în locuri și epoci eteroclitice sau, la polul vegetal, spermatozoizii unei diaspore celeste. Că toți, cei buni și cei răi, cei translucizi și cei opaci la lumina Dumnezeirii, vor fi salvați, căci puful lor de pădăie trebuie să umple universul. Am știut că însuși Iehova și imperiul său mistico-tehnologic sunt țesute în împletitura de coarde și brane a lumii, sunt parte din modelul din covor. Așa-ncât, chiar dacă el poate aduce stingerea lumii, apocalipsa lui va fi și ea un desen în aceeași țesătură mundană, un alt izvod, necesar și totuși aleatoriu, o altă activare a unei rețele din aceeași gigantică scoarță cerebrală. Chiar trecută prin foc și sabie, umanitatea nu piere în teribila zi. Chiar explodând într-un cataclism cum nu s-a văzut de la-nceputul lumii și până azi, firul de praf pe care trăim nu va dispărea, căci el nu e doar sfârșitul său tragic și măreț, ci întreaga istorie care i-a precedat dezastul. Tot ce-a avut vreodată ființă are ființă etern, căci fața nevăzută-a covorului, cu împletitura ei inextricabilă de cauze și efecte, e ferită etern de distrugere, de vreme ce distrugerea nu e mai mult decât un desen din covor. Apocalipsa stinge aici un soare și distruge acolo un univers, dar țesătura lumilor, textila lor, textura lor, textul lor rămâne întreagă și vie. Sfârșitul lumii precede finalul ei, căci finalul înseamnă ultima copertă ce se închide ușor peste ultima filă. El nu distruge textul, ci îl delimitează, îl curbează-n sine, îl face rotund și întreg ca o vietate, un obiect limitat dar fără margini pe care mintea ta, venind din a patra dimensiune, îl poate cuprinde în întregime, se

poate contopi cu el și pot zămisli împreună un copil minunat, având buzele mele și ochii tăi, zâmbetul meu și glasul tău, nebunia mea și melancolia ta, chiar a ta, cea care te-ndrești acum spre finalul acestei lumi ce s-ar putea numi

ORBITOR

Aveam să intru prin poarta de sud a marelui diamant. Aveam să urc pân-acolo treptele întunecate, pe când amurgul se-ngroșase ca păcura și doar o geană de lumină tulbure, calcifiată, se mai întindea pe orizont. Vastă, melancolică, disperată-nserare! Mare moartă, mare de sânge și bitum acoperind Sodoma! Și eu, urcând trepte nesfârșite, împingându-mi părul prin salinitatea ei, prin chimismul ei neprielnic vieții. Privind coloanele împietrite ale clădirii ridicându-se deasupra mea ca niște cromozomi uriași, pășind printre ele fără speranță și fără iluzii, dar mai cu seamă fără viitor, căci în lumea mea de încălcări obscure în noapte, de bătălii fără nume sub țărâna secolelor, trecutul e totul și viitorul este nimic. Am trecut aproape cu totul prin membrana tridimensională a lumii. Străbaterea ei a durat treizeci și patru de ani. Curând, motorul fonic al agoniei mele avea să-și arate duzele-ncinse în lume. Nevăzut, dar bănuie în pielea timpului perpendicular, el mă-mpinsese prin membrană încă de când vârful siluetei mele ontodinamice, ovulul fecundat, străpunsese panglica lată a lumii, în dreptul unui uter cu buza rășfrântă ca un potir. Mă propulsase prin viață jetul de sânge și lacrimi al agoniei. Cu trupul meu tot mai masiv, întâi ghemuit într-un pântec, apoi ieșit în mediul coroziv al lumii și-ntinzându-se prin brana ei an de an, tot mai înalt și mai zvelt, am modelat cu fiecare clipă o siluetă, un diapozitiv, un preparat micro-tomic dintr-o peliculă ce, derulată rapid pentru un ochi din afara lumii, a fost tragicul, derizoriul film al vieții mele. De câte ori, în miez de noapte, nu m-am trezit acoperit de sudoare,

n-am sărit în capul oaselor și n-am strigat în chinul terorii și agoniei: nu-mi lua viața, Doamne, nu mă face să dispar, Doamne! Nu stinge lumina, Doamne! Nu-mi da veșnicia în care n-am să mai simt nimic, niciodată, n-am să mai gândesc, n-am să mai văd și n-am să mai pipăi. Omoară-mă pentru eoni întregi, pentru yugas și kalpas, pentru milioane de milioane de veșnicii, dar fă-mă apoi să mă trezesc, să fiu eu însumi din nou. De câte ori n-am luat-o la fugă prin casa goală, urlând și gemând, și izbindu-mă cu palmele peste față, și rupând perdelele de la geamuri și tăvălindu-mă pe podea, zvârcolindu-mă ca o rămă strivită. Nu vreau să mor, Doamne, depărtează de la mine paharul ăsta! Să fie cum vrei tu, nu cum vreau eu, dar, dacă e cu putință, îndepărtează de la buzele mele paharul ăsta! Dar paharul, plin ochi de otrava substanței P (de la panică, de la patimă, de la Patmos) este singurul Graal ce ni s-a dat în această lume. Căci, altfel, ce-ar avea de recoltat din țestele și măduva noastră îngerii ?

Gemând și brobonindu-ne cu o sudoare de sânge-n această lume, nava corpului nostru, levitând prin ea, transversal, alături de toate lucrurile ce se ivesc și dispar, dar nu pier, ci-și continuă drumul solemn dincolo de membrana lumii, e totuși nespus de senină. De-a lungul ei, etapele vieții noastre adevărate sunt simultane și indestructibile: viața de fetus, copilăria, adolescența, maturitatea și-apoi bătrânețea și motorul final al agoniei și morții sunt doar zone diferit colorate pe fuselajul corpului nostru crescut în timp, ce cuprinde istoria noastră-n istoria multidimensională a lumii. În miezul nostru suntem nemuritori, pentru că ne-am întâmplat o clipă pe lume. Vom exista veșnic pentru că, o clipă, am existat. Carnea noastră înspăimântată nu știe asta, dar o află târziu, prin pătimire și dezamăgire, prin cercetare și har, prin post și rugăciune, grupul de neuroni care, în craniul nostru, alcătuiesc homunculul ce-și zice „eu“.

Intru prin poarta înaltă de zeci de metri de la sudul construcției. Până și balamalele ei sunt de cristal. Levitez, halucinat, pe dalele de malachită și porfir, atât de lustruite, că-mi văd, sub tălpi, imaginea-n racursi. Culoarul e mai scurt și nu atât de înalt precum cel ce străbate clădirea de la est la vest, dar gigantismul său e la fel de monstruos și pervers. Pe pereții de cuarț întrerupți de semicoloane monumentale, de bolți și arcuri de cerc aruncate peste spații nemăsurate, sunt basoreliefuli, frize și ornamente de neînțeles. Dacă le-ai urmări în logica lor paranoică, ceva-n mintea ta ar plesni. Din loc în loc răsar din pereți mâini întinse, cu degetele rășchirate spasmodic, fețe fără ochi, cu dinții dezveliți într-un efort sardonice de a-ți comunica ura, spaima, disperarea și extazul înfiorător al nebuniei. De-o parte și de alta sunt bolți adânci, ce dau în tuneluri inextricabile. Ca niște galerii de sarcopti, ele se ramifică în derma străvezie-a pământului, alcătuind miceliul infernal din care s-a-nălțat marea ciupercă.

Știu că dinspre nord are să vină Victor. Mi-o spune scolo-pendra ce-mi mușcă din creier. De-asta înaintez atât de încet, de-asta, dac-ar fi cu puțință, m-aș întoarce și mi-aș duce restul vieții printre ruine. Mi-e frică de ochii lui, care m-au privit odată în ochi, de fâlfâitul aripii lui în oglindă. Totuși înaintez către el și, ca un fluture prins în plasa păianjenului, simt prin podea vibrațiile îndepărtate ale pașilor lui. Ne vom întâlni, inevitabil, în centrul sălii enorme, doi acarieni atrași chemotactic unul de boarea chimico-metafizică a celuilalt, înaintând lent pe colosala oglindă, sub cupola acum ruinată.

Am fost un om care-a trăit pe pământ. Am văzut lumina, am perceput culorile. Am transmis mușchilor mei semnale electrice, și ei s-au pus în mișcare. Mi-am șlefuit cu migală statuia interioară de calcar: vertebrele, claviculele, coastele, țeasta, oasele șoldurilor, oasele brațelor și picioarelor. În craniul meu a pătruns, de pe fața cealaltă a lumii, un strop de Dumnezeire. Ce-am făcut cu el? Cât am înțeles din viață prin

harul lui ? Am gândit și-am ejaculat, am dormit și-am visat, am zâmbit și am suspinat. Am trăit durerea cruntă și extazul bucuriei fără sfârșit. Dar cât am pierdut prin faptul că mi s-au dat doar cinci simțuri ? Aș fi putut avea miliarde, câte un simț special pentru fiecare clipă a vieții și pentru fiecare obiect de pe lume. Ce s-a-ntâmplat cu simțul vomero-nazal, cu linia laterală, cu palpii din picioarele muștei, cu detectorul de infraroșii din nările crotalului ? De ce nu pot auzi ultrasunetele, de ce nu înțeleg ultraviața ?

Mi s-a dat să văd lumina, dar dincoace de roșu și dincolo de violet am fost orb ca o stâncă. Mi-a fost sortit să am inimă, dar n-am putut percepe cu ea infrainfernul și ultraparadisul. În cochilia craniului am adăpostit cel mai complicat nod gordian împletit vreodată, dar mi-a fost tăiat dintr-o lovitură de spada paralogică-a revelației. Am fost o amibă ce s-a străduit din răspuțeri să gândească uman, un om ce s-a străduit să gândească dumnezeiesc. Doamne, ai milă de sufletul meu !

Am trăit un moment pe pământ. Cât o fulgerare de băț de chibrit, adăpostit de vânt în niște palme gigantice. De ce nu m-am întins de-a lungul întregii istorii ? De ce nu-mi amintesc Big Bang-ul și faza inflaționară, de ce nu mai țin minte cum s-au format galaxiile ? Unde-am fost când nu exista nici o inteligență în univers ? De ce nu știu cum arată lucrurile când nu le vede nimeni ? Cum e posibil să fiu învelit în piele ? De ce e creierul meu învelit în cosmos ?

Uit de la mână pân-la-gură. Nu țin minte nici măcar ce-am făcut în triasic, jurasic și cretacic. Nu știu unde-am fost cu patruzeci de mii de ani în urmă. Memoria mea de lungă durată e dusă. Scleroza mea metafizică e fatală. Sunt asemeni bolnavilor care-ți dau bună ziua de zece ori pe zi, care țin minte doar ultimele trei minute din viață. Ce s-a-ntâmplat cu hipocam-pul meu ? Unde mi s-au scurs amintirile ? Am ajuns ca nici viața din uter să nu mi-o mai amintesc !

Și totuși, ce minune c-am existat ! Cum ar fi fost să nu mă fi născut niciodată ? Sau să fi fost un vierme pe fundul oceanului, un virus într-o celulă infestată ? Cum ar fi fost să nu-ți fi putut spune ție, care citești acum rândurile astea : am trăit. Mai trăiesc încă. Sunt lângă tine, sunt în tine, sunt în mintea și-n inima ta. Nu pot vedea razele X și razele gamma, nu pot auzi ce aud liliecii, nu simt freamătul viu al universului, nu-nțeleg mireasma de trandafir a minții, nu pot face ca muntele să se arunce în mare. Dar îmi pot mișca degetele și pot vedea albastrul și verdele, și pot auzi șoapta unor buze dragi. Nu-mi amintesc fața lui Artaxerxes, dar n-am s-o uit niciodată pe cea a lui Nenea Nicu Bă. N-am trăit decât o clipă, dar de-ajuns ca să pot spune : am trăit.

Mă-ndrept către marea sală din centru. Deja îi percep vuietul, deja îi simt fremătarea. Când perspectiva se lărgeste, intru deodată în aerul opalin, plin de fluturi. Căci fluturii, spuneau elinii, sunt adevăratul simbol al sufletului. Și Duhul sfânt, pogorât asupra Celui ce stătea până la genunchi în apa Iordanului, primind botezul lui Ioan, a fost neîndoielnic în formă de fluture. Și marea pasăre coborâtă asupra lui Leonardo avea aripi multicolore, antene și trômpă în formă de arcușor de ceas.

Deasupra, bolta gigantică-i sfărâmată. Un sfert din ea s-a prăbușit pe podea și s-a prefăcut în țândări. Iar țândările bolții s-au amestecat cu stucul și bronzul și lutul și arama statuiilor sfărâmate. Și pereții colosalei clădiri au crăpat, s-au calcifiat asemenea mărgăritarelor bolnave. În ziduri sunt crăpături mai late ca un trup de om. Coloanele gigantice sunt plesnite, bucăți de capitel și fragmente de arcuri de cristal s-au prăbușit și ele din înalt la strigătul celor născuți a doua oară. Prin marea spărtură de deasupra se zărește universala-nserare.

Fluturii, cei mai mulți cu trupurile mai mari de un stat de om, cu aripi de metri întregi, se împing, în zborul lor haotic, tot mai sus, încât, înainte ca eu să fi ajuns la jumătatea distanței

până în centru, s-au mai zărit doar ca niște pâlpâiri ale aerului, ca o spumă ce se ridică tot mai sus într-un vas de cristal, lăsând lichidul de pe fund limpede și scânteietor. În cele din urmă valurile de lepidoptere s-au scurs prin spărtura din apexul bolții, umplând înserarea. S-au topit apoi, peste ruinele fostului oraș, în purpura tandră a asfințitului. Pe marginea sălii, la distanțe incommensurabile între ele, statuile bolnave îmi urmăreau înaintarea din priviri, mă treceau unele altora asemenea unor paralitici ce nu-și mai pot mișca decât ochii. Îi zăream distinct doar pe cei mai apropiați dintre titani. Ceilalți se estompau în ceața albăstruie a depărtării.

Și deodată nu am mai fost singur. Sau, mai curând, deodată singurătatea mea a crescut până dincolo de pragul ei de percepție, așa cum frumusețea, când crește de nestăvilit, ajunge să sfâșie. Căci din tunelele adânci ce se deschideau între degetele de la picioare ale gigantilor cu pielea verzuie, cu hernii și monstruoase malformații, se revărsau acum în miezul lumii și-al minții nenumărate ființe omenești, ale căror chipuri ce mi-au băntuit viața, visele, amintirile și halucinațiile le deslușeam pe măsură ce se-apropiau. Fețe, de om și de axolot și de muscă și de arhanghel, protuberante pe care se-ngrămădesc analizatorii, îndreptați cu toții-nainte: ochi, urechi, nări, limbă și degete, ca niște tentacule cu care pipăim spațiul. Pe când, în partea de jos a simetriei noastre de larve livide, testicule și ovare ne ancorează puternic în timp. Și e doar forța reactivă a dejecțiilor ce ne izbucnesc din partea de jos: spermă, urină, fecale, sânge menstrual — ceea ce ne-mpinge, nave cerești, înainte. I-am văzut, înaintând către mine și spre centrul sălii-n același timp, pe Mama și Tata, în floarea tinereții lor, în haine de sărbătoare, cu ochi strălucitori și uzi de lacrimi, pe Vasilica și Cedric, pe Ma'am Catana și pe Catana bătrânul, cu barba lui lungă și-ngălbenită ca a bunului Dumnezeu. Pe Coca, aureolată de bascul ei frez și fardată puțin țipător, pe Victorița, hoța de buzunare, și pe Nenea Nicu Bă, și pe toți muncitorii și

țișăncile și gospodinele din Silistra, aducând în păr mireasmă de oleandri și de chiftele. Pe toți cei ce — în vis ? în amintire ? nu știu, Domnul știe — mă purtau din brațe-n brațe în curtea casei în formă de U ce-și întindea câmpul magnetic pe trei sferuri din lume. Din altă ieșire glisau pe gheața străvezie a podelei vreo zece sănii trase de cai, adăpostind în ele rămășița neamului Badislavilor. Sub ele, malachitul și porfirul își difuzau culorile până la cafeniul magic al marelui fluviu Dunav, în coaja de sticlă a căruia erau încrustați fluturi și somni, deopotrivă de uriași. Prin alte arcuri de triumf și porți împodobite de sărbătoare intrau în sală copiii din spatele blocului din Ștefan cel Mare, răsând și agitând flori artificiale de la defilare: Mimi și Lumpă, Florin și Dan Nebunul, Vova și Paul Smirnoff, Luci, Silvia cu privirea ei de martiră ce-și duce sănii retezați pe-o tavă de argint, Iolanda și Mona cea rea ca o pisică sălbatică. Veneau spre mijlocul sălii Ionel și Estera lui, pistruiată și pipărată, venea Yoga Omul Șarpe, cu turbanul său cu brilliant cât un ou de porumbel, venea piticul cu gura crâmpoțită și roșie văzut cândva într-un troleu, venea și pufoasa, somnolenta, nelumeasca Soile, rotindu-și trupul plin de alunite ca pe harta sferei cerești. De peste mări și țări se arătau privirii locuitorii din New Orleans, Melanie, Vevé, Cecilia cu evantaiul ei de sedef, Monsieur Monsú și Fra Armando, ce purtau în procesiune o mare, străveche păpușă voodoo plină de cuie ruginite. Venea, pipăind podeaua cu bastonul său alb, maseurul orb de la spitalul Colentina, masiv și impenetrabil. Venea, purtându-și încă echipamentul de zbor, pilotul Charlie Klosowsky, cel care, excitat de feromonii ucenicilor de la croitorie, azvârlise peste atelierul din inima Bucureștiului o bombă care-l prefăcuse-n ruine. Venea marea liftieră cu un fluture ca o lebădă-n brațe.

Ce popor pestriț și ciudat ! Ce anatomii și psihologii paradoxale ! Se formaseră undeva în corpul neuronal, atârnseseră, pupe informe, de mitocondrii, glisaseră apoi, ghidați de mem-

brane și microtubuli, prin axon, până la sinapsa sticloasă din capăt, ce făcea contact cu marea sală. Acolo, în vezicule fluturătoare, căpătaseră chip și nume, primiseră un loc și o funcție în marea Poveste, în afara căreia totul e praf și pulbere. Nu doar Swan era Știutor, nu numai Monsieur Monsú: toți știa. Toți își îmbinaseră soarta compact și complicat ca un embrion într-un pântec. Inițial identici, se diferențiaseră după poziția lor față de cel ce avea să-i creeze, susținându-i unul un fir de păr, altul o vibrație a unei corzi din laringe, unul o clipire de pleoape, altul o globulă albă, unul un nor, altul un curcubeu... Mircea avea să scrie cartea. Avea, adică, să creeze lumea. O singură greșală, a unui singur Știutor, și cartea n-avea să mai fie scrisă, sau ar fi fost ratată, sau zeci de personaje ar fi ncețat să existe. Căci o bătaie de aripă a unui fluture din Colorado provoca un taifun în Antile. Mama fusese o Știutoare, tatăl un Știutor, Coca o Știutoare, un trecător văzut din tramvai și nerevăzut niciodată — un Știutor, în universală conspirație a Cărții ce se scria singură, continuu și neîncetat. Veziculele neuronale se contopiseră cu membrana sinapsei și se rupseseră apoi, eliberându-și neurotransmițătorii în marea sală.

Se apropia de mine Mioara Mironescu, încă purtând pe deget inelul din păr de mamut și fredonând, calină, *Zaraza*. Pluteau spre centrul sălii Maarten, pe patinele sale strălucitoare, și Bertine, încă deghizat în Pallas Athena. Din partea opusă veneau încet, îmbrățișați, prințul Witold Csartarowsky și cea cu care celebrase o nuntă mistică, gingașa evreică Miriam. În spatele lor, Curva din Babilon își conducea cohorta de fecioare clorotice. Dintre degetele cu unghii pietrificate ale titanului cu buză de iepure pătrunseră-n sală și demonii meschini: securiștii, activiștii de partid și barzii vremurilor noi, roind ca trântorii-n jurul cuplului prezidențial: Cizmarul și Savanta, ce purtau ultima-mbrăcăminte în care fuseseră văzuți, paltoane groase, căciulă de oaie și broboadă. Cei doi bătrâni pășeau

ticăit, braț la braț, urmați de voievozii neamului ce-și zdrăngăneau blazați săbiile pe podeaua lustruită.

Din cel mai îndepărtat ținut venea Herman, tânăr și frumos ca un înger cu gâtul frânt, având de-o parte și de alta pe cei doi pictori geniali și demenți ce prevestiseră ruina lumilor și care alcătuiau împreună enigma Desiderio Monsú. Era o trinitate melancolică, sfâșietor de măreață: la stânga François de Nomé, adevăratul vizionar, imenși ochi căprui pe un craniu ras și pudrat cu alb, ca și întreg corpul său de statuie, pe care doar sfârcurile și glandul își păstrau rozul vânat al cărnii, la mijloc Herman, stăpânul viselor, iar la dreapta Didier Barra, maestrul vedutelor și-al priveliștilor întinse, un moșneag cu ochii licărind în amurg. În sala ruinată nu se găsea nici un tablou de Desiderio Monsú, căci sala însăși era tabloul. Poporul de acarieni ce umplea întinderea nesfârșită de sub cupola-n ruine fusese pictat cu migală de Desiderio Monsú. Pereții cu profiluri și colonade ai ruinei de cristal erau pictați în pastă transparentă de Desiderio Monsú. Podeaua cadrilată, limpede-n centru și întunecându-se spre cețoasele depărtări fusese zugrăvită de Desiderio Monsú. Umbrele și reflexiile personajelor minuscule erau opera lui Desiderio Monsú. Stacojiul de rană al serii de deasupra cupolei sparte fusese-ntins pe cer de penelul mistic al lui Desiderio Monsú.

Sala deveni astfel Cartea. Simultană, compactă, palpabilă-n miliardul ei de petale, ca o floare de lotus deschisă-n oceanul de hidrargir al tăcerii. Diversă și unică, transcendentă și immanentă, scatologică și escatologică, ilizibilă și totuși de la sine-nțeleasă, cum e orice obiect de pe această lume căptușită de carte, căptușită de lume, căptușită de carte, ca o suveică de aur glisând continuu între poli: viață-moarte, real-ireal, întuneric-lumină, creier-sex, bărbat-femeie, viitor-trecut, fluture-păianjen, scriere-trăire, țesând și destrămând la nesfârșit Minunea. Minunea faptului că te-am trăit, viață, că te-am cunoscut, dra-

goste, că te-am văzut, lumină, că te-am pipăit, perete aspru, că te-am pronunțat, cuvânt.

Îi știam pe toți, fiecare fusese conectat la viața mea, doar o clipă, doar o atingere, doar un impuls decisiv. Fiecare-avusese ființă doar pentru acel gest și dispăruse apoi în inomabil. Alții mă-nfășuraseră ani sau decenii în fibrele lor, mă hrăniseră și mă informaseră, injectaseră-n mine imagini și gânduri ce se contopiseră cu carnea mea. Câți erau ? Atâția câți apăruseră-n carte, fie și doar într-un rând, într-o paranteză a ei. Iată, unul din ei se-ntrupează acum, în chiar fraza asta, și tot în fraza asta aş putea aduce în sală alte câteva milioane. Curând, erau cu toții prezenți, căci din cezoasele depărtări se arătaseră și cei ultraîndepărtați: tataie, Badislav Dumitru, cel de la care, se zice, moștenisem zgârcenia și-ncăpățânarea, sosea singuratic, în hainele lui țărănești, cu papornița-n mână. Tuns foarte scurt și complet cărunt, cu ochii scurși de culoare ai celui ce privise prea mult în zare, avea pe față dârzenia unui neam slav ce nu se dă ușor desprins de pe binecuvântatul pământ. După el, la mare depărtare, pășea Badislav Vasile, căpitanul de pompieri, în uniforma sa de mare ceremonie, înconjurat de chlaștii bărboși, cu cruci tatuate între sprâncene. Cele mai de pe urmă, căci pașii de pitice nu le ajutau în marșul spre inima lumii, sosiră în gigantica arenă, ca să salute publicul și să-și împărtășească aer sclipirea paietelor multicolore, acrobatele rusoaice, împrumutate o stagiune de Circul de Stat bucureștean, Nadia, Pomona, Kimbalé, Soniecika, Leila, Marfenka și diabolica Aculina, care acum, făcând roata și îndoindu-și incredibil spinările flexibile în cascade de salturi mortale, își luară locul în nesfârșita și pestrița formație. Între ele, fetiță-femeie și curvă inocentă, strălucea Katarina, care-l purta-n brațe pe Kotofei Ivanovici, puiul de panteră.

Se strânseseră toți, ca un iris multicolor, în jurul pupilei din centru. Eram acum unul dintre ei, cu nimic mai real sau mai fantomatic, căci trăiam cu toții un continuum realitate-

halucinație-vis-amintire ce ne făcea imprecisi, translucizi și totuși concreți ca niște piese de șah din care s-ar fi desprins valuri de fotoni și miresme. Și-atunci rumoarea din gigantică sală, care crescuse și scăzuse-n intensitate de zeci de ori pân-atunci, de parcă o orchestră-și încercase îndelung instrumentele, începu treptat să se stingă. Agitația fremătătoarei mulțimi se domoli și-n cele din urmă o mare tăcere umplu aerul gros, de ambră lichidă, al sălii. Uimiți, am văzut atunci că titanii, care pân-atunci vegheaseră nemișcați, cu grimasele lor de cumplită suferință pe fețele monstruoase, se-ntorseseră acum, ca la un semn, către intrarea dinspre miazănoapte a sălii, acolo unde se desfăcea celălalt coridor. Întinseseră, rugători, mâinile către acea geană îndepărtată de lumină stacojie, descleștaseră gurile și strigau inaudibil, pe cine știe ce limbă necunoscută („Papé Satan, papé Satan, aleppe!“), infra sau ultracuvinte. Privind în sus, la o enormă înălțime, am văzut atunci că titanul cel mai apropiat avea pictată pe cerul gurii, vizibil acum în urlet, marea frescă a Capelei Sixtine, cu toate detaliile și culorile și personajele ei. Licărea acolo, multicoloră, între măselele mari ca ghețarii. Le-am urmat cu toții privirile, întorși la rândul nostru spre nord, într-o așteptare-ncordată ce deveni curând insuportabilă.

Aerul mirosea a descărcare electrică. Zecile de mii de personaje priveau toate către un singur punct, adânc pierdut în cețurile depărtării. Victor înainta acolo, încă nevăzut (dar ce e văzul față de halucinanta limpezime a presimțirii?), cu o armă în mâini, și bocancii lui militari, atingând tălpile celui-lalt Victor, răsfrânt de oglinda podelei, scoteau un zgomot înăbușit, de pâslă. Vânătoarea fusese nenorocoasă, căci pe neașteptate vânatul își luase zborul spre un cer nou și-un pământ nou. Vânătorul, Nimrod ce supraviețuiește în noi oricât l-am înveli în al șaselea strat cortical și oricât de departe-am împinge *imitatio Cristi*, pășea elastic și relaxat, privind gigantescele arcade și porticuri ce se bolteau peste el, cu populația

lor de picturi străvezii de neînțeles. Simțul vomero-nazal, cu care percepea prada reală și cea sexuală, nu-i aducea deocamdată nici un gust excitant pe mucoasa palatului. În rucsacul cazon de pe umeri își purta mama, cu pielea ei fină de cauciuc, cu părul ei sclipitor de mătase. Înfășurat în mama, volumașul cu poezii de Rimbaud avea paginile scorojite și pătate de toate umorile trupului nostru de viermi ai pământului, sudoare, sânge, lacrimi, spermă, urină. În mintea lui Victor răsuna acum un poem pe care-l citise și-l răscitise din carte, încât nu doar că-l știa pe dinafară, dar i se și lipise, ca o mantra, de respirație: „H“. H de la himeră, de la heroină, de la halucinație. Șuierul gutural al beregăților noastre. Heliogabalus, Hitler, Himmler, Horbiger. Le Horla. Holocaustul. Toate silniciile adunate-n horcăitul de sugrumat al literei H. La Amsterdam auzise de-atâtea ori pruncii din cărucioare scoțând deodată, în mijlocul gunguritului lor angelic, sunetul diavolesc. H-ul olandez, ce concentra-n el un continent de oroare. Când fusese răpit, abia începuse să spună câteva vorbe în limba străveche, mitică, de dinainte de-nceputul vorbirii, ce se vorbea acolo, în casa în formă de U din Silistra: „mama“, „apă“, „papa“, „vreau“, „dă-mi“, iar apoi, dintr-o dată, h-ul uvular, flamand, de ființă în agonie, pe care-l siliseră să-l învețe, și pe care curând îl pronunța cu ferocitate, ca o marcă a noului său destin de fiară apocaliptică.

Înainta pe culoarul ruinatei clădiri, prin zidurile căreia se zărea cum pierde lumina, și deodată perspectivele se vărsară în sala care, prin neomenescul proporțiilor ei, îi aminti limpede de lumea de-Acolo. Privi cu mirare către coloșii de carne bolnavă dimprejur: îi știa din Giudecca, din lumea gheții cumplite, în care osândiții erau încrustați ca peștii în sticla groasă a râurilor. Aici nu erau vulcani și nici menhire transparente și strălucitoare, dar, în ultradepărtare, acolo unde povestea aproape că înceta, al milionulea simț al ucigașului desluși o adunare de ființe vii, cu nervii copti pentru durere.

Victor scoase un strigăt înăbușit, de plăcere viscerală și, strângând mai puternic patul AKM-ului în mâini, se-ndreptă cu pas grăbit spre zona iluminată stins de apexul cupolei. Pusta de malachit și porfir, întinsă până la orizont și urmând curbura Pământului, răsună acum de tălpile canelate-ale bocancilor militari.

Punctul abia vizibil din zare, de sub arcurile monumentale de cristal ce susțineau bolta, creștea cu încetineala cu care, nopți de-a rândul, se-ngroașă unghiuța lunii pe cerul văratic. Cât un fir de praf mai întâi, apoi cât o căpușă de sub aripa unei vrăbii moarte, ajunsese acum de dimensiunea unui păianjen ale cărui membre abia se deslușesc de trupul întunecat. Ceața depărtării, aceeași care, după spusele lui Leonardo, schimbă culoarea munților, îl colora într-un stacojiu prăfos, într-un ghem de posibilități, într-o mângăleală de traiectorii incerte. Curând, poporul Cărții desluși silueta unui bărbat în costum de camuflaj, cu o armă în mână, ce venea direct înspre ei, cu grația periculoasă a celor ce fac din crimă o artă subtilă. Singurătatea lui era covârșitoare, stârnea deodată frica și mila. Cum se-apropia de grupul miilor de personaje strânse compact într-un fel de solidaritate de turmă în fața prădătorului (masculii în față, femelele și puii în cercul din mijloc), părea un spermatozoid ce se-ndreaptă către un gigantic ovar. Curând, cele două celule gonadice aveau să se contopească, să-și împreuneze zestrea genetică, metafizică, religioasă, astrală într-un ou nemaivăzut, cu fantastice aripi interioare. Deasupra capetelor tuturor se zări, o clipă, privind prin bolta sfărâmată, uriașul ochi căprui al celui care, în singurătatea din Solitude, scria febril ultimele pagini ale cărții. O mână colosală, din altă dimensiune, îndepărtă un ciob din cupolă, ce amenința să se prăbușească și să primejduiască Finalul.

O mișcare de învăluire ca fluturarea clopotului unei meduze mă aduse în mijlocul mulțimii. Știutorii mă protejau până-n ultima clipă. Ceasul lor interior ticăia nebunește, pe măsură

ce fiara se-apropia. Deodată, titanii din jurul sălii se smulseră din lanțurile lor nevăzute și, din toate părțile deodată, pășiră, târându-și diformitățile grotești, spre mijlocul sălii. Se lăsară-n genunchi în jurul grupului de personaje spre care se-ndrepta acum Victor, și-și aplecară capetele mult spre podea, până ce capetele lor se lipiră unul de altul, deasupra mării de liliputani. Douăzeci și patru de ochi alcătuiau acum o centură continuă a privirii, ca un inel magic deasupra mării scene.

Bărbatul în ținută militară se zărea bine acum. Părea să nu-i pese de mulțimea pestriță strânsă în mijlocul sălii ca un roi în jurul mătcii prețioase. Când ajunsese la două sute de metri depărtare, duse arma la ochi și trase în plin. Dar spațiul din acel centru de univers își schimbase proprietățile. Glontelee porni pe un milion de traiectorii deodată, mai intens sau mai sticlos desenate în aer, pe creode ramificate, pe o-ncrengătură de probabilități. Diferențe de fază cuantică îl disipară în aer, vârtejuri de paradoxuri îl întoarseră-n țeava pistolului-mitralieră sau îl înfundară iar în pământul de unde fusese cândva extrasă arama lui. Țâșnite din țeava fierbinte, traiectoriile stocastice, virtuale, se-ntinseră înainte ca o plurală, himerică, multiramificată coadă de păun, al cărei suflu final, albastru electric și răcoros, îi mângâie ca o boare pe cei din față. După ce goli rapid un încărcător întreg, cu efectul unor feerice focuri de artificii, Victor înțelese deodată că vânătoarea a luat sfârșit. În singurul fel în care se sfârșesc vânătorile în curva de viață ce ni s-a dat. Aruncă arma pe dalele lustruite, ciobindu-le. Apoi înaintă, încet de data asta și șovăitor, printre doi titani prosternați, cu pielea verzuie a celor ce-și trec sângele prin complicate aparate de dializă. Ajunsese în fața primului rând de personaje. Moș Babuc părea acolo o stană de piatră, o forță cruntă, hotărâtă, de netrecut. Toți ochii se-ndreptaseră, uluiți, spre fața lui Victor, spre care priveam și eu, peste marea de umeri și capete. Era o față impresionantă și de neuitat, subțire ca o lamă, cu ochii făcând cearcăne violete dedesubt.

Câteva fire de mustață făceau și mai evidentă asimetria gurii, care era de fapt asimetria întregii fețe. Dacă unei fotografii a lui i-ai fi acoperit jumătatea dreaptă a feței, ai fi avut imaginea unui tânăr deschis și voluntar, cu trăsături aproape frumoase. Cealaltă jumătate, însă, surprindea și înspăimânta: ochiul era aici mort și gura tragică, și lipsa de speranță se întindea pe întreaga piele a obrazului ca o eczemă.

Tataie nu putu suporta privirea aceea, care semăna atât de mult cu a lui Mircea, dar care, cu cât semăna mai mult, cu atât era de fapt mai diferită, ca mâna dreaptă și cea stângă și ca două fețe-n oglindă. Plecând pleoapele, se dădu la o parte. La fel făcură și cei din spatele său, așa încât Victor, care acum știa, de parcă din clipa aceea când arma n-a mai putut răni ar fi primit și el botezul de Știutor (Victor, fantoma ce-a bătuit, de la primul ei rând, această carte ilizibilă, stafia ce noapte de noapte a coborât și-a urcat nesfârșitele paliere ale minții mele, făcându-mă să urlu de o groază vecină cu nebunia), înaintă din ce în ce mai adânc în nucleul compact de capete și de trupuri, carne din carnea mea, ce se-nchidea-n urma lui cu un freamăt de buze și pleoape. Și-l treceau din priviri în priviri, de parcă ochii lor ar fi fost niște cili vibratili ce-mping inexorabil spermatozoidul spre miezul soarelui ovarian. Fiara cu chipul meu se apropia tot mai mult, urma să ne-nfruntăm acolo, în centru, unde mă aflam acum numai eu, cu inima înghețată, ascultând reverberația pașilor grei, de bocanc militar, pe dalele dulci ale podelei. Mai avea sute de metri până să ne-aflăm față-n față, căci roiul din jurul meu era uriaș și compact: fiecare ins apărut într-un sfert de frază ca să facă, în manuscrisul meu, un sfert de gest era acolo, străveziu, dar complet, ca un pește abisal, ca o larvă într-o apă calduță... Mai erau minute lungi până ce răsufierea sa avea să pătrundă-n plămâni mei, și fotonii ce izbeau pielea mea aveau să mă picteze pe retinele lui, și totuși parcă era deja-n fața mea, parcă întreaga

viață stătuserăm față-n față, cum te privești dimineța-n oglindă și o clipă nu vezi pe nimeni, iar apoi, de departe, apare și chipul tău, și-apoi se sincronizează cu mișcările tale, stângaci și neconvingător, necrezând nici el în marea înșelătorie, încercând să-și ascundă bătăile inimii ce răsună în partea dreaptă a pieptului său și alunița din stânga mărului lui Adam, care pe pielea ta, revelator și acuzator, e în dreapta... Încercând să te faci să uii că gândește, vorbește și calculează cu emisfera dreaptă a creierului și că percepe spațiul, muzica și poezia cu cea stângă. Că în genomul său spirala de ADN e levogiră iar aminoacizii sunt dextrogiri, pe când într-al tău este invers. Că e un străin, un spectru din altă lume, că diferențele dintre voi sunt mai stranii decât cele dintre bărbat și femeie, dintre criminal și sfânt, dintre cei vii și cei morți. Că sunteți ca două mânuși, identice și totuși imposibil de pus pe aceeași mână. Că ați putea deveni identici doar dacă unul dintre voi, înălțat deodată de Duhul Sfânt, s-ar putea ridica perpendicular pe spațiul și timpul lumii sale și s-ar roti în a patra dimensiune. Simetria rămânea cea mai tulburătoare iluzie de pe lume, vrăjitoria cea mai adâncă a minții noastre. Ea crea pretutindeni fluturi, fluturi cu aripi identice și neasemănătoare. Orice oglindă era un fluture, muchia ei de sticlă era corpul, iar cele două lumi, fiecare virtuală pentru cealaltă, căci realitatea nu e datul cel mai simplu, ci construcția cel mai complex al minții, — aripile întinse multicolor, de-a curmezișul lumii. Emisferile cerebrale erau un fluture, boțit și-nghesuit sub țeastă, dar care odată avea s-o sfărâme și să-și întindă aripile triumfător. Femeia și bărbatul închipuiau împreună un fluture tandru și seducător, de-o parte și de alta a umanității noastre virtuale. Binele și răul erau fluturi despărțiți de axa de simetrie a unei săbii atât de ascuțite, că tăișul ei se despica permanent pe el însuși. Sufletul omenesc este copilul simetriei, al acestei vrăji care, asemenea cârnii dulci a tulpinei

de lotus, asemenea somei, asemenea apelor râului Lethe, ne face să zâmbim fericiți, uitând neantul. Victor venea-ncet către mine din adâncul oglinzii și, când ultimii interpuși se dădură în lături, pe neașteptate ne-am găsit față-n față.

Și deodată Victor simți, în toată ființa lui, o durere copleșitoare, de parcă nervii săi amorțiți, atrofiați de un fantastic cataclism psihic, s-ar fi deschis deodată într-un milion de trandafiri albi, înrouați. O, fericire nemaivăzută a suferinței! Parcă, orb fiind de când se știa, i se deschiseseră brusc ochii, și o cascadă de lumină pură, intensă, albă ca heroina, îi înghețase instantaneu creierul. Vederea fratelui său, pe care pân-atunci îl privise doar *per specula in enigmate*, și pe care acum îl zărea față către față, îl secase la inimă. Victor nu știa ce sunt boabele de apă ce i se formau în colțul ochilor, nu-nțelegea tremurul buzelor sale și căldura chinuitoare din coșul pieptului, nu pricepea de ce trebuia să respire acum mai adânc și mai repede. Valuri de adrenalină, niciodată pân-atunci secretată de suprarenalele sale, îl făceau să suspine, să hohotească fericit în chinul fără margini al suferinței pure. Vizibil prin carnea sa străvezie, se activau acum, deasupra diafragmei de diamant, chakrele superioare ale corpului său ceresc, chircite pân-atunci și frigide: Anhata, sediul sentimentelor, sticlind tandru între omoplați, Visuddha cea cu șaisprezece limbi de perlă și foc, iluminând vertebrele gâtului, și, între sprâncene, acolo unde, odată, glanda pineală se deschidea între pleoape groase, lăsând la vedere scânteierea irisului său albastru, Ajna cea cu trei focuri întinse spre cele trei dimensiuni ale spațiului și minții, ale polului animal al magicei noastre simetrii.

Eu însumi, fascinat și încremenit ca fluturile ce privește păianjenu-n ochi, ca victima ce-și privește călăul, mă transformam cu încetul. Chakrele ce-mi fuseseră întotdeauna negate mi se descleiau fierbinte sub diafragmă, la polul vegetal al ființei, în împărăția atemporală a timpului nesfârșit: Muladhara, șarpele încolăcit pe osul sacru, care, cu cele patru

lumini ale sale, inervează lingamul viril și dulcele yoni dintre pulpele fecioarelor; Svadisthana, regina rinichilor și-a vezicii, locul voinței și-al vitalității; Manipura, floarea cu zece petale din plexul solar, stăpâna labirintului nostru interior de intestine și organe secretoare. Le simțeam acum pe toate trei, arzându-mi sub diafragmă, umplându-mi trupul de cruzime, forță și dorință, senzații de neînțeles, nemaisimțite de mine vreodată.

Abia acum eram compleți amândoi și, între zecile de mii de petale ale lumii noastre, eram capabili să construim împreună — să revelăm ? să conjurăm ? să ni-l reamintim ? să-l visăm ? să-l trăim, pur și simplu, cum l-am trăit dintotdeauna și-l vom trăi etern ? — misticul, nepământescul, ultradumnezeiescul Shahasrara, diamant al unei lumi de diamant, scânteind orbitor deasupra simetriei noastre de larve spațio-temporale, înălțându-ne, transversal pe lumea noastră, în adâncul adevăratei lumi, din care, ca niște corăbii, am răsărit ca să străpungem membrana fragilă a universului. Shahasrara nu era un lucru ce strălucea, era o ruptură-n covor, în țesătura iluziei, prin care pătrundea lumina orbitoare de dincolo. Era floarea de neprivit înălțată din humusul creierului nostru, a cărui încordare supremă străpunge până la urmă peretele infinit de gros al realității.

Victor mă privea cu fața scaldată în lacrimi. Treizeci și trei de ani trecuseră de Atunci. Își descheie încet vestonul la piept și scoase, din buzunarul din dreapta, Baraka: poza alb-negru, boțită și pătată, din adâncul unei imposibile copilării. Mi-o ridică-n fața ochilor, și era acolo mama, ținându-mă-n brațe, în decorul mizer al odăiței de pe Silistra, și eu, la vârsta de un an și jumătate, cu o căciuliță trasă bine peste urechi, zâmbeam și-ntindeam mânuțele către cineva care nu se vedea în poză, căci poza era ruptă pe din două, și smalțul ei de azotat de argint era plesnit, și zimții ei de pe margini, ca de timbru, erau cenușii și-ndoiți. Am scos și eu, din dreptul inimii, cealaltă jumătate a pozei, cea care stătuse atâta vreme în poșeta stacojie a mamei,

laolaltă cu codițele mele de când eram copil, și i-am arătat-o celui care stătea-n fața mea, dincolo de suprafața tulbure a oglinzii, și el s-a văzut atunci, în brațele tatălui nostru, pentru prima dată pe el însuși: râzând fericit și-ntinzând mânuțele către cineva care nu era-n jumătatea aceea de fotografie. Și-apoi, extrem de încet, ezitant și învingând parcă o formidabilă forță de repulsie, am apropiat jumătățile una de alta. Când ele, în cele din urmă, s-au lipit exact pe linia de mijloc, poporul Cărții s-a-ngrămădit în jurul nostru să vadă mai bine Minunea.

Maria-i făcuse bărbatului ei doi feți cu stea în frunte. Era frumoasă mai presus de cuvinte când îi alăpta pe-amândoi, ținându-i în poală și luminându-i cu blânda, căpruia lumină a ochilor ei. Copiii, goi-goluți, căci vara adusese o căldură binecuvântată, făcând oleandrii din curte să înnebunească de-a binelea cu mireasma lor, se jucau unul cu mânuțele celuilalt, privindu-se mereu în ochi și hohotind ca niște mici gnomi. Apucau apoi iarăși sânul cu gurguiul de culoarea inflorescențelor de oleandru, pe vârful căruia apărea mereu un strop strălucitor de lapte. Nimeni nu-i putea deosebi pe Mircișor de Victoraș. Fiecare gropiță din cot, fiecare cută de pe burtică, fiecare crăpătură de pe buze era la fel. Ochii lor uriași străluceau la fel, vocile lor, când abia începuseră să lege primele cuvinte, le legau la fel. Doar Maria-i știa și nu-i încurca nici-odată, căci era de-ajuns să-nchidă ochii și să-și plimbe degetele străvezii peste creștetul lor ca să știe cu certitudine care era soarele și care era luna. Îi schimba, îi alinta, își făcea de lucru cu ei în fiecare zi, chiar și când amesteca-n veșnicile ei tocănițe, chiar și când călca vrafuri de rufe; îi scotea afară, de mânuță, să pășească stângaci prin curtea pavată cu cărămidă, le arăta păunul și păunița, îi apăra de cățelușul Gioni, îi puneă să miroasă florile. Ce adânc cer vărativ se-nălța deasupra mahalalei, ce virginală și miraculoasă era lumea! Și mama, zeița aceluia templu în formă de U, colcăind de-o umanitate hirsută, se înălța acolo, între ei, iluminată de tinerețe și fericire. Era

din nou fluturiță, avea din nou două aripi imense întinse peste lume, pe Mircea și pe Victor, băiețiii ei minunați, cum nu erau alții pe lume. Și când tata venea seara acasă, mirosind a unsoare de motor, un băiat și el, cu părul dat pe spate și uns cu ulei de nucă, se jucau multă vreme-mpreună, și el le cânta cu accentul lui bănățean. Apoi mâncau la lumina becului chior, învelit într-un ziar, și se culcau cu toții-n același pat, cu Mircișor (sau poate Victoraș) lângă mama, și Victoraș (sau poate Mircișor) lângă tata, și lumina se stingea, și câinii lătrau departe, noaptea întregă.

Și Mircea, și Victor, privindu-se față-n față în mijlocul universului, înconjurați de toți cei ce trăiseră vreodată pe această lume, știură că acele zile, acele fermecate zile fuseseră Shahasrara, singura dată oamenilor, îngerilor și zeilor, Șahasrara așezată ca o diademă de diamant pe creștetele noastre, luminându-ne și mântuindu-ne, aducându-ne dintr-o lume abia presimțită adevărată, pura și nestăvilita fericire. Și poza străveche, decupată din acea lume, martoră a ei și cale către ea, străluci deodată cu o forță distrugătoare, topind totul în jur, volatilizând personajele iluzorii ale cărții ce tocmai se termina, zburând în țândări edificiul de cristal, spulberând pământul, constelațiile și galaxiile ultraîndepărtate, anihilând structura spațiului, a timpului și-a cauzalității, așa încât fața cealaltă-a covorului, doar conștiință și numai lumină, izbucni și se reinstală acolo unde fusese întotdeauna, acolo unde n-avuseserăm ochi de văzut ca s-o vedem și urechi de auzit ca s-o auzim, nu în afară, ci-n interior, nu în jurul țestei, ci înăuntrul ei, într-o lume densă, într-o lumină densă, arzând orbitor, orbitor, orbitor...

SFÂRȘITUL VOLUMULUI AL TREILEA

SFÂRȘITUL CĂRȚII

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului
literar ce se virează

Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, București